

**TRACTATUS DE
EXPLICATIONE
PRIUILEGIORUM,
AUTHORE
DOCTORE...**

Garcia : de Girona, Giovanni
Battista Coccini

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

28.4.1

28/ 28

11 - 11

13-8.6.13

Univ

TRACTATVS
DE EXPLICATIO-
NE PRIVILEGIORVM, AVTHORE
Doctore Garcia de Girona Rondenſi, omnibus in
iure verſantibus vtiliſſimus.

AD DOMINVM MEVM D. LVDOVICVM
*Fernandez de Cordova, illuſtriſſimum, digniſſimum, atque
reuerendiſſimum Episcopum Malacitanum, Regiumq;
Conſiliarium meritiſſimum.*

Ex Legato

Anno

16 mi. Junii

1618.

CVM PRIVILEGIO.

Matriti, Apud Ludovicum Sanctium, Typographum Regium.

Sumptibus Ioannis Berrillo Bibliopolæ.

DICTIONARY

THE DICTIONARY OF THE
ENGLISH LANGUAGE
EDITED BY
J. H. MONRO

THE DICTIONARY OF THE
ENGLISH LANGUAGE
EDITED BY
J. H. MONRO
THE DICTIONARY OF THE
ENGLISH LANGUAGE
EDITED BY
J. H. MONRO

THE DICTIONARY OF THE
ENGLISH LANGUAGE
EDITED BY
J. H. MONRO

THE DICTIONARY OF THE
ENGLISH LANGUAGE
EDITED BY
J. H. MONRO

THE DICTIONARY OF THE
ENGLISH LANGUAGE
EDITED BY
J. H. MONRO

THE DICTIONARY OF THE
ENGLISH LANGUAGE
EDITED BY
J. H. MONRO

THE DICTIONARY OF THE
ENGLISH LANGUAGE
EDITED BY
J. H. MONRO

EL REY.

POR Quanto por parte de vos el Doctor Garcia de Girona, Presbytero Beneficial de las iglesias de la ciudad de Ronda, nos fue hecha relacion, que auia descompuerto vn libro intitulado (Explicacion de Prilegios) el qual os auia costado mucho trabajo, y era de grande utilidad a estos nuestros Reynos, por la materia que en el se traua, nos pedistes, y suplicastes os mandassemos dar licencia para imprimirle, y privilegio por diez años, o como la nuestra merced fuesse. Lo qual visto por los del nuestro Consejo: por quanto en el dicho libro se hizieron las diligencias, que la piematica por nos vltimamente fecha sobre la impresion de los libros dispone, fue acordado, que deuamos mandar dar, esta nuestra cedula para vos en la dicha razon y Nos couimoslo por bien. Por la qual, por os hazer bien y merced, os damos ligençia y facultad, para que vos, o la persona que vuestro poder ouiere, y no otro alguno, podays imprimir el dicho libro intitulado, Explicacion de Prilegios, que de lo so se haze mención en todos estos nuestros Reynos de Castilla, por tiempo y espacio de diez años, que corran y se cuentan desde el dia de la data desta nuestra cedula, so pena que la persona, o personas que sin tener vuestro poder, lo imprimiere o vendiere, o haziere imprimir o vender, por el mismo caso pierda la impresion que hiziere, con los moldes y aparejos della, y mas incurra en pena de cincuenta mil maravedis cada vez que lo contrario hiziere la qual dicha pena sea lo tercia parte para la persona que lo acusare, y la otra tercia parte para nuestra Camara, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare con tanto, que todas las vezes que ouieredes de hazer imprimir el dicho libro, durante el tiempo de los dichos diez años, lo traygais al nuestro Consejo, juntamente con el original que en el fue visto, que va trabado cada plana, y firmado al fin del de Juan Gallo de Andrade nuestro escrivano de Camara, de los que residen en nuestro Consejo, para que se vea si la dicha impresion esta conforme al original, o traigais fee en publica forma, como por Corretor nombrado por nuestro mandado, se vio y corrigio la dicha impresion por el original, y se imprimio conforme a el, y quedan impresas las erratas por el apuntadas, para cada vn libro de los que asi fueren impresos, para que se tasse el precio que por cada volumen ouieredes de auer. Y mandamos al impresor q' asi imprimiere el dicho libro, no imprima el principio, ni el primer pliego del, ni entregue mas de vn solo libro con el original al autor, o persona a cuya costa lo imprimiere, ni a otra alguna para efecto de la dicha correccion y tasa, hasta que antes y primero el dicho libro estuere corregido, y tassado por los del nuestro Consejo, y estando hecho, y no de otra manera, pueda imprimir el dicho principio y primer pliego, y sucesiuamente ponga esta nuestra cedula, la apronacion, tasa, y erratas, so pena de caer, e incurrir en las penas contenidas en las leyes, y piematicas destos nuestros Reynos. Y mandamos a los del nuestro Consejo, y a otros qualesquier justicias dellos, que guarden y cumplan esta nuestra cedula, y lo en ella contenido. Fecha en Madrid a siete dias del mes de Febrero de mil y seiscientos y diez y siete años.

Y O EL REY.

Por mandado del Rey nuestro señor.

Pedro de Contreras.

92

TASSA.

T A S S A.

YO Iuan de Xerez Eſcriuano de Cámara del Rey nueſtro ſeñor, de los que reſiden en ſu Conſejo, certifico y doy ſe, que auiedo ſe viſto por los ſeñores del vn libro intitulado, *Explicacion de priuilegios*, compueſto por el Doctór Garcia de Girona preſbytero; beneficiado de las Igleſias de la ciudad de Ronda, taſſaron cada pliego del dicho libro a quatro marauedis, el qual tien enouêta y nucue pliegos, que a los dichos quatro marauedis môtan onze reales y ventidos marauedis en que ſe hade vender en papel; y dieron licêcia para que a eſte precio ſe pueda vender: y mandaron que eſta taſſa ſe ponga al principio del, y no ſe pueda vender ſin el. Y para que dello conſtê di el preſente en Madrid a treinta de Mayo de mil y ſeiscientos y diez y ſiete años.

Iuan de Xerez.

Librum hunc cum ſuo Archetypo contuli, nihilq; in eo, notatu dignum inueni, quod illi non respondeat. Datum Matriti die 26. Maij. 1617.

*Licenciado Torcia
de la Llana.*

A P R O V A C I O N.

DE Parte del ſeñor Doctór Gutierrez de Cetina, Vicario gèneral deſta villa de Madrid y ſu partido, ſe me ha traído que *vea vn libro que dizen compueſto el Doctór Garcia de Girona, titulado, Tractatus de explicatione priuilegiorum, be lo viſto, y para que ſe aya de imprimir no hallo en el coſa contraria a nueſtra Religion Chriſtiana, y buenas coſtumbres. Madrid 29. de Hebrero de 1616.*

El Licenciado Piſa de Auila.

A P R O V A C I O N.

EL Doctór Lopez de Salzedo, Abogado en los Conſejos de V. Alteza, digo, que por mandado de V. Alteza he viſto vn libro que ha compueſto el Doctór Garcia de Girona preſbytero; beneficiado de las Igleſias de la ciudad de Ronda, intitulado, *Explicacion de priuilegios*, y es buen libro y vtil, y que podra V. Alteza ſiendo ſeruido darle licençia que lo imprima. En Madrid a ſin de Nouiembre de mil y ſeiscientos y diez y ſeis años.

*El Doctór Lopez
de Salzedo.*

DOMINO

DOMINO MEO D. LV-
DOVICO FERNANDEZ DE COR-
doua, illustrissimo atq; dignissimo Malacitano
Episcopo, Regioq; Consiliario.

*Doctor Garcia de Gironda in sancta Rondenſi Eccleſia Præbendatus,
ſalutem deſiderat feliciffimam.*

MOS Antiquus est omnium ſcribentium, illuſtriſſime, at-
que reuerendiſſime Antiſtes, ab omnibuſque communi-
ter approbatus, quod ille, qui aliquod opus librumq; ſcri-
bit, & in lucem edere deſiderat, illum alicui dedicet Prin-
cipi, vel illuſtri perſonæ. Habuitque, ni fallor, hæc anſiqua conſue-
do principium a timore & parua ſatiſfactione Authoris circa rerum
ſuarum & ſcripturæ ſufficientiam, cum hominum vires ad eodẽ ſint li-
mitatæ, quod ipſi per ſe nil perfectum & conſummatum facere poſ-
ſint abſque alienarum virium fauore: de quo lamentabatur Poeta
dicens: *Deſunt ſcriptis vltima lima meis*; ne vnusquiſque ſuis conſiſus
viribus vindictam ſuæ elationis atque ſuperbię recipiat. Et cum hũc
librum de explicatione priuilegiolorum in lucem edere vellem tan-
quam paruum mei ingenij partum, & patronum ei quærere ſit neceſ-
ſarium, ſub cuius vmbra & patrociniò per omniũ cenſuranũ ocu-
los in ſecurum opratumque portum peruenire poſſir: te dominum
meum elegi, à cuius liberalitate mercedem, gratiam, atque fauorem
iam receperim, in dieſque maiorem recepturum conſidam, de cui-
que pedibus tuis dictum meum librum ſubmittere, tanquam ma-
gno Principi indignitate Episcopali conſtituto, qui omnibus lite-
ris, ſanguine, nobilitate, & genere alios antecedis, & qui tantis atq;
heroicis auorũ factis es præditus, quæ recensere, & laborioſum eſſet,
& adulationis maculam haberet, ſub cuius vmbra tranſitum ſpero
habebit ſecurum, & à mordacibus linguis deſenſionem, cum de per
ſe, & ex auctoris parte, tanquam mei ingenij partum nullam ha-
beret fiduciam. Itaque humiliter exoro, vt tuum patrociniũ imper-
tire digneris, & beneuolo animo acceptes hos ſerui tui labores, vt
rali fauore innixus ad maiora procedere ſim aſuſus. Vale, & viuas diu-
tius feliciffimos annos.

T A S S A.

YO Iuan de Xerez Escriuano de Camara del Rey nuestro señor, de los que residen en su Consejo, certifico y doy fe, que auiedo se visto por los señores del vn libro intitulado, *Explicacion de privilegios*, compuesto por el Doctor Garcia de Girona presbytero; beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, tassaron cada pliego del dicho libro a quatro marauedis, el qual tien enoueta y nueve pliegos, que a los dichos quatro marauedis monta onze reales y ventidos marauedis en que se ha de vender en papel; y dieron licencia para que a este precio se pueda vender: y mandaron que esta tassa se ponga al principio del, y no se pueda vender sin el. Y para que dello conste di el presente en Madrid a treinta de Mayo de mil y seiscientos y diez y siete años.

Iuan de Xerez.

Librum hunc cum suo Archetypo contuli, nihilq; in eo, notatu dignum inueni, quod illi non respondeat. Datum Matriti die 26. Maij. 1617.

*Licenciado Garcia
de la Llana.*

A P R O V A C I O N.

DE Parte del señor Doctor Gattierre de Cetina, Vicario general desta villa de Madrid y su partido, se me ha traído que *vista vn libro que dizen compuesto el Doctor Garcia de Girona, titulado, Tractatus de explicatione privilegiorum, be lo visto, y para que se aya de imprimir no hallo en el cosa contraria a nuestra Religion Christiana, y buenas costumbres. Madrid 29. de Hebrero de 616.*

El Licenciado Pifa de Auila.

A P R O V A C I O N.

EL Doctor Lopez de Salzedo, Abogado en los Consejos de V. Alteza, digo, que por mandado de V. Alteza he visto vn libro que ha compuesto el Doctor Garcia de Girona presbytero; beneficiado de las Iglesias de la ciudad de Ronda, intitulado, *Explicacion de privilegios*; y es buen libro y vil, y que podra V. Alteza siendo seruido darle licencia que lo imprima. En Madrid a fin de Noniembre de mil y seiscientos y diez y siete años.

*El Doctor Lopez
de Salzedo.*

DOMINO

DOMINO MEO D. LV-
DOVICO FERNANDEZ DE COR-
doua, illustrissimo atq; dignissimo Malacitano
Episcopo, Regioq; Consiliario.

*Doctor Garcia de Gironda in sancta Rondenſi Eccleſia Prabendatus,
ſalutem deſiderat feliciffimam.*

MOS Antiquus eſt omnium ſcribentium, illuſtriſſime, at-
que reuerendiſſime Antiſtes, ab omnibuſque communi-
ter approbatus, quòd ille, qui aliquod opus librumq; ſeri-
bit, & in lucem edere deſiderat, illum alicui dedicit Prin-
cipi, vel illuſtri perſonæ. Habuitque, ni fallor, hæc antiqua conſuetu-
do principium à timore & parua ſatiſfactione Authoris circa rerum
ſuarum & ſcripturæ ſufficientiam, cum hominum vires aded ſint li-
mitatæ, quòd ipſi per ſe niſ perfectum & conſummatum facere poſ-
ſint abſque alienarum virium favore: de quo lamentabatur Poeta
dicens: *Deſuit ſcriptis vltimalima meis*; ne vnusquiſque ſuis conſuſus
viribus vindictam ſuæ elationis atq;ne ſuperbię recipiat. Et eùm hũc
librum de explicatione priuilegiorum in lucem edere vellem tan-
quam patuum mei ingenij partum, & pattonum ei quætere ſit neceſ-
ſarium, ſub cuius vmbra & patrociniò per omnium cenſurantiũ ocu-
los in ſecurum optatumque portum peruenire poſſit: te dominum
meum elegi, à cuius liberalitate mercedem, gratiam, atque fauorem
iam receperim, in dieſque maiorem recepturum conſidam, decreni-
que pedibus tuis dictum meum librum ſubmittere, tanquam ma-
gno Principi indignitate Epiſcopali conſtituto, qui omnibus li-
teris, ſanguine, nobilitate, & genere alios antecedis, & qui tantis atq;
heroicis auorũ factis es præditus, quæ recenſere, & laborioſum eſſet,
& adulationis maculam haberet, ſub cuius vmbra tranſitum ſpero
habebit ſecurum, & à mordacibus linguis deſenſionem, eùm de per
ſe, & ex authoris parte, tanquam mei ingenioſi partum nullam ha-
beret fiduciam. Itaque humiliter exoro, vt tuum patrociniũ imper-
tite digneris, & beneuolo animo accipres hos ſerui tui labores, vt
tali favore innixus ad maiora procedere ſim aſuſus. Vale, & viuas diu
tius feliciffimos annos.

Ingenioso Lectori.

*V*M. A multis doctissimis scriptoribus priuatam priuile-
giorum materiam optimè enucleatam inuenerim: alij nam
que de priuilegio dotis agunt, alius de priuilegio iuramen-
ti, & alius de fisci priuilegio tractauerit, & alius de ordi-
num priuilegio late differuit. & de priuilegiolorum rescrip-
torumque interpretatione in genere nullus scribere curauerit; qua de cau-
sa multa oriebantur difficultates, & controuersæ quæstiones, quæ elariori
egebant explanatione, ne posteris diutius ingens labor manere queat, &
omnia recollecta inueniantur: decreui, meliori modo quo possem, & iuxta
mei ingenij metam, has quæstiones, controuersasque Doctorum opinio-
nes circa prædictorum priuilegiolorum explanationem explanare, ad con-
cordiamque, & veram resolutionem reducere: præsertim, quia gabella-
rum materia assimilantur, ei que proximæ videantur. Quapropter lecto-
rem exoro, magis docendi, conducendiq; animum in me, quàm gloriam &
honorem consequendi, considerare conetur, vicemque meam æquo beneuo-
loque animo suslineat: hoc enim, si fecerit, multa magis laudis & scitu
digna, quàm vili pendenda inueniet: boni consulat, benignasque aures
accommodauerit, considerans hæc tyronibus, non sapientissimis Doctori-
bus, atque magistris scripissæ.

LOCA

LOCA IVRIS COM- MVNIS, TAM CAESAREI, quàm Pontificij, & item leges Regiæ, quæ in hoc tractatu de priuilegiis explicatione explican- tur, nouiterque intelliguntur, summa cum diligentia describuntur.

Ex libris Digestorum.

- L** Diarij & cibarij, ff. de alim-
mentis & cibarij legatis in
terpretatur, num. 7.
L. si fundum per fideicommissum, ff.
de leg. 1. interpretatur, nu. 101.
L. Gaius alijs Caius, ff. de pignora-
tia actione interpretatur, nu. 103.
L. sicut, §. non videtur, ff. de pignora-
tia actione interpretatur, nu. 105.
L. 1. si quis tutor, ff. quando appella-
tum sit, intelligitur, nu. 108.
L. 1. §. filix, ff. de iure immunitatis ex-
plicatur, num. 158.
L. continuus, §. illud, ff. de verbos. ob-
ligat. explicatur, num. 218.
L. Mella, ff. de alimentis & cibarij le-
gat. declaratur, num. 444.
L. ex facto, §. si quis autem, ff. ad Tre-
bellianum declaratur, nu. 444.
L. in substitutione, ff. de vulgari & pu-
pilla. declaratur, num. 444.
L. si proponas, §. hereditatem, ff. de
inofficioso testamento declaratur,
num. 438. & num. 450.
L. si communem, ff. quemadmodum
seruitut. amittantur declaratur,
num. 471.
L. fratres, ff. pro socio intelligitur

- in suo proprio sensu, nu. 474.
L. fin. §. quatuor, ff. delegat. 2. inter-
pretatur, num. 475.
L. penultima, ff. ex quibus causis ma-
iores interpretatur, nu. 1064. & nu.
1068. ad fin. cum sequentibus,
L. Mxuius, ff. familiae erciscund. inter-
pretatur, num. 478.
L. in usucapione, ff. de usucapio. l. quid
etate, ff. de testamento, l. anniculus
ff. de verborum significatione, l. 1.
ff. de manumissionibus explicatur,
num. 500. cum sequentibus.
L. si cui, ff. de legat. 1. explicatur, n. 502.
L. 3. §. minorem, ff. de minoribus, l. in
omnibus, ff. de iur. & temporalib.
prescriptio. l. non parabam, ff.
de condicio. & demonstratio inter-
pretatur, num. 503.
L. de vnoqueque, ff. de re iudicata de-
claratur, num. 507. cum seqq.
L. debitoribus, ff. de re iudicata, l. si de-
bitori, ff. de iudicijs, l. si reus para-
tus, ff. de procurator. declaratur,
num. 509. ad finem.
L. quisquam, ff. de diuersis & tempa-
libus prescriptio declaratur, n. 513.
L. qui in aliena, §. 1. ff. de acquirenda
hereditate interpretatur, nu. 560.
cum sequentibus maxime, nu. 564.
L. si

- L. si cum Cornelius, l. cum quis sibi, aut Titio, ff. de solutio. declaratur, nu. 675. cum sequentibus.
- L. liberto, §. Largius, ff. de annuis legatis interpretatur, nu. 677. cum seqq.
- L. non amplius, §. cum bonorum, ff. de legat. 1. explicatur, num. 784. cum sequentibus.
- L. Barbarius, ff. de officio prætoris, l. quidam consulebant, ff. de re iudicata explicatur, num. 725. cum seqq.
- L. Abbate, ff. de verborum significat. l. inter stipulantem, §. sacram, & §. 1. ff. de verborum obligat. explicatur, nu. 752. cum sequentibus.
- L. forma, §. si vero, ff. de censibus declaratur, num. 944.
- L. falsi nominis, ff. ad legem Corneliā de falsis interpretatur, nu. 1007. & num. 1010. cum sequentibus.
- L. eos, §. qui se pro milite, ff. ad legem Corneliā de falsis interpretatur, n. 1002. & nu. 1010. cum sequentibus.
- L. qui cum se, ff. de re iudicata interpretatur, nu. 1004. & nu. 1010. cum sequentibus.
- L. eum qui, ff. ad Senatus Consult. Maecdonian. interpretatur, nu. 1002. & 1010. cum sequentibus.
- L. quidam consulebant, ff. de re iudic. declaratur, n. 1142. cum seqq.
- L. patti, §. 1. ff. de minoribus declaratur, num. 1148. cum seqq.
- L. Lucius, §. idem respondit, ff. ad municipalem declaratur, n. 1190. cū seqq.
- L. si ita legatur, §. in fideicomisso, ff. de legat. 2. declaratur, n. 1265. cū seqq.
- L. si ita quis, §. penult. ff. de testamentaria tutela declaratur, num. 1266. cum sequentibus.
- L. pletumque, ff. de iure doti. declaratur, num. 1299. cum sequentibus.
- L. ex parte, ff. familiaris eriscitund. & l. cū duobus, §. quidā sagariā, ff. pro socio, l. qui aliena, §. fin. ff. de negotiis gestis declaratur, nu. 1272.
- L. fin. §. si à socero, ff. quæ in fraudem creditorū, l. mulier bona, ff. de iure dotiū, l. quinq; legibus, ff. de bonis damnatorum interpretatur, num. 1294. & nu. 1300. cum seqq.
- L. doli clausula, ff. de verborum obligat. & l. sanctio legum, ff. de penis, l. alimenta, §. basilicæ declaratur, nu. 1328. cum seqq. & n. 1342. cū seqq.
- L. non puto, ff. de iure fisci declaratur, num. 1345.
- L. si quis decurio, §. fin. ff. ad legē Cornel. de falsis, l. si libratius, ff. de verborum sign. l. 1. §. fin. ff. quemadmodum testam. aperiantur, declaratur, nu. 1351. cum sequentibus.
- L. nihil proponi, ff. de legat. 1. l. fin. §. fin. ff. de contrahenda empt. explicatur, n. 1365. in fin. & n. 1366.
- L. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum signifi. l. stipulatio. l. dotem, l. stipulationem, l. licet, l. dotis promissio, ff. de iure dotiū, l. eum qui calendis, ff. de verborum obligat. citantur, & declarantur, nu. 1391. & 1392. cum sequentibus.
- L. Titianus, ff. quod cum eo citatur, & declaratur, nu. 1402. cum seqq.

• Ex Codice.

- L** Scripturas, C. qui potiores in pig. habeantur, declaratur, nu. 1559. cum sequentibus, & n. 1591.
- L. si quis hæredē, C. de institut. & substitucio. interpretatur, n. 438. & 450.
- L. diffamari, C. de ingenuis & manumissis declaratur, n. 1527.

- L. 1. C. de diuersis reſcriptis declaratur, num. 472.
- L. de re ancillā, C. de reuendicatione declaratur, nu. 1299. cum ſeqq.
- L. ob m̃ritorum, C. de vxor p̃to m̃rito, interpretatur, n. 1294. & 1300. cum ſequentibus.
- L. 1. C. de his quæ in fr̃uſdem credito- rum interpretatur, n. 1300. eū ſeqq.
- L. eos, C. de Magiſt. milit. interpreta- tur, n. 1603. ad fin. & n. 1608. eū ſeqq.
- L. nominationes, C. de appellatio. de- claratur, n. 1091. & 1092.
- L. 1. C. de ſentent. paſſis declaratur, n. 1148. cum ſequentibus.
- L. 1. C. de dotis promiſſione interpre- tatur, num. 794. cum ſeqq.
- L. 1. & 3. C. ſi quis ſe maiorem dixerit interpretatur, num. 1005. & 1010. cum ſequentibus.
- L. ſi. C. de legibus declaratur, n. 581. & 582.
- L. 1. C. ſi aduerſus creditorem cum cō- cord. declaratur, num. 1614.

Ex Volumine.

- L** Priuatz, C. de excuſationibus munerum, libr. 10. declaratur, num. 973.
- L. congruit, C. de locatione prædiorū ſiſcaliū, libr. 17. interpretatur, n. 481.
- L. Colonos nunquam, C. de agrico- lis, & cenſit. libr. 11. interpretatur, n. 1328. cum ſeqq. & 1342. cum ſeqq.
- L. minimè diu, C. de ſuſceptoribus, l. 1. & l. de his, C. de his, qui ex publicis ratio. libr. 10. explicatur, num. 1383. cum ſequentibus.
- L. 1. & 3. de Canon. frumentaria, & l. 1. C. de ſabticenſibus, libr. 11. inter- pretantur.

Ex Decretalibus.

- C** Ap. poſtulaſti de reſcriptis inter- pretatur, num. 472.
- Cap. cum acceſſiſſent de conſtitutio. declaratur, num. 108.
- Cap. licet de cenſibus interpretatur, n. 472. & c. per tuas, qui filij ſint legit. num. 1402.
- Cap. Rodulſus de reſcriptis interpre- tatur, num. 943.
- Cap. 1. de noui operis nuntiatione ex- plicatur, nu. 732. cum ſequentibus.
- Cap. cum vigēſimū de officio delegati declaratur, n. 1142. cum ſeqq.
- Cap. ſuper eo de appellat. declaratur, num. 1137.

Ex lib. 6. Decretalium.

- C** Ap. cum perſone de priuilegijs libr. 6. interpretatur, nu. 761.
- Cap. non poteſt de præbendis, libr. 6. & c. tatur, & declaratur, n. 1391. & n. 1399. cum ſequentibus.
- Cap. 1. de priuilegijs, libr. 6. interpreta- tur, num. 945.

Ex Clementinis.

- C** Lemētina paſtoralis de re iudica- ta declaratur, n. 121. cum ſeqq.

Ex Authenticis.

- §** ſi quis autem in authentico de triē- te & ſemiſſe interpretatur, n. 1010. cum ſequentibus.
- §. illud el. 2. authent. de monachis de- claratur, n. 546. cum ſeqq.

Ex Decreto.

- C** Ap. quam p̃nitet. 2. quæſt. 3. de- claratur, n. 1148. cum ſeqq.

Ex

Ex Concilio Tridentino.

- C**An. 16. sessione 25. de reformat.
Concil. Tridentini interpretatur, n. 544 cum multis seqq.
Can. 6. sessione 24. de reformatione in Concilio Tridentino interpretatur, num. 1015. cum sequentibus.
Can. 15. de reformatione in sessione 25. concilij Tridentini explicatur, num. 1274. cum sequentibus.
Can. 19. sessione 25. in Concilio Tridentino interpretatur, num. 1049. cum sequentibus.
Can. 24. sessione 23. in Concilio Tridentino declaratur, num. 1343.
Can. 5. sessione 24. in Concilio Tridentino interpretatur, num. 1171.
Can. 8. sessione 24. de reformatione in Concilio Tridentino interpretatur in num. 1119. cum seqq.
Can. 2. sessione 21. de reformatione in Concilio Tridentino declaratur num. 249. cum sequentibus.
Can. 6. de reformatione sessione 13. in Concilio Tridentino declaratur, num. 249. cum sequentibus.
Can. 20. sessione 25. de reformatione declaratur, num. 1030.

Ex Partitis.

- L**. 7. tit. 7. partit. 1. interpretatur, num. 546. cum sequentibus.
L. 2. tit. 13. partit. 3. declaratur, n. 545. ad finem.
L. 18. tit. 32. partit. 3. interpretatur, num. 819. cum sequentibus.
L. 6. tit. 13. partit. 6. interpretatur, num. 877. cum sequentibus.
L. 6. tit. 13. partit. 6. in fine interpretatur, n. 880. cum sequentibus.

- L. 2. tit. 7. partit. 7. interpretatur, num. 1001. & 1010. cum sequentibus.
L. 1. in fine, l. 4. & l. 40. tit. 1. partit. 1. & l. 6. tit. 13. partit. 6. interpretatur, n. 1005. & n. 1010. cum sequentibus.
L. 4. tit. 8. & l. 6. tit. 15. partit. 7. interpretatur, n. 1017. cum sequentibus.
L. 16. tit. 14. partit. 5. explicatur, n. 118.
L. 13. tit. 13. partit. 5. declaratur, n. 359.
L. 15. tit. 6. partit. 1. interpretatur, num. 377. cum sequentibus.
L. 5. tit. 8. partit. 5. interpretatur, num. 380. cum sequentibus.
L. 40. tit. 18. partit. 3. declaratur, n. 477.
L. 11. tit. 13. partit. 5. interpretatur, num. 380. cum sequentibus.
L. 2. tit. 23. partit. 3. ponderatur, & eius verba, num. 58.
L. 5. tit. 33. partit. 7. & eius verba ponderantur, num. 66.
L. 103. tit. 28. partit. 3. interpretatur, num. 80.
L. 42. tit. 18. partit. 3. interpretatur, n. 85.
L. 9. tit. 13. partit. 1. interpretatur, n. 105.
L. 19. tit. 14. partit. 5. commendatur, numer. 138.
L. 3. tit. 25. partit. 5. interpretatur, n. 1302.
L. 17. tit. 18. partit. 5. interpretatur, num. 1048.
L. 12. tit. 21. partit. 2. declaratur, n. 1064. & num. 1068. ad finem cum seqq.
L. 8. tit. 19. partit. 6. declaratur, n. 1148. cum sequentibus.
L. 60. tit. 5. partit. 5. interpretatur, n. 107.

Ex Legibus styli.

- L**. 118. styli interpretatur, num. 377. cum sequentibus.

Ex Legibus Tauri.

- L**. 55. Tauri interpretatur, n. 1121.

- L.6. Tauri interpretatur, num. 1183.
cum sequentibus.
L.77. Tauri interpretatur, num. 1294.
& num. 1300. cum sequentibus.
L.10. Tauri explicatur, num. 724. cum
sequentibus.

Ex Bullis.

Bulla Pij V. prohibens confiden-
tias in beneficijs Ecclesiasticis ex-
plicatur, num. 149.

Ex noua Recopilatione.

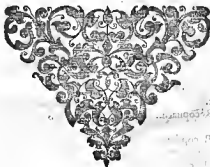
- L** 14. & 15. tit. 18. lib. 9. Recopilat.
& eorum verba ponderatur, &
interpretatur, num. 50.
L.20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recopil. & eo-
rum verba ponderantur, & decla-
rantur, num. 51.
L.17. tit. 18. lib. 9. Reco. declaratur. n. 25.
L.17. & 24. & 15. & 16. & 18. & 32. tit.
18. lib. 9. Recopilat. ponderantur, &
declariantur, num. 61.
L.13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recopilat. pon-
derantur, & declarantur, num. 66.
L.15. & 16. tit. 18. lib. 9. Recopilationis
declariantur, num. 68.
L.3. tit. 14. lib. 4. Recopila. ponderatur,
& interpretatur, num. 95.
L.20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recopilat. expli-
cantur, num. 124.
L.32. cum sequent. tit. 18. lib. 9. Recop.
declariantur, ibidem.
L.1. tit. 18. lib. 9. Recopilat. interpreta-
tur, num. 129.
L.2. tit. 20. lib. 9. Recopilatio. explica-
tur, num. 130. cum sequentibus.
L.19. tit. 17. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 130. cum sequentibus.
L.4. tit. 10. lib. 9. Recopilat. explicatur,
num. 130. & 131. cum sequentibus.

- L.2. tit. 16. lib. 9. Recopilat. explicatur,
num. 139. & 139.
L.17. tit. 18. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 138. & 139.
L.25. tit. 11. lib. 2. Recopil. interpreta-
tur, num. 120.
L.5. tit. 9. lib. 7. Recopil. interpretatur,
num. 183.
L.10. tit. 8. lib. 6. Recopilat. explicatur,
num. 188. cum sequentibus.
L.20. tit. 12. lib. 2. Recopilat. concorda-
tur, num. 188. cum sequentibus.
L.1. & 2. tit. 4. lib. 1. Recopil. declara-
tur, num. 249. cum sequentibus.
L.1. tit. 17. lib. 9. Recopilat. declaratur,
num. 198.
L.18. tit. 17. lib. 9. Recopil. explicatur,
num. 259. & 260.
L.11. tit. 17. lib. 4. Recopil. explicatur,
num. 267. cum sequentibus.
Pragmatica noua agrorum inter-
pretatur, num. 269. cum seqq.
L.4. tit. 4. lib. 7. Recopilat. late explica-
tur, num. 488. cum sequentibus.
L.5. tit. 21. lib. 4. Recopilat. explicatur,
num. 591. ad finem.
L.4. tit. 6. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 784. cum sequentibus.
L.3. tit. 10. lib. 4. Recopilat. interpreta-
tur, num. 848. cum sequentibus.
L.12. tit. 8. lib. 5. Recopil. interpretatur,
num. 877. cum sequentibus.
L.12. tit. 7. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 880. cum sequentibus.
L.6. in fine, tit. 4. lib. 5. Recop. explica-
tur, num. 880. cum sequentibus.
L.6. tit. 7. lib. 5. Recopilat. explicatur,
num. 883. cum sequentibus.
L. fin. tit. 15. & l. 1. tit. 10. & l. 1. tit. 8. lib.
4. Recopil. declarantur, num. 908.
cum sequentibus.

L.16.

L. 10. tit. 7. lib. 3. Recopilar declaratur,
 num. 908. cum sequentibus.
 L. 1. tit. 2. lib. 3. Recopilat. declaratur,
 num. 908. cum sequentibus.
 L. 14. tit. 17. & l. 17. tit. 18. lib. 9. Recopi-
 lat interpretatur, num. 941.
 L. 2. tit. 5. lib. 5. Recopil. interpretatur,
 num. 1018 & num. 1017.
 L. 12. & 13. tit. 23. lib. 8. Recopil. inter-
 pretantur, num. 1017. cum seqq.
 L. 13. tit. 2. lib. 3. Recop. interpretatur,
 num. 1035. cum sequentibus.
 L. 2. tit. 19. lib. 5. Recop. interpretatur,
 num. 1035. cum sequentibus.
 L. 4. tit. 1. lib. 6. Recopil. interpretatur,
 num. 1071.
 L. 13. tit. 8. lib. 5. Recop. interpretatur,
 num. 1097. cum sequentibus.
 L. 2. tit. 3. lib. 3. Recopilat. interpreta-
 tur, num. 1122.
 L. 1. tit. 25. lib. 5. Recopilat. explicatur,
 num. 1124. cum sequentibus.

L. 4. tit. 1. lib. 7. Recop. declaratur, num.
 1132. cum sequentibus.
 L. 14. tit. 1. lib. 7. Recopilar. declaratur,
 num. 1133.
 L. 1. tit. 8. lib. 5. Recopil. interpretatur,
 num. 1183. cum sequentibus.
 L. 1. cum sequentibus, tit. 1. lib. 6. Re-
 copil. interpretatur, num. 1190. cum
 sequentibus.
 L. 3. & 4. tit. 7. lib. 7. Recopil. interpre-
 tantur, num. 1276. cum seqq.
 L. 10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. declaratur,
 num. 1299. & num. 1300. cum se-
 quentibus.
 L. 7. tit. 19. lib. 9. Recopilat. declaratur
 num. 1360. cum sequentibus.
 L. 3. tit. 21. lib. 4. Recopil. cum concor-
 dantibus declarantur, num. 1431.
 cum sequentibus.
 L. 9. tit. 11. lib. 3. Recopilat. explicatur,
 num. 1512. & ad optimam quæstio-
 nem, num. 1519.

S V M M A R I V M

H V I V S T R A C T A T V S

DE PRIVILEGIORVM

EXPLICATIONE.

16430

Cap. 1.

Privilegium dicitur lex
privata personæ, vel
loco per Principem con-
cessa, habetque vim le-
gis. num. 1.

Princeps solus privilegium & exem-
ptionem, & privilegij atque exem-
ptionis confirmationem concedere
potest. num. 2.

Privilegiolorum & donationum differe-
rentia quædam cognoscatur. nu. 3.

Regum nobiliumque proprium est, li-
berales existere, donationes facere,
privilegia atque immunitates con-
cedere. nu. 4.

Largitas facit homines famulos, &
claros. num. 5.

Beatitudo quædam ineff. dicitur in
donatione. nu. 6.

Exempla plurima donationum & lar-
gitarum recensentur. nu. 7.

Famuli & mercenarij, qui commo-
rantur in servitio cuiusdam habitan-
tium in civitatibus liberis & exem-
ptis à solutione gabelle, verum
predicto exemptionis & liber-
tatis privilegio potiri possunt. n. 8.

Famulus mercenarius habitans in ci-
vitate cum aliquo eivæ dicitur vi-
emus, & eivis illius civitatis.
num. 9.

Servus dicitur unus de plebe. ma. 10.

Famuli gaudent, & potiuntur domi-
norum privilegio. num. 11.

Familiares potestatum sunt eivæ lo-
ci & civitatis, in qua domini offi-
cium exercent, & eorum privile-
gium habent. num. 12.

Statuta loquentia in habitantibus in
civitate obtinent in eo, qui est sa-
mulus alterius in eadem civitate.
num. 13.

Famuli qui obnoxij sunt oneribus ci-
vitatibus, oppidanis, seu vicini illius ci-
vitatibus dicuntur. nu. 14.

Famulus utrum possit esse testis in te-
stamento nuncupativo, in quo tes-
tes eivæ pro substantia requirun-
tur. num. 15.

Famulum habens in civitate dicitur
proprie civitatem habitare, & non
famulus. nu. 16.

Famuli plerumque non recipiuntur ad
incolatum, nec ad civilitatem, nec
populi munera subeunt. num. 17.

Famuli plerumque, & maxime hisce
temporibus, dominis non serviant
animo remanendi in civitate, sed
ab ea recedendi. num. 18.

Famulus tunc potiri poterit civitatis
privilegio tanquam civis, iuxta
veram opinionem, si in eo con-

A currant,

Summarium tractatus

- currant, quæ in re, seu consuetudine sunt necessaria ad hoc, ut loci alieni sit vicinior, & necessaria ad hoc explicantur. num. 19.*
- Tex. in c. rogationes de consecrat. dis. 3. interpretatur. nu. 20.*
- Tex. in c. sicut de verbor. signifi. lib. 6. interpretatur. nu. 21.*
- Bart. opinio, & tex. in l. libertus. ff. de publican. & veltigalibus interpretatur. num. 22.*
- Famuli nisi fuerint ciues, in eisq; alia ciuitatis necessaria concurrant, non admittuntur. in testis. in testamento nuncupatio, contra Greg. Lop. cuius opinio reseditur. nu. 23.*
- Vicinitas est quid extrinsecum, & in facto consistit, in qua populi consensus debet adesse, & insuper habitatio, & fideiussio præstatio illidem permanendi, & tributum contri- butio. num. 24.*
- Vicinitas habere in duobus locis qui- libet potest. num. 25.*
- Ciuis, & vicinus alicuius ciuitatis pri- uilegiatus, & ex parte à gabelle solu- tione, qui in alia non excepta, nec li- beratur aliquod tempus commoratur, utrius potestur privilegio prædictæ ciuitatis liberæ, si in ea aliqua bona per interpositam personam vendi- derit. num. 26.*
- Vicinus propriè dicitur, quæ in aliqua ciuitate per maiorem partem anni degit. num. 27.*
- Vicinus ciuis, & incota propriè dicitur, qui in urbe residet. num. 28.*
- Habitator alicuius loci propriè dicitur, qui cum familia ibi habitat, locum faciens, & omnia alia, quæ incota facere consuevit. num. 29.*
- Privilegium, vel Regia lex, quando re- quirunt vicinitas, & habitatio, non verificantur in ciue tantum, nec in eo, qui pro ciue habetur, nisi in ci- uitate commoretur. nu. 30.*
- Montibus, & pascuis publicis, ad hoc uti quilibet potiri possit, non suf- ficit esse ciuem, aut pro ciue haberi, sed habitatio requiritur. num. 31. & num. 32.*
- Verbum, Moratores, de habitantibus in loco explicandum est. num. 33.*
- Pascua vniuersitatis, incolis tantum debentur. num. 33.*
- Expedit, ut populi habitatoribus ab- bundent, propterea quæ pascua pu- blica, & privilegia conceduntur. num. 34.*
- Vicini ciuitatis liberæ, & privilegia- ta, qui alio comparatur loco per ma- iorem annu partem, & in ciuitate libe- ra, & privilegiata habet domum, seruos, & familiam, potiri poterit ciuitatis liberæ privilegio, & ex- ceptione. num. 35.*
- Habitare dicitur, qui per annum ha- bitat, licet non sit præsentis, dummodo illic suam habeat familiam. num. 36.*
- Habitatio per famulos retinetur, & domini, & non famuli dicuntur habitare. nu. 37.*
- Animus redeundi ad ciuitatem præsumi- tur, & consideratur, quoad resi- dentiam habitationis per interpositam familiam. nu. 38.*
- Animus redeundi ad ciuitatem præsumi- tur, quando uxor, filij, parentes, fratres, vel consanguinei relinquuntur in ea ad munera, & onera sub- eunda. nu. 39.*

Statuſi ſi cauſeatur, quòd abſens à ciuitate nò poſſit gaudere priuilegio ciuibus conceſſo, ſi aliquis abſens à ciuitate in ea reliquerit uxorem, filios, aut conſanguineos, eius loci munera & onera ciuitatis ſubſequentes, præſens cenſendus eſt, & dicto priuilegio munitur. num. 40.

Reſidens in vna loco per mille annos, animo tamen retinendi domiciliũ in alio loco, nò poſeſt eſſe eius illius loci, vbi reſidet. num. 41.

Incola alicuius loci vbi adeſt, & vbi matrimonium contraxit, nò poſeſt dici habens animum transferendi ad alium locum. num. 42.

L. 4. tit. 2. §. p. 3. ff. De iur. opinto limi-
tari, & modificatur. nu. 43.

Vicinus duorum locorum à ſolutione gabellæ exemptionum, ſi in quolibet eorum bona ſua vendiderit, an gabellam ſoluere teneatur. nu. 44.

Due cauſe lucrative nò poſſus in vna eademq; perſona concurrere, & ibi de huius regula interpretatione, & veritate. num. 45.

Priuilegium exemptionis non extenditur ad res venditas meretimo-
nij cauſa, ſed tantum ad res, quæ ſunt, De labrança, y triana. num. 46.

Bona, De labrança, y triana, ac quiſita in vno loco exemptio, ſi in alio etiam exempto vendantur, in quo idem vendens habet vicini-
tatem, non erunt à gabellæ ſolutione libera. num. 47.

Locorum diuerſitas facit diuerſita-
tem iurium. num. 48.

Priuilegium quando eſt conceſſum ra-
tione loci, & eius augmento, ut in

Hiſpania, mutantes ſe ad alium lo-
cum non retinent dictum priuile-
gium. num. 49.

Priuilegium, quando conceditur lo-
co, durat in quantum durat locus.
num. 50.

L. 12. & 14. & 15. 16. & 18. 20. &
21. tit. 12. lib. 9. Recop. ponderatur,
& interpretantur. nu. 51.

Priuilegiũ ciuitatibus conceſſum vtrũ
extendatur ad ſuburbia, & ad ci-
ues in ſuburbijs degentes, nu. 52. &
in nu. ſeqq.

Priuilegia ſunt ſtriſſi iuris, & non ve-
niunt extendenda, ſed limitanda.
num. 53.

Vrbs eſt, qua muro cingitur. nume-
ro 54.

Ciuitas, propriè loquendo, de iure com-
muni, & paritari eſt, quæ muris,
& ſuburbijs, & continentibus con-
tinetur. num. 55.

Priuilegia immunitatis conceſſa ciuita-
ti, & eius ciuibus, non exſcenduntur
ad commorantes in vico. nu. 56.

Leges Regiæ loquentes de ciuibus ha-
bitantibus non habent locum in me-
re vicino, niſi in ciuitate commo-
retur. num. 57.

Habitatio, cum ſit facti, nũquam præ-
ſumitur. num. 58.

Montibus, & paſcuis alicuius ciuita-
tis non poteſt potiri ciuis, qui in ea
non commoratur. num. 59.

Priuilegium immunitatis conceſſum
ciuitati non extenditur ad villas,
quæ poſtea auctæ ſunt. num. 60.

Priuilegium ſi concedatur ciuitati,
vel ciuibus, & fiat venditio in
iure, vel extra ciuitatem, ga-
bella venit ſoluenda, niſi aliter

Cap. 1.

Summarium tractatus

- in privilegio exemptionis continetur. Et plures Regie leges recensentur. num. 61.
- Traditio vera, & non fraudulenta rei venditæ, requiritur in loco libero ad hoc, ut gabella non debeat. num. 62.
- Gabella regulariter debetur ratione contractus venditionis, non ratione rei. Unde traditionis, nec pretij soluti ratione. num. 63.
- Privilegium exemptionis datum loco durat quantum durat locus, & datum causa durat in quantum durat causa, & datum persone extinguitur cum persona. num. 64.
- Privilegium exemptionis concessum favore rei durat in quantum durat ipsa res, & venit interpretandum secundum qualitatem persone, cui conceditur. num. 65.
- Privilegium exemptionis concessum rebus cibariis, & bastimentis in aliquibus locis venditis, precipue, En los dela nueua poblacion del Reyno de Granada, utrum intelligatur de rebus illis venditis ad grossum, vel minutatum, vel de cibis tantum, & non de alijs. Et quid de vicualibus contentis in privilegio. num. 66.
- L. 13. & 16. tit. 18. lib. 9. Recop. interpretatur. num. 67.
- L. Diarijs ff. de aliment. & cib. legat. intelligitur. num. 68.
- Venditio verificatur in uno numero si rei vendita non erat maiori precio digna, nec adfit donationis presumptio. num. 69.
- Minutatum, verbi, quibus in locis à Iureconsulto referatur. num. 70.
- Alimentorum nomine etiam medicina comprehenduntur, & quid bastimentorum nomine continentur. num. 71.
- Vfus, vel consuetudo non solvendi gabellam, utrum indicat immunitatis privilegium. num. 72. & in nu. seqq.
- Gabella solvitur Regi nostro in recognitionem subiectionis, superioritatis, & universitatis dominij, & in hoc casu prescriptio vsus, vel consuetudo, à solutione non excuset. num. 73.
- Prescribi potest omnis solutio censui, præter eam, quæ in signum subiectionis fit. num. 74.
- Causa immunitatis, vel privilegij pendite, & trahienda sit gabella solutio? & ibi optima distinctio. n. 75.
- Indulgentia arrendatorum, publicanorum, & exactorum in non exigenda gabella excusationem nullam præbet, nec domino, & Principi nocet. num. 76.
- Conductor non potest interuenire possessionem domini sui. num. 77.
- Privilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, tum. mer. 78.
- Scriptura privilegij, aut maioratus de perditia potest probari duobus testibus deponentibus de ei tenore. n. 79.
- Testamenti scriptura perditia potest probari duobus testibus deponentibus de eius tenore, licet testamentum non appareat. Et limitatur in testamento inscriptis, de cuius tenore testes deponere non possunt. num. 80.
- Privilegium immunitatis ad tempus concessum cessat elapsa tempore. num. 81.

Præ.

Priuilegium concessum ex certa causa expressa, vel tacita, cessat causa cessante. num. 82.

Differentia inter priuilegium, & beneficium, & scriptum, adhibetur per remissionem. num. 83.

Priuilegij interpretatio ad Principem concedentem spectat, ubi distinctio. num. 84.

Priuilegiū de sui natura perpetuū quo modo per nō vsū amittatur: ubi distinctio, & limitatio traditur. num. 85.

Priuilegium exemptionis habens, suis bonis immobilibus venditis excusationem habet, si super eis census imposuerit. num. 86.

Correctores, & officiales consistoriales, utrum subsistente causa urgenti caristia, vel pestis, possint constitutere, quod deferentes victualia in ciuitate sine immunes à solutione portagij, & gabella, licet arrēdatorib' & collectoribus damnum fiat? n. 87. & in nu. seqq. vsq. ad nu. 92.

Priuilegium Principi, & eius confirmatio, intelligitur sine damno & praiudicio tertij facta. num. 88.

Exemptio facta à Rege de portagij, & solutione gabella, intelligitur tantum facta in locis ipsi Regi subiectis, non verò in locis dominorum inferiorum. num. 89.

Rex donans terras, quae solite erant aliqui ciuitati collectas dare, censetur donationem fecisse, saluis collectis. num. 90.

Exemptionem si Rex concesserit alicui de ciuitate cum eo conuenia & Encabezada, talis exemptio sibi, & non alij de ciuitate

nocebit. numer. 91.

Priuilegium & exemptionē utrū Rex, vel respublica concedere possit cū paruo tertij praiudicio. nu. 92.

Priuilegium exemptionis si Rex concedat ex certa scientia, vel plenitudine potestatis, utrum intelligatur cum magno, vel paruo tertij damno concessum. num. 93.

Rex quādo aliquid vult fieri expresse cū dāno tertij intelligitur cū modico dāno, & non cum graui. n. 94.

Priuilegium à Principe concessum cū magno, vel paruo tertij praiudicio, hodie non tenet, licet qualescumq. clausulas habeat. num. 95.

Vtilitas publica in omni priuilegio censetur semper excepta. nu. 97.

Priuilegium exemptionis, non prodest in tempore magna necessitatis Reipublicae, vel Principis. num. 98. & in num. 101.

Resolutio principalis questionis, de qua in num. 87. num. 99.

Dammum refarcire tenetur Princeps in casu quo priuilegium eum damno tertij concedere potest, & ibi limitatio. num. 100. & num. 101.

Priuilegium exemptionis habens si patiat se in albo soluentium describi, utrum sibi praiudicet? nu. 102. & in num. seqq.

Priuilegiatus & exemptus à solutione collectarum & praestatarum, si sponte semel soluat sine protestatione, utrum in futurum sibi praiudicet. num. 103.

Priuilegium de facili perditur. numer. 104.

Ascribens se scriptura, ut ait testis assensens, utrum praiudiciū subipa-

Cap. 3.

Summarium tractatus

- res de contentis in ea? & ibi optima resolutio in materia, & interpretatio l. 9. tit. 13. & l. 60. tit. 5. p. 1. l. 1. ficat. §. nō videtur. ff. quib. mod. pig. vel hypo. soluit. l. si fundum per fideicommissum. ff. de legat. 1. l. Gaius. ff. de pig. actio. num. 105.
- Resolutio questionis principalis, de qua in nu. 103. supra, num. 106.
- Privilegium nō soluendi decimas, & similia, nō tollitur unico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum, num. 107.
- Exemptus & privilegiatus ab onere titule, vel habens privilegiū iterabile & successuum, non perdit illud unico actu, & ibi quid requiratur ad hoc, ut perdat, nu. 108.
- Privilegium personale, vel alicui concessum, non transit ad filium, nec ad heredem, quod secus erit in privilegio Reali: & ibi quando privilegiū dicatur & presumatur reale, vel personale, num. 109.
- Privilegium reale quando alicui, & eius faccefforibus conceditur, intelligitur ordine successuum, primo ad filios, deinde ad nepotes, num. 110.
- Naturalibus filijs transa privilegium paternum transitorium ad filios, nam & hī gaudent nobilitate paterna, num. 111.
- Privilegiū transitorium ad filios, vtrū extendatur ad ante natos, nu. 112.
- Privilegium exemptionis à tributo, & solutione gabelle tanquam odiosum, & Regio patrimonio damnosam, debet strictissime interpretari, nu. 113.
- Filiorū appellatione infavorabilis videntur nepotes, secus in odioso, n. 114.
- Filij si expressē fuerint vocati in dispositione hominis, vel in exemptioni privilegio, non veniunt nepotes: scilicet in beneficijs Principum, & in primogenijs, num. 115.
- Privilegium exemptionis populo, vel civitati concessum, trahitur ad eius augmentum ex ipsa privilegij natura, num. 116.
- Exemptio à solutione collectarum de rebus suis alicui concessa intelligitur, & extenditur ad rei postea quesitas, num. 117.
- Privilegiū exemptionis abellarū ad suā validitatē requirit clausulam, Ex certa scientia, num. 118.
- Privilegium exemptionis iurium Regalium morte concedens finitur, nisi aliter in privilegio contineatur, cum de Regni præiudicio agatur, num. 119.
- Derechos Reales, si in privilegio cōtineantur, quid de hoc iudicetur, n. 120.
- Infamia, & inhabilitas patris proditoris, qui crimen lese Maiestatis divina, vel humana commisit, vtrum tam filij natis, quam nascituris noceat, num. 121.
- Privilegium exemptionis tam respectu parentum, quam filiorum, perditur per delictum lese Maiestatis divine, vel humane, num. 122.
- Privilegium recipit interpretationem extensivam à communi vsu, & practica, num. 123.
- Causa privilegij finita, vel cessante, cessat, & finitur privilegium, n. 124.
- Privilegium concessum ratione loci, nō potest alibi, quam in illo loco exerceri, & interpretantur l. 20. & 21. tit. 18. lib. 9. Recop.

Pri-

Priuilegiū cōcessum officio durat, quatenus durat officium, & finitus officio finit, & ibi l. 3. c. 1. seqq. tit. 12. lib. 2. Recop. interpretatus, & limitatur in officio habente dignitatem annexam, nu. 126.

Officiales quibus aliquod conceditur priuilegiū ratione officij, regulariter non satisfaciunt officium per interpositionem personam, & non per se exercendo, num. 127.

Industria personarū censetur electa in operibus artificealibus, & ibi limitatio, num. 128.

Exempti a solutione gabella tenentur iurare ad petitionem conductoris gabellarum ad fraudes euitandas sub pōna expressa, nu. 129.

L. 11. tit. 17. lib. 2. Recop. interpretatur, num. 130.

L. 4. & 20. tit. 20. & l. 17. lib. 2. Recop. interpretantur, & verus sensus canonicus traditur, nu. 131.

Muliones, & alij, qui extra sua loca aliquid emerint, & ad loca exempta asportauerint, & ibi vendiderint, & tunc gabellam soluant in suis locis, num. 132.

Priuilegium exemptionis ab onere concessum, utrum ante acceptationem vim habeat, usque transferat, num. 133.

Donatione facta presentis, ius & dominium transit statim ante acceptationem, num. 134.

Donatione facta absenti, neq. ius, neq. dominium transferitur ante acceptationem donatarij, nu. 135.

Donatio causa mortis non tenet ante donatarij absentis acceptationem, numer. 136.

Contractus vim nullam habent sine utriusque partis presentia, & consensu, num. 137.

Donatio in absentia facta, etiā in casu ppi & priuilegijs, actiōne, nec possessionem ante acceptationem non transferunt, num. 138.

Donatio absenti facta ante acceptationem non ius non transferit, etiam hodie scāse l. 2. tit. 18. lib. 5. Recop. secundum magis communem, & idem in priuilegijs, & ibi de vera d. l. 2. interpretatione, num. 139.

Requiritur potestas donatio absenti facta ante acceptationem donatarij, licet sacri iurata, num. 140.

Donatio absenti facta potest ante donatarij acceptationem reuocari, etiam si pactum de non reuocādo appositum sit in donatione, nu. 141.

Contractus quando de sui natura est reuocabilis, clausula accessoria in eo apposita censetur esse reuocabilis, num. 142.

Clausula, qua ad executionem contractus apponuntur, non solum eius substantiam aliterare, num. 143.

Clausula, & pactum de non reuocādo, censetur apposita magis de stylata bellorum, quam de contrahentium consensu, num. 144.

Repetitio per conditionem indebiti, vel erroris causa, cuius cōpetat exemptio per priuilegiū, si sciet gabellam soluerit, num. 145.

Solutio scienter, vel per errorem facta, quando dicatur, & presumatur, num. 146.

Repetitio utrum cōpetat habenti priuilegium, ne conueniatur in plus quam suadet preest, si solueris, nu. 147.

Summarium tractatus

Familia appellatione qui comprehendatur, & ibi de privilegio concessio ali cui, & eius familia. nu. 148.

Legitimatus, utrum dicatur de familia. nu. 149.

Filius naturalis, bastardus, spurius, & adoptivus, non comprehenditur sub hoc nomine, Familia. nu. 150.

Privilegium concessum alicui, & eius successoribus, quomodo intelligatur, & qui comprehendantur. n. 151.

Privilegium concessum alicui, & omnibus posteris, vel eius proli, vel sobolis, quomodo intelligatur. nu. 152.

Privilegium concessum alicui, & omnibus de genere, quomodo intelligatur, et quid sub hoc verbo, Generis, comprehendatur. nu. 153. & in nu. seqq.

Bastardi & naturales tantum sub hoc verbo, Generis, non comprehenduntur. nu. 154.

Privilegium concessum alicui & suo generi, utrum comprehendant nati ex feminis. nu. 155.

L. 1. §. filia. ff. de iure immunitatis interpretatur. nu. 156.

L. 31. cu. seqq. tit. 12. lib. 9. Rec. adnotantur, & explicantur. nu. 157.

Privilegium concessum alicui, & suis de ceteris, hereditibus, vel successoribus, quomodo interpretandum. nu. 158.

L. 18. tit. 18. lib. 5. Recopil. interpretatur. nu. 159.

Privilegium concessum alicui, & suis de ceteris masculinis, & femininis, utrum comprehendat iam nuptas. nu. 160. & in nu. seqq.

Filia nupta in agnationis non admittitur. nu. 161.

Femina nupta retinet omnia privilegia, & omnes prerogativas familiae paterna. nu. 162.

Mulieres post contractum matrimonium statum suum mutant. nu. 163.

Femina exempta ratione nobilitatis non excusatur a marium ignobilem, qui cum ignobilibus contribuere tenetur. nu. 164.

Mulier privilegium immunitatis exemptionis habet, si bona sua marito in dotem tradiderit, senescentalis maritus solvere & contribuere. nu. 165.

Femina nupta est in potestate viri, & non patris. nu. 166.

Pater utrum possit pacto, vel renuntiatione praedictum filijs parare in privilegio sibi, & suis descendens concessa. nu. 167.

Renunciari non potest ius, vel privilegium coeundi ratione alicuius personae, vel qualitatis. nu. 168.

Verba appositum in privilegio generaliter non sunt intelligenda, nec verificantur in prima persona, nec in primo actu, sed intelligantur perpetuo durare. nu. 169.

Privilegium ita in descendentes transit, & descendit, inquam si nulla persona intermedia cessaverit. nu. 170.

Odium, vel factum paternum non debet filijs praedictare. nu. 171.

Clerici, Ecclesiae, vel monasteria, quae habent Regalia privilegia super redditibus Regijs, non possunt convenire Regios Collectores coram iudice Ecclesiastico. nu. 172.

Privilegium exceptionis concessum alicui, & suis descendens per lineam masculinam, utrum extendatur ad feminas, quae ex masculo descendunt, & h. 17. tit. 12. Recopil. interpretatur. nu. 173.

Reuo.

*Renouare vtrū possit Princeps donatio-
ni, utreeodem, vel priuilegium ex-
ceptionis à se concessum. nu. 174.*

*Mulier plebeia & rustico genere na-
ta, gaudet priuilegio mariti nobilis
& priuilegiati. nu. 175.*

*Vidua qua nupta fuit viro priuilegia-
to, & exceptio à collecta & gabel-
larum solutione ratione priuilegij
sibi concessi, & tunc illo priuilegio
& exemptione potitur, tanquam
si maritus viuere. num. 176.*

*Vidua gaudet priuilegio mariti defun-
cti, omnesq; dignitates & priuile-
gia retinet, quantum sint personalia
& accidentalia. nu. 177.*

*Vidua dicitur esse in matrimonio viri
defuncti idemq; de ea iudicatur post
mortem mariti, quod co viuente. n. 178.*

*Ius quando semel suis alicui acquisitū
ex persona alterius induat, et si per-
sona illa moriatur. nu. 179.*

*Resolutio principalis questionis, de qua
in nu. 176. & ibi limitatio n. 180.*

*Vidua luxuriose & inhonestè viuens
perdit omnia priuilegia, quæ causa
mariti nobilis & priuilegiati re-
tinebat. nu. 181.*

*Vidua non facit habitus, sed pud-
icitia vidualis. nu. 182.*

*Vidua vò dicitur luxuriose & inhon-
estè viuere per stuprum semel tan-
tum commissum. nu. 183.*

*Rex non potest Regalia concedere in
preiudicium successoris, nec iura
Regni subuertere, nec diminuerè.
num. 184.*

*Rex non potest priuilegia concedere, &
donationes ad id immoderatas face-
re, vt Regno preiudicium & dam-
num inferat. nu. 185.*

*Princeps non poterit Regia tributariè
mittere, nisi magna existente cau-
sa, magna que cum solemnitate, nu-
mer. 186.*

*Legitimatus ex Principis rescripto v-
trum generaliter gaudeat nobilita-
te parentis nobilis, & su exempt-
tus à contributione tributorum, &
iurium Regalium, hoc est Pechos
vbi l. 10. tit. 8. lib. 5. & l. 20. tit. 11.
lib. 2. & l. fin. tit. 2. lib. 6. Recopil.
interpretantur. nu. 187.*

*Legitimatus ex Principis rescripto nil
differunt à legitimo quod intellige,
vt in nu. seq. num. 188.*

*Legitimatus per Principis rescriptū non
proprie, sed perfectionem iuris legi-
timi dicuntur. nu. 189.*

*Legitimatus non succedunt in primo-
genijs Hispania. nu. 190.*

*L. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. & eius verba,
ibi: En hōras, y preeminencias,
interpretantur. nu. 191.*

*Legitimatus non comprehenduntur ap-
pellatione legitimorum; vbi a-
gitur de honore & beneficio, nu-
mer. 192.*

*Priuilegium contrā ius commune non
comprehendit casus omisso, nu-
mer. 193.*

*Priuilegia continentia tributorum Re-
galium exemptionem, sunt singulis
suma. nu. 194.*

*Priuilegium generale immunitatis &
exemptionis Regalium tributum
non valet, nisi expresse & spe-
cialiter fiat mentio de tributis, nu-
mer. 195.*

*Priuilegia exemptionis tributorum Re-
galium sunt in maximum successo-
rum preiudicium. nu. 196.*

Prim-

Summarium tractatus

Princeps tollens defectum natalium per
 legitimatorem, non videtur tolle
 re defectum contributionis cum ple
 beis. 197.
 Privilegium nobilitatis continet dona
 num & praedictum, alij, contri
 buentibus. num. 198.
 Legitimationis rescriptum à Principe
 filijs naturalibus, incestuosis, & spu
 riyse concessum, & rura comprehen
 dat nobilitatem, & exemptionem
 tributorum. num. 199.
 Cap. i. Privilegium à Principe concessum, in
 quo adfuerit subreptus, vel fal
 sa causa, etel coequeuntur veri
 cati, nullius erit momenti, nu
 mer. 200.
 Agriculis privilegium, ne in incertu
 tur pro delicto civilis, non inter conce
 ssam recensetur. nu. 201.
 Agriculorum privilegium, de quo in nu. su
 pra proximo, vnu extenditur ad de
 bita praeterita, ubi aliqua limita
 tionis recensetur. nu. 202.
 Debitor tritici verum satisfaciatur sol
 uendo aestimationem taxatam in
 tempore caritiae & necessitatis,
 in quo triticum non invenitur, nisi
 pro immodico pretio. numer. 203.
 & in num. seqq. & in num. 208.
 usque ad num. 219.
 Aliud pro alio, invito creditore, solui
 non potest. num. 204.
 Debitor tritici non satisfacit nisi solu
 do aestimatione, quanto plus va
 let a tempore mora. nu. 205.
 Debitor tritici, vel cere a quantitate,
 verum excusetur a mora, cum non
 invenitur, vel pretium nimis an
 geatur, ubi optima resolutio, nu
 mer. 206.

Debita res si ex casu praestari non poss.
 aestimatio debetur. nu. 207.
 Resolutio quaestiois, de qua in num.
 203. nu. 208. cum num. seqq. usque
 ad 219.
 Creditor tritici debetur, cogitur
 recipere eius aestimationem, quando
 reperiri non potest, nisi pergra im
 moderatum. num. 209.
 Gravatus praestare rem alienam satis
 facit solvendo aestimationem, si do
 minus eam non recusat, vel pro
 ea immodicum pretium petat. nu
 mer. 210.
 Ement frumentum ad credendum pre
 tio, quo valuerit in mercato Asiij,
 non tenetur ad summam immode
 ratam, si tamen insolita carissima.
 num. 211.
 Triticum ex causa necessitatis, vel ca
 ristiae, praestari non posse rectè di
 citur, quando debitor illud non ha
 bet, & quantum reperitur, id ha
 bere non potest, nisi cum difficul
 te, & pro immoderato & excesi
 vo pretio. num. 212.
 Rem non inquiri, & emere non posse, vel
 immodico, vel magno pretio inue
 nir, vel emi posse, aequiparatur in
 iure. num. 213.
 Aliquid facile fieri non posse, & non posse
 fieri, aequiparatur in iure. n. 214.
 Fieri non posse dicitur, quod commode
 fieri non potest. nu. 215.
 Pretium excedens dicitur quando termin
 & iusta metra exceditur. n. 216.
 Damnum, nec interesse, nec excessus iusti
 pretij consideratur, cum pretium à
 lege est taxatum, à quo non potest
 recedi, quod intelligitur cum mode
 ratamine infra relato. nu. 217.

Locupletari, vel lucrū quætere ex aliena iactura, cui libet sine dolo nō permittitur, & ibi resolutio difficultatis, de qua in nu. 203. nū. 218.

Pauperum & miserabilium personarum priuilegia recensentur. n. 219.

Miserabiles personæ, licet sint maiores 25. annorum, priuilegium restitutionis in integrum obtinebunt, numer. 220.

Pauperes, & miserabiles personæ, in quib' casib' priuilegiū amittat, quo modoq; illud retineant. num. 221.

Miserabilium personarum priuilegium non potest renuntiatione tolli. num. 222.

Nobiles non possunt torqueri, nec pro debito ciuili incarcerationi. nu. 223.

Nobilitatem potest priuilegium nobilitatis renuntiare, & quid si prædicta renuntiatio fuerit iurata. num. 224.

Nobilis ex Principis priuilegio, & nō genere, nec sanguine, potest suum priuilegium renuntiare, quia magna differentia est inter nobiles sanguine, & nobiles ex priuilegio, numer. 225.

Maritus & qui non conueniuntur in plus quam facere possunt, nō poterunt etiam cum iuramento renuntiare suum priuilegium. nu. 226.

Clericus etiam cum iuramento non poterit priuilegium fori renuntiare, nec priuilegium sibi concessum per cap. si quis suadente diabolo. num. 227.

Doctores & aduocati poterunt renuntiare priuilegia sibi à iure concessa. num. 228.

Sacerdotes non possunt pro debito ciui-

li incarcerationi, nec excommunicari, nec conueniri in plus quam facere possunt. num. 229.

Sacerdotes non possunt suum priuilegium concessum per cap. Oduardus de solutio, renuntiare, & quid cum iuramento. num. 230.

Iudices ordinarij inferiores per incindentiam possunt cognoscere de nobilitati exceptione & possessione ad effectū, ut nobiles, ne torqueantur, nec pro debito ciuili incarcerationi. num. 231.

Tributum verbum in priuilegijs quomodo interpretandum. nu. 232.

Rentas, verbum in priuilegijs quomodo interpretandum. num. 233.

Seruicio y mōtazgo, almojarifazgo, rodas, castilleras, peage, passage, pontazgo, barcage, quid in iure significant. nu. 234.

Hereditas si fiat mentio in priuilegio, utrum ad priuilegiū restringatur, an ad veteriores heredes extendatur. n. 235.

Nobilis decoctor perdit priuilegium nobilitatis, & poterit torqueri, & pro debito ciuili incarcerationi, numer. 236.

Priuilegium & gratia à Principē concessa, utrum spirat morte concedentis. num. 237.

Diuidere loca, & terminos Principi licet. num. 238.

Vicini exempti quoad districtum & iurisdictionem à ciuitate priuilegiata, utrum cōmoda & priuilegium illius ciuitatis amittant. n. 239.

Bona patrimonialia clericorū nō gaudent priuilegio concessio Ecclesiasticū bonis. nu. 240. & in hū. 374. infra ubi declaratur.

Bona

Summarium tractatus

Bona patrimonialia, ad cuius titulum
fuit aliquis sacris ordinibus insig-
nitus, gaudent privilegio bonorum
Ecclesiasticorum, secundum ve-
riorem opinionem, num. 241. & in
num. 376.

Bona data filio in titulum patrimonij
ad ordines consequendos, utrum
conferantur. nu. 242.

**Datum in titulum patrimonij ad or-
dines consequendos dicitur benefi-
cium Ecclesiasticum.** nu. 243.

Bona beneficiorum sunt Ecclesiastica,
& spiritualia. nu. 244.

**Sucessio in beneficio Ecclesiastico dete-
stat in iure, & est odiosa.** n. 245.

Capellania utrum comprehendatur in bul-
la, vel rescripto Principis Pontificis
faciente mentionem de beneficio
Ecclesiastico. num. 246.

Capellania utrum dicatur beneficium
Ecclesiasticum, & bona capellanie
dicantur Ecclesiastica, & spiritua-
lia, vel temporalia, & profana: ubi
bona distinctio. nu. 247.

Decima venit soluenda Deo de bonis
capellanie, & de bonis datis in ti-
tulum patrimonij ad ordines susci-
piendos. num. 248.

Gabella Regia utrum veniat soluenda
de venditione bonorum capellaniae,
& datorum ad ordines susci-
piendos. nu. 249.

Bulla domini Papae Pij Quinti prohi-
bens confidentiam Ecclesiasticorum
beneficiorum, & c. 2 de reform. sess.
21 & c. 6. de reformat. sess. non. 23.
sacri Concilij Tridentini, & l. 1.
titul. 4. lib. 3. Recopil. interpretan-
tur. num. 250.

Decimarum percipiendarum ius spiri-

tuale est, nec laici regulariter po-
tunt competere. num. 251.

Decima ipsa, & fructus decimarum, po-
tunt laicis competere ex Romani Pon-
tificis privilegio. num. 252.

Decimarum immunitas ex Pontifi-
cis privilegio, potest laicis compete-
re. num. 253.

Decimarum fructus possunt vendi, per-
mutari, in dotem dari, & obliga-
ri, & veniant in iudicio familiae
exerciscunda. num. 254.

Decimarum ex fructu utrum gabel-
la debeatur, quando venduntur
fructus. num. 255.

Decima laicis concessa dicuntur bene-
ficia patrimonialia. num. 256.

Decima laici concessa iudicantur ad
instar bonorum secularium. n. 257.

**L. 1. tit. 27. lib. 9. Rec. ager, De serui-
cio, y montazgo,** interpretatur. Cap. 6.
nu. 258.

Communes termini, & pacena propria,
& non aliena dicuntur. nu. 259.

L. 18. titul. 27. lib. 9. Recopil. interpre-
tatur. num. 260.

Agens ex legi beneficio debet pro-
bare qualitatem in ea contentam.
num. 261.

Laici habent bona communia cum cle-
rico etiam fratre, tenetur de suis bo-
nis tributum & Regiam gabel-
lam solvere, nec habet exemptionem
rationes communionis. n. 262.

Exactor Regalium tributorum probare
tenetur qualitatem bonorum, non
exemptorum, si a clerico bona pos-
sideantur. nu. 263.

Bona a clerico possessa sua & libera,
a servitute, tributo, & gabella praesumuntur. nu. 264.

Pri-

Priuilegia in eo ualent, & tenent, in quo uisitata, & obseruata fuere. num. 265.

Correltio, & autoritas superioris, semper remanet reseruata in priuilegijs. num. 266.

Decuriones, Rectores, tabelliones, & alij officiales Consistoriales, & trum ratione officij immunitatem & exemptionem habeant a tributis, collectis, & redditibus Regijs. num. 267.

Verba, Mandamos les sean guardadas las preeminencias, inmunidades, y exempciones que se acostubran guardar por razon del dicho officio, que in titulis Regijs continentur, quid importent. num. 268.

Mulier creditrix pro sua dote vsrum alijs creditoribus praeferatur, etiam domino praedij pro sua pensione, stante noua pragmatica agricultoribus priuilegium concedente. num. 269.

Mulier pro sua dote competunt plures praerogatiuae, & priuilegia, & ibi remissio. num. 270.

Hypotheca tacita competit pro pensione praedij locati, & fructus sunt pignoriati, & hypothecati pro pensione. num. 271.

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum non uisitur priuilegio suo. num. 272.

Resolutio questionis, de qua in num. 269, supra, num. 273.

Dotis priuilegiu non praesumitur unico uerbo a Principe derogatu. n. 274.

Concessio in generali non ueniunt ea, quae uerisimiliter non concede-

rentur specialiter. num. 275.

Verba generalia statutoru restringuntur secundum ius commune. nu. 276.

Dispositio generalis restringitur extra quoniam particulari. nu. 277.

Lex generalis noua non comprehendit, nec corrigat legem antiquam habentem speciale priuilegium in materia. num. 278.

Lex generaliter loquens, non comprehendit causam dotis, quando habet idem priuilegium in materia. nu. 279.

Regula generalis non comprehendit casus priuilegiatos. num. 280.

Dotis debitum non comprehenditur in priuilegio moratorio, uel dilatorio. num. 281.

Rescriptum imperatum, uel concessum, non praesumit causae priuilegiatae, nisi de ea fiat specialis mentio. num. 282.

Dotis fauore fit interpretatio in ambiguis. nu. 283.

Intellectus absurdus est fugiendus. num. 284.

Minoru speciale priuilegiu non uidetur derogatum, nec renuntiati per generalem derogationem. num. 285.

Promissio legis contra ius commune non extenditur ultra illud, quod lex expresse prouidet. nu. 286.

Alienationis generica prohibitio non comprehendit causam dotis. n. 287.

Mulier quando pro sua dote certat de dano uicinato, admittitur contra pariter priuilegiatum. nu. 288.

Dictio, aliud, alia, aliud, est repetitina similium. nu. 289.

Qualitas a diuersa uerbo, uel participio, debet regulari iuxta qui liuati uerbi, uel participij. nu. 290.

Tr.

Summarium tractatus :

Tributorum exemptionem habentes ex privilegio Regis tenentur contribuere in his tribuitis, à quibus nobiles non excusantur. nu. 292.

Communicare an possint terminos, montes, & pascua alterius civitatis, qui sunt incolae alicuius civitatis. num. 291.

Communicatio montium, & pascuorum non datur sine Regia licentia, quin est species alienationis. num. 293.

Unio, & communio rerum Ecclesiasticarum, non datur absque Pontificis rescripto, & licentia. numer. 294.

Communio pascuorum, & terminorum non potest praeferi, quamvis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant. num. 295.

Licentia Regia requiritur ad terminorum, & pascuorum communione dissolvendam. num. 296.

Communio pascuorum usque ad certa loca fieri potest per concussione, quia tunc non dicitur alienatio, sed bona societas. numer. 297.

Consiliarij Regij ob tituli concessionem nobiles fiunt, & exempti à tributum ordinariorum, & extraordinariorum solutione. num. 298.

Exemptiones conservantur in civitate denuò reaedificata. nu. 299.

Servitus urbana conservatur in area, quae idenuò erigitur. nu. 300.

Usufructus conualescit recuperata re, de qua debebatur. nu. 301.

Opus, vel servitium inceptum, an consummatum requiratur, si ob illud à

Rege privilegium concedatur. n. 302.

Reperitur in via, vel itinere cum rebus vetitis, utrum panam statutiariam incurrat. num. 303.

Priilegium, exceptio, vel gratia Summi Pontificis, non extenditur de uno ad alium casum. num. 304.

Perfectio actualis conditionis requiritur ad veniam consequendam per gratiam, vel indulgentiam Summi Pontificis. num. 305.

Verba, Qui tale fecerit, in privilegio, vel rescripto apposa, faciunt conditionem, & requirunt actualem perfectionem. num. 306.

Reperitus cum rebus vetitis in via extraordinaria, & non consuetudine, est suspectus de crimine. numer. 307.

Actus perfectus, & consummatus quando requiritur, non sufficit esse in fieri. num. 308.

Revocata non censentur privilegia concessa miserabilibus personis per generalem revocationem privilegiorum. num. 309.

Priilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos, & mentecaptos. nu. 310.

Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, quae ad Regem pertinent, non censentur concessae per concessionem plenae, & amplissima iurisditionis, etiamsi Rex concedat Regalia, & omnia, quae tanquam Regi ad eum pertinent. num. 311.

Exhibere tenetur suum privilegium omnes, qui eum allegant. nu. 312.

Limitatur supradicta conclusio, de qua in num. 312. & num. 313.

Sigil.

Sigillum manifestum (¶) apparet de-
bet habere privilegium, ad hoc, & ve
fidem faciat. num. 314.

Falsa moneta crimen non comprehenditur in cōfessione, vel privilegio ha-
bente omnium clausurarum civilium (¶) cri-
minaliū cognitionem. num. 315.

Præmentia, (¶) facultates Regales,
si à Rege concedantur per privile-
gium, non videntur concessa, nec
comprehenduntur bona vacancia
illius, qui ab intestato, (¶) absque
herede mortuus fuit. num. 316.

Villa, oppidum, vel castrum, si à Re-
ge concedantur, non censentur
etiam territorium. num. 317.

Limitatur supradicta cōclusio, de qua
in num. 317. in latore maris. num. 318.

Privilegium concessum ad libitum, (¶)
beneplacitum concedentis, & utrum
eius morte spretum. num. 319.

Mulier nobilis, nubens ignobili, si de
amiciat suum privilegium quoddam
contributionem in vita mariti, non
amittit dictum privilegium in ac-
tinentibus ad suum honorem, nec
torqueri, nec carcerari potest pro
debito. num. 320.

*Inferior à Principe non potest privile-
gium concedere* in prædictum ten-
eij. num. 321.

Privilegium concessum propter arcem
eatenus durat, quatenus arcem ex-
cetetur. num. 322.

Fideiussores (¶) confocij, non persolvunt
privilegijs concessis conducto-
ribus Regiarum gabellarum tan-
tum. num. 323.

Privilegium secundum, non faciens de
primo mentionem, illi non derogat,
num. 324. cum numero sequent. ubi

multis modis limitatur regula.

Limitatur pluribus modis prædicta re-
gula, de qua in num. 324. num. 325.

Præscriptio annalis plures casus con-
geruntur. num. 326.

Privilegium quancō tempore præscri-
batur? num. 327.

Derogatio generali omnium privilegio
rū non derogat, ea, quæ inserta sunt
in capite viri. num. 328.

Clausula, Non obstantibus privile-
gijs in contrarium facientibus,
(¶) quorum tenores de verbo ad
verbum haberi volumus tan-
quam expressos, & utrum suffi-
ciat ad tollenda privilegia ha-
bentia clausulam derogatoriam
ad privilegia futura? num. 329.

*Privilegium impetratum sine pendenti-
te*, non valet, si de dicta suspensi-
one mentionem non faciat, nume-
ro 330.

Privilegiij una pars ambigua debet
intelligi, secundum, quælibet, clare
(¶) aperte posita in alia parte, vo-
mer. 331.

*Privilegium, si concedatur, à Prin-
cipe ad extrahendam aquam ex*
publico aqueductu, debet intelli-
gi, (¶) restringi ad aquam super-
bundantem. num. 332.

*Privilegiū si concedatur alicui ad ex-
trahendam aliquam criticam quanti-
tate de aliquâ civitate, vel provin-
cia, debet intelligi eo modo, & ve pro-
vincia eo non indigeat* num. 333.

*Privilegium alicui concessum non ex-
cenditur ad ea, per quæ publicis in-
derecem videtur*. num. 334.

Privilegia publicæ & visitari damnoſa,
non sunt recipienda, num. 335.

Fri.

Summarium tractatus

Privilegium generale exemptionis ab omni munere non eximit ab oneribus pro aquis publicis habendis. num. 336.

Privilegia omnia silent tempore famis, belli, vel pestis, vel magna necessitatis. num. 337.

Privilegium concessum venientibus ad aliquam civitatem inhabitandam, utrum comprehendat originarios, qui antea eam non habitabant. num. 338.

Originarius vere dici non potest quis ad hoc, ut gaudeat privilegio, et statutis loci, nisi in eo habeat domicilium, et maiorem fortunarum partem, et onera realia ibi persolvat. num. 339.

Privilegium, et rescriptum de alio facient mentionem, probat, et tenet, licet privilegium relatum non appareat. num. 340.

Personalia privilegia non transiunt ad subrogatum. num. 341.

Mutatione persona mutatur privilegium. num. 342.

Privilegium hypothecae patris Fiscalis concessum à iure non transit ad illos, quibus Princeps pœnas Fiscoales concedit. num. 343.

Qui non conveniantur in plus quam facere possunt, recensentur. n. 344.

Privilegium, ne conveniantur in plus quam facere possunt, in quibus casibus competat. num. 345.

Maritus in reivindicacione utrum habeat privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest. numer. 346.

Privilegium, ne conveniantur in plus quam facere possunt, non compe-

tet illis, qui vitiose, et turpiter fortunas suas consumpsere. num. 347.

Socer utrum habeat privilegium, ne conveniatur in plus quam facere potest, quando à nuru, vel genero conveniatur? et quomodo hoc habeat locum. num. 348.

Socer conveniatur in plus quam facere potest, si promissit dolose, et fraudulenter, quod adimplere non poterat. num. 349.

Dotis privilegia recensentur per remissionem. num. 350.

Retentionis materiam qui recenscant. num. 351.

Sententia in favorem dotis habet executionem paratam. num. 352.

Hypotheca tacita pro dote competens praefertur priori etiam tacita. num. 353.

Hypotheca tacita pro dote competens non praefertur priori expressa. n. 354.

Hypotheca expressa prior, et anterior pro dote competens, praefertur hypothecae expressae posteriori. nu. 355.

Hypotheca tacita pro dote competens praefertur expressae posteriori. n. 356.

Qui prior est tempore, potior est iure: ubi plures remissiones. nu. 357.

Regula, qui prior est vera tam in agendo, quam in excipiendo, et replicando. num. 358.

Hypotheca tacita anterior, ad hoc ve praefertur expressae posteriori, debet contineri in publico instrumento, et non sufficit testibus probare. numer. 359.

Dotis libus probata praefertur creditis posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum. num. 360.

Hypo.

Hypotheca prima generalis praefertur secunda speciali. nu. 361.

Hypotheca competit mulieri pro bonis paraphernalibus, & post matrimonium acquisitis nu. 362.

Prelationis priuilegium non competit mulieri pro paraphernalibus, & aduentitijs, & post dotem acquisitis. num. 363.

Hypotheca expressa pro dote competens praefertur creditoribus anterioribus tacitam hypothecam habentibus nu. 364.

Duabus dotibus concurrentibus, praefertur prima dos, nisi in bonis, quae manifeste apparens ex secunda. num. 365.

Interpretatio questionis, de qua in nu. precedentium. 366.

Prelationis priuilegium circa dotem, utrum transcat ad heredes n. 367.

Hypotheca priuilegium ratione dotis, utrum transcat ad creditores, & ad cessionarios. nu. 368.

Paraphernalia bona quae dicantur. num. 369.

Hypotheca expressa inducitur per obligationem omnium bonorum, num. 370.

Fiscus utrum praefertur habentibus tacitam hypothecam anteriores. num. 371.

Cap. 8. *Hypotheca tacita competit pro rebus & debitis fiscalibus coëradebitoribus, & quolibet eorum, & contra possessores eorum bonorum pro facio, vel pro iudicio. nu. 372.*

Clericorum bona, utrum gaudeant priuilegijs clericorum, tam quoad exemptiones, quam quoad priuilegium fori. num. 373.

Bona patrimonialia clericorum gaudent priuilegijs clericorum in casibus tantum à iure expressis, numer. 374.

Bona patrimonialia mobilia clericorum sequuntur eorum personam, & eorum priuilegijs fruuntur, numer. 375.

Bona clericorum, ad cuius titulum ordinati sunt, indistincte gaudent priuilegijs clericorum. num. 376.

Clerici simulans se laicos, & fraudulenter Regiae gabellae conducem, utrum perdat fori priuilegium, & à indice laico conueniatur. num. 377.

Legis 118 styli, & l. 15 tit. 6 p. 1. verus intellectus traditur. nu. 378.

Horreum publicum habet priuilegium tacite hypotheca contra debitores, & ibi alia horrei publici priuilegia recensentur. nu. 379.

Creditor non potest propria auctoritate occupare bona debitoris absq. iudicis auctoritate. nu. 380.

Creditor potest propria auctoritate occupare bona debitoris vacantia, & derelicta pro sui iuris conseruatione, & ne perdantur. nu. 381.

Reipublica bona & fiscalia, utrum equiparentur in priuilegijs. n. 382.

Bona ciuitatis & Reipublica non habent priuilegium bonorum fiscalium, nisi in casibus à iure expressis. nu. 383.

Bona Reipublica, & bona fiscalia, in multis casibus equiparantur in priuilegijs. num. 384.

Nobilis, utrum pro debito Reipublicae incarcerationetur. nu. 385.

Bobadilla rescribitur. nu. 386.

Nobilis incarcerationi non potest, nisi

B in

Summarium tractatus

in casu l. 2. tit. 2. lib. 6. Rec. nu. 387.
Fisci privilegia multa recensentur,
num. 388.

Bona futura non veniunt in confes-
sione bonorum, num. 389.

Amplatio questionis, de qua in num.
389. precedentis, num. 390.

Senex postquam redactus est ad an-
ni putiles, hoc est 20. annos, re-
stituitur in integrum, sicut minor.
num. 391.

Senex puniendus est minori pœna,
quam adolescens, nu. 392.

Senectutis plurima privilegia recen-
sentur, nu. 393.

Pie cause multa privilegia recen-
sentur, num. 394.

Qualitatem requisitam à lege, vel pri-
vilegio debet probare volens age-
re legis, vel privilegij beneficio.
num. 395.

Qualitas excludens, vel admittens ali-
quem, debet intervenire in tempo-
re actus, nu. 396.

Rex & Respublica possunt agere pro
suis debitis contra socios conducto-
ris, num. 397.

Socij inter se hoc dicuntur habere man-
datum, quod possunt sine cessione
principalis conductoris agere con-
tra debitores, num. 398.

Nobilis, vel mulier, an contra nobi-
lem, vel mulierem, potest agere pri-
vilegio, ne pro debito incarcerationetur.
num. 399.

Nobiles & moniales præferuntur ali-
is vicinis in elemosinis cibibus,
nobilibus, & pauperibus relicti.
num. 400.

Nobiles in quibus casibus plebei præ-
ferantur, num. 401.

Electi qui fuerunt ad maiora offi-
cia, & honores, & dignitates, non
possunt mutari ad minora officia
eligendi, num. 402.

Das debet solui de mediocribus bonis
arbitrio iudicis æstimandi, & non
de melioribus, num. 403.

Das debet solui de meliori re duobus re-
bus tantum extantibus, nu. 404.

Mulier pro solutione dotis poterit eli-
gere terras suis vicinas, & coha-
rentes, & idem erit in castris &
domibus, num. 405.

Divisione facta inter socios, eligit qui
habet domum contiguam domui,
que venit dividenda, & ratione
contractus mariti, & uxoris, nu-
mer. 406.

Mulier habens hypothecam per publi-
cum instrumentum quarentium
executionem petens contra ali-
quam rem, poterit eam elige-
re ad sui debiti satisfactionem, nu-
mer. 407.

Variare non potest mulier in casu, quo
admittitur electio bonorum, de qui-
bus sibi dos satisfiat, num. 408.

Compensatio in quibus casibus non ad-
mittatur, num. 409.

Compensatio non admittitur contra
mulierem dotem representantem, nu-
mer. 410.

Compensatio non admittitur contra fis-
cum, & Respublicam, nu. 411.

Fiscus habet privilegium, quod po-
test debita petere contra tertios pos-
sessores non excusso principali debi-
tore, num. 412.

Dos utrū habeat privilegium euenien-
di tertios possessores principali debi-
tore non discussos, num. 413.

Adu-

Mulier pro dote copetit exceptio laeso-
riuius intra dimidiam. num. 414.

Fratri contra fratrem virum de-
tur priuilegium, quod pro debito
non possit incarcerationi, nec con-
ueniri in plus quam sacre potest.
num. 415.

Fratri socius non potest conuenire fra-
trem socium, nisi in quantum face-
re potest. num. 416.

Impensa funeris qua dicatur. nume-
ro 417.

Funeris impensa omnibus debitis &
creditoribus praefertur. num. 418.

Impensa funeris praefertur hypotecis
tacitis & expressis. num. 419.

Impensa funeris praefertur mulieri pro
sua dote. num. 420.

Hospitator potest retinere bona hospi-
tis emortui pro expensis factis in
infirmirate, & sepultura. nume-
ro 421.

Succesio proximioris consanguinei
qui moribus, & nobilitate cete-
ros antecedit, praestantior quoque sit,
quomodo intelligatur, si in eo-
dem consanguinitatis gradu mas-
culus & femina inueniatur, nu-
num. 422.

In contrahibus appellatione filiorum
non veniunt filia. num. 423.

Femina non succedit nisi per interpre-
tationem masculis non existentibus.
num. 424.

Nominatus aperte quando concurrit
cum nominato per interpretationem,
& declarationem exten-
sivam, praefertur aperte nomina-
tus. num. 425.

Verba adiectiua, & non substan-
tiua, quando interueniunt in pri-

uilegio masculini generis, compre-
hendunt tam feminas, quam mas-
culos mera significatione, & non
per interpretationem. num. 426.

Affirmans se esse nobilem, & vir-
tute praestantiorum & proximio-
rem, & quod nullus eum antece-
dit, licet sit femina, qua hoc affir-
mat in casu successionis, habet
suam intentionem fundatam, si
contrarium non probetur per ad-
uersarium, num. 427. & limita-
ta est in nu. 433.

Verba priuilegij licet sint de numero
singulari, comprehendunt plures & om-
nes, qui in pari gradu proximita-
tis inueniuntur. num. 428.

Duo si contendunt super praestantiam
virtutis, vel nobilitatis, ambo nobi-
les & virtuosos pariter presumptis-
simo pro se habent. num. 429.

Verba, Consanguineus proximior,
comprehendunt tam masculum,
quam feminam: quod procedit et-
iam in materia restringibili, & in
statuto. num. 430.

Relicta parte hereditatis filij vlti-
mi morientis, si duo simul mo-
riuntur, nec quis sit vltimus,
probatur, deficit relictum, nu-
mer. 431.

Relicta si fuerit aliqua quantitas,
vel premium relinquatur illi,
qui prior tale fecerit, si duo simul
faciunt, nec quis sit prior appareat,
nullus accipit relictum, numer.
432.

Virtuosus & bonus, licet quilibet pra-
sumatur, non presumitur quali-
tas virtutis & bonitatis in priuile-
gio requisita. num. 433.

Summarium tractatus

Resolutio questionis, de qua in num.

422. supra, num. 434.

Qualitas virtutis, & proximitatis in privilegio requisita si cessaverit, utrum cesset privilegij dispositio num. 435.

Admissus semel tanquam bonus & dignus, non poterit postea reprobari. num. 436.

Variatio regulariter non admittitur. l. 5. n. 437.

Datum alicui tanquam bono non tollitur, licet illa qualitas postea cessaverit num. 438.

Conditionem sufficit semel adimpletam suffic. num. 439.

In conditionibus semper attendimus existentie principium, nec curamus de successu. num. 440.

Legato relicto alicui consanguineo, sufficit quod sit consanguineus tempore mortis. num. 441.

Dispositio non deficit, etiamsi postea deficiat qualitas, ob quam aliquis fuit institutus, vel vocatur. n. 442.

Qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet interuenire in tempore actus. num. 443.

Qualitatem requisitam sufficit concurrisse in tempore, quo verbum importat, licet postea deficiat, siue apponatur qualitas cum verbo dispositiuo, siue eum verbo executiuo, aut separatiuo, num. 444.

Conditionem sufficit semel adfuisse, licet non maneat, num. 445. & in num. 450.

Virtutis ratio, vel causa si cessauerit, non cessat spes recuperandi dictam virtutem. num. 446.

Modicus animi defectus non facit, quem imprudentem videri. n. 447.

Virtutem non sufficit incipere habere quatenus, nisi in ea perseueret. num. 448.

Cessante consanguinitate, qua fuit causa transferendi tutelam, cessat ipsa tutela. num. 449.

Virtuosis dicitur aliquis ex multis actibus virtutis, & non ex unico actu. num. 451.

Virtuosus verbum significat habitum & vehementiam, & requirit perseuerantiam. nu. 452.

Approbatus semel, vel sufficiens ad aliquem actum, vel causam, potest & debet postea reprobari, deficiente qualitate approbationis, num. 453.

Gubernator qui admisit afflorem, vel collateralem, putans esse sapientem, poterit eum, si contrarium appareat, expellere, licet habeat ius acquisitum ratione publica utilitatis. nu. 454.

Doctor semel approbatus ex causa poterit reprobari nu. 455.

Advocato, vel scholari, si fuit pradium datum ob causarum patrocinium, si ignorans postea apparuit, poterit ei dictum pradium tolli. nu. 456.

Resolutio prime supradictae questionis. nu. 457.

Malus ille dicitur, qui omnino a virtute vacauerit, & in conuallare liqua virtutis remanserint, num. 458.

Vitium notabile & damnosum requiritur, ad hoc, vt vnus prudens esse desinat. nu. 459.

Duo.

Duobus consentientibus in pari gradu succedit, qui se nobilibus & maiori virtute praeclatius probauerit. & si ambo aequaliter probauerint, succedent ambo de aequitate iuris, num. 469.

Cap. 10. Obtinens ratione virtutis priuilegium, vel dignitatem, si illam virtutem deserat, sique omnino malus, & in eam cessauerit, penitus qualitas, perdet priuilegium & dignitatem: quod secus erit, si in eo aliqua remanent prima virtutis reliquia, numer. 467.

Caeli à muneribus personalibus, & à gabella solutione immunes sunt: & hoc priuilegium & immunitatem potuerunt intentare. coram Ecclesiastico iudice, num. 462.

Caeli inter miserabiles personarum annumerantur, num. 463.

Miserabiles personae potuerunt latere coram Ecclesiastico iudice conuenire, num. 464.

Morbo diuturno fatigati dicuntur miserabiles personae: & recensentur miserabiles personae, num. 465.

Caeli qui diuitijs pollent, contractionemque habent, non sunt immunes à muneribus patrimonialibus, nec à collectis, vel gabella, num. 466.

Text. in cap. licet de censibus interpretatur, & ponderatur l. 1. tit. 1. 3. part. 3. & l. 11. & 32. tit. 12. lib. 2. Recopil. nu. 467.

Immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione, neminem excusat à muneribus patrimonialibus, nu. 468.

Priuilegia concessa miserabilibus personis non censentur reuocata per generalem priuilegiarum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, nu. 469.

Priuilegium concessum miserabilibus personis non potest remaneri, numer. 470.

Priuilegium obtentum à duobus socijs, in quo tantum unus eorum continetur, utrum ambobus proficiat, num. 471.

L. 1. de diuersis rescriptis, & l. 40. tit. 18. p. 3. & l. si communiter, ff. quemadmodum feruit. amittitur, interpretatur: & questio praedicta limitatur, nu. 472.

Pradium emptum à fratre proprio nomine, qui stat in communem cum alijs fratribus, utrum efficiatur commune, an pradium solius erit, nu. 473.

Conciliatio diuersarum opinionum super praedicta questione, nu. 474.

Recipiens aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum, quae in illa comprehenduntur, debet tam eum alijs haereditibus communicare, num. 475.

Pradium Realego, quod pater sine titulo Regali possidebat, & post eius obitum fuit uni ex filijs eius venditum, utrum tenetur talis filius cum alijs fratribus communicare, num. 476. & num. 478. & 481.

Conducta res, vel in emphytheusim concessa si conductor, vel emphytheus ea colit, melioremq. reddat, sine locationis, vel emphytheusi praeseruitur filijs alijs extraneis, nu. 477.

Summarium tractatus

Propter dictio, quid significet. nu. 479.

Res hereditatis si vendatur, nulla fit et hereditatis mentione, sed simpliciter tanquam particularis rei venditur, non habetur pro hereditaria. nu. 480.

Lex penalis et odiosa, qua regulariter restringitur, fallitur favore Reipublicae. nu. 482.

Extensio fit in odiosis, quando tractatur de favore animae. nu. 483.

Privilegia causa pia et censentur per remissionem. nu. 484.

Privilegium taliter, quod committitur, solummodo coram certo iudice, intelligitur quoad personales actiones. nu. 485.

Privilegium habet eximere eum à iurisdictione sui iudicis ordinarii, non valet, nisi assignet alium iudicem, sub quo ille exemptus posset conveniri. nu. 486.

Renuntiationes de iure communi valeant absq. temporis assignatione, vel limitatione. nu. 487.

L. 4. tit. 4. lib. 7. Recop. in quantum limitatur tempus renuntiationis, dicitur penalis, et odiosa, et venit restringenda. nu. 488.

Dies quinque modis annumeratur, nimirum. 489.

Tempus, quatenus est quantitas continua, dividitur in partes, et quae sint partes temporis, et quae partes anni, et mensis, et diei, et horarum, traditur. nu. 490.

Dies renuntiationis, utrum tota, vel de momento ad momentum annumeretur, et quid in termino, disputatur, num. 491. Usque ad num. 494 cum seqq.

Ubi in prima die renuntiationis incipitur, quod magis convenit illi, in cuius favorem disposita est dilatio, aut annumeratur, vel restringitur prima dies, et in eius favore fit interpretatio. num. 494.

Princeps, vel fiscus, quando ob causam penalem aliquid patendum ius, vel interesse, nullum habent privilegium, sed potius fit interpretatio contra Principem, vel fiscum in favorem tertij. 495.

In dubijs semper eligere debemus illam partem, per quam utriusque parti consulatur, et quae minus est onerosa. num. 496.

Dies ultima renuntiationis, utrum debeat esse perfecta, vel impleta, vel sufficiat aliquam illius partem attingere, num. 497. et in num. 498.

Dies perfectus et impletus dicitur ultimam horam attingere, etiam si tota exacta non fuerit. num. 499.

Dies ultimi instans in omni spatio à lege statuto instar putatur esse totius et ultimi diei. nu. 500.

Minor qui naturaliter est 20. annorum, quia non habet eos completos, civiliter dicitur habere eos completos, et ita sunt interpretanda leges, et constitutiones, et edicta, nisi aliud nominatim caveatur, num. 501. et num. 502.

Cassianus increpatur, et adiura ab ipso aduicta respondetur. nu. 503.

Remotus à prima dignitate, illo modo tempore, quo transfert ad aliam maiorem, retinet primam dignitatis privilegia. nu. 504.

Pro.

Prohibitum administrare aliquod officium, non potest colore quasuo sub alio nomine suzulato ad illud admitti. num. 505.

Civitatis concilium non potest immunitatem aliquam concedere alicui. num. 506.

Civitatis concilium potest immunitatem concedere remunerationis causa. num. 507.

Civitatis concilium potest donationem facere remunerationis causa, & limitatur vt in num. 37. supra. num. 508.

Consuetudo, quæ collit privilegia dignitatis non valet. num. 509.

Causa commissa à concilio civitatis, vel Principe, ratione rescipiet, vel privilegij alicui ex decurionibus, vt rursus possit ab eo prosequi, si causa nondum finita desinit esse decurio, pro vtraque parte disputatur, & negativè resolvitur. numer. 510.

Causa commissa canonico per Sedem Apostolicam, si post rescriptum, vel litterarum receptionem desinat esse canonicus, poterit ab eo prosequi, & ratio redditur. nu. 511.

Originarius alicuius loci, si alibi uxorem ducat, & aliquando in locum sui originis vendat, vel contrahat, potest debet privilegio, & exemptione illius loci sui originis: si aliquod circa solutionem gabellæ, vel aliorum iurium, vel tributorum habeat, & pro originario, & non pro forensi habeatur: quod extenditur ad mulierem originariam alibi nubentem. num. 512.

Recuperans officium, vel dignitatem, per privilegium, vel gratiam Principis, non recuperat vocem, nec iuram, quod extenditur, & limitatur pluribus modis. num. 513.

Resistentus à Principe, vt rursus recuperet bona confiscata, & quando. num. 514.

Privilegia derogantia quibuscunque personis non derogant collegio, numer. 515.

Mater, quæ habet privilegium, quod possit filium mentecapto exemplariter substituere, vt rursus hoc perdat privilegium per transitum ad secundas nuptias, ubi latè differtur per plures numeros, num. 516.

Facilius amittitur, quod speciale ius indultum est. num. 517.

Mater, quæ transiit ad secundas nuptias, suspecta est circa substitutionem filij mentecapto, cuius rursus insidiare præsumitur, numer. 518.

Mater transiens ad secundas nuptias, præsumitur excoeratrix sui primi filij propter filium secundi matrimonij. num. 519.

Mulier notatur magis incontinentia mori, quàm vir. num. 520.

Turpius hominum iudicio estimatur si femina secundo nubat, quàm si vir secundato ducat uxorem. nu. 521.

Filij grauiori afficiuntur iniuria matris secundo nubentis. nu. 522.

Ratio qua matri filiorum administratio, & tutela auferitur in pœnalibus, & odiosis, & contrariis exte dunt, & limitatur. nu. 523.

Summarium tractatus

Dictio taxativa etiam in materia non laici non excludit casus habentes eandem rationem. num. 524.

Similes casus non excluduntur à iure etiam per verba taxativa. numer. 525.

Lex generaliter loquens restringitur ex ratione, quæ præcipue attenditur. num. 526.

Ratio licet non sit expressa in lege, si tamen constituta dicitur, ab ea argumentum extensivæ, vel limitativæ sumere licet, numer. 527.

Privilegium, si iniustum esse caperis, aut in tertij præiudicium, aut abrogandum est, aut saltem limitandum. num. 528.

Ætus qui semel perfectus est, non resolvitur ratione impotentia, & inhabilitatis, ubi limitatur, numer. 529.

Substitutio est administrationis speciei. num. 530.

Insuper est, regulam non fallere, si æquitas videatur. num. 531.

Pæna secundo nubentium, tam viri quam uxoris, sunt communes, n. 532.

Pæna secundo nubentis non habent locum, cum unicuique est tantum filius. num. 533.

Fæmina sua natura sunt debiliores et frigidiiores, & sexum fæmineum, quasi læsionem naturalem, & detrimentum esse putandum est, secundum Aristotelem. nu. 534.

Mulieres domesticis negotijs, & rebus tantum præsent, atq; à publicis negotijs abstineant. nu. 535.

Tutelam administrare virile munus est. nu. 536.

Matri vidua, & maritali iugo soluta tutela filiorum permittatur, si secundis nuptijs renuntiaverit. num. 537.

Extensio non fit à tutela ad substitutionem, & natura extensivæ est, ut casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitatis, numer. 538.

Extensio ad hoc ut fiat in pænalibus, oportet esse in omnibus æquiparationem. num. 539.

Extensio non fit in pænis, quæ ipso iure inferuntur. num. 540.

Extensio in materia favorabili non fit ab eo, in quo maior ratio urget, ad id in quo minor militat ratio. n. 541.

Pæna à iure non irrogatur, nisi expressè caveatur. num. 542.

Singula temporis momenta inspicienda sunt in his, quæ tempore variantur. num. 543.

Donatio facta ante ingressum religionis, vel renunciatio legitima, verum valeat, stante c. 16. sessione 25. de reformatione, in Concilio Tridentino, vel eius forma exacte requiratur. num. 544.

Testamentum ante ingressum religionis rectè scriptum est. nam, 545.

Donatione facere potest volens ad religionem transitum facere, & maius iuratum instituere. num. 546.

Non ita intra annum probationis dicitur laicus, & pro laico reputatur tanquam si nunquam in monasterium ingressum fuisset. nu. 547.

Tex. in c. 16. sessione 25. de reformatione Concilij Tridentini, quod intelligatur de iam religionem ingressis, ubi de interpretatione mul-

torum

torum uerborum dict. c. 16. num. 348. ¶ in num. seqq.

Tex. in cap. 15. sessio 25. de reformatione Concilij Tridentini interpretatur. num. 349.

Descriptum Principis, uel priuilegiū, quantum possibile est, debet ad ius commune reduci. num. 350.

Ioannes Gutierrez reprobat. num. 351.

Spini opinio interpretatur. nu. 352.

Nauarro, ¶ fr. Manuel Rodriguez interpretantur. num. 353.

Argumentum à simili non habet locum, quando sequitur iurium correctio. num. 354.

Argumentum à simili non tollit clarā iuris dispositionem, nec ualeat data aliqua dissimilitudine. nu. 355.

Verisimile dicitur, quod iuri communi non contradicit, ¶ ei conuenit. num. 356.

Casus amissus à noua dispositione intelligitur secundum ius antiquum. 357.

Argumentum à simili, uel ab eadem ratione, fallax est. num. 358.

Dispositio Principis correctoria licet ratio in ea dederit extensionem locum, si alia ratio legis scripta contradicit, non poterit seruari, quando expressa dispositione non derogatur. n. 359.

Extensionis natura est, ut casus, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitatis. num. 360.

Extensio ad hoc, ut fiat in penali-bus, oportet esse in omnibus aequi-parationem. num. 361.

Extensio non fit in parui, quia iure ipso inferitur, ex similitudine rationis, secundum communem. nu. 362.

Extensio non fit etiā in materia fauorā uili, ab eo, in quo maior ratio urget, ad id in quo militat minor ratio. num. 363.

Pœna non irrogatur, nisi expressè iure caueatur. num. 364.

Tex. in c. 16. sessio 25. de reformatione in Concilio Tridentino interpretatur per dominos Cardinales reformationis, ¶ alia interpretatio traditur. nu. 365. ¶ in nu. 366.

Quoque dictio est repetitiva similis qualitatis. nu. 367. Cap. 13.

Priuilegiū concessum habitantibus in aliquo loco, censetur concessum dicto loco, ¶ non in eo habitantibus. n. 368.

Legatum relictum ciuibus alicuius ciuitatis uidetur datum, ¶ relictum ciuitati: ¶ legatum relictum sacerdoti uidetur Ecclesia relictum. num. 369.

Restitutionis priuilegium concessum Ecclesijs extenditur ad hospitalia. num. 370.

Ecclesie nomine includitur omnispius locus. num. 371.

Concessio si fiat à Rege de aliqua ciuitate cā terminis, ¶ aquis, tale priuilegiū restringitur ad solā iurisdictionem, ¶ non ad concessionem terminorum ipsius ciuitatis. nu. 372.

Concessio territorij alieni facta non extenditur ad illud, quod antea erat concessum vicinis. nu. 373.

Priuilegium portus alicui concessum à Principe extenditur tantum in terris concedentis. nu. 374.

Hospitales fratres ordinis, utriusque gaudent priuilegijs eorum. nu. 375.

Priuilegia concessa contra ius naturale non ualent, nec tenent. nu. 376.

Pri-

Summarium tractatus

Privilegia concessa contra iura Regia, vel contra fidem, non valent, nec tenent. nu. 577.

Privilegium in declaratione faciendū à Principe non est necessaria partis citatio, nu. 578. & *de veritate,* in nu. 580. & 582.

Declarans nil facit de nouo, numer. 579.

Citatio partis necessaria est in declaratione privilegiorum. nu. 580.

Citatio requiritur in vnoquoque negotio, ubi vertitur alienius praeiudicium. nu. 581.

Declaratio & conciliatio quaestionis, de qua in nu. 578. supra, na. 582.

Reuocare non potest Princeps privilegia concessa ob causam onerosam. n. 583.

Reuocare, vel interpretari poterit Princeps privilegia mere gratiosa absque partis citatione. nu. 584.

Citatio non est necessaria in his, quae dependunt à iura voluntate. n. 585.

Sarmiento, & Molina conciliantur in diversitate opinionum in citationis materia circa reuocationem privilegij. nu. 586.

Alimenta relicta ex aliquo praedio sumenda, vel praedium relictum, cui ex eo alimenta acquirantur, verum praedium relictum in proprietate censetur. nu. 587.

Relictum quatuordecim annis ex certo praedio, vel censu debetur perpetuo, & ab hac diebus praestabitur, licet praedium, & census pereat. nu. 588.

Confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore, deficiente vera numeratione, non valet in prauiudicium partis, secundum communem opinionem. nu. 589.

Confessio de recepto facta ab executore, receptore, & susceptore Regalium reddituum valet: licet non constet de vera numeratione, & eius apocha creditur. 590.

Confessus schedula, vel scriptura se citum debere, subintelligitur, & idem, reddere, promitto. num. 591.

Deberi non potest, nisi illud quod exigi potest. num. 592.

Confessio facta à factore, procuratore, vel negotiorum gestore de magna summa recepta virtute mandati, cum exceptione tali, quod eam consumpserit mandatarium in salario sibi assignato, & in advocatorum & tabellionum expensis, nihilque debere dicat, paratū est ad rationem reddendam, verum paratū habeat executionem. num. 593.

Confessio habet executionem paratam, sicut sententia. nu. 594.

Confessio facta in iudicio actionis, & obligationem parit, etsi causa non fiat declaratio. num. 595.

Executio, ubi locū habeat ratione confessionis, oportet, quod confitens dicat, se debere, & non idem importat, se recipi, vel exigi virtute alicuius mandati, de quo in n. 598. infra n. 596.

Confessio incidenter facta ad alium finem non multum nocet. nu. 597.

Confessio facta in iudicio sine stipulatione, vel verbo, Promitto, vel Debeo, executioni mandabitur de iure Regia. num. 598.

Instrumentum dotale de iure antiquo, & noviori mandabitur executioni, si constiterit de dote debita, vel recepta, licet deficiat stipulatio, vel reddendi obligatio. num. 599.

Dispo

Depositarius, vel sequeſter, non potest cōpelli ad reddēdos omnes fructus rei deposita, vel sequeſtro deſtra: ſed in priuilegiis citari debet ad rationes reddendas, ut rationibus redditis reliqua reſtituatur. num. 600.

Depositarius, vel ſequeſter expenſas deducere poteſt. num. 601.

Procurator & exallos expenſas deducere poteſt. & ſalutium. nu. 602.

Confeſſio verū pro parte acceptari, & pro parte reprobari poſſit. nu. 603.

Cap. 14. Praeſes, hoc eſt, Collegiorum, o Alcaide mayor, qui non inuenit ſideiuſſorem tempore ſyndicatus, utrum carcerari poſſit, donec ſideiuſſorem inueniat, vel cautionem iuratoriam praſtare ſufficiat. num. 604.

Index non tenetur in plus quā facere poceſſe, nec in carcerari poteſt pro arbitrio iudicis. nu. 605.

Nobilis ſideiuſſor in rōndēnatione penitētia, utrum in carcerari poſſit. num. 606.

Nobilis utrum tacite poſſit ſuum priuilegium renuntiare. nu. 607.

Priuilegium proueniens ex nobilitate naturalis non perditur. nu. 608.

Priuilegium conceſſum à Principe de extrahendis aquis intelligitur reſeruata commoditate alterius habentis antea priuilegium aquam extrahendi, & amplius. nu. 609. ut in num. 611.

Priuilegia publica vulnati damnoſa non ſunt recipienda, ſed tamen reſtringenda. nu. 610.

Amplatio quaſtionis, de qua ſupra in nu. 609. num. 611.

Lex, priuilegium, vel reſcriptū habet clauſula derogatoriā ad futura priuilegia, vel reſcripta, nunquam derogatur per contrariam diſpoſitionem, niſi ſit dictum in ſpecie. Non obſtante tali lege, priuilegio, vel reſcripto. nu. 612.

Clauſula, Non obſtante, non eſt neceſſaria in diſpoſitione, quā Princeps appellat priuilegium, vel ſuo ſignat ſigillo priuilegium, quia ipſo ſigillo apparet, quōd Princeps velis infringere legem. num. 613.

Certa ſcientia Principis habet vim clauſula derogatoriā. nu. 614.

Clauſula, Non obſtante, quando requiratur, & quomodo ſit accipienda & clauſula, Certa ſcientia, motu proprio, de plenitudine potestatis, tollens omnes defectus, & alia clauſula, quid impotent, num. 615. & nu. 722. infra.

Preſcribi non poſſunt ea, quae competunt per modum ſuauitatis, nec facultas deducendi aquam ex flumine nauigabile. nu. 616.

Priuilegium conceſſum calculari, ſeu ſutoribus, extenditur ad eorum miniſtros ex ipſa rei conceſſione. num. 617.

Faminiuum ginus comprehenditur in priuilegio, vel reſcripto, licet in masculino ſit conceſſum, numero 618.

Priuilegium, vel exemptio ſi concedatur à Principe, ut decima, aut gabella non ſoluatur de aliquarum rerum venditione, talis exemptio extenditur ad cenſus impoſitionem ſuper illa re. nu. 619.

Pif.

Summarium tractatus

Piscari in mari naturali iure omnibus est concessum, adeo ut ne exteris prohibitum sit. nu. 620.

Piscari in mari si prohibeatur, cōpetit a lio iurururum. nu. 621.

Piscādi in mari ius de regalib^{us} est, & Rege prohiberi potest talis piscatio. nu. 622.

Piscādi ius in mari, & quod illis alius piscari nō possit, potest à Rege videri, vel privilegio concedi, cū declaratio ne, de qua ibidem, nu. 623.

Privilegia prohibetia aliorū piscationū in mari intelliguntur de iure tertio non quāvis, nu. 624. & ut ibid.

Tenor privilegiorū semper inspicendus est ad eorū verā explicationem & interpretationem. nu. 625.

Privilegiū ad res, vel personas in eo nō expressas extendi nō debet. nu. 626.

Verba privilegiorū debent aequitati conformari, & à verborum forma si ne certa scientia non est recedendum. nu. 627.

Bona immobilia minorū, nisi magna interveniente causa peculiariprivilegio vendi non possunt. nu. 628.

Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum, ad hoc, ut retractari non possit: & quae sint necessaria in tali venditione, latè agitur, nu. 629.

Alio realiscōpetit minoribus, si eorum bona immobilia sine exacta solennitate vendantur. nu. 630.

Decretum iudicii circa bonorum immobilium venditionem necessarijs requisitis non precedentibus inuolidum est, & à minoribus poterit retractari. nu. 631.

Venditio si rescindatur in minorum

bonis immobilibus ob solemnitatis defectum, quid debeat minor compensare, nu. 632.

Condenato ad re cū fructibus restitutionem quā cōpensatio admittatur, ubi late per remissionem n. 633.

Fiscus à sententia cōtra se lata tāquam priuatus appellare debet n. 634.

Sententia quando cōtra fiscum legitime lata dicatur. nu. 635.

Sententia cōtra fiscū lata per in integrū restitutionis remediū intra triennium retractatur: & quando sic ipso iure nulla, nu. 636.

Sententia cōtra Republicā lata, quomodo & quando retractanda sit, & quae habeat privilegia, nu. 637.

Sententia nō retractatur in casu priuatis per procuratoris, vel aduocati absentiam, num. 638.

Fiscus si fuerit legitime defensus, & amississet instrumentū, et iurum ad se pertinentiū productionē, quomodo ei succurrat, & quomodo priuato in praedicto casu. nu. 639.

Priuatus si probauerit, nō habuisse facultatem producendi instrumenta ante sententiam, intra triennium restituitur ex clausula generali: & quid in sententia corrupta pecunia lata nu. 640. & nu. seq.

Sententia lata cōtra fiscum, vel Republicam per praeparationem ex gratia, vel ambitione, per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in priuato, nu. 642.

Privilegia cōcessa circa rescissionē sententiarum in casu fiscalibus publicis, vel priuatis, per remissionem rescensentur num. 643.

Se: -

Cap. 15. *Sententia lata ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, non debet executioni mandari. num. 644.*

Sententia lata contra maius momentum non transit in rem iudicatam peculias priuilegio. num. 645.

Sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis, retractari potest per instrumenta, vel testes nouiter reperiis. num. 646.

Lex quando disponit cum qualitate, agens ex legis priuilegio, vel beneficio, debet eam probare, quia qualitas requisita in priuilegio debet obseruari, & exacte probari, ad hoc, ut priuilegium valeat. num. 647. & 648.

Qualitas admiſſum, vel excludens aliquem, debet interuenire in tempore actus. num. 649.

Honoris maioribus factis ad minores deuocari non posse, certum est. n. 650.

Nobiles & moniales sunt sepe preſeſſendi ceteris vicinis rusticis & plebeiis in distributione annonæ, vel elemosynæ factæ à Principe, vel ab aliquo priuato, vel virtute priuilegij. num. 651.

Distributores elemosynæ, vtrūlicite possint inter pauperes cōſanguineos & ceteros distribuere. num. 652.

Nobiles & digniores in officiis & dignitatibus Reipublicæ sunt plebeiis præferendi. 653.

Nobiles in beneficiis cōſequendis & in dispensationibus æquiparantur literatis, & ceteris paribus sunt præferendi. num. 654.

Nobilium voces præferantur in electionibus & alijs actibus, quando voces sunt numero æquales. num. 655.

Clausula finalis & impulsiva, quæ dicitur in priuilegio, vel dispositione. num. 656.

Causa quæ ex præsumptione, sine præſentatione, sumitur, præsumitur, & dicitur finalis. num. 657.

Voluntas & mēs dispositio ex præſentatione maxime colligitur. num. 658.

Verbis priuilegij seu dispositionis standū est, quādo non constat aliud ex mente disponentis. num. 659.

Priuilegium, titulus, & indultum, utrum per spatium triginta annorum præsumatur, & de veritate, nu. 660. & in nu. 662.

Testamentū præsumitur plene ex diuturnitate temporis. nu. 661.

Veritas & resolutio illius questionis, de qua supra in nu. 660. & 662.

Impossibile reputatur, quod à Principi, vel Pōſificis pendet potestate, vel sine eorum auctoritate possideri non potest. num. 663.

Solemmitas mandati non præsumitur per diuturnitatem temporis, etiam per mille annos. num. 664.

Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quādo ei refertur in commune. num. 665.

Titulus non præsumitur per diuturnitatem temporis, quādo adest contraria iuris præſumptio, numeri. 666.

Conditio si adſit in priuilegio, debet ad vngue obseruari, quia conditio inducit formam, quæ omiſſa corrumpit dispositum, & non fortiter effectum, & quomodo id intelligatur, num. 667. & in num. seqq.

Resolutio questionis, de qua supra in nu. 667. & 668.

Verba

Summarium tractatus

Verba privilegij seu dispositionis, quā
do sunt in gerundio, & iunguntur
tempori praesenti, vel de praeterito,
necessario modum & qualificatio-
nem, & non conditionem signifi-
cant. num. 662.

Privilegium si concedatur alicui cum
facultate nominandi alium post
se, & iste primus mutaverit sta-
tum in peius, & tunc mittas fa-
cultatem nominandi, num. 670. &
in num. 673.

Ad a. latū: infertur revocatio per muta-
tionē mādatarij in peius. nu. 671.

Mutatione status in peius censetur
revocata potestas data executori vl-
tima voluntatis, nu. 672.

Resolutio quaestionis, de qua supra, nu.
670. & num. 673.

Deportatus non perdit per deportatio-
nem facultatem eligendi n. 674.

Electio atque nominatio in vim fa-
cultatis non tollitur, etiamsi inter-
veniat bonorum, honoris, & status
privatio, num. 675.

Lex si cum Cornelius, l. x cum quis
sibi, aut Titio, ff. de solutionibus, in-
terpretantur, num. 676.

Mandatum censetur revocatum per
mutationem mādatarij in melius,
num. 677. vti ibidem.

Lex liberto. §. Largius ff. de annuis le-
gatis interpretatur, num. 678.

Statum primum recuperat, qui pœni-
tentiā agit, & misericordiam
petit, num. 679.

Statum primum recuperare potest bo-
na de novo acquirere, & contractus
facere, & testari, num. 680.

Ius nominandi, vel eligendi alia post
se, & tunc transeat ad haredes, si in

vita electio, vel nominatio facta
non fuerit, nu. 681. & nu. 685.

Transmissibilia non sunt ea, quae con-
sistunt in animo num. 682.

Ius interpretandi, seu declarandi, ad
haredes non transit iuxta aliquo-
rum sententiam, num. 683.

Statuta antecessorum minime possunt
explicare successores, num. 684.

Resolutio quaestionis, de qua nu. 681.
num. 685.

Ius contractus ad haredes non nomi-
natos transit, num. 686.

Facultas eligendi transit ad haredes
illius, ad quem electio pertinebat.
num. 687.

Emphyteusis si est concessa pro se, &
quos nominaverit, transit nominatio
ad haredes illius, qui in vita sua
non nominaverit: & Titio nomina-
to, censetur etiam eius haredes no-
minati, num. 688.

Angeli opinio tenetis, quod successores
minime poterant explicare statuta
praedecessorum, resellitur, n. 689.

Statutum à decurionibus editum ab
eorum successoribus, vel à populo
explicari potest, num. 690.

Iudex poterit explicare expensas, quas
eius praedecessor sua sententia ta-
xandas reservaverit: & poterit in-
terpretari dubia sui praedecessoris
sententiarum, num. 691.

Ius declarandi iure proprio ad haredes,
vel successores transit, nu. 692.

Declarare, seu interpretari poterit Prin-
ceps privilegia sui praedecessoris.
num. 694.

Verba privilegij videlicet, Con to-
dos sus terminos aguas vertie-
tes y monantes, y con la jundi-
cion

cion civilis y criminal, merò y
mislo imperio, quid cõprehendat,
& alia multa de materia tradita
ab Aacendaño recensentur. nu. 694.

Explicatio priuilegij quando ad Prin-
cipem tantum spectet. nu. 695.

Dispositio per verba quancũcũq; pra-
cisa & vniuersalia recipit cõgruã
interpretationem. nu. 696.

Intentio, & anima legis & dispositio-
nis, potius consideranda est, quã
ipsa verba. nu. 697.

Mulier, quæ cõtractationi & negotia-
cionis assistit, si fallit, hoc est, Scalca,
perdit priuilegium, & poterit sicue
quilibet homo incarcerari. n. 698.

Verba priuilegij si sũt clara, nõ est ab
eis recedendũ, si tamẽ sunt obscura,
et possũt ad diuersa adaptari, illud
debet accipi, vt priuilegium et disposi-
tio magis valeat, quã pereat. n. 699.

Procuratores Curie Regis, quos Pro-
curatores de Corte, appellamus,
dam in Curia assistunt, non possũt
peculiariter priuilegio incarcerari, nisi
in casibus expressis in l. 10. titul. 7.
lib. 6. Recopil. num. 700.

Cap. 16. Decuriones, qui pro sua ciuitate in
Curia Regia assistunt alicui ne-
gotiationi, non poterunt incarcerari,
nec detineri pro debito ciuitatis
intra tempora ipsa negotiationis,
& habent priuilegium reuocandi
dominus. nu. 701.

Verba priuilegij debent intelligi in ca-
su de quo iure communi non dispo-
nunt. nu. 702.

Verba generaliter intelliguntur de pri-
ma persona, & de prima vice, n. 703.

Verba priuilegij de sua natura intel-
liguntur perpetua. nu. 704.

Relictũ pro dotãdis mulierib; pauperi-
bus non potest distribui pro dotan-
dis viduis pauperibus, nu. 705. &
in nu. 782. infra.

Verba contenta in priuilegio Principis
debent æquiesci conformari: licet
hoc prædicta verba non patian-
tur. nu. 706.

Iurisdictio si à Principe concedatur in
aliquo castro, vel villa ex nẽda, si
incola augeantur, edificiaq; de no-
uo fiant, non videtur aucta iurisdic-
tio in Principis, vel tertij preiudi-
cium, nisi ex tacito ipsius consensu
id perpendatur. nu. 707.

Iurisdictio habet in aliquib; oppidis,
vtrũ ratione illius habeat aliquod
ius in pascuis publicis Et vtrũ a-
gri cõmunes duabus ciuitatibus pos-
sint ab altera earum coli absq; al-
terius consensu. nu. 708.

Vicuse exemptus à ciuitate, vtrum re-
tineat ius pascendi, quod in terri-
torio habebat, antea quã exime-
retur. num. 709.

Clausula ex certa scientia, & non ob-
stante, & motu proprio, intelligi-
tur in priuilegio, vel rescripto ge-
minato. nu. 710.

Causa concedendi gratiã, vel priuile-
gium, vtrũ debeat esse vera, finalis,
& impulsiva: & vtrum deficien-
ti prædicta causã corrumpat priuile-
gium. nu. 711.

Variare potest semel patronus laic; in
nominatione & electione: quod pa-
trono clerico non licet. nu. 712.

Patronus laicui, qui cum inrameto pro-
mittit, non variare, tenetur, id
seruare, & non poterit variare;
num. 713.

Va-

Summarium tractatus

Variatio nō est permiffa in patrono laico, quando res non est integra, & post acceptationem ecclesiæ, & nomi nati, num. 714.

Electio & præfentatio alicuius facta à patrono est inefficax absq; appro batione Episcopi num. 715.

Clausula testamenti, vel dispositio nis, excludens Episcopum ab exco municatione causa pia est nullius mo menti num. 716.

Ius collectandi, seu noua habella impo nēda, nō videtur cōcessū à Principe iurisdictione ppeccante, num. 717.

Regalium concessio non includit iurif dictionem, nec ea, quæ soli Principi sunt reservata, num. 718.

Regalia censentur cōcessa, quando Prin cept aliquem inuestiuit de castro cum iure & iurisdic. imperio, & om nibus Regalibus, num. 719.

Regalia censentur concessa, quando in privilegio aliquæ conceduntur in specie, & additur; vel subijci tur, cum alijs iuribus quibuscum que, num. 720.

Regalia non censentur concessa, quan do simpliciter cōcessum est easterum cum omni iure Principis, num. 721. & num. seqq.

Limitatio præcedētis quæstionis tra dunt, num. 722.

Vectigalis impositio, nec pedagium nō videtur concessum per verba pri vilegij quantunque generalia, num. 723.

Verbis sub generalibus, non veniunt Principi reservata, num. 724.

Clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, & clausula supplēs omnes de-

fectus, & ex plenitudine potesta tis, quid importet, num. 725 & num. 615. supra.

Dispensare videtur Principi in in capacitate conferens beneficium, vel gratiam incapaci ex certa scientia, num. 726.

Princeps concedens rescriptum delega torum supplicanti videtur eum habilem facere ad allegandum, num. 727.

Certa scientia requiritur in Principe, & Pontifice ad hoc, ut sit dispen satum eum incapaci secundum ve ram resolutionem, num. 728.

Dispensare non videtur Papa saptr etate promouendo minorem ad be neficium eius etatis ignorans de fectum, secus si eius etatis fuisset etiam, num. 729.

Papa promouens spurium ad Episco patum, videtur eum rescribere na talibus, si ex certa scientia faciat, num. 730.

Certa scientia Principis in promotione, vel beneficio conferendo, potest per testes probari, num. 731.

Privilegium concessum alicui, vtrum ad fideiussorem extendatur, num. 732.

Privilegium personale, & illud, ne quis conueniatur in plus quam sa ere potest, non transit ad fideiu ssores, secus in realibus privilegijs, num. 733.

Fideiussor non gaudet beneficio ces sionis honorum principalis debito ris num. 734.

Creditor, qui habet priuilegium pigno rit, vel hypothecæ, vel fideiussor it pro suo debito, non praiudicatur, quando

quando debitor bonis eedit, vel quā
do ex his requisitis debiti à maiori par
te creditorū, & nihilominus habet
recursum contra fideiussorem, & ad
contra res hypothecatas, nu. 735.
Creditor habens fideiussorē, pignus, vel
hypothecā pro suis debitis, compellitur
flare dilationē, & cōcessa à maiori par
te creditorum, num. 736.

Privilegium mendaciter impetratum
est nullius momenti, nu. 737.

Privilegiū non egreditur personas no
minatas in eo, & duobus impetran
tibus, & uni concessum, illi cau
tum prodest, si sit causa communis,
& individua, & in seruicute,
vel in sportulis, num. 738.

Originale privilegium est exstans
ad pro eius probatione, & non de
bet esse casum in parte substantiā
liore, suspecto, & ibi qua dicatur
pars substantialis, & qua suspe
cta, num. 739.

Exemplari potest privilegium, vel
instrumentum de mandato iudi
cis, licet non interueniat Regium
mandatum secundum consuecu
dinem approbatam, & non sufficit
sola notarij, vel tabellionij auctori
tas in translatione, nu. 740.

Exempla alicuius privilegij, vel re
scripti, manu notarij, vel tabellio
nis traducti, statim, si Princeps,
vel Papa dicat, tali translationi
credendum, num. 741.

Exempla exempli alicuius privile
gij, vel scripturæ non creditur,
nisi fuerit exemplatum de man
dato iudicis, & cuius particula
tione, ubi veraciter sit in pra
ctica, num. 742.

Renouari potest privilegium, vel in
strumentum antiquum iudicis au
thenticum, num. 743.

Appellatio est descriptio, num. 744.

Defensio non potest tolli à Principe, cū
sit de iure naturali, nu. 745.

Appellatio rursū possit tolli à Princi
pe privilegio, vel rescripto Pontifi
cis, num. 746.

Errata nullatenus tolli. videtur per
clausulam rescripti, & vel privile
gij suppletis omnes defectus iuris,
num. 747.

Naturalis filius an succedat in iure
patronatus, nu. 748.

Legitimationis privilegium a Prin
cipe concessum non tollit patro
natus successionem, nec incupaci
tatem, nu. 749.

Naturalis filius non eluditur à iu
re patronatus, quod provenit ex
parte matris, & vel delato per
anum maternum nepotibus suis, nu
mer. 749.

Iudex laicus non potest cognoscere in
spiritualibus, nec in spiritualibus
annexis, nu. 750.

Annexi & conexi id est iudicium, et si
annexū sit maioris valoris, nu. 751.

Domo destructa, & vel castello an
cato per privilegium Principis, &
trum sit privilegium destructum,
& eius dispositio & flauerit, num.

752. & in numeris sequentibus, ma
ximè in nu. 753. & 760.

Domus rescripta alia domus dicitur,
& qui rescripti in nouam opus facit,

quando sanctus domus destructa
fuit, nu. 753.

Interiurei omnia iura tolluntur, nu
mer. 754.

Cap. 17.

Summarium tractatus

Servitium semel extincta, non reni-
scit num. 755.

Resiciens domum non funditur de-
structam novum opus facere non
videtur num. 756.

Mutata res eadem esse dicitur, nu-
mer. 757.

Animus, & voluntas ex facto, vel
non facto probatur, num. 758.

Resolvitur questio, de qua in nu. 759,
& in nu. 759. & in nu. seqq.

**Domus si destinatur cum spe repa-
rationis, durat res habitus, licet**
non actus: sed si destruitur sine
spe reparationis, desinit esse, nu-
mer. 760.

**Civitas si destruitur cum spe repa-
rationis, durat ei privilegia: si ta-
men perpetuo, & sine spe repa-
rationis est destructa, privilegia ex-
tinguuntur, & ardentur: Vbi alia
optima questio de turri destructa,
& alteri concessa, num. 761.**

Privilegium concessum sibi transit cum
illis ad successorem, num. 762.

**Mutata persona mutatur privile-
gium, num. 763.**

**Decimarum fructus est quid tempora-
le, & vendi, & locari potest, & post
venditionem non dicitur fructus
decimalis Ecclesiasticus, & per-
dit nomen, & privilegium, num. 764.**

**Index laicus, & non Ecclesiasticus,
cognoscit circa res decimales post
quam translatae sunt in laicum per
alienationem, num. 765.**

**Qualitas rei dotalis, & decimalis, &
aliarum similium rerum, non trans-
mittitur, nisi quando habet eandem
subsistentiam persona mutata, sicut
non mutata, num. 766.**

**Maritus potest agere pro uxore, &
est administrator omnium bono-
rum uxoris, num. 767.**

**Maritus, utrum de bonis uxoris sola-
tionem recipere possit, & pars affir-
mativa eligatur, num. 768.**

**Coniuncta persona solutionem recipere
non potest, num. 769.**

**Administrationem habens coniun-
cta persona potest debitum exige-
re, & recipere, num. 770.**

**Pater habens administrationem bono-
rum filij potest debita filij exigere,
& recipere, num. 771.**

**Coniuncta persona dicitur de iure no-
vior, usque ad quantum gradum,
num. 772.**

**Coniuncta persona multa specialia re-
feruntur, num. 773.**

**Coniuncta persona sine licentia, &
mandato potest in iudicio agere,
cum ratificatione, num. 774.**

**Coniuncta persona proprius dicitur pro-
curator, num. 775.**

**Coniunctis sunt interdicta ea, qua
requirant speciale mandatum, nisi
ipsi habeant aliud speciale man-
datum, num. 776.**

**Privilegia duo, vel rescripta si inne-
diantur eiusdem temporis, & data,
quod eorum praesentia, late agitur
per remissionem, num. 777.**

**Ususfructus relictus ad viam, versus spi-
rit per religionis ingressum, num. 778.**

**Mori civilis, vel media, vel maxima
capitis diminutio, non sufficit ad a-
misionem ususfructus, sed mori na-
turali requiritur, num. 779.**

**Filio haerede instituto facta substitu-
tione, Si sine filijs decesserit,
utrum verificetur substitutio, se-
cun-**

religiosus fiat & profectus, uel expectanda sit mors naturalis, ubi distinguitur. nu. 780.

Substitutionis ius non perditur per simplex Sacerdotium. nu. 781.

Facultas concessa hominibus alicuius ciuitatis, ut possint ligna scindere in aliquo nemore, extenditur ad ciues de nouo inhabitantes. nu. 782.

Pensio, quæ alicui domui, uel loco similis fuit imposita, iuxta estimationem illius non debet augeri, quamuis domus, uel locus augeretur. nu. 783.

Priuilegia clausa in corpore iuris non censentur derogata per quacumque dispositionem, quantumcumque generalis, etiamsi habeat clausulam, Non obstantibus quibuscunque priuilegijs. nu. 784.

L. 20. Tau. & l. 4. ut. 6. lib. 5. Rec. & 5. cum bonorum leges non amplius, ff. delegat. 1. interpretantur. n. 785.

Quantitas sive relinquatur pio loco, uel hospitali pro pauperibus ibidem alimentandis, non debetur amplius illi pio loco, uel hospitali destructo. nu. 786.

Priuilegium concessum filiis propter parentem, non datat mortui parentis nu. 787.

Priuilegium immunitatis concessum propter pauperitatem, cessat diuinijs superuenientibus. nu. 788.

Relictum pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad uirgines maritandas, & non extenditur ad uiduas, etiamsi sint pauperes, quia illa dispositio refertur ad primas nuptias. nu. 789.

Permissio uendendi facta uni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, quia omnis concessio, quæ ad factum refertur, in dubio censetur personalis. nu. 790.

Facultas omnis aliquid faciendi censetur personalis. nu. 791.

Promissio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omisus remanet in dispositione iuris communis. nu. 792.

Casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiamsi in eo esset maior ratio disponendi. nu. 793.

Priuilegia & rescripta an ualeant, si contineant duo specialia, & resoluitur ualere. nu. 794.

Principi in dubio non uidetur iuri derogare. nu. 795.

Sententia Principis habet vim legis & priuilegij in casu super quolata est, & in similibus. nu. 796.

Derogare non presumitur Rex, quod lege statutum est. nu. 797.

Sententia Principis ad hoc, ut uicem habeat legi, requiritur, quod sit lata ad petitionem vniuërsitatis, uel quod uoluerit per eam dare legi formam. nu. 798.

Ciuitas, uel Ecclesia, quæ destruitur auctoritate superioris, utrum perdat nomen, & utrum priuilegium datum monasterio extendatur ad futuras capellas, & alia huiusmodi traduntur per transmissionem. nu. 799.

Pacta habita in dote censentur repetita in augmento dotis, & quod iuris est de toto, refertur & de eius augmento. nu. 800.

Summarium tractatus

- Rescripta & impetrationes, utrum trahantur ad futura. num. 801.*
- Responsio est intelligenda secundum supplicam in privilegijs, & rescriptis. num. 801.*
- Cap. 18. *Sententia debet esse conformis libello. num. 803.*
- Hæres grauatus legato certa quantitate quotannis soluendo de aliquo prædio poterit prædium legatario relinquere: & compellitur, illud sumere. num. 804.*
- Donatio & munificetia concubina facta à laico valet, & tenet. nu. 805.*
- Clericus non poterit facere donationem suæ concubinae. nu. 806.*
- Milites armata militia non possunt concubina donationem facere. nu. 807.*
- Doctores & Licentiati, & milites nostri temporis parati ad prælium, & destinati aliquo præsidio pro ciuium defensione, & Comendatores quatuor Ordinum, non possunt donationem concubinae facere. num. 808.*
- Clerici milites, & omnes possunt facere donationem concubinae ab benemerita probata, & ad quantam donationem. num. 809.*
- Rex caput militum potest peculiari privilegio concubinae donare. nu. 810.*
- Donatio valet facta concubinae clerici iam emendata, in qua concubinus cessauerit, idem de milite, & ceteris. num. 811.*
- Donatio facta concubinae clerici in causa prohibito applicatur fisco seculari. num. 812.*
- Fiscus peculiari privilegio poterit agere contra tertios possessores debitore principali non excusso. nu. 813.*
- Dominus census poterit peculiari privilegio ad rem censui hypothecatam deuenire, nulla facta contra debitorem principalem excussione. num. 814.*
- Adulter pro sua dote particulari privilegio poterit agere contra tertios rei hypothecata possessores, nulla contra principales debitores facta excussione iuxta aliquorum opinionem: sed contra priora & communior. nu. 815.*
- Consecratio vniuersi bonis, seu vniuersa hæreditate ius patronatus consecratur, & in fiscum transit, modo consecratio facta sit à laico, modo ab Ecclesiastico iudice. num. 816.*
- Consecrata vniuersa hæreditate non transit ad fiscum ius sepulcrorum peculiariter privilegio. num. 817.*
- Immunitas concessa à Principe alicui, & filijs, & hæreditibus suis, extenditur ad filios viuente patre, secus post eius mortem. num. 818.*
- Falsum privilegium fabricans quæ pena plectatur. num. 819.*
- L. 18. si. 32. p. 3. de fabricantibus maledictum superius interpretatur. num. 820.*
- Privilegium, habens, ne supra summum maledictum aliud fiat, debet illud ad legare, alias in causa prohibendi non obinebit. num. 821.*
- Privilegium et immunitas si simpliciter, et indefinite cõcedatur, intelligitur à muneribus personalibus. nu. 822.*
- Maioratus si instituitur, vel aliquid concedatur alicui, ea conditione adiecta, quod teneatur cum nobili contrahere, conditioni, vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili tantum ex privilegio contra hæret. num. 823.*

Casus verus & fictus quando equi parantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatus in alio, num. 824.

Patia sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, num. 825.

Crimin appellations comprehendunt etiam ciues ex priuilegio, nu. 826.

Patia sunt, qualitatem inesse per natiuitatem, vel per priuilegium, nu. 827.

Antonia Garcia priuilegium tantum extenditur ad gabellarum excusationem, & non ad officia nobilibus concessa, num. 828.

Nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudent sicut nobiles à sanguine, num. 829.

Nobiles ex priuilegio admittuntur ad Ordines Militares, dummodo liberi sint à macula Iudeorum, & Saracenis, num. 830.

Militēs armati gaudent omnibus alijs nobilium prerogatiuis prater tributū Regiā, dicta, Pechos Reales, quae solvere tenentur, nu. 831.

Nobilitas ex priuilegio perditur per exercitium artis mechanicae, non tamen illa, quae ex sanguine & genere procedit, num. 832.

Nobilis ex priuilegio non est tanti honoris dignus, quantum est dignus nobilis ex genere, vel sanguine, num. 833.

Priuilegium, vel rescriptum de nobilibus loquens, extenditur ad creatos per priuilegium Principis, quia illi dicuntur proprie nobiles, quos Principi nobilitat, num. 834.

Nobilitas procedit à Principe, qui quos vult, nobilitat, nu. 835.

Principis plura peculiariter recensentur, & quinquaginta priuilegia antiquitatis, num. 836.

Nobilis iō ductor gabellarū et decimarū, utrum carcerari possit, nu. 837.

Nobilis ratione debiti descendens ex obligatione pro se, vel parentis, aut fratris à captiuitate et detentione, incarcerationi potest, nu. 838.

Nobilis, qui se esse ignobilem in contrabendo affirmat, utrum gaudeat priuilegio nobilitatis, & incarcerationi possit, num. 839.

Infirmis priuilegia plurima referuntur, num. 840.

Castro concesso à Principe censentur concessa munitiones, & caetera armatum praeparata apposta pro castri defensione, num. 841.

Arma apposta in rebus maioratibus, utrum accrescant maioratui, num. 842.

Mina, & vena aurī & argenti reperti in castro à Principe concessa, non comprehenduntur in concessione, vel priuilegio, num. 843.

Priuilegium si cōcedatur ad iuris ciuiliū & canonici conseruationē rescriptū, & nō priuilegiū habet interpretationem & significationē, sin autem concedatur ad iuris derogationem, merē priuilegiū, & non rescriptū appellatur, licet in nomine varietur, num. 844.

Veritas rei substantia plus valet, quā ludibrium verborum, nu. 845.

Priuilegiū habens idem, quod in Immune interpretandum est, ut aliquid iuri communi addat, num. 846.

Priuilegiū quod simul habet beneficium Præbendæ, debet extendi, & latissime interpretari, num. 847.

Summarium tractatus

Cap. 12. *Citatus debes comparere, & suum privilegium allegare. num. 248.*

Minor in absentia condemnatus pecunia condempnatione, verū restituatur post annum, & defenditur pars affirmativa. nu. 249.

Immemorialis possessio & consuetudo habet eum privilegium. nu. 250.

Probatio per privilegium idem operatur, quod probatio per immemorialem consuetudinem. nu. 251.

Donatio causa dotis excedens summā legalem valet sine infirmatione, & idem in donatione propter nuptias, & in donatione facta Ecclesiae, civitati, vel pio loco. nu. 252.

Maritus convenitur constante matrimonio, eo quod vergit ad inopiam, convenitur in plus quā facere potest, & in hoc mulier maritus habet privilegium. nu. 253.

Privilegium moratorium, & dilatorium concessum à Principe debitori comprehendit omnes debitores, & limitatur in dote. nu. 254.

Mandatum licet regulariter moret mandanti spirare, limitatur favore dotis. nu. 255.

Legatum relictum in testamento causa dotis non revocatur per generalem diminutionem legatorum factam in codicillo. nu. 256.

Remissio generalis legatorum mariti facta à muliere non comprehendit legatum dotis. nu. 257.

Sententia favore alimentorum habet executionem paratam. nu. 258.

Sententia favore dotis verum habeat executionem paratam. nu. 259.

Alimentari debet pauper, in cuius favore sententia prolata est in causa do-

is, licet ab ea fuerit appellatio interposita. nu. 260.

Alimenta petenda, & praestanda sunt in domicilio praestare debent. nu. 261.

Domus nominis semper comprehenditur familia, & privilegium cancellicum domui extenditur ad familiam. nu. 262.

Perturbatio realis & non verbalis requiritur ad hoc, ut privilegiatus in se conquæri possit. nu. 263.

Iurisdictio delegata non est prorogabilis de una persona expressa ad alias non expressas in privilegio, vel rescripto. nu. 264.

Privilegium, vel rescriptum impetratum contra Titium, qui tempore impetrationis erat mortuus, non transit in eius successores. nu. 265.

Iurisdictio delegata extenditur ad citationem personam non comprehensam in rescripto, & ad alia annexa: quia citatio annexa videtur in consequentium. nu. 266.

Inse xorbitans extenditur ratione conexitatis. nu. 267.

Extensio comprehensiva potest fieri in privilegio et rescripto, licet non possit fieri extensiva interpretatio. nu. 268.

*Causa si committatur certo die terminanda, per lapsum diei expirat iurisdictio, nisi de partium consensu pro-
~ rogetur. nu. 269.*

Privilegium, & rescriptum prius in data praefertur, & praevalet secundo, & posteriori. nu. 270.

Privilegia, vel rescripta duo si repellantur eiusdem dici, illud praefertur, ex quo primo fuerit possessio illata: idem quando data illorum ignoratur. nu. 271.

Pro-

Promotus si fuerit aliquis ad officium, et alius secundo loco etiam promotus fuerit, is qui habuerit primo literas & possessionem, praefertur. nu. 872.

Princeps de iure aufert privilegium uni, & alteri confert nu. 873.

Instrumenta reposita apud aliquem, cuius sint in fisco succedente reponenda, vel apud fratrem Minorem nu. 874.

Instrumenta non debent apud in famam reponi, ne illudatur eorum veritas. nu. 875.

Iudex executor aliorum scilicet, non poterit per iudicare debitori, nec ei auferre ius, vel privilegium suum. n. 876.

Privilegium vel scriptum si aliquis confegitur, non poterit illud renuciare absque adversarii consensu, si illud in iudicio produxit. nu. 877.

Fiscus usque ad quem gradum admittatur deficientibus hereditibus ascendentibus & descendantibus, & l. 12. tit. 8. lib. 5. Recop. & l. 6. tit. 13. par. 6. interpretantur. nu. 878.

Fiscus verus excludat virum & uxorem a privilegio concessio per Authentic. praeerea. C. unde vir & uxor. quando deficiunt heredes ascendentes & descendentes, & defenditur, fiscum excludi. nu. 879.

L. 6. in fine, tit. 4 lib. 5. & l. 12 tit. 8. dist. lib. 5. Recopilationis interpretantur. nu. 880.

Lex generalis nova non corrigit legem specialem antiquam, vel habentem privilegium speciale in eadem materia nu. 881.

Privilegium in casibus non privilegiatis iure communi in doto, vel respectu mariti et uxoris non procedit. n. 882.

Gravatus à Principe, vel à testatore per privilegium, vel testamentum, quod post se eligit consanguinitum, non videtur gravatus ad electionem proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodo sit ex consanguineis. nu. 883.

L. 6. tit. 7. lib. 5. Recop. noviter interpretatur. nu. 884.

Bonaestate matrimonii quassata immuniatur inter virum et uxorem. n. 885.

Casus omisus à lege nova intelligendus est secundum legem antiquam. n. 886.

Lex nova simpliciter, aut genericè loquens est accipienda & intelligenda secundum interpretationem & distinctionem legis antiquae nu. 887.

Succesor in maioratu tenetur de estimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere creditoribus illius, qui eas consumpsit. nu. 888.

Uxor, vel eius heredes poterunt petere à marito estimationem expensarum factarum de bonis dotalibus in bonis maioratus, quem possidebat. nu. 889.

Princeps non potest privilegium concedere contra ius gentium, vel naturale, vel divinum, nec contra iuriam publicam, nec contra iura spiritualia. nu. 890.

Principi bene poterit legem divinam & iura naturalia distinguere, limitare, & declarari. nu. 891.

Statuta civitatis non videtur Princeps derogare, quando privilegium concedit: licet dicat, Non obstantibus quibuscumque legibus, & motu proprio, nu. 892.

Summarium tractatus

*Privilegiū Principis cōprehēdit statu-
tū civitatis, quādo in privilegio suis
adiecta clausula, Nō obstatibus
quibuscunq; legibus pro ex-
ceptis habentibus, num. 893.*

*Cessionarius & fideiussor, cui à credi-
tore sunt actiones cessa gaudet om-
ni privilegio pialationis, quod ce-
dens habebat, nu. 894.*

*Testimonio Principi magis creditur;
quā in instrumento publico, nu. 895.*

*Limites benè probantur per privile-
gium Principis, maxime quādo
est antiquum, nu. 896.*

Cap. 10. *Probationes leuiiores, & testes de audi-
tu sufficiunt in probandis factis an-
tiquis, nu. 897.*

*Pascuorum cōmunio, quae est inter ali-
quas civitates, dissolvitur, quoties
pascua non sufficiunt, nu. 898.*

*Principis sceler ea est mē, quod quādo
privilegiū incipit esse nocivum, ipso
iure revocatum censetur, nu. 899.*

*Causa nova superueniens tollit privi-
legium, nu. 900.*

*Leges ex causis iustis postea emergen-
tibus mutari debent, nu. 901.*

*Vtilitas publica est finis legū & alia-
rum dispositionum Principum, &
publica utilitas semper praesertur
privata, nu. 902.*

*Citari debet pars quotiescunq; Prin-
ceps cōcedit privilegiū in his quae in-
cipiunt causa cognitionē, vel partem
multum ledant, nu. 903.*

*Prescriptionem pī aeternam, pēr quam
ius parti quasitum suū, non poterit
collere Princeps per privilegium,
num. 904.*

*Ius acquisitum per prescriptionem dis-
ficilius amittitur, quā ius acqui-*

situm per privilegium, nu. 905.

*Nullatenus nullo modo, deinceps,
ulterius, quādo in privilegio vel dis-
positione ponuntur, omne casum &
causam comprehendunt, & per hac
verba tollitur potestas dispensandi
ab inferioribus, & significante pri-
vationem ipso iure, nu. 906.*

*Vleerius dictio, ipso iure, tollit inope-
tendi, num. 907.*

*L. 1. tit. 8. & l. fin. tit. 15. & l. 1. tit. 24.
lib. 4. & l. 1. tit. 2. lib. 5. Recopil. in-
terpretantur, num. 908.*

*Privilegium seu gratiam obtinens de
primo homicidio, si postea eam con-
sequatur de alio homicidio, secun-
do, nihil proderit, si de primo homi-
cidio mentionem Principi impo-
serit, nu. 909.*

*Vsusufructus cōcessus à Principe de ali-
quo pradio fructifacio, durat tan-
tum per spatium cētem annorum,
si non apponatur verbum perpe-
tuo, nu. 910.*

*Manifesta debent esse verba privile-
gij, vel scriptura, nu. 911.*

*Verba privilegij, vel scripturae, quādo
ita obscura sunt, quod nullū habent
intellectum, nec privilegium, nec
scriptura valet, num. 912.*

*Privilegium, vel gratiam obtinens
vendendi rem immobilem in-
alienabilem, dummodo ex illius
pretio alia pradia emat, debet il-
la emere in civitate sua, & non sa-
tisfacit emendo in alio territorio,
iuxta aliquorum opinionem, &
contrarium defenditur, dummo-
do pradia empta sint in eadem
prouincia, & non multum remota.
num. 913.*

Fide-

Fideiussor promittens qui fideiussorem dace tenet utuc. num. 914.

Araygarle, qui tenet, sufficit habere bona in alio loco eiusdem provincie. num. 915.

Satisfactio necessaria, & voluntaria, que dace utuc. num. 916.

Fideiussor dace ex toto Regno sufficit in causa gabellarum. nu. 917.

Azguedi opinio modificata. nu. 918.

Numerus duodecim filiorum excusat à muneribus personalibus, patrimonialibus, & Regalibus de iure communi, de iure tamen Regio non excusat à muneribus Regalibus, nec à gabella solutione, nisi speciale priuilegio concedatur. num. 919.

Fideiussor minorum tenetur priuilegio minorum, quando contra eum competit recursus. num. 920.

Index qui aufugit à ratione reddenda in residentia, non gaudet immunitate Ecclesie. num. 921.

Tunc & eiusla administrator cemitendus est pro ratione reddenda ad locum ubi administrat. nu. 922.

Ratione cedente tentantes de aliquibus ecibus, vel cedibus Regalibus, possunt ab Ecclesia extrahi. nu. 923.

Debitor Regiorum tributorum gaudet immunitate Ecclesiastica de iure canonico. num. 924.

Immunitate Ecclesiastica non gaudent generaliter illi, qui catuocinia dare tenentur de aliqua administratione. num. 925.

Renuntiare potest quilibet priuilegium Ecclesiastica immunitatis. n. 926. & nu. 1038. infra.

Natus in aliquo loco, ubi patet ratio ne bellum aufugerat à sui vicinis lo-

co priuilegiato, non amittit predictum originis priuilegium. n. 927.

Priuilegium de De labrança, y criança, cuius alicuius loci concessum, utcum extendatur ad ces, De labrança, y criança, que extra illud locum coluntur, & colliguntur à predictis ciuibus, & paci affirmatiua defenditur. num. 928.

Priuilegium ciuibus concessum comprehendit comitatenses. num. 929.

Natus in castro sub dicta ciuitate Pecosus dicitur ciuis ciuitatis subdito dicitur ciuitatis vicinus, & eius potius priuilegi. num. 930.

Romanorum appellatione omnes subditi Imperio Romano comprehenduntur. num. 931.

Priuilegium loco datum, personis etiam videtur concessum. num. 932.

Priuilegium concessu loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale. nu. 933.

Priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas nu. 934.

Tabellionis officium alicui ciuitati concessum, consuetum etiam in toto territorio concessum. num. 935.

Ciuitatis Sagiesi appellatione non continetur diocesis Sagiesi. num. 936.

Ciuitatis appellatione non continetur territorium. nu. 937.

Tributum debet solui ubi ecclesia quæ colitur, sua est. n. 938.

Priuilegium quando assimilatur recepto & gratia est odiosum, & peccatose quous cestringendum, m. 939.

Exceptus ne conueniat cor à ordinario alicuius loci, si delinquit in aliquo loco territory, non est, nec censetur exemptus. nu. 940.

Pri-

Summarium tractatus

Privilegiatus non debet excedere me-
tas, nec limites privilegiorum, nu-
mer. 942.

Verbu privilegij debemus aquisiti
conformare, etiamsi uliter sonent.
nu. 943.

Tex. inc. Rodolphus de rescriptis in-
terpretatur. nu. 943.

Beneficium Principis concessum est la-
icis, et interpretandum nu. 944.

Lex forma. §. si verò ff. de consensu in-
terpretatur. nu. 945.

Tex. inc. 1. de privilegijs lib. 6. inter-
pretatur. nu. 946.

Civitas in iuris ampliat, et illustra-
tur. nu. 947.

Cap. 11. Lex nūq. dispositio, licet pœnalis, et
excoꝝmunicatio, et iudicialis, extenditur ad
ulium casum, ad quẽ si non exten-
deretur, frustraretur eius disposi-
tio. nu. 948.

Dilatatio debitoris ratiõni petenda sit
apud laicum, vel Ecclesiasticum
iudicem contra creditores,
si ex illis aliquis fuerit clericus.
nu. 949.

Iudex secularis incapax est ad cog-
noscentiam de clericis, et Ec-
clesiasticis rebus, etiam ex proro-
gatione, et renuntiatione partium.
nu. 950.

Incapacitas laicorum iudicũ erga Ec-
clesiasticos, utrum sit de iure divi-
no, an de positivo, vbi distinctio, et
resolutio. nu. 951.

Iudex secularis qui cognoscit de causis
Ecclesiasticis, excoꝝmunicatur, et
officio privatur. nu. 952.

Iudex secularis ratiõni cognoscat con-
tra Ecclesiasticos de consensu Epis-
copi. nu. 953.

Iudex incompetens sit competens, vel
ex prorogatione, vel ex conventio-
ne, vel ex incidentia. nu. nu. 954.

Iudex secularis est incompetens, et
incapax contra Ecclesiasticos ex
prorogatione, vel incidentia, vel
alia causa, iuxta aliquorum opinio-
nem. nu. 955.

Iudex Ecclesiasticus est cõpetens con-
tra laicos per incidentiã, et anne-
xationem, etiamsi causa sit profana,
et pœnalis. nu. 956.

Laicus qui convenit clericum, et Ec-
clesiasticum coram iudice seculari, per-
dit causam. nu. 957.

Aquale iudicium de universa Ecclesia,
qui querit iudicem laicum in cau-
sa Ecclesia. nu. 958.

Iudex secularis potest cognoscere de sa-
cramento Ecclesiasticum. nu. 959.

Secularibus pluribus contendentibus,
de quibus unus est clericus, poterit
talis clericus cum alijs coram iudi-
ce laico conveniri. nu. 960.

Contententia causa dividi non potest,
etiam ex beneficio prorogationis,
nu. 961.

Iudex unus atq. ad eundem est, vbi con-
currit identitas actionis, sed perso-
narum diversitas. nu. 962.

Vniuersitas laicorum, et clericorum quan-
do convenitur, si est minor pars lai-
corum, conveniri debet coram iudi-
ce seculari: quod intelligitur in tem-
poralibus. nu. 963.

Numerus clericorum, et laicorum, qui
conveniuntur, quando est equalis,
quislibet coram suo iudice conveni-
ri debet. nu. 964.

Quod differtur non aufertur, numer.
966.

Cle-

Clericus pro solutione tributi imponi
super re, quæ ad eum decernit, potest
coram iudice laico conueniri. nu. 967.

Creditor potest consequi debitum suum su-
per bonis emphyteuticis Ecclesie ra-
tione utilitatis domini. nu. 968.

Clerici, vel Ecclesie non tenentur soluere
gabellas, nec collectas, vel alia onera
similia de suis pradiis. nu. 969.

Emphyteuta clericorum & Ecclesiarum,
ceterum immunes sunt à gabellarum, col-
lectarum, & similibus oneribus &
onerum solutione. nu. 970.

Emphyteuta fisci gaudet immunitate
concessa fisco. nu. 971.

Ecclesia & fisci à pari procedunt in
excusatione gabellarum, & simili-
um onerum. nu. 972.

Emphyteuta fisci & Principis immu-
neti sunt à solutione munerum for-
didorum. nu. 973.

Ecclesia immunis est ab impositioni-
bus sordidis, & ibi quæ dicantur
munera sordida. nu. 974.

Emphyteuta semper subiit onera rea-
lia. nu. 975.

Dominum utile, quod habet emphyteu-
ta Ecclesie, non dicitur Ecclesiasti-
cum, sed profanum & laicum. nu. 979.

Leges municipales, & ius commune, so-
cum sibi vendicant contra emphy-
teutas & feudatarios Ecclesie ra-
tione utilitatis domini. nu. 977.

Pontifex maximus non potest de iure
inferre praiudicium succedere de-
bentibus in dominio utili feudi
Ecclesiastici. nu. 978.

Præscriptio decem, vel viginti annorum
currit contra vassallum, vel emphy-
teutam Ecclesie, licet contra Eccle-
siam non currat, nisi præscriptio

quadraginta annorum. nu. 979.

Priuilegium non transmittitur, & mu-
tatur forma, & natura rei mutatio
ne persone. nu. 980.

Mutata persona conditio cæsetur etiã
mutata conditio bonorum, & con-
sequenter extinctum dicitur priui-
legium. nu. 981.

Priuilegium Ecclesiarum, & clericorum,
vtrum trãseat ad colonos eorum, & ne-
gatiua pari defenditur. nu. 982.

Exemptus à iurisdictione ordinarij,
non potest in iudicem ordinarium
conferre, nec illi se subicere. nu-
mer. 983.

Licentia, vel Regia facultas, si conce-
datur ad aliquem actum in ea ex-
pressum, non debet extendi ad al-
ium, nec ad similia, nec maiora,
& nihil agitur, si non seruetur cau-
sa in decreto expressa. nu. 984.

Decretum est stricti iuris, & eius verba
debent ad unguem, & specificè obser-
uari: & famulo pro salario, hospiti,
& custodi, & laboratori pro mercede,
& alimentario pro alimentis, cõ-
petit priuilegium tacite hypothecæ
& prælaionis. nu. 985.

Licentia & facultas Regia ad obligã-
dum bona maioratus pro restituenda
dote, vtrum extendatur ad census
impositionem super bonis maioratu-
m subiectis. nu. 986.

Facultas Regia angustia & strictam,
nonque longam interpretationem
recipit. nu. 987.

Gratia super sorte concessa non opera-
tur quoad interesse. nu. 988.

Facultas Regia comprehendit omnia,
quæ consequuntur ex actum, vel con-
tractu, ad quem diriguntur. nu. 989.

F44

Summarium tractatus

*Facultas Regia concessa ad antecedentia
cōplectitur consequentia. nu. 990.*

*Necessarium nō est in Regia licentia ex-
primere, quod iura volūt, & quod
est de natura contractus. num. 991.*

*Dilatorium priuilegiū à Principe debi-
tori concessum, verum redditus an-
nuos comprehendat. num. 992.*

*Dilatoriū priuilegiū nō impedit cur-
sum reddituum, nec usurarū, nec do-
mus pensiones. num. 993.*

*Persona, vel causa principalis loquen-
tis, vel concedentis, nullo modo com-
prehenditur in generali concessio-
ne: nec debitum fiscale comprehen-
ditur in priuilegio moratorio, vel
dilatorio. num. 994.*

Cap. 22. *Principi soli multa comperunt, qua
hic referuntur. num. 995.*

*Priuilegium, vel gratia si concedatur
alicui hac adiecta conditione, si
sacerdos efficiatur, qua deficiente
ad alium gratia, & priuilegium
transseat, verum verificetur con-
ditio, si sacerdos factus non fuerit,
& sine filijs decesserit, ubi tres
opiniones recensentur, & tertia e-
ligitur. num. 996.*

*Status omnis causa coniecturalis in iu-
dicis arbitrio positus est. nu. 997.*

*Clericus qui cōfessus est se esse laicum,
vtram sibi praeiudices in suo cleri-
cali, vel priuilegio fori, & negati-
ua pars eligitur. nu. 998.*

*Convictus de mendatio in duplo com-
demnatur. nu. 999.*

*Mendacium est causa transferendi
possessionem in actorem, quando
possidem mendax est. nu. 1000.*

*Nomen in fraudem mutans falsi pœ-
na puniatur. num. 1001.*

*Falsi pœna coercetur, qui cum nec cle-
ricus, nec Doctor, nec miles, nec no-
tarius est, gerit se pro clerico, Docto-
re, milite, & notario. nu. 1002.*

*Agricola negans se talem esse, cre-
ditore ignorante, non positur pri-
uilegio agricultoribus concessio. nu-
mer. 1003.*

*Nobilis qui tempore contractus negat,
se esse nobilem, potest incarc erari:
de quo et inferius. nu. 1004.*

*Minor qui se maiore dixerit, & ex as-
pectu appareat, iure minoris, & re-
stitutionis iurari non potest, inelli-
ge vt inferius. nu. 1005.*

*Femina simulans se virum cum vi-
ri veste ad decipiendum creditore,
cum quo contrahit, Velleiani prius
legio non iuratur, fraude iuramen-
nente. num. 1006.*

*Filius familias, qui fraudulenter se esse
sui iuris fateatur, non iuratur. Maso-
doniani beneficio, secum si frans de fi-
ciat, vt inferius. nu. 1007.*

*Adulter qua asserit, non esse rem do-
talem, qua venditur, ad impug-
nandam postea alienationem, non
admittitur, perditq. suam priuile-
gium. num. 1008.*

*Negatio veritatis sine delo fieri non
potest. num. 1009.*

*Negans debitum receptum, etsi po-
stea solutionem probauerit, nihil-
ominus in odium negantis non
audetur, & debitum soluet, nu-
mer. 1010.*

*Nomen sine fraude mutans, non pu-
nitur. num. 1011.*

*Servus si quis dicat esse, cum sit liber,
fraude deficiente, non praeiudicat
libertati. num. 1012.*

Min.

Mendaciū non puniuntur, nisi in casibus à iure expressis. nu. 1013.

Generali in concessione absoluenti a quibuslibet peccatis, & pœnis, non continetur absolutio, vel dispensatio ab irregularitate. nu. 1014.

Facultas absoluenti à quibuslibet censuris, & ab irregularitate, & suspensionibus ab occulto delicto proueniens, excepta irregularitate, quæ ex voluntario homicidio oritur, & exceptis alijs ad forū cōsentisus deductis Episcopo conceditur, & ampliat, ibid. nu. 1015.

Tex. in c. 6. sessio. 14 de reformatio. in Sacro Concil. Trident. interpretatur, & remissio additur. nu. 1016.

L. 2. versic. En quanto toca a los entretos, m. 3. lib. 3. ubi iubetur, in funeralibus duodecim tantum cererum adhiberi, interpretatur, & additio, & remissio additur. nu. 1017.

L. 4. tit. 8. & l. 6. tit. 15. p. 7. & l. 12. & 13. tit. 23. lib. 8. Reco. de homicida casuali disponentes interpretantur, & remissio additur. nu. 1018.

Homicida casualis culpa interueniente qua pena puniatur. nu. 1019.

Pœna mediatoris interficientis casu aliquem ex rixantibus quæ sit, & quæ sit pœna rixantium interficientium aliquem mediatorem casu. num. 1020.

Vxor inuenta mortua, utrū cōtra maritum presumatur. nu. 1021.

Mortuo inuento filio in lēto parentū, vel in lēto nutriti, an contra eos presumatur. nu. 1022.

Priuilegium habens à Romano Pontifice, ut fructus beneficij recipiat absens, ac si esset presens, non po-

terit ratione illius priuilegij distributiones quotidianas habere. num. 1023.

Distributiones quotidianæ nō dantur etiam studentibus Theologiam, nec dantur his, qui sunt in seruatiō Episcopii, vel Papæ. nu. 1024.

Causa finalis, & causa impulsiva, quæ dicatur in priuilegijs, & an falsitas causæ vitiet priuilegium, vel rescriptum. num. 1025.

Remittere potest Princeps criminis pœnam, quæ in satisfactionem Reipublicæ à lege instituta fuerit, ubi nec Reipublicæ, nec alijs ex hac remissione damnum sequitur, nec iniuriam passio. num. 1026.

Princeps remissionem faciens delicti in præiudiciū partis, & absque eius remissione peccat. nu. 1027.

L. 20. tit. 2. 3. lib. 8. Recopil. loquens de remissione delicti facta à Principe interpretatur. nu. 1028.

Priuilegium secundum non faciens de primo mentionem, quomodo, & quando valeat. nu. 1029.

Immunitas Ecclesiastica, utrum sit à iure diuino, an à iure positivo instituta, & defenditur diuino iure instituta. nu. 1030.

Dictio 21. ponitur in interdictione. nu. 1031.

Dictio, &, diuifificat genus ab specie. nu. 1032.

Tex. in c. 20. sessio. 25. in Concil. Trid. & opinio Prosperi Farinacij interpretatur. nu. 1033.

Principes seculari in præiudiciū immunitatis Ecclesiasticæ quicquam disponere non possunt. num. 1034.

L. 13. tit. 2. lib. 1. & l. 2. tit. 19. lib. 5. Recopil. interpretantur. nu. 1035.

22174

Summarium tractatus

Mercatores qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiant, latronibus, & grassatoribus, & ex pilatoribus equiparantur. nu. 1036.

Mercatores qui cum suis bonis ad Ecclesiam confugiant, non gaudet immunitate Ecclesiastica, sicut si sine bonis confugiant. nu. 1037.

Immunitatem Ecclesiasticam quilibet renuntiare potest, nu. 1038. & num. 926.

Immunitas Ecclesiastica principaliter introducta fuit ad honorem, & reuerentiam Dei, & ob proximam pietatem. nu. 1039.

Cap. 14.

Immunitas in privilegio secundario extenditur ad personas, quae ad Ecclesias confugiant. nu. 1040.

Privilegium, praescriptum, & immemorialis consuetudo, equiparantur in iure, & idem important. nu. 1041.

Decima si non soluitur privilegij causa de aliquibus agris, qui seminantur, vel coluntur, soluitur de his agris multis, qui nouiter ad culturam redeuntur. nu. 1042.

Decimus si quis pertinet ad privilegium easa, ei non debetur de noualibus, n. 1043.

Noualia, utrum comprehendantur in privilegio decimandi, vel non decimandi. nu. 1044.

Domini temporales, quibus per privilegium iurisdiccionum suis iuribus à Principe sunt concessa, utrum venationem in suis & priuatis fundis prohibere possint. nu. 1045.

Princeps ex iusta causa venationem prohibere potest. nu. 1046.

Domini temporales poterunt ex causa iusta, & ad tempus, & non in perpetuum venationem prohibere. nu. 1047.

Lex 17. titul. 28. part. 3. interpretatur. nu. 1048.

Tex. in c. 1. sessio. 11. Concil. Trident. ubi probatur, quod filij illegitimi clericorum non possunt habere beneficium in ipsa Ecclesia, ubi patres eorum ministraverunt interpretatur, & disputatur, utrum ad nepotes extendatur. num. 1049.

Illegitimus est irregularis, numer. 1050.

Irregularitas non extenditur ultra casus à iure expressos. num. 1051.

In dispositionibus odiofis, & contriti- bus non appellacione filiorum non conti- nentur nepotes, nec ad eos extendi- tur dispositio ex rei comprehensura, seu interpretativa. nu. 1052.

Nepotes continentur appellacione fi- liorum in maioratibus perpetui. num. 1053.

Consuetudines rationabiles, & priuata locorum statuta, non censentur tollere Rex, vel Pontifex in suis privile- gijs, vel rescriptis. nu. 1054.

Lana privilegium si cedere alicui, utrum comprehendatur lana transla- toria, & ad eam, vel ad puros extendatur. nu. 1055.

Forma dat esse rei, & mutata for- ma substantialis rei dicitur diversa. nam. 1056.

Lana legata non continetur lana, quae est redacta ad formam telae, vel ad aliam specialem usum est di- putata. nu. 1057.

Legatum speciei extinguitur, si illa species in aliam formam fuerit transmutata. nu. 1058.

Exhiberi non dicitur rei, si pristina causa fuerit mutata. nu. 1059.

256

*V*sufructus perditur, si massa legetur.

¶ Ex ea vaſa fuerint facta. n. 1050.

*V*nāquāq; rē id, quod eſt ex ſua forma aſtimari, *¶* nominari. n. 1061.

*M*ilitēs noſtri temporis, qui ſua officia mechanica exercētes in aliquo ſunt deputati loco tanquam milites praediales, vel artilleros, vtrum potiantur priuilegio, *¶* exemptione militibus conceſſa. n. 1062.

*M*ilitēs qui deſerta militia mercātia incūbunt, non potiuntur priuilegijs militibus conceſſis. n. 1063. *¶* in num. ſeqq. declaratur.

*N*obilis, qui mercantium, *¶* officium mechanicum exercet, vtrum amittat priuilegium nobilitatis, n. 1064. *¶* in num. ſeqq.

*N*obilis pro debito fiscali, *¶* gabellario, vtrum incarceretur, *¶* perdat priuilegium, num. 1065. *¶* in num. ſeqq.

*C*lericus, *¶* alius mercator priuilegijs ratione fori conueniendus eſt ſuper rebus mercantia coram iudice ſeculari mercatorum excepta clerici perſona. n. 1066.

*C*lerici ante omnem humanam legem à iure diuino in hiis, quae Eccleſiaſtica ſunt, à poteſtate ſeculari exemptantur. 1067.

*C*lerici negotiatores erant conueniendi pro ſolutione gabella apud iudicem ſecularem pignora capiēdo. n. 1068.

*M*ilitēs, qui de licentia ſuperioris vacant armis, potiuntur priuilegio militari. n. 1069.

*N*obiles qui mercantia exercēt, nō amittunt priuilegium nobilitatis ſecundū veriore opinionem. n. 1070.

*N*obilis pro debito gabellario, *¶* ſiſcali, nō poteſt incarcerationi, nec perdit priuilegium nobilitatis, niſi quando gabellam conducit. n. 1071.

*C*lerici quando ſunt negotiatores, *¶* negotijs ſecularibus ſe immiſcent, ſunt pro eū Imperatori, *¶* Principi ſubiecti. n. 1072.

*C*lericus aſſumens adminiſtrationem, *¶* officium laicorum, corā ſeculari iudice conuenitur. n. 1073.

*C*lericus negotiator perdit priuilegium ſui. n. 1074.

*M*iles exerciſ officij, *¶* mercātia, paratus tamē eſt ad bellica exercitia, cum caſus obtulerit, gaudet priuilegio militari. n. 1075.

*L. 12. tit. 13. lib. 0. Rec. vbi probatur, quōd Rex cōcedēs Prometidos, ſibi acquirit quintam partem, vtrum extendatur ad ciuitates concedentes, Prometidos: *¶* pari negatiua defenditur cum modo amine, de quo ibid. n. 1076.*

Fideiuſſores agricultorum non potiuntur priuilegio conceſſo agricultoribus per Regiam pragmaticam, ſcilicet, ne pro debito incarcerationentur. n. 1077.

*Fideiuſſores clericorum non potiuntur priuilegijs conceſſis ipsis clericis, ſcilicet, ne conueniantur in plus quam facere poſſunt, *¶* circa forum. n. 1078.*

Priuilegium, gratia, vel reſcriptum regulariter, non ſpirat morte concedentis. n. 1079.

*Priuilegium, gratia, vel reſcriptum, ſi concedatur ad nutū, vel ad voluntatem concedentis, morte concedentis finitur. n. 1080. *¶* n. 319.*

Littera

- Summarium tractatus

Littere commendatitiae hoc est, Rēuē-
tendas, non spirant morte conce-
dentis, nu. 1081.

Executor super gratia datus à Roma-
no Pontifice, non spirat morte Pon-
tificis concedentis, & mandantis.
num. 1082.

Privilegium precessisse proculdubio
credendum est, quando Princeps
de eo mentionem facit in alio priui-
legio nu. 1083.

Privilegium introductum propter ho-
nestatē personae, vel sexus, nō potest
renuntiatione tolli, nu. 1084.

Cap. 14. *Nobilis, vel mulier, vel mater, vel*
ania pro administratione tutela,
vel quando oculi hāt bona, aut pro
debito, vel tributo Regio, utrum
possint incarcerationi, vel teneantur
in plus quā facere possūt, latē agi
tur per remissionem, nu. 1085.

Vicinus alicuius loci liber, & exem-
pti à solutione gabellae de suis re-
bus, De labrança, y ciança, si
portat arma, quā nō sūt De
labrança, y ciança, venden-
da in alio loco, vel macello libera
& franco, utrum gabellam solu-
ere teneatur in loco suo franco, à
quo exiit, nu. 1086.

Bona habens in loco franco & libero,
si ea vendit tradenda in alio lo-
co franco, nullā solvere gabellam
tenetur nu. 1087.

Consideranda non sunt quae euenire pos-
sunt, nisi ea sint certa & infallibi-
lia, nec mutatur qualitas legis ex
eo, quod contingere potest, n. 1088.

Rex absque iusta, rationabili, & ne-
cessaria causa, nō poterit monetam
mutare, nu. 1089.

Rex inierueniente iusta, rationabili,
& necessaria causa, utrum inui-
to & repugnante Regno, & po-
pulo, possit monetam mutare, vi-
nuere, vel augere, & paci affirma-
tiva defenditur, nu. 1090.

Privilegiatus & exemptus à muneribus
publici pecunarij privilegio, si à
iudice fuerit ad ea electus, vel no-
minatus, tenetur appellare, alijs vi-
detur consentire electioni, nu. 1091.

Tex. in l. nominationes. C. de appella-
tio interpretatur, nu. 1092.

Licentiam datam Episcopo, vel Car-
dinali ad testandum, extingui per
primum testamentū aliquis de sen-
dunt, sed contrarium pro veritate
ritur, & defenditur, nu. 1093.

Concessus simplex in odio, & aucto-
su primo actū tantū respicit, p. 1094.

Odiosum & aucto suū humaputū est,
Episcopos, & Cardinales posse te-
stari, nu. 1095.

Licentiam cessandi praestitam à Ro-
mano Pontifice Episcopis, & Car-
dinalibus morte Pontificis reinte-
gra cessare, aliqui defendunt, quia
actus odiosus est, nu. 1096.

L. 13. tit. 8. lib. 4. Rec. interpretatur, &
magna remissio ad dicitur, n. 1097.

Consuetudo contra libertatem, vel
immunitatem Ecclesiae, utrum
valeat & debeat, & paci nega-
tiva defenditur, nu. 1098.

Excommunicantur petentes & iudi-
cantes observari consuetudinē iuda-
icā contra libertatem, & immu-
nitatem Ecclesiae, nu. 1099.

Opinionibus & doctrinis controuersis,
illa debet seruari opinio, quā consue-
tudine approbatur, nu. 1100.

Cle.

Clericus poterit coram seculari iudice conveniri ratione rei oneri iniuncta, vel census, in qua succedit pro solutionibus decursus, excepta persona clerici. num. 1101.

Fideiussores laici, qui cum eo se obligavit, iurisdictioni, seculari se submisit, ab ea liberatur, si ille iudicis, pro quo fideiussores, clericus factus fuerit. num. 1102.

Ius superueniens parti pendente processu & instantia ei prodest, & facie suam intentionem & iudicium convalidat. num. 1103.

Priuilegium, exceptio, vel ius superueniens parti, prodest fideiussores. n. 1104.

Qualitas superueniens personae conveniti facit variari qualitatem actionis. num. 1105.

Priuilegium superueniens facie quem eximi à priori onere. num. 1106.

Sacerdotii superueniens collit munus publicum iam iniunctum. n. 1107.

Paganus si delinquat, & iam accusatus de crimine factus est miles, non agitur de crimine sub primo iudice, sed sub secundo. num. 1108.

Dignitas superueniens collit, & soluit vinculum obligationis praecedentis. num. 1109.

Cap. 15. Servitus obligatus pro certo tempore si antea quam impleatur, matrimonium contrahit, à tali servitio liberatur. num. 1110.

Dispensatio est quid odiosum, & strictam interpretationem recipit. num. 1111.

Dispensatio est de genere prohibitorio, & non intelligitur, nisi exprimat: & iuri communi contrariatur. num. 1112.

Dispensatio tam à Principe, quam à Romano Pontifice facta, semper venit restringenda. num. 1113.

Dispensatio est stricti iuris. n. 1114.

Dispensatio facta ad unum effectum, vel in uno defectu, ad alios non extenditur. num. 1115.

Dispensatio quando extensionem recipiat, aliquot casus recensentur ad imitationem regulae generalis. numer. 1116.

Consuetudinem quando derogat legi, vel priuilegium, utrum futuram deroget consuetudinem. num. 1117.

Consuetudo omnis licet à lege, vel priuilegio excludatur, nunquam censetur immemorialis consuetudo excludi. num. 1118.

Alienatio bonorum Ecclesiae, vel monasterii, utrum valeat sine forma & solemnitate à iure requisita, quando est Ecclesia, vel monasterio vendit, & pars negatua defenditur. num. 1119.

Alienatio iuris Ecclesiae et monasterii, qua absque solemnitate non valet, poterit postea ratificari. num. 1120.

Solemnitas, quae in aliquo actu debet intervenire, habito respectu ad certum finem, obtineo fine, licet non interveniat solemnitas, actus valet, si solemnitas postea interveniat. num. 1121.

Effectum ad finem iura tantum volunt, & requirunt. num. 1122.

Licentia mariti in uxoris contractu pro forma & solemnitate requiritur, secundum veriorum opinionem contra Ant. Gom. & alios, & ea omissa contractus est nullus ipso iure. num. 1123.

Summarium tractatus

Solemnitas quando in alienatione requiritur, non sufficit quod utilitas interueniat, nisi simul solemnitas per legem requisita interueniat: ¶ Emanuel Rodriguez, ¶ alij contrarium tenentes reprobantur. num. 1124.

L. 1. tit. 25 lib. 5. Compilationis noua declaratur. nu. 1125.

Seculares iudices poterunt sequestrare triticum personarum Ecclesiasticorum, ¶ Comendatorum quatuor Ordinum militarium tempore caristia, ¶ necessitatis, non obstantibus eorum privilegijs, ¶ nec excommunicationem, nec penam contentam in bulla in Cæna Domini incurrent. num. 1126.

Necessitatis tempore privilegiati, ¶ Ecclesiastici compelluntur, vendere nu. 1127.

Monasteria ¶ Abbates, verum in ciuilibus causis possint apud Episcopum conueniri, ¶ pars affirmatiua defenditur. nu. 1128.

Privilegium Vniuersitati concessum, rursus ad singulares protrahatur, ubi distinguitur nu. 1129.

Ciuitate interdicta singuli interdicti censentur. nu. 1130.

Statutu generale includit omnes casus privilegiatos, ¶ speciales, nisi in eorum casu, in quo privilegium quis reperitur, nu. 1131.

Statuta non ambitiosa, sed rationabilia ¶ pertinentia ad ornatum ¶ utilitatem populi, verum sint seruanda, ¶ executioni mandanda, ¶ Regum confirmationem, ¶ pars affirmatiua defenditur. num. 1132.

Factum nihil videtur, quando aliquid superest agendum nu. 1133.

Confirmatio superioris quando in aliquo actu requiritur, actus est imperfectus, donec confirmatio sequatur. nu. 1134.

L. 8. tit. 1. lib. 7. ¶ l. 14. tit. 5. lib. 3. Rescripta declarantur. nu. 1135.

Rescripta licet concedantur prater ius, non tamen per illa intenditur iuri communi derogari nu. 1136.

Renunciari vitum posuit rescriptum, vel privilegium ab impetrante. nu. 1137.

Presentatio rescripti acquirit iurisdictionem iudici. nu. 1138.

Communio ¶ connexitas facit, quod habens rem communem cum privilegiato fruatur eius privilegio. nu. 1139.

Patronus laicus, qui habet ius patronatus annexum cum Ecclesiastico, habet sex menses ad presentandum, sicut patronus Ecclesiasticus ratione connexitatis. nu. 1140.

Vigessimus quintus annus, verum debens esse impletus, vel sufficiat illum attingisse, quando in gratia, vel privilegio de vigesimo quinto anno micio factu fuerit. nu. 1141.

Accusatiuum denotat perfectionem actus. nu. 1142.

Ætas quando pro forma requiritur, est seruanda. nu. 1143.

Ætas quando perfecta à legi, vel privilegio requiritur, intelligitur de ætate viginquique annorum, 1144.

Glorius depositus ¶ postea privilegio restitutus, non restituitur in beneficio alteri collato. nu. 1145.

Depositus ab aliqua congregatione, si postea gratis, vel privilegio restitua-

statutus, non restituitur in pri-
mum statum in tertijs praiudicium.
num. 1146.

Haremus, qui ipso iure priuatur bo-
nit, si aliquo privilegio, vel gra-
tia restitutus, non recuperat bo-
na, cum magis gratia, quam iu-
stitia mediante fiat predicta re-
stitutio, & in num. 114. vbi de ve-
ritate. nu. 1147.

Restitutio secundum eius naturam
denotat plenariam in omnibus re-
stitutionem, tam quoad bona, quam
quoad fructus, actiones, & hono-
res. nu. 1148.

**Qualitas qua non concurrat tempore col-
lationis capellaniae, vel alterius se
quisiti**, licet postea concurrat, non
operatur effectum in praiudicium
iuris quacumque. nu. 1149.

Gratia facta duobus in rem Ecclesia
alteri sub conditione, & alteri pure,
& pendente conditione fiat prom-
issio secundo, praesertur in praebenda
primo impetranti, licet postea ad
impleturi conditio. nu. 1150.

Privilegium si concedatur à Principe,
vel gratia fiat à Summo Pontifi-
ce ex aliqua causa finali, si ip-
sa semel sortitus effectum, quamvis
postea cesset, adhuc valet, &
durat gratia & privilegium: se-
cus si causa deficiat, antea quam
privilegium, vel gratia sortitur
effectum. nu. 1151.

Causa si committatur alicui constituto
in dignitate, qui post datam & re-
ceptionem literarum dignitatem resi-
gnauit, utrum ille, an alius, in quem
resignauit, possit causam persequi,
& decidere. nu. 1152.

Obreptio & subreptio si interueniat
in scripto, & causa dispensatio-
nis committatur delegato, qui cum
causa cognitione declarauit esse dis-
pensandum, & dispensauerit, u-
trum valeat dispensatio ratione
sententiae delegati, ubi late de qua-
stione. nu. 1153.

**Adunumissio facta ex causa non legi-
tima, nec vera & per obreptionem,**
tenet, si approbata fuerit, & non
iuratur. nu. 1154.

**Dispensatio facta & obrepta cum fal-
sa causa valet, & tenet: si postea**
Papa confirmauerit, & promissio ad-
ditus ad hoc. in e. quia circa de con-
sanguinitate. & affinitate. n. 1155.

**Causa cognitio quando est annexa in pri-
uilegio, vel gratia, videlicet ita est,**
dispensetis, statum declarationi cō-
missarij facta causa cognita. 1156.

Concessio gratiae non revocatur, quando
aliquis Princeps concessisset gra-
tiam, causa impulsiva, quae cum
difficiliorem redderet ad conceden-
dum, non expressa. nu. 1157.

Verba, Si ita est dispensetis, inducunt
formam & solemnitatem non le-
uem. nu. 1158.

Verba, Si ita est, inducunt conditionem
& causam finalem. nu. 1159.

**Causa, quando habetur pro finali in dis-
pensatione, si deficiat, est obreptitia**
& nulla ipso facto. nu. 1160.

Causa impetrantis quando est iudicio
nalis, non valet dispensatio, quamvis
causa dicatur impulsiva. n. 1161.

Dispensatione, & in gratia qualibet,
semper praesumendum est Principem
fuisse motum ex causa expres-
sa. nu. 1162.

B 2 Fa/4

Summarium tractatus

Falsa causa expressio non tollitur, etiā per motum proprium. nu. 1163.

Causa quando conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, vitia tur per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, num. 1164.

Princeps non presumitur alia causa motus, quā expressa nu. 1165.

Princeps non presumitur velle uti plenitudine potestatis. nu. 1166.

Nulla quādo est gratia impetrata ob falsam causam, eodē modo est nullus processus & dispositio facta à delegato in executione gratiae. nu. 1167.

Approbata si fuerit impetratio obtenta ob falsam causam, possunt impetrantes eam contradicere, quādo agitur de animæ iudicio. nu. 1168.

Sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, num. 1169.

Delegatus, vel commissarius, quāvis dicat causam impetrationis esse probatam, nil operatur ad tollendam nullitatem, quā provenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standum. nu. 1170.

Cupula habita etiam post dispensationem in matrimonio si omittatur, facit dispensationem nullam ex causa obreptionis & subreptionis, & interpretatur lex. in c. 5. frsio. 24. in Concilio Trident. 1171.

Presbyter si continetur in dispensatione, utrum illi videatur satisfactum, si nominetur clericus prima tonsura legitima aetatis, qui intra annum possit ordinem Sacerdotalē consequi. nu. 1172.

Maritus & uxor si de bonis cōmūnibus capellaniam insituntur vocando suos consanguineos, quid iuris si duo consanguinei mariti & uxoris aequali gradu consanguinitatis concurrant, ubi quid disponatur, quando concurrunt Sacerdos, & qui non dñs Sacerdotium est consecutus. n. 1173.

Duo si reperiantur in eodē gradu proximitatis in maiori aetate successione, uterque admittitur. nu. 1174.

Duo si nati sunt ex eodē patre, nec constat, quis sit primus, ambo concurrunt in successione maiori aetate. nu. 1175.

Maritus est caput uxoris, numer. 1176.

Ordo scripturae semper attenditur in dispositionibus. nu. 1177.

Prescriptionis si fiat mentio in lege, vel privilegio, intelligitur de ordinaria 10. vel 20. annorum, non de longissima 30. vel 40. annorum. 1178.

V usufructus si relinquatur egeno & Cap. 16 paupri, non tenetur satisfacere, & legem adimplebit, praestita iuratio, rā cautione. nu. 1179.

Semper, & Quādo cūque, si reperiuntur in aliqua dispositione, vel privilegio non important infinitatem, & ad triginta annos restringuntur illa verba. nu. 1180.

Iuramentū quādo perpetuet actionem & quomodo. nu. 1181.

Odiosi si fuerint aliqui instituti, vel privilegium concedenti, non sententur vocati in dispositione privilegiorum, vel beneficiorum, etiam si vacatio sit universalis cum hoc verbo, Omnium. nu. 1182.

*Lex si post perfectam, C. de tuitio-
nibus declaratur, & noua limita-
tio recensetur. nu. 1183.*

*Monachorum in successione utrum
preferantur ascendentes mona-
sterio: & quid de patre monacho
erga filios, & resoluatur ascenden-
tes & descendentes preferri in le-
gionis. nu. 1184.*

*Monachus, licet desinat esse in patria
potestata, retinet iura suorum & sue-
cedit patri potestatis. nu. 1184.*

*Monachus non perdit naturalitatem,
nec iura sanguinis. 1183.*

*Transactio, vel pax circa monachum
offensum, iniuriatum, vel occisum,
cui competat post professionem, u-
trum monasterio, vel patri uiuo,
nu. 1185.*

*Filius bastardus, & agnatus, quando
concurrunt in transactione, quis il-
lorum preferatur, nu. 1186.*

*Mulier, utrum non teneatur in plus
quàm facere potest. nu. 1187.*

*Si plus quàm facere possunt, illi tantum
repariuntur priuilegiati, qui in iu-
re sunt expressi. nu. 1188.*

*Incarcerari non posse, ergo non teneri
in plus quàm facere potest, falsum
est argumentum, & uerum est,
non tenetur in plus quàm facere
potest, ergo non poterit incarcera-
ri. nu. 1189.*

*L. ii. cum seqq. tit. 1. lib. 6. Rec. inter-
pretatur, quòd ille qui subiit manus
armatæ militis, & sit Cavallero
de contra, tenetur computare in
summa bonorum, quæ a lege requi-
runtur, illa, quæ habuit in dote,
si fuerint æstimata, tali æstima-
tione, quæ faciat emptione. n. 1190.*

*Lex Lucius. §. idem respondit ff. ad
municipal. in illis verbis: Dotem
non debere computari, in-
pretatur. nu. 1191.*

*Filij nati ex matrimonio putatio bo-
na fide contracto sunt legitimi,
& in maiori successione, & pra-
feruntur filijs ex legitimo matrimo-
nio postea procreatis, eosque ex-
cludunt, & etiam substitutum,
nu. 1192.*

*Filij nati ex matrimonio putatio bo-
na fide contracto, utrum possan-
tur priuilegijs concessis filijs legiti-
mis ex legitimo matrimonio natis,
& pari affirmatiua eligitur. num.
1193.*

*Differetia multe sunt inter matrimo-
nium verum & putatiuum, & priui-
legia concessa matrimonio uero,
aliquando non competunt putati-
uo, nu. 1194.*

*Filij nati ex matrimonio putatio bo-
na fide contracto, etiam ex pari-
ter ueniunt ex contrahentibus tan-
tū, uerū & propriè legitimi sunt.
nu. 1195.*

*Filij nati ex matrimonio putatio bo-
na fide contracto consequuntur om-
ni ex necessitate, dignitates, honores, spi-
rituales, temporales, feudæ em-
phyteuticæ, fideicommissa, suc-
cessionis ab intestato, & ex testa-
mento parentum, & consanguine-
rum, quæ competunt filijs legitimis.
nu. 1196.*

*Mulier in matrimonio putatio ha-
bet omnia priuilegia doti concessa.
nu. 1197.*

*Priuilegia respicientia exactionem do-
ti habent etiam locū in dote puta-*

Summarium tractatus

- timae, et quæ competit privilegium ta-
cita hypotheca, & omnia privile-
gia à iure concessa. nu. 1198.*
- Communicatio bonorum lucratorum
constante matrimonio habet locum
in matrimonio putativo. nu. 1199.*
- Verba privilegij & constitutionis si
fuerint generalia, quamvis aliqua
subdantur verba, qua certas &
limitatas personas respicere vi-
deantur, nihilominus talis consti-
tutio atque privilegium ita inter-
pretari debent, ut generalia sint,
& generaliter comprehendant om-
nes secundum naturam principij.
num. 1200.*
- Princeps si aliquam rem concedat a-
licui cum certis privilegijs, qua-
litatibus, & prerogativis, postea
que illam ademerit, aliamque in
locum illius subrogaverit, res ita
subrogata remanet cum omnibus
privilegijs, qualitatibus, & prae-
rogativis supradictis antea conce-
ssis. nu. 1201.*
- Cessionarius quæ succedit in causam
viduae, minoris, pauperis, & alio-
rum habentium privilegium, con-
venienti aduersarium in Curia
Regia in prima instantia, verum
positi cedentis iure uti, & quid
in casu diuerso, in quo persona non
privilegiata cedit privilegiata per-
sone, nu. 1202. & nu. 1204.*
- Ius personale cedenti cõpetenti non trãs-
it in cessionarium. nu. 1203.*
- Cessionarius non admittitur ad retri-
butum iure sanguinis, cum sit perso-
nalisissimum. nu. 1205.*
- Cessionarius admittitur in retractu
conventionali nu. 1206.*
- Privilegiatus ratione officij, vel exer-
citiij, si illud non exerceat, non gau-
det privilegio. nu. 1207.*
- Maritus, qui doti restitutionem a-
licui tercio promissit, potest in plus
quàm facere potest, conveniri, nu.
1208.*
- Marito non competit privilegium
conueniendi in plus quàm face-
re potest, quando in doti debitum
fit in extraneum delegatis, num.
1209.*
- Fructus propriè dicuntur deductis im-
pensu gratia ipsorũ factis. nu. 1210.*
- Fructus si aliquo privilegio à Princi-
pe concedantur, intelligendum est,
non deberi fructus, nisi deductis
expensu, quod extenditur ad re-
scripta, & etiamsi fructus inte-
gros fore restituendos privilegio
concedatur. nu. 1211.*
- Mariti privilegium, ne conveniatur
in plus quàm facere potest, non trãs-
it ad fideiussores. nu. 1212.*
- Maritus negans dotem recepisse,
non amittit privilegium non con-
ueniendi in plus quam facere po-
test, quia pœna non habet locum
nisi in casibus à iure expressis, nu.
1213.*
- Prædecessoris omnia privilegia si con-
cedantur alicui, non extenditur
talis concessio ad ea, qua habuit
ratione privilegij personalis, num.
1214.*
- Conductor domus potest in tribus cas-
ibus à domo expelli à domino ante
locationem finitam. nu. 1215.*
- Conductor, cui pro securitate locatio-
nis fuerit hypothecata rei locata
specialiter, verum posuit ante tem-
pus*

purs expelli ut dictis tribus casibus
priuilegiatis contentis in l. adem.

C. locati. nu. 1236.

Cap. 17. *Cauduclor domus, utrum in casu li-
gis adem. C. de locato possit ante
tempus expelli, si interuenit pa-
ctum expressum de non expellen-
do. nu. 1237.*

*Concessio, uel priuilegium Princi-
pis de aliqua prabenda cathedra-
lis Ecclesie, quomodo intelligatur
sine prauicio Episcopi, uel Pon-
tificis. nu. 1238.*

*Facultas concessa Episcopo circa col-
lationem & nominationem peni-
tenciaria prabenda, est intelligen-
da de penitentiario, qua non va-
cauerit in mensibus Pontificio, &
text. in c. 8. sessione 24. de reformati-
onis Concilij Tridentini interpre-
tatur. nu. 1239.*

*Prouisus a Papa, etiam si sit poste-
rior, praeferatur prouiso a priuile-
giato. nu. 1240.*

*Priuilegium si concedatur alicui, dum
modo cum uirgine contrahat ma-
trimonium, illud priuilegium consti-
tuitur, si contrahat matrimo-
nium cum illa, quam antea ipse
corrupterat. nu. 1241.*

*Clericorum coniugatorum priuilegium
non amittit ille, qui contrahit ma-
trimonium cum illa, quam antea
corrupterat. nu. 1242.*

*Bigamus nec irregulariter non dicitur
esse, qui matrimonium contrahit
cum ea, quam antea corrupterat.
nu. 1243.*

*Socii in indiuiduū gaudet priuilegijs
& prerogatiuis socij. nu. 1244.*

Ad noni beneficia competunt maiori,

*cum quo habuerit causam cōmuni
& indiuisibilem. nu. 1245.*

*Restitutio priuilegij competit
minori, & personis priuilegiatis,
nunquam censetur derogatum,
nisi de illo fiat specialis mentio,
expressaque derogatio, numm.*
1246.

*Consuetudo praeterita, uel futura, u-
trum uideatur derogata a Prin-
cipi, qui concedit priuilegium, nu-
bens illud obseruari, non obstat
contraria consuetudine, & ibi limi-
tatio. nu. 1247.*

*Statuto si caueatur, uel aliquo priui-
legio, quod omnis qui uenit ad
aliquam ciuitatem incolendam,
sit immunitus a gabella, collecta, &
alijs oneribus, si aliquis origina-
rius illius ciuitatis spe fruendi pra-
dicto priuilegio ad aliam habi-
tandam urbem se contulit, & post
aliquos annos patriae sedis recupe-
rauit, non comprehenditur in ille
priuilegio & statuto. nu. 1248.*

*Novatio hodie debet esse expressa, &
ibi remissio. nu. 1249.*

*Novatio legitime facta comprehendit
pignora & hypothecas, cursusq; usu-
raru, penusq; stipulationu. u. 1250.*

*Novatio non comprehendit priuilegia
a iure concessa, quae in suo robore
permanent, nisi specialiter de his
 fiat expressa mentio, & derogatio
in nouatione. nu. 1251.*

*Ecclesia debitores non possunt cōnari
impius quam facere possunt n. 1252.*

*Doctor non comprehenditur sub sta-
tuto mandante quilibet pro de-
bito ciuile capi posse, non obstantē
quocunque priuilegio. 1253.*

Summarium tractatus

Privilegium particularium personarum per legem generalem non derogatur. nu. 1234.

Privilegia scripta in corpore iuris non derogantur per illa verba, Nō obstat eo quocumque privilegio. n. 1235.

Debitor, qui non potest conveniri in plus quam facere, potest ratione privilegii, eo non possit, si creditur est pauper. & eadem aetate laborat. nu. 1236.

Actores & reus quando eodem privilegio nituntur, potior est conditio actoris, qui citatur de damno vitando, quam conditio rei, qui citatur de lucro captando. nu. 1237.

Cessio bonorum, & exceptio, ne quis conveniatur ultra, a qua facere potest, admittitur in via executiva. n. 1238.

Interpendente super cessione bonorum non poterit executio fieri, nec tenetur debitor respondere creditoribus. nu. 1239.

Cessio bonorum, & ne quis conveniatur in plus quam facere potest, admittitur in rei vindicatione, & ibi controversia, & conciliatio. nu. 1240.

Sobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, & pronepotes, & ulteriores. nu. 1241.

Socius habens rem communem cum alio, non potest totam rem communem, sed tantum pro sua parte obligare. nu. 1242.

Fiscus habens rem communem cum alio potest eam in totam obligare pecuniari privilegio. nu. 1243.

Bona immobilia minorum non possunt sine decreto, & iusta causa alienari. nu. 1244.

Pater legitimus administrator filiorum poterit eorum bona immobilia sine iudicii decreto alienare propter patriam potestatem. num. 1245.

Rescriptum, vel privilegium imperatorum contra consuetudinem, vel stylum Principis, est suspectum de falso, nec presumitur a Principe concessum. nu. 1246.

Testamentum primum regulare per secundum revocatur. numer. 1247.

Testamentum primum, utrum ex privilegio Principis revocari non possit. nu. 1248.

Prohibitio contra bonos mores, non est servanda. nu. 1249.

Privilegium si concedatur Petro in primo loco, & Ioanni, & eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobrino in tertio loco, & dilecto Petro alius nascatur filius, utrum iste preferatur Francisco patris in tertio loco. nu. 1250.

Vocati expresse preferuntur inter plures vocatos, & nominatos. nu. 1251.

Tutore dato filij, non censetur datus filio, quem testator ignorabat. nu. 1252.

Determinare contra expresse nominatum, & in eius prauiudicium, est in terra determinatio. nu. 1253.

Coniectura non habens precifam regulam. nu. 1254.

Filius natus post testamentum factum, & a matre non institutus, habetur pro instituto. nu. 1255.

Posthumus praeteritus regulariter tum per testamentum. nu. 1256.

Posthumus etiam nascitur instituti censetur, si posthumis instituitur, nu. 1257.

Coniunctus, qui admittitur iura accrescendi ratione tacita voluntatis testatoris, praefertur substituto expressè nominato, numer. 1258.

Natum non esse filium idem est, quod si nascatur ignorante testatore, na. 1259.

Nominatio tacita, qua colligitur ex voluntate testatoris, praefertur nominationi expressè, nu. 1260.

Legatum expressum renouatur per tacitam contrariam voluntatem, nu. 1261.

Pupillaris tacita, concurrente verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legis nominationem, & successionem, nu. 1262.

Successio datur ex tacita voluntate contra verba expressa, nu. 1263.

Nominatus secundo loco praefertur primo, quando ex voluntate testatoris constat, & colligitur, nu. 1264.

Provisio facta in duobus gradibus substitutionum, censetur facta quoad alterum in medio positum, de quo testator idem dixisset, si cogitasset, nu. 1265.

Text. in l. cum ita legatur. §. in fideicommissio. ff. de legat. 2. interpretatur, nu. 1266.

Text. in l. si ita quis. §. penultimo. ff. de testamentaria tutela, interpretatur, nu. 1267.

Repetitio conditionis & qualisvis priuilegijs clausula, quando censetur facta, nu. 1268.

Dictio item, hoc amplius, & eo amplius, posita in qualibet clausula significat comprehensionem eiusdem qualitatis & conditionis relata, nu. 1269.

Clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegijs, censetur repetita, & posita in fine, vel in aliquo capitulo referuntur ad praecedentia, numero 1270.

Civitas si aliquod impetraverit priuilegium pro se, & locis ipsius territorij, non tenentur loca territorij contribuere pro expensis consumptis in impetratione priuilegijs, nu. 1271.

Repetere non poterit expensas ille, qui in causa propria etiam communi pro socio expendit, ubi optima distinctio, & legum interpretatio inueniuntur, nu. 1272.

Priuilegijs quando utilis est personis, quibus vel volunt, contribuere tenentur pro rata expensarum, nu. 1273.

Contribuere tenentur in expensis ille, cuius negotium videtur gestum esse, etsi effectum non habuerit, nu. 1274.

Text. in c. 15. de reformatione in sessio. 25. Concilij Trident. laice interpretatur, circa fraudulentas renuntiationes in filios clericorum factas in proprijs parentum Ecclesijs, nu. 1275.

Episcopo licet conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum intentione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem & remunerationem conferat aliud beneficium in amicum primi Episcopi, nu. 1276.

Etiam

Summarius tractatus

Ecclesiastica persona, ut clericus, monachus, & monasterium, occupans terminos Concagiles, praeta, vel deffensas publicas, spolians Rempublicam amittit fori privilegium, & quoad restitutionem mali ablati conveniri potest coram iudice seculari remediis & forma legis Tolera; quae est l. 4. tit. 7. lib. 7. Novae Compilationis nu. 1277.

Clericus expoliatus laicum sua possessione potest a iudice laico expoliari, restituendo laico suam possessionem, tamen extrajudiciali disussione generali citatione. nu. 1278.

Sic clericus, Ecclesia, Monasterium, vel aliqua persona Ecclesiastica, aedificat in alieno solo, & fabricat novum opus, etiamsi adificium esset religiosum, potest demoliri per mandatum iudicis secularis. nu. 1279.

Iudex secularis potest demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel aedificatum in via publica, vel in vijs Regalibus, vel in publico en. Concept, hec fuerit aedificatum, vel fabricatum per Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas, nu. 1280.

Civitas potest petere aedificatum in publico. nu. 1281.

Resuscitatur qui bona sua donaverit, vel reliquerit; verum recuperet ea. nu. 1282.

Resuscitatus recuperat filios, non tamen uxorem. nu. 1283.

Degradatus si restituatur, non delecturum ordinari. 1284.

Resuscitatus non tenetur iterum baptizari, nec ordinari. nu. 1285.

Monachus resuscitatus non tenetur redire ad monasterium. nu. 1286.

Mortuus non dicitur, qui in continentis resurrexit. nu. 1287.

Resuscitatus a Principe ad maiora, hoc est ad vici, multo fortius restituatur ad minora, hec est ad bona. n. 1288.

Morbosus non dicitur, qui ita sanatus est, ut restituatur in pristinum statum. nu. 1289.

Testamentum recipitur restitutione testatoris. nu. 1290.

Mulier mortuo marito statim soluta est a leg. viii. nu. 1291.

Character ordinis & baptismi sancti. Cap. 19
quam inbarens anima non extinguitur, nec perditur eius virtus. nu. 1292.

Executio, totum possit fieri in bonis dotibus datis marito aestimatu ad petitionem creditorum ratione debiti antea contracti a praedeceffore obligato guarantee ipse strumento. 1293.

Periculum transis ad maritum quando bona data in dotem aestimantur, qui maritus est dominus rerum dotialium. nu. 1294.

Bona non dicuntur, nisi de iudicio per alieno. nu. 1295.

Actiones attine & passivae transferunt contra illos, quibus omnia bona donantur, tanquam si veris haeredes fuissent. nu. 1296.

Legatus & haredes, qui repudiata hareditate acceptaverint legatum, tenentur ad debita disuncti pro rata, tanquam si veris haredes fuissent. nu. 1297.

Maritus perdit administrationem bonorum dotalium constanter matrimonii per debita ante matrimonium contracta, numero 1298.

Responsio datur ad fundamenta adducta pro contraria parte, & ad l. docet ancillam. C. de rei vendicatione. nu. 1299.

Lex plerumque ff. de iure dacijs interpretatur. nu. 1300.

Lex 2. C. de reuocandis his qua in fraud. credito. alien. interpretatur. nu. 1301.

Hypotheca inducitur ex generali obligationis bonorum presentium, & futurorum. nu. 1302.

L. 7. c. 15. p. 5. interpretatur, & l. 1. r. tu. 14. eadem par. 5. nu. 1303.

Priuilegio utens pro parte, verum conseruet in totum. nu. 1304.

Possessione utens pro parte non conferuat in totum. nu. 1305.

Priuilegium habens amplissimum, si eo stultè utatur, non poterit postulare vii. nu. 1306.

Priuilegia consuetudine interpretantur, qua sufficit, si sit decennialis. nu. 1307.

Retinens proprietatem videtur acquirit totum per usum partis, non tamen is, qui de nouo acquirit. nu. 1308.

Possidens pro parte totum possidere videtur. nu. 1309.

Priuilegium quando conseruet exercitium, & non meram substantiam, utens in parte non sibi preiudicat in alijs separationibus. nu. 1310.

Priuilegium quando competit pluribus personis, vel pluribus rebus,

licet quis deatur in vno, non videtur renuntiare in alijs, numero 1311.

Lex usum aque. C. de aqueductu, lib. 1. interpretatur. nu. 1312.

Subrogati regula non habet locum in priuilegijs. nu. 1313.

Lex loquens de nobili, vel ciue, vel confratre in confraternitate nobilium, vtrum extendatur ad nobiles per priuilegium. nu. 1314.

Mina & vena auræ, vel metalli, semper cōsentur excepta in concessione castri, vel villa. nu. 1315.

Priuilegia derogantia quibuscunque personis non derogant Collegio, & Vniuersitati. nu. 1316.

Priuilegium, quando continet materiam mēte fauorabilem, & Reipublica conutrientem, extendatur, & comprehendat Collegium, & Vniuersitatem, & omnes personas tam masculos, quam feminas Vniuersitatis, & capituli. nu. 1317.

Vicini aliusque loci non liberi, nec exempti à rebus De labrança, y triana, habens pecora, vel armenta in predicto loco acquisita, admissus pro vicino in aliquo loco libero & exempto, ubi non soluitur gabella de rebus, De labrança, y triana, si postquam admissus fuerit ad predictam vicinitatem, vendidit dicta pecora, vel armenta acquisita in loco non libero & exempto, vtrum sit immuni à solutione gabellæ, & dicantur, De labrança, y triana. nu. 1318.

Asil-

Militare privilegium non extenditur ad testamentum. invalidum, & absque solemnitate antea factum. nu. 1319.

Domini factus alienius ferri non tenetur pro delicto ferri antea facti. nu. 1320.

Verba privilegij, De ronda, referuntur, & ponderantur. nu. 1321.

Privilegium, De labrança, y ciança, conceditur tantum rebus acquisitis huius generis ab his, qui iam sunt vicini in loco libero, & exemplo. nu. 1322.

Angeli doctrina ponderatur, num. 1323.

Novum aliquod quando statuitur, ad futura tantum, & non ad praterita extenditur. nu. 1324.

Lex cassans intelligitur quoad futura, & non quoad praterita, num. 1325.

Lix, vel statutum liberans aliquem à prestatione alienius rei, intelligitur quoad futura, & non quoad praterita, numero 1326.

Natus ex milite ante militiam non dicitur miles nu. 1327.

Cap. 30. Pragmatica nova concedens privilegium agricultoribus in suo senendo capitulo interpretatur circa fisci privilegium, numero 1328.

Clausula generalis non extenditur ad antea specificata. nu. 1329.

Fiscus non censetur privilegiatus, nisi in casibus à iure expressis, & in dubijs contra fiscum est iudicandum favore iuris communis. nu. 1330.

Fiscalis causa venit in generali statu, nisi reperitur speciale privilegium, per quod eximatur, nu. 1331.

Privilegium motu proprio à Principe concessum est contra eum latissimè interpretandum, numer. 1332.

Speciale si precedit, & postea sequatur generale, tunc oppositio principalis impedit amia comprehendendi. nu. 1333.

Quaestione principalis de qua supra in num. 1328. resoluitur favore fisci. nu. 1334.

Generalis sermo qui sequitur, non refertur ita, ut excludat ea, de quibus generaliter est praesumptum. nu. 1335.

Fiscus semper excipitur in omnibus privilegijs, & immunitatibus. nu. 1336.

Privilegia fisco damnosa non debent impetrari, nec contra fiscum, cuius iura subveniunt, est temere iudicandum. nu. 1337.

Princeps vel disponere vult in certis praedictum nu. 1338.

Princeps in dubio non videtur, nec praesumitur velle praedictum iuri fisci, nisi in quantum expressum faciat mentionem contra fiscum, nu. 1339.

Auctoritas disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione. nu. 1340.

Persona disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione. nu. 1341.

Novae dispositio generalis non corrigit legem specialem habentem
sp

spécialitatem in eadem materia,
 & l. 25. titulo 13. lib. 8. Recompilationis ponderatur, nu. 1342.

L. colonos nunquam. C. de agricolis,
 & censu. lib. 11. interpretatur.
 nu. 1343.

Clausula posita in vna, vel diuersis dispositionibus, quomodo intelligatur, & l. doli clausula. ff. de verborum obligationibus interpretatur. nu. 1344.

Lex sanctio legum. ff. de penis interpretatur. num. 1345.

Lex non pato. ff. de iure fisci interpretatur. nu. 1346.

Legatum alimentorum de sua natura non est reiterabile, & lex alimentaria. §. Basilica. ff. de alimentis & ciba. legat. interpretatur. nu. 1347.

Princeps quando concedit priuilegium & immunitatē conductoribus tabellarum, vel his qui aliquid fisci solvere tenentur, magis considerat causam fisci, quam causam predicatorum conductorum. num. 1348.

ap. 31. Clausula apposta in principio legis, vel dispositionis, censetur repetita in omnibus capitulis sequentibus. nu. 1349.

Viracriter contentum in priuilegio, seu scriptura, intelligitur expressum in ea. nu. 1350.

Tabellionis declarationi statuitur in dubijs procedentibus ab scriptura. nu. 1351.

Tabellionis declarationi non statuitur in dubijs procedentibus à priuilegio, cum soli Principi competeat talis declaratio, numer. 1352.

Priuilegium concessum simplici personae, utrum extendatur ad mistam. nu. 1353.

Priuilegium concessum spurio, utrum extendatur ad spurium, & incestuosum simul. nu. 1354.

Legitimatio concessa nato ex soluto & soluta, utrum extendatur ad natum ex adulterio. nu. 1355.

Exilij pena est duplicatio temporis tantum. nu. 1356.

Exilij sententia lata contra delinquentem tali pena adiecta, quod si non seruauerit tempus exilij, condemnatio intelligatur facta ad triremes, erit nulla, & poterit retractari ratione excessus, etiam si à reo condemnata praestitus sit consensus, numero 1357.

Renouare poterit debitor conuentionē, quando premisi statē iuramento creditoris circa damna & interese, si creditor ante tempus iuramenti mutauerit conditionem in deterius. nu. 1358.

Lex cum quis. ff. de solutionibus ponderatur. nu. 1359.

Mandatum renouatum censetur, si procurator, vel factor, vel tutor & testamenti executor conditionem in deterius mutauerit, num. 1360.

Forma legis 7. tit. 19. lib. 3. Recopilat. circa adiectionem & oblationem, Del quarto, poterit suppleri & adimpleri intra tempora praefixa & assignata in dicta lege, ne aliter corrumpat. nu. 1361.

Priuilegium, & exemptio, si concedatur primo loco viduis, & pupillis,

Summarium tractatus

illis, non derogatus per secundum privilegium sine speciali derogatione prima concessionis, num. 1362.

Socius, vel aliquis illorum, qui tenentur tantum in id, quod facere possunt, si totum solvere promittant, utrum videantur illi suo privilegio renuntiare, numero 1363.

Privilegiati in id quod facere possunt, annumerantur, nu. 1364.

Renuntiare iuri suo nemo tacite videtur, et remissio additur ad l. legitionam ff. de petitione hereditatis n. 1365.

Præstatio annua super aliquo fundo, utrum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, et l. nihil proponi. ff. de legatis 1. et l. final. §. final. ff. de contrahenda emptione interpretantur, et optima additio refertur, num. 1366.

Præstatio annua causa alimentorum, non inducit tantum demonstrationem, sed actionem realem et hypothecam favore alimentorum, nu. 1367.

Alimentorum legatum, siue fiat pauperi, siue diviti, semper continet favorem alimentorum, numer. 1368.

Alimentorum favor extenditur ad relictum pro anima, vel anniversario, nu. 1369.

Incestitudo vitiat relictum, et etiam libertatem, quando non constat de persona certa, nu. 1370.

Incestitudo non vitiat relictum, quando relinquitur pauperibus, et anniversariis, ratione privilegij

causa pia, numer. 1371.

Lex quantumvisque generalis, non comprehendit casus exceptos, et privilegiatos, nu. 1372.

Doctor, licet sit minor 25. annorum, non cessatur in integrum, n. 1373.

Privilegium si cui concedatur hoc onere adiuncto, quod in quolibet anno teneatur unum equum solvere, et per longissima tempora equum non soluit, sed aliud ipsius equi loco, utrum equi præstatio præscribatur, nu. 1374.

Recipiens ignorantes longissimo tempore minus quam sibi quatuordecim debeatur, utrum sibi præiudicet, num. 1375.

Clericus habens bona communia cum fratre laico, utrum ea possit defendere à collectis et gabella, et alij oneribus ratione sui privilegij clericatus, nu. 1376.

Bona unita et indivisa gaudent privilegio iudicij, et immunitatis, nu. 1377.

Donatio facta à patre filio clerico valet, et virtute prædictæ donationis poterit bona donata à collectis et impositionibus liberare prædictus clericus: tamen in tali donatione fraus præsumitur, nu. 1378.

Fraus quomodo probari, et præsumi possit, nu. 1379.

Laici quando habent individuum, et coniunctum ius cum clericis, gaudent privilegio clericorum sociorum, nu. 1380.

Clericus et laicus si habeant ius patronatus, pars clerici attrahit ad se partem laici, nu. 1381.

Laici.

Cap. 32. *Lairus, qui habet ius patronatus in communione clericali petrit, fructus clericus, intra semestre presentare, nu. 1381.*
Susceptores Regij non possunt Regiam per eundem resumere, vel ex ea aliquid emere, & si quis ex ea emat, lucrum sisti repetit, nu. 1383.
Fiscus poterit reuocare rem emptam ex sua pecunia per susceptorem, & thesaurarium, nu. 1383.
Limitatur predicta resolutio duobus modis, nu. 1385.
Subsidiaria actio non datur quando debitor est soluendo, etiam si renuet beneficium extrusionis, nu. 1386.
Receptor, susceptor, vel camerarius, si aliquid a debitore recipiat, & desinit esse soluendo, antea quam dominus reddat, datur reuersus contra primum debitorem, nu. 1387.
Relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui iuxta suum statum & qualitatem non possunt conseruari, nec sine dedecore in publicum apparere, nu. 1388.
Distribuens elemosinam modo supradicta liberatur in foro conscientie, nu. 1389.
Restitutus in integrum concedatur nobilibus maioribus 25. annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus, & in vinculis detentis reputantur, nu. 1390.
Viduit concessum priuilegium, vel gratia, aut immunitas, quando in viduitate perseverauerit, utrum extendatur ad viduam, si semel, vel bis matrimonium contraxerit, & postea in viduitatem

inuideat, nu. 1391.
Infinitas est viduitas, numero 1392.
Disponenti nunquam, censetur gravare quemquam duplici praestitione, num. 1393.
Verbo singulari sapenumero utitur pro plurali, nu. 1394.
Viduitas causa non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbi natura, nu. 1395.
Legati causa regulariter est reiterabilis, & non restringitur ad primam, nu. 1396.
Doti causa non solum ad primas, sed ad vltiores nuptias determinata videtur, nu. 1397.
Legati quantitas multiplicatur ad multiplicationem dierum propter conseruandum decem legantis, & legatarij, nu. 1398.
Multiplicatio quando accidit casu, siue fortuna, debet multiplicari dispositio, nu. 1399.
Lex boues. §. hoc sermons. ff. de verborum significatione, & l. stipulatio. l. dotem. l. stipulationem, l. lites, l. dotis promissio, ff. de iure dotium. C. non potest de praebeendis lib. 6. l. eum qui chalendu. ff. de verborum obligatione, interpretantur, num. 1400.
Priuilegium si concedatur ex duabus causis, una cessante non reseruat priuilegium, nec concessio, numer. 1401.
Sententia lata ex pluribus causis, quarum una est falsa, sustinetur ex altera vera, nu. 1402.

L. iuni-

Summarium tractatus

Limitatur predicta sententia de qua supra in nu. 1401 nu. 1403.

Causa una posita in privilegio non sufficit vera si amba causa opponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requiritur vera nu. 1404.

Causa una si apponatur in privilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corrumpit argumentum, & privilegium, quod intellige quando utraque ratio consideratur ad effectum causandū, secus si una non habetur in consideratione, quia tunc cessante non cessat effectus num. 1405.

Causa una si exprimitur in lege, vel privilegio, & altera possit considerari, cessante expressa cessat dispositio, licet altera militare videatur nu. 1406.

L. 4 tit. 2. lib. 6. Rec. disponens, quod nobiles non possunt torqueri, extendatur ad consiliarium, etiam si eius sit officium finitū, in memoria pristinae dignitatis: quod extendit ad decuriones, num. 1407.

Privilegium dignitatis non finitur finita dignitate nu. 1408.

Torqueri non potest in iudicatu, qui fuit iudex etiam multis stantibus indicij, nu. 1409.

Consiliarij civitatis habentur instar decurionum, & idē habent privilegium, & non poterunt torqueri, n. 1410.

Privilegium decurionibus & consiliarij civitatum concessum, intelligitur de consiliarij & decurionibus magnorum locorum, numer. 1411.

p. 33. Consules civitatum nostri temporis ha-

bent privilegium, ut certius non possint, num. 1412.

Fideiusor nobilis datus in condensatione descendenti ex delicto, utrum incarcerari possit, nu. 1413.

Sententiā lata contra principalem executionem mandatur contra fideiusorem, sicuti contra principalem, sine novo processu, vel nova sententia, nu. 1414.

Fideiusores censentur una cum principalibus condemnati, nu. 1415.

L. 6. tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur, na. 1416.

Lex actionū genera, & l. ex maleficijs, & eorū verba, ff. de actio. & obligatio, ponderantur, nu. 1417.

Nobilis non poterit suum privilegium nobilitatis renuntiare, numer. 1418.

Privilegium concessum agricolis, utrum compescat eorum fideiusoribus non agricolis, nu. 1419.

Fideiusor plebeius, qui pro nobili intercedit, non potuit nobilitatis privilegio, nu. 1420.

Babadilla taxatur in quadam sua dispositione, n. 1421.

Nobilis nullatenus pro debito civili incarcerari poterit, nisi et ibidem nu. 1422.

L. 5 tit. 2. lib. 6. Recop. & eius verba ponderantur, nu. 1423.

Privilegium concessum alicui usque ad tertiam generationem, utrum eius personam in prima generatione comprehendat, nu. 1424.

Pecunia, & moneta, tria continet, scilicet materiam quoad valorem, formam quoad auctoritatem, & pondus quoad usum nu. 1425.

Prim-

Princeps poterit valorem monetae mutare, etiam absq[ue] consensu populi. nu. 1426.

Rex Hispaniarum Philippus III. valorem scutorum auxit. nu. 1427.

Soluere vtru[m] teneatur debitor scutorum secundum valorem seipore obligationis, vel tempore solutionis, quando medio tempore scutoru[m] valor à Principe fuit actus. nu. 1428.

Moneta diminutio, cuius damno contingat, stante mora debitoris, & quomodo consideretur valor monetae in vltima voluntate, & in statutu[m], & in sententia & gratia Principis. nu. 1429.

Dispositio in viro disponens, vtrum habeat locum in uxore, & è cōuerso. nu. 1430.

Priuilegium disponens in viro, vtrum habeat locum in uxore, & è cōuerso. nu. 1431.

Nullitas, quae promittit ex defectu citationis, vel iurisdictionis, nunquā censetur reiecta à lege omnem iurisdictionem prohibente. nu. 1432.

Iurisdictionis defectus nō admittitur, quando sententia pronuntiata à iudice non habente iurisdictionem confirmata fuerit per iudicem plenam iurisdictionem habentem. nu. 1433.

Gratia, vel priuilegium si concedatur alicui sub conditione, & alteri postea iure concedatur, posterior preferitur; etiam si conditio pfecta verificetur, numero. 1434.

Limitatio precedentis conclusionis tra-
ditur. nu. 1435.

Terminus quando est iudicibus limi-

tatus ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud tempus causa terminari possit. numer. 1436.

Legatum rei aliena quomodo valeat. nu. 1437.

Legatum rei aliena vtrum valeat, quoad personas coniunctas, & quomodo. nu. 1438.

Legatum rei aliena, vtrum valeat fauore anniversarij, & cause pie, & quomodo. nu. 1439.

Legatum relictum pro virgine maritanda, vtrum in vtroque seropos sit retineri à muliere non virgine in rei veritate, licet vulgariter pro virgine habeatur. nu. 1440.

Priuilegium concessum viduis extenditur ad nuptas habentes inuitiles viros. nu. 1441.

Exposui prae sumitur esse ex parvibus nō infamibus, & rite, & rectè poterit ordinari, & ceteris idoneis ad omnes actus legitimos. n. 1442.

Exposui censetur eiusdem loci, cui exponitur, & vbi reperitur. num. 1443.

Exposui vtrum sint capaces officioru[m] Sanctae Inquisitionis, & Ecclesiarum, collegiorum & confraternitarum habentium statuta requirentia qualitatem nobilitati, & alia huiusmodi. nu. 1444.

Probatio quando requiritur per modu[m] qualitatis & conditionis, non sufficit praesumptiva. nu. 1445.

Testes bona fama, & maiores omnis exceptionis si requirantur à lege, haec qualitas debet probari, alias non sufficit praesumptiva. nu. 1446.

E Limit-

Summarium tractatus

Limitatio traditur illius questionis,
de qua supra in numer. 1444. num.

1447.

Statuta iuri contraria sunt restringenda, & non extenduntur ultra illud, quod exprimitur. num. 1448.

Statutum est sumendum in illo sensu,
in quo ius commune minus lada-
tur. num. 1449.

Idoneus quando requiritur à lege, vel
statuto, cum talis à iure habeatur,
non requiritur probatio idoneita-
tis. num. 1500.

Exposita virgines, seu puella, v-
trum comprehendantur, in privi-
legio, vel legato mentionem fa-
ciente de virginibus, vel puellis
naturalibus, vel eimibus alicuius
civitatis. num. 1501.

Virgines sole sunt in Abbatissas eligen-
da, & alijs preferuntur. num. 1502.

Pauperes consanguinei semper prese-
runtur in legato generali pauperi-
buss relicto. num. 1502.

Senior semper debet preferri in benefi-
cij, & prabendis. num. 1504.

Doctor semper presenti debet in benefi-
cij, & prabendis. num. 1505.

Alimenta sunt eroganda illi, cuius bo-
na sequantur. num. 1506.

Procurator in rem suam, quem diei-
mus, En causa propria, non potest
reuocari. num. 1507.

Debitum exactum ab uno creditore,
utrum ab alio possit repeti. num. 1508.

Vigilantibus & non dormientibus in
ra subueniunt. num. 1509.

Debitum personale non potest repeti
ab alio creditore. num. 1510.

Debitum fiscale hypothecarium, &
privilegiatum, potest repeti ab alio

creditore privilegiato, licet antea
fuisset alio creditore non privile-
giato solutum. num. 1511.

Nobilis, qui nondum consecutus est sen-
tentiam favorabilem, utrum ad-
mittatur ad officia nobilium latepe-
ditur. num. 1512.

Pater habens filios legitimos, utrum
possit filios spurio totum quintum
relinquere alimentorum ratione, si
spurius toto quinto non egeat ad
suam congruam sustentationem.
1513.

Alimenta utrum (spurijs &) illegitimis
prestanda sint iuxta congruam
sustentationem, an iuxta dignita-
tem & qualitatem recipientis. num.
1514.

Quintum si non sufficiat filijs illegitimis
ad congruam sustentationem, ut-
rum possit, & debeat pater ultra
quintum relinquere, ubi optima
distinctio. num. 1515.

Pater non utens privilegio per spatium
decem annorum, utrum successoribus
prauidetur, quando est concessum
patri, & successoribus. num. 1516.

Lis quando vertitur circa personam pri-
uilegiati, vel circa factum, cognos-
cunt indices inferiores, si tamen lis
vertitur circa valorem, sensum,
vel interpretationem privilegij,
cognoscit Rex, vel indices, De
Contaduria mayor cognoscunt.
num. 1517.

Interpretatio iuris, & privilegij ga-
bellarum circa factum partium
pertinet ad indices inferiores, circa
vero interpretationem iuris, sen-
sus, vel mentis Principis, recurritur
ad Regem, vel ad indices

De

Dela Contaduria mayor, nu.
1518.

Inquietatio realis & non verbalis re-
quiritur ad hoc, ut aliquis conque-
ri possit in causa priuilegij, vel
nobilitatis, nu. 1520.

Lex diffamati. C. de ingenuis &
manumissis, est intelligenda in dif-
famatione reali, nu. 1521.

Priuilegiati, qui non possunt trahi ad
testificandam eorum iudicijs supe-
rioribus De hisodalgo, recensentur, nu. 1522.

Vidua ruter utrum praeferatur filij
in accusatione de morte mariti oculi
si, nu. 1523.

Vidua per transitum ad secundam ma-
trimonia, utrum amittat accusa-
tionem mariti mortui, nu. 1524.

Vidua per transitum ad secunda matri-
monia perdit illud, quod a lege ei
fuerat delatum, nu. 1525.

Lex, quae admittit viduam ad actu-
sationem mortis mariti, est exor-
bitans, & restringenda, nu. 1526.

Vidua admittitur ad accusationem
mortis mariti, quia reputantur duo
in carne, nu. 1527.

Specialia duo non admittuntur in iure,
nu. 1528.

Vidua, quae secunda nubit, amittit le-
gitimum quotidianum, & vestes lu-
gubres, quae resistentur haeredibus
primi mariti, nu. 1529.

Vidua secundo nubens dicitur de do-
mo & familia secundi viri, &
perdit priuilegium primi mariti,
& sepelitur cum secundo, nu. 1530.

Vidua ad hoc ut dicatur mulier, de-
bet in viduitate persistere, nu. 1531.

Vidua per transitum ad secunda matri-

monia statum suum mutat, num.
1532.

Mutata persona, conditione, mutatur
priuilegium, nu. 1533.

Mutatione statum videtur vidua a
persona, nu. 1534.

Pena secundo nubentium fuit hodie
sublata, nu. 1535.

Pena secundo nubentium, quae subla-
ta sunt de iure nouiori, non habent
locum in his, quae introducta sunt
in fauorem filiorum, & ita limita-
tur tunc nouum quando sunt meri
penae, nu. 1536.

Sententia de futuro valet, si dependet
a iura, quod est de praesenti, nu. 1537.

Habens aliquod ius temporale in re, si
aliquid acquirat in illa re, illud
acquisitum perpetuo durat, nu. 1538.

Concessa alicui ratione certa qualita-
tis, non tollitur, licet illa qualitas
postea cessauerit, nu. 1539.

Conditiōe semel adfuisse sufficit, li-
cet non permaneat, & quomodo haec
regula intelligatur, nu. 1540.

Ius habens ad rem per mutationem sta-
tus rei perdit actionem, nu. 1541.

Vidua, quae ante secundum matrimo-
nium de morte primi mariti que-
relauit, & litem cum occisore
contestata fuerit, utrum amittat
accusationem, nu. 1542.

Ius accusatoris si pereat pendente iudi-
cio, sequitur absolutio, & si actor pe-
dente iudicio desinit esse dominus,
ius eius extinguitur, nu. 1543.

Actio iniuriarum post litem contestatam, &
post appellationem actoris transit
ad heredem, & non perditur quan-
tum ad bona, & condemnationem
pennariam, nu. 1544.

E 2 Virgo,

Summarium tractatus

Virgo, quæ post querelam de stupro nubis digno, vel indigno, nō amittit actionem quoad dotem & interesse. nu. 1545.

Vidua si moritur post accusationem, & litem contestatam cum occisore mariti, transmittit actiones ad suos heredes, & quid si habet filios ex alio matrimonio, & utrum præiudicetur filiis mariti occisi. nu. 1546.

Sacrum vel privilegium si desert litem, consideramus originem, & causam, & non eventum. nu. 1547.

Cessante causa non cessat effectus iuris consummatur, licet perueniamus ad eum casum, à quo sortè causa non sumptis exordium. nu. 1548.

Actio descendens à lege, vel statuto, debet esse perpetua. nu. 1549.

Restitutionis causa resumptæ debet cessare restitutio, & quomodo intelligatur hac regula. nu. 1550.

Doti soluta mulieri propter impiam mariti, ei non auferitur, licet postea inaritus vergat ad pinguiorem fortunam. nu. 1551.

Iuramentum utrum transeat ad heredes, & quomodo. nu. 1552.

Populares si iurauerint aliquid adimpleri, licet moriantur, successores obligantur ad observantiam iuramenti. nu. 1553.

Collecta si imponatur alicui civitati, videtur etiam villæ & castri illius civitati imposita. nu. 1554.

Provincia quæ dicatur, & quid sub hoc nomine comprehendatur. nu. 1555.

Dilatio quinquennalis concessa in favorem debitoris non transmittitur, quando

creditor pro se habet contractum iuratum. nu. 1556.

Privilegium si concedatur debitoribus, ut intra aliquod tempus non possint connexiri à suis creditoribus, limitatur in debito iurato. nu. 1557.

Mulier præstatur castris creditoribus mariti prætendentibus, quod maritus, qui cessit bonis, tradatur eis cum argolla ferrea, & ibi limitatur. in nu. 1558. nu. 1559.

Filius familias creditur patri, etiam pro dote matri non præstatur castris creditoribus, quando pater bonis cessit. nu. 1559.

Legato numerarium, vel in legato dubio, quod minimum est, decretum. nu. 1560.

Legato dubio in favorem Ecclesiæ, vel causæ piæ, quod minus est, debetur: & quod est utilius legato. nu. 1561.

Exemptio concessa circa bona, quæ aliquis habuerit in sua domo tempore mortis, utrum comprehendat bona, quæ aliquis secum ad villam portaverit, ibique mortem obierit. nu. 1562.

Munitiones verbum, quid comprehendat. nu. 1563.

Bona futura, & post condemnationem acquisita, an transmittantur in confiscatione. nu. 1564.

Pater si stipulatur sibi dotem filia mortuæ in matrimonio, si copulata matrimonio eius bona confiscantur, pertinent ad fiscum, & non ad patrem, licet post sententiam veniat conditio adimplenda. nu. 1565.

Depo-

Deportatus si aliqua bona post sententiam acquisierit, pertinent ad fiscum, & non ad suos heredem, num. 1566.

Posthumus si instituat, comprehenditur posthumus natus ab alia uxore, cum qua secundum contraxerit matrimonium, num. 1567.

Bona futura, & postea acquisita, veniunt in obligatione, num. 1568.

Iurisdictio non separatur, nec tamen concessa videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat à civitate nullam sibi & sue iurisdictioni subiectam, ubi optima questio, num. 1569.

Princeps potest in praeiudicium suum alteri quaesiti privilegii concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, n. 1570.

Constitutio quaecumque concessoria, per quam res ad ius commune reducitur, favorabilis iudicari debet, num. 1571.

Alienationis prohibitio facta simpliciter à testatore, & sine causa alienationem impedire non solet, & dicitur nudum praeceptum & consilium, quod successores non asserunt, num. 1572.

Legatus si fuerit servus talis conditione, ut non vendatur, etsi alienetur, sit liber, & tunc consequatur libertatem, si venditur, & conditione non adimpleatur, vel illa conditione transcat ad heredem, 1573. ubi late distinguitur per plures, numer. 1574.

Prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad nepotes, nec ad heredes ulteriores, num. 1574.

Prohibitio alienationis facta à testatore suo heredi non extenditur ad alios heredes, num. 1575.

Prohibitio alienationis facta cui non minatur, non extendatur ad alios, num. 1576.

Prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita alius, cui prohibitio facta fuit, & in eius persona verificatur conditione, num. 1577.

Prohibitio alienationis est odiosa atque exorbitans, num. 1578.

Prohibitio alienationis facta heredi, verum comprehendat heredem hereditatem, num. 1579.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter, & per verba futuri subiunctivi in favorem gravati, quomodo valeat, numer. 1580.

Qualitas requisita per statutum tam ad Collegia, quam ad officia inquisitorum, & ad confraternitates, non sufficit privilegiativa, sed naturalis ab statuto requisita, num. 1581.

Frater natus ex eadem matre ex roatu punibili & illirito, & rursus vicissim inter se succedane, auferuntur, num. 1582.

Dona causa potest clericus & miles dare, vel relinquere bona sua contrubina, num. 1583.

Emptor fiscalis pro re à fisco emptam in iudicio consentiens potest causam trahere ad iudicium fiscale, numer. 1584.

Offertus meliorem conditionem audient in venditione rei a fiscalibus, num. 1585.

Summarium tractatus

Exemptus à solutione gabella pro usu suo, & utrum censetur exemptus pro sua familia, & usu eius, nu. 1586.

Diuturna praestatio facta causa praerogative elemosinae ex mera liberalitate, utrum praestantem obliget in futurum, nu. 1587.

Actus in materia liberalitatis excludit iuris necessitatem, nu. 1588.

Hypotheca anterior testibus probata, utrum praferatur hypotheca posteriori contenta in publica scriptura, nu. 1589.

Hypotheca etiam testibus probatur, licet non adsit publicum instrumentum, nu. 1590.

Lex scripturas. C. qui potiores in pignore habeantur, interpretatur, nu. 1591.

Mulier secundo nubens, utrum teneatur reservare filijs primi matrimonij illud, quod ei datum fuit pro pace, & remissione mortis primi matrimonij, quod adde ad l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopil. nu. 1592.

Privationem non inducit illud, quod expresse cautum non est, etiam in materia privativa, nu. 1593.

Verba, Indulgeo, vel remitto, contenta in privilegio Principis quid importent, & significant, numer. 1594.

Verba, Per indulgentiam nostram te restituimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus, si in privilegio contineantur, quid significant, nu. 1595.

Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori, & antiquari creditori, ut sibi ius cedatur, nu. 1596.

Creditor secundus utrum habeat ius offerendi mulieri creditrici antiquiori agenti pro sua dote contra maritum constante matrimonio, quando vergit ad inopiam, & quid quando agit pro sua dote soluto matrimonio, nu. 1597.

Relictum à testatore fratribus Minoribus respectu alicuius summa in festo sancti Francisci, utrum sit perpetuum, an semel tantum debeatur, nu. 1598.

Dispositio testatoris loquax & plenius interpretatur, nu. 1599.

Conditio nuptiarum ad secundas nuptias extenditur, nu. 1600.

Dilectio Begnine, & dilectio de equitate, equiparantur, & idem significant in iure, nu. 1601.

Reiteratur semper actus in favorabilibus, & in favore ultima voluntatis & testamenti, nu. 1602.

Relictum Ecclesie die nundinarum in ultima voluntate intelligitur perpetuum favore ultima voluntatis, & Ecclesie, nu. 1603.

Promissio certe quantitatis favore aliorum praesumitur annua, nu. 1604.

Sermo indefinitus non restringitur ad primum actum in favorabilibus, nu. 1605.

Relictum pauperibus censetur relictum ad pias causas, nu. 1606.

Conditio privilegij censetur perpetua & non temporalis ex ipsa natura & vi privilegij, nu. 1607.

Privilegium concessum alicui, & eius familiae, non restringitur ad familiam, qua erat tempore concessionis privilegij, sed etiam extenditur ad alias

alias familiaris in locum prima familiaris prorogata, nu. 1608.

Cap. 36. Immunitas concessa simpliciter intelligitur perpetua, nu. 1609.

Legatum, vel relictum Petro post mortem Iohannis, utrum sit conditionale, vel purum, & aliqua circa transmissionem dicti legati, nu. 1610.

Maritus si instituit aliquem heredem, & uxorem. Usufructuariam in vita sua reliquerit, ille institutus dicitur heres à die mortis testatoris, & alia circa transmissionem, nu. 1611.

Tertius possessor decennialis cum titulo & bona fide, utrum prescribat rem hypothecam, vel acensuatam, & à quo tempore incipiat dicta prescriptio, nu. 1612.

Prescriptio rescensui subiecta, utrum interrumpatur per solutionem reddituum, nu. 1613.

L. 1. C. si aduersus creditum declaratur cum concordantibus, n. 1614.

Creditor habens plures obligatos potest ab uno eorum solutionem recipere sine preiudicio exigendi circa alios, nu. 1615.

Creditor per unamquamque solutionem interrumpit prescriptionem, & renouat suam obligationem, n. 1616.

Tot sunt obligationes, quot solutiones, nu. 1617.

Tot sunt legata, quot anni, nu. 1618.

Prescriptio sua introducta in odium morosi & negligentes, & non potest currere contra diligentem in exactione sui debiti, nu. 1619.

Creditor interrumpit prescriptionem quotiescunque debitum exigit à suo debitore, nu. 1620.

Creditor qui redditus sui census exigunt, retinet dominium & possessionem rei acensuatæ, & non currit contra eum prescriptio, licet res hypothecata pro censu possideatur à tertio, nu. 1621.

Heres, vel alius successor in iure illius, qui censum imposuit, nunquam prescribit, nu. 1622.

Censum imponens & eius heredes, & ultimi possessores rei acensuatæ, semper ad solutionem redditus tenentur, & coguntur ad recognitionem, nu. 1623.

Executium remedium competens contra rem acensuatam competit etiam contra bona obligata per generalem obligationem, licet à tertio possideantur dicta bona, qui habuerit causam deriuatam à principali debitor, etiam per longam successionem, nu. 1624.

Tertius possessor rei censui subiectæ poterit, si voluerit, dominum census recognoscere, vel rem acensuatam remittere, & ibi limitatio, n. 1625.

Maritus si alimenta, vel habitationem uxori reliquerit, donec cum filia vixerit, mortua dicta filia, adhuc legatum debetur, nu. 1626.

Maritus si legauerit uxori usufructum, & post eius mortem Tertio, illa verba, Post eius mortem, vendicant sibi locum, etiamsi uxor non moriatur, sed ad secundas nuptias transferit, nu. 1627.

Lesio etiam intra dimidiam in stipitij admittitur in causa dotis peculiari priuilegio, nu. 1628.

Remedium lesionis intra dimidiam, quod admittitur in causa dotis, du-

Summarium tractatus

- rat per spatium triginta annorum.
1629.
- Remedium hesariis ultra dimidiam
dati contra Ecclesiam latencem
alium, etiam post quatuor annos,
nu. 1630.*
- Procurator generalis non potest face-
re ea, quae requirunt speciale man-
datum, nu. 1631.*
- Procurator constitutus ad omnia, ex-
cepto ad unum easum, in quo re-
quiritur speciale mandatum, cen-
setur constitutus ad omnia alia,
quae requirunt speciale mandatum,
nu. 1632.*
- Confirmatio facta simpliciter non vi-
detur approbare, nec confirmare
actum, nec privilegium nullum,
nu. 1633.*
- Confirmatio, Ex certa scientia, dis-
pensatio, dicitur, nu. 1634.*
- Verbum, Confirmamus, simplici-
ter, & absolute à Principe prola-
tum, utrum importet certam scien-
tiam, & quando praesumatur, nu.
1635.*
- Confirmatio ex certa scientia non con-
firmat privilegium, nec actum in
praesidium tertij, nu. 1636.*
- Concessio Pontificis facta spurio, &
ordines possit consequi, verum tra-*
- hatur ad sacros ordines, nu. 1637.*
- Concessio Pontificis facta spurio ad
omnes ordines non extenditur ad
beneficia, nu. 1638.*
- Degradatus, & postea ad ordines re-
stitutus, non censetur restitutus ad
beneficia, nu. 1639.*
- Spurius habilitatus ad beneficia non vi-
detur habilitatus ad dignitates co-
sequendas, nu. 1640.*
- Spurius dispensatus ad dignitates Ec-
clesiasticas non censetur dispensa-
tus ad dignitates maiores, & prin-
cipales, & ibi quales sunt princi-
pales dignitates, nu. 1641.*
- Spurius, incestuosus, adulterinus, & vel
ex sacrilegionatus, tenetur hoc de-
fectus Pontifici exprimere, & non
sufficit, quod generatim fateatur,
se esse illegitimum, vel spurium,
alias irrita erit dispensatio, num.
1642.*
- Gratia quando impetratur, si aliquid
silencio praetermittitur, quod si ex-
primeretur, difficilem redderet ip-
sam gratiam, irrita est dispensa-
tio, ut patet literis subrepti huius impe-
trata, nu. 1643.*
- Legatorum in generali revocatione
non continetur revocatio alimen-
torum, seu vestimentorum, n. 1644.*

SEQVITVR TRACTATVS

DE PRIVILEGIORVM ET

exemptionum explicatione, autore Doctore
Garcia de Gironda, olim Aduocato dignissi-
mo, nunc tamen presbytero, & in Eccle-
sia Rondenſi præbendato.

Cap. 1.

IN principio huius tra-
ctatus, cum de privile-
giorum explicatione sit
agendum, erit prima suppositio,
quod privilegium dicitur, *Lex
privata personæ, vel loco per Principem
concessa*, c. privilegium 34. dist.
c. privilegia, 2. dist. l. 1. tit. 18. p. 3.
tradit Ripa de rescriptis in rubri-
câ num. 19. Et quod privilegium
habet vim legis, † l. 1. d. tit. 18.
pat. 3. Princepsque solus privile-
gium & exemptionem, privile-
gij, atque exemptionis confirma-
tionem concedere potest, † per
l. 16. d. tit. 18. pat. 3. quorum privi-
legiorum, & donacionum differ-
entiam videre licet per las. in l.
beneficium, num. 27. ff. de consi-
rurio. Principum, † eritque su-
ponendum, quod proprium est
Regum, nobiliumque liberales
existere, & donaciones facere, &
privilegia, atque immunitates

concedere, ut probatur in c. 1.
de donatio. & in c. grandi de sup-
plenda negligentia prælatorum,
lib. 6. Et largitas facit homines fa-
mosos & claros, † ut inquit Ca-
cero lib. 1. de officiis cap. 13. & lib.
2. capite. 6. nam in donatione
quidam in esse dicitur beatitu-
do. † Vnde Christus ait: *Beatus
est dare, quam recipere*, ut traditur
in c. cum Marthe de celebratione
Missæ. unde quantum donationum lar-
gitate plura exempla tradit Pala-
Rub. in repetitione rubricæ de
donatio. §. 2. nu. 1. vsq; ad 6. & Va-
let. Maxim. lib. 4. c. fin. †

Q. V. I. B. V. S. præhabitis, quia
aliquando in praxi & forensibus
dubitarum vidi, maxime in ciui-
tatibus habentibus exemptionem
circa gabellarum solutionem, v-
trum hoc possint privilegio &
exemptione famuli, & metcenarij,
qui in ciuium illatum ciuitatum

ser-

Tractatus de priuilegiis

8 seruitio commorantur, † hanc
 questionem disputatione dig-
 nam putavi. In qua questione af-
 firmandum videtur, predictos fa-
 mulos, & mercenarios, à solutio-
 ne gabellæ exemptos fore. Pri-
 mò, quia famulus mercenarius
 habitans in ciuitate cum aliquo
 ciue dicitur vicinus, & ciuis illius
 9 ciuitatis, † quod suadere, & pro-
 bare videtur text. in c. togatio-
 nes de consecratione distinctione
 10 3. ibi: *De populo est*, † & conse-
 quenter famulus mercenarius li-
 ber, & non seruus, erit de plebe,
 & ciuis, per text. in l. Plebs. ff.
 de verborum signific. Secundo,
 hæc comprobatur sententia, quia
 iudicium est, quòd famuli gau-
 deant, & poriantur dominorum
 11 priuilegio, † l. 1. & l. C. de Episc.
 & cleric. & tenet Bald. in l. ob-
 seruare, ff. profeisso, col. 5. ff. de
 officio Proconsulis familiares po-
 testatem esse ciues loci, & ciui-
 tatis, in qua domini officium ex-
 ercent, & habere ipsius domini
 12 priuilegium. † Tertiò, hæc in-
 struitur pars ex opinione Barr.
 in consil. 42. num. 3. vol. 1. vbi
 dicit, statuta loquencia in habitan-
 tibus ciuitatem obtinere in eo,
 qui est famulus alterius in ea-
 13 dem ciuitate: † vbi palam tener,
 hunc famulum illius loci & ciui-
 tatis ciuem esse: & ita tenet Tho.
 Grammaticus in decisione 87.
 num. 4. Quare huic accedat sen-
 tentia tex. in l. libertus in princi-
 pio. ff. ad municipal. vbi proba-
 tur, famulos esse oppidanos, seu

vicinos ciuitatis, qui obuoxij sunt
 oneribus ciuitatis. † Quod etiam 14
 probatur in l. 1. ff. ad municipal.
 probaturque isthæ opinio ex
 glossa in l. 1. tit. 1. p. 6. in verb. *An-
 te fidei testigos*, post medium, quæ
 tenet, quod famulus poterit esse
 testis in testamento nuncupati-
 uo, In quo pro substantia ciues
 adhiberi in testes requiritur. † 15
 Iste contraria tamen senten-
 tia facit primò text. in l. si uerò
 in principio de his, qui deinceps
 vel effunderunt, ex quo
 Bald. & omnes notant, habentes
 famulos in ciuitate propriè esse
 existimandos ipsos, & non prædi-
 ctos famulos ciuitatem habitare.
 † Igitur non firmandum est, fa- 16
 mulum esse ciuitatis vicinum. Se-
 cundo facit, quia plerumque ac-
 cidit, quòd famuli non recipiun-
 tur ad incolatum, nec ciuitate-
 tem, nec populi onera subeunt: † 17
 quare pro ciuibus, seu vicinis non
 reputantur, per tex. in d. l. 1. ff. ad
 municipales, vbi Barr. à num. 10.
 cum seqq. ex tex. in l. ciues. C. de
 incolis, lib. 10. cum similibus, de
 quibus latè per Paul. Paris. consil.
 17. vol. 1. nu. 3. Præterea & tertiò
 huic parte patrocinatur id, quod
 frequenter contingit, maxime his
 ce temporibus, famulos non ser-
 uire dominis animo remanendi
 in ciuitate, sed ab ea recedendi: † 18
 & hac de causa ciue, vel vicinis ef-
 se non possunt, l. 2. l. verù. C. de inco-
 lis & origin. li. 10. l. nihil. ff. de cap-
 tituis & post limi. reuersis cum alijs
 iuribus ciuitatis à Petro Paul. Paris.
 consil.

cōfi. 53. n. 91. vol. 3. Quid tenendū
in hac cōtrouersia questione.

*Resoluc. 1.
Quest.*

Mihi tamen hac distinctione
componenda videtur, quæ qui-
dem est, famulum tanquam ci-
uem & vicinum gaudere prædi-
cto privilegio & exemptione, si
in eo concurrant quæ iure, seu
consuetudine necessaria sunt ad
hoc, vt loci alicuius sit vicinus,
puta, vt ad vicinitatem sit admis-
sus, oneraque subeat, in ciuitate-
que domum, vxorem, & filios ha-
beat, & alia huiusmodi: † at verò
si famulus onera ciuitatis cum a-
lijs oppidanis non subeat, nec
ad ciuitatem receptus fuerit, in
eaque sit absque animo ibi rema-
nendi, quærendi, seu retinendi ci-
uilitatem, in eoque alia non con-
currant, quæ de iure sunt neces-
saria ad hoc, quod sit ciuis, seu vi-
cinus, sine dubio videtur mihi
prædicto privilegio & exemptio-
ne dictos famulos & mercenarios
potiri non posse: pro quo est tex.
in l. 22. tituli. 14. lib. 6. Recopil. &
plurima de iure communi circa
hanc questionē videnda sunt per
Menoch. de arbitrat. lib. 2. centu-
ria 6. casu 772. Nec obstat text. in
d. c. rogationes, quia et si seruifint
de plebe, nō exinde sequitur, eos
esse vicinos, & ille tex. loquitur in
illo actu, qui communis est seruis
& dominis, & alijs omnibus in
populo existentibus, & omnibus
fidelibus Christianis.

20 Nec obstat, † quod famuli po-
tuntur dominorum privilegio,
quia ex hoc non sequitur, famu-

los esse ciues & vicinos ciuitatis
privilegiatæ. Præterea non est ve-
rum, famulos frui posse privile-
gijs dominorum, nisi in famulis
clericorum, vt in c. sicut de ver-
borum signifi. lib. 6. † ita Alberi. 2.
Paul. & omnes in l. 1. C. de Episc.
& cleric. Capit. decisi. 12. nu. 1. & 2.

Minusque obstat Barr. opinio
in d. cōfi. 42. quia loquitur in ca-
sus, in quo famulus est ciuis oppi-
danus, animoque illic permanen-
di commoratur: † & in hoc sen-
su disponit d. l. Libertus. ff. de pu-
blican. & vectigal. adducta pro
quarto fundamento prioris opi-
nionis. Nec tandem dictis con-
tradicit Gregorij Lop. opinio in
d. glof. vetf. *Ante sicut testigos*, in l.
1. tit. 1. p. 6. quæ nequaquam vera
est, nisi famuli fuerint ciues, in
eisque alia ciuilitatis necessaria
concurrant, ad hoc, vt in testes in
testamento admitti possint, † vt 23
resoluit Burg de Paz in l. 1. Taur.
1. p. concl. 3. nu. 420. vetf. at verò,
& idē non loquitur Greg. Lop.
affirmatiuē, sed per verbū *Videtur*,
denotans improprietatem.

Quæ supradicta distinctio cō-
probatur, quia vicinitas est quid
extrinsecum, & in facto consi-
stens, in qua populi cōsensus de-
bet adesse, & insuper habitatio,
& fideiussoris præstatio ibidem
permanendi, & tributorum con-
tributio, secundum Burgos de 24
Paz ubi supra, num. 465. & 512. &
Boerium in decisi. 260. num. 17.
& secundum alios Doctores, quos
refert & sequitur Azueved. in l. 1.

tit. 4.

part. 2. & l. 2. tit. 31. ad 2. part.
 pascua namque vniuersitatis in-
 33 colistantum debentur, † l. testa-
 reix. §. 1. ff. si seruitus vendice-
 tur, text. in §. Vniuersitatis iustit.
 de rectum diuisione, l. in tantum.
 §. Vniuersitatis, ff. eod. tit. l. sicut.
 ff. quod cuiusque Vniuersitatis
 nomine, vbi glo. verbo non debe-
 tur, tenet Couattu. in practica.
 quæst. c. 37. num. 1. quorum ratio
 est, vt oppidi habitatores abun-
 34 dent, † l. in. §. penult. ff. de bonis
 damnatorum, l. in. in fine. ff. com-
 munia de munitionibus, ibi
 ampliandam magis ciuitatem no-
 stam, secundum Anton. Rub. in
 consi. 9. num. 5. Quæ ratio exptes-
 se euidentetque militat in priui-
 legijs, & exemptionibus gabella-
 rum ciuitatibus concessis, quod
 limita, si prædictus vicinus ciui-
 tatis priuilegiatæ aliò commo-
 ratur per maiorem anni partem,
 & in ciuitate priuilegiata habeat
 domum, secutos & familiam: in
 quo casu tenendū videtur, quòd
 positi possit prædicto priuilegio
 35 & exemptione. † Nam habitare
 dicitur qui per alium habitat. l.
 l. certè. §. si procurator. ff. de pre-
 catio. tenet Bald. in dicto consi.
 234. & ille dicitur habitare in ali-
 quo loco, qui non est præsens,
 dummodò illic suam habeat fa-
 36 miliam, † l. 1. §. domum. ff. de li-
 ber. agnoscend. regula qui per
 alium de regulis iuris, lib. 6. facit,
 l. 2. tit. 9. lib. 7. Recopil. quia per
 famulos habitatio retinetur: &
 domini, & non famuli dicuntur

habitare, † l. si veto in principio. 37
 ff. de his qui deiecerunt, vbi Do-
 ctiores, ex quo animus redcundi
 præsumitur, per tradita à Docto-
 ribus in l. quod meo. ff. de acqui-
 rend. posses. & per l. clam possi-
 dere. §. qui ad nundinas. & l. per
 regre. ff. eod. tit. & vtroque te-
 net Batt. & ordinarij, & per ea,
 quæ resoluit Matthæus de Affli-
 ctis in decisione 87. ad fin. nam
 quoad residentiam habitationis
 animus consideratur, † l. si quis 38
 ita legauit, cum vxor mea. ff. de
 conditio. & demonstr. tradit Ber-
 trandus consi. 75. volu. 2. & consi.
 107. volu. 3. Præterea si absens à di-
 cta ciuitate in ea reliquerit vxor-
 em, filios, parentes, fratres, vel
 consanguineos, qui vice ipsius mu-
 nera & onera subeant, † per ea, 49
 quæ tradit Ioann. de Platea in l.
 cum senus. §. fin. C. de agricol.
 & censitis, lib. 11. à principio, qui
 ait, quòd si statuto caueatur, quòd
 absens à ciuitate non possit gau-
 dere priuilegio cuius concessio,
 si aliquis absens à ciuitate in ea re-
 liquet vxorem, filios, parentes,
 fratres, & consanguineos subeun-
 tes eius loco munera & onera ci-
 uitatis, præsens censendus est, &
 dicto priuilegio munitur. † Re- 40
 fert alia in comprobationem Bur-
 gos de Paz vbi supra, nu. 435. cum
 seqq. Et præterea probatur tali
 fundamento: nam si quis sit in
 vno oppido per mille annos, ani-
 mo tamen retinendi domicilium
 in alio loco, non potest esse ciuis
 illius loci, vbi adest, † l. nihil. ff. 41
 de

Tractatus de priuilegiis

de captiuis & post limin. reuersis, l. ex facto. §. rerum. ff. de heredibus instituendis, l. 1. & 3. vbi Doctores, C. de incolis. lib. 20. l. lex Cornelia. §. sitamen in fundo. ff. de iniurijs, ibi. *Qui inhabitant non momenti causa*, Menoch. de arbitrarijs lib. 3. Cent. 1. casu 86. num. 7. nam si adfuerit aliquis animo transferendi se ad aliquem locum, vel oppidum, non dicitur incolae illius loci, vbi adest, §. l. si in patria. C. de incolis, lib. 10. vbi scribentes & Iass. dicto consilio 77. & cum prædicta limitatione intelligenda & limitanda est dicta l. 4. titul. 28. part. 3. & Auendañi opinio de paucis publicis.

Quest. 3. PER prædicta dubitatur præterea, quid statuendum sit, quando vicinus duorum locorum à solutione gabellæ exemptorum vendit sua bona libera, hoc est, *De labrança y criança*, in quolibet dictorum locorum, an gabellam soluere teneatur, vel prædicto priuilegio potiat. In qua questione videbatur dicendum non potiri debere: quando quidem in vna eademque persona non possint due causæ lucrativæ concurrere, §. per l. Mæuius, §. duobus. ff. de leg. 2.

Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quod potatur priuilegio, & exemptione ambotum locorum exemptorum. nam d. l. Mæuius. §. duobus loquitur in dissimili casu, vt latè resoluit Batt. ibidem, nu. 8. & 13. & Paul. num. 3. & 4. qui sunt vi-

dendi de interpretatione & limitatione prædictæ regulæ. Quæ omnia circa ciues habentes priuilegium & exemptionem gabellæ, limita & intellige, dummodò res venditæ sint, *De labrança, y criança*, nam prædictum priuilegium non extenditur ad res venditas, quæ sunt mercimoniar, vel negotiationis causâ adquisitæ, §. iuxta text. in l. 1. & 32. & 33. titul. 18. lib. 9. Recopilat: & ideò cum hac limitatione, vtdictum tenetur, intelligenda est prædicta questio de vicino duorum locorum exemptorum, quod sublimata, dum tamen dicta bona acquisita fuerint in loco liberto vbi venduntur, nam bona *De labrança, y criança*, acquisita in vno loco circa hoc exempto, si in alio etiam de hoc exempto venduntur, in quo itidem vendens habet vicinitatem, non erunt exempta à gabellæ solutione: §. 47 quia quoddam locum vbi venduntur, non erunt *De labrança, y criança*, & quia vt iam supra resolui-mus, prædicta exemptio habitatoribus, & incolis tantum conceditur, & locorum diuersitas inducit diuersitatem iurium, §. 48 ex text. in l. superuatuam. C. de temporibus in integrum restit. petend. & probatur in l. 1. ff. de offic. Proconsulis, vbi disponitur, quod Proconsul potest insignia vbique portare; potestatem autem non exerceat, nisi in ea prouincia sola, quæ ei designata est, Et etiam probatur, quia quando

quando privilegium concessum est ratione loci, & eius augmento, vt in Hispania, murantes se ad alium locum non retinent
 40 dictum privilegium, † l. hoc iure. §. si aquam. ff. de aqua quotidiana, & estiuā: & cum dicta exemptio sit causa habitationis, & incolatus concessa, cessat habitatione cessante, per l. privilegia. ff. de regul. iuris, & quando privilegium conceditur loco, di
 50 rat in quantum durat locus, † l. forma. §. quanquam. ff. de censibus, & est pro hac sublimitatione textus expressus in l. 12. in fine, & in l. 14. tituli 18. libr. 8. R. copilat. ibi: *No pagan alcauala de todo lo que vendieren en la dicha venta de la cria, y labor que en el termino della se hiziere*, & l. 15. dicti tituli 18. ibi: *No pagan alcauala de las cosas que vendieren en el dicho lugar para su preuencimiento*, & in l. 16. in principio, & l. 28. ibi: *Que todas, y qualesquier personas que vendieren qualesquier mercaderias, y otras cosas en el dicho lugar de Simancas, y las entregaren alle realmente, y sin fraude, que no pagan alcauala alguna dellas*. Et ibi: *No pagan las nuestras alcaualas de lo que vendieren fuera del dicho lugar*, & est text. in l. 20. & 21. dicti tituli
 51 17. libr. 9. Recopilat. † quæ intellige vera, nisi aliter in privilegijs, & exemptionibus dispositum fuerit, & extendatur ad venditionem factam vbique locotum, vt in privilegio *De Tarifa, Gibraltar, Teba, y Anequera*, & alia hu-

iusmodi, quæ videri in ciues enim horum locorum exempti libetique erunt à solutione gabellæ vbicumque bona sua, *De labrança, y eriança*, vendiderint, etiam extra dicta sua loca, sicuti libere venduntur bona libera, *De labrança, y eriança*, in alio loco omnino à solutione gabellæ exempto, vti resoluiimus in nostro lib. de gabellis in 6. par. nu. 40. & 41.

Et ex dictis resoluitur, quòd vicinus alicuius loci omnino à solutione gabellæ liberi vendens in alio loco etiam omnino libero, & sine modificatione, *De labrança, y eriança*, gabellam soluere in neutro dictorum locorum non teneatur, etiam si amborum vicinus sit, quia cessat ratio questionis supradictæ de vicino duorum locorum tantum circa bona, *De labrança, y eriança*, exemptorum.

¶ N. E. C. prætermittendum, *Quest. 4.* verum privilegium alicui civitati, Cap. 1. atque eius ciuibus concessum, extendatur ad suburbia, & ad ciues in suburbijjs degentes, † in qua 54 questione videtur ad suburbia, nec ad ciues suburbiorum non extendi. Primò, quia privilegia sunt stricti iuris, & non veniunt extendenda, sed limitanda, † per 55 tex. in l. 1. C. de legibus, vbi tenet Bald. & Ripa. in tract. de peste 2. p. particu. 2. nu. 3. late Menoch. de arbitrarijs lib. 1. casu 99. nu. 5. qui alios refert. Vrbs enim est, quæ mutocingitur, t. 2. & l. Alphens. l. 54

habitatoribus, vt superius refolui-
mus: leges enim Regie de ciuibz
habitancibus loquentes locum non
habēt in metē vicino, siue in eo, qui
pro ciue habetur, siue in eo, quem
vulgus ciuē nominauerit, nisi in ciui-
tate cōmoratur: † probat test. in c.
57 fundamenta, §. si de electione lib. 6.
ita Ioan. de Platea in l. 1. C. de incolis
lib. 10. col. fin. Carol. Ruin. in conf.
11. 2. n. 13. lib. 5. vbi tenet, laudū de ci-
uibz habitantibus loquens non pos-
se obtinere in ciuibz nō habitantibus
in loco. Quia habitatio, cum sit facti,
58 nūquā præsumitur, † l. in bello, §. fa-
ctz, ff. de captiuis & post lūm. re-
uerfis, tenet Ioan. de Plarea in dicta
l. 1. & probat par. l. 9. tit. 28. par. . vbi
habetur, quōd ad hoc vt vicin⁹ alicuius
ciuitatis, vel villz, potiri possit
monibus, & pascuis illius ciuitatis,
& villz, necnō alijs omnib⁹, tenetur
59 in illo loco cōmorari, † vt ſupra dixi-
mus in n. 31. cuius legis verba ſunt:
*Ca todo onte q̄ ſuere hi morador, puede
vsar de todas eſtas coſas ſobre dichas, e
ſon comunes a todos, tambien a los po-
bres como a los rricos. Mas los q̄ ſueſſen
moradores en otro lugar, no puede vsar
dellas cōtra vvoluntad y defendimieto
de los q̄ moraffen hi,* quod per dictam
l. 9. tenet Burg. de Paz in l. 3. Tauri,
1. par. nu. 338. nam cum d. l. pa-
ritz prædicta commoda tribuat habitan-
tibus, palam denegatur vicinis, &
ciuibz non habitantibus, per l. ma-
ritus, C. de procuratoribus, l. cum
prætor, ff. de iudi. & per conſequens
exemptionis priuilegium cōceſſum
ciuibz habitantibus in ciuitate exiēdi
nō poteſt ad habitātes in vico: quod

etiam probatur per l. 17. tit. 18. lib. 9.
Recopil. libi: *T en quanto a los otros
descendientes que vinen fuera de la di-
cha villa de Valderas, pechen, y pa-
guen, y contribuyan con los otros peche-
ros.* Præcipue cum priuilegium im-
munitatis conceſſum ciuitati non
extendarur ad villas, quæ poſtea au-
ctæ ſunt, † l. Iuli. §. vlt. ff. de leg. 3. 60
quod tenet Petr. Annb. in tract. de
mun 3. p. princ. n. 43. & in tantū eſt
verū, quōd in ſuperiorib⁹ reſoluit⁹,
quod de venditione facta in rure, vel
extra ciuitatem, gabella venetiū ſol-
uenda: licet priuilegium ciuibz, vel
ciuitati ſuerit cōceſſum, † quod pro-
61 batur in l. 3. ibi: *Dentro en la dicha
Puebla, & en l. 14. ibi, Que non pague
alcuala de todo lo que vndierren en
la dicha venta, & en l. 15. & 16. ibi:
En el dicho lugar para ſu prouenien-
to, & en l. 18. ibi: Todas y qualesquier
perſonas que vndierren qualesquier
mercaderias, y otras coſas en el dicho
lugar de Simancas, y las entregaren
alli realmente, y ſin fraude, que no pa-
guen alcuala ninguna dellas, y ſean
francos y libres della, in tit. 18. libr. 9.
Recopil. & in l. 31. dicto tit. 18. ibi:
Señ francos, y libres de todo lo otro que
vndierren dentro en la dicha ciudad
de Toro, vbi venditio intra ciuitatem
priuilegiatam ſicū requiritur nū in
priuilegijs aliter fuerit diſpoſitum, vt
probatur in d. l. 31. & in l. 11 d. tit.
18. ibi: *Segū, y como, y en los lugares q̄
ſe cōtinenen, o fueren cōtenidas en los pri-
uilegios de frāquexa, q̄ de ſto tiene cōfir-
mados por nos, o los dieremos de aqui a-
delāre, & nō ſolū requiritur, quod vē-
ditū fiat in loco libero & expro ad**

Tractatus de priuilegiis

hoc, ut gabella non soluat, sed etiam
 requiritur vera ibidem, & non frau-
 62 dulentatraditio, ¶ ut probatur in d.
 l. 18. dicto tit. 18. quæ sequitur effe-
 ctuale (ut ita loquat) & essentialē
 contractus perfectionem, cum tra-
 ditione in dicto loco libero & exē-
 pto. Quāvis ad gabellæ & decimæ
 solutionem tantū requiratur contra-
 ctus vëditionis mutuo cōsensu cele-
 bratus, etiāsi rei vëditæ traditio, nec
 pretij solutio intercedat, cū prædicta
 decima & gabella, non ratione rei
 venditæ, nec pretij solui, nec ratio-
 63 ne traditionis, sed ratione contra-
 ctus vëditionis debeant, ¶ ut resolu-
 uimus in tractatu de gabellis in §.
 par. in princ. num. 11. & resoluit La-
 farie de gabellis c. 3. à n. 2. cū seqq.
 Ex quibus consequitur, quòd priui-
 legium concessum loco, durat, quan-
 tum durat dictus locus, l. forma, §.
 quamquam, ff. de censibus. in quibus
 erit optima resolutio habēda, quòd
 aliquando datur priuilegium cause,
 & tunc durat, quantum causa durat,
 l. priuilegia, ff. de reg. iur. aliquoties
 conceditur personæ, & tunc cum
 64 persona extinguitur, ¶ regula priui-
 legium de regul. iur. lib. 6. l. pecoris,
 ff. de seru. rusticorum p. ad. l. 1. §.
 promittit, ff. de aqua quotidiana &
 estiuā. Aliquādo datur fauore rei, &
 tunc durat, in quantum durat res,
 65 ¶ l. ætatem §. fin. ff. de censibus: &
 est interpretandum secundum qua-
 litatem, & conditionem personæ,
 cui conceditur, l. ex militari, ff. de
 militari testamento, ubi Bald. &
 DD. & tenet Palac. Rub. in repetit.
 Rub. de donat. inter virū & vxorē,

§. 11. ver. ad idem facit textus opti-
 mus in aliquibus Hispaniæ, & huius
 Regni Granatensis locis, præcipuè
 in contentis in tit. 18. lib. 9. Recopil.

E T In dicto Granatensi Regno, *Quest. 3.*
 ubi Mauides, qui contra nostrum
 Catholicum Regem Philippū Secū-
 dum conspirauere; qui dicti loci di-
 cuntur, *De la nueva poblacion*, cōces-
 sum est pecuniare priuilegium omni-
 bus, qui illic bastimenta vendenda
 potuerint, & ab aliquibus dubita-
 tum vidi, utrum illud priuilegiū ex-
 tendatur ad alimenta, vel ad ea, quæ
 minutatim, & non ad grossum in di-
 ctis locis venduntur? ¶ Et dubitandi
 66 rationem faciebat l. diarijs, vel ciba-
 rijs, ff. de alim. & cibarijs, legat. ubi ci-
 barijs legatis cōtinetur cibus tantum,
 & nō alia. Sed indistinctè tenēdum
 est, cibaria & victus contineri in hu-
 iusmodi priuilegijs, per l. verbo, vi-
 ctus, l. quos nos, §. verbum viuere,
 ff. de verbor. significat. l. alimentis, l.
 fin. ff. de alimentis & cib. leg. & l. 5.
 tit. 33. p. 7. & comprobatur per l. 13.
 ibi: *Para el proveenimiento y manteni-*
miento, & per l. 16. tit. 18. lib. 9. Re-
 copil. ibi: *En el dicho lugar para su*
mantenimiento y proveenimiento. ¶ Ideoq; 67
 omnia, quæ sub verbo, victus, conti-
 nentur, libera, & exēpta erunt à so-
 lutione gabellæ, si in illis locis priui-
 legiis vendantur, et si indictis priui-
 legijs victualia tantū comprehendā-
 tur: de quo est vidēda l. 5. tit. 14. lib. 5.
 Recop. & Bobadilla in sua Politica
 2. tom. lib. 3. c. 4. n. 108. Et ad dictā l.
 diarijs supra relata respondet, quòd
 tantum loquitur in citho diario, ¶ ut 68
 notat glo. 1. ibidē, & glo. 3. in dicta
 l.

lege alimētis. Rationē præterea dubi-
tandi præstabat l. 16. tit. 18. lib. 9. Re-
copil. ubi: *Que en el dicho lugar ven-
dierē por menudo, vbi protulit, quod
priuilegiū exēptionis cōcessum a la
Puebla de Santa Maria de Nieua, de
rebus illic vēditis, limitantur in rebus
minutarum, & non ad grossum vēdi-
tis: & ita videbatur dispositum in su-
pradictis. Sed contrariū generaliter
est ienēdi, & sic quod prædicta pri-
uilegia extendantur ad res ita ad gros-
sum, quā in minutarum venditas in di-
ctis locis priuilegiatis, per l. 15. d. tit.
18. lib. 9. Recop. vbi expressē res ven-
ditæ ad grossum, & minutarum com-
prehenduntur, & eximuntur. Et præ-
dictæ legi 16. d. tit. 18. responde, pri-
uilegium, de quo in illa lege, esse li-
mitariū, & exceptum à regula genera-
li, quæ firma remanet in contrarium.
Et ideo in omnibus priuilegijs & ex-
emptionibus, quæ viderim, præci-
pue in priuilegio exemptionis à do-
minis Regibus Catholicis concessio-
mez ciuitati de Ronda, ita habetur,
*Qui sean libres de lo que vendieren de
sus labranças, y crianças, quier lo ven-
dan por granado, o por menudo, quod
cōprobantur, nā venditio verificatur
in vno nūmo, si res vendita non erat
maiori pretio digna, nec adest dona-*
tionis præsumptio, ¶ per l. si quis do-
nationis, ff. de contrahen. emptio. te-
nei Bar. in l. si quis ante. ff. de acquir.
posse. n. 1. & Fabianus de Monte in
tract. de emptione & vendit. in 4. q.
principali n. 21. & de hoc verbo mi-
nutarum, vsus est Iuriscōf. in l. cum
hi. §. in causa. ff. de transact. & in l.
3. ff. de aliment. & cib. legat. & in l.*

Martius. ff. de acquir. rerum dom. ¶ 70
& alimentorū nomen iam ita habet
significationē, vt enā medicinæ sub
eo cōprehendatur. ¶ l. l. cū dotem 71
§. si autem in seuis inno. ff. solut. ma-
trim. tract. Bar. in l. alimentis. ff. de
alim. & cib. legat. n. 2. & Lara de Cor-
doua in tract. de alimen. §. nō autem
n. 28. cum seqq. & Castan. in consue-
tud. Burgun. rubr. 6. §. 4. fo. 217. n. 4.
vers. sed quæro, & quid continetur
appellatione bastimentorū, vide per
l. 10. tit. 18. part. 2.

S E D non est ignorandum, verū *Quest. 6.*
vsus vel consuetudo non solū gabel-
lā inducant immunitatis priuilegiū?
¶ In qua questione noto, quod vclit 72
Galia & angariæ tolluntur ex consue-
tudine non soluendi, l. licitatio. §. 2.
tum. ff. de public. & vectig. & tollun-
tur per spatium quadraginta anno-
rū, quando soluuntur, & debentur si-
co, secus si priuato. l. omnes. C. de
prescrip. triginta, vel quadraginta an-
norum, ita Bar. in d. §. earum, vers.
quæro quinto, facit l. 2. tit. 22. lib. 9. Re-
cop. vers. *De qualquiera carga de gra-
da, ibi, no han de pagar alcana'a, por q̃
no se acostumbra pagar, vbi immutet,
quod gabella nō debet solui, quādo
adeest consuetudo non soluendi, per
quā induci videntur immunitatis pri-
uilegiū. Sed venias est in cōtrarium,
quia vsus vel consuetudo non soluē-
di gabellā, non inducit immunitatis
priuilegiū, per l. 1. tit. 13. lib. 9. Recop.
ibi, *Ca como dicho es, la nuestra mer-
ced es, q̃ todos paguen al aual, no em-
bargante q̃ digā, que nunca la pagao y
que estan en posesion de la no pagar,*
& per l. 15. d. tit. 18. ibi, *Que aelo tal**

Tractatus de priuilegiis

*es nrestra merced, q se pague alcaval-
 la, no embargate q digan, q no la acosi-
 braron pagar.* Quod cōprobatur, nā
 certū est, quōd gabella Regi nostro
 soluitur in recognitionē subiectio-
 nis, & superioritatis, & vniuersalis do-
 73 minij, † vt tradit Otalora de nobili-
 tate. r. p. c. 3. n. 1. & 7. & in hoc casu,
 nec p̄scriptio, nec vsus, vel consue-
 tudo excusat à solutione, per l. cōpe-
 tit. C. de p̄script. 30. vel 40. annorū,
 tenet latē Bar. in d. l. licitatio. §. earū,
 & Alex. conf. 30. col. 4. vol. 4. In fine l.
 imperium. ff. de iurisdic. omni. iudi.
 Bald. & omnes Doctores cōmuniter
 in d. l. cōpetit, & probatur ex doctri-
 na Panor. in c. ad audientiam de p̄-
 scriptio. asterentis, quōd omnis solu-
 tio census p̄fectibz potest, excepta il-
 74 la, quę fit insignū subiectiois, † per
 c. cū non liceat de p̄script. de quo
 videndus est Felin. in d. c. cum nō li-
 ceat. Pendente tamen questione su-
 per immunitate, & exēptione, inte-
 rim debet cogi ad solūdum ille, qui
 se immunē, & exemptum conuen-
 dit, & allegauerit. Ita Bald. conf. 138.
 vol. 1. col. 2. & Aegidius Bosius in
 sua p̄ctica in tit. de Principe, & pri-
 uilegijs eius, n. 146. quoniā qui est in
 possessione soluendi gabellā, debet
 eam soluere, donec sit causa exēptio-
 nis in petitio decisa, per c. quetclā
 de electione, tenet Abb. in c. petue-
 nit de censibus, & Aegid. Bosius eū
 referens vbi supra nu. 148. & ad hoc
 vt supradicta aperuiū intelligantur,
 75 talis erit facienda distinctio, † quōd
 illi, qui dicunt, se immunes per priui-
 legiū, audiri non debent, nisi p̄di-
 ctum priuilegiū exhibeant, & si se
 fundauerit in consuetudine, vel p̄-
 scriptioe immunitatis, eū probare
 debent: & qui ad fundandā suā exē-
 ptionem, & immunitatē priuilegiū
 plenū ostenderint, obinebunt, etiq;
 p̄dictum priuilegiū obseruabitur.
 Sin autem priuilegiū nō plenum ad
 exemptionē consequendā ostende-
 rint, tenentur etiam probare vsū, &
 p̄scriptioem 40. annorū, quā pro-
 bant, cū p̄dictū priuilegiū cau-
 sam p̄scriptionis p̄buerit, erunt
 conseruandi, atq; tuēdi in possessione
 immunitatis, diu causa immunita-
 tis terminetur, in eaq; nō debent tur-
 bari, si violenta, vel clandestina, vel
 p̄uatiō concessa non fuerit. Quod
 probat tex. in c. cū persone de pri-
 uilegijs lib. 6. quę omnia si non p̄-
 cedant, nullatenus excusationē habe-
 bunt, cū Regiū ius sit manifestum,
 per l. 1. r. 18. lib. 2. Recop. vbi supe-
 rius dicta in causis, & exēptionibus
 gabellarū modificantur tali modo:
 quod nullus à solutione gabellę ex-
 cusationē meretur, licet immemoria-
 lem p̄scriptionē, vel priuilegiū al-
 legauerit, dummodō in Regijs Codi-
 cibus, quos dicimus, *Libros de los sal-
 uados*, scriptū nō est, & à maioribus
 cōputatoribus subsignari. P̄teteā
 est notandū, quōd est indulgētia do-
 mini, vel Principis de non exigendo
 gabellā p̄sū, vt notat Batt. in l. licita-
 tio. §. earū. ff. de publican. & vecti-
 galibus: tamen publicanorū, & exa-
 ctorū indulgētia non prodeit, nec
 excusationem aliquā p̄bet, & con-
 sequenter non nocet domino, nec
 Principi, † Ita Aegidius Bosius in
 76 sua p̄ctica tit. de Principe nu. 162.

quia conductor non potest inuener-
tere, nec præludicare possessioni do-
mini sui. l. cū nemo. C. locati. l. quā-
uis. §. r. ff. de acquiten. possel. l. 3. §.

77 si rem, & §. sequenti eodē titu. T.

243.7.

INFERTVRQVE ex su-
pra notatis, quod Principis privile-
gium requirit scripturam, per ea quæ
tradit Azcued. in l. 22. & 23. ff. r. 4.
lib. 6. num. 2. & in l. 7. tit. r. 2. nu. r. d.
lib. 6. & per glos. in c. 1. de censibus
lib. 6. & per ea, quæ refert A Egidius
Bosius vbi supra n. 292. qui in n. 293:
prædictā doctrinam intelligit, quoad
probationē, plurimam, & Docto-
res allegas. † Si autem privilegium
sit perditū, potest probari per testes
expertos deponentes de amissione,
& eius tenore, per tex. in c. olim de
privilegijs, laudē Doctores in l. siue
iniquum. C. de fide instrumentis. &
Malcad. de probatio. r. p. cōcl. 245.
tex. in l. testium. C. de testib. vbi ha-
betur, quod duo testes sufficiunt ad

79 huiusmodi probationem. † Et est ad
idem l. 41. Tauri, vbi scriptum a ma-
ioribus perditū potest probari per
testes de eius tenore deponentes, vbi
videas Doctores ad plenum hanc
materiam pertractantes; & est l. 2.
C. de bonorum possel. secundum ta-
bulas, vbi glos. verbo doceri, & ibi
communiter Doctores, idem affir-

80 mantes in testamento perditū. † In
quo refert plurima iura, & Docto-
res, Burgos de Paz in l. 3. Tauri, nu.
204. cum sequentibus, Cassaneus in
consuetud. Burgundiz rubri. 7. §. 4.
in versic. par son testament. nu. r. cū
sequentibus fol. 239. col. 2. & Gomez
Arias in d. l. 41. Tauri, num. r. qui in

nu. 2. affirmat, quod sufficit probati
testamentum, licet scriptura eius nō
appareat per l. r. §. sufficit. ff. de bo-
norum possel. secundum Tabillas. Et
quod dixi teneri testes deponere de
toto tenore testamenti, intellige in te-
stamento nūcupatio, non tamen in
testamento in scriptis: quia cū oc-
culi sui, nō possunt testes deponere
de eius tenore, vt tenet Alex. in l.
publicati. C. de testam. nu. 4. vers. in
ca rbi, Sicut scriptū est, & Pet. Iacobus
in sua practica in rubr. de actione
ex testamento, versic. item potest
probari pag. mihi 113. col. 3. & Boni-
facius in glossa peregrina, in verbo
testamentum, versic. apertendū, ibi:
*Nec est necesse, quod testificetur, quod
in testamento continetur, cum id occul-
tum sit, fol. 51 r. col. 2. in princ. facit l.
103. ut. r3. par. 13. in fin. ibi: Et si per
aumentum el que lo fixi est, non quisiere
que los testigos sopir sien lo que es fecho
en el, pue delo mandar hazer al escrivano
no en poridad, vbi probatur, quod te-
stestamenti facti in scriptis, quod
fuit occultū, & en poridad, vt ita lo-
quar, non possunt scire comēna in
illo, nec de ei tenore deponere. Sed
si privilegium immunitatis ad tem-
pus fuerit concessum, cessat elapso
tempore: † argumento tex. in l. quo
82 ties. C. de precibus Imperatori offe-
rend. tenet Abb. inc. cū accessisset
de consuetudine, & facit tex. in cap. de
causis de officio deleg. quia prohibi-
tum ad tempus, post tempus cense-
tur concessum: & cōtra conce-
sum ad tempus, post tempus cense-
tur prohibitum, & non concessum;
l. si vnus. §. ff. de pactis, tenet Tiracq.
lib. 2.*

Tractatus de priuilegiis

lib. 2. de retract. cōuention. §. 1. glo. 2. n. 44. cum. seqq. & priuilegium cōcessum ex certa causa explicita, vel tacita, cessat cessare causa, & c. suggestū de decimis. l. generaliter. C. de Episcop. & cleric. tenet Abb. in d. c. cum accessissent, & est text. in cap. cum cessante de appel. ubi scribentes. Et qui vult scire, quid sit priuilegium, quid rescriptum, quid beneficiū, videatur Panor. in rubr. de rescriptis, & Alex. in l. qui dotali, ff. solut. matr.

QUANDO ramen de interpretatione & priuilegij est questio, hæc interpretatio ad Principē cātum spectat, cū venissent de iudicijs, l. ex facto, ff. de vulgari. & Quia ei est interpretari, cuius est concedere, c. inter alia de sent. ex cōmun. l. vlt. C. de legibus, l. 27. tit. 18. p. 3. quod intellige cū distinctione, de qua per Gregori. Lop. ibidem, glof. 1. & §. & immunitatis & exemptionis priuilegia sunt perpetua, dummodò per non vsum non perdantur, quia si eis non vrantur priuilegiati & exēpti per spatium triginta annorū, amittunt priuilegia & per l. 42. tit. 18. p. 3. vbi Greg. Lop. in glof. verbo, *Fassa treinta años*, ubi latet de materia, & in glof. verbo, *Fassa diez años*, de quolacē distinguit Matienq. in l. 2. tit. 10. lib. 5. Recopil. glof. 7. & Azcu. in l. 2. tit. 7. n. fin. & in l. 1. tit. 1. lib. 6. n. 34. cum seqq. quā l. 42. limita, quod tunc tēpons perditur priuilegiū per nō vsum, quando euenit occasio vrendi, sed si occasio nō euenit, nō perditur, cūāsi quis eadem nō vrantur per mille annos, ita Bat. in l. filijs n. 2. C. de decurionib⁹ l. 10. Ioā. Andr. in additio. ad Specul.

in vir. de feudis in rubr. Panor. in c. ad audiennā de prescrip. quē sequitur Imol. nu. 8. & d. Panor. in c. Abbatē n. 12. de verbor. sign. latē l. 1. in l. fin. ff. de constit. Principū n. 53. Fel. in c. cōaccessissent de constit. n. 25. cum seqq. quā sententiam communem dicit Bellonus conf. 1. n. 11.

ET ne in exēptionis materia ali- quid omittamus, erit sciū dignum, quod si aliquis habēs priuilegiū exēptionis, ne teneatur gabellā soluere de suis bonis immobilib⁹ vēdiis, eodē modo qā soluere nō teneatur, p. e. dict. 10. exēptione ponatur, si sua bona immobiliā & prēdia nō vēdiderit, sed super eis cēsum imposuerit, t. fer. cū dū Azcu. in l. 3. tit. 15. lib. 5. Rec. n. 2. qui in l. 2. tit. 14. dict. lib. 5. n. 3. refert quoddā mirabile, si in praxi de iuris rigore verū esset, hoc est, quod correctores & deputati cōfistoriales, subsistente causa caristie vel pestis, vel alia vrgēte, possunt cōstituire, quod defetētes victualia in ciuitatem sine immunes à solutione gabellæ & portagij, licet eum damno attendatōrū & collectorum. & Et ad hoc vt veritas huius doctrinæ eluceat, præmitto, quod priuilegiū Principis intelligitur sine alterius damno. & præiudicio. & l. 2. §. merito. & §. si quis à Principē, ff. de militari testam. l. impuber. ff. de administ. tutor. l. nec auus. C. de mancipatio. c. cum olim de cōsuetudine. l. 30. tit. 18. p. 3. l. 2. & 3. tit. 14. lib. 4. l. 16. tit. 10. lib. 5. Recopil. tray dir Azcu. in d. l. 2. tit. 14. n. 3. cū seqq. vsque ad finem, ubi plurimū inuenies de materia priuilegij nūq;

Quest. 16.

Quest. 17.

37

38

39

non b. x.

confirmatio videtur facta absq; ter-
 89 uij præiudicio, secundum Thomam
 Grammat. in decis. 103. nu. 236. qui la-
 te de hoc agit: nam quando Rex exi-
 mit aliquem à solutione gabellæ, &
 à portagijs, intelligitur in locis ipsi re-
 gi subiectis exemisse, non verò in lo-
 90 cis dominorū inferiorum. † l. 1. tit. 1.
 18. parti. 3. vbi gloss. l. 16. tit. 10. lib. 5.
 Recopil. tenet Azeuedo in d. l. 2. tit. 7.
 14. lib. 4. nu. 15. qui in hu. l. 6. tradit;
 quod si Rex donauerit alicui terras,
 quæ solite erant alicui civitati colle-
 ctas dare, donatarius tenetur prædi-
 ctas collectas soluere: ne damnū ter-
 90 tio fiat. † Quod tenet ex doctrina A-
 lexan. & aliorū, quos refert: & quon-
 do ciuitas cum Rege conuenerit, *Ita
 est encabeçada* (vt ita dicā) & obligata
 fuerit ad certam quantitatem quot-
 annis solvendam, si Rex postea ali-
 cui de illa ciuitate, qui contribuere te-
 nebatur, exemptionem concesserit,
 talis exemptio non præiudicat alijs
 de loco, vel ciuitate, sed tantum ipsi
 Regi, qui quantitatem, quam prædi-
 ctus exemptus quotannis soluebat
 ciuitati, minus recipiet, nec redunda-
 91 bit in aliorū ciuium præiudiciū. † Ita
 Boetius in decis. 273. num. 3. qui Gui-
 lielm. de Cuno, Angelum, Bald. &
 Iacobum de Sancto Georgio ean-
 dem opinionem tenentes recenset,
 Petr. Antibolus in tracta. de mune-
 ribus. 3. p. nu. 22. cum sequētib; &
 nu. 32. cum seqq. & tradit, & optimè
 distinguit Bobadilla in sua Politica
 tom. 2. lib. 5. c. 5. pag. 108. & est text.
 in l. 1. C. vt nullus ex vicarijs lib. 10.
 quæ omnia faciunt contra prædictā
 doctrinam Azeuedi in d. l. 2. tit. 14.

lib. 5. n. 3. ne conductoribus gabella;
 rum damnū fiat à correctoribus, &
 deputatis consistorialibus exemptio
 nem in victualibus concedentibus;
 nisi eam intelligas, quando vertitur
 paruum præiudiciū conductoribus,
 & exactoribus gabellarum: quia tunc
 temporis privilegiū à Rege, & excep-
 tio à ciuitate, vel deputatis consisto-
 rialibus cū damno & præiudicio ter-
 92 tiji potest cōcedi, † per l. quoties. C. 2.
 de precibus impetrat. offerend. quia
 licet verum sit, quod quando Rex ali-
 quod concedit privilegiū, vel con-
 firmat ex certa scientia, vel de pleni-
 tudine potestatis, quod idem impet-
 rat, vt tradit Bald. in l. eos. C. de appel-
 lat. in princ. nu. 1. & Abbas in c. ea
 quæ de re iud. nu. 8. & in c. tū inter
 de exceptio. nu. 8. vbi Felin. nu. 3. Ro-
 man. conf. 169. Decis. consil. 191. nu. 3.
 & 4. & conf. 171. videtur velle, quod
 actus, & privilegiū valeat, etiam si
 ex eo damnū, vel præiudiciū ter-
 93 tio inferatur, † vt resoluī Alex. cōn-
 sil. 216. nu. 24. lib. 2. Deci. consil. 190.
 nu. 14. & consil. 271. nu. 8. Pet. Pau-
 Patif. consil. 3. nu. 77. vol. 4. & consil.
 1. no. 67. lib. 2. Thom. Grammat. cō-
 sil. 8. nu. 14. Curt. Iun. conf. 174. n. 17.
 Albert. Brun. conf. 1. n. 74. Socin. Iu-
 nior consil. 78. nu. 43. lib. 1. Id innu-
 tur eo modo, quod nunquam Prin-
 cepti videatur velle, privilegiū con-
 cedere cū magnū tertiij præiudicio
 secundum Zabaiclam conf. 96. Cor-
 neum consil. 189. n. 6. lib. 4. Alex. cō-
 sil. 111. n. 6. & conf. 155. n. 3. lib. 6. &
 conf. 215. n. 5. lib. 7. & conf. 37. nu. 2.
 lib. 7. Gozadin. consil. 62. n. 17. & cō-
 sil. 5. n. 9. Pet. Paul. Panf. cōsil. 1. n. 9.

Tractatus de priuilegiis

& 24. vol. 1. tradit plurima Mexia ad
l. Tolci 2. p. fundametro 17. nu. 29.
nam quando Rex vult expresse ali-
quid fieri eum tertij prejudicio, intel-
ligitur de modico, & non de graui.
94. ¶ glof. fin. in l. sed cum ab hærede,
ff. ad Trebelli. glof. in l. feruitutes, §.
publico, verbo, in cōmodo, ff. de fer-
uitutibus, tenet Iaf. in l. fin. ff. de cōsti-
tur. Principum n. 24. Gozadian. cōf.
14. n. 20. Sed hodie puto priuilegium
à Principe concessum, licet quales-
cūq; clausulas habeat, nō tenere, nec
executioni tradendū fore eū magno
95. vel paruo tertij prejudicio, ¶ per tex.
id expresse probantem in l. 3. tit. 14.
lib. 4. Rec. ibi: *Tercera agraui, ni
perjuicio alguno en su justicia*, quod
per alia iura tener Azeued. in l. 2. d.
tit. 14. lib. 4. n. 54. Vel nisi supradictā
doctrinam in d. l. 2. n. 2. intelligas in
casu in quo vertitur publica vilitas:
nam tunc temporis priuilegium à
Principe concedi poterit cum dam-
96. no & in cōmodo tertij, ¶ iuxta glof.
fin. in l. si. C. si contra ius vel vilita-
re publicam, vbi tenet Bart. n. 2. rex
in l. si verberatum, §. 1. ff. de reuoc.
l. si quis sepulchrum in principio, ff.
de religio. & sumptibus funerum, te-
net Molinade Hispan. primogen.
lib. 3. c. 3. n. 20. cum sequentibus, re-
ferens Baig. de Paz in proemio le-
gum Tauis nu. 349. & Couarru. lib.
3. variarum c. 6. n. 8. idem tenentes,
quia multa ratione publicæ vilitatis
sunt, & conceduntur, quæ alijs non
fierent, nec concederentur, vt inue-
niet per Anton. Gom. in 2. tom. va-
riarum, c. 2. nu. fin. & per Couar. lib.
3. variarum, c. 14. & Aules in capir.

Prætorum c. 17. in glof. verbo, *Ara-
zonables precios*, & in c. 18. glof. ver-
bo, *Se haga*, & per Gregor. Lop. in
3. tit. 5. p. 5. verbo de vender. Socin.
in regul. 529. Ex quibus consequens
videbatur, quod correctores, & de-
putati consistoriales, publica & vrgē-
te subsistēte causa cōstitit, belli, vel
pestis, possint cōstituere, quod dese-
rētēs victualia, & necessaria ad victū
in ciuitatem, sint immunes à solutio-
ne gabbellæ contra voluntatem con-
ductorum & ex æctotum, & cum eo-
rum prejudicio. In omni namque
priuilegio vilitas publica censetur
excepta, quæ est præferenda, ¶ cap.
fin. qui filij sint legitimi, c. 3. de præ-
bendis, c. bonæ memoriæ de postu-
latione prælatorum, tradit per multa
iura Franciscus Lucanus in tract. de
Fisco & eius priuilegio. 4. p. n. 26. in
1. vol. tract. Doctorum, & Math. de
Afflict in decis. 289. n. 19. præcipiē
quia exceptus per priuilegium, & in-
munitatē habens à collectatū & ga-
bellarū solutione nō intelligitur ex-
ptus à collecta, quæ imponitur ciui-
bus, propter necessitatē instantem:
necessitatis enim tēpore nullus exci-
pius excusatur à tutorū, vel ciuita-
tis custodia: nec prodest exēptionis
priuilegiū in casu magnæ necessita-
tis reipublicæ vel Principis, ¶ l. iube
98. mus nullā, C. de sacrosanct. Eccles.
per quā l. ita tener Bald. ibidē, quem
refert & sequitur Iaf. in §. item Ser-
uian instituit, de æctio. n. 108. & in l. si
ex toro nu. 9. & 17. ff. de leg. 1. & lare
Mexia in taxam panis conclus. 2. n.
59 & conclus. 4. nu. 20. tenet optime
Castillo de Bobadilla in sua Politica
tom.

tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 298. cum sequē-
tibus, qui quam plures refert autho-
res, quos videre decet, & latè tener,
& resoluit etiam per plura iura & au-
thores, Auiles in cc. Prætorum, c. 2.
glos. verbo, *De mercaderia*, à nu. 11.
cum seqq. Nec immunitas vel exē-
ptio simpliciter concessa exten-
ditur ad onera, quæ augentur propter in-
solitam & improvisam necessitatē,
secundum Ripam in l. si ex toto, ff. de
leg. 1. n. 16. tradit Otalora de nobilit.
c. fin. num. 1. ad medium & plurima
Gom. Arias in l. 67. Tanti n. 2. cum
seqq. Nec isthæc supradicta Azeue-
doctrina. Vnquam mihi etiam visa
fuit vera, nisi cū eo moderamine, vt
conductoribus & exactoribus gabel-
larum suum refarciantur damnum &
99 interesse de proprijs ciuitatis, quod
expresse probatur in d. l. si verbera-
tum, §. 1. & in d. si quis sepulchrū,
& in l. venditor, §. si consles, ff. com-
munia prædiorum, & ex iuribus &
Doctoribus per nos relatis in 2. p. in
principio num. 13. cum sequentibus
in tract. de gabell. nam quando Prin-
cipi licitum est favore reipublicæ, vel
magna interueniente causa bona ali-
cuius alteri concedere, est hoc in-
telligendū, quod nihilominus Prin-
ceps tenetur refarcire damnum, &
partilex & damnificæ satisfacere,
100 t̄ tex. est singularis in l. 1. tit. 1. p. 2. &
in l. 2. C. pro quibus causis seru.
præm. libere accipiant. per quam
legem ita tenet Rodr. Xarez pluri-
ma similia exempla referens in al-
legatione 10. in principio, col. 2. vers.
hoc igitur casu, & omnia superius
adducta, de quibus per Auiles, Ripā,

& alios circa vilitatē publicæ aueniūt
intelligenda in mero privilegio exē-
ptionis collectarū vel gabellarū, &
nobilitatis à Principe cōcesso, quod
privilegium debet obseruari, nisi
magna interueniat Principis vel rei-
publicæ necessitas: nam tunc tēpo-
ris poterit à Principe, vel à republi-
cā limitari, & non obseruari, t̄ vt no-
tar Otalora vbi supra, & Martienc. in
l. 1. tit. 25. lib. 5. recop. glos. 9. n. 5.

EX Quibus supradictis cōsequi cap. 1.
tur notabilis questio, à Doctoribus Quest. 12.
ad modū controuersa, cuius veritas
in praxi multū conducet, videlicet
quod habens privilegium exēptio-
nis à solutione gabellæ, si permiserit,
vel cōsenferit in libro solutiū, vel
ibi, vel sciuerit, & non contulit, nec
nec in tēpote appellauerit, sibi præ-
iudicat, & privilegiū amittit, t̄ per l. 102
1. §. si quis tutor, ff. quādo appellādū
sint, tener. l. in l. falso, n. 3. C. de diuer-
sis testipris, ex doctrina Angel. &
Imol. & aliorum, quos allegat. Quæ
doctrina iuuatur ex Panor. in c. cum
accessissent de cōstit. n. 7. qui tener,
quod privilegiatus ne soluat per stā-
tuas, si sponte semel soluerit, præiudi-
cat sibi in futurū, nisi fuerit protesta-
tus. t̄ Et patrocinatur, quia privilegiū 103
de facili perditur per text. in d. c. cū
accessissent, quod tener Barthol. Bri-
xensis in suis questionibus domini-
calibus, quest. 2. num. 6. & de supra-
dictis agit Azeued. in l. 1. ritual. r. lib.
6. Recopil. à num. 34 referens Ioan.
Garc. de nobilitate, & alios, t̄ F1- 104
cit præterea, quod ascribens se in
scriptura sibi præiudicat de conten-
tis in ea, l. sicut, §. non videtur,

105 in 2. p. ff. quibus mod. pig. vel hypot. soluitur: & sciencia vel presentia domini videtur, vel consentientis suam re pignori dari, sibi preiudicat, t per l. 9. tit. 13. p. 3. vbi glo. Sed contra facit, quod qui contractui assistit, etiam re sitis, non videtur approbare, que in eo contenta sunt, l. Gaius. alius, Caius, ff. de pig. actio. l. 60. tit. 5. p. 3. & d. l. si cur, §. non videtur in prin. eod. tit. ita dicit Rebus. ad Regias constit. Gallicanar. de chirograph. n. 56. vol. 1. & qui consensit alienationi rei testatore siue ipse relictus, potest adhuc petere pretium & fideicommissum l. si fundum fideicommissum ff. de leg. 1. tenet Ant. Gom. in 2. tom. variar. c. 12. n. 43.

Sed ut horum iurium veritas solutio habeatur, antea quam ad ulteriora in tota probatione veritatis predictae principalis questionis procedamus, est sciendum, quod sola presentia & taciturnitas alterius in aliquo actu non inducit illius consensum, quando illius presentia contradicendo non posset actum impedire, quin fieret, & sic in eo casu presentia non potest sibi preiudicare, & in hoc casu loquitur. d. l. si fundum per fideicommissum, vbi notat Ias. nu. 6. vel si quis fuerit presentis venditioni suae rei, quam vendidit quidam tertius, talis presentia non potest sibi nocere, quia res aliena vendi potest. C. rem alienam, ff. de contrahend. emptione: & presentia sola tunc inducit consensum, & preiudicat, quando potest contradicendo actum impedire. Ita Ias. vbi supra, & Barr. in d. l. Gaius, & in l. quae dicitur, ff. de solut. matrim. nu. 76. & 95. & in hoc casu loquitur d. l. 9. tit. 13. p. 3. & si quis esset testis,

quando res sua venditur, talis presentia sibi non nocet, & in hoc casu erit intelligenda d. l. Gaius, & dictus §. non videtur in principio: & si esset presentis, & testis, quando res sua datur alicui in pignus, tunc sibi preiudicat, quia impedire posset ratem pignoris dationem demonstrando rem esse suam, & ita intelligendus venit dictus §. non videtur in 2. par. ut resoluit Panorm. in c. ex litteris de transact. & habetur late in 4. vol. communium opin. in nouis pag. 5. col. 1. conclus. 38. & late per Amos. Gabr. in 3. tom. communium opin. lib. 1. conclus. 3. pag. 20. col. 2. cum sequentibus, vbi optimam resolutionem muenies.

Quibus praetabitur redeundo ad decisionem dictae principalis questionis, facit praeterea pro secunda contraria parte negatiua, t in l. qui grauius, C. de censibus lib. 11. vbi probatur, quod priuilegiatus, si grauius fuerit, poterit intra annu reclamare, & antea non sibi preiudicium parat, secundum Barr. in l. forma, §. si ff. de censibus n. 1. ubi additio Alex. & ipse Alex. tenet in additionibus ad dictum Barr. in l. si ut C. de praescriptio. 30. vel 40. annorum, in verbo ceteris, ad medium, sed Panorm. in c. quia indicante de praescript. n. 5. tenet quod priuilegiatus descriptus in albo solus tunc possit reclamare intra 30. annos, & quod antea non sit contra eum praescripta actio, t quae Panorm. opinio vera & tenenda videtur, t a actio, quae comperit contra factum, durat per ipsam 30. annorum, l. si ut, C. de praescriptio. 30. vel 40. annorum, & comprobatur, quando

quando quidem privilegia non soluendi decimas & similia non tollantur vnico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorū, ꝛ. e. si de terra, c. accedentibus de privilegijs; ita Ripa lib. 1. responforum in resp: 21. nu. 10. cum sequentib; & quando privilegium excusae à mūdere reali, ꝛ. à solutione decimarū, & similib; si privilegiatus soluat, sibi tantum in solutis & non in soluendis præiudicat, per glos. verbo, continuetur in c. cum accessissent de cōstitutio. vbi DD. & Bar. & Salic. in l. voluntarie, C. de excusationum per tex. ibi, vbi probatur, quod privilegiatus & exēptus ab onere tutelæ, vel habens privilegium iterabile, & successuum, illud non perdit vnico actu, tutelam acceptando, ꝛ. quod tenet Greg. Lop. in l. 42. tit. 1. §. p. 3. in glos. *Falsa treinta años*, & hoc tempus requiritur ad tollendū privilegium concessum in his, quæ habent reiteracionē, secundum Gozadin. cons. 23. num. 4. & est communis opinio, vt traditur in 2. tom. cōmuni opinionū. lib. 14. pag. 230. col. 2. in nouis.

Et hanc partem tenendo, restat responsio ad d. l. 1. §. si quis tutor, ff. quando appelladū sit pro prima opinione adductam. Et responde, quod loquitur in materia appellationis, respectu sententiæ, quæ in re iudicatā trāsui, si habens exēptionem, & excusacionē à tutela, illam in tempore & ante sententiā nō allegauerit; nec intra tempora appellationis à dicta sententia cōtra eū lata appellauerit. Et ideo Iac. in d. l. falsa, C. de diuersis rescriptis n. 3. firmiter in dicta prima

opinione nō residet, & videtur ad cōtrariā inclinari in n. 4. Et ad doctrinā Panormitani in d. c. cum accessissent n. 7. de cōstitutio: responde, quod Barr. in l. 1. C. de his qui in prio. credit. loco succedūt, quem pro sua opinione tēfert, nullum verbum de hoc agit. Et ad doctrinā Barthol. Brixienfis affirmantis, quod privilegiū de facili perditur; responde, quod privilegiū perditur in multis casibus a iure expressis, vel mera voluntate & expressa renuntiatione privilegiati, vel privilegio contraveniendo, & in hoc casu loquitur & intelligitur rex in d. cap. cum accessissent de cōstitutio. & dicta doctrina Brixienfis.

NEC Omitam, quod privilegium personale exēptionis non trās-
ir ad filios, nec ad heredes, secundum Bart. in l. 1. n. 2. ff. de cōstitut. Princip. & Licetiet. de primogenit. lib. 3. q. 1. n. 2. nec privilegium alicui concessum, extenditur ad eius filios, l. 2. C. de bonis quæ liber. c. 1. §. cum vero, qui feudum dare poss. in vbius feudorū, tēner Licetiet vbi supra lib. 1. q. 25. n. 3. ꝛ. quod secus erit in privilegio reali, quod trāsit ad heredes, per l. fordidorū, C. de excusatio: itinerum lib. 10. latet Decius in l. privilegium, ff. de regul. iur. & quando privilegium dicatur, & presumatur reale, vide in glos. 2. in d. l. fordidorū, & Ioan. de Placca ibidem verſ. Quid autē. Et quando dicatur reale vel personale, tradit Azcu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. n. 92. & quādo privilegiū reale cōceditur alicui, & eius successorib; intelligitur ordine successivo, ꝛ. primò ad filios, deinde ad nepotes, &

Quest. 14.

160

110

1102

Tractatus de privilegiis

non concurrunt simul, l. palatinis, C. de privilegiis eorum, lib. 1. 2. & ibi Ioan. de Platea.

Quest. 14. SED In dubiū venit, utrum in casibus, quibus privilegium trāsit ad filios & heredes, extendatur ad naturales tantum. In quo casu tenendum est, transire ad naturales tantum, l. 1. tit. 1. p. 7. ubi latet Greg. Lop. in glof. verbo, *Amiga*, licet aliter disponeretur de iure comuni, ut videre licet per eum, & est verum, quando quidem filij naturales tantum gaudeant nobilitate paterna, & secundū Otalor. de nobil. 2. p. c. 3. n. & in 4. p. c. 2. a. n. 3. & contra alios etiam defendit Azeu. in l. ro. tit. 8. lib. 5. a. n. 51. de quo vide Ioan. Garc. de nobil. glo. 1. §. 1. n. 46. quid contra Otalor. tenet, qui secus tenet in incestuosis, spiritijs, & adulterinis.

Quest. 15. MAIOREM Tamen dubitationem adferebat illa quaestio nimium controuersa, utrum in casibus, quibus privilegium exceptionis ad filios extenditur, intelligatur de antea natis. In qua quaest. videatur tenendū, huiusmodi privilegium non & comprehendere filios antea natos, quibus non videtur concessum: nā filij nati ante patris dignitatem non gaudent illa. l. senatoris filia, iuncta glof. fin. & l. emancipatum, §. fin. ff. de senatoribus, l. Diuo Marco, l. si senator de dignitatibus lib. 12. latet de hoc Azeu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. recopilat. a. nu. 82. usque ad nu. 92. & Ioan. Guier. in quaest. 1. Canon. 1. p. c. 30 n. 36. & Ioan. Garc. de nobil. a. praedictis authoribus allegatus. Et quod idem dispositum sit in privilegio de hidat-

guia, y caualleria, tenet Otalor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 2. & ratio poterit esse, quia qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet iudicari secundū qualitatem verbi, vel participij, l. in delictis, §. si extraneis, ff. de pona libus actio. l. ex facto, ff. de vulgar. l. Tertius, ff. de militari testam. Quod comprobatur, quia privilegium exceptionis a solutione gabelarum, vel Regij tributis, debet strictissime interpretari, & quia odiosum est Regio patri monio, & alijs multis de causis & rationibus, quas exprimit, & refert Otalor. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 3. cū seqq. quem videas optima iura recentiorum, cum Ripa lib. 2. responsorum, c. 26. num. 19. Ex quibus deducitur, quod cum in fauorabilibus, & in dispositione legali appellatione filiorum veniant nepotes & per l. liberorum, ff. de verbor. signific. ubi Barr. & DD. & Castill. in l. 5. Tauri verbo, *El hijo*, vers. Quzro dicitur hic; & Mieres de maiortatu 1. p. q. 15. nu. 6. & 14. & 29. & Marienq. in l. 1. tit. 2. lib. 5. recopil. n. 6. glof. 2. & Alciat. in c. perniciosam de officio ordinarij num. 7. secus erit in odiosis, per l. 1. §. si maritum, ff. de ventris in possessione. mittendū, secundum Castillū & supra relatos Doctores, & secundū Anton. Gabr. in 3. tom. communij opin. lib. 6. tit. de verbor. signi. conc. 1. col. 2. si filij nati; expresse sint nominati in dispositione hominis, vel exceptionis privilegio, non veniunt nepotes; & ita Barr. & DD. in l. liberorum, ff. de verbor. signific. & in l. si quis ita, ff. de testamentaria tutela, tradit Pinel. in l. 1. C. de bona mater; 1. p. n.

7. dicit cōmunē Curt. iua. conf. 114. n. 5. & tenet Otalor. de nobilit. 4. p. c. 2. n. 6. licet in beneficijs fauorabilius à Principe cōcessis appellazione filiorū veniant nepotes, secundum Anton. Gabr. vbi supra pag. 336. cōclus. 1. col. 1. latè per Humadam in scholijs ad Greg. Lop. l. 2. tit. 1. §. p. 2. gl. 17. n. 11. & in Hispanorū primogenijs secundū Molin. 1. p. lib. 1. c. 6. à n. 28. cum seqq. ob iaciones, de quibus per eundem, & vide Laram de anniuersarijs lib. 1. c. 6. à nu. 6.

24 ff. 16. PRIVILEGIUM Deinde immunitatis & exēptionis à solutione Regiæ gabelle cōcessū oppido vel ciuitati, exēditur, & augeur, quāuis ciuitas aucta fuerit ex ipsa priuilegij natura, & quæ talis est, vt cōcessum in principali ualatur ad eius augmentum, per tex. in c. quia circa de priuilegijs, ita tradit Alber. Bru. in tract. de augmen. conclus. 9. in 2. vol. tractatu Doctorū: & exēptis à solutione collectarum de rebus suis, est exēptus à de rebus postea quæ sitis per plura iura, quæ refert Aules in cap. prætorū in procemio vbi b. Blas, n. 9. 117. de quo videat Rip. in l. si extor. ff. de leg. 1. à n. 2. quæ exēptionis & exēcationis iuriū regaliū priuilegia ad suū robur, & validitatem requirūt 118. clausulā ex certa sciētia, vt habetur in l. 6. tit. 27. p. 2. & per Bar. & scribētes in l. euacuas, C. de decurionibus lib. 10. & per Alberic. in rubr. ff. de muneribus & honor. & morte concedentis spirat per l. 10. tit. 18. p. 3. nisi verba perpetuans habeant, vel aliter à concedente dispositū sit, ita Otalor. de nobilit. 4. p. c. 5. n. 5. ad fi.

cum seqq. qui vbi supra in 1. p. c. 1. n. 13. cum sequentibus, latè differit, quid nomine iuriū regaliū Hispanie, *detechos Reales*, contineatur, & ad quem occurre, cū casus de hoc euenierit, quia mirabiliter loquitur, maxime in c. 1. n. fin. Et cū aliqua de filijsnatis ante priuilegiū dixerimus, erit opere pretiū in tractatū examinare illā admodū cōtrouersā quæstionē.

V T R V M Infamia, inhabilitas & delictum patris productoris, qui erimen hæc is vel læsæ Maiestatis diuinæ vel humanæ cōmiser, noceat tū filijsnatis, quā nascituris: Ex ne immoremur, vel aliquid extra nostram materiā priuilegiū referamus: quia Doctores in prædicta quæst. in varias diuisi sunt sententias, veritas earū inuenietur per Castriū de iusta hæretico-tū punitione lib. 2. cap. 11. col. 13. & Couar. lib. 2. variatū c. 8. n. 3. & 4. Anto. Gom. 3. tom. de delictis c. 2. n. 13. & Gom. de Leon in cētūria sua c. 81. Mol. de Hispan. primogen lib. 4. cap. 11. à n. 50. cum seqq. & Azue. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. nu. 18. Grat. in regulis & fallēt. regu 55. à n. 26. cū seqq. & per d. Azu. in l. 11. tit. 4. d. lib. 5. a nu. 4. cū seqq. Otalor. de nobil. 4. p. c. 9. n. 8. so 334. & per Bor. de Paz iuniorē in suis quæstionibus de maioriā, q. 3. à nu. 12. maxime à n. 69. tradit si. Emanuel Rodrig. Lustratus in sua sum. c. 130. pag. 345. & latè habetur in 1. volum. communium opinionū lib. 6. pag. 407. col. 2. in nouis, & per Iul. Clar. lib. 5. exceptiū sententiarum, §. læsæ Maiestatis crimen n. 12. & Ioan. Gutier. in iustis lib. Canonis lib. 2. c. 30.

SED

Tractatus de priuilegijs

SED Ne hoc extra rem dictum
censeatur, erit adnotandū, quod pri-
uilegiū per dictum iam respectū pa-
rentum quam filiorum perditur lese
Maiestatis diuinæ vel humanæ, per
l.quisquis cū macta, C. ad legē lu-
liā Maiestatis, c. felix de penis, c. sta-
turū de hereticis, l. 2 tit. 2 p. 7. Hadit
Orator de nobil. 2 p. c. 6. n. 9. ad fin.

122 † in quo necessitas erit prædictę
questionis examinatio, quoad filios
naturales, vel nasciuos.

Quęst. 18. SED Licet priuilegiū non possit
interpretari nisi à Principe illud cōce-
dere, lex factō de vulgari, ff. l. 2 tit.
1 p. 2 l. 27. tit. 18 p. 3. l. 4. tit. 33 p. 3. est
adnotandum, quod priuilegiū reci-
pit interpretationē extensiuā à cō-
muni vſu & practica, † secundum
123 Ripam in l. quęstio, ff. de re ind. n. 1.
& probatur per d. l. 4 tit. 33 p. 7. ibi:
Costumbrę antiqua, & per l. si de inter-
pretatione, l. minime, ff. de legibus,
& de materia est videndus Greg. Lop.
in d. l. 27. tit. 18 p. 3. in gl. 1. vbi bonas
inuenies distinctiones & limitatio-
nes. Sed tamē causa priuilegij finita
vel cessante, cessat & finitur priuile-

124 giū, † c. cū cessante, de appell. tenet
in Bar. l. Titij, §. vſura, n. 1 ff. de le. 2.
Ex quo veniat interpretandū l. 20. &
21 in 18 lib. 9 Rec. vbi cōceditur pri-
uilegium assistentibus *En las vſtas*,
quę dictis legibus cōprehenduntur.
Quia priuilegiū ratione loci & perso-
næ concessum, non potest alibi exer-
126 ceri, quā in illo loco, † secūdū Innoc.
in c. bone de postulatione pſatorū,
Alex. in l. fin ff. de cōst. Principum,
Bald. in l. 2 C. de seini. q. 17. Et eadē
ratione limitari l. 32. cum seqq. d.

tit. 18 vbi priuilegiū conceditur ali-
quibus officialibus: quę intelligendę
verunt, dum officiū exerceant, quo
officio finito, finitur & priuilegium:
quia de iure dispositū est, quod pri-
uilegiū datum & cōcessum officio,
finitur, & non durat officio finito,
† secundū Bar. in l. placet, C. de facto 126
sanct. Eccles. n. 12. tenent DD. quos
refert & sequitur Auēd. de exequē.
mand. regnū 2 p. c. 14. n. 29. ad fin. &
Bacq. de inope debitorē c. 19. n. 9 &
11. Quā docti inā intellige verā, nisi
officiū habeat dignitatem annexā,
nam tunc repositis priuilegium durat
officio finito, secundū Bai. in l. maxi-
marum n. 1. C. de excusat. munerū
lib. 10. & Bacq. vbi supra d. n. 9. qui
plures allegat DD. & in tantum est
verum, quod officiales, quibus vario
ne officiū aliquod conceditur priuile-
giū, tenentur actualiter, & nō nomi-
ne tantū illud officium exercere, cui
nō satisfaciunt, nec potui debent di-
stingi in illo, nisi ipsum per se, & nō
per interposuam personam, nec per
substitutū exerceant. † per l. fin. ff. de 127
excusat. tutor. tenet Bar. & DD. ibi,
& Auēd. vbi supra n. 29. in fin. &
cōprobatur, quia in operibus artifi-
cialibus, in quib' veniat ingenium,
& disciplina, videtur electa industria
personę, † l. in artifice, ff. de solu- 128
tio. vbi Bar. & ipse in l. vnica, C. de
caducis tollend. §. nec autem, & in
veteris, C. de contrahen. & cōmū-
da stipulati. Dicitur in regul. qui facit
per alium de reg. iur. lib. 6. nu. 3. qui
DD. limitant in opere factō per aliū
æquē idoneum, quo casu artifex, cu-
ius industria est electa, satisfaci-

Quę

Quæ omnia vera sunt de iure cõmu-
ni, nisi aliter in priuilegijs fuerit dis-
positum, vt habetur in d. l. 24. cum
sequētibz, dict. tit. 18. lib. 9. Recop.
ibi: *T de las otras cosas que el y su mu-
ger, y hombre, y criados vendierē por
el.* Sed ipsi exempti à solutione ga-
bellæ ad excusandas fraudes tenen-
tur iurare ad istantiam gabellarum
conductoris, iuxta formam dictæ l.

129 24. sub pœna in ea contenta. † Et si
aliquid alienū fraudulenter tanquā
suū vendiderint, tenentur cū septuplo
soluere gabellam ratione pœnæ.

Quest. 19. E T Quia multoties dubitatum
vidi in forensibus, quomodò intelli-
gantur illa verba legis 11. tit. 18. lib.
9. Recopil. in fin ibi: *Que sean fran-
cos, que no pagen alcavala de las cosas
que vendieren de sus labranças y cria-
ças, segun, y en las lugares que
se contienen, y fueren contenidos en los
privilegios de franquexa que desto tie-
nen confirmados por nos, ò les diere-
mos de aqui adelante, † ne deinceps
dubitatio aliqua relinquatur, semper
tenui, & nūc teneo, quod posita sunt
in dicta lege ad explicandā differen-
tiam verborum & concessionū, quæ
in multis priuilegijs cominentur: nā
in aliquibus exemptio conceditur de
rebus vēditis intra mœnia ciuitatis &
loci, in aliquibz de rebus vēditis etiā
in suburbijz, & in iure, & extra loca,
in aliquibus cōceditur de rebz vbiū
q; venditis in mari, vel in terra, & in
aliquibus ad grossū & minutatim, &
in aliquibus minutatim tantū, vt est
videre in toto tit. 18. d. lib. 9. Rec. Et
ego inq; plurimū priuilegijs vidi.*

Quest. 20. N E C Minor adest difficultas

& dubitatio in intellectu legis 2. tit.
10. lib. 9. Recop. vbi probatur, quod
portantes & vendentes aliquas mer-
ces in locis, mercatis, vel in nundi-
nis habētibz priuilegium & exem-
ptionē à gabellæ solutione, tenen-
tur eā soluere in locis, vbi bona vel
merces extabant, & vbi vicinitatem
habent. Cui legi secundæ videtur
contradicere l. 17. tit. 17. lib. 9. Reco-
pilat. ibi: *Pero si los vendieren en fe-
ria por nos franquexada, por privilegio
que estè assentado en los nuestros li-
bros, que no paguen alcavala en los lu-
gares do los registraron, & l. 4. tit. 20.
d. lib. 9. ibi: Saluo si fueren las tales
franquexas por nos dadas y franquea-
das, y confirmadas, y assentadas en los
nuestros libros. †* Quibus legibus pro-
batur, quod vendentes aliquas res in
locis, mercatis, vel nundinis, quorū
exemptio scripta fuerit in Regijs Ca-
diçibus *De los saluados*, non tenen-
tur gabellam soluere in suis locis, à
quibus cum dictis mercibus exierit.

Sed dictis legibus rectè perpensis
nulla in eis inuenietur contrarietas:
nam prædicta l. 1. interpretatur, &
limitatur per decisionem dictarū le-
gum 17. & 4. quæ sunt nouiores, &
in quaterno gabellarum descriptæ,
vbi Rex disponere voluit, quod licet
teneatur ad gabellæ solutionem in
suis locis illi, qui bona vendenda in
locis, mercatis, & nundinis exemptis
asportauerūt, hoc intelligatur in lo-
cis, mercatis, & nundinis priuilegiū
exemptionis habentibus, nō tamen
in Codicibus *De los saluados*, descriptis,
& quod nullam soluere tenean-
tur gabellā in suis locis, & ciuitatibz,
si prædi-

131

Tractatus de priuilegiis

si predicta loca, mercata & feriae, vbi venditio fit, in codicibus Regijs De los saluados descriptae fuerint.

Quaest. 27.

Dubitarur deinde, vbi teneantur solvere gabellam muliones, vel alij, qui extra sua loca aliquod emerint, & asportauerint, venundauerintq; in locis exceptis & libetis à solutione gabellae & in codicibus Regijs nō de-

⁸³² scriptis. † Quo casu videbatur dicendum, quod gabellā soluere teneantur in suis locis & ciuitatibus, vbi habitant, atque domum & vicinitatem habent, per text. in d.l. 17. tit. 17. lib. 9. Recopil. ibi: *Pero si en lugares de señorio se vendiere y entregare, toda cosa paguen alcuala en los lugares donde lo registaren, & per l. 4. tit. 20. dictoq; lib. 9 ibi: Mandamos, que qualesquier personas, que fueren a vender qualesquier mercaderias y otras cosas, a qualesquier ferias y mercados, y villas, y lugares francos. Exibi: Sean tenudos de pagar la dicha alcuala enteramente en los lugares donde moran, y fueren vecinos.* Et cap. 26. in nouis gabellatum punctuationibus incipit, *Y can condicion, vbi probatur, quod illi qui extraxerint, & deprōferint aliquid vendendum, tenetur exhibere arrendatori, & registum facere, ad hoc vt de precio gabella debita soluantur.* Sed nihilominus affirmandum est, iure nouiori per dictum c. 26. in nouis gabellatum punctuationibus contrarium dispositum, in hac verba: *Can que esto no se entienda con los que traxeren algunas mercaderias de passo de otras partes, no haciendo alli plaça della: que haciendo la, ha de ser obligada la tal persona a hazer la*

misma manifestacion, para que se vea lo que alli se vendio, y si se pagó el alcuala dello, y lo que saca fuera. Quae veritate sic intellecta cessabunt molestiae, inquietationes, & vexationes, quae in predicto casu mulionibus & alijs à conductoribus gabellarum iudicijs fauoribus, & id non virantibus, inique & indebitè fiunt.

ALIQUANDO Tamē Re ^{Quaest. 28.}

giar donationes fiunt, & priuilegia exemptionis, & alia huiusmodi absentibus conceduntur, & erit operis pretij scituque dignum, utrum dictae donationes, priuilegiaque ante acceptationem donatarij & priuilegiati vim habeant, vllq; ius transferant. † In qua quaest. erit affirmandum, pro veritateque habendum, donationes à Principe factas, priuilegiaq; concessa nullam vim habere, nullumq; ius in absentē trāsferre antē donatarij vel priuilegiati scientiā & acceptationē, per text. in cap. si sibi absent de praebend. lib. 6. c. 1. §. dicebat de concess. praebend. lib. 6. l. impetrata, C. sentet. rescind. nō pos. c. graia, vbi gl. vbi b. ignorant, de rescriptis lib. 6. l. fin. C. de Consulibus lib. 12. vbi Ioan. de Platea, & omnes late scribentes, tenent Alciat. resp. 200. nu. 17. Crauer. cōf. 261. nu. 5. & quamplures DD. quos refert & sequitur Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. c. 7. n. 68. Bar. Alex. & DD. in l. fin. ff. de constitut. Principis, & in l. qui absent, ff. de acquir. hered. Marien. etiam in l. 1. tit. 7. lib. 5. Recop. glol. 3. nu. fin. quae doctrina cōprobatur, nā licet verū sit, quod ex donatione facta praesentiqueatur ius & dominiū ante † acceptationē. 134
secun-

secundum communem resolutionē
 Doctorum, præcipue Ioan. Andr. in
 cap. cum olim de verborum signifi.
 Bald. in præludio feudorum col. 3. &
 secundum plures Doctores, quos re-
 fert & sequitur Tiraquel. de nobilita-
 te cap. 37. nu. 51. Burgos de Paz Se-
 nior in consil. 25. nu. 2. lib. 1. & Bur-
 gos de Paz Junior in q. 10. in princ.
 ex donatione tamē absenti facta an-
 te acceptationem ius, nec dominiū
 135 transfertur in donatarium, s. l. absen-
 tit. ff. de donatio. l. nec ambigitur. C.
 eodem tit. l. 1. 2. & 3. tit. 11. partit. 5.
 l. 4. tit. 4. eadem partit. l. etiam. ff. de
 donatio. c. 1. de concessione præben-
 dæ, lib. 6. tradit Pau. in l. si mihi & Ti-
 tio. ff. de verborum obligatio. qui te-
 net, donationem nō esse perfectam
 ante acceptationem, & consensum
 donatarij. Quod etiam probat l. 63.
 & 68. tit. 18. partit. 3. quam sententiā
 tenet Aretinus consil. 19 col. 3. vers.
 sed ex secundo, Decius in cōsil. 126.
 nu. 7. & in consil. 110. nu. 1. & 55. nu.
 9. Rebus. ad Regias constitut. Galli.
 tit. de donationum insinuatione art.
 2. glo. 1. nu. 5. tom. 1. & Verius in c.
 in præsentia de probatio. nu. 37. cū
 sequentib. Boetius decif. 353. Grat.
 respon. 25. num. 57. & responf. 127.
 à nu. 20. cum sequentib. lib. 1. Carol.
 Ruinus consil. 154. nu. 12. lib. 5. Co-
 uarr. in rubr. de testamentis. 3. p. nu.
 13. Gregor. Lopez in l. 4 tit. 4 partit.
 5. glof. 1. Burgos de Paz in consil. 14.
 nu. 20. lib. 1. quod adeo verum est,
 quòd etiā donatio causa mortis non
 136 valet sine donatarij præsentia. s. l. in-
 ter mortis. ff. de donatio causa mor-
 tis, tenet Guid. Pap. in q. 221. in prin-

cipio, Couarru. vbi supra num. 12 in
 fine, nec contractus vim ullam ha-
 bent sine viriusq. partis præsentia, &
 consensu, s. per l. contractus cū con- 137
 cordantibus. C. de fide instrum. l. 56.
 in princ. l. 63. & 91. & 93. in fine tit.
 18. partit. 3. & non solum procedit in
 causis nō privilegiatis, sed etiā in pri-
 vilegiatis & pijs: quia quādo pauperti-
 bus, aut Ecclesiæ donatur, nō ante a-
 ctio, nec eius possessio trāsferatur,
 quān donatarij acceptatio præce-
 dat, s. est glof. verbo alia causa in fi- 138
 ne, in l. iulid. C. de sacrosanct. eccles.
 quam communem dicit Bart. Paul.
 & omnes scribentes ibidem, & De-
 cius in consil. 126. num. 8. Granus re-
 spon. 25. nu. 16. lib. 1. & copiose Pet.
 Pau. Paris. consil. 77. num. 42. cum se-
 quentib. volum. 1. Couarru. in d. tu-
 bri. de testament. 3. p. num. 13. Burg.
 de Paz Junior d. q. 10. num. 10. Iulius
 Clar. lib. 4. receptorum sententiarum
 §. donatio. q. 12. num. 6. Greg. Lop.
 in dicta l. 4 tit. 4 partit. 5. glof. 1. Aze-
 uedo in l. 2 tit. 16. lib. 5. Recopil. nu.
 20. ad medium, nec stante l. 2. titul.
 16. dicto. lib. 5. Recopil. ex quacun-
 que donatione, seu privilegio ius ab-
 senti occurr, nisi acceptatio subsequa-
 tur. s. Quod tenet & defendit Greg. 139
 Lop. in d. l. 4. tit. 4. partit. 5. in glof. ver-
 bo, No se pue de hazer, verfic. sed an
 hodie, & Couarru. lib. 1. variarum c.
 14. num. 13 & Burgos de Paz Senior
 in consil. 14. num. 20. in fine, & consil.
 33. num. 12 lib. 1. Cuit. lun. in consil.
 120. Part. Castren. consil. 171. nu. 2.
 lib. 2 latissimè Molina de Hispan. pri-
 mog. lib. 4. cap. 1 à num. 60. cum se-
 quent. & Burgos de Paz Junior in d.

Tractatus de priuilegiis

q. 10. nu. 35. qui in numeris antecedē-
tibus cum dicto Molina vbi supra,
agit de vero intellectu dictar. l. 2. tit.
16. lib. 5. Recopil. quod etiam tenet
Azenedo in dicta l. 2. & Maricço,
& alij ab eo relati, & Mieres de ma-
ioribus. 1. part. q. 36. & Angulo de
meliorationibus in l. 1. glof. 5. nu. 18.
qui hanc dicit esse magis receptam
opinionem, licet contrariam sequa-
tur cum Mencha. Sarmien. quos te-
fert, cum qua etiam opinione resi-
det Pailador. de rebus quot. lib. 2.
cap. 3. à nu. 36. Et ideo vera sit resolu-
tio, quod quislibet poterit libere reuo-
care suam donationem absenti factā
440 ante eius acceptationē, & per text. no-
tabilem in l. 2. §. sed si quis donatu-
rus. ff. de donatio. l. quotiens. C. de
donat. quę sub modo. l. quotiens. C.
de reuendic. vbi probatur, posse do-
nantem rem vni donatam alteri do-
nare: & in rebus donatis esse præfe-
rendum secundum donatarium, qui
fuit præfens, aut cui res tradita fuit:
quam opinionem tenet Paul. de Ca-
stro consil. 195. num. 3. lib. 2. Decius
consil. 226. num. 26. cum sequenti-
bus, Gratus responsio 25. numer. 37.
& consil. 127. numer. 20. lib. 1. Petr.
Pau. Paris. consilio 77. num. 31. cum
sequentibus volum. 1. Cassan. con-
silio 7. num. 42. Carolus Ruinuse o-
silio 5. numer. 5. & 8. lib. 1. Gregor.
Lopez dicta l. 4. tit. 4. parti. 5. glof.
1. Couarruu. in dicta rubr. de testa-
men. 3. part. num. 13. Anro. Gom. in
l. 45. Tauri, num. 83. Burgos de Paz
Senior in d. consil. 14. num. 20. cum
sequentibus, Tellus Ferdinand. in l.
17. Tauri n. 30. quod præcedit, etiā si

donatio fuerit iurata: quia nullū ha-
bet effectum, & poterit reuocari an-
te acceptationem, tradit larē Burgos
de Paz Senior in consil. 2. num. 28.
lib. 1. & Molina vbi supra lib. 4. cap.
2. num. 56. quod probatur in l. ce-
tum. §. si quis absente. ff. de confessis,
tenet Archidiaconus in cap. quæ-
eūq; in principio 22. q. 5. & Fortu-
nius Garcia in cap. 1. num. 25. de pa-
ctis, & Gregor. Lop. in d. l. 4. glof. 1.
in versic. si tamē ex verbis: & etiam
tenent plures Doctores, quos refert,
& sequitur Burgos de Paz in dicto
consil. 14. num. 21. cum sequentibus
lib. 1. & Burgos de Paz Junior dicta
q. 10. num. 46. Ioannes Gutierrez in
cap. quamuis pactum de pact. lib. 6.
in prin. nu. 55. & procedunt supra
dicta, licet in donationis scriptura ap-
positum sit pactū de nō reuocando:
& quoniam hoc etiā pactū necessario
445 acceptandū est: & ante acceptatio-
nem poterit reuocari cum ipsa prin-
cipali donatione: quam tanquam ve-
ram opinionem defendit in proprijs
terminis dictus Molina vbi supra lib.
4. cap. 2. num. 64. versic. quod etiam
cum numeris sequentibus, quia cum
ex antea dictis sit vera resolutio,
quod donatio absenti facta sit de sua
natura reuocabilis ante acceptatio-
nem, nihil operatur iuramentum,
nec illa clausula, *Promitto me non re-
uocaturum*, ea namque non obstan-
te poterit donans ante acceptatio-
nem donatarii donationem à se fa-
cta reuocare, iuxta glossam in verbo
acceptetur, in l. si alienam. §. Matce-
lus. ff. de donat. causa mort. l. cū pre-
catio. ff. de pectatio, vbi notant Do-
ctores,

Etotes, tenet Corneus cōf. 126. col. 1.
lib. 1. Decr. cōf. 475. nu. 17. Aymon
Craner. cōf. 51. lib. 1. Et quando cō
tractus est de sui natura reuocabilis,
clausula accessoria in eo posita cēse-
tur esse reuocabilis. † l. sub conditio-
ne. ff. de bonorum posses. contra Ta-
bul. l. in feruitute. §. si quis. ff. de bo-
nis libertorū, glof. verbo Fauiana in
l. si patronus. ff. si quid in fraudē pa-
troni. tradit Iasi in l. ex testamento,
C. de fideicom. n. 1. & 2. & in l. nō du-
biū. C. de legibus n. 56. & clausula nō
reuocandi in qualibet scriptura ap-
ponitur in fine, & post dispositionē,
& quando io finem, & post disposi-
tionem apponitur, cēsetur magis ad
executionem, quā ad substantiam
contractus appositā, & clausula, quę
ad executionem contractus opponū-
tur, non solent eius substantiam aliq-
uā rārē: † tex. in Clem. 1. in fine de prę-
bendis, tradit Cardinalis cōsil. 19.
& Decius cōsil. 2. num. 9. & cōsil.
205. nu. 18. & alij plures, quos refert,
& sequitur Couart. in d. rubr. de res-
tam. 2. p. nu. 12. verūcū tertia conclu-
sio, maxime quia prædicta clausula
de non reuocando in contractu do-
nationis appositā magis ex rabellio-
num stylo, quā ex partium, & con-
trahentium consensu censetur, &
ideo tales clausula nihil operantur,
nisi constet, appositā fuisse depar-
tium & contrahentium consensu, †
secundū Bart. in l. 1. ff. de iure codi-
cillorum, Bald. in l. quotiens. C. de
heredibus instituendis nu. 1. Alex.
cōsil. 141. num. 2. lib. 1. teoet Goza-
dius cōsil. 80. num. 15. Carol. Mo-
lingus in consuetudinibus Paris. tit.

1. §. 10. quæst. 13. & Couart. ubi
supra num. 14. Michael Crass. de sue-
cessio. 2b intestato. §. donatio causa
mortis quæst. 1. num. 6. pag. 91. Pā-
ctum enim de non reuocando non
supplet traditionem requisitā, per l.
1. tit. 6. lib. 5. Recopilar. ad hoc vt do-
natio fiat irreuocabilis, per ea quę
trahit Angulo in tit. de melioratio-
nibus in l. 1. glof. 8. numer. 9. quibus
non amplius immotor, ne ex a ma-
teriam, & institutum nostrum de
aliquo perperam dicto arguamur:
quamuis prædicta nō extra rem, nec
extra materiam privilegiorum &
exemptionum sunt allata.

IN Qua dicta materia se offert Quæst. 23:
illa quæstio notanda, vtrum habens Cap. 4.
privilegium exemptionis, & excu-
sationis à solutione gabellæ, vel spor-
tularum si scienter soluerit, possit
solutum repetere per cōditionem
indebiti: † In qua quæstione tenet
Baldus in l. fin. C. de fructibus, &
litru expensis, & cū referens Greg.
Lop. in l. 30. tit. 14. part. 5. glof. 1.
quod dictus privilegiatus, & exceptus
scienter soluens gabellam, vel sportu-
larum, nullam habebit repetitionē per
indebiti cōditionē, qui Greg. Lo-
pez ubi supra cum Paul. de Castro
in l. si heres. §. si totam numer. 2. ff.
ad Senatusconsult. Trebellian. mi-
rabiliter distinguunt, & resoluunt,
quando dicatur solutio scienter, vel
per errorem facta. † Et secus erit, si
per errorem, vel ignorantiam solue-
rit, per ea, quę tradidimus in libro
de gabellis in 3. p. in princ. nu. 27. Et
cui scientiæ, vel erroris incubat pro-
batio, tradunt supra relati Dēctores;

G 4. quos

Tractatus de priuilegiis

quos vide, ne eius dicta repetamus, & est tex. ad idē in l. 19. tit. 14. parti. 5. vbi habetur, quod actori incumbit erroris probatio, quādo reus solutionem confessus fuerit: quā legem vide optimē distinguente: & de illo qui habet priuilegiū, ne cōueniatur in plus quā facere potest, si soluat, utrū ei repetitio per conditionem indebiti

147 cōpetat? Vide latē Bart. in l. ex diuerso. 4. fin. ff. solut. matrim. num. 13. cum sequentibus, qui optimē distinguunt, & resoluit.

Quest. 24. POSSET autem aliquod immunitatis, & exemptionis priuilegiū concedi alicui, & eius familiæ, ad cuius interpretationem, cū casus obuenerit, est sciū dignū, quis cōprehendatur sub hoc nomine familiæ. In qua questione dicas, quod comprehenduntur omnes, qui sunt de familia habentis priuilegiū, hoc est descendentes, & transuersales vsq; ad millesimum gradū cognationis, vel agnationis, per l. pronuntiatio. §. familiæ, ff. de verb. signifi. l. fin. C. eodem tit. l. cum ita legatur. §. in fideicomisso. ff. de legat. 2. l. 1. in princ. ff. de gradibus cognatio. tradit Doctores in supradictis iuribus: & in materia fideicommissi, & maioratus tener Molin. de Hispan. primogen. r. p. lib. 1. c. 4. nu. 40. cum seqq. & Burg. de Paz in proemio legum Tauri num. 106. & quomodo intelligatur, & exemplificetur hoc nomen, familia, tradit latē Gregor. Lop. in l. 6. tit. 33. parti. 7. in glos. verbo, familia, & Lara de anniuersarijs lib. 1. c. 6. d. n. 9. sub qua etiā cōprehenduntur libeti homines, qui sunt in seruitio illius, cui priuilegiū

concessum fuerit. l. adiles. ff. de edilio edicto. l. 1. §. familiæ. ff. de vi & vi armata, tenet Math. de Afflict. in tract. de iure procomissos. §. 3. nu. 5. quod intelligo verū, si habitant in eadem domo, & non in diuersis, nec diuisim, secundum Boerium in de eis. 213. n. 13. & 15. de quo vide Castellū in l. 17. Tauri, in glos. verbo, *De suis hys*, versic. quēro filij, dicitur etiā de familia legitimatus, † secundum Cō 149 uat. in 4. Decretalium: 2. p. c. 8. §. 10. d. nu. 2. & Molin. vbi supra lib. 1. c. 4. nu. 44. & Orosc. in l. cum legitime in princ. ff. de statu homin. & est tex. in l. cum pater. §. cum inter, & s. libertis. ff. de legat. 2. & tex. de iure Regio in l. 10. tit. 8. lib. 5. Recopil. & ibi Azevedo n. 4. refert, & sequitur per plures Doctores, Molina vbi supra nu. 44. qui in nu. 45. cum sequētib; affirmat, quod filius naturalis, bastardus, vel adoptiuus, vel spurius nō cōprehenditur sub hoc nomine, familiæ, † per plura iura, & DD. quos allegat, & apud eū videri poterūt, & per Castellū in l. 17. Tauri in verbo, *De suis hys*, versic. quēro filij vsq; ad finem, & plurima per Menoch. de arbitra. lib. 2. centuria. 6. casu. 542. & si dictū priuilegiū, vel exemptio concedatur alicui, & eius successoribus, † si illud 159 verbū, *Ad suis successores*, fuerit genericē sumptum, comprehenduntur tam successores vniuersales, quā particulares; & tam successores ex vltima voluntate, quā ex contractu, per l. fluminum. §. adiunctur. ff. de damn. infecto. l. 1. §. illud. ff. quorum legatorum, & vtrobiq; communiter Doctores, & quid cōprehenda

tur sub verbo, *Posteris, sobolis, vel pro-*
 152 *lis*, in privilegio appposito? ¶ Habetur
 per Doctores in l. 1. §. personar. ff. de
 iure immunitatis, vbi sacè Alexan. in
 apostillis ad Bartolum. Et quid si ali-
 cui, & omnibus de genere privile-
 153 *gium*, vel exēptio à solutione gabel-
larum concedatur? ¶ In quo casu di-
 cendum est, quod generis appellatio-
 ne continentur omnes consanguini-
 nei, & cognati, ut tradit Decius in l.
 feminar. ff. de regul. iur. nu. 64. & est
 de iure regio rex. in l. 22. tit. 13. parti.
 2. vbi tenet Greg. Lop. in gloss. fin. ad
 finem, comprehendunturque fratres
 per l. cum quidam. ff. de interdictis
 & relegatis, tenet Cassan. in consuet.
 Burgundie rubr. 8. §. 5. versic. irē po-
 steritas col. 1. n. 46. fo. 296. & etiā le-
 gitimati cōprehenduntur per l. quon-
 iam. C. de natural. liber. vbi Bald.
 non tamen cōprehenduntur bastar-
 di, & naturales tātum sub hoc verbo,
 154 *Generis*, vel de *genere*, ¶ secundū Bal-
 & DD. in l. fin. C. de verb. signific. re-
 ner Parauinus in tract. de masculinū
 successione exclusis feminis. 3. parti.
 principalis nu. 6. in 1. volum. tracta-
 tum Doctorum, Alex. & Doctores
 in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad
 Senatuseonful. Trebellia. Tiraquel.
 de nobilitate cap. 15. num. 12. Ias. in
 d. l. fin. C. de verborum signific. nu.
 13. & 14. Molina de Hispan. primo-
 gen. lib. 1. cap. 4. num. 46. compre-
 henduntur tamen qui sunt de agna-
 tione in linea masculina sub dictis
 verbis, *Generis*, vel *de genere*, secun-
 dum Cassaneum vbi supra ubi 4. §.
 19. col. 1. nu. 16. fol. 13.

24 est. 25. EX Quo deducitur illa admo-

dum controuersa quæstio, in qua
 Doctores in varias sunt diuisi senten-
 tias, utrum si privilegium concessum
 sit alicui, & suo generi, comprehen-
 datur nati ex feminis. ¶ In qua quæ- 155
 stione videtur tenendum, quod pri-
 uilegium exemptionis alicui, & suo
 generi concessum, nō extendatur ad
 natos ex feminis, per text. qui ad id
 videtur expressus in l. 1. §. filix. ff.
 de iure immunitatis, vbi tenent Bart.
 & Doctores. Sed contrarium puto
 verum, & sic quod etiam nati ex fe-
 minis in tali privilegio comprehen-
 dantur: quod tenet Anto. de Butrio
 in d. l. 1. §. forminx, & Paul. de Ca-
 stro in l. 1. C. de conditio. insertis nu.
 4. ipse Paul. in consil. 313. Ioannes
 de Imola in consil. 62, Corne. con-
 sil. 123. quos & alios Doctores refert,
 & sequitur Decius in cap. nouit de
 iudicijs nu. 4. & in consil. 123. in 2. p.
 per totum, Paul. in l. si dotali. ff. solu-
 to matrim. nu. fin. ad finem, qui re-
 spōdit ad rex. in d. l. 1. §. filix. ff. de iu- 156
 re immunitat. ¶ qui loquitur in ca-
 su speciali, & in privilegio immuni-
 tatis, quod tē publicam offendit: &
 idem respondit Pau. in d. l. 1. C. de cō-
 ditio. insertis nu. 4. & Decius in di-
 cto consil. 223. num. 8. & hanc par-
 tem tenet Otalora de nobilitate. §.
 part. cap. 5. num. 19. qui in num. 20.
 ad finem dicit, adeo difficilem esse,
 quod sit noua Regia decisione dig-
 na, quod ad dubitationes extripan-
 das ita decisum fuit in l. 17. ut. 18. lib.
 9. Recopilat. ibi, *Quier decidienda*
de varones, o de mugeres, gozeu, y les
sea guardado el dicho privilegio. Et ita
 iudicatum sapē sapientis videri, ait ip-

Tractatus de priuilegiis

se Otalora ubi supra: cuius opinio-
nem, eo non relato, tenet & sequitur
Pinel. in l. 3. C. de bonis mater. à nu.
31. quod nota ad l. 3. r. cum seqq. in d.

157 ut. 18. lib. 9. Recopil. † quod idē erit
indicandum, quando priuilegiū con-
ceditur alicui pro se, & suis descen-
dentibus, vel hæredibus, vel successo-
ribus in quo comprehenduntur tam

158 cōdētes: quia ubi agitur de heredita-
te, vel successione, nulla est sexus dif-
ferentia habenda, tex. in authen. de-
functo. C. ad Tertullia. authentica in
successione. C. de suis & legit. hære-
dibus. l. lege duodecim tabularū. Q.
eod. tit. l. maximū vitiū. C. de liber.
præterit. l. 1. §. generaliter. ff. de le-
gat. præstadi. ceter. Alex. consil. 160.
lib. 2. appellacione enim descenden-
tium veniunt omnes in infinitū tam
masculi, quā feminæ, & rā descen-
dētes de masculis, quā de feminis,
l. si. C. de suis & legit. hæted. tex. in au-
thent. de hereditatibus, quæ ab inte-
stato in princ. quod hodiē erit mira-
bile in praxi ad decisionem, & inter-
pretationem legis 18. ut. 18. lib. 9. Re-
copilat. ibi: *¶ sus hijos y descendientes*
goze del dicho priuilegio de hidalgua,

159 *y de la exempcion de alcavalas,* † pro
qua opinione faciunt ea, quæ tradit
Palac. Rubi. in repetitione rubri. de
donatio. §. 69. col. 2. cum seqq.

Quest. 26. SED si priuilegium exempcio-
nis concessum fuerit alicui, & suis
descendentibus masculis, & femi-
nis, est admodum controuersum in-
ter Doctores, vtrum in tali priuile-
gio comprehendatur filia iam nup-
160 ta. † In qua quæstione vident affe-

rendum, in dicto priuilegio filiam iā
nuptam comprehensam esse, secun-
dum Bald. in l. cum quædam puella,
ff. de iurisd. omni iudi. n. 4. vbi te-
net Alex. nu. 14. & in consil. 20. in fi-
ne lib. 2. Corne. cōsil. 272. in fin. lib.
4. Deci. consil. 223. nu. 4. 2. p. & in c.
nouit de iudi. nu. 4. vbi tenet Felin. &
in c. super eo de testibus dictus Ale-
xan. consil. 223. num. 10. lib. 7. Titatq;
ad leges connubial. glos. in fin. Pro
qua opinione facit, quod femina
nupta ius agnationis non amittit, †
per l. voluntas. C. de fidei iōmiss. vbi
Iac. in princ. & Paul. n. 1. Decius in l.
femina de regul. iur. num. 92. Petr.
Paul. Patif. consil. 47. n. 36. lib. 3. Et fee-
mina nupta retinet omnia priuile-
gia, & omnes prerogatiuas familiar
paternæ, † secundum Alex. consil. 20.
in fin. lib. 2. & Deci. d. cōsil. 223. n.
4. ad medium. Contrariam opinionē
videlicet, quod priuilegium concess-
um alicui, & suis descendentibus ma-
sculis, & feminis non cōprehendat
filiam iam nuptam, tenet Bart. in l.
quoties. G. de priuileg. scholarū lib.
10. n. 2. vbi Angel. & Ioan. de Plat.
quam opinionem dicit communē
Hieronymus Chualon in additio-
nibus ad Decium in d. l. femina nu.
95. & Hippolyt. de Mathe. in rubr.
de fidei iussoribus nu. 123. & in l. vñ
ca. C. de raptu virginum nu. 200. &
Ripa lib. 2. responsum c. 3. nu. 11.
Corsetus in singularibus suis versic.
priuilegium, & Iason in dicta l. cum
quædam puella. ff. de iurisd. om. iud.
nu. 3. & comprobatur, quia mulieres
post contractū matrimonium statū
suum mutant, † per l. mulieres. C. de
163 dignita.

dignitatibus lib. 12. facit etiam, quod
 filia exempta ratione nobilitatis non
 excusat maritum ignobilem, & am-
 bo contribuere tenentur cum igno-
 bilibus, † secundum Oratorum de no-
 bilitate. § p. c. §. nu. 19. versic. si cū,
 & facit tex. de iure Regio in l. 9. titu.
 11. lib. 2. Recop. & licet glos. peregrina
 verbo nobilis, versic. sed mulier
 nobilis, fo. 323. ad fm. Et si mulier pri-
 uilegium exemptionis, & immunita-
 tis habet, & bona suo marito in dotē
 tradiderit, tenetur talis maritus solue-
 re, & contribuere, † vt tenet Pet. An-
 tibolus in tract. de muneribus, fo. 73.
 col. 2. versic. plebeius, quem sequitur
 Palac. Rub. in repet. rubr. §. 32. vers.
 præterea, & maxime hodie isthac
 opinio procedit, cū filia nupta, & ve-
 lata exeat à patris potestate, per l. 8.
 tit. 1. lib. 5. Recop. & sit in potestate
 Iacobi vini, † l. 13. tit. 10. lib. 3. fori Regal. vbi
 tenet Montal. in princ. alios referens
 Doctores, de qua questione latè Ioā.
 Garc. de nobilit. glo. 1. §. 1. n. 4. Me-
 noch. præsumpt. 88. lib. 4. n. 4. Azeu.
 in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 32. & 93. & d.
 Ioā. Garc. vbi sup. nu. 44. vbi optima
 circa priuilegium Antonæ Garciz.
 Q V I B V S similitima est illa
 questio, vtrum priuilegium, & exemp-
 tionem alicui patri, & suis descen-
 dentibus cōcessam, possit pater renuntia-
 re, & pacto vel renuntiatione filiis,
 vel descendētibus præiudicare? † Et
 pars affirmatiua videtur probata in
 l. 1. & 2. C. de his, qui sponte munerā
 subeunt. lib. 10. & tenet Ioan. de Plac.
 in d. l. 1. Sed pro cōtraria parte, & sic
 quod priuilegiū descendētium pa-
 tris, vel renuntiatione patris tolli nō

possit, allegatur tex. in l. alia. §. elegā-
 ter. ff. solut. matrimo. vbi traditur,
 quod iuri vel priuilegio competentis
 ratione alicuius qualitatē, vel perso-
 næ, non potest renuntiari: † quia est
 perpetuum, per cap. decet de regul.
 iuris lib. 6. & verba apposita in prin-
 legio generali non verificantur, nec
 sunt intelligenda in prima persona,
 nec in primo actu, sed intelliguntur
 perpetuo durare. † Ita Felin. in c. 2.
 de tregua & pace limit. 7. Tiraq. plu-
 ra referēs in l. boues, §. hoc sermone,
 limit. 8. ff. de verborū signifi. Ita tra-
 dit Matien. in l. 11. tit. 7. lib. 5. Recop.
 glof. 8. nu. 4. alios Doctores referēs.
 Priuilegium namq; ita in descendē-
 testransit, & descendit, tanquā si nul-
 la persona cessauerit, nec tollatur de
 medio, † secundum Orator. de no-
 bilit. 2. p. c. §. n. 11. & factum vel odiū
 paternum, non debet regulariter fi-
 liis præiudicare, † l. 1. ff. de liberali cau-
 sa. l. si quis in suo. §. legis. C. de inoffi-
 cioso testam. l. 2. vbi scribētes. C. de
 bonis libertorum. l. 2. vbi Doctores,
 C. de liber. & eorum liber. quā opi-
 nionem in materia nobilitatis per
 plura iura descendit Orator vbi su-
 pra cap. 9. num. 14.

N E C omittam, quod clerici, &
 ecclesiz, vel monasteria, quæ habent
 Regalia priuilegia super redditibus
 Regijs cōcessa, nō possunt conueni-
 re regios collectores coram iudice
 ecclesiastico: † & tenentur compa-
 rere, & eos conuenire coram secu-
 lari iudice; aliis incurrunt in pœnam
 legis 6. titu. 1. lib. 4. Recopil. de quo
 videndus Azeu. ibidem in princ.

Q V I D autem erit tenendum, si

G 4 priui-

Tractatus de priuilegiis

priuilegium, vel exemptio concedatur alicui, & suis descendens per masculinā lineā, & prædicto priuilegio potiri conatæ fuerint feminæ, 173 quæ à masculino descendunt. In qua questione tenendum est, dictas feminas à masculino descendentes in prædicto priuilegio esse comprehensas: quod tenet Paul. in l. Gallus. §. nunc de lege nu. 4. cum seqq. ff. de liber. & posthūm ubi Alex. n. 3. Ias. n. 9. cum seqq. est rex. in §. ceterum ad finem, instit. de legitima agnatorum success. & tenet Socinus consil. 51. nu. 6. lib. 4. Per Paul. Parif. consil. 47. num. 43. lib. 3. Dicir communem Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 6. n. 37. & 39. Er ita erit intelligenda, & modificanda l. 17. tit. 78. lib. 9. Recopil. libi. *Pero si descendieren de los cōtenidos en los dichos priuilegios por linea de varones.*

Quest. 30. ET verū Princeps possit donationem, vel mercedem à se factā reuocare, vel immunitatem aut priuilegiū, quod concesserit, ¶ tradunt late Lucas de Penna in l. fin. C. de locat. præd. ciuil. lib. 11. col. 2. cum seqq. & Azuëdo in l. 1. & 3. & 16. tit. 10. lib. 5. Recop. Matien. in l. 6. d. tit. 10. lib. 5. glos. 1. ubi latè per conclusiones resoluunt, qui in l. 14. tit. 7. glos. 1. & 3. latè agit, verum priuilegium, & donatio ob benemerita, & remunerationem possit reuocari. De quo Firmianus de gabellis. 1. p. num. 24. qui Bart. & alios Doctores recenset.

Quest. 31. SED cum verū sit, quod mulier plebeia, & rustico genere nata, gaudeat priuilegio mariti nobilis, per multa iura, & DD. quos refert Ot-

loca de nobilit. 4. p. c. 8. n. 2. ad fin. ¶ 175
erit notabilis questio, quid statuendū sit in vidua, quæ nupta fuit viro priuilegiato, & exēpto à collectariis, & gabellariis solutione ratione priuilegij sibi concessi, verū prædicta vidua illo priuilegio, & exēptione potatur, tanquam si maritus viueret. ¶ In qua 176
questione videbatur tenendū potiri nō posse, cum huiusmodi priuilegiū marito cōcessum sit personale, & cū persona mariti extinguatur, ut resoluimus supra hoc in capite n. 109. Sed nihilominus cōtrarium affirmandū est, quia vidua gaudet priuilegio fori mariti defuncti. l. filij libertorū. ff. ad municip. gaudetq; omnibus viri priuilegijs, secundū Ant. Cofferū in tract. de potestate Regia. q. 29. n. 51: in vol. 2. tractatum Doctorū: omnesq; dignitates, & priuilegia retinet, ¶ l. f. c. 1. ff. de Senator. l. fin. 177
C. de incolis lib. 10. l. mulieres. C. de dignit. lib. 12. l. 7. tit. 2. part. 4. & vtrobiq; Doctores asserentes, quod quāvis viri priuilegia sint personalia, & dignitates sint accidentales, & nō naturales, transeunt ad viduam: & probatur in c. ex parte, glos. magna, vers. non obstantibus de foro cōpeten. Vi-
dua enim dicitur esse in matrimonio primi viri, secundum Bald. & Doctores in l. voluntas. C. de fideicommiss. tex. in l. fin. C. de bonis mater. ¶ Retinetq; vidua mariti priuilegia, 178
Idemq; de ea iudicatur post mortem mariti, quod eo viuente circa priuilegij retentionem. l. filij libertorum, §. vidua. ff. ad municip. tenet Ioan. de Platea in l. per hanc. §. si qua in fine. C. de erogatione militar. annenz

nona lib. 12. quia quando alicui semel acquisitum fuit ius ex persona alterius durat, etsi persona illa moriatur: Argumento tex. in l. post mortem. §. fin. & l. illud. §. fin. ff. de bonorum possess. contra tabul. & quæ ibi tradunt Doctores, & Ioannes Garcia de nobilitat. gloss. 1. §. 1. d. num. 44. & Azeved. in cõsil. 17. num. 1. & quos ibi allegat ad interpretationem, l. 31. & 33. tit. 18. lib. 9. Recopil. Et in expresso quod vidua post mortem viri privilegiati & exempti à solutione tributorum & collectarum gaudeat dicto privilegio, & exemptione, & collectas non soluat, ¶ tenet Auiles in cc. pratorum in procemio nu. 19. & Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donario. inter vir. & uxorem. §. 31. nu. 8. versic. ex eo, quam sententiam defendit Otalora de nobilitate. 4. p. cap. 8. per totum, text. est de iure Regio in l. 15. tit. 11. lib. 2. Recop. quod intellige verum, dummodo dicta vidua in viduitate permanferit, & casta, & honestè vixerit, vt per iura, & Doctores supra relatos probatur. Nam vidua luxuriosè, & inhonestè viuens, perdit omnia privilegia, quæ mariti nobilis causa retinebat. ¶ l. 9. tit. 1. lib. 2. Recop. ibi: *Mantuauiere despus castidad*, tex. in Authen. de restitutione, & ea, quæ patir in vndecimo mense. §. fin. habitus namque, vt ita loquar, & vestitus non facit viduam, sed pudicitia vidualis, l. decreto. C. ex quibus causis in fam. introitur, ¶ & nõ sufficere stuprum semel tantum à vidua commissum ad hoc, vt dicatur luxuriosè, & impudicè viuere, tenet Matien.

in l. 5. tit. 9. lib. 5. Recopil. gloss. 8. nu. 6. quem sequitur aliorum opinionem reprobat Ioann. Gutier. in pract. quæstionibus lib. 2. q. 122. volum. 1. ¶ 183 quod nota ad dictam legem. §. vbi probatur, quod vidua luxuriosè viuens amittit dimidiam partem lucrorum constante mariti monio acquisitionum.

ET cum proprium sit Regibus liberales existere, vt supra hoc c. nu. 4. diximus, non eistam prodiga conceditur liberalitas, vt in præiudiciu successoris regalia donare, & iusta Regni subuertere, vel diminuire possint: hoc enim eis non permittitur, ¶ se. 124 cundum Bart. Alexand. & Doctores in l. prohibere. §. plane. ff. quod vi aut clam: & Bald. & Doctores in l. penultima. C. de bonis quæ liberis, quia Rex non potest de iure privilegia concedere, & denotationes adeo immoderatas facere, vt Regno præiudiciu, & damnum inferatur, ¶ 125 secundum Oldral. cõsil. 94. & Bart. & Alexand. in dicta l. prohibere. §. ff. quod vi aut clam. & Aegid. Bos in practica nr. de Principe num. 382. Nec tributa possunt à Regibus remitti, nisi magna subsistente causam, agnaq; cū solenitate, ¶ l. 34. tit. 18. p. 3. 186

EX quo deducitur, quid tenendū in illa admodum controuersa, & difficili quæstione, videlicet an legitima tus ex Principis recepto generaliter gaudeat nobilitate parentis nobilis, & sit exemptus à contributione tributorum, & iurium regalium, hoc est, *Pechos*. ¶ In qua quæstione videtur dicendum, talem legitimatum immunem esse. Ratio est, quia legiti

Tractatus de priuilegiis

188 *masi ex Principis rescripto nihil dif-*
ferūt à legitimis,† per rex. In authent.
quib. mod. natural. efficiantur sui. g.
Aliud tamen, & in authent. præterea,
& in authent. item si quis. C. de na-
turalibus liber. l. 4. & fin. tit. 15.
part. 1. 4. tenet Molina de Hispā.
primog. lib. 1. cap. 11. nu. 18. in 1. p. &
in 2. p. lib. 3. c. 3. n. 1. quod hodie pro-
batur per l. 10. tit. 8. l. 5. Recop. Qui
bis non obstantibus, contrariū co-
nendum est, & sic quod priuilegium
legitimationis generaliter, licet con-
tineat verba, quod talis legitimatus
in omnibus, & per omnia sit legiti-
mus, non extenditur ad priuilegium
nobilitatis, nec ad tributorum, & iu-
rium Regalium exemptionem, per
l. 20. tit. 11. lib. 2. & l. fin. tit. 2. lib. 6.
Recopil. de quo. vide Martientium in
l. 10. tit. 8. lib. 5. Recop. glos. 2. à nu. 2.
cum sequentibus, quam sententiam
tenet, & defendit Azcúe. in d. l. 10.
à nu. 46. cum seqq. quā implures au-
thores tam antiquos, quā moder-
nos referens, qui timore dictæ legis
10. quæ ex diametro contraria vido-
batur dictæ legi 20. tit. 11. lib. 2. asse-
runt, prædictam legem 10. correctā
esse per dictam legem 20. Sed has
leges alius considerans, nullam pu-
ro dari posse correctionem, & eam
vitando respondeo fundamento pri-
mo pro contraria opinione adducto,
quod filij legitimati non propriè, sed
per fictionem iuris legitimati dicun-
 189 *tur,† secundum Bald. in l. eam quam.*
C. de fideicommiss. nu. 44 & 45. De
cis consil. 284. nu. 15. Tiraque. de
primogeniura, q. 34. nu. 58. & in l. si
visquam. C. de reuocand. donatio.

in verbo susceperit liberos num. 79.
 & secundum Pontium consil. 106.
 num. 35. & propterea à legitimati non
 succedunt in primogeniis Hispaniæ,
 † ut defendit Molina de Hispan. pri- 190
 mogen. 2. p. lib. 3. c. 3. à nu. 3. cum se-
 quentibus. Prædictaq; legi 10. re-
 spondetur, incorrectam manere, &
 loqui in suo casu, & illa verba, *En hō*
ras y preeminencias que han los hijos le
gitimos, non comprehendere tributo-
 rum Regalium exemptionem, † quia 191
 de iure cōmuni legitimati non cō-
 prehenduntur appellatione legiti-
 morum, & hæredum, ubi agitur de
 honore, & beneficio, † secundū Mo- 192
 linam ubi supra 2. p. lib. 3. c. 3. nu. 9.
 Marth. de Afflict. decis. 39. nu. 23. &
 24. & ideo d. l. 10. honores & præ-
 eminentias concedens disponit con-
 tra ius cōmune. Er verum est, quod
 priuilegiū contra ius cōmune non
 cōprehendit casus omissos, † per c. 193
 licet de transactio. & tenet Bald. in c.
 1. quibus mod. feud. amittatur in vll
 bus feudorū, & in rubr. col. 1. igitur
 d. l. 10. non cōprehendit casum exep-
 tionis tributorū omissum. Præterea;
 quia priuilegia cōtinētia tributorū
 remissionē sunt strictissima, † secun- 194
 dum Otaloram ubi supra. 4. part.
 cap. 5. num. 3. & hac de causa dictā
 l. 20. strictissimè debet interpretari,
 & eo modo, ne prædictam tribu-
 torum remissionem contineat. Et
 comprobatur, nam priuilegium ge-
 nerale immunitatis, & exemptionis
 tributorum non valet, nisi expresse,
 & specialiter in eo fiat mencio cu-
 iuslibet tributi, † l. 10. tit. 18. parti. 195
 3. l. 4. tit. 16. ead. parti. & vtrobiq;
 Greg.

Greg. Lop. & l. 9. tit. 17. lib. 9. Recop. quæ loquitur in seruicio; & monrazgo, de quibus legibus, nec de eorum exemptione vlla mentio in d. l. 10. fit, & ideo exemptio tributorum, nec immunitas in ea comprehenduntur: quia priuilegia exemptionis Regalium tributorum sunt in maximū
 126 præiudicium sue cessionum, † per l. 4. tit. 26. parti. 2. & Priuilegijs per dictam legem 10. tollens defectum natalitij per legitimacionem, non videtur tollere effectum, & obligationem con-
 127 tributionis cū plebeis: † argum. tex. in l. 1. ferulrus. ff. de seruicij. vrb. an. pte-
 ditionum: maxime cum in priuilegio nobilitatis fiat præiudicium alijs cō-
 128 tribuentibus; † vt tradit Grego. Lop. in l. 4. tit. 15. parti. 2. in glof. 11. post medium: & priuilegium semper cē-
 senit cōcessum sine latione, & præiudicio alterius, per tex. in c. licet de officio ordinarij. s. extuarū de aucto-
 129 ritate, & vsu pallij cap. pastoralis de priuilegijs, l. si quando, C. de inoffic. testam. quod præiudicium non cessaret, si prædicta l. 10. nobilitatē, & tributorum exemptionem comprehēderet.

129 E T vitum legitimacionis rescri-
 ptum filijs naturalibus, spurij, incestuosis, vel adulterinis concessum à Principe, comprehendat nobilitatis,
 130 & tributorum exemptionē. † Disputat latē Azeuedo in d. l. 10. tit. 8. lib. 3. na. 47. ad medium cum sequētib; qui alios Regnicolas testat, ex quibus deducitur, quod priuilegium à Principe concessum, in quo adfuerit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullius erit momenti.

† per l. 2. & l. 1. et si legibus. C. si contra his, vel velle publicam, tradit multa Rod. Xuar. allegario. 12. versic. pte-
 tatei certum est cum sequētib; in antiqua impressione.

ATTAMEN eunt hodie no-
 uiter per nouam pragmaticam promulgarā anno 1594. cōcessum fuerit priuilegiū agricultoribus, ne pro debito ciuili incarcerationentur, nec eis possit executio in messibus bobusq; aratorijs, & alijs in rebus fieri iuxta illius pragmatice normam, quod antea erat concessum per l. 4. tit. 13. parti. 3. & per l. 25. tit. 13. lib. 8. & l. 5. & 6. tit. 17. lib. 5. Recop. † dubiū ad
 131 modum à multis agitatū occurrin vitum illud priuilegium ad debita præterita, & ante illius pragmatice promulgationem cōtracta extendatur, vel ad futura tantū. † In qua quæ-
 132 stione resolutiue affirmandum est, prædictæ pragmatice priuilegium ad debita futura tantum extendi, & non ad præterita, & ante eam contracta, per tex. in l. leges. C. de legibus. l. legem. C. de naturalibus liber. l. iubemus. C. de testam. c. fin. de constitutioni & vtrobiq; Doctores, glof. verbo de cætero, in cap. licet cation de electione lib. 6. l. fin. tit. 14. parti. 3. vbi Greg. Lop. quod limita multis modis, vt per Granan. in regula 125. per rotam.

E T eūdem de agricolis aliqua ter-
 getimus, non inelegans, & silentio
 digna videtur illa quæstio in forensibus quoridie valde agitata, vitum agricola, vel quilibet alius tritici debitor in anno caristie, in quo eius pretium violentatur, taxando
 Regia

Tractatus de priuilegiis

Regia nimis exceditur, vel triticum non inuenitur: teneatur præcise triticum soluere, vel satisfaciat pretium
 103 taxatum soluendo: † Et pro parte negatiua nimis urget *sec. in l. 2. §. mutui datio*, & ibi *glos. fin. ff. si cert. petatur*, & quæ ibi tradunt *Bart. & Doctores*, & *Ioan. Gutier. de iuramento confirmatorio. l. p. c. 29. per totum probantes*, quod aliud pro alio inuito creditore solui non potest. † Probaturque pars negatiua, quia debitor tritici non satisfacit nisi soluendo æstimationem, quanto plura valet à tempore more, ut resoluunt *Ripa in dicto*
 204 §. *mutui datio num. 11. † Fulciturque hæc negatiua conclusio, nam debitor tritici est debitor certæ quantitatis*, & licet triticum non inueniatur, vel pretium nimis augeatur, vel adfir difficultas in solutione, debitor certæ
 206 quantitatis à mora non excusatur, † secundum *Bart. & Ias. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 32. qui dicunt hanc opinionem magis communem*, ubi *Alexand. Socin. & Recentiores*, & *Bauer. in tractatu moræ. 3. p. & dicit magis communem Ripa in d. l. quod te mihi num. 52. & Franciscus Purpuratus ibidem num. 38. Curt. lun. nu. 87. Socin. nu. 38. Carol. Ruin. consil. 150. nu. 3. volum. 1. contra quos tenet Salicet. Roman. & Aretin. in d. l. quod te mihi. Quorum opiniones, inspectis vtriusque partis fundamentis, conciliari possunt hoc modo: quod si loquamur in casu, in quo adest difficultas in solutione sine causa, vel aliquo casu, procedat opinio negatiua supra relata: sed si loquamur in debito re quæ-*

ritatis simpliciter, & difficultas solutionis oriatur ex casu superuenienti, locum habet opinio affirmatiua, hoc est, quod debitor à mora excusetur propter difficultatē. Quæ distinctio fundatur ex *tex. expresso in c. significante de pignoribus*, & ex mente omnium supradictorum Doctorum, & ex mente *Michael. Craf. in lib. 2. c. 50. munium opinio*, q. 10. inanti, quis, & probatur per *tex. in l. fidei commissi. §. si setuo. ff. de leg. 3. ubi probatur*, quid si res debita ex casu præstati non potest, æstimatio debetur. †
 207 Et affirmatiuam partem, videlicet, quod debitor tritici satisfacit soluendo æstimationem taxatā per Regiā pragmaticam, si triticum non reperiatur, vel carissima superueniat, nimisq; pretium augeatur, tener, & defendit optimè *Mexia in pragmatica taxæ panis, in 7. conclusione, nu. 11. & 14 ad medium*, qui ita dicit *multoties fuisse practicum*: † & hanc
 208 opinionem tenet *Pau. de Cast. in d. §. mutui datio n. 6. pro qua est tex. in l. in re furtiua. ff. de condict. furt. & eā tanquā verā tenendo fulcire poteris ex opinione Purpurati in d. §. mutui datio n. 27. tenētis*, quod cre ditor, cui triticum debetur, cogitur recipere eius æstimationē, quando reperi nō potest nisi pretio immoderato: † cor-
 209 roboraturq; quia grauatus præstare rem alienam satisfacit soluendo æstimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, † per *l. non dubium in fine, l. qui concubinam. §. fin. ff. de legat. 3. l. Titia. §. 1. ff. de auro, & argent. legat. l. 3. ff. de positi. l. alienus. ff. ad legem*

- legē falcid. l. alieno. §. si quis. ff. de si-
deicom. liber. l. mortuo boue. §. 1. &
2. ff. de legat. 2. l. si domus. §. qui consi-
tetur. ff. de legat. 1. §. nō dubiū insit.
delegat. & comprobatur dicta Mes-
sæ opinio, quia emens frumentū
ad creditum prædii, quo valuerit in
mense Maij, non teneretur ad summā
immoderatam, si veniat insolita cari-
418 ita, & secundum Imolam in l. pretia
rerum. ff. ad legem falcid. in fin. quē
sequitur Latini. sed & si quis. §. que-
ritum. ff. si quis cautionibus num. 36:
pro qua opinione Messæ est text.
expressus in l. 30. tit. 14. part. 2. §. ibi
*Pero si acdeciere, que el deudor non pu-
diessē pagar aquellas cosas que prome-
tiere, bien puede darle entrega de otras
a bien vista del juezador.* Et tridiciū
ex causa necessitatis, vel caritatis præ-
stari non posse, recte dicitur, quan-
do debitor illud non habet, & quā-
uis reperiat id habere, non potest
nisi eum diffinire, & pro immo-
612 derato, & excessiuo precio: & argu-
mento tex. in l. non dubium in fine,
ff. delegat. 3. nam rem non inuenire;
& cui non posse, vel immodico, vel
magno pretio inueniri, vel emi pos-
613 se, æquiparantur in iure: & glossa ver-
borum immodico, in dicta l. non dubiū;
glossa verbo potuisses in principio;
in dicta l. qui concubinam. §. fin. &
aliquid facile fieri non posse, & non
posse fieri, & impossibile, æquiparan-
614 tur in iure, & glossa verbo contrariis
in cap. quāuis de officio ordina-
lib. 6. l. nepos Proculo. ff. de verbo-
rum signific. & illud dicitur fieri nō
posse, quod commodè fieri non po-
615 test: & tenet Hippolyt. de Marsil. in

consil. §. 6. nu. 2. & 3. volum. 1. consi-
liorum criminalium diciturque; pretiū
excedens, quando terminus, & iusta
meta exceditur, & secundum Luca-
118 num in tract. de cambijs Lugdunē-
sibus. §. sequitur nu. 8. in 10. volumi-
ne tractatum Doctorum. Et illi taci-
tæ obiectioni, quod creditor indem-
nis remanere debet, eiq; satisfieri de-
bet damnum, & illud, quod interest,
per l. 23. & 35. tit. 21. & l. 19. tit. 13. par-
tit. 2. §. respondetur, quod damnum nec
interesse, nec excessus iusti pretij cō-
sideratur, cum pretium à legē, ut ho-
die de iure regio per nouā pragma-
ticam est taxatum, à quo non potest
excedi, & secundum Tiraq. de viroq; 217
retractat. l. 2. §. 35. gloss. 2. nu. 10. quē
refert, & sequitur Mexia ubi supra
concl. §. nu. 124. in fine, & secundum
ea, quæ refert Manth. de Afflictis in
decis. 318 per totū, nec locupletari;
vel lucrū querere ex aliena iactura
cuiuslibet sine dolo permittitur, & per 218
regulā locupletari de regul. iur. lib.
6. l. iure nature. ff. eod. tit. l. si quis mā-
cipijs, §. si. ff. de insti. Nūc autē noni-
ter Castillo de Bobad. in sua Polit. 2.
tom. lib. 3. c. 3. n. 72. tenet contrā opi-
nionē Messæ in loco superius allega-
to, ex opinione Couar. in c. quāuis
pactū de pactis lib. 6. 2. p. §. n. 4. te-
nentis, quod in obligationibus ad ge-
nus difficultas nō liberat debitorē,
quin præcisē teneatur ad tradendū,
per l. continuos. §. illud. ff. de verbo,
oblig. & per l. 26. tit. 14. part. 3. l. 2. &
3. C. de canone frumen. l. 1. C. de fā-
bricis. lib. 11. l. in fraude. C. de anno-
nis, & tribu. li. 10. & ex opinione Bar.
in l. 2. §. mutui datio n. 11. vbi l. 1. n. 4.

Tractatus de priuilegiis

& ex Parladorio de rebus quotidianis lib. 5. c. 11. in §. p. §. 17. n. 16. & per alios intelligentes, quod difficultas excusat debitorem à soluendo interesse tantum in obligationibus faciendi, vel soluendi aliquam speciem specificam.

Sed prædictam opinionem Mel-
sitz generaliter loquendo in vedito-
re tritici pretium raxatum recipiente,
vel in mutuo semper defenderem
per fundamenta superius allata, &
opinionem Castelli de Bobadilla ve-
rà intelligerem in debitore antea
publice, vel ad aliquam causam pñ-
vel publicam exequendā, vel in eo,
qui tenetur fructus prædij domino
soluere, vel indebitore frumenti ra-
tione depositi, & in his specialibus
casibus loquuntur iura à dicto Boba-
dilla allegata, quia tunc temporis acto-
ris, vel creditoris interest, ut fructus
tamen in eodem genere ex iuris dispo-
sitione quanto plurius interest solua-
tur. Attamen quando actoris, vel cre-
ditoris non interest, quod tritici in
eodem genere solvatur, potest solui
in pecunia, secundum dictum Boba-
dilla ubi supra nu. 73. & secundum
Gregor. Lop. ab eo non relatum in l.
§. rit. 14. patri. §. in glof. verbo, *Pudief-
se haxer.* Nec minus in contrariū
virget opinio Bart. in d. §. mutui da-
tio num. 1. r. à dicto Bobadilla allega-
tam Bart. resoluit, quod quan-
do genus à debitore reperiri non
potest eiusdem bonitatis, potest quāti-
tas pro genere solui.

Nec virget opinio Iason in di-
cto numero 4. non enim loquitur
in casu, in quo adest difficultas in so-

lutione. Nec opinio Couarruius in
dicto §. 5. num. 4. indistinctè loquitur
in debitore frumenti, quia genus
nimis improprie dicitur illud, quod
consistit in pondere, numero, vel
mensura, secundum Paul. de Cast.
in dicto §. mutui datio num. 4. & in
§. illud legis contrarius. ff. de verbo-
rum obligat. à dicto Couarruius alle-
gato non probatur, quod promit-
tens soluere in frumento præcise te-
neatur, nec excusetur aliqua diffi-
cultate superueniente, si considere-
mus exemplum dicti toxus de pro-
mittente seruum alicuius, cum hoc
casu promittens seruum alienum ex-
cusetur soluendo æstimationem, si
dominus cum vendere noluerit, vel
pretium immoderatū petierit, per
iura quæ retulimus supra numero
20. Parladorius in dicto loco non
loquitur in casu, in quo superuenit
sic difficultas in solutione, ut ex ip-
sius allegatione patet: & nunc noui-
ter pro hac mea opinione multis
refert Ioann. Gutierrez in quæstioni-
bus Canonicis cap. 39. à numer. 601
facitque pro ea, quod cogens fructus
in herba ante tempus pro viliori præ-
tio, quam valebant tempore quo
grani inesse, seu maturi, dicitur usu-
ram committere, & usurationis manci-
patur contractus, ita Baldus rubr. de
usuris. 4. p. & Cardinal. in Clemente
de usuris q. 12. quia si fructus semina-
ti in autumnio verisimiliter valituri
sint 20. & aliquis det 10. tantum,
contractus talis fit in fraudem usu-
rarum. Ita Thom. Grammatic. in
consilio 119. civili nu. 5. qui in nume-
ris sequentibus ait, quod non lice-
minus

minus emere rem prætenu, quod pro ea pretium anticipetur, & illico solvatur, & res empti non statim tradatur, quia usura est nam expectatio facit contractum esse usurarium, dū emens propterea dar minus, quā res in presenti valebat: ex eo enim quod ante reminum solvitur, nō licet minus dare, pro quo facit l. 17. tit. 11. lib. 5. Recopil. & illud Avenda. in resp. 33. num. 4. ad fin. dicens, quod vendito frumento ad credendum pro ut plus valuerit in mense Maij, si crescat pretium immoderate propter talem crescentiam, & caritiam, potest emptor petere, ut reducatur valor ad modatum pretium, ex opinione Ias. in l. sed & si quis. §. quæstionum. ff. si quis caurio, & ex Ripa in tract. de peste. i. p. num. 75. Et cum multa pauperibus privilegia concedantur, de quibus per Palac. Rub. in repetitione c. per vestras, post §. 44. in §. nota secundo, versic. & ob hoc forte cum sequētib, & per Lucam de Peña in l. fin. C. de his, qui nume ro liberorum se excusant lib. 10. quoniam hi numero miserabilium personarum comprehenduntur, & secundum Rebuffum ad Regias constitutiones Gallicas, tit. de sententijs præiudicia libus art. 3. glof. fin. volum. 1. ubi multa de miserabilibus personis inveniuntur.

429
428
427
426
425
424
423
422
421
420
419
418
417
416
415
414
413
412
411
410
409
408
407
406
405
404
403
402
401
400
399
398
397
396
395
394
393
392
391
390
389
388
387
386
385
384
383
382
381
380
379
378
377
376
375
374
373
372
371
370
369
368
367
366
365
364
363
362
361
360
359
358
357
356
355
354
353
352
351
350
349
348
347
346
345
344
343
342
341
340
339
338
337
336
335
334
333
332
331
330
329
328
327
326
325
324
323
322
321
320
319
318
317
316
315
314
313
312
311
310
309
308
307
306
305
304
303
302
301
300
299
298
297
296
295
294
293
292
291
290
289
288
287
286
285
284
283
282
281
280
279
278
277
276
275
274
273
272
271
270
269
268
267
266
265
264
263
262
261
260
259
258
257
256
255
254
253
252
251
250
249
248
247
246
245
244
243
242
241
240
239
238
237
236
235
234
233
232
231
230
229
228
227
226
225
224
223
222
221
220
219
218
217
216
215
214
213
212
211
210
209
208
207
206
205
204
203
202
201
200
199
198
197
196
195
194
193
192
191
190
189
188
187
186
185
184
183
182
181
180
179
178
177
176
175
174
173
172
171
170
169
168
167
166
165
164
163
162
161
160
159
158
157
156
155
154
153
152
151
150
149
148
147
146
145
144
143
142
141
140
139
138
137
136
135
134
133
132
131
130
129
128
127
126
125
124
123
122
121
120
119
118
117
116
115
114
113
112
111
110
109
108
107
106
105
104
103
102
101
100
99
98
97
96
95
94
93
92
91
90
89
88
87
86
85
84
83
82
81
80
79
78
77
76
75
74
73
72
71
70
69
68
67
66
65
64
63
62
61
60
59
58
57
56
55
54
53
52
51
50
49
48
47
46
45
44
43
42
41
40
39
38
37
36
35
34
33
32
31
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

ERIT nō in elegās, & sciri dignū, quod prædictæ miserabiles personæ, licet sint maiores 25. annorum, privilegium restitutionis in integrū obtinebunt, & Vt tradit Rebuffus ubi supra dicto artic. 3. glof. fin. nu. 29.

volum. 1. Et pauperes, qui veniant in dispositione, tradit Costa in cap. si pater, verbo pauperes, pag. 175. numer. 1. quæ privilegia pauperum; & miserabilium personarum non competit eis, qui data opera ex culpa ad causam paupertatis ordinata, & præmeditata ad paupertatem devenierint, in eamq; inciderint, ut ipsius vt tenetur privilegijs, & per l. penultimam. ff. de iure don. l. vltim. §. si. ff. quæ in fraudem creditotum, tenet Mexia in taxam panis conclusionem. 1. numer. 9. & 10. & Barcæ de inope debitore cap. 16. numer. 19. cum sequentibus, & n. 25. Ioan. Guri de iuramento confirm. 1. p. c. 15. nu. 14. quod secus erit, si paupertas præmeditata, & affectata nō fuerit: nam licet aliquis in paupertatem, & miserum statum incidit culpa sua, luxu nempe, ludo, gula, aur deniq; obctamen, privilegium miserabilium personarum & restitutionis obtinebit, secundum Couarru. in practi. quæstio. cap. 6. num. 3. versic. sed si quis, quod privilegium renuntiatione tolli non poterit, & vt per multa iura resoluat Rebuffus ubi supra numero 38.

ATTAMEN cum verū sit in iure, quod nobilis non possit torqueri, nec pro debito civili incarcerationi secundum Couarru. lib. 2. variarum resolutionum cap. 1. nu. 4. & quæ est communis opinio secundum Menchac. de success. creat. §. 22. nu. 75. & Ioan. Gutier. de iuramento confirm. 1. p. c. 16. n. 1. & est rex in l. 4. & §. 11. 2. lib. 6. Recop. est admodū cōtroneria quæstio inter Doctores rā antiquos, quā

Tractatus de priuilegiis

quàm modernos, verum nobilis pos-
sit huiusmodi priuilegiū renūciare?
224 † In qua questione tenetis argumē-
tationibus erit magis cōmūis opi-
nio, quod nobilis non potest renun-
tiate priuilegium exemptionis, &
nobilitatis nec priuilegium à iure cō-
cessum, ne incarcereatur pro debito
ciuili, nec torqueatur: quod tenet Ci-
fuit. in l. 79. Tauri, versic. quarto du-
bitatur, & Anto. Gomez ibidem nu.
3. & in tom. 2. variarum c. 11. nu. 54.
Otalora de nobilitate 3. p. principali
c. 6. nu. 3. Auend. in dictionario ver-
bo, *Caualleros*, versic. sic ergo conclu-
sio, alios referēs, & Mineha. de suc-
cess. creat. §. 22. num. 77. cum sequē-
tibus, Didac. Perez in l. 1. tit. 2. lib. 4.
ordinam. col. 1365. cum seqq. Auil-
les in capir. pratorum in proemio
glos. 1. num. 27. Ioann. Gutier. de iu-
ramento confirmat. 1. p. c. 16. à nu.
47. maxime num. 61. qui in nu. 62. re-
fert Doctores tenentes hāc renūcia-
tionem non firmari iuramento, licet
ipse pedem non firmauerit, de quo
late Couarr. in cap. quamuis pactū
de pactis lib. 6. in initio. 2. part. a nu.
5. cum sequentibus, & nu. 9. & Bo-
badilla in sua Politica. 2. tom. lib. 3.
cap. 15. nu. 21. vbi de muliere, & his,
qui in carcerem detrudi nō possunt
vsque ad eum. 34. Quam supradictā
communem resolutionem intellige
veram in nobili genere, & sangui-
ne: nam nobilis ex priuilegio nūc
sibi à principe concessio poterit tale
225 priuilegium renūciare † secundum
Bacem de inope debitore cap. 16.
num. 27. cum sequentibus, qui eodē
cap. num. 45. dicit magnam esse dif-

ferentiam inter nobiles genere, &
nobiles ex priuilegio. Maritus etiā,
& qui non possunt conueniri in plus
quàm facere possunt, priuilegium
istud non possunt renūciare. † l. alia 226
§. eleganter. ff. soluto matrimonio,
vbi Bart. & Doctores, & etiam An-
tonius Gom. in l. 53. Tauri, num. 44.
Covarruu. in cap. quamuis pactum
in initio 2. part. num. 4. ad finem, qui
dicit magis communem. Refert, &
sequitur eisdem Ioann. Gutier. vbi
supra dict. cap. 16. numer. 49. tenent
Bacem vbi supra cap. 17. per totam,
maximè à nu. 35. cum sequentibus,
tenet Marienius in l. 10. tit. 3. lib. 5.
Recopilat. glos. 1. num. 3. qui omnes
supradicti Doctores tenent, etiam
cum iuramento non posse pradi-
ctum priuilegium renūciare. Quod
indem dispositum est in clerico, qui
priuilegium fōri etiam cum iuramē-
to renūciare non poterit † secun- 227
dum Ioann. Gutier. dicto cap. 16.
num. 5. nec priuilegium sibi concess-
um per cap. si quis suadente diabo-
lo 17. quæst. 4. renūciare poterit, ve
resoluit dictus Ioann. Gutier. vbi su-
pra num. 53. cum sequentibus, alios
Doctores referens, quod secus erit
in Doctore, & Aduocato, qui pote-
runt renūciare priuilegia sibi à iure
concessa † secundum Bacem dicto 228
tractatu de inope debitore cap. 16.
num. 53. & est tex. in l. 8. cit. fin. par-
tita 2. ibi, *Sin su plazer*.

ET Cum sacerdotibus sit con- 229
cessum priuilegium, ne pro debito
ciuili incarcerentur, nec teneantur in
plus quàm facere possunt † per cap.
Odoardus de solutio. quod tenet Co-
uarru.

uarru, lib. 1. variarum. c. 1. n. 9 & Bae
ga vbi supra c. 17. n. 5. & Ioann. Cu-
rier, vbi supra 1. p. c. 17. n. 34. eum non
melegans scire, vtrum prædictū pri-
uilegium renuntiare possint? In qua
quæstione pro constanti erit tenen-
dum, nullius momenti esse renun-
tiam huiusmodi privilegij, ¶ se-
cundum supra relatos Doctores, &
Gomez de Leon in sua censura. c.
14. 17. adeo veram esse affirmant
prædictam opinionem, quod iura-
mento non possit validari talis renun-
tatio. Cōtra quos tenet dictus Ioan.
Guriel. vbi supra n. 35. affirmans, &
defendens, quod renuntiatio facta à
sacerdote cum iuramento præiudi-
cium sibi parat in privilegio conce-
ssō, per d. c. Odoardus. Et cum nobi-
litas privilegium passim coram or-
dinarijs iudicibus opponatur, ad car-
cerem, & torturam lugenitiam, & ad
hoc, vt pro debito ciuili non possint
nobiles in plus quàm facere possint
conueniri: cumq; aliquando à iudici-
bus hæc exceptio non admittatur, &
remittatur ad iudices superiores, qui
de causis nobilitatis cognoscunt, silē-
tio digna nō videtur huiusmodi que-
stionis disputatio, vtrum iudices ordi-
narij per incidētiā possint de præ-
dicta exceptione cognoscere, & de
nobilitatis possessione ad effectum,
vt nobilis non possit torqueti, nec in
plus quàm facere potest, conueniri,
¶ In qua quæstione resolutiue affir-
mandum est, hoc iudicibus ordina-
rijs infectoribus per incidētiā per-
missum, per l. quōdāms. C. de iudi-
cijs, ita tenet Otalora de nobilitate

in 2. p. tertię principalis, c. 10. n. 1. cū
seqq. & in c. 3. 3. partis. 3. principalis
n. 8. Auend. de exequendis mandat.
Reg. 1. part. cap. 10. num. 33. versic.
vigesima causa cum sequentibus, a-
lios Doctores referens, & Meneses
à Padilla in l. si ædibus. C. de seruiti-
tibus. & aqua num. 7. quos refert & se-
quitur Ioann. Guriel. de iuramento
confirmat. 1. part. cap. 15. nu. 7. cum
sequentibus, & Ioan. Garcia de nobi-
litate glos. 1. num. 8. & 18. qui om-
nes concedunt, in tali casu lenio-
res probationes nobilitatis suffice-
re ad obtinendum in prædicta in-
cidentia: & ita tenet Ioann. Yañez
Pailadotius de rebus quotidianis c.
15. nu. 9. ad finem.

ET si in aliquo privilegio hoc *Quest. 41.*
verbum, *Tributo*, inueniatur, ¶ erit *232*
recurrendum ad Otaloram de no-
bilitate in 1. part. cap. 1. & 2. qui la-
te agit, quando interpretandum sit,
& etiam hoc verbum, *Rentas*, in
privilegijs, ¶ & in dicto cap. 2. nu-
mero fin. mentionem facit horum
verborum, *Servicio y montazgo, al-*
mojarifazgo, rodas, castilleras, a-
duanas, entrada y salida, cargo, des-
cargo, borras, asfadoras, peage, passage,
potazgo, barcage, & de dictorum
verborum interpretatione agit. ¶ *234*

ALIQUANDO in privilegijs *Quest. 42.*
Princeps de primo hærede tantum
mentionem facit privilegij atq; immu-
nitatē alicui, & suo hæredi concedē-
do: quō casu dubitatur, vtrum ad pri-
mū hæredem tantū restringatur, vel
ad vteriores extendatur. ¶ De qua *235*
quæstione cum casus obuenit, re-
curre ad Madensium in l. 11. nu. 7.

H lib. 5.

Tractatus de privilegiis

lib. 5. Recop. in glof. 8. nu. 2. qui plu-
res Doctores allegat, & recurre ad l.
hæredis appellatio, & l. i. q. edis ap-
pellatio. ff. de ver. b. signifi. & de leg.
iur. l. ex facto. §. fin. ff. ad Trebel. &
utrobique Doctores, & Tiraquel, in l.
bous. §. hoc sei mone nu. 74 qui te-
net ad primū hæredem restringi.

Quest. 43. E T cū de nobilitate privile-
gio aliqua in superioribus dixerim,
est adnotandum, quod nobilis deco-
retur Hispani, *Alcades*, non gaudet
privilegiis nobilibus concessis, & ideo
236 potest incarcerationi, & torqueri, t per
rex. expressum in l. 4. tit. 19. lib. 5. Re-
cop. vbi notat Matien. in glo. 1. & 2.

Quest. 44. D V B I T A T V R pte ea in
nostra materia, vtrū gratia, & privile-
giū à Principe concessum spiritus et mor-
237 te cōcedentis? In qua questione du-
bitationē tollit rex. in c. super gratia
de officio delegati lib. 6. & cap. si cui
nulla de prebendis lib. 6. c. si gratiosē
de rescriptis li. 6. vbi probatur, quod
gratia & privilegiū non spirat morte
cōcedentis, licet decedat i cōtegra,
& anteaquam sit executioni manda-
tū, nisi concessum fuerit dictū privi-
legium ad vitā, vel ad voluntariam cō-
cedentis. Ita tenet Guid. Pap. de off.
491. Ripa in iur. de constitutio. nu.
48. Boer. decif. 346. nu. 1. Did. Perez
in l. fin. tit. 2. lib. 2. ordinam. & Anto.
Gom. in l. 43. Tit. 1. Matien. in l. 2.
tit. 7. lib. 5. Recopil. glof. 2. vbi latē
Azue. a nu. 2. cū seqq. & est rex. ex-
pressus in d. l. 2. tit. 7. lib. 5. de quo vi-
de plurima notata digna per Greg.
Lop. in l. 32. tit. 9. parti 6. & per Moli.
de Hisp. primog. lib. 2. c. 7. n. 62. cum
seqq. & per Ioan. Gueter, in practis

questionibus lib. 2. q. 74. & 75. vol. 1.

E T cū quorūdie vicus, & loca **Quest. 45**
plurima videamus exēpta à ciuitate,
cui antea subijciebantur per privilegiū
& Principis indulgē, cui licet, & pro-
priū est, diuidere loca, & terminos, t
334 per l. 2. tit. 1. parti. 2. vbi tenet Greg.
Lop. in glof. verbo, *Departir*, & An-
dan de exequend. mandat. Regum
c. 4. nu. 2. & 8. Sot. in consil. 86. lib. 1.
Aret. conf. 19. nu. 3. Cepola de serui-
tutibus tit. de seruute viz concl. 6.
n. 23. Pau. in l. si fundū. §. qui fundū,
n. 6. ff. de lega. 1. & in cōf. 187. & 307.
lib. 2. & Matien. in l. 4. tit. 10. lib. 5. Re-
cop. glo. 1. n. 1. cum seqq. erit optima
questio, vtrū vicus quoad districtū
& iurisdictionē exemptus à ciuitate
privilegiata amittat commodum, &
privilegia illius ciuitatis, cui antea
subditus erat. T Et in hac questione **239**
tenendū est, quod dictus vicus quo-
ad districtū & iurisdictionē à ciui-
tate privilegiata exemptus non amitte-
rit cōmoda, nec privilegiū illius. Ita
Paul. Cast. d. copf. 187. lib. 2. in fine,
Felin. in c. Rodolphus de rescript. n.
17. ad mediū, Couar. in practi. quæ-
stionibus c. 37. n. 7. Rod. Xuat. alleg.
7 n. 1. Matien. in l. 4. tit. 10. lib. 5. glof.
1. nu. 3. Castillo de Bobadilla in sua
sua politica tom. 1. lib. 2. c. 10. n. 3.

E T licet hoc vetum sit in prædi-
cto casu, bona tamen patrimonialia
clericorum non gaudent privilegiis
concessis ecclesiarum bonis, sed
440 dum Abb. & Felin. num. 10. in cap.
ecclesia sanctæ Mariæ de constitu-
tio. vbi Denis num. 18. dicit cōtra
munem, & tenet Couar. lib. 1. va-
ciarum resolutionum cap. 4. num. 3.
Menchi.

Mench. de succel. etat. §. 22. num. 42. & §. 10. nu. 659. Marten. in l. 1. tit. 25. lib. 5. Recop. glos. 1. nu. 4. de quo est videndus Bôhadilla in sua Politi- ca lib. 2. cap. 18 nu. 259. cum seqq. qui plures DD. allegat, licet gaudeat, & fruatur prædicto privilegio bo- norum Ecclesiasticorum patrimonialia bona, ad cuius titulum fuit aliquis
241 facris ordinibus insignitus, & secundum DD. quos refert Covar. di. c. 4. n. 4. quos sequitur Azcued. in l. 10. tit. 6. lib. 5. Recop. n. 30. quâvis contrariò defendat ipse Covar. vbi supra.

242 *Quest. 47.* Et X quibus venit enucleanda illa admodum controuersa opinio, utrû data filio in titulum patrimonij ad ordines suscipiendos veniant cõferenda? In qua quæst. dicit Auend. in respon. 17. quod prædicta bona cõferuntur, quæ sequitur Conar. c. Rainal. de rest. §. 2. n. 7. & Ayota in tra. de partitionibus 2. p. q. 13. Angulo de melioratibilibus in l. 9. glo. 3. n. 23. & 25. Io. Gutier. in pract. quæstionib., quæst. 65. n. 11. ad fil. 2.

Sed contraria opinio verior videtur, quam dicit communem Telliuz Fernandez in l. 29. Tauri num. 26. & Ioan. Faber in §. fin. insit. de inoffi. testam. Igneus in l. 3. §. subueniantur nu. 771 ff. ad Senat. Consult. Silian. & Aymon conf. 136. Castan. in cõsuetud. Burgund. rubr. 7. §. 5. Duén- ñas in reg. 222. limitat. 3. Ant. Gom. in d. l. 29. Tauri num. 21. versic. item subinfero, Rojas in epitome suc- cessionum cap. 7. num. 46. & Azcuedo, quia alios refert, & dicit ita practicum in l. 10. tit. 6. lib. 5. Recopil. num. 29. & nouit Gratian. in

regul. 195. nu. 6. quæ opinio cõpro- batur, quia datum in titulu patrimo- nij ad ordines suscipiendos est vere beneficium Ecclesiasticum, & iuxta
243 communem opinionem, quam re- fert Sylua de benefi. 3. p. q. 10. n. 27. & habetur in 1. tom. communium opinionum pag. 69. colu. 1. in nouis, tradit Rebus. in praxi benefic. tit. de differentia inter res, genera, & ius, nu. 32. pag. 111. v. refert & sequitur. Azcuedo in d. l. 10. tit. 6. lib. 5. n. 30. & beneficiorum bona sunt Ecclesia- stica, & vi latè defendit Ioan. Gutier.
244 In quæstio Canonici, quæst. 8. num. 26. & sunt spiritualia secundum eû- dem ibidem, & per l. 9. tit. 17. part. 1. successioque in beneficio Ecclesia- stico detestatur in iure, & cap. ad A-
245 postolicam 8. quæst. 1. c. ex transmissa, c. ad exirpandas de filiis presby- terorum. Et successio in dictis Eccle- siasticis beneficiis est odiosa, c. 7. sessi- sione 25. de reformatione in sacro Concilio Tridentino.

NEC. Itamemor sum illius quæ
246 *Quest. 48.* stionis, virum bulla, seu rescriptum Principis & Pontificis, seu privile- gium mentionem faciens de bene- ficio Ecclesiastico comprehendat capellaniam? & dicta capellania dixerit Ecclesiasticum beneficium? In qua quæstione veritas hac di-
247 stinctione venit enucleanda: & hæc erit habenda resolutio, quod bona Capellaniz dantur ad nutum parroni, & fundatur à laico ante Episcopi erectionem & collatio- nem, dicuntur bona profana, & temporalia; & non beneficii ecclesiastici: & si fuerit ab Episco-

5 p. principali quæst. 7. Ioan. Garc. Gallego de expensis & melioratio. cap. 2. numer. 2. & sequentibus, l. 23. m. 20. part. 1. & probatur ex cap. 12. de reformatione sessione 25. in Cōcilio Trident. ibi: *Ecclesijs vel personis, quibus legitime debetur* Et cum ex Pontificis privilegio possit laicis comperere immunitas à solutione 253 decimarum, & per dictam l. 23. m. 20. part. 1. ut resoluit Covarr. vbi supra, qui plurima iura refert, & cum ista decimarum fructus possint vendi, permutari in dotem dati, obligarique, & ventant in iudicio familiarum 254 et ceteris, & ut tradit Soto de iusticia & iure lib. 9. c. 14. art. 3. & c. 7. art. 1. opere pretium erit, scilicet; dignum, utrum ex fructu prædictarum decimarum 255 matù gabella veniat soluenda? & Er videbatur, nullam gabellam solui debere, cum prædictæ decimæ concessæ laicis dicantur patrimonialia beneficicia, & sic Ecclesiastica & spiritalia videbatur, quatenus sunt beneficicia, ut supra eod. n. 243. cum seqq. diximus, quod tradit Guiliel. Bene et. in c. Rainuntius de restam. in verbo duas habens filias. n. 58 Cassan. in cōsuetud. Burgūd. rubr. 1. §. 6. ut desuflices nu. 39. & dicantur patrimonialia præstimonialia, & secundum Ioan. Scaphileum de licitis gratiæ & iusti. in §. forma n. 3. Ioan. Garc. Gallego vbi supra num. 93. Sed veritas est in contrarium. Et sic, ut ex venditione fructuum decimarum gabella debeatur: quia licet sint patrimonialia beneficicia, iudicantur ad instar bonorum 257 secularium, & ut tenet Ioan. Garc. Gallego vbi supra n. 99. & comprobatur

ex his, quæ tradidi in tract. de gabel. in 7. p. in princ. n. videlicet, quod ex venditione fructuum, de lastercias, qui Cap. 6. Apostolico privilegio cōceduntur, gabella debet eatur, si laico vendantur.

NEC Omitiam irreceptamionem verā legis. l. cit. 27. lib. 9. Recop. agens, *del servicio y montazgo*, ibi: *Aunque tornen a no a sus terminos*. De qua sepe dubitatum vidi, quæ relictis argumetationibus veniri intelligenda, & quod dictū servitiū debeatur, quādo greges extra terminos suos ad alienos extrahuntur, non tamen quādo ex pascuis communibus, & suis terminis non exierint, nec eos transmutaverint: nam tunc tēporis prædictum servitiū soluendum nō venit, cum termini & pascua communia propria, & non aliena dicantur, & per 259 l. recte dicimus, §. fin. l. pupillus, §. fin. ff. de verbor. signif. l. serui electione, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi tradunt cōmuniter DD. & Calderin. consil. 22. sub rit. de præbendis, & ex tex. in l. illud, ff. de ritu nuptiar. & l. locus in fin. ff. de verbor. signif. & eodē modo venit intelligenda l. 18. iit. 27. lib. 9. Recop. ibi: *Sacaren sus ganados de sus terminos, y los metieren en otros terminos*. & Hoc est, nō cōmunes per su 260 prædicta: & ideo agens de exactione prædicti servitiij debet probare, quod debitor, & qui contribuere, tenetur, suos extraherunt greges ad terminos alienos ultra suos & communes: quia agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea cōiectam, & ita tenet Hippolytus in rubr. 261 de probatio n. 436. in fin. Alex. consil. 77. nu. 3. lib. 7. Gozad. consil. 35 nu. 26.

Tractatus de privilegiis

po instituta à principio, vel post ere-
ctionē, vel creationem, & collatio-
nem dicitur eius bona ecclesiastica,
& spiritualia, & beneficiū ecclesiasti-
cum. † Quod deducitur ex *Auend.*
de exequendis mandat. Reg. lib. 2. c.
14. num. 32. vers. uē alij volunt. Aze-
ued. in l. 10. r. 6. lib. 5. Recopil. n. 30.
Guid. Pap. in decis. 187. et l. 1. tit. 16.
part. 1. deduciturq; ex Navar. lib. 2.
consiliorū tit. de officio iudicis ordi-
narij consil. 6. & tit. de simonia consil.
26. & lib. 3. tit. de prebendis consil. 5.
fr. Manuel Rodriguez in sua summa
in ut. de prebendis, & in tit. de capel-
lania c. 41. & in tit. de beneficio, &
Cord. q. 33. Ioan. Gutier. in consil. 1.
Felician de censibus lib. 2. c. 6. n. 25.

Quest. 49. ET Cū de bonis datis in titu-
lū patrimonij ad ordines suscipiēdos,
& de bonis capellanarū decima Deo
solvenda, † secundum Azeued. in
d. l. 10. n. 3. dubitandi occasione pre-
ber, utrū de eisdē bonis collecta, &
vectigal, seu gabella Regi, sit soluen-
da? † Et ex supradicta distinctione,
& resolutione veritas deducitur, vi-
delicet, quod de bonis datis ad titulū
patrimonij ad ordines consequen-
dos ante eorū consecutionem, & de
bonis capellanarū fundatis à laico, &
non ab Episcopo institutis ante eius-
dem erectionem, & collationem, col-
lecta, & gabella debeat de eorū-
dem bonorum venditione, secundū
Auend. d. c. 14. nu. 32. ad finem, post
erectionem tamen, & collationem,
cum bona ecclesiastici beneficij di-
cantur, nulla de venditione gabella,
seu collecta venerit solvenda, secundū
Parlad. de rebus quotid. c. 3. §. 1. n. 18

vers. & illud. Ex quibus deducitur ve-
rus intellectus ad bullā, & motū pro-
priū domini Papę Pij V. prohibentis
beneficiorū ecclesiasticorum confi-
demā, ut non intelligatur de capel-
lania data ad nutū patroni, vel funda-
ta à laico, secundū opinionē Navar.
in supra citatis consilijs, quā cum di-
stinctione superius relata vorā intel-
ligo, cū ea; venit intelligendus tex.
in c. 2. sessione 21. de reformatione
in sacro Concil. Trident. ibi. *Benefi-
cium ecclesiasticum*, & tex. in c. 6. de
reformatione sessione 23. in d. Con-
cil. Trid. & tex. in l. 1. tit. 4. lib. 1. Re-
cop. ibi, *Si non tueretur beneficio eccle-
siastico*, & in l. 2. eiusdē tituli ibi, *Sal-
uos no casados, que actualmē tuerie-
ren beneficio ecclesiastico*, † ut illa ver-
ba de maioribus dignitatibus, & be-
neficijs, vel de capellania ab Episco-
po instituta, vel erecta, & collativa
intelligantur.

SED cū ius percipiēdi decimas *Quest. 50.*
spirituale sit, nec laicis regulariter
possit cōpetere, † secundū S. Thom. 259
Caiet. 2. 2. q. 87. art. 3. & quodlib. 2.
art. 8. per rex. in c. causam de prescri-
ptio. c. 12. de iudi. c. quamvis de deci-
mis, vbi glos. verbo concesserit, Co-
uarru. lib. 1. variatū c. 17. n. 5. ex pri-
uilegio tamen Pontificis potest laici
cōpetere decima ipsa, hoc est, fru-
ctus decimarum, † secundū Covar. 259
vbi supra, & est glos. verbo laicalibus
in c. peruenit r. q. 3. glos. verbo non
licet in c. quoniam 16. q. 1. glos. ver-
bo concesserit in c. quamvis de de-
cimis, tenet dictus sanctus Thomas
quodlibeto 2. art. 9. & Capella To-
losana quat. 439. Balb. de prescripte.

5.p. principali quæst. 7. Ioan. Garc. Gallego de expensis & melioratio. cap. 9. numer. 2. & sequentibus, l. 23. tit. 20. part. 1. & probatur ex cap. 12. de reformatione sessione 25. in Cōcilio Trident. ibi: *Ecclesijs vel personis, quibus legitime debetur*. Et cum ex Pontificis privilegio possit laicis competere immunitas à solutione 253 decimarum, & per dictam l. 23. nr. 20. part. 1. ut resoluit Covarr. vbi supra, qui plurima iura refert, & cum isti decimarum fructus possint vendi, permuati, in dote dari, obligarique, & veniant in iudicio familie 254 excusate, & veniat in Soto de iustitia & iure lib. 9. c. 14. art. 3. & c. 7. art. 1. opere pretium eris, scituq; dignum, verum ex fructu prædictarum decimarum gabella veniat soluenda? & Et videbatur, nullam gabellam solui deberi, cum prædictæ decimæ concessæ laicis dicantur patrimonialia beneficicia, & sic Ecclesiastica & spiritualia videbatur, quatenus sint beneficicia, ut supra cod. n. 243. cum seqq. diximus, quod tradit Guilhel. Benect. in c. Rainunius de restam. in verbo duas habens filias. n. 38. Cassan. in cōsuetud. Burgūd. rubr. 1. §. 6. nr. desuflices nu. 39. & dicantur patrimonialia p̄estimonialia, & secundū Ioan. Stapuleum de literis grariæ & iusti. in §. forma n. 3. Ioan. Garc. Gallego vbi supra num. 93. Sed veritas est in contrarium. Et sic, ut ex venditione fructuū decimarum gabella debeatur: quia licet sint patrimonialia beneficicia, iudicantur ad instar bonorū 257 seculariū, & ut tenet Ioan. Garc. Gallego vbi supra n. 99. & comprobatur

ex his, quæ tradidi in tract. de gabel. in 7. p. in princ. n. videlicet, quod ex venditione fructuū, de lastercias, qui Cap. 6. Apostolico privilegio cōceduntur, gabella debeatur, si a laico vendantur.

NEC Omitam interpretationem Quæst. 51. nem verā legis. i. nr. 27. lib. 9. Recop. agens, *del seruicio y montax go*, ibi: *Aunque tornen a no a sus terminos*. De qua sepe dubitatu vidi, quæ relictis argumentationibus veni intelligēda, & quod dictū seruiciū debeat, quādo greges extra terminos suos ad alios extrahuntur, non tamen quādo ex pascuis communibus, & suis terminis non exierint, nec eos transmutauerint: nam tunc repositis prædictum seruiciū soluent in nō veniet, cum termini & pascua communia propria, & non aliena dicantur, & per 259 l. recte dicimus, §. fin. l. pupillus, §. fin. ff. de verbor. signif. l. serui electio ne, §. Labco, ff. de leg. 1. vbi tradunt cōmuniter DD. & Calderin. consil. 22. sub nr. de præbendis, & ex rex. in l. illud, ff. de ritu nuptiar. & l. locus in fin. ff. de verbor. sign. & eodē modo veni intelligēda l. 13. iii. 27. lib. 9. Recop. ibi: *Sacaren sus ganados de sus terminos, y los metieren en otros terminos*. & Hoc est, nō cōmunibus per su 260 prædicta: & ideo agens de exactione prædicti seruicij debet probare, quod debitor, & qui contribuere, tenetur, suos extraxerint greges ad terminos alienos ultra suos & communes: quia agens ex legis beneficio debet probare qualitatem in ea contrariam, & ita tenet Hippolytus in rubr. 261 de probatio n. 436. in fin. Alex. cons. 77. nu. 3. lib. 7. Gozad. cons. 35 nu. 26.

Tractatus de priuilegijs

Pet. Paul. Parif. confil. 17. nu. 26. lib. 1. Tiraquel. de viroq; reitact. lib. 1. §. 8. glof. 7. n. 1. Euetard. loco 27. n. 7.

Quest. 52. HINC est, quod cum laicus habens bona communia cū clerico reneant de suis bonis tributū, & Regiū gabellam soluere, nec excusationem habere ratione communionis, ꝛ ꝛ te soluit contra Hippoly. singulari 180. Speculator de clerico cōiugato, versic. quid si clericus Decius in auihenrica cassā, & irrita, C. de sacrosanct. eccles. nu. 9. Ortolan de nobilitate. 2. p. c. 1. nu. 1. in fine, Couar. in practi. quæstio. cap. 34. nu. 3. in fin. Did. Perez in proemio iur. 1. lib. 3. ordinam. versic. ex quibus colu. 448 Mexia in taxam panis concl. 5. nu. 77. Azeue. in l. 1. o. tit. 1. lib. 4. Recop. n. 25. & Castillo de Bobadilla in sua Politica tomo. 1. lib. 2. c. 17. nu. 92. pag. 938. licet laicus sit frater clerici, cum coq; habeat communionē in bonis, vt resoluit ipse Bobadilla vbi supra 2. tom. lib. 5. c. 5. n. 30. exactor tributorum, & Regiæ gabellæ probate tenetur qualitatē honorū non ex temporū, & pariem quam laicis solutus habet in eis, ꝛ alijs bona à clerico possessa propria presumuntur, per l. 2. C. de probatio. cū concordantibus, liberaq; & exempta à tributo, gabel
262 la, & seruitutē presumuntur, ꝛ per l. alius. C. de seruitutib. & aqua, vbi Doctores. Et cū de priuilegijs inter pretatione sit noster sermo, & nulla maior interpretatio, quā in vsus, est adueniendi, quod priuilegia in eo valent, & tenent, in quo obsecurata, & viciata fuerit, ꝛ per text. in c. si de terra. c. accedentibus de priuilegijs cū

glossis ibidē. l. 42. in fin. tit. 18. parti 3. vbi Greg. Lop. l. 13. tit. 7. parti. 5. l. 1. ff. de iuridinis 2 ex. vbi lausimē agitur per modernos in c. cū accessisset de cōstitutio. tener Minch. lib. 1. vsu frequen. c. 2. n. 5. Molina lib. 2. de Hispan. ptimog. c. 7. n. 71. Bobad. in sua Politica to. 2. lib. 5. c. 10. nu. 10. pag. 1128. semperq; in priuilegijs, & exceptionibus remanet reseruata authoritas, & correctio superioris, ꝛ c. consuetus. §. cū autem de religiof. domibus, c. ex ore in fine, c. cū capella de priuilegijs, rex. & glof. singularis verbo cathedralicum in c. pastoralis de donatio.

ET cū quotidie in titulis Regijs, quæ rectoribus, decurionibus, tabellionibus, & alijs officialibus consistorialibus cōceduntur, illa verba inscribuntur, *Ad amos q̄ les seā guardadas las libertades, preeminencias y exepciones q̄ por raxon de semeiante oficio se suelen, y acostumbran guardat*, erit nō inelégans, & memoriæ dignū, & in praxi quotidianū, vtrum ratione illorū verborū prædicti correctores, decuriones, tabelliones, & alij officiales consistoriales exēpti sint à solutione, & contributione collectarum, & reddituum regalium? In qua quæstione videbatur dicendū, prædictos officiales immunitatē, & exemptionē habere ratione officij, & per dictorū verborū, ex opinione Callan. in cōsuet. Burgund. Rubr. 1. §. 4. n. 56. cū seqq. & ex opinione Guid. Pap. in decis. 398. qui tenent, quod rectores, decuriones, & tabelliones, & alij officiales consistoriales excusantur à collectis, & contributionibus.

Sed .

Sed veritas est in contrarium, ex-
cusationemq; nec immunitatem ha-
bent à collectis, cōtributionibus, nec
à tributis, & Regijs redditibus, cuius
cōsuetudinem immemoriam pro
se allegent, per l. 1. tit. 25. lib. 4. no-
uæ Recopil. quam ita intelligit Ioan:
Gutierr. in practicis quæstion. lib. 1.
q. 137. nu. 2. & 24. qui plurimos re-
fert Doctores eandem opinionem
tenentes: † nec obertunt illa verba in
dictis titulis Regijs contenta, nam in
pridilegio, & exemptione generali
non comprehenduntur Regia tribu-
ta, nec redditus Regij, nisi de his ex-
pressa mentio fiat, vt superius resolu-
mus num. 195.

Quæst. 34. **E X** Qua resolutione deducitur
Vetus intellectus ad nouam Regiam
pragmaticā constitutam in fauore m-
agricultorum, versic. 3. in illis verbis;
*Que en los frutos de las tierras sean pre-
feridos los señores dellas por su renta a
todos los otros acreedores de qualquier
calidad que sean,* verum mulier anti-
quior creditrix pro sua dote cōpre-
hendatur, eique dominus prædij pro
pensione præferatur? † In quo casu
videtur tenendum, quod dominus
prædij pro sua pensione dote præfe-
rantur, quia sicut mulieri pro dote cō-
petunt plures prærogatiuæ, & priui-
legia, daturq; ei prælatio inter alios
creditores: † iuxta l. assiduis. C. qui
potiores in pig. habeantur, & in aut.
de equalitate doris. §. his consequen-
ti. l. priuilegia. C. de hæreticis. l. vbi
adnu. l. in rebus. C. de iure doriū,
l. 29. & 33. tit. 13. part. 5. de quo per
Fanum de pignoribus. 4. membr. 2.
part. v. 29. Per. Paul. Paris. cons. 102.

nu. 5. cum seqq. volumi. 3. Couatru,
lib. 1. variatum. c. 7. per totum, eodē
modo prædij pro pensione compe-
tit tacita hypotheca, & fructus sunt
tacite hypothecati, & pignoriati pro
dicta pensione, † per l. si iolege. §. 1. 271
liqoi fideiussor. ff. locati. l. in prædij
ff. in quibus casibus pig. vel hypoth.
raciē contra. l. Lucius. ff. qui po-
tiores in pig. habeantur, tradit Meno-
chius de adipiscenda possess. remed.
3. à nu. 34. cum seqq. & est rex. in l.
16. tit. 13. part. 5. vbi de materia est
videndus Greg. Lop. in glos. 1. cum
seqq. & cum ambo sint priuilegiari,
obstat regula communis, quod priui-
legiarus contra pariter priuilegiatum,
non vtiur priuilegio suo. † l. sed & 272
milites. §. ho. ff. ex quibus causis ma-
iores, de qua regula, & eius limita-
tionibus videndus est Couartuu. in
practicis quæstionibus cap. 7. num.
4. & in reg. possessor. 2. part. relectio
nis. §. 2. nu. 4. & Ioann. Gutierr. item
in practicis quæstionib. lib. 1. q. 115.
nu. 10. Azuenedo in l. 10. diu. 3. lib. 5.
Recopil. à nu. 11. cū sequentibus, &
Gratiad. in regul. 316. n. 8. Menoch.
presumpt. 189. lib. 4. n. 124. & ideo
mulier pro sua dote non videtur præ-
ferenda domino prædij pro sua pen-
sione, & cōprehēda videtur inter cre-
ditores nominatos in verbis dictæ no-
uæ pragmaticæ Regiæ. Sed cōtrariū
verius videtur, & tenendum, hoc est,
quod mulier pro sua dote creditrix
nō cōprehēdatur in illis verbis prag-
maticæ Regiæ, nec inter illos credi-
tores, & præferatur domino prædij
etiam in fructibus ex eo productis: † 273
nō enim est presumendū Principem

Tractatus de priuilegiis

unico verbo omnia iura, & priuilegia dotis tacite voluisse, per l. si quando in principio. C. de officio.

274 testam. & ibi Doctores, & in generali concessione non veniunt, quia verisimiliter non conceperunt spec-

275 cialiter, & glossa verbo totius, in dicta l. si quando in principio. l. obligatione generali. ff. de pignoris. l. qui peculio. ff. de peculio. l. si pater. ff. quia in fraudem creditorum. l. creditor, §. penult. ff. mandata. tradunt Doctores in supradictis locis, & Aules in cap. patorum, c. j. glossa verbo, *Wileuaran*, num. 1. Pinellus in rubr. de bonis in pater. 2. p. num. 47. & Salicet. in d. l. si quando num. 1. qui omnes etiam tenent, quod verba generalia rescriptorum restringuntur secundum

276 ius commune. & Dispositio preterea generalis restringitur ex ratione particulari. & l. cum pater, §. dilectissimis. ff. delegat. 3. l. si de certa re. C. de transactio. & lex generalis noua non comprehendit, nec corrigat legem

277 antiquam habentem speciale priuilegium in materia, & glossa verbo non compelli in l. sciendum. ff. qui sanctorum cogantur, quare est notabilis, & communis secundum Bart. ibidem

278 numer. 2. Iaf. num. 4. & in l. bonorum. C. qui admittit num. 3. tex. in l. in fraudem, §. fin. ff. de milit. testamentis. tradit Ripa in l. 2. ff. soluto matrimonio. numer. 14. & 15. & in l. fin. C. de reuocand. donat. num. 170. & adducit multa Mantica de coniecturis lib. 2. tit. 18. ap. 29. Redin. de maiestate Principis verbo non armis solum n. 200. Mencha. de successione creat. §. 3. n. 6. Mexia ad l. Tolet. 2.

p. fundamento. 6. v. 18. cum sequitur Ioan. Guier. in pract. questionibus lib. 3. q. 29. n. 3. & Costain c. si pater de testam. lib. 6. in verbo habens ante num. 9. qui Doctores etiam tenent, quod lex generaliter loquens non includit causam dotis, quando habet idem priuilegium in materia, ut in nostro casu, & quod tenet Azarredo in l. 35. tit. 18. lib. 9. Recop. n. 4. qui refert Tiracquel. de terrac. lignagiet. §. 1. glo. 14. n. 21. usque ad 207. quare est communis opinio secundum Bursat. in conf. 220. col. 1. lib. 1. & Barbosa in l. 1. ff. solut. matrim. 2. p. n. 1. & 2. qui alios refert, & quando regula generalis non comprehendit casus priuilegiatos. & Probatum ex doctrina Decij in l. 2. n. 9. ff. de regul. iur. & Alciat. lib. 4. Paradoxorum c. 10. Tiracquel. de utroque testam. glossa 14. n. 61. in priuilegiis, marriage, vel dilatorio concessio a Principe debitoribus iuxta Laporces. C. de precibus. imperat. offerend. non comprehendit dos, nec dotis debitor, & secundum opinionem Baptistae a Sancto Blasio in tract. de priuilegio dotis. n. 89. Censura 3. & comprobatur, quia rescriptum imperatorum, vel concessum, non preiudicat causae priuilegiatae, nisi de ea fiat specialis mentio, & cum ordine de rescriptis, contra monasterium de sentent. & re iudi. & in oblique Doctores, & Iacobus Monachus in defensorio iuris. §. contra rescriptum pp. 1. in vol. 3. tract. Doctorum in antiquis, & in ambiguis fit interpretatio pro dote, & in ambiguis ff. de iure dotis, l. in ambiguis. ff. de re iudicata, & faciunt, quae tradita sunt in tract. de gabellis. 4. p. §. 1. num. 21. cum sequitur nec de ioga-

derogatio vel correctio per subaudi-
tos intellectus est inducenda, & su-
giendus est omnis absurdus intelle-
ctus, t. l. nam ab iurisdic. ff. de operis
libertorum, l. scire oportet, §. aliud;
ff. de excusatio. 1100, tradit Hippol.
conf. 80. num. 8. & Mexia ad legem
Toleti in responsio ad 1. fundamen-
tum p. 41. cum seqq. deinde non vi-
detur renuntiatum nec derogatum
privilegium speciale minori, t. glo.
verbo nulla ratio in l. postquam liti,
C. de pactis communiter receptis
secundum las. in l. 1. ff. de iurisdic-
tione om. iudi. nu. 10. & Rebus. ad
Regias constitut. Gall. tit. de restitut.
atroc. 2. glof. 4. num. 23. Azueved. in l.
1. tit. 6. num. 21. & in l. 4. tit. 17. nu. 3,
lib. 4. Recopil. ubi plurimos allegat
Doctores. Provisio namq. legis cor-
ripit ius commune non extenditur ul-
tra illud, quod lex expressè provi-
det, t. l. si vero, §. de viro, ff. solut. ma-
trimon. ubi ita tenent Barr. & Imol.
qui latè prosequuntur. Et tandem pro
hac opinione facit, quod generica
alienationis prohibitio non compie-
hendit causam dotis, t. ita Barran l.
filius familias, §. diui, ff. de leg. 1. nu. 4;
& est communis opinio teste las. ibi
dem in repetitione num. 66. Ripa in
70. Ioan. Crotonum. 44. Boeci. de
cis. 110. num. 5. Menes. à Padilla in
authen. res quæ, C. communia dele-
gat. n. 52. qui plures alios refert DD.
tenet Gregor. Lop. in l. 6. tit. 11. par.
6. in glof. verbo, *Que la non padre se
vender*, & Ant. Gonn. in l. 45. Tauri
num. 27. Molina de Hispan. primo
gen. 6. par. c. 9. num. 10. Ex quibus
satis romanet probatum, dotis privi-

legium exclusum non remanere ex
dispositione illorum verborum, quæ
in dicta nova pragmatica dicto ver-
ficul. 3. comprehenduntur.

Qua opinione retenta non obstat
regula in superioribus relata, quod
privilegiatus contra pariter privi-
legiatum non gaudeat privilegio suo;
quia mulier, in prædicto casu pro
sua dote certat de damno vitando,
& tunc admittitur contra pariter pri-
vilegiatum. Et hoc modo summa;
tur prædicta regula secundum Ioan.
Gutier. in præct. questionibus lib. 2.
quest. 115. num. 10. cum sequenti-
bus, & Azueved. in l. 10. tit. 3. lib. 5.
Recopil. d. num. 21. cum sequenti-
bus. Nec obstant dicta verba, *De qual-
quier calidad que sea*, nam respondetur,
quod dicta pragmatica ait, *Se prescri-
ban a los otros acreedores*, & ex hoc licet
dictio, alius, alia, aliud, sit respectu si-
milium, t. iuxta glof. verbo, *aba pe-*
na in l. si fugitivus, C. de seru. fugitivis
communiter receptam secundum
scribentes, ibidem, & est glof. similis
in c. fides apostolica verbo maiores
de rescrip. & ex l. ind. si quis emptio-
nis, C. de prescrip. 30. vel 49. vinonius,
ubi notat Bald. Salic. & Angel. illa
verba, *a los otros acreedores*, veniunt
intelligenda in creditoribus simili-
bus, & non in habentibus maiora
privilegia, & illa verba, *De cualquier
calidad*, veniunt intelligenda iuxta
qualitatem illius verbi, *A los otros*, &
non iuxta maiorem qualitatem, &
maiore privilegia: nam qualitas ad
iuncta verbo, vel participio, venit re-
gulanda iuxta tempora & qualitatē
verbi vel participij, t. l. Titus, ff. de

mulie.

Tractatus de priuilegiis

milit. testamento, l. indebitis, § si extraneus, ff. de noxalibus. Lex factio, ff. de vulgari. Et licet contrarium de fendere conetur Collares in pragmatice agricultorum lib. 3. c. 1. num. 3. facilis est responsio ad sua fundamenta, nostramque veram opinionem de feudis Felician. de censib. tom. 1. lib. 3. c. 5. num. 12. sicut sciens conuatijs fundamentis.

Reg. 55. HABENTES Tamen exemptionem omnium tributorum ex Regis priuilegio tenentur contribuere in his tributis, à quibus nobiles non excusantur, per l. 19. tit. 14. lib. 6. Re copil. & quoniam mulieres dubitatur, utrum vnius ciuitatis incolę communicare possint terminos, pascua, vel montes alterius ciuitatis absque priuilegio & licentia Regia? In hoc resolue, quod nulla datur pascuorum vel montium communicatio sine Regia licentia & mandato: quia est species alienationis, per v. in c. 1. de rebus Ecclesię non alienand. tenet Petr. Paul. Paris. in conf. 27. nu. 133. vol. 1. Calcan. conf. 51. nu. 12. & 16. Paul. Cast. conf. 117. vol. 3. num. 3. Matthæ. de Afflict. decis. 254. idemque disponitur in beneficiarum, reuocq, Ecclesiasticarum vnione & communione, quę absque Pontificis rescripto & licentia fieri non potest, ita Calderinus conf. 4. de rebus Ecclesię non alienand. Ioan. de Ligniano in c. nouit ne sede vacare, Petr. Perusinus in tit. de vnionibus cap. 2. nu. 14. & c. 5. num. 17. tex. in c. decimas, & cap. & temporis 16. quęst. 1. tradit Rebus. in pract. beneficiorum tit. de de vnionibus nu. 22. cum sequentibus.

Ex quo inferitur, quod huiusmodi testimonium & pascuorum communio non potest præscribi, quamuis populi absque Principis licentia per longissimam temporis spatium in communione persistant, quę est communis resolutio, de qua per Ias. in l. si non forem, §. si centum, ff. de co-dictione indebiti. nu. 5. Balb. de præscripti. in 4. par. quartę partis principalis, quęst. 13. post Bart. & Doctores in l. fin. C. communi diuidendo, & in l. 2. §. ad hęc, C. de annali exceptio. Matth. de Afflict. in decis. 254. & eodem modo, quo requiritur Regia, vel Principis licentia ad testimonium, vel pascuorum communicationem, requiritur in idem ad eorundem dissolutionem, per cap. 1. de reguli. in decretalibus, ita Matth. de Afflict. & Rebus. vbi supra tit. de vnionis reuocatione num. 15. pag. 297. Abb. conf. 12. 2. par. nu. 3. & 4. quę limita cum Socin. conf. 117. vol. 1. quęm refert & sequitur Greg. Lop. in l. 1. tit. 5. part. 5. in glos. verbo, *Loi epidos* in fine, & Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 2. num. 83. tenentes, quod potest vna ciuitas absque Regia licentia cum alia facere conventionem super animalibus, quę ab vna parte in aliam intrant in earum pascua in territorijs, vt tantum soluant damnum & non penam statutariam, & quod potest fieri per conventionem communio pascuorum vsq; ad certa loca: quia tunc temporis non dicitur alienatio, sed bona societas & conventio.

RESTA Nunc examinate, vtum eo ipso quod Rex aliquem facit

facie de suo consilio, titulumque huiusmodi concedit, censeatur, cum nobilem facere; eique exemptionē tributorum ordinariorum, & extraordinariorum concedere? In quo casu tene cum Tiraque. de nobilit. cap. 2. num. 2. & cum Ioan. Garc. eo demit. de nobilitate, glos. 35 nu. 39. & cum Guid. Pap. decif. 376. quod huiusmodi consiliarii nobiles fiunt, & clarissimi, omnemque tributorū exemptionem adepi sunt per titulum Regiū eis concessum. Pro qua conclusione est text. in l. terminat, ff. de Senatoribus, l. si Senator, l. Senatorum, C. de dignitatibus lib. 12. de quorū consiliatorum privilegijs & exemptionibus latē agit Boenus in tractatu de ordine graduum 2. part. & Cassaneus in Catalogo glorię mūdi 7. par. cōsideratione 9. vers. & fuit Greg. Lop. in l. 5. tit. 9. par. 2. verbo, *Consejeros*, Ioan. Garc. de nobilitate glos. 35. num. 39. cum seqq.

Regl. 57. N E C Omitram, quod privilegia atque exemptiones, quę concessę fuerint à Principe alicui civitati, vel villę, antea quam deletę fuerint ob inimicorum imperu, vel alia quavis causa, conseruantur, & permanent, quando denuo reedificantur, & conduntur, t. l. de facta in princip. ff. de contrahend. emptione, tenet Innocenc. & Abb. in cap. cum ex iniuncto de noui oper. nuntia. col. 2. idem Innoc. in cap. Abbate de verborum significat. Alex. conf. 43. lib. 1. nu. 2. Bald. & Paul. in l. licet, §. in decurionibus num. 7. ff. quod cuiusque vniuersitatis nomi. Anchar. in d. c. cum ex iniuncto nu. 9. & ibi

Anton. de Butt. num. 4. Iacobinus de Sancto Georgio in l. proponebatur, ff. de indi. in fin. Marcus Mantua in c. 1. de electione nu. 17. & 18. & Zasius in d. c. cum ex iniuncto num. 9. Quod comprobatur, quia seruitus vrbana conseruatur in area, quę reuiscit, quando de nouo origitur, eademq; domus fingitur, t. l. 300 seruitutes, §. si sublatum, ff. de seruitut. vrbana, præd. idemq; de usufructu dicitur, qui etiam si suspendatur, si res, de qua debetur, ab inimicis aliquo temporis spatio possideantur, cōualefcit recuperata re, de qua debebatur, t. l. si ager la 2. ff. quibus modis usufruct. amittatur, de quo videatur Cepol. de seruitutib. vrbana. præd. cap. 12.

E S T Etiam aduertendū, quod **Regl. 58.** dubitari solet, quod si aliqua exemptio, vel priuilegium à Principe concessum fuisset ob aliquod in bello seruitium, vel omnibus agarenis & infidelibus, qui ad Catholicam fidē reducti fuerint, vtrum illud seruitiū necessario perfici debeat? vel inceptum sufficiat? aut agarenis vel infidelibus in via vel itinere repertis, & non efficaciter ad fidē reductis concedatur? Er videbatur, ob dictum seruitium non perfectum, & ob reductionis voluntatem prædictū priuilegium & exemptionem concedendam fore, quia repertus in itinere, vel in via cum rebus vetiis incurrit in penam statuti contra portantes vel extrahentes res vetras; t. ita Angelus de maleficijs in titul. de rebus portandis num. 10. Sed veritas est in contrarium: & in prædicto casu & priuilegium

Tractatus de priuilegiis

priuilegio puto, actum perfectum & consummarum reductionis necessarium fore. Et idem iudicandū de dictōni bello seruitio, ob quod priuilegiū confertur, per lex. ad hoc expressū in c. 1. & 2. de filiis presbyterio in l. 6. vbi probatur, quod priuilegiū vel exēptio, vel gratia summi Pontificis non extenditur de vno ad alium casum: ¶ quod etiam probatur in l. cum quidā, ff. de liber. & posthum. Et corroboratur hæc vera resolutio, quia etiam in gratia vel indulgentia à summo Pontifice concessa animabus in Purgatorio assistentibus requiritur actualis conditionis perfectio, & exactio, ad hoc ut ratione predictæ indulgentiæ animæ veniā consequantur, in libertatemque perducantur, ita tenet Ricardus in 4. sententiarum distinct. 20. quæst. 3. art. 3. & Augustinus de Anconā in libello aureo de potestate Ecclesiastica, quæst. 30. art. 3. & Sanct. Thom. quæ refert & sequitur Albertus Florent. 1. par. tit. 10. c. 3. §. 2. & Ioan. Maior in 4. dist. 20. quæst. 2. col. 3. vbi Paludan. quæst. 4. & penult. Nauarro in cap. quis aliquando de penitent. distin. 1. §. in Leunico notabili 19. n. 4. & est text. in cap. præfenti de præbendis lib. 6. ad quod allego glof. fin. in extranaganti de penitent. & remission. col. 4. ad fin. vbi probatur, quod in priuilegijs & concessionibus principis & in Romani Pontificis scriptis & indulgentijs, illa verba: *Qui tale fecerit, priuilegium vel indulgentiam consequatur*, faciunt conditionem, quæ in specifica forma impleri debet, ¶ l. lictum, ff. de leg.

1. l. Quintus, ff. de auto & argento legat. Nec obstat opinio Angeli de maleficijs pro contraria opinione adducta, quam intellige verā, quando via, in qua reperitur ponans res veritas est, non consuetudo & extraordinaria, & non recta, estque aliqua delinquentis suspicio, ita Bart. & 307 Ioan. de Placca in l. quib. fiscales, C. de nunciarijs lib. 11. prædictus namque actus reductionis ad consequendam promissam exemptionem & priuilegium Principis, requiritur, & debet esse perfectus, nec in itinere vel in via inueniri sufficit, l. 1. ff. quod quisque iuris, Angelus in l. si uelēda, ff. ad l. Rhodiam de iactu, quos & alios Doctores refert Auiles in cap. Prætorij, cap. 52. glof. verbo, *En la tierra*, num. 22. Quando enim requiritur actus perfectus & consummatus, non sufficit esse in fieri, ¶ l. 308 attonibus, §. de illo, ff. de usus uctu. Sunt deinde adeo efficaces Principis exemptiones & priuilegia, quod per generalem priuilegiorum reuocationem non censentur reuocata priuilegia miserabilibus personis, & alijs priuilegiatis personis concessa. ¶ Ita 309 tenet Mexia ad leg. Tolleti in 4. fundamento primæ partis num. 21. referens Cinum in l. 1. quando Imperator inter pupillos & uiduas, extenditurque priuilegiū concessum minoribus ad furiosos & mentecaptos, ¶ per glossam verbo ad agnatū, in l. 310 2. C. de cutatore furiosi, communiter approbata secundum Bald. numer. 6. Alex. num. 5. in l. si cutatorem habens nūm. C. de in integrum resti. tenet Gregor. Lop. in l. 23. tit. 3. p. 5.

in

in glos. verbo, *De los guardadores*,
post medium. Qui Greg. Lop. in l.
22. tit. 13. part. 2. verbo, *O le embargaf*
sentener, quod licet Princeps conce-
dar alicui magnam plenā & amplif-
simam iurisdictionem, nunquam vi-
detur concessa suprema iurisdictione,
nec illa causarum maiorū cognitio,
quæ ad ipsum tanquā Regē pertinet,
licet dicat in privilegio, quod cōce-
dit omnia, quæ tanquā ad Regē (hoc
est regalia) ad se pertinet. † Pro qua
311 opinione est tex. in l. *legatus*, ff. de of-
ficio præsidi. & hæc est magis cōmunis
opinio secundū Socio. conf. 275.
num. 5. volu. 2. Marth. de Afflict. in
præiud. ad cōstitutiones Regni Si-
cilie quæst. 1. num. 5. & 4. Cassan. in
consuetud. Burgund. rubr. 1. §. 4. n.
38. fol. 30. Bald. in c. quanto de iudic.
col. 2. Cota in memorabilibus iuris
in verbo iurisdictionem, Lucas de
Penna in l. quicumque, C. de omni
agro deserto lib. 1. idem in l. 1. de pri-
vilegiis scholar. lib. 12. col. penult. in
fin. Puteus de syndicato post euiden-
tialia in c. 1. de excessibus baronum
nu. 8. fol. 85. Covar. in præf. quæst.
cap. 1. nu. 1. Aviles in cap. Prætorum
cap. 38. glos. ante nos nu. 3. Avend.
de exeq. mand. reg. c. 5. nu. 2. Parlad.
lib. 2. de rebus quonidian. c. 2. nu. 14.
cum seqq. Balluga de Specul. Prin-
cipum rubr. 22. §. & quia fol. 119. n.
10. & 40. & 261. cum sequentibus, te-
net Petr. Greg. de syntagma iuris, 3.
p. lib. 31. c. 10. nu. 6. & seqq. Anton:
Gom. in l. 40. Tauri nu. 10. in fin. &
Azeved. alios referēs in l. 1. tit. 1. lib.
4. Recopil. num. 3. cum seqq. & nu.
25. & 30. & 39. & nu. 47. cum seqq.

per tex. ibi & in l. 1. 2. num. 36. tit. 15.
cod. lib. 4. per tex. ibi, & l. 1. tit. 10.
num. 31. per tex. ibi lib. 5. Recop. est
tex. in l. penult. ad finem tit. 15. part.
2. & l. 9. tit. 4. par. 5. quos Doctores
sequitur Bobadilla in sua Politica
1. tomo lib. 2. c. 16. num. 87. Qui in *Quest. 60.*
nu. 92. tenet, & defendit, quod om-
nes, qui allegant privilegium & ex-
emptionem, tenentur suum privilegiū
exhibere, ad consequendam dictam
exemptionem: † quam doctrinam
312 tenet Barr. in l. 1. c. cum verbum, ff. de
offic. præf. verbum. Rom. Xarez al-
legatione 7. col. 2. Marienq. in l. 1. tit.
10. glo. 21. n. 6. lib. 5. Recop. Avend.
de exeq. mand. reg. c. 1. num. 1. cum
sequentibus, Aluar. Velaq. in qua-
tionibus iuris emphyteu. quæst. 8.
num. 21. cum sequentibus, Azeved.
in l. 1. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 16. in
fin. Belluga lib. 1. de specul. Princip.
rubr. 23. §. diximus num. 30. cum se-
quentibus, qui in §. sed pone n. 15.
vers. merito, fol. 130. limitat, quando
aliquis potitur privilegio, vel exem-
ptione ab antiquo, quia tunc habet
fundamentum suum intencionē: † quod
313 tenet Ostiens. in cap. dilecto de of-
fic. Archidiacon. & quando privilegiū
exhibetur, debet habere signū ma-
nifestum & apparens, nam si non
bene appareat, nullam fidem facit.
† Ita Craueta conf. 46. num. 6. tex. in
314 cap. inter dilectos de fide instrum.
cap. cum causam de probatio. l. cū
aliquis, C. de iure deliber. tenet Mas-
card. de probatio. 1. par. conclus. 147.
num. 2.

EX quibus cōsequitur, quod pri-
uilegium, ex quo conceditur causa
rum *Quest. 61.*

Tractatus de priuilegiis

num civilium, & criminalium, etiam
 315 fiscalium cognitio non comprehen-
 dit crimen falsæ monetæ, ¶ ita tenet
 latè Thom. Gram. in conf. 6. crimi-
 nali, & Tiberius Decian. 1. tom. crimi-
 nali lib. 4. cap. 52. & ideo si in pri-
 uilegio aliquo à Principe regalis fa-
 cultas & præmiuentiæ concedantur,
 non comprehenduntur bona vacan-
 tia illius, qui ab intestato & absque
 316 hærede mortuus fuit, ¶ c. 1. quæ sunt
 regalia in vñbus feudorū, l. vacante,
 cap. de bonis vacantibus lib. 10. Ca-
 mil. Bortel. in additionibus ad Bellu-
 gam de Specul. Principum, rubr. 5.
 licera B. fol. 11. & ipse Bellug. ibidem
 rubr. 24. 5. & primo videamus vñ.
 21. fol. 134. Ægid. Boss. in praxi crimi-
 nali rit. de regalijs nu. 15. & 24. cū
 seqq. pag. 672. Matc. Ant. Pereg. in
 tract. de priuilegio fisci lib. 1. nu. 27.
 pag. 28. & sic obseruari in Regno
 Neapolitano testatur Marin. Frecia
 in tract. de subfeud. baro. lib. 1. pag.
 348. autoritate 14. licet reuertunt
 contractum Bald. in l. 1. C. de hered.
 decurionum, Roland. à Valle conf.
 1. à n. 15. cum sequentibus & n. 103.
 & conf. 91. à num. 17. vol. 2. Ifern. in
 rubric. quæ sunt regalia num. 2. Al-
 bert. Brun. conf. 12. & 43. in fin. Ber-
 trand. conf. 176. vol. 3. & conf. 69.
 libr. 2. Tamen primam opinionem
 sequitur Bobadilla in sua Politica
 lib. 2. cap. 16. num. 216. qui in num.
 17. tenet, quod licet concessa villa,
 oppido, vel castro, censetur con-
 317 cessum territorium, regulariter t̄ li-
 mitatur, quando territorium sit ma-
 ris confinis, quia tunc temporis lito-
 ra maris per spatium ballistæ iactus,

non comprehenduntur, nec conces-
 sa videntur in priuilegio concessio à
 Principe, cui referuata censetur,
 ¶ ex Carol. Ruin. conf. 28. col. fin. & 318
 Marian. Frecia in tract. de subfeu-
 do baron. tit. quis dicatur Marchio.
 n. 3. cum seqq. qui alios refert DD. *Quest. 63.*

QUID Tamen respondendū
 erit, si à Principe aliquod conceda-
 tur priuilegium ad suo beneplaci-
 to, atque voluntate vtendum? ¶ Ita 312
 quo responde, quod licet priuilegiū
 perpetuo censetur concessum, 12.
 prædicto casu morte concedentis
 sp̄at. l. 4. ff. locati, vbi scribentes, cap.
 si gratiosæ de rescrip. libr. 6. vbi Ab-
 bas, & Doctores, tradit latissimè Co-
 uar. lib. 3. var. c. 15. à n. 2. Molin. de
 Hisp. primogen. lib. 1. c. 25. à n. 4.
 cum sequentibus Azueu. in 2. dir. 7.
 lib. 5. Recop. Ioan. Gutier. in practi-
 cis quæst. lib. 2. quæst. 74. & 75. de
 quo etiam in nu. 180. intra eod.

SED Cum in superioribus nu. *Quest. 63.*
 164. tradidimus, quod mulier nobi-
 lis contrahens matrimonium cū ig-
 nobili viro, quoad contributionem
 in eius vita amittat suum nobilitatis
 priuilegium, venit intelligenda illa
 doctrina, dummodò non in in præ-
 iudicialibus suo honori. ¶ Nā in his 310
 non poterit suum priuilegium amitte-
 rete nobilis mulier, nec poterit pal-
 nodiam recantare, nec torqueri, per
 multa iura & Doctores quos allegat
 hanc opinionem tenens Azueu. in
 l. 16. tit. 1. lib. 2. Recop. num. 7.

NEC Omittam, quod inferior *Quest. 64.*
 à Principe nō poterit priuilegiū nec
 immunitatē concedere in præiudiciū
 tertij, ¶ secundum Panor. in c. 323

peruenit de immunitate Eccles. col.
fin. quem refert & sequitur Ripa
lib. 2. responsorum in responso 10.

Quest. 65. num. 12. Qui in num. 17. tenet, quod
priuilegium concessum propter ar-
tem, eatenus prodesse debet, quate-

312 nus priuilegiarius autem exerceat, & per
text. in l. semper, §. negotiatoris, &
§. penultim ff. de iure immunitatis;
vbi tenet Barr l. sub pretexto, C. de
sacro sanct. Eccles. vbi etiam tenet
Barr. tenetque Guid. Pap. in decis.
402. cum sequentibus, traditque ipse
Ripa vbi supra in numer. 19. quod
priuilegia concessa gabellarum con-
ductoribus extenduntur ad eos tan-
tum, & non perfruiuntur dictis pri-
uilegijs, & exemptionibus, nec illi-
rum sunt participes fideiussores con-

423 socij nec exactores: & quod tenet Fig-
mianus in tract. de gabellis 2. parti.
q. 17. quod intellige verum, nisi ali-
ter in priuilegijs dispositum fuerit,
prout quotidie videmus dispositum.

Quest. 66. ET Quia aliquando datur priui-
legiorum concursus, est aduertien-
dum, quod regulariter priuilegium
secundum non faciens de primo me-

324 tionem illi non derogat, & per text.
in cap. 1. & cap. pleniusque de rescrip-
tis, cap. veniens etiam, de prescript.
tenent Panormitanus, Felin. & scriben-
tes in dictis locis & Ripa in d. cap. 1.
de rescriptis num. 48. cum sequen-
tibus, vbi limitant aliquibus modis,
vt per ipsos late discitur, tradit Me-
noch. presump. 4. lib. 4. a num. 1.
cum sequentibus, de quo est text. in
l. 35. tit. 18. pat. 3. & tradit Gramma-
in conf. 6. civilis per totum, inter quas
limitationes illa est precipua, quod

valet secundum rescriptum de primo
non faciens mentionem, quando
impetrans primum noluit illo, vt
intra annum, & iuxta text. in d. c. ple-
325 rumque, vbi gloss. verbo intra annum,
quæ aliquos casus recitet, in quibus
datur annalis prescriptio, & conges-
sit 44. casus annalis prescriptionis
Thaques. de veroque tract. tit. 1. §.
1. gloss. 10. num. 6. & Et quanto tem-
poris spatio prescribatur priuilegiu,
326 tradit in l. 4. tit. 18. pat. 3. & in l. 3.
tit. 7. pat. 5. vbi Gregori. Lop.

SED Genetalis omnium pri-
uilegiorum derogatio & reuocatio,
non derogat priuilegijs inferius in
corpore iuris, quæ in suo robore con-
sistunt, & de quo per Felin. in cap. 1.
de rescriptis, & per Ias. in l. 1. §. fin.
327 ff. de constitutio. Principum, & Fur-
mian. in d. tract. de gabellis 7. parti.
q. 10. late Ripa in d. c. 1. de rescriptis
num. 54. Qui in nu. 55. testatur illam

admodum cotrouersam questionem, *Quest. 68.*
vtrum clausula: *Non obstantibus pri-
uilegijs in contrarium facientibus*, &
etiam si de illis oporteres facere specialem
mentionem, quorum tenores de verbo
ad verbum habere volumus tanquam
expressos, sufficiat ad tollendum pri-
uilegia habentia clausula derogato-
riam ad priuilegia futura, nisi de ipsa
de verbo ad verbum fiat in diuina,
& specialis mentio: vbi conclusio-
329 nes veritatis, & distinctiones, limita-

tiones & sublimitationes inuenies,
ad quem recurre, cum casus obene-
rit, & ad Calderin. conf. 11. tit. de
de priuilegijs Rom. conf. 317. Pauli
de Cast. conf. 55. Traditque ipse *Quest. 69.*
Ripa vbi supra numer. 8. quod pri-
uilegium

Tractatus de priuilegijs

uilegium impetratum lue pendente non ualere, si de dicta lue pendente mentionem non faciat, et quod probat textus, in cap. fin. vlt. pendente, cap. causam quae de test.

246 ff. 70. E T Ideo una pars priuilegij ambigua debet intelligi secundum verba clare & aperte posita in alia parte, et l. utrum, ff. de perit. heredi. l. quae admodum, ff. hac verba, ff. ad l. Aquil. & utrobique Bart. in l. qui filiabus, ubi Doctores, ff. de leg. 1. tenet Panorm. conf. 37. lib. 1. quia si aliquid conceditur à Principe priuilegium extrahendi aquam ex publico aqueductu, debet intelligi, & interpretari, eo modo, ut testungatur ad aquam superfluam, & superabundantem, et l. si quis per diuinam, C. de aqueductu libr. 1. et si omnis aqua sit rei publicae necessaria, priuilegium nihil tribuit, quod facit ad priuilegium concessum alicui ad extrahendam certam tunc quantitatē de aliqua ciuitate vel prouincia, quod debet intelligi, si talis quantitas superest ab usu habitantium in dicta ciuitate vel prouincia: & sic recipit conditionem, si respublica non indigeat, et secundum Bart. & Ioan. de Plarea in dict. l. si quis diuinam, C. de aqueductu relos & sequutos per Ripam in tract. de peste tit. de remedijs praeseruationis contra pestem num. 28. cum sequentibus, & merito quia priuilegium alicui concessum non extenditur ad ea, per quae publica legetur vitia, et l. fin. C. de officio magistr. militum, l. humilioribus, C. de susceptoribus & arca. l. 2. C. de priuileg. scholar. Nam priuile-

gia publicae utilitati damnoſa non sunt recipienda, et l. nec damnoſa, C. de precibus impetrat. offerend. adeo ut priuilegium generale exemptionis ab omni munere non extimet quaequam ab oneribus, quae imponuntur pro aquis publicis habendis: vel pro aqueductibus praegadis, vel reficiendis, et l. id potius, C. de operibus publicis, et nec Ripa ubi supra nu. 43. cum sequentibus, quoniam pestis, belli, vel famis, & magnae necessitatis tempore omnia silent priuilegia, et l. pro rytonibus, C. de priuilegijs domus Augustae lib. 1. 1.

E X Quibus inferitur, quid sit de terminandum in illa quaest. quando immunitatis priuilegium conceditur omnibus venientibus ad habitandam aliquam ciuitatem, si originarij ciues, qui antea non habitabant, & patrias sedes reliquerunt, ratione praedicti priuilegij ad dictam ciuitatem inhabitandam veniant, utrum dicto potiantur priuilegio. et In qua quaest. resoluendum videbatur, quod dicti originarij ciues praedicto fruantur priuilegio ex opinione Albertus de Rosa in 1. part. statutorum q. 2. et 31. Sed veritas est in contrarium, secundum Bart. in l. cum emancipatus, ff. si paret ex duobus nu. 1. ff. de bonorum posses. contra tabulam quem sequitur Alexan. in conf. 34. vol. 5. & conf. 54. vol. 2. & Mascard. de probation. vol. 3. coneluf. 141. num. 4. qui rationem adducunt, & ideo originarij vere, non potest quis aliter, ut gaudeat statuto & priuilegijs illius ciuitatis & loci, nisi in eo habeat domicilium, ibiq. maiorem

fatur.

339 fortunatum suarum partem collo-
cauerit, & ibidem omnia realia &
personalia solui, † secundum Mas-
cardum dicta conclusione 1141.
numer. 22.

340 *Quest. 72.* **ILLVD** Tamen non prater
mittendum est in hac materia, quod
licet regulariter instrumentum fa-
ciens mentionem de alio non pib-
bat, limitatur in rescripto Pontifi-
cis & in privilegio Principis, quod
probat, & tenet, licet in eo de alio
huius mentio, † text. singularis in cap.
Abbate Sancti Syluani, & ibi Do-
ctores de verborum significatione,
quod tradit latè Boccius in decis.
247. à num. 1. quem sequitur Met-
cardus alios allegans vbi supra vo-
lumin. 2. conclusione 923. num. 9.
Et licet regulariter subrogatum sa-
piciat naturam subrogati, filii in
hac privilegiorum materia, in qua
personalia privilegia non transeunt
341 ad subrogatum, † quia mutatione
personæ mutatur privilegium, ut
latè per nos in tractatu de gabel-
lis 7. part. 5. 1. numer. 5. & latissi-
mè per Bobadillam in sua politica
tomo 2. libr. 5. cap. 6. numer. 31.
342 † qui plures Doctores, & nos alle-
gat in dicto loco: & ideo in pec-
nis fiscalibus dominis vassallorum
à Rege concessis peculiatii privile-
gio, non habetur illud privilegium
hypothece, quia Regi à iure con-
343 ceditur, † secundum Auiles in cap.
Prætorium, c. 2. glos. verbo, *Camara*,
nu. 5. in fine, & Auend. de exequen.
mandat. reg. cap. 7. n. fin. nisi à Rege
expresse fuerint concessa per nō fis-
cales cum eisdem privilegijs, quæ ipse

habet, secundum Lucam de Pen. in
l. contra publicam col. 5. vers. Item
quia, C. de temilitari, Roland. conf.
62. vol. 4. à num. 5.

Quest 73. **SED** Cum maritus, & alij quàm
plures, habeant privilegium, ne con-
ueniantur in plus quàm facere pos-
sunt, ut traditur in l. maritum, l. rei
iudicate cum suis § §. ff. soluto ma-
trimon. & in l. sum qui cum sequen-
tibus, ff. de rei iudicata, c. Oduardus
de solutio. & vtroque Doctores, l.
1. tit. 15. p. 5. † Est notandum, quod
huiusmodi privilegium tantum eis
competit, quando contra eos pro-
ponitur actio personalis, non ta-
men quando agitur actione domi-
nii, vel quasi domini, vel reuendi-
cationis, quia tunc agitur contra eos
râquam contra possessores, † l. Nen-
senius, § fundum, ff. de re iudicat. 345
in Bart. & Ias. ibi num. 1. Bald. in l.
si filio la. ff. solut. marim. Alexan.
in d. § fundum, Ias. in l. quod no-
mine, ff. de condict. indebit. de cu-
ius veritate ultra ordinarios in di-
ctis locis, & in §. si de dote institut.
de actio. vide l. 1. tit. 15. part. 5. &
Bacçam de inopie debitor cap. 17.
numer. 50. & 54. cum sequentibus,
vbi refert 20. limitationes, in quibus
maritus conuenitur in plus quàm
facere potest. quod sublimiane
Bartholus, Dinus, & alij Doctores
vbi supra, quando dos peritur actio-
ne reuendicationis à marito: cum
in tali casu contra eum non com-
petat talis actio reuendicationis,
quia est quasi dominus rei dota-
lis, † l. doce ancillam, cum mare-
346 ria C. de reuendicatione. Item
illa

Tractatus de priuilegiis

illi exceptio, ne conueniantur vltima ipsam facere possunt, nō competit illis secularibus, qui tunc pice res & formas suas atque viuosē conseruare, iuxta opinionem Baldi, & Doctorem, quos allegat Iass. in l. quod nomine, ff. de conductio. in debui. num. 1. vers. Vltima quas adde, radii Conatr. lib. 2. variat. cap. 16.

347 numer. 9. post medium. † Et hinc est, quod etiam si socer non conueniat a nuru vel genero in plus quam facere potest, si sit cum sequentibus, ff. de re iudicata, l. rei iudicatæ in fin. ff. soluto matrimonio, ubi notant scribentes, præcipue Iass. & Alexand. in dicta l. sicut, & ipse Alexan. in d. l. rei iudicatæ, & Fano, Angel. Zasius, & Iassin §. nem si de 348 dote iussu. de action. † qui optimè distinguunt, virum competat ante dissolutionem matrimonij, vel post, prædictum priuilegium amittitur, & non prodest, si interuenit dolus & fraus, sicut si socer sciens se rem præstare non posse, 349 eam promissit, † textus in l. sed hoc ita, §. final. ff. de re iudicata, l. etiam, §. licet, ff. soluto matrimonio, textus expressus in socero in l. penultima, ff. de iure dotium, ubi notant scribentes, & Baeza de inopie debito, cap. 17. numer. 57. ad fin. & num. 61.

Quest. 74. SED Cum multa sint dotis priuilegia, ut videre est in tit. C. de priuileg. dot. & in l. ab iudicis, C. qui possunt in pig. haberi. 33. tit. 13 p. 5. ubi gloss. Conat. libr. 1. variatum cap. 7. per totum, & per scribentes in dictis locis, & in §. licet in ff. de act.

Gomez de Leon in centuria c. 6. & 94. Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. 1. pan. c. 15. & 18. & 46. Boet. in decr. 318. cum sequentibus, Them. Grammat. consil. crassi 114. Mohr. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 7. huer. 13. cum sequentibus, Anton. Gom. in l. 50. Tauri, Azcu. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. d. num. 3 Burg. de Paz iunior quæst. 7. num. 58. Tñi opima de materia adducit 350 vltia Bal. Nouel. de dote, & ordinarios, & multa de retentionis priuilegio sunt videnda per Grammat. in decisione 18. † adeo quod sententia prolata in fauorem dotis habeat executionem paratam, secundum Castellum in l. 53. Tauri, in versiculo, La dote, † erunt obier 351 aliqua recensenda priuilegia, ad hoc vt materia resolutio pateat. Et in primis, quod mulier, cui pro dote compen tacita hypotheca, præferatur alijs creditoribus anterioribus, etiam iactam anteriorem hypothecam habentibus, quæ est communis opinio à nemine repugnata, vt traditur per Couarr. libr. 1. variarum resolution. cap. 7. numer. 1. versicul. Secunda conclusio. † Item hypotheca tacita pro do- 352 te compeniens non præferitur priori hypothecæ expresse, ita Couarr. ubi supra, versiculo. Tertia conclusio, Anton. Gomez in l. 50. Tauri numer. 39. dicens communem cum alijs relictis à Barbosa in l. 1. soluto matrim. 6. part. nu. 4. ubi contrariā defendit opinionē. † Deinde hypo- 353 theca expressa prior & anterior pro dote competens præferatur hypothecæ expresse.

expresse posteriori, ita Anto. Gom. vbi supra num. 40. & Couarr. vbi supra nu. 1. veti. Quarta conclusio, quæ est communis secundum iura
 355 & Doctores, quos referunt. ¶ Priora tacita hypotheca competens pro dote præfertur posteriori hypothecæ expresse, secundum Couarr. vbi supra, veti. Quarta conclusio, quod etiam in cæteris creditoribus tenet latè Ripa in l. priuilegia, ff. de priuileg. credit. num. 5. ampliatione 1. Marienq. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilac. gloss. 5. num. 10. & latè plura iura referens Felicianus de censu-
 356 bus lib. 3. cap. 5. num. 8. ¶ Ratio est, quia qui prior est tempore, prior est iure, l. qui prior de reg. iur. lib. 6. l. qui balneum in princ. l. potior in princip. ff. qui potiores in pig. habe. l. distractis cum sequentibus, C. de pignoribus l. 5. & 17. tit. 20. lib. 3. fori
 357 regal. l. 27. & 29. tit. 13. p. 5. ¶ de qua reg. videatur Duesias in reg. 298. Ca-
 telia. Cota in memorab. verbo credi-
 tor 7. Cepol. cautela 122. & 124. & Negusan. de pignor. 2. memb. 5. par-
 tis principalis, Hug. Donel. in tit. qui
 potiores habeantur, Balb. in tractatu
 de pignor. c. 19. Ludouic. in decis. Pe-
 rufina 45. nu. 7. Cephal. conf. 86. n. 6.
 lib. 1. Marienq. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Re-
 cop. gloss. 5. n. 3. Gom. de Leó in cen-
 sura cap. 85. & 86. Rehus. ad Regias
 const. Gall. 2. rom. tit. de constitutio.
 redditu gloss. 8. fol. 400. quæ regula
 est vera tam in agendo, quàm in ex opie
 358 do & replicando, ¶ l. creditor qui
 prior la 2. in princ. ff. qui pot. in pig.
 habe. vt notat Ripa vbi supra nu. 18.
 ampliatione 13. Negusan. à Fano. vbi

supra n. 2. ampliatione 2. l. 27. tit. 13.
 par 5. Et ad hoc vt hypotheca tacita
 anterior præferatur expresse poste-
 riori, est aduertendum, quod dicta
 tacita hypotheca continetur in pu-
 blico instrumento, & non sufficit,
 quod testium probatione cõstet, ¶ l. 359
 scripturas, C. qui potiores in pig. ha-
 be. cum materia l. 13. tit. 13. p. 5. vbi
 Greg. Lop. ex quo deducitur, vt iura
 hæc limitatio ad dotē possit adapta-
 ri, adeò vt dos testibus probata non
 præferatur creditoribus posteriori-
 bus expresse hypothecam ha-
 bentibus, de qua constat per publi-
 cum instrumentum? Sed licet eadē
 ratio videatur militare, tamē veritas
 est in contrariū, & sic quod licet dos
 probetur testibus, præferatur credi-
 toribus posterioribus habentibus hy-
 pothecam expresse per publicum
 instrumentum, ¶ secundum Parla-
 360 dotium lib. 2. de rebus quotidianis,
 c. ult. §. p. 5. 11. nu. 62. qui ita practi-
 cari affirmat, pro cuius opinione
 faciunt in superioribus relata in nu.
 269. cum sequentibus, vsque ad nu.
 290. tex. expressus à nemine ponde-
 ratus in l. 1. §. v. plen. C. de rei vxor
 act. ibi: *Et nemo pater*, & tradit latè
 Lara de annu. versarijs lib. 1. cap. 23.
 à num. 19. quem videas super dicta
 l. scripturas. Et adeò, vera est illa
 regula, qui prior est tempore, quod
 prima hypotheca generalis, præ-
 fertur etiam secundæ hypothecæ
 speciali, ¶ l. 2. ff. qui potiores in pig. 361
 habe. l. si generaliter, C. eod. tit. tenet
 Ripa in dicta l. priuilegia, ff. de pri-
 uileg. credit. numer. 7. ampliatione
 5. & Ioan. Gutier. in allegatio. 5.

Tractatus de priuilegijs

& licet mulieri competeat tacita hy-
 potheca pro bonis paraphernalibus,
 362 & post matrimonium quæsitis, tper
 l. fin. §. fin. autem, C. de pact. con-
 nent. vbi Doctores l. 17. tit. 11. p. 4.
 vbi glos. tamen in dictis bonis para-
 phernalibus, & aduentitijs, & post
 matrimonium quæsitis, non habebit
 priuilegium prelacionis contra alios
 creditores, nec contra filios alterius
 matrimonij circa matris dotem,
 363 t quod tenet Gomez de Leon in
 sua centuria in cap. 24. Anto. Gom.
 in l. 50. Tauli nu. 40. Azuned, in l. 3.
 tit. 9. lib. 5. Recopel. num. 23. Ioan.
 Gutier. de iuramento confirmat. 1.
 part. cap. 46. pro qua opinione est
 text. in l. 17. tit. 11. part. 4. vbi glossa.
 Nec omittendum, quod mulier pro
 sua dote habens hypothecam expref-
 sam præferatur creditoribus antero-
 ribus, tacitam hypothecam habenti-
 365 bus, t l. assiduus, C. qui potiores in
 pig. habe. vbi glos. verbo, licet, & ibi
 scribentes, & Ias. in §. fuerat in stia.
 de action. num. 71. & 72. & ibi An-
 gel. & Ioan. Faber. Ex quibus venit
 resoluendum, quod licet duabus do-
 tibus concurrentibus præferatur pri-
 ma, & filij primi matrimonij portio-
 ra iura habent nisi in bonis, quæ ma-
 nifestè apparent ex secunda dote,
 385 t per text. ita authent. ut ex actio in-
 stan. dotis, §. his igitur, & in authen.
 si quid ex rebus, C. qui potiores in
 pigno. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. vbi glos.
 verbo, *La dote*, hoc debet intelligi,
 etiamsi prima dotorum habearit
 366 etiam hypothecam, & secunda dōs
 habeat hypothecā exprefā, t quod
 tradit in additione ad Bald. Nauel.

in tract. de dote. 10. par. in tit. c. fol.
 205. col. 3. in vol. 6. & ita Dicitur in,
 & utrum priuilegium prelacionis tñp
 ear ad hanc edes mulieris pro dote, &
 utrum ad suos vel extraneos, & qui l
 in hypotheca non priuilegiat. t vi 367
 de. l. 1. C. de priuileg. dons, vbi glos.
 Bar. Bald. & Doctores, & in l. etiam
 ff. solutio matr. & Bar. in l. ff. eodē
 & vñ priuilegiū hypothecæ ratio-
 ne donis tñseat ad creditores, vel ad
 cessionarios, t vide Bal. in d. l. 1. C. 368
 de priuileg. dotis, & iura & Docto-
 res, quos refert Greg. Lop. in l. 33. tit.
 13. p. 5. in glos. verbo, *A sus hijos*, &
 quæ dicuntur bona paraphernalia tra-
 dunt in d. l. 17. tit. 11. p. 4. & ibi Greg.
 Lop. t & cum de hypotheca expref- 369
 sa mentionem fecerimus, est memō-
 riz mandandū, quod per obligati-
 onē omniū bonorū inducitur expref-
 sa hypotheca, l. fin. C. quæ res pig.
 oblig. post l. 30. & 33. tit. 13. par. 5. in
 princ. vbi glos. in agit Rebus. ad Re-
 gas consil. Gilh. 2. tom. tit. de con-
 siliat. reddituum glos. 14. num. 3. t 370

IN Fisco tamen magna erat glos. 371
 farum & Doctorū cōtrouersia, utrū
 habentibus tacitas hypothecas ante-
 riores præferatur? Et non præferri
 erat cōmunis opinio, ut resoluit Co-
 uar. lib. 1. variatū c. 16. n. 2. ad fin. qui
 transiit cum illa cōmuni, & eam re-
 fert Greg. Lop. in l. 33. tit. 13. p. 5. in
 glos. verbo, *Obligado por palabras*. Sed
 stūe hodie d. l. 33. in prin. veritas est
 in contrariū, cū ex d. l. apertè probe-
 tur, quod fisco præferatur omnibus
 creditoribus habentibus tacitas hypo-
 thecas anteriores sicut dōs, t & ita t 372
 net Greg. Lop. in d. glos. verbo, *Obligado*,

344. & Ioan. Gutier. in pract. quæ-
stionibus lib. 3. quæst. 99. n. 17. & Fi-
co competit tacita hypotheca pro
rebus & debitis fisealibus contra de-
bitores, & quoslibet eorū, & contra
possessores eorum bonorum pro so-
cio, vel proindiuiso, § l. aufertur, §
fiscus, ff. de iure fisci, l. si quis post hac
vbi glos. verbo habuit, C. de bonis
profenptorum, vbi Salic. & DD. l.
25. tit. 13. p. 5. & Attend. de exequen-
mand. reg. 2. p. c. 19. n. 18. & in 1. p. c.
7. n. 14. Auiles in cc. prætorum, c. 1.
glos. verbo, *Camara*, n. 5. in fin. *Æ-*
gid, Bos. in pract. tit. de fisco n. 32.
l. cū possessor, vbi glos. 1. in fin. ff. de
cenfibus, Bald. in l. 1. C. de hēred. &
act. vend. n. 7. vbi Doctores.

cap. 8. ET. cū de privilegiis explicā
Reg. 76. tiones agamus, erit nō silentio digna
illa quæstio, utrū bona clericorū gau-
deant privilegijs clericorū tā quoad
exemptiones, quā quoad priuile-
giū fori? Et quia hæc est cōtrouer-
373. sia quæstio inter Doctores, pro reso-
lutione habeatur, quod bona cleri-
corum etiam patrimonialia, tam ac-
quisita quā acquirenda gaudent
priuilegijs clericorum, tradit Cacho-
ran. in decis. Pedemont. 68. n. 2. Pet.
Antibol. de muneribus, §. 4. num.
41. in 10. tom. tract. Doctorum per
tex. in c. ex literis, vbi glossa verbo,
hoc privilegio de pignor. & est text.
in cap. similiter, 6. quæst. 1. glos. ver-
bo facultatibus in cap. fin. de vira &
honest. cleric. tenent Abb. & Felin.
in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de cō-
stitut. num. 7. Lucas de Pen. in l. 2. in
princip. versicul. Hæc faciunt, C. de
manibus non excusan. lib. 11. Ol-

dtald. cōf. 34. Quædā in c. 4. diuer-
sarum quæst. n. 3. cum seqq. Greg.
Lop. in l. 51. tit. 6. p. 1. glos. verbo,
Pechar, & cōcuius Humada in feho-
lijs ad Greg. Lop. in l. 54. tit. 6. par. 1.
glos. 2. à n. 5. cum sequentib. Didac.
Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinam. col.
113. ve r sic, Clericus, Azueu. ni l.
11. tit. 2. lib. 1. Recopilat. per tex. ibi,
refert plura Bobadilla in politica
tom. 1. lib. 2. cap. 18. à nu. 259. Quod
limita eo modo, quod bona patri-
monialia gaudebunt clericorum pri-
uilegijs in casibus tantum à iure ex-
pressis, § Decian. in c. Ecclesia sanct. 374
Mariæ de constitutio. num. 18. Ol-
drald. in cons. 17. num. 2. Couar. lib.
1. variarum, cap. 4. num. 2. Cacher.
in decis. Pedem. 30. nu. 23. congerit
plurima iura & Doctores Bobadilla
vbi supra nu. 260. qui in nu. 261. te-
net, quod bona patrimonialia mo-
bililia clericorum sequuntur eorum
personam, eorumque privilegijs
consequenter fruuntur, § quod te-
net Tiber. Decian. vbi supra 1. tom. 375
lib. 4. cap. 11. num. 3. & Oldral. vbi
supra, per tex. in l. si capniis, §. ex-
pulsus, ff. de capniis & post lim. n. re-
uers. Sed indistinctè gaudet clero-
rū immunitate & privilegio bona
eorū, ad eius finem ordinati § sunt, 376
secundū Dec. in d. c. Ecclesia sanct.
Mariæ de constitutio. n. 65. & 176.

SED Cum, utiā in superioribus *Quæst. 77.*
diximus in 3. p. n. 3. de gabel clericū
nō posse Regia bona, nec gabellas
Regias cōducere rāquā principalē,
nec rāquā de iussore, quid erit dispo-
nendum, si fraudulenter clericus,
simulans se laicum, Regia tributa

Tractatus de priuilegiis

de gabellis conduecia, Virum perdat suum fori priuilegium, & a iudice lico possit conueniri: In qua quæst. est text. in l. 1. §. 1. h. l. & l. 1. §. 1. tit. 6. par. 1. disponens: quod perdit clericus fori priuilegium, & coram legibus lari iudice potest conueniri. ¶ Circa cuius legis styli interpretationem an loquatur, & uenit intelligenda in clerico coniugato, an in presbytero, ne aliena repiciat, videas Castell. in l. 66. T. aut. uerb. *Desarraigar, &c.* uel licet, propter quod uidetur, & Bascam de inope debitore c. 17. nu. 15. Mench. lib. 1. de success. creat. §. 10. n. 642. uerbis, quo casu fol. 130. Mexia de pane cōsuetud. §. n. 24. pag. 78. Lafare de gabellis c. 18. n. 7. & Bobadilla in Poluica romo 1. lib. 2. c. 18. nu. 126. ex quorum Doctonum opinione resolutum uidetur, dictam legem styli intelligendam tam in clerico coniugato, quam in sacerdote, cum casus obuenerit, licet Castellus ubi supra tam tantum in clerico coniugato intelligat. ¶

HORREVM Præterea publicum habet priuilegium tacite hypothecæ in bonis debitoris, iuxta opinionem Rip. in tractatu de peste cit. de remedijs cōseruandis ubi est. n. 33. cum seqq. quæ sequitur Mexia de pane consuet. §. n. 24. & Bobadilla ubi sup. tom. 2. lib. 3. c. 3. nu. 5. ¶ qui alia congerunt & recedunt priuilegia hōiet publici.

SED inter hypothecæ priuilegia illud potissimum est, quod licet creditor nō possit propria auctoritate occupare bona debitoris absq; iudicis auctoritate, & testib; interuentione, &

descriptione ¶ per h. y. tit. 8. p. 3. l. 1. n. 389. tit. 13. d. p. 5. tamē si vacaria & deie hista sint, ne periantur, potest creditor propria auctoritate apprehēdere, & ea retinere pro sui iuris cōseruacione, ¶ & glos. in l. fin. C. unde vi, tenet Alex. in l. 1. C. de repud. hered. quæ sequitur Syluanus conf. 3. n. 87. vol. 1. Bui lat. conf. 8. n. 15. vol. 1.

ET ne reipublicæ priuilegia ommissa faciamus, est magna gloriarū & Doctorū controuersia, utrius bonæ reipublicæ & bonæ fiscalis equiparetur in priuilegijs. ¶ Et Ioan. de Plat. in rub. C. de fund. panti. lib. 1. §. 1. in l. 1. C. de quæstoribus & magistr. offi. lib. 12. & glos. 2. C. de vend. reb; ciuitatis lib. 11. & glo. fin. in l. 2. C. de iure reipublicæ lib. 12. tenent, quod respublica pro reb; suis habeat priuilegiatam. Sed contrariam opinionem, & sic quod bonæ reipublicæ, & bonæ fiscalis differunt in priuilegio, tenet Budeus in l. 1. ff. de de offic. quæstoris pag. 298. & quod non gaudeant priuilegijs filci bonæ reipublicæ, tenet Ioan. de Plat. in l. 2. C. de deb. ciuita. lib. 12. nu. 2. & Greg. Lop. in l. 10. tit. 19. p. 6. glo. uerb. *Reyes*, l. simile, ff. ad municip. l. fin. C. de murtelulis lib. 12. Sed pro solutione est distinguēdū, quod si cognoscatur bona ciuitatis & reipublicæ nō habet priuilegiū bonorum fiscalium nisi in casib; à iure expressis, t de quib; est text. in d. l. simile priuilegiū in fin. ubi bona glus ff. ad mun. l. Antiochē. ff. de priuileg. credi. d. l. 2. C. de iure rei publ. lib. 11. In multis tamē casib; bona reipublicæ, & bona fiscalia equiparantur in priuilegijs, ¶ ita Luc. de Pen.

378
Quæst. 78.

379

Quæst. 79.

Quæst. 80.

Quæst. 81.

389

384

in

in l. contra publicam, C. de re milit.
lib. 12. col. 5. verſ. item quia. Ioan. de
Platea in rubr. C. de iure fiſci. lib. 10.
n. 6. Euerard. in locis legalibus loco
de fiſco ad rem publicam, in cuius fa-
uorem ait Bobadilla vbi ſupra 2.
tomo lib. 3. cap. 3. n. 50. ad medium,
quod pro debito rei publicæ potent
nobilis incarcerari, allegans Bonifa-
cium in Peregrina verbo ſuitum fol.
119. col. 4. in verſ. officialis, & Ama-
deum de ſyndicatu nu. 162. qui ni-
hil dicunt, ſi licet ipe aſſumer, pro
huiusmodi debitis horrei publi-
ci, & ciuitatis nobiles incarcerari
poſſe, & cõpellendos ad præſtandũ
fideiuſſorem *de ſaneamiento*, & ita
per executoriã deciſum in Pintiana
Cancellaria, ¶ quod mihi perquã
ditum videtur per ſupradicta, cum
de hoc priuilegio nil in iure repen-
iatur favore rei publicæ, & contradicte
l. ſimile priuilegiũ, ff. ad municipal.
Nec in hoc, nec in fiſco verũ eſt, cũ
nobilis pro debito fiſcali incarcerationi
non poſſit, niſi tantum in caſu legis
4. tit. 2. lib. 6. Recop. vbi in meo tract.
de gabella reſolui in 4. part. §. 2. à n.
34. ¶ Et de fiſci priuilegijs multa tra-
dunt Doctores in tit. de priuileg. fiſci.
& Agid. Boſſ. in præct. tit. de fiſco;
Franciſc. Lucan. in tract. de fiſco &
eius priuileg. & Anton. Peregrin.
in tract. de priuileg. fiſci. ¶

387
388
389
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

bona, ff. mandati, l. eius qui, §. 2.
ff. de teſtam. l. ſi deportati, ff. de le-
gat. 3. c. ſelicis, §. veniunt de pœnis
lib. 6. gloſ. in l. non ad ea, ff. de con-
dit. & demonſtr. tenet Roman. cõſ.
242. num. 2. Iaſ. in l. fin. nu. 11. ff. ſi
cert. pet. & in l. ſi victum nu. 5. ff. de
re iudic. latius Alex. cõſ. 23. vol. 1.
num. 2. cum ſequentibus, Bald. in
l. ex factis, ff. de vulgari, §. fin. Alex.
Iaſ. & Decius in l. 3. S. illud, ff. quod
quicq; iur. Par. in l. quod triadum,
ff. de condit. & demonſtr. & ipſa
in cõſ. 56. num. 3. vol. 1. Bart. & ibi
additio in l. certa forma, C. de iure
fiſci lib. 10. tenet Agid. Boſſ. in præ-
dica tit. de bonorum publicatione,
nu. 8. in fin. Iul. Clar. alios allegans
in præctica, §. fin. quaſt. 78. num. 24.
Azeved. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. n.
7. quod habet locum, licet aliqua ad-
ſit hereditas, non tamẽ accepta ſue-
rit per condemnatum tempore ſen-
tentiæ, ¶ ſecũdũ Dec. in cõſ. 415
nu. 66. & in d. l. 3. §. illud, ff. quod
quicq; iur. dicitur commutari Nel-
lus à Sancto Gertuliano in tract. bẽ-
nitorum p. 2. tempore quaſt. 30.

SENEX Etiam poſtquã te-
dactus eſt ad annos pueriles, hoc eſt
80 annos, habet priuilegiũ reſtitu-
tionis in integrum tanquam minor;
¶ doctrina eſt Soc. in l. 1. ff. de verb.
obligat. per text. in l. 1. §. nam crimi-
inter, ff. de minoribus, habetque ſe-
nex priuilegium, quod poſtquam
redactus eſt ad dictos annos pueri-
les, venit puniendus mitiori pena
quã adoleſcens, ¶ l. 2. ff. de testi-
no moto, & plurima ſenectutis pri-
uilegia ſunt videnda per l. fin. ff. de

Tractatus de priuilegiis

fide instrumenti. vbi. Doctores, & Ias. in l. cum quid ff. si cen. petat. à numer. 11. cum sequentibus, & in 2. lectura eiusdem legis. à num. 36. cum pluribus sequens Aulic. in ca. priorum cap. 13. glos. verbo, *Vno de los Regidores*. Et Baeza de inope debitore cap. 7. per totum l. 7. in 13. part. 7. vbi glos. verbo, *Mas anciano*, l. ciuiatibus. ff. de leg. 1. Gomez. in regul. cancellaria in de infirmis re

393 sig. quat. 7. f.

Quest. 23. P I A E Cause quamplurima priuilegia cōgessit Malcard. de probatio. volum. 3. conclusionē 171. cū sequentibus, quem de his videre poteris, f. & Azueid. in l. 1. tit. 1. lib. 6. 394 recopit. num. 102. Si autem aliqua lex vel priuilegium inueniatur requirens aliquam qualitatem ad eius beneficium consequendum, agens praedictae legis, vel priuilegij beneficio, eā probare debet, f. ita Hippolyt. in Rubr. de probatio. num. 436. in fin. Alexand. conf. 77. num. 5. lib. 7. Gozadin. conf. 35. nu. 16. Pet. Pau. Paris. consil. 17. nu. 16. lib. 1. Socin. Iun. conf. 40. num. 30. lib. 2. Grat. resp. 43. num. 4. lib. 2. Tinaquel. de vtroq; tract. lib. 1. §. 2. glos. 7. nu. 1. Euetard. in locis legalibus loco 27. num. 7. qualitas namq; excludens, vel admittens aliquem, debet 396 interuenire in tempore actus, f. l. 1. §. aduersus. ff. nequid in loco publico. jener. Auend. de exequend. manda. reg. 2. part. cap. 12. num. 13. Mexia ad legem Tolon 2. fundamēto 4. partis num. 16. quem refert Bobadilla vbi supra 2. tom. lib. 3. c. 4. n. 39.

Quest. 24. I N Rege pignora, & republi-

ca, hoc reperitur priuilegium, quod poterunt pro suis debitis agere contra socios conductoris rerum ciuitatis vel Regis, sicut cōtra ipsum conductore obligatum, f. ita Azueid. in l. 2. tit. 9. lib. 5. Recopit. n. 10. alios referens, & etiā socij inter se hoc habēt priuilegiū, quod ad inuicem dicuntur habere mandatū, & poterunt agere contra debitores siue cessione principalis conductoris, secundū ipsum 398 Azueid. vbi supra n. 21. & in l. 1. tit. 16. lib. 5. Recop. n. 6. Paul. in l. si vnus in princ. ff. de pact. n. fin. & irradiat in vol. 4. com. opinio nū in nouis pag. 46. conclus. 143. cum seqq.

DEINDE dubitari solet, virū quādo nobilis, mulier, vel alij, qui pro debito incarcerari non possunt, debeant aliquod debitum alteri nobili, mulieri, vel simile priuilegium habenti, vratur dicto priuilegio & pignori 399 tius, ne pro debito incarceretur f. In qua quæst. pro vtraq; parte optime disputat Azueid. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopilaru. 10. cum sequentibus resoluens, quod nobilis, mulier, & simile priuilegium habens, gaudeat dicto priuilegio & pignori, & non possit pro tali debito incarcerari, quem legas, ne eius dicta transcribere videat. Estque tanta nobilitas dignitas, quod si aliquis priuilegio, vel constitutione provideatur, quod certa quotānis detur elemosyna loco gratiae, & vicinis alicuius ciuitatis, & religiosis distribuatur, semper nobiles & moniales praefertur in elemosynis faciendis, f. secundū Ripā 400 in tract. de peste ut de remedijs pie seruauis c. 2. a n. 158. cum seqq. & per

per ea, quę tradit Otor. in tract. de nobilit. c. vltim. §. partis principalis, ubi multos casus recenset, in quibus nobiles privilegiantur, & preferuntur plebeis. ¶ Et inde est, quod illi qui aliquotēpore ad maiora officia, honores, & dignitates fuerint nominati, & illa exercuere, habent tale privilegium, quod ad minora officia, honores, & dignitates inuicem eligi non possunt, ¶ per text. in l. maioribus ubi not. Ioan. de Placca & scribētes, C. quemadmodum ciuilia munera inducuntur lib. 10.

Quest. 86. SED Cū quotidie viderim in doctis repetēdis & exigēdis mulieres eligere meliora bona mariti, hęstrari, inquitens, quo iure hæc practica sustineri possit. Et nullum potui iuridicū fundamentum inuenire, nisi quod dos debet solui, & restitui de bonis mediocribus arbitrio iudicis taxandis, & non de melioribus, etiā si obligatio fuerit ad libitū creditoris, ¶ ita tenet Bal. in auth. hoc si debitor n. r. C. de solutio. Bar. in l. si ex fallis, C. de transact. n. 11. Alex. conf. 125. col. fin. vol. 1. laf. in l. si duobus, §. sed et si quis, C. cōmuni. de legat. n. 5. & Boer. in decif. 46. quod tenet Canal. alios DD. referens in tract. de tutore & curat. n. 250. pag. 144. & facit glos. verbo, *El mejor*, in l. 13. tit. 9. part. 6. quod limita secundum supradictos Doctores, nisi quando tantum ad sunt duę res, nam tunc mulier pro sua dote poterit meliorem eligere, ne de minori vel deteriori soluiatur. ¶ Et Matth. de Afflictis in decif. 42. aliam affert limitationem, quod mulier pro solutione suę dotis pote-

rit petere sibi assignari terras suis vicinas & coherentes, idemque erit in castis & domibus, ¶ ex opinione Luc. de Pēna in l. quicumque, C. 405. de omni agro deserto, lib. 11. per text. ibi, & l. 2. C. de metall. lib. 12. & hoc, non ratione dotis, vel electionis, quando quidem in diuisione facienda de domo communi socius, qui habet domam contiguam, poterit eligere partem, quę suę domui coheret, ¶ vt tradit ipse Matth. de Afflictis, dicit. decif. 42. num. 1. & 2. ex opinione Angel. de Petiglis in l. nō amplius, §. cum bonorum, ff. de leg. 1. & ex opinione Luc. de Pen. vbi supra, & ex iuribus superius relatis. Sed si expressē electio fuerit mulieri concessa in instrumento, de tali eligere posse rem meliorem putauit ratione partū conuentionis, & ad hoc pondero text. à nemine ponderatū in l. 1. C. de fundo dotali, ibi: *Et conuenisset, rux electio mulieri seruetur.* Et etiā limitatur, quādo mulier pro sua hypotheca in instrumento garantigio contenta executionem petit contra aliquam rem, quia tunc poterit eligere meliorem ex hypothecatis, vt quilibet alius creditor ad sibi satisfaciendum de debito: ¶ hoc casu executione facta super aliqua re à muliere electa, de qua posset satisfieri, non poterit variare, aliam eligendo, vt refert iudicatum Matth. de Afflictis in decif. 46. nu. 5. & fin. ¶ Et vltra casus, in quibus non admittitur compensatio, de quibus in l. in ea, C. de compensatio. & in l. 26. & 27. tit. 14. p. 5. & vtrūq; scribentes, ¶ habet mulier privilegium pro

per ea, quæ tradit Orator, in tract. de nobilit. c. ultim. §. parit principalis, ubi multos casus recenset, in quibus nobiles privilegiantur, & præferuntur plebei. † Et inde est, quod illi qui aliquo tempore ad maiora officia, honores, & dignitates fuerint nominati, & illa exercuere, habent tale privilegium, quod ad minora officia, honores, & dignitates inuiri eligi non possunt, † per text. in l. maioribus ubi not. Ioan. de Platea & scribentes, C. quemadmodum civilia munera indicuntur lib. 10.

Quest. 86. SED Cū quotidie viderim in doctibus repetendis & exigendis mulieres eligere meliora bona mariti, hæsitavi, inquirens, quomodo iure hæc practica sustineri posset. Et nullum potui iuridicū fundamentum inuenire, nisi quod dos debet solui, & restitui de bonis mediocribus arbitrio iudicis taxandis, & non de melioribus, etiam si obligatio fuerit ad libitū creditoris, † ita tenet Bal. in auct. hoc si debitor n. 1. C. de solutio. Bar. in l. si ex falsis, C. de transact. n. 11. Alex. conf. 125. col. fin. vol. 1. Ias. in l. si duobus, §. sed et si quis, C. comuni. de legat. n. 5. & Boet. in decif. 46. quod tener Causal. alios DD. referens in tract. de tutore & curat. n. 250. pag. 144. & facit glos. verbo, *El mejor*, in l. 23. ut. 2. patt. 6. quod limita secundum supradictos Doctores, nisi quando tantum ad sunt duæ res, nam tunc mulier pro sua dote potest meliorem eligere, ne de minori vel deteriori solvatur. † Et Math. de Afflictis in decif. 42. aliam affert limitationem, quod mulier pro solutione suæ dotis pote-

rit petere sibi assignari terras suis vicinas & coherentes, idemque erit in castis & domibus, † ex opinione Luc. de Pena in l. quicumque, C. 405 de omni agro defenso, lib. 11. per text. ibi, & l. 2. C. de metall. lib. 12. & hoc non ratione dotis, vel electionis, quando quidem in diuisione facienda de domo communi socius, qui habet domum contiguam, poterit eligere partem, quæ suæ domui coheret, † ut tradit ipse Math. de Afflictis. dict. decif. 42. num. 1. & 2. ex opinione Angel. de Periglis in l. nō amplius, §. cum bonorum, ff. de leg. 1. & ex opinione Luc. de Pen. v. bisupta, & ex rationibus superius relatis. Sed si expressè electio fuerit mulieri concessa in instrumento, de tali eligere posse rem meliorem putauit ratione partiū conventionis, & ad hoc pondero text. à nemine ponderatum in l. 1. C. de fundo dotali, ibi: *Et conuenisset, ut electio mulieri seruatur.* Et citā limitatur, quādo mulier pro sua hypothecam in instrumento garantigio contenta executionem petit contra aliquam rem, quia tunc poterit eligere meliorem ex hypothecalis, ut quilibet alius creditor ad sibi satisfaciendum de debitor: & hoc casu executione facta super aliqua re à muliere electa, de qua possit satisfieri, non poterit variare, aliam eligendo, ut refert iudicatum Math. de Afflictis in decif. 46. nu. 5. & fin. † Et vltia casus, in quibus non admittitur compensatio, de quibus in l. in ea, C. de compensatio. & in l. 26. & 27. tit. 14. p. 3. & vtrubiq; scribentes, † habet mulier privilegium pro

Tractatus de priuilegijs

uilegium impetratum lite pendente
nono valer, si de dicta lite pendente
330 mentionem non faciat, & quod pro-
bat text. in cap. fin. vt lite pendente,
eap. causam quæ de test.

Quest. 70. ET Ideo vna pars priuilegij am-
bigua debet intelligi secundum ver-
ba elare & aperte posita in alia parte,
331 † l. vtrum, ff. de petit. heredit. l. quæ
admodum, §. hac verba, ff. ad l. Aquil.
& vtrouque Bart. in l. qui filiabus,
vbi Doctores, ff. de leg. 1. tenet Pa-
norm. cons. 37. lib. 1. quia si aliquid
conceditur à Principe priuilegium
extrahendi aquam ex publico aquæ
ductu, debet intelligi, & interpretari,
eo modo, vt restringatur ad aquam
superfluat, & superabundantem,
332 † l. si quis per diuinam, C. de aquæ-
ductu lib. 21. & si omnis aqua sit
reipublicæ necessaria, priuilegium
nihil tribuit, quod facit ad priuile-
gium concessum alicui ad extrahen-
dum certam trinci quantitatē de
aliqua ciuitate vel provincia, quod
debet intelligi, si talis quantitas su-
perest ab vfu habitantium in dicta
ciuitate vel provincia: & sic recipit
conditionem, si respublica non in-
333 digeat, † secundum Bart. & Ioan. de
Platea in dict. l. si quis diuinam, C.
de aqueductu relatis & sequentes
per Ripam in tract. de peste rit. de
remedijs præseruatiuis contra pestē
num. 18. cum sequentibus; & merito
quia priuilegium alicui concessum
non extenditur ad ea, per quæ pū-
blica læderetur vtilitas, † l. fin. C. de
334 officio magistr. militum, l. humiliori-
bus, C. de susceptioribus & arca. l. 1.
C. de priuileg. scholar. Nam priu-

legia publicæ vtilitati damnoſa non
sunt recipienda, † l. nec damnoſa, 335
C. de precibus imperat. offerend.
adeo vt priuilegium generale exē-
ptionis ab omni munere non exten-
dit quæquam ab oneribus, quæ im-
ponuntur pro aquis publicis habē-
dis: vel pro aquæ ductibus purgandis.
vel reficiendis, † l. ad portus, C. de 336
operibus publicis, tenet Ripa vbi su-
pra nu. 43. cum sequentibus, quoniā
pestis, bellum, vel famis, & magnæ ne-
cessitatis tempore omnia stent priui-
legia, † l. pro tyronibus, C. de priui- 337
legijs domus Augustæ lib. 11.

EX Quibus inferitur, quod sit de *Quest. 71.*
terminandum in illa quæst. quando
immunitatis priuilegium cōceditur
omnibus veientibus ad habitandā
aliquam ciuitatem, si originarij ci-
ues, qui antea non habitabant, & pa-
trias sedes reliquerunt, ratione
prædicti priuilegij ad dictā ciuitatē
inhabitandam venerint, virum di-
cto potantur priuilegio. † In qua 338
quæst. resoluendum videbatur, quod
dicti originarij ciues prædicto fru-
antur priuilegio ex opinione Alber-
tus de Rosa in 1. part. statutorum q. 2.
91. Sed veritas est in contrarium, se-
cundum Bar. in l. cum emancipatus,
§. si pater ex duobus nu. 1. ff. de bo-
norum possess. contra tabul. quem se-
quitur Alexan. in cons. 34. vol. 5. &
cons. 54. vol. 2. & Mascard. de pro-
bation. vol. 3. conclus. 1141. num. 4.
qui rationem adducunt; & ideo ori-
ginarij vere, non potest quis ad
hoc, vt gaudeat statuti & priuile-
gij illius ciuiaris & loci, nisi in eo
habeat domicilium, ibiq; maiorem
factu.

339 fortunarum suarum partem collocauerit, & ibidem onera realia & personalia soluat, † secundum Mathematicum dicta conclusione 1141. numer. 22.

340 Regl. 72. **ILLVD** Tamen non prater mirandum est in hac materia, quod licet regulariter instrumentum faciens mentionem de alio non probat, limitatur in rescripto Pontificis & in privilegio Principis, quod probat, & tenet, licet in eo de alio fiat mentio, † text. singularis in cap. Abbat. Sancti Syluani, & ibi Doctores de verborum significatione, quod tradit latè Boetius in decis. 247. à num. 1. quem sequitur Mathematicus alios allegans vbi supra volum. 2. conclusione 923. num. 9. Et licet regulariter subrogatum satisfiat naturam subrogati, fallit in hac privilegiorum materia, in qua personalia privilegia non transeunt ad subrogatum, † quia mutatione personæ mutatur privilegium, vt latè per nos in tractatu de gabellis 7. part. 5. c. 1. numer. 5. & latissimè per Bobadillam in sua poliuca tomo 2. libr. 5. cap. 6. numer. 31.

341 † qui plures Doctores, & nos allegat in dicto loco: & ideo in premissis fiscalibus dominis vassallorum à Rege concessis peculiari privilegio, non habetur illud privilegium hypothecæ, quo Regi à iure conceditur, † secundum Aviles in cap. Prætorum, c. 2. glos. verbo, Cumara, nu. 5. in fine, & Auend. de exequen. mandar. reg. cap. 7. n. fin. nisi à Rege expressè fuerint concessa: penes fiscales cum eisdè privilegijs, quæ ipse

habet, secundum Lucam de Pen. in l. contra publicam col. 5. vers. Item quia, C. de remilitari, Roland. conf. 62. vol. 4. à num. 5.

SED Cum maritus, & alij quàm plures habeant privilegium, ne conueniantur in plus quàm facere possunt, vt traditur in l. maritum, l. rei iudicæ cum suis § 5. ff. solutio matrimon. & in l. siue qui cum sequentibus, ff. de re iudicæ, c. Oduardes de solutio. & vtrique Doctores, l. c. tit. 15. p. 5. † Est notandum, quod huiusmodi privilegium tantum eis competit, quando contra eos proponitur actio personalis, non tamen quando agitur actione domini, vel quasi domini, vel reuendicationis, quia tunc agitur contra eos tantquam contra possessores, † l. Nensenus, § fundum, ff. de re iudicæ, in Bart. & Ias. ibi num. 1. Bald. in l. si filio la 2. ff. solutio matrimon. Alexan. in d. 2. fundum, Ias. in l. quod nomine, ff. de condict. indebiti, de cuius veritate ultra ordinarios indicis locis, & in 5. si de dote instituitur de actio. vide l. c. tit. 15. part. 5. & Baccam de inope debitore cap. 17. numer. 50. & 54. cum sequentibus, vbi refert 20. limitationes, in quibus maritus conueniunt in plus quàm facere potest, quod sublimant Bartholus, Dinus, & alij Doctores vbi supra, quando dos petitur actione reuendicationis à marito: cum in tali casu contra eum non competit talis actio reuendicationis, quia est quasi dominus rerum dotales, † l. doce ancillam, cum materia C. de reuendicatione. Item illa

Regl. 73.

344

345

346

Tractatus de priuilegiis

illa exceptio, ne conueniantur vltima quam facere possunt, nō copetit illis secularibus, qui turpius res & fortunas suas atque viuosē consumpserit, iuxta opinionem Baldi, & Doctorum, quos allegat Iass. in l. quod nomine, ff. de condictio. in debit. num. 1. vers. Vltima quas adde, tradit Couarr. lib. 2. variar. cap. 16.

347 numer. 2. post medium. † Et hinc est, quod etiam si focer non conueniatur à nuru vel genero in plus quam facere potest, si sicut cum sequentibus, ff. de re iudicata, l. rei iudicatae in fin. ff. soluto matrimo. vbi notant scribentes, præcipue Iass. & Alexand. in dicta l. sicut, & ipse Alexand. in d. l. rei iudicare, & Fano, Angel. Zasius, & Iassin §. item si de 348 dote insit. de action. † qui optimè distinguunt, verum competat ante dissolutionem matrimonij, vel post, prædictum priuilegium amittitur, & non piodest, si interuenit dolus & fraus, sicut si focer sciens se rem præstare non posse, 349 eam promissit, † textus in l. sed hoc ita, §. final. ff. de re iudicata, l. etiam, §. licet, ff. soluto matrimonio, textus expressus in focero in l. penultima, ff. de iure dorum, vbi notant scribentes, & Baeza de inope debitore, cap. 17. numer. 57. ad fin. & num. 61.

Quæst. 74. SED Cum multa sint dotis priuilegia, vt videre est in tit. C. de priuileg. dot. & in l. filiulis, C. qui potior in pig. habe. l. 33. tit. 13 p. 5 vbi gloss. Couar. lib. 1. variarum cap. 7. per totum, & per scribentes in dictis locis, & in §. licet in ff. de act.

Gomez de Leon in centuria c. 6. & 24. Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. r. par. e. 15. & 18. & 46. Boer. in decil. 328. cum sequentibus, Thom. Grammat. consil. ciuili 114. Molin. de Hispan. primogen. lib. 4. cap. 7. super. 13. cum sequentibus, Anton. Gomez. in l. 50. Tauri, Azcu. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. à num. 3 Burg. de Paz iunior quæst. 7. num. 53. Tiliu optima de materia adducit vkra Bal. Nouel. de dote, & ordinarios, & multa de retentionis priuilegio sunt videnda per Grammat. in decisione 18. † adeo quod sententia prolata in fauorem dotis habeat executionem patetam, secundum Castellum in l. 53. Tauri, in versiculo, *La dote*, † et sunt obiter aliqua recensenda priuilegia, ad hoc vt materia resolutione pateat. Et in primis, quod mulier, cui pro dote competit tacita hypothe- 352 ca, præferatur alijs creditoribus anterioribus, etiam tacitam anteriorem hypothecam habentibus, quæ est communis opinio à nemine repugnata, vt traditur per Couarr. lib. 1. variarum resolution. cap. 7. numer. 1. versicul. Secunda conclusio. † Item hypothe- 353 ca tacita pro dote competens non præfertur priori hypothece expresse, ita Couarr. vbi supra, versiculo. Tertia conclusio, Anton. Gomez in l. 50. Tauri numer. 39. dicens communem cum alijs relatis à Barbosa in l. 1. soluto matrimo. c. part. nu. 4. vbi contrariè defendit opinionem. † Deinde hypo- 354 theca expressa prior & anterior pro dote competens præfertur hypothece expres-

expresse posteriori, ita Anto. Gom. vbi supra numer. 40. & Couart. vbi supra nu. 1. vers. Quarta conclusio, quæ est communis secundum iura
 355 & Doctores, quos refertur. ¶ Præterea tacita hypotheca competens pro dote præfertur possessioni hypothecæ expressæ, secundum Couart. vbi supra, vers. Quarta conclusio, quod etiam in extrinsecis creditoribus tenet latè Ripa in l. privilegia, ff. de privileg. credit. num. 5. ampliatione 1. Marieng. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recopilat. gloss. 5. num. 10. & latè plura iura referens Felicianus de censibus lib. 3. cap. 5. num. 8. ¶ Ratio est,
 356 quia qui prior est tempore, potior est iure, l. qui prior de reg. iur. lib. 6. l. qui balneum in princ. l. potior in princip. ff. qui potiores in pig. habe. l. distinetis cum sequentibus, C. de pignoris lib. 5. & 17. tit. 20. lib. 3. fori
 357 reg. l. 27. & 29. tit. 13. p. 5. ¶ de qua reg. videtur. Dueñas in reg. 198. Ca. 2. in memorab. verbo crediti 7. Cepol. cautela 122. & 124. & Negusan. de pignor. 2. memb. 5. partis principalis, Hug. Donel. in tit. qui potiores habeantur, Balb. in tractatu de pignor. c. 19. Ludouic. in decis. Petrusina 45. nu. 7. Cephal. conf. 26. n. 6. lib. 1. Marieng. in l. 7. tit. 16. lib. 5. Recop. gloss. 5. n. 3. Gom. de Leó in centuria cap. 85. & 86. Rehus. ad Regias conf. Galliz. tom. 11. de constituto. redditu gloss. 8. fol. 400. quæ regula est veia tã in agendo, quã in excipiendo
 358 & replicando, ¶ l. creditor qui prior la 2. in princ. ff. qui poss. in pig. habe. vt notat Ripa vbi supra nu. 18. ampliatione 13. Negusan. à Fano, vbi

supra n. 2. ampliatione 2. l. 27. tit. 13. par 5. Et ad hoc vt hypotheca tacita anterior præferatur expressæ posteriori, est aduertendum, quod dicta tacita hypotheca continetur in publico instrumentum, & non sufficit, quod testum probatione cõstet, ¶ l. scripturas, C. qui potiores in pig. habe. cum marginal. 13. tit. 13. p. 5. vbi
 359 Greg. Lop. ex quo deducitur, vtum hæc limitatio ad dote possit adaptari, adeò vt dos testibus probata non præferatur creditoribus posterioribus expressam hypothecam habentibus, de qua constat per publicum instrumentum? Sed licet eadẽ ratio videatur militare, tamẽ veritas est in contrarium, & sic quod licet dos probeatur testibus, præferatur creditoribus posterioribus habentibus hypothecam expressam per publicum instrumentum, ¶ secundum Paul. doctum lib. 2. de rebus quotidianis,
 360 c. vlt. §. p. 5. 12. nu. 62. qui ita practici affirmat, pro cuius opinione faciunt in superioribus relata in nu. 269. cum sequentibus, vsque ad nu. 290. text. expressus à nemine ponderatus in l. 1. §. vt pleni, C. de rei vxor act. ibi: *Et nemo putet*, & irradiat latè Lara de annuierarijs lib. 1. cap. 23. à num. 19 quem videas super dicta l. scripturas. Et adeò, veia est illa regula, qui prior est tempore, quod prima hypotheca generalis, præfertur etiam secundæ hypothecæ speciali, ¶ l. 2. ff. qui potiores in pig. habe. l. si generaliter, C. eod. tit. tenet
 361 Ripa in dicta l. privilegia, ff. de privileg. credit. num. 7. ampliatione 5. & Ioan. Gutier. in allegatio. 5.

Tractatus de priuilegijs

& licet mulieri competat tacita hy-
 potheca pro bonis paraphernalijs,
 362 & post matrimonium quæ sitis, per
 l. fin. §. si autem, C. de pact. con-
 nent, ubi Doctores l. 17. tit. 11. p. 4.
 ubi glossa, tamen in dictis bonis para-
 phernalibus, & aduentijs, & post
 matrimonium quæ sitis, non habebit
 priuilegium prælationis contra alios
 creditores, nec contra filios alterius
 matrimonij circa matris dotem,
 363 & quod tenet Gomez de Leon in
 sua centuria in cap. 24. Anto. Gom.
 in l. 50. Tauri nu. 40. Azeved. in l. 3.
 tit. 9. lib. 5. Recopil. num. 23. Ioan.
 Gutier. de iuramento confirmat. r.
 part. cap. 46. pro qua opinione est
 text. in l. 17. tit. 11. part. 4. ubi glossa.
 Nec omittendum, quod mulier pro
 sua dote habens hypothecam expref-
 sam præferatur creditoribus anteq-
 365 bus, & i. asiduis, C. qui potiores in
 pig. habe. ubi glossa verbo, licet, & ibi
 scribentes, & Iac. in §. fuerat insti-
 de action. num. 71. & 72. & ibi An-
 gel. & Ioan. Faber. Ex quibus venit
 resoluendum, quod licet duabus do-
 tibus concurrentibus præferatur pri-
 ma, & filij primi matrimonij potio-
 ra iura habent nisi in bonis, quæ ma-
 nifeste appareant ex secunda dote,
 385 & per text. in authent. ut ex actio in-
 stan. dotis, §. his igitur, & in authen.
 si quid ex rebus, C. qui piores in
 pigno. habe. l. 33. tit. 13. p. 5. ubi glossa
 verbo, *La dote*, hoc debet intelligi,
 etiamsi prima dote tantum habeat
 etiam hypothecam, & secunda dote
 366 habeat hypothecam expresse, & quod
 traditur in additione ad Bald. Nauel.

in tract. de dote. 20. par. in præf. fol.
 205. col. 3. in vol. 6. tracta. Dec. in
 & verum priuilegium prælationis non ad-
 eat ad hæredes mulieris pro dote, &
 utrum ad suos vel extraneos, & qui in
 in hypotheca non priuilegiata, & ut
 367 de. l. 1. C. de priuileg. dotis, ubi glossa.
 Bar. Bald. & Doctores, & in l. etiam
 ff. soluto matrim. & Bar. in l. ff. eodē
 & ut priuilegium hypothecæ ratio-
 ne dotis trahatur ad creditores, vel ad
 cessionarios, & vide Bal. in d. l. 1. C.
 368 de priuileg. dotis, & iura & Docto-
 res, quos refert Greg. Lop. in l. 33. tit.
 13. p. 5. in glossa verbo, *A finibus*, &
 quæ dicuntur bona paraphernalia non
 dicitur in d. l. 17. tit. 11. p. 4. & ibi Greg.
 Lop. & cum de hypotheca expref-
 369 sa mentionem fecerimus, est memō-
 ria mandandū, quod per obligatio-
 nem omniū bonorū inducitur expref-
 sa hypotheca, l. fin. C. quæ res pig.
 obhg. post l. 30. & 33. tit. 13. par. 5. in
 prin. ubi glossa, tradit Rebut. ad Re-
 gas constit. Galli. 2. tom. tit. de con-
 stitut. reddituum glossa 14. num. 3. & 379

IN Fisco tamen magna erat glossa
 704 farum & Doctorū controuersia, utrum
 habentibus tacitas hypothecas ante-
 riores præferatur? Et non præferri
 erat communis opinio, ut resoluit Co-
 uar. lib. 1. variar. c. 16. n. 2. ad fin. qui
 transit cum illa comuni, & eam re-
 fert Greg. Lop. in l. 33. tit. 13. p. 5. in
 glossa verbo, *Obligado por palabras*. Sed
 ita hodie d. l. 33. in prin. veritas est
 in contrarium, cum ex d. l. aperte probe-
 tur, quod fisco præferatur omnibus
 creditoribus habentibus tacitas hypo-
 thecas anteriores sicut dicitur, & ita
 370 net Greg. Lop. in d. glossa verbo, *Obligado*.

gudo,

Ado, & Ioan. Gutier. in pract. quæ-
stionibus lib. 3. quæst. 99. n. 17. & Fife-
co competit tacita hypotheca pro
rebus & debitis fiscalibus contra de-
bitores, & quoslibet eorum, & contra
possessores eorum in bonorum pro so-
cio, vel proindiviso, † l. aufertur, §.
fiscus, ff. de iure fisci, l. si quis post hac
vbi glos. verbo habuit, C. de bonis
proscriptorum, vbi Salic. & DD. l.
25. tit. 13. p. 5. & Auend. de exequen.
mand. reg. 2. p. c. 15. n. 18. & in 1. p. c.
7. n. 14. Auiles in cc. pratorum, c. 2.
glos. verbo, *Camara*, n. 5. in fin. *Æ-*
gid, Bos. in pract. tit. de fisco n. 32.
l. cū possessor, vbi glos. 1. in fin. ff. de
censibus, Bald. in l. 3. C. de hered. &
act. vend. n. 7. vbi Doctores.

1. ET cū de privilegiis explicā-
tione agamus, etū nō silentio digna
illa quæstio, vtrū bona clericorū gau-
deant privilegijs clericorū tā quoad
exemptiones, quā quoad privile-
giū fori? Et quia hæc est cōtrouer-
sia quæstio inter Doctores, pro reso-
lutione habeatur, quōd bona cleri-
corum etiam patrimonialia, tam ac-
quisita quā acquirenda gaudent
privilegijs clericorum, tradit Cacho-
ran. in decis. Pedemont. 68. n. 2. Pet.
Ansol. de muneribus, §. 4. num.
41. in ro. tom. atact. Doctorem per
tex. in c. ex litetis, vbi glossa verbo,
hoc privilegio de pignor. & est text.
in cap. similiter 1. 6. quæst. 1. glos. vet-
bo facultatibus in cap. fin. de vita &
honest. clerie. tenent Abb. & Felin.
in c. Ecclesia sanctæ Mariæ de cō-
stit. num. 7. Lucas de Pen. in l. 2. in
princip. versicul. Hic faciunt, C. de
maibus non excusan. lib. 11. Ol-

dtald. cōf. §. 4. Quæstada in c. 4. diver-
sarum quæst. n. 3. cum seqq. Greg.
Lop. in l. 51. tit. 6. p. 1. glos. verbo,
Pechar, & cōcivis Humada in scho-
hjs ad Greg. Lop. in l. 54. tit. 6. par. 1.
glos. 2. à n. 5. cum sequentib. Didac.
Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinam. col.
113. versic. Clericus, Azcued. ni l.
11. tit. 2. lib. 1. Recopilat. per tex. ibi.
refert plura Bobadilla in politica
tom. 1. lib. 2. cap. 18. à nu. 259. Quod
limita eo modo, quōd bona patri-
monialia gaudebunt clericorum pri-
vilegijs in casibus tantum à iute ex-
pressis, † Deci. in c. Ecclesia sanct. 374
Mariæ de constitutio. num. 18. Ol-
drald. in cons. 7. num. 2. Covar. lib.
1. variarum, cap. 4. num. 2. Cacher.
in decis. Pedem. 30. nu. 23. congerit
plurima iura & Doctores Bobadilla
vbi supra nu. 260. qui in nu. 261. te-
net, quod bona patrimonialia mo-
bilia clericorum sequuntur eorum
personam, eorumque privilegijs
consequentur fruuntur, † quod te-
net Tibet. Decian. vbi supra 1. com. 375
lib. 4. cap. 11. num. 3. & Oldal. vbi
supra, per tex. in l. si captivus, §. ex-
pulsus, ff. de captivis & post limin. re-
uers. Sed indistinctè gaudet clerico
nō immunitate & privilegio bona-
eorū, ad cuius titulū ordinati † sunt, 376
secundū Dec. in d. c. Ecclesia sanct.
Mariæ de constitutio. n. 65. & 176.

SED Cum, vtrū in superioribus
diximus in 3. p. n. 3. de gabel clericū
nō posse Regia bona, nec gabellas
Regias cōducere tāquā principalē,
nec tāquā fideiussores, quid erit dispo-
nendum, si standulenet clericus,
simulans se laicum, Regia tributa,

Tractatus de priuilegiis

de bellis condonare. Vtrum per-
darium fore priuilegium, & a iudi-
ce lrico possit conueniri in qua ques-
tione text. in l. r. §. styli, & l. 15. tit. 6.
par. 1. ad pponens, quod perda clerici
sunt priuilegium, & coram seque-

377 latum iudice potest conueniri. ¶ Circa
cuius legis styli interpretationem
an loquatur, & ventiat intelligenda
in clerico coniugato, an in ptesbyte-
ro, ne aliena repens, videas Castell. in
l. 66. Taur. verb. *Desarraigar, &c.*
versic. propter quod videtur, & Bar-
cam de inope debitorum c. 17. nu. 15.
Mench. lib. 1. de success. creat. §. 10.
n. 642. vtr. quo casu fol. 130. Mexia
de pane concubitus. §. n. 24. pag. 78.
Lafarie de gabellis c. 18. n. 7. & Bo-
badilla in Poliua tomo 1. lib. 2. c. 18.
nu. 126. ex quorum Doctorum opi-
nionem resolutum videtur, dictam le-
gem styli intelligendam iam in cle-
rico coniugato, quam in sacerdote,
cum casus obuenerit, licet Castellus
vbi supra tantum in clerico co-
iugato intelligat. ¶

378
Quest. 72. HORREVM. Præterea publi-
cum habet priuilegium tacite hypo-
thecæ in bonis debitoris, iuxta opi-
nionem Rip. in tractatu de pectore iur.
de remedijs, & conseruandis vbert.
n. 33. cum seqq. quæ sequitur Mexia
de pane concubitus. §. n. 14. & Bobadil.

379 vbi sup. tomo 1. lib. 3. c. 3. nu. 5. ¶ qui
alia congerunt & recedunt priuile-
gia hominum publici.

Quest. 73. SED inter hypothecæ priuilegia
illud potissimum est, quod licet credi-
tor non possit propria auctoritate oc-
cupare bona debitoris absque iudicis
auctoritate, & testium interuentione, &

descriptione ¶ per l. 5. tit. 3. p. 3. l. 1. tit. 3.
tit. 13. d. p. 5. tamē si vacatia & derē-
luta sint, ne perdantur, potest credi-
tor propria auctoritate apprehendere,
& ea retinere pro sui iuris conseruatio-
ne, ¶ & gloss. in l. fin. C. unde vi, tenet
Alex. in l. r. C. de repud. hered. quæ
sequitur Syluanus conf. 3. n. 81. vol.
1. Barbat. conf. 8. n. 15. vol. 1.

ET ne reipublice priuilegia om-
missa faciamus, est magna glossarū
& Doctorū conuentionis, vtrū bona
reipublicæ & bona fiscalia equipare-
tur in priuilegijs. ¶ Et Ioan. de Plat.
in rub. C. de fund. pariter lib. 1. §. 1. &
in l. 1. C. de questoribus & magistr.
offi. lib. 12. & gloss. 2. C. de vend. reb.
ciuitatis lib. 11. & gloss. fin. in l. 2. C. de
iure reipublice lib. 11. tenent, quod
reipublica pro reb' suis habere debet
nem priuilegiatam. Sed contrariam
opinionem, & sic quod bona reipu-
blicæ, & bona fiscalia differunt in
priuilegio, tenet Budæus in l. 1. ff. de
de offic. questitoris pag. 298. & quod
non gaudeant priuilegijs filii bona
reipublicæ, tenet Ioan. de Plat. in l.
2. C. de debit. ciuita. lib. 11. nu. 2. &
Greg. Lop. in l. 10. tit. 19. p. 6. glo. ver-
bo, *Reyes*, l. simile, ff. ad municip. l.
fin. C. de mut. legalis lib. 12. Sed pro
solutione est distinguendū, quod regu-
lariter bona ciuium & reipublice non
habent priuilegiū honorum fiscalium nisi
in casib' à iure expressis, ¶ de quo est
text. in d. l. simile priuilegiū in fin. vbi
bona gloss. ff. ad mun. l. 1. Annot. ff.
de priuileg. c. tedi. d. l. 2. C. de iure rei
publ. lib. 11. In multis tamē casib' bo-
na reipublice, & bona fiscalia equipa-
ratur in priuilegijs, ¶ ita Luc. de Pen.

in l. contra publicam, C. de re milit.
lib. 12. col. 5. vers. item quia. Ioan. de
Platea in rubr. C. de iure fisci. lib. 10.
n. 6. Euetard. in locis legalibus loco
de fisco ad rem publicam, in cuius fa-
uorem air Bobadilla vbi supra 2.
tomo lib. 3. cap. 3. n. 50. ad medium,
quod pro debito rei publicæ poterit
nobilis incarcerari, allegans Bonifa-
cium in Peregrina verbo fuitam ful.
419. col. 4. in vers. officialis, & Ama-
deum de syndicato nu. 162. qui ni-
hil dicunt, T licet ipe assumet, pro
huiusmodi debitis horrei publi-
ci, & ciuicis nobiles incarcerari
posse, & cōpellendos ad prestandū
fideiussorem *de saneamiento*, & ita
per executoriā decisum in Pontiana
Cancellaria, † quod mihi perquā-
ditum videtur per supradicta, cum
de hoc privilegio nil in iure repen-
tur favore rei publicæ, & contradicit
l. simile privilegii. ff. ad municipal.
Nec in hoc, nec in fisco verū est, cū
nobilis pro debito fiscali ipearcerari
non possit, nisi tantum in casu legis
4. tit. 2. lib. 6. Recop. vrin meo tract.
de gabella resoluī in 4. parr. §. 2. an.
34. † Et de fisci privilegijs multa tra-
dunt Doctores in tit. de privileg. fisci.
& Aegid. Boss. in pract. tit. de fisco,
Francisc. Locan. in tract. de fisco &
eius privileg. & Anton. Peregrin.
in tract. de privileg. fisci. †
NEC Extra rem videtur, verum
in confiscatione bonorū veniant bo-
na futura in fauorem fisci. In qua
questione resolve, quod bona fu-
tura non veniunt, nec comprehen-
duntur in confiscatione bonorum,
† per l. si mandaueris tibi, §. is cuius

bona, ff. mandati, l. eius qui, §. 2.
ff. de restam. l. si deportati, ff. de le-
gar. 3. c. felicitis, §. verum de penis
lib. 6. glof. in l. non ad ea, ff. de con-
dit. & demonstr. tenet Roman. cōf.
242. num. 2. Ias. in l. fin. nu. 11. ff. si
cert. pet. & in l. si victum nu. 5. ff. de
re iudic. latius Alex. cōf. 23. vol. 1.
num. 2. cum sequentibus, Bald. in
l. ex facto, ff. de vulgan. §. fin. Alex.
Ias. & Decius in l. 3. Sallud. ff. quod
quisq. iur. Pat. in l. quod traditum,
ff. de condit. & demonstrat. & ipse
in cōf. 56 num. 3. vol. 1. Bart. & ibi
addmo in l. certa forma, C. de iure
fisci lib. 10. tenet Aegid. Boss. in pra-
ctica tit. de bonorum publicatione,
nu. 8. in fin. Iul. Clar. alios allegans
in practica, §. fin. quaest. 78. num. 24.
Azeued. in l. 3. tit. 4. lib. 5. Recop. n.
7. quod habet locum, licet aliqua ad-
sit hereditas, non tamē accepta fū-
rit per condehmatum tempore sen-
tentie, † secundum Dec. in cōf. 445
nu. 66. & in d. l. 3 §. illud, ff. quod
quisque iur. dicit communiter Nel-
lus à Sancto Germiniano in tract. bā-
nitorum 1. p. 2 tempore quæst. 30.
SENE-X- Euiam postquam re-
daclus est ad annos pueriles, hoc est
80 annos, habet privilegium resti-
tutionis in integrum tanquam minor,
† doctrina est Soc. in l. 1. ff. de verb.
obligat. per text. in l. 1. §. nam cum
inter, ff. de minoribus, habet quo te-
nex privilegium, quod postquam
redaclus est ad dictos annos pueri-
les, venit puniendus mitiori pena
quam adolescens, † l. 1. ff. de termi-
no moro, & plura fenect. is pri-
uilegia sunt videnda per l. fin. si de-

Tractatus de priuilegiis

fide instrumenti, ubi Doctores, & laici. cum quid ff. si cent. petat. à numer. 11. cum sequentibus, & in 2. lectura eiusdem legis à num. 36. cum pluribus sequens Auif. in ca. pratorum cap. 13. glos. verbo, *Uno de los Regidores*. Et Baeza de inope debitore cap. 7. per totum l. 7. in 15. part. 7. ubi glos. verbo, *Mas anciano*. l. ciuilibus, ff. de leg. 1. Gomiz. in regul. cancellaria in de in fine in e fig. quæst. 7. †

Quæst. 21. **P** I A E Causæ quamplurima priuilegia cōgessit Malcard. de probatio. volum. 3. conclusione 1171. cū sequentibus, quem de his videre poteris, † & Azuned. in l. 1. tit. 1. lib. 6. recop. l. num. 102. Si autem aliqua lex vel priuilegium inueniatur requirere aliquam qualitatem ad eius beneficium consequendum, agens prædictæ legis, vel priuilegij beneficio, eā probare debet. Ita Hippolyt. in Rubr. de probatio. num. 436. in fin. Alexand. conf. 77. num. 5. lib. 7. Gozadin. conf. 35. no. 16. Per. Pau. Paris. conf. 17. nu. 26. lib. 2. Socin. Iun. conf. 40. num. 30. lib. 2. Giaz. resp. 43. num. 4. lib. 2. Tiraquel. de vtroq; retract. lib. 1. §. 8. glos. 7. nu. 1. Euclard. in locis legalibus loco 27. num. 7. qualitas namq; excludens, vel admittens aliquem, debet inuenire in tempore actus, † l. 1. §. aduersus, ff. nequid in loco publico, tenet. Auend. de exequend. manda. reg. 2. part. cap. 12. num. 13. Mexia ad legem Tolleti 2. fundamento 4. partis num. 16. quem refert Bobadilla ubi supra 2. tom. lib. 3. c. 4. n. 39.

Quæst. 24. **I** N Rege petiere, & republi-

ca, hoc reperitur priuilegium, quod poterunt pro suis debitis agere contra socios conductoris rerum ciuilitatis vel Regis, sicut contra ipsum conductorem obligatum, tua Azuned. in l. 2. tit. 9. lib. 5. Recop. l. n. 20. alios referens, & etiā socij inter se hoc habent priuilegiū, quod ad inuicem dicuntur habere mandatu, & poterunt agere contra debitores sine cessione principalis conductoris, secundum ipsum Azuned. ubi supra, n. 21. & in l. 3. tit. 16. lib. 5. Recop. l. n. 6. Paul. in l. si unus in princ. ff. de pact. n. fin. & irradiat in vol. 4. com. opinio in nouis pag. 46. conclus. 143. cum seqq.

DEINDE dubium solet, utrum quædam nobilis, mulier, vel alij, qui pro debito incarcerari non possunt, debeant aliquid debitum alteri nobili, mulieri, vel simile priuilegium habere, utatur dicto priuilegio & prerogatiua, ne pro debito incarcerentur. In qua quæst. pro vtraq; parte optime disputat Azuned. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recop. l. nu. 10. cum sequentibus resoluens, quod nobilis, mulier, & simile priuilegium habens, gaudeat dicto priuilegio & prerogatiua, & non possit pro tali debito incarcerari, quem legas, ne eius dicta transcribere videat. Estque tanta nobilitas dignitas, quod si aliquo priuilegio, vel constitutione prouideatur, quod certa quotannis deur elemosyna loco gratæ, & vicinis alicuius ciuitatis, & religiosis distribuatur, semper nobiles & moniales præferuntur in elemosynis faciendis, † secundum Ripā in tract. de peste sic de remedijs pte seruauit c. 2. an. 158. cum seqq. & per

per ea, quæ tradit Otalor. in tract. de nobilit. c. vltim. §. partis principalis, ubi multos casus recenset, in quibus nobiles privilegiantur, & præferuntur plebei. † Et inde est, quod illi qui aliquo tempore ad maiora officia, honores, & dignitates fuerunt nominati, & illa exerceere, habent tale privilegium, quod ad minora officia, honores, & dignitates inuini eligi non possunt, † per rem. in l. maioribus ubi not. Ioan. de Platea & scribentes, C. quemadmodum ciuilia munera indicantur lib. 10.

Regl. 86. SED Cū quotidie viderim in doctibus repetēdis & exigēdis mulieres eligere meliora bona mariti, hēstari, inquirens, quo iure hæc practica sustineri possit. Et nullum potui iuridicū fundamentum inuenire, nisi quod dos debet solui, & restitui de bonis mediocribus arbitrio iudicis taxandis, & non de melioribus, etiā si obligatio fuerit ad libitū creditoris, † ita tenet Bal. in auth. hoc si debitor n. 1. C. de solutio. Bar. in l. si ex falsis, C. de transact. n. 11. Alex. cons. 125. col. fin. vol. 1. Iaf. in l. si duobus, §. sed et si quis, C. comuni. de legat. n. 5. & Boer. in decis. 46. quod tenet Caus. alios DD. referens in tract. de tutor. & curat. n. 250. pag. 144 & facit gloss. verbo, *El mejor*, in l. 23. tit. 9. part. 6. quod limita secundum supradictos Doctores, nisi quando tantum ad sunt duæ res, nam tunc mulier pro sua dote poterit meliorem eligere, ne de minori vel deteriori soluiatur. † Et Marth. de Afflictis in decis. 42. aliam affert limitationem, quod mulier pro solutione suæ dotis pote-

rit potere sibi assignari terras suis vicinas & coherentes, idemque erit in castis & domibus, † ex opinione Luc. de Pēna in l. quicumque, C. 405 de omni agro deserto, lib. 11. per tex. ibi, & l. 2. C. de metall. lib. 12. & hoc non ratione dotis, vel electionis, quando quidem in diuisione facienda de domo communi socius, qui habet domum congruam, poterit eligere partem, quæ lux domui coheret, † ut tradit ipse Marth. de Afflictis. decis. 42. num. 1. & 2. ex opinione Angel. de Periglis in l. nō amplius, §. cum bonorum, ff. de leg. 1. & ex opinione Luc. de Pen. vbi supra, & ex iuribus superius relatis. Sed si expressē electio fuerit mulieri concessa in instrumento, de tali eligere posse rem meliorem potuit ratione partium conventionis, & ad hoc pondero text. à nemine ponderatum in l. 1. C. de fundo dotali, ibi: *Et conuenisset, ut electio mulieri seruetur.* Et etiā limitatur, quādo mulier pro sua hypothecā in instrumento generalitigio contenta executionem petit contra aliquam rem, quia tunc poterit eligere meliorem ex hypothecatis, ut quilibet alius creditor ad sibi satisfaciendum de debitor, & hoc casu executione facta super aliqua re à muliere electa, de qua posset satisfieri, non poterit variare, aliam eligendo, ut refert iudicium Marth. de Afflictis in decis. 46. num. 5. & fin. † Et vltra casus, in quibus non admittitur compensatio, de quibus in l. in ea, C. de compensat. & in l. 26. & 27. tit. 14. p. 5. & vtrubiq. scribentes, † habet mulier privilegium pro

parti. i. tradit plurima Azeuedo in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopilat. à num. 9. cū sequentibus. Deinde cōcordi animo ab omnibus accipitur, quod funeris impensa omnibus debetur, & credituribus praefertur, 11. penultima. ff. de religioſ. & sumptu. lun. l. fin. §. in computatione. C. de iure delib. d. 4. l. 12. tit. 3. part. 1. ad medium, l. 30. & 33. tit. 13. part. 5. tenet Anto. Gom. & scribentes in l. 30. Tauri, latē Ioan. Gart. Gallicus de expensis, & melioratio. cap. 8. à num. 18. cum sequentibus, Ioan. Gutier. in l. nemo potest; ff. de legat. 1. à nu. 95. cum pluribus sequentibus, Humada in scholast. ad Greg. Lop. in l. 12. tit. 3. part. 5. gloſ. 8. num. 7. ipſe Ioan. Gutier. in practi. questio. lib. 2. q. 72. Marient. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. gloſ. 3. Angul. de melioratio. in l. 3. gloſ. 3. à num. 16. vsq; ad 21. qui omnes contra Bald. Fanum, & alios ab eis relatos intrepide tenent, quod impensa funeris praefertur non solum tacite in hypothecis, sed etiam expressis: T quod etiam tenet Anto. Gom. in d. l. 30. Tauri. Gregor. Lop. in l. 2. tit. 12. part. 6. in gloſ. verbo; *Las despenſas*, & in d. l. 13. tit. 5. part. 1. in verbo; *Deudas*, & in l. 30. tit. 13. part. 9. in verbo; *Que otre deudo*. Quos etiam refert, & sequitur Azeued. in l. 13. tit. 6. lib. 5. Recopil. nu. 9. & Pet. Sordus in decis. 55. Manuana, qui omnes supra relati Doctores tradunt in dictis locis, quod impensa funeris praefertur etiam mulieripso debito dotis, t de quo est text. expressus in l. 9. tit. 3. parti. 5. vbi Gregor. Lop. in gloſ. verbo; *Dot*.

HOSPITATORQUE, qui

hospitando, & procurando alicui hospitii, & in infirmitate, & sepultura aliquid expendit, habet tale privilegium, quod potest retinere bona hospitii mortui, donec expensae pro morbo, & sepultura sibi persoluantur: t ita 411 tenet Ioan. Garcia Gallego de expensis, & melioratio. vbi supra, nu. 16. & Azeuedo in d. l. 13. tit. 6. lib. 5. nu. 29. qui plures referunt Doctores: SED si in aliquo privilegio continetur, quod mortuo primo, cui concessam fuit, fuerit etiam consanguineus proximior, qui moribus, & similitate exteros antecellit, praefertur illi, ut quid erit dicendum, si dicitur in eodē consanguinitatis gradu masculus & femina inter se concurrere: t ita 412 in primis, quod masculus succedat, faciunt sibi dantez in quodam sequenti: praedicta etiam sibi privilegio in appello, & non in femina alimeliseda, argument. l. si quis quis: Offendit leg. Julia maesta l. 2. §. 1. vbi dicitur: mibi filius ff. de veni. cō. post. l. miterend. Archid. in cap. si quis succedente 17. q. 1. vbi aliam contra dicitur appellatione filiorum idem vultur fuisse. t Idem Anchar. consil. 343. ita 413 quia in praedictis masculus videtur aperte nominatus: ad dictam successionem, quandoquidem femina non succedat nisi per interpretationem masculis non existentibus: t 414 Curt. Ioni. consil. 181. dicit. Et quando concurrunt aperte nominatus, & per interpretationem, & declarationem extensum; praefertur aperte nominatus: t ita Caius Ruus. 415 consil. 143. volum. 2. num. 4. Soci. dicit contra, quod succedat femina, vbi

tur

Tractatus de priuilegiis

tur pmbatur. Cum illa verba priuilegij, Succedat proximior & nobilior, & qui moribus & virtute antecedit, licet sint masculini generis, cōprehendunt tam scēminas quā masculos fauore scēminarum: quia sunt verba adiectiua, & nō substantiua, quo casu nō perimitur pietatiōnem, sed mera significatiōne comprehendunt scēminas, tanquam masculos, † text. in l. 1. ff. de verborum significatiōe, vbi Bart. & Pau. & Cardin. in Clementin. 1. de electiōe nūmer. 7. & 8. quia affluens scēmina, se esse nobilem & virtute prāstantiorem, & proximiorē, & quōd nullus eam antecedit, habet suam intentionem fundatā, si contrariū non probetur per adiunctarium, † argumentol. cum de lege, ff. de probatiō. vbi scribentes, & Bart. in l. consueiuntur, §. codicilli nūm. penult. ff. de iure codicillorū; Cumanus, quē refert Alex. in l. is potest, ff. de acquir. hāredit. col. 4. vers. Sed circa prædicta. Sed quōd ambo masculus & scēmina succedāt simul in dicto priuilegio, eiusque exemptione ponantur, faciūta ita fundamenta: Primō, quōd licet dicta verba priuilegij sint de nūmero singulari, comprehendunt plures, & omnes, qui in pari gradu proximalis inueniuntur, † text. in l. cum inter plures, C. de fidei cōmiss. libenta. l. si quis ita, ff. de testam. tutel. Specular. tit. de procuratore, §. ratione autem formæ, versic. Quid si constitutus, Bart. in l. 1. §. sed si incertum in fine, ff. de vent. in posses. mit. Ias. in l. qui filius, §. 1. ff. de leg. 1.

n. 4. cum seqq. Item quia ambo nobilis & virtuosus pariter præsumptio nē se habent, † c. dudū de præsump. 429 c. 1. de scrutinio, vbi gloss. l. cū pater, §. rogo, ff. de leg. 1. Hippol. in l. 1. n. 67. C. de sicarijs. Itē quia illa verba, *Consanguineus proximior*, tam comprehendunt masculum, quā scēminam, Bald. conf. 1. vol. 4. Dec. in l. 2. ff. de regul. iuris, & in conf. 527. n. 3; & 5. quod procedit etiam in materia restingibili, & in statuto, secundum Salicet. in l. 2. C. de noxalibus colum. penultim. versic. Secundo infero, Dec. dicto. conf. 527. nū. 7. Sed quōd neuter succedat in dicto priuilegio & exemptione, non probata in vno illa qualitate virtutis & proximitatis, facit primō, quia videtur, quōd intentio & voluntas concedentis fuit, quōd virtuosus & proximior succedat, & nō quilibet non habens dictā qualitatem: igitur non probata in vno dicta qualitas, neuter succedet; textus ad hoc in l. eum qui nouissimus, ff. ad Trebellianum, vbi probatur, quōd relicta parte hæreditatis filij ultimi morientis, si duo simul moriantur, nec quis sit vidimus pmbatur, deficit relictum, † facit textus in l. si ita fuerit, ff. 339 de reb. dubi. vbi legato relicto consanguineo primo in capitolium ascendente, si duo simul capitolium ascendunt, nec constat, quis sit primus, deficit relictum. Item ex doctrina Bartol. in l. hoc articulo nūmer. 2. ff. de hæred. instituend. vbi tenet, quōd si in dispositione continetur, quōd quantitatem

& premium recipiat, qui prior tale
fecerit, si duo simul faciant, nec quis
432 sit prior apparet, nullus accipiet: ita
Felin. qui plures refert in cap. capitulum
Sande Capis de recepto. n. 17.
Item, quia licet ei quilibet virtuosus, &
bonus presumatur, non presumitur
illa qualitas maioris virtutis, & pro:
433 ximitatis in privilegio requisita: ita
Alciatus, qui alios refert in reg. 3. p. 1.
sumpt. 2. n. 1. 9. ex quo videtur neu-
trum admittendum: quid disponen-
dum in hanc tam ambigua questio-
ne? Multis semper tali compositione
digna visa fuit, quod cum ambo equa-
li gradu proximitatis atque virtutis in-
veniantur, ambo aequaliter succedat
in privilegio atque immunitate: tunc
434 deus occasio, quod alius minus vir-
tuosus, & in quo minor concutrat
consanguinitatis gradus, succedat. Ita
dixit Raphael, quem refert & sequi-
tur Alexan. in l. qui filiabus. §. 1. ff. de
leg. 1. num. 3. Vel in hoc casu cum hoc
ius succedendi sit individuum, in pa-
ri gradu sit locus gradificationi: ita
Fulgof. in d. l. qui filiabus. §. 1. nu. 2.
qui refert Cin. & Alex. idem tenen-
tes, & expresse tenet Bald. in l. com-
inter veteres. C. de fideicommissi-
bert. alios allegans. Ex dictis tamen
alia maior difficultas resultat, quae
examine digna videtur, utrum eo
quod in praedicto casu, & questione
vnius se digniorem, & proximior
prober, & ob id in privilegium, &
exemptionem, vel in aliquam digni-
tatem succedat, si illa qualitas vir-
tutis, & proximitatis cessaverit, cesset
praedicta successio, dignitas, vel pri-
435 vilegium? In qua questione pro

parte negativa, faciunt fundamenta
sequentia. Primum, quia qui semel fuit
admissus tanquam bonus, & dignus,
non poterit postea reprobati, tunc cap. 436
si quis testibus. 4. q. 3. l. si quis testi-
bus, C. de testibus. l. si vxor. §. fin. ff.
de adulter. l. quod si nolit. §. infes-
tus ff. de adulter. edict. C. sicut Chri-
stus 1. q. 1. late Gratian. in reg. 25. &
Bobadilla in sua politica tom. 1. lib.
2. cap. 16. a. num. 12. cum sequenti-
bus. Item per regulam, quod semel
placuit: & quia non admittitur va-
riatio: argum. l. sicut C. de actio. & 437
obligatio. Item per ea, quae tradit Ioan.
Andr. in rubr. de praebendis in addi-
tionibus ad Speculum, quod si
alicui tanquam bono, vel forulari,
tanquam sapientiori, est redditum
a domino, vel praebenda, non solu-
litur, licet dicta qualitas postea cessa-
verit, & deficiat, tunc in praedictis
438 stant, qui niamum non possunt prius
ponat. §. si hereditatem ff. de inoffi-
cioso testam. Item dicitur text. in l. si
quis hereditatem C. de institut. & sub-
stitut. ubi notat gloss. & Doctores,
quod sufficit semel conditionem ad
impletam fuisse. tunc libere §. hoc ser-
439 mone. ff. de verbo. signific. per quae
ita dicit Bald. in l. precibus. C. de
impub. & alijs num. 6. quod in con-
ditionibus tantum attendimus exis-
tentiae principium, nec curamus de
successio. tunc Item facit l. si cognatus
440 ff. de rebus dubijs, ubi relicto legato
alicui consanguineo, sufficit, quod
sit consanguineus tempore mortis, tunc
441 & tex. in l. substitutione. ff. de vulga-
ri lex facto. §. Iulianus. ff. eod. tit.
ubi probatur, quod non debet dispo-

sitio,

Traſtatus de priuilegiis

ſuo, etiamſi poſſeadeſcia qualitas,
ob quam aliquis fuit inſtitutus, vel
442 vocatus, ¶ qualitas namq; excludēs,
vel admittens aliquem, debet inter-
uenire in tempore actus, ¶ l. 2. §. ad-
uerſus. ff. nequid in loco publico, re-
net Auendan. de exequend. mand.
reg. 2. p. cap. 12. num. 13. Mexia ad le-
gem Toleni, quæ reſert Bobadilla
vbi ſupra. 2. com. lib. 3. cap. 4. nu. 39.
facit etiam l. Mella. ff. de aliment. &
cibi. legat. l. ex facto. §. ſi quis autem
ff. ad Trebellian. & d. l. in ſubſtitu-
tione. ff. de vulgar. vbi ſufficit cōcur-
riſſe requiſitam qualitatem in tem-
pore, quo verbum importat, licet
444 poſtea deſiciat, ſiue apponatur qua-
litas cum verbo diſpoſitio, ſicut in
d. l. Mella, ſiue cum verbo executi-
o, ſicut in d. §. ſi quis autem, ſiue cū
alio ſeparato verbo, ſicut in d. l. in
ſubſtitutione, tradit laſe Triaquel. in
l. ſi vnquam. C. de tenore. donat.
gloſ. verbo, ſuſcepit liberos num.
151. cum pluriſbus ſequentibus, quod
ſufficit adſuiſſe ſemel conditionem,
445 licet non perſeueret. ¶ Item, quia li-
cet ceſſauerit ratio, vel cauſa virtus,
non ceſſat ſpes recuperandi dictā
virtutem, & ideo non ceſſat effectus,
446 nec diſpoſitio, ¶ Abb. in cap. Abba-
te num. 17. de verborum ſignific. De-
cius in cap. cum ceſſante de appella-
tion. num. 6. Sylua Nupti. pag. 98. n.
108. Item modicus animi defectus
non facit quem imprudentem vide-
447 ri, ¶ Bart. in traſt. de teſtibus nu. 84.
Sed pro cōtraria pane affirmatiua
faciunt iura, & fundamenta ſequen-
tia. Primò, quia illa qualitas, vt ſuc-
ceſſurus in dicta exemptione, & dig-

nitate, ſit virtute præſtantiſſima, & pro-
ximior eſt cauſa diſpoſitionis, qua
ceſſante ceſſat, & ſinitur priuilegium
& diſpoſitio, l. cura. §. deſiciendum
ff. de muner. & honor. l. his oneri-
bus. §. penult. ff. de vacatione mu-
nerum, & eſt tex. in legato. in l. cum
pater. §. duleiſſimie ff. de leg. 2. & l.
Pamphilo in fin. ff. de legat. 3. l. Seiſq;
ff. de annu. legat. Item l. ſi pro parte,
& verſum. ff. de in rem verſo, vbi r. o
ſufficit incipere quæquam habere
virtutem, niſi in ea perſeueret. ¶ Item
facit l. tutelæ. §. licet. ff. de capitiſ di-
minut. vbi ceſſante conſanguinitate,
quæ fuit cauſa transferendi tutelam,
ceſſat ipſa tutela. ¶ Item, quia omnia
449 iura diſponentia, quod ſufficit ſemel
impleta fuiſſe conditionem, inel-
liguntur quando non adest condi-
tio, vel diſpoſitio, quæ habet rſſ. Et
& traſtum ſueceſſuum: ¶ quia tunc
450 temporis quorles cauſa, vel conditio
ceſſauerit, ceſſat effectus, ad hoc eſt
tex. in l. Tria ff. de annu. legat. l. ſti-
chus. §. Tria. ff. de aliment. & cibi. le-
gat. c. generaliter. 16. q. 1. §. qui reipa-
blice, inſtit. de exſuſario. tutorum, l.
ſi quis ita legauerit. ff. de condition.
& demonſtration. tenei Roman. cō-
ſil. 417. n. 5. Angel. cōſil. 34. num. 9.
volum. 2. Ripa in l. ex facto. ff. de vul-
gari nu. 38. Item illa ratio, cauſa, vel
qualitas virtutis in ſuecedeme ſigni-
ficat, & importat traſtum ſueceſſuum:
quia ex multis actibus virtutis dici-
tur aliquis virtuoſus, & non ex vno
actu ſolo. ¶ Et illud verbum virtuo-
451 ſus ſignificat habitum, & vehemen-
tiam Laurentius Valla lib. 1. ele-
gantiarum cap. 23. & requirit perſe-
uerantiam,

verantiam, secundū Bart. in l. si quis
 h. e. d. e. n. u. m. 1. C. de institutio. &
 452 substitutio. † Item facit, quia semel
 approbatus, vel sufficiens ad aliquā
 causam, potest, & debet postea repro-
 453 bari qualitate approbationis deficiē-
 te, † l. vi gradatim. ff. de munerib. &
 honori. ff. reprobari. l. sed & reproba-
 ri. ff. de excusatio. tutorum. l. Gram-
 maticos. C. de professoribus & me-
 dic. lib. 10. facit p̄t̄e iēd̄ pro hac
 parte doctrina Bald. in l. sed & repro-
 bari in principio. ff. de excusatio. tu-
 tor. quod gubernator, qui admittit af-
 se florem, vel collatē ialem putans ef-
 se sapientem poterit eum, si contra-
 riū appareat, expellere, licet habeat
 ius adquisitum tatione publicæ vili-
 454 tatis. † Idem tenent Bart. & Ioan. de
 Platen in l. 2. C. de profes. & medic.
 lib. 10. & Angel. ibidem, extenden-
 tes ad Doctorem semel approbatū,
 455 quod ex causa possit reprobari: † ita
 Christophorus Porti. in §. in fraudē,
 institui. quibz ex caus. manumit. nō
 licet num. 15. & 16. Abb. in cap. 1.
 de Magistris, & Decius in l. cū quid,
 ff. si cert. petat. num. 57. & in cap. cū
 venerabilis de exceptio. num. 38. de
 quolāre Castillo in politica tomo. 1.
 lib. 1. c. 16. à n. 1. cum seqq. Item fa-
 cit opinio Guiliel. de Cui. quem se-
 quitur Bart. in d. l. cum quid nu. 18.
 quod si aduocato, vel scholari fuit
 p̄dictum datum ob causam patro-
 cinium, si ignorans postea appareat,
 456 poterit ei dictū p̄dictum tolli. † Idē
 tenet Ias. Alexan. & Decius in dict. d.
 l. cum quid num. 57. qui Imolam, &
 alios allegant: & ita pro hac parte fa-
 ciunt p̄dicta iura, & fundamenta,

quæ fortiora videntur, & sic est re-
 soluendum, quod cessante dicta vir-
 tutis qualitate in supradicta quæstio-
 ne cesset successio, & dispositio, † &
 sic privilegium concessum cum di-
 457 cta qualitate. Quod limitandum vide-
 tur tali modo, quod ad hoc, ut succes-
 sor in dicto privilegio, & dignitate
 ea priueatur, oportet, quod omnino à
 virtute vacaverit, & in eo nullæ vir-
 tutis reliquæ remaneant, & sit ma-
 lus: quia si in eo aliquæ virtutis reli-
 quæ remaneant, & non sit omnino
 malus, non priuabitur à dicta succe-
 sione, cuius effectus non cessabit, † 458
 rex. in l. 2. ff. rerum. amota. l. ex duo-
 bus. ff. de vulg. per quæ iura ita id
 asserit Bart. in l. 2. §. fin. in fin. ff. de
 donationi. Alexan. in l. licet cum dotem
 §. si maritus col. 3. versic. vel potest
 responderi. ff. solut. matrim. confir-
 mat Ias. per plura iura in l. sciendum
 §. fin. num. 8. cum sequētibz. ff. qui
 satisfat. cogat. & hoc est de mente
 Bart. in d. l. 2. ff. de donat. §. fin. in fin.
 Bald. in l. p̄dictio n. 4. C. de fideicō-
 mis Ripa in l. ex facto. ff. de vulg. nu.
 39. ita ipse Bart. in tractat. de testam.
 num. 84. ubi ait, vitium notabile, &
 damnosum requiri ad hoc, ut vnus
 prudens esse desinat. † Et ita sit in su-
 459 p̄dicta quæstione resolutio, quod
 duobus concurrentibus in pari gra-
 du succedat qui nobiliores, & ma-
 iori virtute se p̄dictū probauerit, vi-
 de Azeved. in proemio tituli 2. lib.
 6. nu. 20. & 21. Et quod si ambo æqua-
 liter probauerint, succedēt ambo de
 æqualitate iuris, † & si ille qui ratio-
 460 ne virtutis obtinuerit, illū deferat, sit
 que omnino malus, & in eo hæc cessat

laetie

Tractatus de priuilegiis

fauere penitus qualitas, petat successione, & eius cesset effectus: si tamen non omnino vitiosus fuerit, & in eo reliquæ primaræ virtutis remaneant, non cesset successio, nec priuilegij effectus.

461

Cap. 10.
Quest. 92.

SED Cum multoties dubitatum viderim, virum cæcus vitioque solo sit à gabellari & collectatum solutione immunis, & à muneribus liberetur; hanc questionem non solum dignam putavi, ad hoc ut in ea cæcias omnino extinguatur. Et in primis à muneribus personalibus exempti censent prædicti cæci,

462

† per text. in l. 1. C. qui morbo se excusant lib. 10. l. sexum, §. corporis, ff. de vacat. munerum, vbi DD. & tenet Ioan. de Platea in d. l. 1. & Petr. Antibol. in tract. de muneribus, §. 2. de prima diuisione munerum n. 28. & etiam à gabella & collecta censent cæci exempti, per text. in c. licet de censibus, vbi Abb. & DD. & Lafant. de decima soluenda c. 19. nu. 25. quod priuilegium intemere, & exigere potest coram Ecclesiastico iudice. Et ratio est, quia sumi misetabiles perso-

463

næ, † secundum Petr. Antibol. vbi supra n. 30. & Rebus. ad Regias constit. Gallicasti. de sententijs prouisionibus art. 3. gloss. fin. nu. 12. in tom. 1. & misetabiles personæ poterunt laicos coram Ecclesiastico iudice conuenire, † cap. extenore, cap. ex parte de foro compet. vbi DD. tenet Co- uat. in pract. quest. c. 6. n. 1. qui Palac. Rub. & alios allegat, & tenet per plura iura, Rebus. vbi supra, d. gloss. fin. num. 30. Et causæ misetabilium personarum quoad priuentionem con-

petunt Ecclesiastico iudici, c. 1. & sequentibus. 87. distin. Diutius namque morbo saugati sunt misetabiles personæ, † secundum Matth. de Afflict

465

in dec. 127. n. 1. qui annumerat misetabiles personas. Quam doctrinam in principali quest. non indistincte veram intelligo, nisi in cæco & misetabili paupere & egeno: & non in his cæcis, qui diuitijs pollent, contractionemque habent. Isti enim à muneribus patrimonialibus, & à collectis & gabellis excusationem non habebunt, † ita tradit Petr. Antibol.

466

vbi supra nu. 29. & 30. per text. in l. semper, ff. de iure immunitat. qui ita interpretandum ait text. in d. c. licet de censibus, qui text. si bene aspicias, ita summauit: videlicet si cæcus pauper sit. † Pro qua interpretatione pondero text. in l. 3. tit. 3. p. 3. à contrario sensu, ibi: *Ome pobre*, quæ in diuite contratum disponere vult: pondero quoque hodie text. in l. 11. & 33. tit. 1. lib. 9. Recopil. vbi probatur, quod omnes priuilegiati & exempti à gabellarum solutione per Regium priuilegium tenentur soluere gabellam de rebus suæ contractionis. Et quia immunitas sub generalitate concessa nulla facta specificatione nullum excusat à muneribus patrimonialibus, † secundum

467

Petr. Antibol. vbi supra in 3. par. principali num. 28. Ex quo consequitur, quod priuilegia concessa misetabilibus personis non celerius reuocata per generalem priuilegiorum reuocationem, nisi de his expressa mentio fiat, † secundum Alexand. qui alios refert in cons. 123.

478

469

incipit

incipit, viso puncto num. 15. volum.
4 tenet Rebuffus ubi supra dum. 34.
qui in num. 38. tenet, quod privile-
gium concessum miserabilibus per-
470 sonis non potest renuntiari, t referes
Bald. Felin. & Barbac. consil. 64. vo-
lumine. 4.

Quest. 93. QUID tamen disponendum,
vel interpretandum est, quando duo
consocij aliquid impetraverunt pri-
vilegium, & vni eorum tantum con-
cessum est, & solus in eo continetur,
471 utrum ambobus prosit? In quo casu
videtur, quod predictum privilegium
sit commune, & quod socijs prosit,
per tex. in l. 1. C. de diversis rescrip-
tis, & in l. si commune. ff. quemadmo-
servit. amit. l. 40. tit. 18. part. 3. Sed
in privilegiorum, & exemptionum ma-
teria contrarium erit disponendum, &
sic quod privilegium in predicto ca-
su non prosit socijs, sed tantum illi, qui
in eo continetur, & cuius persona ex-
primitur: ita tenet Salicet. in d. l. 1. C.
de diversis rescriptis, nu. 2. ubi Cinus
& Albertic. & Greg. Lopez in dicta
l. 40. tit. 18. part. 3. in gloss. verbo, *Se
pueden apronchar todos*, qui refert
Alexan. in consil. 122. volum. 4. Cui
conclusioni non contradicunt iura
superius adducta, nam dicta l. 1. C.
de diversis rescriptis. & d. l. 40. loquunt-
tur in rescripto delegatorio ad iusti-
tiam ministrandam, & d. l. si commu-
nem. ff. quemadmod. servit. amit. lo-
472 quitur in individuis, t secundum Sa-
licet. & Greg. Lopez ubi supra, qui
Greg. Lopez cum Felino in cap. 1. de
prescripte. limitat predictam questio-
nem de privilegio communi, quando
esset dictum privilegium reale, de quo

late agit dictus Felin. in dicto loco.

E X quo sequitur illa controversia *Quest. 94.*
questio, utrum pradium emptum pro-
prio nomine a fratre, qui sit: in com-
muni cum alijs fratribus, efficiatur com-
mune, an propria mentis. t In qua 473
questione Bart. in l. Titium, & Me-
vius. s. altero n. fin. in fin. tenet, quod
talis frater emens pradium proprio
nomine non teneatur illud comuni-
care, nec efficit illud commune: & idem
tenet Salicet. in l. si patruus. C. com-
mun. vtriusq. iudic. pro quo est tex.
in l. si fratres. ff. pro socio, tenet Bart.
& Bald. ad eum in tract. de duobus fra-
tribus n. 6. & Alex. in l. sed et si plures,
§ in arrogato n. 7. ff. de vulg. Sed con-
trariam opinionem tenet Bald. in l. 1.
C. si quis alteri vel sibi, & in l. si ve-
ri oportis in fine. C. de reuend. & Ale-
xan. consil. 49. vol. 1. & las. in l. 1. C. de
furtis n. 1. qui dicit hanc verioris opi-
nionem, pro qua facit tex. in l. fin. §.
quatuor. ff. de legat. 2. & d. l. 40. tit. 18.
part. 3. Quia opinionem diversitas (iura
& rationes alius perpendendo) ita ve-
nit interpretanda, atq. concilianda t 474
quod quando fratres habent indivi-
sam hereditatem, in eaq. & in comu-
nitione perseveraverint, nec in aliqua
negotiatione fuerint consocij, nec
eius quasus & fructus communicave-
rint, non dicitur inter eos contracta
societas, & quod quilibet emeriti no-
mine proprio non teneatur communi-
care: ita Roman. consil. 191. & 313. &
distinguit optime Alexan. additio. ad
Bart. in d. §. altero, in verbo contra-
cta societas ita tenet Salicet. in d. l. si
patruus n. 13. ver. tertio casu, per tex.
in l. ex parte. §. filius. ff. famul. erisc.

K

Lpenul.

Tractatus de priuilegiis

l. penult. C. si quis alteri vel sibi, & in hoc casu loquitur tex. in d. l. si fratres, ff. pro socio, & debet intelligi Barr. doctrina in d. g. altero. si bene perpēdarur. Si tamen uterq; frater negotiatur, & hinc inde lucri a consueuerint cōmunicare, tunc dicitur contracta societas. l. inhiere, ff. de ritu nuptiarum. l. in concubinato. C. de concub. tradit Barr. in d. g. altero n. 3. & consil. 22. vol. 1. & Alex. consil. 23. & 254. vol. 2. Romani. consil. 291. & hoc casu frater emens pradium retinetur illud, & lucri cōmunicare cum fratribus: & ita venit intelligēda doctrina Ias. & cōi quibz refert in d. l. 1. C. de furtis n. 10. Et quando aliquis hares recipit aliquā rem respectu hereditatis, & bonorum quę in illa cōtinebuntur, debet eā cum alijs heredibus cōmunicare. § l. Māius iuncta glos. 1. ff. famil. erisc. & in hoc casu loquitur rex. in d. g. quatuor in l. fin. ff. de leg. 1. secundū vnam lecturam, & melius, quod in d. tex. presumitur magis pignoris, & debet luitio ex vi conventionis, quā emptio nomine proprio à fratre facta: ita Paul. in d. g. quatuor n. 1. & sic in casu prædicti. g. quatuor si frater emeret prædiū à primo creditore, nō possent alij fratres suas elicere patres ab emptore, secundum Paul. ibidem n. 1. & 2.

cap. 12.
Quest. 85.

QUID autē erit in prædio realengo, vti loquar, quod pater possidebat sine titulo Regali, & post eius mortem regio nomine fuit vni ex eius filijs venditū, vtrum teneatur talis filius cōmunicare cum alijs fratribus? § Et videbatur quod communicare tenebatur, per tex. in d. g. qua-

tuor, & per d. l. Māius. ff. famil. eriscund. & facit, quod quando aliqua res locatur, vel in emphyteusim cōceditur, & cōductor, vel emphyteura eam coluit, melior ēq; reddidit, finita locatione, vel emphyteusi præferuntur filij alijs extraneis, § tex. in l. 472 congruit. C. de locacione prædiorū fiscalium lib. 12. l. 1. §. permittit. ff. de aqua quotidiana, & æstiuā, vbi Bart. & in l. quicumque. C. de omni agro desert. lib. 11. latē Ripa in l. 1. ff. de priuilegijs creditorum. Sed veritas est in contrariū, & sic quod prædictus filius, qui prædiū à Rege emerit, non tenetur alijs fratribus cōmunicare, § per eā, quę suprà retulimus, 473 quę optimē ad hanc quæstionem adaptatur. Nec oberit tex. in d. g. quatuor, cui satis in superioribus responsum est, nec d. l. Māius, quia intesta legitur, quando res vendita erat communis, & fuit testatoris, ibi: *Propter hereditatem ad nos peruenit*, quę fuit causa finalis, & impulsiva acquisicionis, & hæc est vis illius dictionis, *Propter*, § per rex. in l. si propter. ff. rer. amot. & in l. additio. ff. de acquir. rend. heredit. Sed quando in venditione nulla fit mētio hereditatis, sed sit simpliciter tanquam particularis, 474 non habetur pro hereditaria, § per tex. in l. cum aliquis. C. de iure deliber. vbi Bart. Alexand. & Ias. & tex. in l. fin. C. de usufruct. vbi glos. fin. & DD. ex quorum opinione concluditur, quod licet venditio prædij fieret alicui fratri, tanquam filio, & hereditatoris, dicitur hoc fieri demonstrationis causa, & non hereditatis contemplatione: quia non presumitur

476

481 sumitur persona extrinsecus, † vt in l. si ita stipularus, §. Chryzogonus. ff. de verbor. oblig. Sed tantū ea, quæ in contractu continetur. Nec ob erit d. l. congruit. C. de locatione prædiorū fiscalium lib. 11. quia intelligitur de æquitate, quando emphyteusis est hereditaria, vel pater habuit aliquod dominium in d. l. 1. ff. de privilegijs creditorum. an. 8. de qua lege vt de Franciscum de Aretio in l. si mihi, & Titio. ff. de verbor. oblig. nn. 3. cum seqq. Sed in prædicta questione prædium venditum nunquā fuit testatoris, nec hereditarium, nec restator habuit in eo dominium.

Quest. 96. E T inter privilegia reipublicæ illud reperitur, quod licet regulatiter lex pœnalis, & odiosa debeat restringi, per c. odia de reg. iur. lib. 6. l. quæ admodum. C. de agriculis, & celsis 482 lib. 11. † fallit favore reipublicæ, & extenditur in eius favorem ultra suū proprium significatū, tāquam si esset lex favorabilis, tenet Barr. in d. l. quæ admodum n. 4. Bald. in l. quæ actione. §. in collutatione. ff. ad legē A. qui. versic. quæro dicit statutū. l. hoc modo ff. de condit. & demonstr. & etiam fit extensio ibi pœnalibus, & odiosis, quādo tractatur de favore a- 483 nimæ: † ita Ioā. Andr. Abb. & DD. in c. extenore qui filij sūt legitimi, refert plures DD. Alex. in additione ad Barr. in d. l. quæ admodum n. 4. & de privilegijs causæ piæ vide Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1171. cū 484 seq † Et si aliquis fuerit privilegiatus taliter, quod cōueniatur solū modo corā certo iudice, intelligitur quoad 485 personales actiones: † ita Ioā. de Plar

in l. si. in princ. C. de Palatinis lib. 12. Si tamē aliquis habeat privilegiū extensius enī à iurisdictione sui iudicis ordinarij, non valet nisi assignet aliū iudicē, sub quo ille exemptus possit cōueniri, † secundū Ioā. de Plares in l. 486 2. C. de decanis lib. 12. quæ etiam vt de in l. fin. ad fin. C. de castris lib. 12.

E T quia multoties rescriptum Quest. 97. Principis conceditur in fauorem altius ad aliquod regiū & publicum officium consequendum, ea tamen qualitate adiecta, vt renuntiet tale officium, & viginū dies vixetit post factā renuntiationem: & magna sit inter DD. tam antiquos, quā in modernos controuersia, quando incipiunt currere dicti viginū dies, & quādo finiantur, & vtrū annūteretur dies de momēto ad momētū, vel prima dies excludatur, & vltima dies debeat impleri, vel sufficiat primā & vltimam diē attingisse illū, qui renuntiavit. Ad eius interpretationē præmitto, quod renuntiationes de iure cōmuni indistinctè valebant absq; tēporis assignatione, vel limitatione, † l. Senatus. 487 ff. de contrah. empt. l. nō dubiū. C. de legibus, vbi Bald. Fulg. l. as. n. 7. Abb. in c. cognoscentes n. 5. de constitut. vbi Dec. n. 5. in fi. vbi dicit, Ex quo tollitur, quod de iure cōmuni compete- 488 bat, satis dicitur pœna: & cū l. 4. tit. 4. lib. 7. Recop tēpus renuntiationis limitauerit, dicitur pœnalis, & odiosa, & venit restringenda, † in obscuris, 489 l. in pœnalibus. ff. de erg. iur. ita Decius in d. c. cognoscentes de constit. nu. 6. Et etiam præmitto, quod dies quinq; modis annūteratur, † vt la- 490 te per Cassan. in cōsuetudinibus Bur

Tractatus de privilegiis

gundia rub. 1. §. 2. vers. & Jour. fol. 82. qui plures refert, & de his diebus legales tantum considerantur in nostro casu. Item premitto, quod tempus, quatenus est quantitas continua, quæ diuiditur in partes, ut sunt secula, anni, menses, dies, horæ, & minuta, est mensura, quæ duobus modis reperitur, hoc est, mensura mensurantis, & mensura mensurata. & ita annum per menses metimur, & mensem per dies, & diem per horas, & horas per minuta. ¶ Ita Aristoteles in prædicatione de quantitate, & physicorum c. 2. lib. 6. & de generatione lib. 2. c. 10. & cū his mobilibus, & metis vitam hominis metimur, ita Aristoteles ubi supra, & physicorum lib. 4. c. 11. & 12. Restat nunc examinare, utrum prima dies renuntiationis annumeretur tota, vel excludatur, vel de momento ad momentū annumeretur. ¶ Et reiectis argumentationibus, quod ex varijs Doctorum sententijs deducitur, pro cōmuni est, quod cōtinuus annumeretur de momento ad momentū, & quod dies prima viginti dierū annumeretur, & cōprehendatur in termino: & si constiterit de hora renuntiationis, incipiat terminus ab illa hora annumerari. ¶ Refert plures Doctores Gracian. in reg. 133. tradit Anton. Gom. in l. 70. Tauri nu. 25. Ioan. Gutier. in præct. question. lib. 2. q. 154. Palac. Rub. in d. l. 70. Tauri n. 34. Azueu. in l. 3. tit. 21. & in l. 2. tit. 4. lib. 4. Recopil. num. 34. & in l. 7. tit. 1. lib. 5. & in l. 4. tit. 4. lib. 7. & in l. 31. tit. 19. lib. 2. Recopil. nu. 14. Cassan. in consueudinibus Burgund. rub. 1. §. 2. vers. & Jour. à

num. 1. fol. 81. cum seqq. & traditur in tom. 1. cōmunium opinionum pag. 187. col. 2. cum seqq. & in tom. 2. lib. 18. pag. 365. col. 1. cum seqq. vi de Larā de anniuersarijs lib. 1. c. 9. à nu. 18. cum seqq. qui omnes Doctores moderni sequuntur opinionem Gomezij in reg. cancellariae de infirmis resignantibus. q. 37. qui ut ipsi affirmant, & verum est, loquitur in diuerso casu à dicta lege Regia, ubi non habetur illa dictio a, vel ab, exclusiua: & ideo pro veriori opinione in nostro casu tenendum est, quod tota prima dies renuntiationis annumeratur in fauorem renuntiantis: ¶ ita gloss. verbo in decem mensibus, in l. Gallus. ff. de liber. & posthum. ubi Bart. n. 11. Bald. q. 7. Conanus in fine, Alex. num. 12. nisi adiecta esset nota separationis, à die, vel ex die, ut in opinione Gomezij: ita Ioan. Andre. in c. super eo 2. de appellat. in fine, Aretinus qui eum sequitur in d. l. Gallus nu. 4. per tex in c. pia de exception. lib. 6. & c. frequens de restitutione spoliat. dicit communē Aretinus dicto nu. 4. Alexan. d. n. 12. & est gloss. verbo decem dierum in c. anteriorum 2. q. 6. dicit communem Deci. in dicto 5. super eo nu. 17. Corneus consil. 176. nu. 4. lib. 4. qui alios plures allegat, dicit communem Ias. in l. 1. ff. si quis cautio. nu. 20. Alex. n. 15. Tiraquel. de retract. lignagier, §. 1. gloss. 11. num. 23. referens Guid. Pap. & quam plures DD. & Francisc. Conan. lib. 3. c. 12. col. 4. in princip. quia prima dies nunquam excluditur, ubi ab ipso actu renuntiationis statuitur dilatio, ut in nostro casu, cap.

cap. ex parte de sponsalibus, ubi Cardinal. & quos citat Tiraquel. ubi supra num. 24. & ubi in prima die inspicitur, quod magis conuenit illi, in cuius fauorem disposita est dilatio, aut annumeratur, vel excluditur prima dies, & in eius fauorem fit inter-

494 pretatio: † ita Bald. in l. à Caligato, C. de nuptijs, & plures quos refert Tiraquel. ubi supra num. 31. & 45. Corne. consil. 179. lib. 4. Et quando Princeps, vel fiscus ob causam penalem aliquod pretendunt intercessio, vel ius, nullum habent privilegium; sed potius in dubio fit interpretatio in fauorem, tertij contra fiscum, vel 495 Principem. † Et sic in nostro casu debet fieri interpretatio in fauorem renuntiantis, & tota dies debet annumerari, l. non puto. ff. de iure fisci, ubi Bart. & Cuman. in l. 1. ff. solut. matrim. Ias. in l. de die in princip. ff. qui satisfacere cogantur, Ripa in d. l. 1. ff. solut. matrim. nu. 4. ad fin. Paul. in l. 2. ff. si quis cautio. col. 2. qui ait, *Et nota binam regulam, quod semper in dubijs eligere debemus illam partem, per quam utrique parti con-* 496 *fulatur, & que minus est onerosa, † l. ex his. ff. que in fraudem creditori, ita Alexand. in d. l. 1. nu. 2. cum seqq. Ias. n. 17. qui alios citat.*

497 *Quest. 93. : Ex cum hæc de prima die renuntiationis diximus, oportet præteritum erit examinare, quid erit dispositum de vltima die: utrum debeat esse perfecta, & impleta, an sufficiat aliquā illius partem attigisse. † In qua questione Cassan. in consuetud. Burgund. tubr. 1. §. 8. tit. des justices, vel sic, lout n. 1. adfert plus quam 30. tex.*

probantes, quod dicta vltima dies renuntiationis debeat esse perfecta, & completa tam in anno, quam in mense, & in die: ita tenet Gomez de Leon in centuria cap. 22. nu. 5. Azcued. in Curiam Pisanam lib. 4. c. 2. à principio vsq. ad 9. 6. & in d. l. 4. ut, 4. lib. 7. Recopil. Sed mirandū est, huiusmodi Doctores non considerasse tanta, & tam expressā iura, & doctrissimorum virotum opiniones, quæ sunt in contrarium, & sic quod in dicta renuntiatione sufficiat, quod renuntians vltimum diem tetigerit, licet totum non exegerit. † Quod probatur, quia in hoc termino legali. 20. dierum inspicitur, si renuntians intra eos inciderit, & si nō imposuerit, quia minor metā, quā ponit lex in hoc legaliter termino, est vnus dies, nec metitur hōris, nec minutis, nec de huiusmodi minutijs mentionem facit: & quantum ad vltimū diem, quē postetior extremus est huius mensuræ, non requiritur totum annumerati tanquam diē naturalis 24. horarum, sed tanquā diem legalem, qui dicitur perfectus, ut pro die annumeremus, & numerus 20. dierum est perfectus, & impletus, etiamsi aliquis de vltimo die defuerit: hoc tenet subtilis Arctimio in l. si cui. ff. de legat. 1. cuius verba hæc: *Secundum articulum distinguitur, quod vltima dies anni computatur, licet non sit perfecta in casu legis nostre, ut quis possit consequi legatum: ita tenent hī moderni reprehendendo dictum Angeli, qui tenet oppositum, per text. in §. hoc autem, ibi: Annus sit completus. Sed ille text. non obstat, quia licet vltima dies anni non sit completa*

Tractatus de priuilegiis

pleta, nec perfecta, annus tamen dicitur perfectus, ut in l. anniculus, & ibi per gloss. & est bonus tex. quem adducit Paul. in l. si singulos, ff. de condic. & demonstrat, facit optime tex. in l. si usufructuarius in principio, ff. de diuersis, & temporalibus prescriptio. Hæc ait dictus Aretin. quod etiam tenet Paul. in l. more Romanorum, ff. de scrijs in fine: & idem est, quando extremam vel pars mensuræ fuisset minor, quam diei ita Angel. in d. l. 1. ff. si quis catio, & dicitur dies perfectus, & impletus ultimā horam attingens, etiam si tota exacta non fuisset. † In omni enim spatio à lege statuto ultimi die initium instar putatur esse totius, & ultimi diei, † secundum Conanum dicto lib. 3. cap. 12. col. 4. ad quod est expressus tex. in l. in usufructuarius, ff. de usufructu. cuius verba: In usufructuarius, inquit Ulpianus, non à momento ad momentum, sed totum postremum diem computari, ideoque qui hora sexta diei chalendarum Ianuariarum postidere cæperit, hora sexta noctis pridie chalendarum Ianuariarum implet usufructum. Ecce text. ad literam, & expressum probantem, quod qui attingit diem vigesimum, in quo vivere tenebatur, impleuit terminum 20. dierum, quos viuere erat. Et illud legis uerbum (sed totum postremum diem computari) non significat totum diem exactum, quia diceret, totum diem exigi, vel præteriri: & dicere totum computari, idem est, quod Hispani dicere, Que todo se recibí en cuenta. Ita interpretatur Conanus ubi supra, ibi: Id est totum postremum diem computari, non à momento ad momentum, sed totum, &

solidum, & uniuersum annuati, ut qui partem eius vel minimam tetigerit, totum tetigisse, & impleuisse existimetur, quia non diuidatur per minuta, sed totus & integer consideratur, ad hoc ut perfecta censeatur usufructio, non enim dicitur, totum postremum diem exigi, sed totum computari. Hæc ille Conanus ubi supra, quod etiam probatur in l. usufructuarius, ff. de diuersis. & temporalibus prescriptio. l. qua ætate, ff. de testamentis. ubi gloss. plura iura refert, text. in l. anniculus l. 2. ff. de uerbis significat, quia annum non ad momentum temporum, inquit, sed ad dies numeramus; ut in l. nostra ad dies fit mentio, non ad horas, vel momentum temporum, facit l. 1. ff. de manu missio. ubi qui naturaliter minor est 20. annorum, quia non habet eos completos, ciuiler dicitur habere viginti annos completos. † Et ita in nostro casu quamuis naturaliter non uiuat 20. dies completos, uixit 20. dies ciuiler completos. Hæc enim ciuilis interpretatio semper adhibenda est omnibus legibus, & constitutionibus, & edictis, nisi nominatim aliud caueatur: † ita ipse Conan. ubi supra, & est tex. expressus in l. si cui, ff. de legat. 1. cuius verba: Sicut legatur cum quatuordecim annorum erit, ceterum utimur, ut tunc sit quatuordecim annorum, cum eos implenerit, implebit autem legis interpretatio, ne, & communis uisa loquendi, qui decimiquarti diem supremum attingit, etiam si non ad ultimam usque momentum exegerit. Quæ iura & doctrinæ nullam admittunt responsionem.

dem. Et dolendum est à nostris authoribus (contrariam opinionem respondentibus) ponderata non fuisse.

Et hac mea ultima opinione recte, testat responsum ad illa plus quam 30. iura, quæ parum ingeniose recenset Cassan. in consuetudin. Burgund. rubr. 1. §. 8. versic. iour. fol. 82. & ad l. 3. §. minorem, ff. de minoribus, & ad l. in omnibus, ff. de diuersis, & temporalibus præscription. l. non putabam, ff. de cōdition. & de monstration. † Quibus respondetur, quod quando ius agit de annis, non sufficit postremum illorum inceptum fuisse, ad hoc ut iuridicæ dispositioni satisfiat, quia est mensura ræmensurata per menses, & dies, & debet esse perfecta, & non perficitur exactè, nec naturaliter usquequo postremo die viuatur: quæ est minor mensura, quæ metitur, nec minus anno naturali satisfacimus, qui in rebus facti, ut in casu dicti §. minorem, & aliorum iurium naturam considerantium exactum requirit implementum, iuxta communem philosophorum, ut doctissime morte suo disserit Franciscus Conanus verus nostris temporibus iuriconsultus ubi supra, quem magna cum ratione per excellentiam aduocati ingeniosi, & Hispanè loquendi *Granos de oro* appellant. Et cum hac vera interpretatione expedita remanet illa Doctorum confusio, in l. si cui, ff. de legat. 1. & in alijs locis hallucinantibus super vero intellectu dictorum iurium, qui inuicem se contrariantur differentes, vtrum anni vel dies sint in ablativo,

vel in accusativo, vel adit verbum rem perfectam significans.

ET nota, quod medio tempore, quo aliquis est remotus à prima dignitate, ut transferatur ad maiorem, retinet privilegium primæ dignitatis, † glossa verbo utilitatis in l. contra publicam, C. de re militari lib. 11. l. 1. in fine, ff. de bonorum possessione. exte. mi. & prohibitus administrare aliquod officium, non potest colore quæsito sub alio nomine simulato ad illud admitti, † glossa verbo valeat usurpare in l. 1. C. de privileg. scholasticum lib. 12. & circa concilium civitatis est aduertendum, quod non potest immunitatem aliquam concedere alicui, † l. 106. 1. C. de decretis decurionum lib. 10. dicit communem, & veram conclusionem Octavianus in decisione Pedemontana 39. numer. 15. notat Rolandus consilio §. num. 4. volum. 1. qui in num. 8. cum sequentibus, hoc limitat, nisi causa remunerationis id concedatur. † Nam tunc id optime fieri potest à concilio civitatis, sicut facere potest donationem remuneratoriam, † ut per Tiraquel. in l. si vnuquam, C. de retrocand. donation. in verbo donatione largitus numer. 33. Alexand. consilio 43. num. 10. volumine 4. optime Ferdinandus de Loazes in allegatione de Marchia pro Marchione de los Velez in 3. fundamento pro ipso Marchione, part. num. 10. cum sequentibus, maxime num. 9. pagina 112. tradit Azeved. ad Curiam Pisanam lib. 2. c. 10. nu. 11. & limitat ut habetur supra nu. 87. qui Azeved. in lib. 2. c. 2. ubi

Tractatus de priuilegiis

supra, tenet quod consuetudo, que tollit priuilegia dignitatis, non valet, § 109
 † per Placitū in l. omnes. C. de Decurion. lib. 10. tradit ipse Azeued. in l. 3. cap. 3. vbi supra.

Quæstio 108 SED in dubium vertitur, utrum causa cōmissa à cōsilio ciuitatis, vel à Principē ratione rescripti, vel priuilegij alicui ex decurionibus, possit ab eo proseguiri, si causa nondum finita definit esse decurip. † In qua questione resoluit optime Azeued. ad Curiam Pisana[m] lib. 4. c. 6. num. 66. quod defecta illa dēuotionis qualitate deficit iurisdicctio, & non potest de illa causa cognoscere, nec illi finem imponere. Contrariū tamē erit in canonico, cui per sedem Apostolicā causa committitur, si post rescriptum, vel literarum receptionem desinat esse canonicus, quia illam causam potest proseguiri, & in ea iudex esse, † § glos. in vbi bō canoniceis, in cap. statum de rescriptis lib. 6. cum qua transeunt ibidem Doctores, & Abb. cōsil. 93. volum. 2. Paul. de Castro cōsil. 282. num. 3. volum. 2. dicit communem Decius in cap. quoniam Abbas num. 6. de officio delegat. Tiraque. in tract. de cessante causa 1. p. limitatione 4. num. 4. Et est ratio, quia in dicto canonico licet defecerit qualitas canonicatus, non deficit petitiō, & iurisdicctio, quæ fuit causa finalis: ita Imola Clementina § 1. incipalis de rescriptis n. 14. Dec. in d. c. quoniam Abbas num. 6.

Quæstio 109 ET habes notare, quod si originarius vnius loci alibi vxorē ducat, & aliquando in loco sui originis, vendat, vel contrahat potiri debet priuilegio,

& exemptione illius loci sui originis, si aliquid circa solutionem gabellæ, vel aliorum iurium, vel tributorum habet, & habetur pro originario, & non pro forensē: † ita Bald. § 12 in l. 1. §. quod autem, ff. de tutor. & curator. datis ab his, Gregor. Lop. in l. 3. tit. 2. part. 3. in verbo, natural, Tiber. Decian. in respon. 71. num. 1. Azeuedo in l. 1. tit. 9. lib. 7. Recopil. num. 5. idem extendens in muliere originaria alibi nubente.

SI quis deinde, recuperet per priuilegium, & gratiam Principis officium, vel dignitatem, à qua fuerat antea expulsus, non recuperat vocem, nec locum: ita Menoch. de recuperanda possess. remedio 10. num. 107. Petrus Pechius in cap. qd̄ prior de reg. iur. num. 12. & Guid. Pap. cōsil. 18. num. 2. versit: quia, Auiles in c. prætorum, cap. 44. glos. r. nu. 3. Briceus in suis quæstionibus. q. 54. Azeuedo ad Curiam Pisana[m] lib. 2. c. 2. qui Auiles, & Menoch. limitant, & extendunt pluribus modis, quos vide. † Et vultū restitutus per Principem recuperet bona confiscata, & quando, vide Anton. Gom. in 3. to. mo delictorum cap. 13. nu. 39. cum seqq. & Boer. decil. 65. Auiles vbi supra d. c. 44. verbo placet, fr. Manuel Rodrig. in summa c. 32. n. 4. & Iulius Clarus lib. 1. receptarum sententiarum in practica criminali. §. fin. q. 53. à num. 6. cum seqq. †

ET quod priuilegia derogantia quibuscumque personis, non derogant collegio, tenet Cassianus in cōsilio 1. dubio 5. & Iacobi de Sancto Georgio in l. collegium, C. de hæreditus

hæredibus instit. Bald. in rubr. C. ad Trebellian. & in authent. item quicunque. C. de Episcop. & cleric. f. ubi Paul. & Roman. in l. si quis mihi bona §. seruus, ff. de acquirend. hæred. tradit Azevedo in l. 2. tit. 7. lib. 7. Re copilat.

Respos. SED eum mater habeat priuilegium, quod possit filios mentecaptos exemplariter substituere, per l. humanitatis, ubi glossa. communiter recepta. C. de impuber. & alijs. l. 1. tit. 5. parit. 6. Est nimium controuersa questio, utrum hoc perdat priuilegium per transitum ad secundas nuptias. In qua questione, ut uelitas funditus elucescat, diuersas Doctorum opiniones, & eorum fundamenta atq; rationes recensere libuit, & non valere huiusmodi substitutionem factam à matre, quæ ad secundas conuolauit nuptias, Bart. opinio suadere videtur, quæ in l. ex facto. ff. de vulgari num. et. 12. ait, matrem quæ secundò nupsit, à iure substituendi propter suspicionem excludi, sicut & à tutela, & alendi apud se facultate atcutur, atque ita limitate videtur dictam legem humanitatis, cuius opinionem nuncupatim sequitur Angelus Petrus in ibidem, versicul. quarto quod pater, & Aretius ibidem num. 13. & 14. communem esse dicens, atque idem bis communem esse asserit in dicta. humanitatis, eandem sequitur opinionem Ioan. Petrus à Ferraria in forma libelli pro substitutione. §. exemplaris, columna 3. & Bartol. à Hucio in tract. de substitutione cap. 3. de exemplari num. 7. Iaf. in addition. ad Christopho-

rum Potri. §. quâ ratione de pupilla: ri substitutione col. 3. versic. ex quo resultat, & Lancellot. Polit. de substitutione. c. de substitutione exemplari col. 3. & obiter Montanus in d. §. quâ ratione, vers. exemplaris substitutio. & Ioan. à Garzonibus in rubr. de secund. nupt. l. p. nu. 47. communem dicit ex Ateuò Zasius quoq; in tractat. de substitut. cap. 3. de substitutione exemplari nu. 1. Hanc opinionem veram esse dicit, quidquid alij dixerint Palac. Rub. in repet. rubricæ de donat. inter virum & uxorem. §. 67. nu. 14. Et quod subiungit, dū dicit, Cogita ad hanc questionem de qua agit, videtur referendum, & cū hac opinione trāsire videtur Bald. in tractat. de substitutionibus c. de exemplari substitutione nu. 7. Alex. in l. ex facto, ff. de vulgari num. 31. qui licet dubitet, ait tandem hanc sustineri posse. Iaf. autem ibi nihil asserit, licet disputet, & alioi sunt rationes impugnet num. 16. Ripa quoque ibi num. 64. Bartoli opinionem contrariam esse fatetur. Paul. autem, & Cuman. nec alius eorum, quos viderim, Bartolum non sequuntur, nam Paul. nec verbum quidem de hoc ait, Cumanus vero, Dubito ait, atq; idem à Pollto, & Palac. Rub. & Ioan. de Garzon. & Nicol. Bôer. decisione 188. column. 1. cauendum est, qui hos Bartoli opinionem sequi falso referunt, opinio hæc Bartoli vltia eius rationes, quas subtilius perpendit Aretius, mutatur, quoniam ius hoc substituendi, quod matri indulgetur, speciali iure indultum est, ac proinde facilius amittitur, f. argumēto

Tractatus de priuilegiis

legis eius militis. §. militia militis. ff. de testament. milit. Speciali autem iure indulgentia, lex ipsa humanitatis ostendit, dum ait, *Humanitas intuitu indulgetur*, ait quoque Aretius, [Est igitur suspicio circa electionem substituti in matre, quæ transiit ad secunda vota, ne forte eligat vitricum in substitutum, qui præsumitur insidiari vitæ filij, vel aliam personam ex persuasione vitrici, et quasi mulier insidietur vitæ menrecapiti, & inear occultam societatem hæreditatis cum vitrico.] hæc Aretius. Hanc rationem satis urgentem ait Politus, atque hac morus sequi Bartolum alludit, & illud quod Barr. ait, in l. si quis sub conditione num. 15. ff. de testamentar. tutela. quia lex præsumit, quod excoiaret filium propter secundum filium: et quod & decisio Neapolitana Matthæi de Afflictis 357. & Bessian. in consuetud. Alberici pagina mihi 44. col. 3. latius tradunt. Secundò fauēt Bartoli opinio, eo quod in muliere nota in continentie grauior censeatur, quàm in viro, et glossa. in l. palam. ff. de ritu nuptiarum, tradit Decius in l. fornice num. 63. ff. de regulis iuris, glossa. in cap. debitum de bigamis, Hippolyt. singul. 628. Firaquellus ad leges conubiales lege 1. num. 45. ideoque turpius hominum iudicio æstimatur, si fornicia secundo nubat, quàm si vir secundam ducit uxorem. et ita Bald. & Socin. in l. hæc conditio, ff. de condition. & demonstrat. quamobrem filij grauiori afficiuntur iniuria matre secundò habente, et notat Bald. consil. 26, column. 1. volum. 4.

Almon Ctauct. consilio 18. num. 1. & Peri. Paul. Paris. consilio 29. num. 88. volum. 3. quod dissete admodum notat Arias Pinel. in l. 4. C. de bonis matris. num. 15. & 16. Terno, quia ratio, quæ matris tutela, & filiorum administratio aufertur, expressim iure statuta est in l. 4. tit. 16. par. 6. ergo etiam in penaliibus, & correctorijs ex ea sit extensio. vgl. l. 7. mitano. et Cinus in l. præses prouinciarum, C. quæ sit longa consuetudo, Doctores in l. si vero. §. de viro, ff. solus. matrim. Socin. consil. 28. nu. 25. vol. 4. Bald. in l. maximum vitium, C. de liber. præteritadem Socin. consil. 70. vol. 4. n. 2. Alex. per. ex. lib. in l. cum mulier, ff. solus. maritum. Dominicus in c. si ciuitas. §. 1. de sent. excomm. lib. 6. Decius in l. factum, §. in pena lib. no. 18 ff. de reg. iur. & quia dicitur taxatiua, etiam in materia non lata, non excludit casus habentes eandem rationem, et glossa ordinaria, vbi Doctores maxime Francisc. de Ripa in l. his solis, C. de reuocand. donation. & in l. fin. C. eod. tit. n. 139. & Orator de nobilitate 4. p. principali c. 1. n. 14. Gómez Arias in l. 64. Tauri nu. 133. & similes casus non excluduntur in iure etiam per verba taxatiua, et late Bobadilla in sua politica tom. 1. lib. 2. c. 14. n. 18. Quarrò, quia ratio præcipue autèdicitur, ut Barr. ait in l. contra legem ff. de legib. l. 1. in l. de quibus eod. tit. ideoque ex ratione restrictio fit legis generaliter loquens, et cum pater. §. dulcissimis, ff. de legat. 2. vbi Barr. & Doctores, Salicet. quoque in l. 2. C. de noxalib. Anchar. consil. 154. Fulgos. consil. 99. & 186 & com. 7.

complures, quos congerit Tiraquel. de cessante causa 1. part. num. 139. cū sequentibus, vbi in quacumque materia id procedere concludit, ex ratione scilicet legem ampliari, seu limitari. Quinto ex huiusmodi limitatione reducitur res ad iuris cōmunis dispositionem, vt hæredes intestato filio successuri succedant: ergo dispositum in tutela ad substitutionem huiusmodi porrigitur, argumento glossæ in cap. statutum, verbo commemorandum de præbend. lib. 6. tex. in cap. 1. iuncto cap. fio. de pactis lib. 6. tenet Federic. consil. 89. Socin. consil. 150. nu. 36. vol. 1. Sexto licet prædicta ratio non sit expressa in l. humanitatis, ea tamen coniectura deducitur, ergo ab ea argumentum sumere licet extensivè, vel limitativè, nis gratia, f. l. a gloss. & Bald. in l. quatuor. C. de fideicommissis, & in l. omnes populi. ff. de iusticia & iure, Socin. consil. 117. num. 11. volum. 4. Septimo, vbi Principis privilegium, vel indultum iniustum esse ceperit, vel in tertij præiudicium, aut abrogandum, 318 est, aut saltem limitandum, f. cap. fug gestum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgar. vbi Paul. nu. 5. id enim ex merito concedentis coniecitur enim voluisse. Sic igitur int: humanitatis intelligendum est, secundum rationem ex Bart. atq; aliorum opinione, vt humana matris affectione restituitur; & si infra suspitione exorta substitutio nō sit permissa. Octavo, licet tutorē filio perierit, atq; eā ob causam (quoniam scilicet diligens fuerit in hoc) successionem non dimiserit, non tamen si nunc valet administrare post

nuptias, est admittenda, quia suspecta est, & mutata conditio personæ, ait Aretin. in d. l. humanitatis nu. 5. Non, quia licet ratione impotentia, & inhabilitatis actus nō resolvatur, qui semel perfectus est, cessante tamen præsumptione voluntatis eius, qui actū fecit, fiet utiq; resolutio actus, f. 319 l. tale pactum, §. fin. ff. de pact. Aret. in d. l. humanitatis col. 1. ad fin. Bart. in l. si pluribus, §. & si placeat, ff. de verbor. oblig. regula factū legitime de regul. iur. cessante ergo legis præsumptione, quæ humanitatis causa concessit privilegium, vel indultum filio substituendi, fiet eiusdem concessionis resolutio. Decimo, substitutio est administrationis species. f. 320 Quod ergo in administratione matris cōcessum est, eadem ratione procedente, non extensio proptiè dicitur, si ad speciem substitutionis producat, quin potius declaratio dicenda videatur, ex his quæ habet Tiraquel de cessante causa 1. p. nu. 137. Ineptū est igitur regulam non fallere, si equitas videatur: f. ait gloss. in authent. vt sine prohibet. matris in princip. l. a. in §. in venditione legis à Diuo Pio; ff. de re iudic. num. 10. Contra autem valere, scilicet matris secundo nubentis substitutionem filio mentecapto factam expresse, Bald. asserit in dicta l. humanitatis numer. 35. Idem tenet Imola in l. ex facto, ff. de vulgar. n. 19. & latius idē disputat ait in c. Raimundus de testamen. nu. 137. & Ripa in d. l. ex facto nu. 67. & 68. Idē tenet Greg. Lop. in l. 1. tit. 5. par. 6. in gloss. verbo, Las madres, cū hac quoq; Bald. opinione transit Salicet,

Tractatus de privilegiis

Salicet. num. 15. & Come. nu. 12. & 13. in dicta l. humanitatis. Rationes quibus Bal. hoc suadere nititur (quia ingeniose) hæc sunt. Prima, quia nulla lege statutum est, ut secundo nubens mater ius substituendi amittat, ad hoc text. in authentico de non eligend. secund. nubent. §. si autem dum ait, *Nec liber, nisi lex eale dicens*, quem in hoc laudat Bald. ipse in authentica ex testamento col. 2. C. de secund. nupt. Decius consil. 581. numer. 10. volum. 4. Marian. Socin. Junior consil. 16. volum. 2. num. 31. Iaf. in l. quod te mihi. ff. si cert. petatur num. 30. cum sequentibus, & in l. illam. C. de collatio. Doctores in cap. fin. de iure patronat. Aretin. in cap. tam licetis de testibus. Secunda Baldi ratio, quia poena secundo nubentium tam viri, quam mulieris communes sunt, & text. pro hoc in authentico de non eligend. secund. nubent. §. hoc autem libi, *Quia verò contra binubos poena communis. Viri sunt, & mulieris*, & l. 15. Tauri, text. in authentico de nupt. §. si vero expectat, ibi, *Et hæc communis, & viri & mulieris est*, dixitque communem opinionem Ripa in l. 1. C. de secund. nupt. nu. 1. Sed in viro non est hæc poena, ergo pec in muliere. Tertia ratio Baldi, quia cum vnicus est filius, non est lotus poenæ secundo nubentis, & quæ communior est opinio per ea, quæ tradit Boet. decil. 185. n. 17. ut supra dictum est, quasi dicat Bald. ex suspitione secundarum nuptiarum, cum vnicus est filius, poena matri non interrogatur: quia aliorum non interest, & sic libere succedit ergo & in

substitutionis iure idem dicendum, cum solius filij fauore sit permittenda. Fulcitur quoque Baldi opinio, quoniam in iure substituendi exemplariter alia ratio est, quam in tutela: quam obrem Bartoli argumentum non procedit, nec eius præcipuum fundamentum, quod euidenter ostendimus, si quædam præuic inspectionis gratia veluti fundamenta præmiserimus. Sunt enim formidines sua natura debiliores, frigidi orbesque, & sexum formidinum quasi læsionem naturalem, & detrimentum esse putandum est; & ait 134 Aristoteles de generatione animalium lib. 4. c. 6. Hinc fit, ut mulieres domesticarum rebus præsent, atque a publicis negotiis abstineant, & ut Aristoteles ipse Oeconomicorum lib. 2. c. 8. præcipit [Se ipsam igitur, inquit, inanimat in his vicibus mulier, pergatque laudabiliter rebus præesse: nam viro quid dicens videtur ea scire, quæ intra domos sunt. In ceteris vero parere viro mulier contendat, nec audiens, quicquam de republica, &c.] His igitur, alijsque rationibus mouetur civilis cultus in Papinianus in l. iure nostro. ff. de testament. tutel. atque Imperator in l. 1. C. quando mulier officio. tutel. fung. possit, tutelæ munus mulieribus interdixit; *Tutelam*, inquit, *ad ministrare. quia minus est, & ultra sexum famine infirmitatis.* 136 Rursus cum mater vidua existens filio non mediocriter proficquatur amore, & maritali iugo soluta filiorum rebus gerendis vacante possit, pie causum est, ut eorum tutelam subire permittatur, atque

132

133

135

136

atq; hoc modo iuris civilis regulali-
 337 mitetur, *†* teste Cassan. in consuetud.
 Burgund. rubr. 6. §. 6. nu. 1. fol. 120.
 col. 3. Hoc autem non tantū filiorum
 favore indolum, quorum maximē
 intestest rectē eos, bonaq; eorum ad-
 ministrari, verum & matris, cui vii i-
 le munus gerere petmittitur, ut ani-
 maduertit Marlianus Socin. Iunior
 consil. 16. vol. 2. nu. 22. Sed hoc qui-
 dem nō temerē licebit, quinimo for-
 ma à lege ipsa requisita, & necessa-
 ria conditio seruanda est, ut idonea
 atque habilis reddatur huic tutelæ, si
 alijs scilicet nuptijs renuntiauerit: vn-
 de tex. in authen. matri, & auix. C.
 quādo mulier officio tutel. fung. pos.
Permittimus, inquit, si renuntiauerit.
 &c. Et idem in corpore vnde sumi-
 tur. Hinc fit, ut ieiū nobens, forma
 scilicet deficiēte, inhabilis statim ma-
 neat, atq; incapax tutelæ gerendæ, ut
 solebat iure cōmuni, ac potius ad ius
 illud dicemus non admitti, quasi de-
 sit forma, & qualitas requisita, quam
 pēnali constitutiōne puniri. Differit
 enim hæc, ut aliud est perdere, aliud
 non acquirere, quod vel ex eo ve-
 rum esse constat, quod pēnis omni-
 bus sublaris, quæ secundò nubenti-
 bus imponebantur, ut ex glos. in cap.
 fin. 2. quæst. 3. & Bart. in l. 1. C. de se-
 cund. nupt. Couarrua. in 4. decre-
 tal. 2. par. cap. 3. num. 4. cum sequē-
 tibus, & Paul. Paris. consil. 29. vol.
 3. num. 88. Hoc tamen inconcus-
 sum maneat, ut mater ad alias nup-
 tias transiens ad filij tutelam non ad-
 mittatur. Atque iterum hoc nō leui
 fundamento probatur: ad eò enim
 pto forma requiritur viduam esse

matrem, ut capax fiat tutelæ, ut nec
 patre quidem volente aliud per-
 mittatur, repugnat quippe, & iuris
 dispositio non patitur, nuptiam tutri-
 cem esse, ideoque ex Carolo Ruin.
 consil. 87. vol. 5. & Hietoyrn. Grat.
 respo. 83. nu. 13. qui Crotum ad idem
 refert, si patetno testamento mater
 tutrix filio data sit, etiā eo casu quoad
 secundas nuptias peruenierit, seruan-
 dum id nō esset: quasi iute repugnās
 sit, atq; impossibile. Eadem quoq; ra-
 tione dicendum est, ni fallor, etiā fi-
 lio cōsentiente, atque matris nuptias
 approbante, tutelā ei cōmitti nō pos-
 se, quæ iterū nupsit, quoniā iure nul-
 lo nupta ad tutelā admittitur, & nisi
 forma illa seruata capax non fiat tu-
 telæ mulier, cū alioqui successiōnem
 filij non amittat, quæ tutore non pe-
 tito, filio volente, nupsit, nempe;
 quia pœna ob dolum sit inducta: pte-
 sumitur enim filij bona occultare vo-
 luisse, ac damnum data opera dedi-
 se, & legis præcepta transgressā esse;
 quæ sic ruroi em petere contempsit,
 quod multo aliter in facultate sub-
 stitutiendi exemplariter euenire cō-
 stat. Licet enim iure singulari hu-
 manitatis intuitu indulgear lex, ut
 mater, atque alij parentes filio de
 menti subleuant, non in ea condi-
 tione, seu forma conceditur, scilli-
 cet si secundis tenuntiauerit nuptijs,
 sed id tantū pro forma requiritur, ut
 parēs sint, & filius in furore manēs,
 & in lege illa numerati hæredes scri-
 bantur, filiusq; hæres instituatur, aut
 nepos: igitur à tutela ad substitutio-
 nem non fiet extensio. *†* nam ut hæ- 338
 betur in l. 1. & 2. ff. de iudic. & per
 Socin.

Tractatus de priuilegiis

Socin. in l. 1. ff. de vulgat. in additione lectionis, nu. 6. natura extensionis est, ut et alius, ad quem fit extensio, sit eiusdem qualitas, quod quidem hic non esse per manifestum est, ex his quae praemisimus. Itē in pœnalibus, ut fiat extensio, oportet esse in omnibus 339 equiparationem, et glossa verbo sane, in cap. 1. de foro lib. 6. glossa verbo prorogamus in cap. contributus de regularibus. Imo vero in pœnalis, quae iure ipso inferuntur, non fit 340 extensio ex similitudine rationis, et Ioan. Andr. in c. odia de regul. iur. lib. 6. Bald. in l. de quibus. ff. de legit. col. 6. latē Imola de hoc, io l. si veio, §. de viro, col. 8. ff. solut. matrim. Angel. in §. ius de regul. iur. non ergo fiet ex amissione tutelae (si eam pœnam esse dixeris) ad amissionem iuris substituendi extensio. Item etiam in matētia fauorabili extensio non fiet ab eo, in quo maior ratio urget, 341 ad id, in quo minor militat ratio, et per tex. in l. cur pacto ff. de seru. exportand. Socin. consil. 9. volum. 3. numer. 15. ergo à tutelae remotione, ubi maior adest ratio, ut dictum est, ad remotionem huius iuris non fiet. Maior autem ratio militat, ut mulier ad tutelam non admittatur, nisi secundis nuptiis renuntiauerit, quātm vi excludatur à iure substituendi filiū furiosum, ut latē probauimus. Quod si obijciat quis, eadem est utrobique suspicio de matre secundo nubente respondeo, eādem quidem, sed non tantū eam repulauit, ut ius nostrū ad ius substitutionis impediendū, quam ad tutelae munus non obcludunt: unde in tutela suspicio haec efficit, ut

iuris communis dispositio maneat, ne mulier officio tutelae surgatur, quae conditionem, & formam requisitam implere noluit: in substitutione verò eum non tanti momēti suspicio illa aestimetur, nec ut forma, vel conditio est appositā, nec propter eam ius illud à lege indultum amittitur, est eōim pœna iuris huius iam radicata in matre amissio, argumento glossae, & DD. in l. 2. ff. de ius vocand. & eorum quae laicis tradit Ioan. Arlatanus in l. generaliter. C. de secund. nupt. nu. 23. Pœna enim non irrogatur, nisi expresse iure caueatur, et ut supra dictum est per aucthē. de nō eligēd. secund. nubent. 342 si autem, & quae notatur in. C. eū quidam. ff. de liber. & posthum. per tex. ibi eum similibus. Est & aliorū opinio tertia, qua Barrol. à Bald. eōponere nituntur. Angel. eōim Arer. io §. qua ratione de pupillari substit. col. 3. in fin. dispiciendam esse ait huiusmodi substitutionem qualis sit, si enim rectē facta sit, & verisimile sit, si filium sanae mentis esset, eam facturum institutionem, & boni patris familias arbitrio probaretur, seruanda erit & iam à matre facta, quae se cundo nupsit, cum haec nullum praeserat suspicionis effectum, atque hoc modo Baldi opinio procedat. Sin autem vel vitrico substituto, vel alio qui filio infestus erat, vel non rectē dispositum sit, ut coniectura sit, filium, vel bonum patrem familias id non facturum esse, quoniam haec suspicionem veram fuisse ostendunt, non erit seruanda. Hoc idē asseuerat Angel. de Gambelionibus in tract. de

de testamentis. §. & sexto filio mentecapto nu. 3. idem Guilielm. Benedict. in cap. Rainucius de testament. 1. p. verbo si absq; liberis. 2. n. 16. qui intellectum suum hoc impleuisse ait, & sic iudicaturum. Cum hac opinio ne videtur manere Nicol. Boer. de cis. 188. n. 3. ad mediū, & Ioan. à Garonibus in rabe. C. de secund. nupt. 1. p. n. 47. idem probat, & sine dubio procedere ait Greg. Lop. in l. 11. tit. 5. part. 6. glof. verbo *Las madres*, & Anton. Gom. lib. 1. variarum c. 6. n. 9. Azueo d. l. 1. tit. 1. lib. 5. Recop. nu. 10. Potest autem utriq; membra huius conclusionis ratio reddi, vt vera videatur: cum enim tutelæ actus successiuus sit, vt constat ex his, quæ subtiliter notat Bald. in l. generaliter. C. de Episcop. & cler. n. 6. & 7. & Hieronym. Gratus resp. 83. n. 13. & eodem modo suspicio illa, quæ ex secundis nuptijs matris sumitur, cuius eam à tutela remouetur, & propter eandem suspensionem mater à iure substituendi remouetur, qui substitutionis actus deambulatio est, & tractum successiuum habet, vt alia, quæ à voluntate pender, argum. l. si quis stipularius sit Stichum. ff. de verb. oblig. & in his quæ tempore variantur, singula temporis momenta inspicienda sunt. † vt in l. cum in annos. ff. quādo dies legat. ced. & re ipsa compertū sit, suspensionem illam cessare, veritas vincet opinionem, argum. l. cū quidam. §. 2. & l. hæres institutus, & l. quod si dubiter, & l. sed et si de sua. §. 1. ff. de acquir. hæred. ergo cū compertum habeatur, causam suspensionis cessare, cessabit & eius effectus, hoc est impe-

dimentū iuris substituendi exemplariter, & sic prior pars vera est, adde Paul. in l. ex facto. ff. de vulg. n. 4. Ripa n. 88. itē & secūda, eaq; posterior distinctionis illius pars corroboratū potest argumento l. si filius hæres. ff. de lib. & posthum. quoniam eo tempore quous moriatur, certū esse incipit suspensionē iustitiam fuisse, cū male de filijs rebus disponere voluerit, & eodem tempore recipit nullius momenti esse: idem probatur argum. text. in Lapid. Iulianum. ff. de heredibus instituend. Adde quod hoc casu cōcurrunt veritas & opinio; argum. l. cum quidā. §. quod dicitur. 2. ff. de acquir. hæred. Certū si nostrū est, inter hos tantas componere lites; & nostram quoq; sententiā in mediū profectus est, verior enim visa est Baldi opinio, atq; eam quidem non eius rationibus motus, sed alijs, quas pro eius opinione supra adduximus, tenerē, firmiora enim sunt fundamenta illius.

SED ex rationibus, quas pro Baldi opinione adduximus, deducta

Quæst. 108

renur-

544

Tractatus de priuilegiis

renuntiare bona, nec donare, nec testari: quem in quantum attinet ad donationem, sequitur Humada in scholijs ad Greg. Lop. in l. 7. tit. 7. part. 1. glof. 3. nu. 3. cum seqq. licet teptobes in quantum attinet ad testamenti factiōnem, in quo omnes concludunt fieri posse testamentum ante ingressum religionis, Iul. Clar. lib. 3. re-
 545 ceptarum sententiarum. §. testamentum. q. 28. à nu. 2. & quod non valeat dicta donatio, nec renuntiatio; tenet Spino de testamentis glof. 1. à nu. 10. idem videtur tenere Nazzari. 3. p. consiliorum cons. 81. & 82. quem sequitur frater Manuel Rodriguez Lusitabus in sua summa. l. p. cap. 30. de donatione, & in l. p. cap. 7. num. 7. & Molina tract. 2. de iustitia disputatio-
 132. Sed rationem in qua predicti Doctores fundant suam opinionem, rectè perpenſa, contrariū verum & iudicium mihi videtur, & sic quod donatio contractus, vel renuntiatio facta à laico ante ingressum religionis valeat & teneat, & quod ad hoc non extendatur dicta cap. 16. dispositio. Quod sic probatur, quia de iure communi dispositum est, quod volens ad religionem transitum facere potest de bonis suis facere donationem, I. tex. in authen. de monachijs,
 546 illud 2. cui conuenit l. 7. tit. 7. part. 1. ibi: *O fize madas*; & quod dictus tex. loquatur in donatione est cōmuni opinio, teste Decio in c. in presentia de probatione, n. 61. & late Augulo de meliorationibus l. 1. §. 3. nu. 18. & 20. Et quod possit facere donationem, & maioratum ante religionis ingressū, tenet Iul. Clar. lib. 3. re-

ceptarum sententia. §. testamentum. q. 28. & Molina lib. 2. de Hispan. priuilegijs c. 9. n. 39. qui in num. 53. ex auctoritate plurimorum Doctorum resoluit, quod nouitius intra annum probationis, & ante factā professionem dicitur laicus, & pro laico reputatur: & in abstracto reputatur, tanquam si nunquam in monasterium ingressum fecisset: I. in Menoch. de
 547 arbitrarijs centur. 5. casu 436. num. 4. Ideoq; dictū c. 16. debet ad ius commune reduci, nec contra eū potest, nec debet interpretatio fieri, & eum dilectus de consuetudine vbi glof. verbo huius cōmuni, l. 1. c. de noxalibus, glof. verbo confundatur in fine in l. fin. §. in computatione. C. de iure deliber. quæ est communiter approbata secundum Ias. ibidem n. 8. Decius cōs. 710. 7. Item, quia dictū c. 16. debet intelligi de iā in religionē ingressis ratione tituli de regularibus, sub quo comprehenditur, I. per
 548 I. Imperator. ff. de in diem adiectio. & ratione eius summarij in quo summat, non valere renuntiationem ante professionem, & per illa verba, ibi: *Illius tēporis, quo in probatione est*. Et ibi: *Ac non alias intelligatur effectū suū sortiri, nisi secuta professione*. Et ibi: *Et ut abuentibus ante professionē omnia restituantur, quæ sua erant*. Et quia dictū cap. 16. noluit innouare cū ca reſiſoſos nominis Iesū & ideo ad laicos nō est extendēda eius dispositio. Nec credendum est, quod tollere voluisset laicorum libertatē ad renuntiandum per donationem bona opera recepta, ad quæ omni iure diuino & humano, vt naturali ratione

tenentur,

acenentur, Iul. Clar. lib. 4. teceptarum
 fontent. §. donatio. quæst. 3. & rectè
 ponderato cap. 8. præcedenti mani-
 feste colligitur disponere, quòd nul-
 lus proficiatur ante decimum sextū
 annum impletum; & ante annum in
 religione complerum, † maxime
 quia dictum cap. 16. disponit, quòd
 349 renūciatio ante hanc ætatem, & ante
 annum nonnatus impletum nō va-
 leat nisi de licētia Episcopi iura duos
 menses proximos professioni: qui
 tex. in laco loqui non potest, cui à
 iure cōmuni testari, & donare ante
 ingressum religionis conceditur, &
 sine Episcopi licētia, quæ tunc re-
 ligiosos comprehendere potest. Et
 hoc apertè ostenditur, quia si dictū
 c. 16. contractum & obligationem
 prohiberet, ut de se patet, si ad ante
 religionis ingressum extenderetur;
 daretur absurdum correctionisto-
 tius iuris civis & Regij, quo dispo-
 nitur, quemlibet contrahere posse;
 & obligatum remanere, si eius obli-
 gatio habeat solennitatem à iure re-
 quisitam. Nec credendum est, di-
 ctum Concilium Tridentinum, ta-
 cite & unico verbo tollere voluisse
 cōmercium, & contractionem il-
 lorum, qui ad id habiles reperiuntur,
 l. si quādo in prin. C. de inoffi. testa.
 ibi: *Nec credendum est Romanū Prin-*
cipem, qui iuratur, huiusmodi ver-
bo totam observationem testamentorū
multis vigiliis excogitatum atq; mē-
tam, velle everti. l. §. ut. i. p. 6. vbi glo.
 verbo, *En la manera*, Principis enim
 rescriptū, quantum possibile est, debet
 550 ad ius cōmune reduci, † cap. causam
 quæ de recipitis, vbi DD. & Alex.

conf. 33. vers. Tertiò probatur vol. 1.
 1. Quæ nostra opinione retenta re-
 spōde Doctōribus contrarium volē-
 tibus, quòd Ioā. Gut. in eo quod agit
 de testamenti prohibitione reproba-
 tur, & in cæteris reprobari debet,
 † quia offendēs in vno factus est om-
 niā reus, iuxta regulam iuris, & quod
 Spino loquitur in donatione omnium
 bonorū, quæ à iure ante ingressum
 professionis prohibetur, per l. 69.
 Taur. l. 8. tit. 10. lib. 5. Recop. vbi A-
 zeved. & Matienç. lañ. † & Natar. 551
 in d. 3. p. conf. 81. & 82. & frater Ma-
 nuel Redr. eum sequētibz fundatur
 in simili ratione, sine qua dispositio
 frustraretur. Quibus respondetur, † 552
 quòd id non bene probatur in text.
 ab eis ad hoc telato, & quòd argumē-
 tū à simili non valet, quādo sequitur
 iurū correctio, † Bal. cōf. 66. vol. 1. 554
 Boer. conf. 34. n. 9. Cassan. in cōsuet.
 Burgūd. tit. de success. §. 1. 2. fo. 179.
 Burg. de Paz in l. 1. Taur. n. 37. & ar-
 gumentū à simili nō tollit clausuram
 dispositionē, † iuxta doctrinam Lici 555
 rier de primogenitura, quæst. 4. tenij
 libri noui 6. nec valet data aliqua dis-
 positione, Marti. de Affict. decif.
 350. num. 11. quia verisimile dicitur,
 quod iuri cōiungunt non contradicere,
 & ei cōuenit † Menoch. de arbitrar. 556
 lib. 2. centur. 1. casu 85. nu. 5. Caiol.
 Rein. conf. 12. n. 3. lib. 1. casus namq;
 omittis à noua dispositione intelli-
 gatur secundum ius antiquum, † l. 557
 si vero, §. de viro, ff. soluto mari-
 monio, l. commodissime, ff. delib.
 & posthum. fallaxque est argumen-
 tum à simili, vel eadem ratione, † l. 558
 seruo inuito in prin. ff. ad Trebellia.

Tractatus de priuilegiis

nim quando Pontifex facit disposi-
tionem correctoriam, licet ratio in
ea expressa de leu. extensioni locū,
si alia uia legis scriptae contradicit,
non potest latari, quando expres-
se eius dispositioni non derogatur,
329 † cap. constitutio in fine de electio-
ne lib. 6. ibi: *Anteriora iura, cum per
constitutionem immutata non fue-
runt, obseruari oportet*, uadit plurima
Burg. de Paz in dicta l. 1. Tauri
num. 67. cum tribus sequentibus.
Nam ut habetur in l. 1. & 2 ff. de iu-
dic. & per Socin in l. 1. ff. de vulgari
in additione lectionis num. 6. natura
extensionis est, ut casus, ad quem fit
350 extensio, si eiusdem qualitate, † quod
quidem hic non esse, manifesta-
tum est, ex his quae praemisimus.
Item in pœnalibus, ut fiat extensio,
oportet esse in omnibus equipara-
361 tionem, † glos. verbo, sanè in cap. 1.
de voto lib. 6. glos. verbo, proroga-
mus in cap. constitutus de regulari-
bus: imo uero in pœnis quae iure
ipso inferuntur, non fit extensio ex
362 similitudine rationis, † Ioan. Andr.
in cap. odia de regulis iuris, lib. 6.
Bald. in l. de quibus, ff. de legibus,
col. 6. latè Imol. de hoc in l. si uero,
§. de viro, ff. solut. matrim. colu.
† Angel. in §. ius autem ciuile insti.
de iust. & iure, Dec. in l. factum, §.
in pœnalibus, ff. de regul. iur. item
etiam in materia fauorabili exten-
sio non fit ab eo, in quo maior ra-
tio uiget ad id, in quo minor mi-
363 nistratio, † per l. cum pacto, ff. de
seruis exponend. Socin. consil. 9.
num. 15. volum. 3. pœna enim
non utrogatur, nisi expressim iure

caueatur, † authen. de non eligend. 54
secundo nubem. §. si autem, & quae
notantur in l. cum quidam, ff. de
liber. & posth. per text. ibi cum si-
milibus, & idè Nauar. in dicto
consil. 81. & 82. assensu, dictum cap. 16.
dictae sess. 25. Concilij Tridentini
per dominos Cardinales reforma-
tionis interpretatum eo modo esse,
ut non corrigat donationes, nec
contractus, vel renuntiationes fa-
ctas à laico ante ingressum religio-
nis, & hodie habentur in electioni-
bus Prosperi Farinacij & Cardina-
lium, in deq. 92. & 211. & 227. qui
fortassis his meis fundamentis ad id
moti fuere, † quod idem affirmat 364
Gaspar Paraselo in compendio pri-
uilegiorum sui ordinis, quem refert
frater Manuel Rodriguez ubi su-
pra: & dictum cap. 16. continetur
praecipue circa eam 16. anno-
rum, & annum conuiuium noui-
tarius, † tenet Menoch. libr. 2. de 366
arbitrat. centuria §. casu 436. num.
7. & 8. quem uide, quia magna est
eius auctoritas, licet frater Manuel
Rodriguez eum reprobauerit. Et
quod dictum cap. 16. continetur
ad praecedens; probat illa dictio,
Antea, quae dictioni *Ante* corre-
spondet, & dictioni *Antea* prae-
dicti cap. 15. praecedens: & quia di-
ctio, *Quoque*, dicti cap. 16. est repe-
ritua similis qualitate, † ut latè re- 367
soluit Gomezus in §. item Seruiana,
insti. de actio. de quo cap. 16.
latè agit Gutierrez in quaestionibus
Canoniceis 2. part. cap. 1. Casti-
llo de usufructu cap. 65. lib. 1. pri-
mo.

225.107. **ET** est notandū, quod si aliquid
 Cap. 13. privilegium est concessum habitan-
 tibus in aliquo loco, censetur con-
 cessum dicto loco, & non in eo ha-
 bitantibus, & text. in l. ciuibus, ff. de
 668 rebus dubijs, vbi legatum ciuibus ci-
 uitatis relictum videtur datum &
 162 relictum ciuitati, & sicuti relictum
 Sacerdoti videtur Ecclesie relictum,
 per l. annua, §. 1. ff. annuis legat. &
 de habitantibus in loco est text. in l.
 2. ff. de censibus, tenet Bologninus
 in tractatu de indulgentijs num. 15.
 & optime distinguit Petr. Annbol.
 in tractatu de muneribus 3. par. prin-
 cipali num. 44. Et quod privilegium
 restitutionis concessum Ecclesijs per
 cap. 1. de in integrum resti. extenda-
 370 tur ad hospitalia, & tradit Ioan. An-
 dre. in c. 2. de restit. in integrum lib.
 6. nam Ecclesie nomine includitur
 1571 omnis pius locus, & requisisti de te-
 stamentis, ita Lopus de Castellion in
 tract. de hospitalitate nu. 13. Deinde
 si Rex concedat ciuitatem cum ter-
 minis & aquis, tale privilegiū restrin-
 gitur ad solam iurisdictionem, & non
 extenditur ad concessionem terri-
 372 norum ipsius ciuitatis, & secundum
 Mexiam ad legem Toloti. 9. funda-
 mento 2. partis num. 77. & Azeued.
 qui eum refert in l. 13. tit. 7. lib. 7. Re-
 cop. num. 2. & ideo per concessio-
 nem territorij alicui facta non venit
 illud, quod antea erat concessum vi-
 373 cinis, & tenet ipse Azeuedo vbi
 supra numer. 1. per tex. in cap. 1. de
 capx. qui ciuita. vend. vbi Bald. in
 vltibus feudorum, l. si domus, §. fin.
 ff. de legat. 1. l. vxor parui, C. de le-
 gatis, tenet Arctinus cons. 15. vol. 3.

ex aliorū Doctorū opinione. Et pri-
 uilegium portagij à Principe concef-
 sum extenditur tantum in terris cō-
 cedentis, & videtur ipse Azeued. in l. 474
 1. tit. 1. lib. 6. nu. 29. qui in l. 22. & 23.
 tit. 14. n. 4. lib. 6. tradit, vetum privi-
 legijs ordinum gaudeant, & fruun-
 tur hospites eos. & Et privilegia
 concessa contra ius naturale non va-
 lere, nec tenere, & probat l. 31. tit. 18.
 p. 3. vbi late tenet Greg. Lop. ideoq;
 minus valent, & tenent privilegia
 contra iura Regia, vel contra fidem
 concessa, & per tex. in l. 29. tit. 18. p. 5.
 vbi late notat, & tenet dictus Greg.
 Lopez.

ET supra dictis adde, quod in de-
 claratione privilegiorum facienda à
 Principe non est necessaria citatio
 partis, & ita resoluit Angel. in l. si quis
 1578 in intentione ambigua, ff. de iudic. nu.
 fin. quem sequitur Dec. in c. cum ve-
 nissent de indic. & in c. pastoralis, §.
 verū de appellatio. n. 2. Roman. col.
 482. col. 2. & hæc est verior opinio
 secundū Burg. de Paz in procemio
 legum Tauri numer. 359. cum se-
 quentibus, & pro hac sententia est
 tex. quem allegat Romanus ad hoc
 in cap. reprehensibilis in princip. de
 appellation. pro qua opinione facit
 regula, quod ille qm declarat, nil
 facit de nouo, & l. hæredes palam,
 379 §. si quid post, ff. de testamen. &
 in Clementina exiuit de paradiso,
 §. hanc declarationem de ver-
 borum signification. & est bonus
 text. in l. adeo, §. videtur, ff. de
 acquirend. rerum dominio. Contra-
 riam autem sententiam, quod sit
 necessaria partis citatio & citā in de-
 380 clar.

Tractatus de priuilegiis

claratione, et tenet Alex. cōf. 11. vol. 7. & Dec. cōf. 416. nu. fin. & Fel. in cap. cum olim de re iudic. n. 12. & Gomezius in regula de non rulendo iure quęsito quęst. 13. pro qua opinione facit regula generalis, quod in vnoquoq; negotio vbi veretur alii
 § 81 cuius p̄iudicium, citandus est, et l. de vnoquoq; ff. de re iudic. Clem. pastoralis eodem tit. & videtur tex. expressus in l. vltima, C. de legibus, ibi: *Partibus quominus constitutis*, quam legem ad hoc notat Bald. ibidem. Sed prodictatum opinionum cōcordia dissingue hoc modo, quod si declaratio priuilegij sit extra iudicium, tunc procedat prima opinio, per tex. in c. olim de verbor. signific. sin autem fiat in iudicio talis declaratio, vel reuocatio, tunc procedat se-
 § 82 cunda opinio, et tex. in cap. in his de verbor. significat. in fine, quę duo iura sic intellegit Innocen. in d. cap. olim, & ibi eum sequitur Anchar. & Abb. & Felin. in dicto cap. cum venisset de iudic. in pri. Item prima opinio habet locū, quando solūmodo declarantur verba dubia, quia tūc cū nihil fiat de nouo, nulla est necessaria citatio. Secunda opinio procedit, quando priuilegio aliquid additur, vel de trahitur, quia tūc cum censetur actus nouus per dictā l. hęc edes palam, §. 1. est necessaria noua solemnitas: & sic requiritur citatio, ita notat Innoc. in c. ex parte el. 1. de verborum significat. quem sequitur Felin. in dict. cap. cum venissent in prin. & alij Doctores, de quibus per Buig de Paz in procm. legū Tauri n. 3, 9. pro qua cōcordia inducit tex.

in c. nuper de decimis in pri. Et omnia supra dicta intellige, & quod esset necessaria citatio, quando esset priuilegium tale, quod non posset Principis reuocari sine causa, ut in priuilegijs cōcessis ex causa onerosa, quę sine causa non possunt reuocari, et vt
 § 83 resoluit Veroin in dicto c. cum venissent, de iudic. n. 33. & hoc casu erit necessaria citatio: sin autem sint alia priuilegia, quę merā Principis voluntate tolli possunt, vt regulariter fit in priuilegijs gratiosis, et secundū glos-
 § 84 sam notabilem in c. decet de regul. iur. lib. 6. quę est glos. fin. communiter recepta secundum Couar. lib. 3. variarum resolutio. c. 6. nu. 1. de qua glos. est videndus Molina de Hispan. primogen. lib. 3. c. 3. n. 16. cum seqq. In hoc casu nulla erit necessaria citatio. Ratio est, quia cum id dependet à merā voluntate, frustra exigeretur citatio, et argumento text. & quę ibi
 § 85 notantur in l. cum quidam, ff. de legat. 1. Vnde ex supra dictis venit componenda controuersia inter Sarmiento lib. 1. selectarum interpretationum cap. 8. nu. 4. qui inquit, quod in reuocatione priuilegiorum non est necessaria citatio, quia est iudicium gratiarum, vbi nulla exiguntur citatio, vbi non tractantur lites, & inter Molinā, qui ex aduerso lib. 3. Hispan. primogeni. cap. 3. numer. 16. inquit, necessariam esse citationem in priuilegiorum reuocatione. Sed vtique eorum repugnantiam componas, vt opinio, de qua per Sarmiento, procedat in priuilegijs gratiosis, quę ad libitum possunt reuocari: opinio autem
 da

de qua per Molin. procedat in alijs
privilegijs, quæ sine iusta & rationa
bili causa ieiunari non possunt. †

¹⁸⁶ *Quæst. 109.* Sed est quæstio bona, utrum Prin
ceps concedendo alicui aliquod præ
dium, ut ex eo habeat alimentâ ob ali
quod servitium, videatur proprietatem
concessisse, & si relinquat alimentâ, ex
aliquo prædio sumenda, videatur
tantum alimentâ, & non proprietatem
¹⁸⁷ prædij reliquisse. † Et in primo casu
proprietatem relictam, in secundo ali
menta tantum, & non proprietatem;
probat. ex text. in l. libertis, & in
l. Lucius, ff. de alimentis & cibarijs
legat. per quæ iura tenet Bart. in d.
l. libertis num. 1. quod relictum præ
dio alicui, unde habeat alimentâ,
proprietatem relictam censetur: si au
tem alimentâ relinquantur ex præ
dij, & pro alimentis prædia obli
gantur, alimentâ tantum, & non
proprietatem, legata censentur: qui
Bart. in num. fin. ad ceteros contra
ctus extendit, & in nu. 3. cum seqq.
oprimè distinguit. Unde est, quod re
lictum quotannis ex certo prædio, vel
censu, debetur perpetuò, & ab he
redibus præstabitur, licet prædium
¹⁸⁸ & census pereant, & deficiant. † Ita
Bart. in l. inter stipularem, §. sacram,
num. 6. ff. de verb. obligatio, ubi
bona distinctio, Cui. in l. si quis ar
gentum, C. de donatio. Alberic. A.
lex. & Ias. in d. §. sacram. Paul. in cõf.
338. lib. 1. nu. 3. tenet Hieron. Gigas
de pensionibus, vers. 61. quarto, fol.
mibi 111. Et quia de supradictis
quæstionibus tot sunt varæ opinio
nes, distinctiones, atque declaratio
nes inter Doctores, ut vnus integer

tractatus ad earum explicationem es
set necessarius, cum tot atque tanta
iura adducant inquirentes, virum in
legatis & alimentis aptum procedant,
& virum ad ceteros contractus exten
dantur prædictæ dispositiones, & v
trum in vna vel in pluribus oratio
nibus sint conceptæ, vel an cõditio,
vel executio, vel demonstratio, vel
hypotheca, aut obligatio tantum in
ducatur, vide late vltra prædictos
Doctores, per Couar. in c. Raynundus
de testament. §. 10. Aluar. Velas.
in qq. iuris emphite. quæst. 4. & eu
diuissimè ac copiosissimè per Ioan.
Garc. Gallecum in tractatu de ex
pensis & maioratio. cap. 4. num. 30.
cum pluribus seqq. & Felician. de
confibus lib. 2. c. 5. n. 7. qui innume
ros referunt DD. & plurima iura in
geniosè interpretantur, ad quos occur
re, cū casus obuenerit, ne eas dicta
tâ diffusa recensere videar, cum sine
extra nostram materiam.

LICET tamen regulariter non *Quæst. 109*
valeat confessio de recepto facta à
procuratore, tutore, vel administrato
re, & debeat constare de vera nume
ratione, secundum magis veram, rece
ptam, & practica opinionem, † de
qua per Roderi. Xuar. in l. post rem
iudicat. 3. q. à n. 16. Vincenc. Caro. in
c. cum quid de regul. iur. lib. 6. 1. par.
ampliatione 6. n. 14. Hippol. singu
lari 165. Tiracquell. de retract. con
ventional. §. 4. glo. 6. num. 11. Ioan.
Gutier. de iurament. confirmat. cap.
50. à num. 21. & in alleg. 1. à num. 29.
cum seqq. Ignatio de Salzed. in ad
ditio. ad Bern. Diaz de Lugo in reg.
608. & Mascar. de probationibus 3.

Tractatus de priuilegiis

parte conclus. 369. cum seqq. Grat. in regula 383. nu. 10 qui allegat Co-
titar. lib. 1. variarum c. 1. n. 8. & Ma-
tuenq. in dialogo relat. 3. p. c. 44. nu. 6.
Menoch. cōf. 39. lib. 1. Ant. Nat. cōf.
545. lib. 3. Greg. Lop. in l. 61. tit. 18. p.
3. glōf. 2. inuenitur circa hoc pecu-
liare priuilegiū in receptore, exacto-
re, & susceptori regalium reddituum,
& debitorum fiscalium, in quibus
etiam sint tanquam procuratores, suf-
ficii confessio de recepto & apocha,
licet de vera numeratione non con-
sistat, ¶ Item in l. 2. §. fin. C. de quadri-
nii p̄scriptio. per quem ita tenet
Abh. cōf. 41. lib. 1. n. 3. text. in l. fin.
C. de apochis publicis lib. 10. & glo-
ibi, ubi mandat exceptio non nu-
merata pecunie huiusmodi suscep-
toribus, & valet apocha confessione
continens pecunie receptam, l. se-
curitatis, C. de susceptoribus lib. 10. ita
Bar. in l. si procurator, §. fin. ff. de
iure fisci in fine, idem tenet glossa
verbo fisci in fine, in l. 1. C. de ven-
dendis rebus ciuitatis, & ibi Bar. tex.
cum glōf. in l. in contrahibus, §. 1.
verficilo, Ideoque, C. de non nume-
rata pecunia, optime Salice. ibi post
Cin. in d. l. 2. C. de quadriennij p̄-
scripti. Menoch. in d. cōf. 39. nu. 5.
& 8. & 33 & 61. Ioan. Placem d. l. 1.
C. de vendendis rebus ciui. Bar. bar.
cōf. 18. lib. 3 & Laudenſis de fisco
q. 25. 26.

Attamen cum hoc sit peculiare
priuilegium in literarum obligatio-
nibus, quod si aliquis confiteatur
sehedula vel scriptura centū debere,
si intelligitur, & idē reddere pro-
mitto, ¶ glōf. vnica & singularis ver-

bo debere in principio inst. de litera-
rum obligatio, quia non potest debere,
nisi quod exigi potest, ¶ per l. credi-
tor, ff. de verb. oblig. dicit d. glōf. a
vnica, & singularē Bal. in c. si cautio
de fide inst. u. n. 7. & Ioan. Faber in d.
priuileg. de literarum obligatio. inst. n.
2. & ibi Ias. in additionibus ad Chri-
stophorū Port. col. 2. in fin. Salicet.
in l. generaliter, c. de non numerata
pecunia num. 10.

ERIT elegans questio, quid sit *Questio*
tuehdū sit, si aliquis procurator, vel
negotiator ad aliquod debitū exigi-
dū constitutus corā iudice confitea-
tur magnā mandati pecunie summa
virtute mandati sibi concessi, & illā
consumpsisse in salario sibi debito, & a
mādate assignato, & in aduocationū,
tabellionū, & liuū expensis, & nihil
debere, paratūq. esse ad rationē red-
dendā dicat. Verū talis confessio paratā
executionē habeat mandatiq. execu-
tioni debeat. ¶ In qua questio, dicendū
videtur, quod huiusmodi confessio e-
xecutioni mādari possit, per uulgares
conclusiones, de quibus per Bar. Al-
beri. Bal. Cin. & omnes in l. vnica, C.
de confessis, & in c. si eodē tit. & per
l. 3. tit. 21. lib. 4. Recop. ubi modeini,
ubi habetur, quod confessio habet
executionem paratam, sicut fementia,
¶ l. post rem iudicatam, ff. de re
iudicat. Quod corroboratur per ea,
que communiter traduntur a Do-
ctoribus in l. generaliter, C. de non
numerata pecun. & in c. si cautio de
fide instrumenti, p̄cipue ab Anto.
de Barrio, & Imola ibidem, qui om-
nes concludunt, quod ex confessione
facta in iudicio actio & obligatio
nas-

nasceitur, etsi causæ non fiat declaratio. † Quæ est omnium scribentium resolutio, ut per Hippolyt. in rubric. de probatio. nu. 81. cum seqq. Deinde facit, quia videtur iudiciū, quod dictus procurator, vel negotiator, teneatur soluere quantitatē in sua confessione contentam, & postea per viam actionis, vel exceptionis exigere possit salarium & expensas à se factas. Conclusio est Butt. in l. si duo patroni, §. si quis iurauerit num. 1. ff. de iure iurando, quæ fuit Specular. 2. part. de executione sentent. §. postremo num. 8. cum qua transit Ioan. Andr. ibi sem in additione littera E. & Bal. & Angel. in d. §. si quis iurauerit, & Bened. Gus de Barcis de libellis guarantigijs 3. p. q. 5. in fine.

Sed nihilominus in d. quæst. executio est deneganda, & probatio super salario debito & expensis in executione & negotiatione factis admitenda. Quæ opinio primò fulcitur, quia in prædicto casu competebat mandati actio nata ex primo contractu. l. licet, §. ea obligatio. pro quod executio dari non potest, etiam si constaret de solutione ei facta à debitore per opocham de recepto: quia illud fuit ad liberandum debitorem, & nomine mandantis: ergo non ad se ipsum obligandum, l. non omnibus, ff. si tert. per. ubi Doctores. Nec minus debet executio dari per illam in iudicio factam confessionē, quando quidem debitum negat, & quantitatem receptā in negotiatione consumpsisse excipiat, ex doctrina Ant. de Butt. in d. c. si cautio de fide instrument. n. 1. ad finē, qui hanc co-

fessionem considerat in finibus confessionis, ubi aliquis confitetur recepisse, & apocham de recepto dedisse: quia nihil aliud ex ea confessione probatur, quàm ex instructo ipso. Vnde ex confessione non fit fundamentū intentionis agentis, secundū Innocentium, quem imple Anton. de Butrio citat. Et ad hoc ut confessio in iudicio facta paratam habeat executionem, videbatur, oportere esse debitorem, quod debet dicat qui confitetur, & quod ita intelligi debeant iura de hoc disponentia, & dicta l. 5. tit. 21. lib. 4. Recopilatio. cum in ea loquatur & disponat leges, à quibus assumptum est fundamentum; per l. 2. tit. 13. par. 3. ibi: *A que le pregu tasse si le deuia alguna cosa, mandandis, y el demandado respondiesse luego llanamente, que se la deuia, sic l. debitoribus, ff. de re iudicat. ibi: Hic qui fatebuntur, se debere, & l. si debitori, ff. de iudicat. ibi: Si fateatur se debere, paratumque dicat soluere, & in l. si teus paratus, ff. de procuratoribus, ibi: Pecuniam soluere, tenet Azo in summa; C. de confessis numer. 4. Specular. de confessionibus, §. 1. nu. 2. ad fin. Et quod multum necessarium sit in confessione illud verbū, *Debeo*, ad hoc ut executio locum habeat, & non sit idē recipi, vel exigi; præstat per l. Titius, & l. quid §. ff. de constituta pec. iuxta l. publica, §. ff. de positi, quæ conclusio optime confirmatur per ea, quæ tradidit Bar. in l. r. de etate, §. qui interrogatus, ff. de interrog. act. ibi: *Ratio apparet in præputa, quia bec sit verum, nam id de quo est confessus, non sufficit ad condemnationem,**

Tractatus de priuilegiis

& Raphael Fulgosi ibidem, *vult ergo dicere, inquit, quod tenebitur quasi ex contractu, & non habetur adhuc pro condemnato, sed pro obligato, quia confessus est, se heredem, non autem debere: confessione enim incidenter factam ad alium finem non ita praeiudicare ait glossa solemniter, in c. ex penitentibus 30. distinctione. ¶ Et DD. in c. at si clerici de iud. Alciar. in l. 1. §. si quis ita in fine, ff. de verborum obligatio. maximè præcedente negatione debiti, vel protestatione, ut in nostro casu, argumen. tex. in c. Lotharius 31. q. 1. gloss. 1. in l. Iulianus vers. Vel dic. ff. de condict. indebit. Bald. in c. cū in iure n. 4. de offie. de legat. Bald. item & Cin. in l. 2. C. de donat. ante nuptias, *Promissa*, inquit Azo in summa, C. de confessis d. n. 4. *vera sunt, cum quis simpliciter confiteatur se debere, vel rem agentis suis se. Si vero confiteatur debuisse, vel rem agentis fuisse, opponit tamen prescriptionem, vel pactum, vel solutionem, non est statim condemnatio facienda, sed dabitur reo dilatio ad probandum, l. siue, l. siquidem, C. de exceptio. idē Specular. 3. p. tit. de confessis, Bald. in l. yni. C. de confess. nu. 5. Salicet in l. generaliter, C. de nō numerata pecun. n. 10. vbi latē sed de iure Regio per l. 2. tit. 16. lib. 5. Recop. confessio clara sine stipulatione, vel verbo, *Promitto*, vel, *Debeo*, executioni mandabitur, ¶ secundum Azeurd. ibidē n. 54. quod antea tenuit Iaf. in §. sue rat de verbor. obligat. instit. nu. 58. & in l. si duo patroni, §. Marcellus ff. de iur. iuran. vbi DD. & in l. 1. ff. de his, quæ in testam. delentur, & Roderic.**

Xuar. qui flores allegat in l. post tē iudic. 2. extēsiōe, & Bal. Nouel. de dote, 6 p. priuilegio 1. quod antiquitus, & hodie stante d. l. 2. disponitur in instrumento dotali, quod mādabitur executioni, si cōstet de dote recepta, licet deficiat stipulatio, & reddē di obligatio, ¶ ut per Bal. Nouel. & Rodet. Xuar. vbi supra, & est text. expressus in l. 17. tit. 11. p. 4. & est cōmunis opinio teste Alex. in l. iuris gēu, §. quod fere, ff. de pactis.

Ex quibus deducitur, quod prædicta iudicialis cōfessio cū prædicta qualitate nō habet executionē paratam: & ideo ad primum & secundū fundamentum pro contraria parte adductū responsum habes, maximè quia ad exigendam pecuniam à procuratore prædicto receptam cōpetit parti mandati actio mandati, & dicto procuratori vel negotiatori contraria actio mandati ad exigendas expensas à se factas in negotiatione, competitque ei retentio, text. expressus in l. idēque, §. idem Labeo, ff. mandati. *Et verum est reputatio- nes quoque hoc iudicium admittere, ait dictus text. Et sicut fructus cogitur restituere is qui procurat, ita sumptum, quem in fructus percipiendos fecit, deducere eum oportet, & in l. si verò nō remunerandi, §. si mihi mādaueris, ff. mandati, ibi: Aliquid tamen impen- dero, erit contraria mandati actio, & l. actoris, ff. de procurator abli: Propter impensas, quas in lre fecit, potest desiderare, ut sibi ex iudicati actione satisfiat. Et ad retentionē est tex. in l. quæ omnia, §. si de procur. ibi: licet si retentione aliqua procurator uti uelut,*

non

nō facile ab ea listransferenda erit, vbi glossa, *Retentiōe, aut, impensarū in lite factarum, quia nō negatur receptio, sed compescit retentiō loco pignoris, & sic non proprie est, exceptionem opponere, argumento l. quod si nolit. §. idem Marcellus, ff. de adelit. edict. & l. Iulianus. §. offerri. ff. de actio. empt. ait Guidon de Sussa in tractatu de garantigiaro instrumentu. in princ. numero. Et quod talis procurator, vel negotiator teneatur tantum reddere rationem de recepto, de quo impēdia, & expensae deduci debeant, probat l. qui proprio. §. procurator. ff. de procuratoribus, vbi habetur: Procurator, ut in ceteris negotiis gerendis, ita & in litibus exercendis ex bona fide rationem reddere debet: itaq; quod ex lite consequutum erit, siue ex lite principaliter ipsius rei nomine, siue extrinsecum ob eam rem debet mandati iudicio restituere. Item contrā, quod ob rem iudicatam procurator soluit, contrario mandati iudicio recuperare debet: liti impēdia bona fide facta, vel ab actōis procuratore, vel rei, debere ei restitui, aequitas suadet: adeo ut de natura huiusmodi contractus sit, ut procurator, vel exactor restituat, quod virtute mandati exegit, rationemq; reddat, & quod expēsa, & salaria deducantur, ut notatur in l. sumptus. ff. de pactu. &c.*

Qua resolutione retēta restat nūc responsio ad doctrinam Bart. in d. l. si duo patroni. §. si quis iurauerit. ff. de iure iuran. & dicimus, quod eius conclusio est falsa, & communiter reprobat, secundum Salicet. ibidē in fine, Paul. de Castro, Fulgos. Anton. de Butr. Imol. Alexan. & Fran-

tiscum Curt. in additione ad eum in dicto §. si quis iurauerit, vbi Ias. & Decius consil. 19. col. 2. & consil. 421. qui omnes dicunt, hanc esse cōmunem opinionem, & ab ea in iudicando, & consulendo non esse recedendum, & Anton. Canario de executione instrumentorum num. 59. cum sequentibus, *Adverte elarius, inquit, quod si emptor, & venditor non solum habent ius excipiendi, sed ius retinendi loco pignoris, ut in dicto §. offerri, de isto ergo iure non sunt in primo iudicio: & fortius cum instrumentum agitur, amplius hac exceptio non cōcernet, nec eas res vires instrumenti, & tacite inest in obligatione in instrumento deducta, &c.* Et paulo inferius, *Sed in hac area, inquit, illi rationi, quod hac exceptio inest, & instrumenti vires non impugnat.* Et ita ait Salicetus in d. §. si quis iurauerit, quod praedictae exceptiones, de quibus in hac questione, sunt executionis dilatoriae, quem sequitur Alex. ibidem num. 3. Arehidiae. in cap. si quis Episcopo. rum. 3. q. 6. & allegatur ad hoc elegans tex. in l. fundus, qui Lucij Titij, ff. de rescind. vendit. & in supradicta questione non potest acceptari cōfessio, & executioni mādan sine receptione exceptionis, & expensarū deductione, l. cum queritur. ff. de administrat. tutor. notat Ioan. de Platea in l. 1. C. de apochis public. lib. 12. & Alexand. ad Bart. in l. si pupillus, ff. de admin. tut. Auend. de exequend. mandatis Regum. 2. p. cap. 10. num. 31. Sunt enim haec connexa inuicem, ut separari non possint, nec debeant, in sequestis & depositis

tis

Tractatus de priuilegiis

tis namq; auctoritate iudicis factis,
 ubi habetur priuilegium summarie
 cognitionis, & absque strepitu, & fi-
 gura iudicii secundum Bald. in l.
 acceptam, C. de vfuris, & in l. si fide
 iussor. s. fia. ff. qui satisdare cogantur.
 ubi lat.) non potest sequester com-
 pelli ad reddendos omnes fructus,
 quos recepit, & quidquid exegetur,
 sed in primis citari debet ad rationes
 reddendas, vt rationibus redditis re-
 liqua testuantur, & ita ait Rebuffus
 ad Regias consilio. Gallicas, tit.
 de sequestis art. 7. glof. vnica n. 4. in
 3. par. quod si ante rationem reddita
 eidem sequestro preceperetur, vt om-
 nes fructus redderet, grauaretur: quia
 ab executione non est incipiendum,
 qui in nu. 1. ait: *Quia expensas potest*
deducere, vt supra dictum est, per
 Clement. vnica quam allegat, qui
 Rebuff. ibidem ait. 3. glof. 2. idem dis-
 ponit de salario procuratoris, vel
 executoris. †

Nec dictis obstat illa ad modum
 controuersa questio; tot tantisque
 distinctionibus plena, quod confes-
 sio cum qualitate, vel exceptione fa-
 cta, possit pro parte acceptari, & pro
 parte reprobari, † vt pluribus auto-
 ribus relatis tenet Azcued. in l. 7. tit.
 7. lib. 4. Recopilat. num. 67. & Gra-
 tian. in regul. 85. numer. 1. & 2. nisi
 quando predicta qualitas pro se ha-
 buerit aliquam iuris presumptionem,
 per l. Autelius, s. idem questus,
 ff. de liberatione legata, ubi Bart. &
 Doctores, & Maranta de ordine co-
 gnitionum c. par. cap. de confessione
 numer. 27. fol. 447. Nam re-
 sponde, quod hodie iuxta Regio, &

veritate attenda, confessio cum qua-
 litate non potest pro parte accepta-
 ri, & pro parte repudiari, nec execu-
 tioni mandari, & quod hoc inter
 teorū priuilegia annumeratur, quod
 reo sic confitenti debet terminus af-
 signari ad suam probandam excep-
 tionem, & qualitem confessionis,
 & interea dum executio suspēdatur,
 per text. hoc apertè disponentem in
 l. 8. tit. 3. par. 3. quod defendit, & ve-
 rum dicit Parlador. de rebus quoti-
 dian. 2. lib. c. fin. primę partis, §. 4. n.
 11. pag. 128. quod autem eum tenuit
 Hugo de Celso in suo repertorio le-
 gū Regni in verbo, *Confession*, vers.
 12. quam opinionem in semper tenui,
 & nunc teneo, & in forensibus ma-
 gis receptam & practicatam vidi.

HIC Se offert illa questio etiam Cap. 14
 in forensibus valide versata, utrum Quest. 12
 potestas, hoc est, *Corregidor, o Alcal-
 de mayor*, qui tempore syndicius fi-
 deiussorem non inuenit, possit in
 carcere detineri vsque quo fideiuf-
 forem idoneum adhibeat: vel iura-
 toriam cautionem prestare sufficiat
 pro iudicis priuilegio. † In qua ques-
 Auiles in capit. priorum, in c. 3. tit.
 1. cum syndicius nu. 21. post longā
 disputationem & opinionibus hinc
 inde relatis tenet, & resouit pro cō-
 muni, quod in predicto casu presen-
 ti nō possit in carcere detineri, & relati-
 facit, prestando iuratoriā cautio-
 nem, quod tenet Azcued. in l. 23. tit. 7.
 lib. 3. Recopil. nu. 11. Contra quam
 cōmunem opinionem fortiter facit
 dispositio text. in l. 3. tit. 9. lib. 4. Re-
 copil. ibi: *E despreci que los jurages hin-
 nieren jurado, deuenidos a más fiadores,*
 &

Et ista disponitur per titulum re-
rectorum, in quo eadem dispositio,
eademq; verba reperuntur: & quod
iudex non teneatur in plus quam fa-
cere potest, nec incarcerationi, nec deti-
neci potest pro debito, vel condēna-
605 tione civili, & quod in hoc privile-
giis repetatur, probat tex. in l. fi-
lius familiaris. g. iudex. ff. de iudic. &
tenet Paris de Puteo in tract. syndi-
catus in verbo culpa nu. 7. & in ver-
bo nisi potestas nu. 19. & Azevedo
in d. l. 23. tit. 7. lib. 2. Recopil. nu. 17.

606 *Ref. 113* E T in dubium vertitur, si aliquis
in criminali causa condemnatus fue-
rit in pena pecuniaria, qui in princi-
pali causa criminali fideiussorem de-
derit, & hic nobilis fuerit, utrum pro
condēnatione incarcerationis possit? &
Ex videbatur incarcerationis, quia hoc
debitum dicitur ex delicto de foen-
dere, licet causa immediata sit illa
promissio, & fideiussio, argumento
l. g. ex incendio. ff. de incendio, rui-
na, & naufrag. Et qui iudicialiter fi-
deiubent, ut in nostro casu, eadem
sententia & processu contra reum
falsum, absque nouo processu, &
sententia, ad solutionem compellun-
tur, tex. gloss. & Bart. nu. 2. in l. 2. ff. iu-
dic. solvend. post Odozr. de m. cuius
opinio communis est, ut per Roder.
Xarez in l. 2. tit. de las emplaçamien-
tos, versic. sed pone questione in nu.
6. Hippolyt. de Marfil. in rubr. de fi-
deiussoribus num. 366. & rationem
reddit Collectaneus in c. 7. de iudi-
cijs col. 2. & in cap. constitutus de fi-
deiussor. Rebuffus ad Regias consti-
tution. Gallica tit. de literis obligato-
rijs an. 5. gloss. 9. nu. 8. & in ut. de len-

tenijs executorijs art. 1. gloss. 16. nu.
26. vol. 7.

Sed contrarium puto verum, &
sic quod talis fideiussor nobilis incar-
cerari non possit pro dicta condēna-
tione pecuniaria: nam l. 6. tit. 2. lib.
6. Recop. in his verbis, *Por deuda que
decienda de delito*, modo interpretetur
Latino sermone, *Ex delicto*, vel
de delicto, significant causam propin-
quam, eo modo, ut delictum sit cau-
sa propinqua, & non fideiussionis ver-
ba, ita concludunt communiter Do-
ctores per tex. in l. qui libellis. g. hanc
verba ff. de vulgar. vbi Aretinus, &
complures, quos more solito conge-
rit Tiraquel. de cessante causa limita-
tione 10. nu. 26. & 30. & 31. tex. in l.
actionum genera, versic. ex facto. ff.
de action. & oblig. *Ex facto*, inquit,
actio est, quoniam ex eo generis quis incu-
pit, quod se admisit, veluti si furum,
vel iniuriam commiseris, vel dānam
dederit. Hanc Mypianus, Item Caius
Iuriconsultus in l. ex maleficio. ff.
eodem tit. *Ex maleficio*, s. ait, malefici-
tur obligationes, velati ex furto, ex
iniuria: quæ omnia vnius generis
sumuntur hac tamen ex te consistūt,
id est ex ipso maleficio. Et maxime
pro hac parte facit illud, quod in su-
perioribus resoluimus, 224. cum
sequentibus, quod nobilis non possit
expressè privilegium suæ nobilita-
tis remouere, qui minus poterit tacite
re, & cum nemo videatur tacite iuri-
607 suo renuntiare. l. legitimam cum ma-
teria. ff. de petitione hæredit. nā privi-
legium proveniens ex nobilitate
naturali non perditur, & secundum
608 Azeu. in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 43.
de

Tractatus de privilegiis

de qua questione latius infra num. 143. cum sequentibus circa fideiusso-
forem de sancamento datum post
condemnationem.

- Res. 124** N E C me later, quod privilegiū
concessum à Principe de extrahēdis
aquis intelligitur referuā a commo-
ditate alterius habentis antequam pri-
uilegium aquā extrahendi: ita Bal-
dus in rig. de pace Cōstant. in verbo
detrimentum in visibus feudorū, tex.
in l. si quis diutina. C. de aquaed. lib.
11. & merito, quia privilegia publi-
cæ utilitati damnosa, vt iā diximus,
non sunt recipienda, fl. nec damno-
sa. C. de precibus Imperat. offerendi.
l. 2. C. de privileg. scholar. lib. 12. &
sunt restringenda: ita Azucud. in d. l.
i. tit. 1. lib. 6. Recop. n. 25. & 26. quod
amplia, etiam si proprio motu Prin-
ceps concesserit facultatem aquæ du-
cendæ: ita Felin. in c. ceterum col.
3. de rescriptis, quem refert & sequi-
tur Ripa in l. quominus. ff. de flumi-
nibus num. 72. & ideo lex, quæ habet
clausulam derogatoriam ad futura
privilegia, vel rescripta, non videtur
illiderogatum per contrariam dispo-
sitionem, nisi sit dictum in specie, nō
obstante talē lege, ita in cap. eam
re de astate & qualitate, c. fin. de re-
scriptis. lib. 6. In privilegio tamen, vel
rescripto Principis, quod Princeps
appellat privilegium, vel eo ipso,
quod concessio reperitur sigillata si-
gillo privilegiorum, nō est opus clau-
sula, *Non obstante*, quia ipso facto ap-
paret, quod Princeps vult infringere
iura, & argumento l. quidam consu-
lebant. ff. de re iudicata cap. veniens
de filiis presbyterorū, sequitur Felin.

in rubr. & in c. 1. de rescriptis, & fa-
cit, quia certa scientia Principis ha-
bet vim clausulæ derogatoriæ, ita Fe-
lin. in cap. cum inter col. 4. de excep-
tione, quem refert & sequitur Ripa in
d. l. quominus. ff. de fluminibus nu.
32. Et si vis scire, quādo sit opus clau-
sula, *Non obstante*, & quomodo sit ac-
cipienda, ita vide Felin. in cap. non
nulli in principio de rescriptis, & de
clausula, *Ex certa scientia, motu pro-
prio, de plenitudine potestatis, non obsta-
te, & supplem. omnes defectus*, vide
Grammaticum consil. 150. civilis per
totum, & col. 2. cum pluribus sequē-
tibus. Et facultas ducendæ aquam ex
flumine non navigabili nunquā per-
ditur per non usum, quia non com-
petit per modum iuris debiti, sed per
modum facultatis: & ea quæ compe-
tunt per modum facultatis, præscri-
bi non possunt, ita l. 2. ff. de via publi-
cā Ripa in d. l. quominus nu. 98.
qui Bartolum explicat in hoc pluri-
bus distinctionibus.

Deinde quando aliquod concedi-
tur exemptionis privilegium calceola-
rijs, seu sutoribus, extenditur ad eo-
rum ministros ex ipsa vi concessio-
nis, ita secundum Bald. Perusinum su-
per statutis in verbo calceolarius. Ex-
tenditurq; privilegium, seu rescriptum
ad genus femininum, licet in
masculino genere sit concessum, ita se-
cundum Ioan. Andr. Abb. Curtiū,
Immolam, & omnes in cap. signifi-
cavit de rescriptis, Decium consil.
453. num. 1. Gratian. in regula 209.
num. 1. Præterea si concessum fue-
rit à Principe privilegium, vel exem-
ptio, vt decima, aut gabella non sol-
uatur

uatur de aliquarum rerum vendi-
one, talis exemptio, & privilegium ex-
tenditur ad census impositionem su-
per illa re, de qua census impositio-
ne nulla decima, nec gabella debe-
tur, ¶ quod tenet, & defendit Azuc-
do in l. 2. tit. 15. lib. 5. Recop. n. 2 qui
ita iudicatum fuisse ait.

Et licet naturali iure comune sit
in mari piscari, l. nemo. ff. de rerum
diuisione, l. 10. tit. 28. part. 3. adeo ut
ne extero quidem id iurici dicendum
sit, ¶ quod si piscari prohibeatur, iniu-
riarum agere potest, l. ite apud Labeo-
nem. §. si quis in mari. ff. de iniur. ¶ ta-
men cum hoc ius piscandi in mari de
regalibus sit, ut in tex. quæ sunt regalia
in vñibus feudorum. l. eos. C. de aque-
ductu lib. 11. potest à Principe probi-
beti, ne quis illic piscetur, ¶ d. l. quo-
minus. ff. de fluminibus, Bast. l. as. &
latius Ripa ibidem nu. 8. potestq; ius
hoc prohibendi, ne alius piscetur, vñ
di à Rege, vel privilegio concedi, ¶
l. eos. l. vñ. l. diligenter. C. de aque-
duct. tradit eleganter Cassaneus in
consuetud. Burgund. rubr. 13. glos. 1.
§. 2. facta prius populus notificatio-
ne, quorū interest, ut ipse ait, & Iser-
nia in dicto tit. quæ sunt regalia in
vñibus feudorum, Auend. in capit.
pretorum cap. 11. num. 15. quod de-
bet intelligi, quod per huiusmodi
venditionem, vel acquisitionem per
privilegium Principis non totum ius
piscandi acquisitum dicatur, sed ius
preoccupationis piscandi, ut nullus
piscari possit ea parte, & locis, qui-
bus is piscari noluit. Nō autem ut eo
non piscare, & sine eius damno alius
piscari prohibeatur ita intelligitur l.

si quis quam. ff. de diuers. & tempo-
ralibus præscript. secundum Rode-
ricum Xuares allegatione 16. & non
cupatim Ripa in l. 1. nu. 12 ff. de in-
terdict. quæ lex si quisquam ait, Si
quisquam in fluminibus publicis diuer-
ticulo pluribus annis piscatus sit, alterū
eodem iure cui prohibet, quod probat
etiam tex. in cap. significante de ap-
pellatio. vbi notatur, maximè cum
semper privilegia huiusmodi intelli-
gantur, & interpretentur de iure ter-
tio non quæsitō ita Bald. in l. 2. ver-
sic. sed contra prædicta. C. de iuris
& facti ignorantia, Felin. in cap. quæ
in ecclesiatum de constitut. Ripa in
dicto l. quominus num. 9 ff. de flumi-
nibus, intelligendumq; est privile-
gium huiusmodi, nisi vñq; sufficiat
piscatio, ut illius cui conceditur ius,
ex piscatione aliorum nō minuat, l.
Lucio. ff. de aqua quotidiana, &
æstiva, l. 1. §. ductus. ff. de seruitut. ru-
stic. prædiorum, faciunt quæ tradit
Alex. in l. ex facto. §. 1. ff. de vulgar.
& consil. 24 lib. 4. & l. as. in d. l. quo-
minus, & Ripa num. 53. vbi alia ad
hoc congerit, inspiciendusq; est sem-
per privilegiorum tenor ad eorum
veram interpretationem, atq; expli-
cationem, ¶ cap. porro de privilegijs
c. recepimus. c. sane. c. cum plantare
in fine. c. petistis eodem tit. c. licet de
decimis. Nec ad res, vel personas ibi
non expressas extendi debet, ¶ tex. in
lata stipularis. §. Cistifogonus. ff. de
verborum oblig. d. c. sane de privile-
gijs, & verba privilegij debent acqui-
rati conformati, ¶ glos. 3. in cap. para-
mus 23. q. 1. Oldiald. consil. 268 Nec à
forma verborum sine certa scientia
est

Tractatus de priuilegiis

est recedendum, l. non aliter, ff. de legat. 3. l. 1. §. si is qui, ff. de exercit. l. quod constitutum, ff. de re militari. tradit Dinus in c. centum de regulis iur. lib. 6. Bart in l. contra legem, ff. de legibus, gloss. verbo in secularibus in cap. ad abolendam de filiis presbyterorum, cap. ad audientiam de decimis, vbi gloss. fin.

Questio. SED CUM inter minorum priuilegiis illud reperitur, quod illorum bona immobilia nullatenus vendantur, nisi necessaria interueniente causa etis alieni, aut pro sororis dote soluenda, aut alia huiusmodi causa, 628 **¶** iuxta l. ob res alienum, C. de praedijs minorum, l. quae tutores, C. de adm. nistrat. tutorum, l. 1. tit. 16. part. 6. & multoties viderim, hac sola causa interueniente, & cum utilitatis in formatione iudicium decreta ad venditionem polata, & minores hisce decretis suis immobilibus rebus priuatos, addendum huc tractatui decreui, quae requisita exacte sint necessaria ad praedictorum bonorum immobilium venditionem, quibus deficiente inanis atque inefficax sit venditio, & minoribusque cum fructibus retractari possit. **¶** Er in primis causa venditionis in minorum bonis immobilibus debet esse adeo vrgens, atque necessaria, quod si ex alia parte, & ex alijs bonis solui posset, nulla esset venditio. l. magis puto, §. non passim, ff. de rebus eorum, vbi Vlpianus ait: Cuius officio in primis conuenit, hoc exequere, an aliunde pecunia possit ad eximendum as alienum expediri, idem dictum l. ob res alienum, C. de praedijs minorum, l. 1. §. quod si forte,

ff. de rebus eorum, tenet Capitiu de c. 113. Item non sufficeret, quod ad sit causa utilitatis circa minorem, nisi dicatur, rem immobilem sterilem atque inutilem esse, vel pessimam, & quod vtilius esset minori, eam vendere: quia talij casu nisi pura necessitate cogente, nec iudex, nec tutor poterunt alienationem fecere, text. elegans in d. l. magis puto, §. si res alienum, ff. de rebus eorum, & apertius in l. si fundus, cod. tit. Capitiu in d. de c. 113. Item etsi interueniat causa admodum vrgens ad venditionem, & illa praecedat etiam depositiones alij mantentes, quod aliunde debitum solui non possit, requiritur etiam ad venditionis validationem, quod iudex specificet de illo debito & necessitate sit informatus cum causae cognitione, alijs nulla erit venditio, text. literalis in d. l. magis puto, §. in primis, qui est videndus, tanquam pulcherrimus ad hoc: qui iudex praedicto modo informatus, & quod nulla alia adsunt minora bona ad persoluenda debita, debet interlocutoriam propuntiaris sententiam, text. in authentico de Ecclesiasticarum rerum immobilium alienat. collat. §. vbi notat Angelus aequiparando res minorum & Ecclesiarum, ad hoc est rex in d. l. magis puto, §. non passim.

Item sequitur vltima praedicta, quod res immobilis minus damno:sa minori vendatur ad eius aris alieni. persolutionem, & quod ratione vnus parui debiti non vendatur aliqua res magni valoris, dictum l. magis puto, vel si quaerere ergo debet, & §.

item

item p̄tor, versic. sed si alia posses-
sio, & versic. aut si distrahendum, qui-
bus requisitis, & circumstantijs inter-
uenientibus validatur venditio supra
dicta cum iudicis decreto, l. lex quæ
tutores, C. de administratione tito-
rum, ibi, *Interpositioneq; decreti*, di-
cta lex ob res alienum. C. de prædijs
minorum, l. 18. tit. 18. part. 6. l. nō est
vobis. l. si quidem. C. eodem tit. & re-
quiritur tutoris vel curatoris præsen-
tia in huiusmodi decreto, l. fin. C. si
propter publicas pensitas. l. 60. tit. 18.
part. 3. ibi: *Delante de juxgador*, re-
quirunturque, quod per spatium 30.
dierum preconiceatur, l. etsi sine. §. 1.
ff. de minoribus, tradit Speculator in
tit. de emptione, & vendit. §. nunc di-
cendum, versic. si igitur tutor. Bart.
in l. licitatio. ff. de publican. & veti-
galibus in principio. d. l. 60. tit. 18.
partita. 3. requiriturque, ut prædicta
res immobilis in eo, quod valuerit,
vêdatur, d. l. si quidem. C. de prædijs
minorum, & quod post vèditionem
de pretio solvatur debitum minoris,
& eius necessitatibus fiat cum iudi-
cis mandato. d. l. magis puto. §. nec ta-
mē ff. de reb. eorū. d. l. 60. tit. 18. par-
3. quæ testrū, & tabellionis præsentia
requiritur: & etiā requiritur, quod iu-
dex ad interpositionem decreti in ta-
li venditione exactè causam aliena-
tionis, & alia requisita perquirat, iux-
ta doctrinam Baldi in rubr. C. qui
admitti per l. fin. C. de edicto diui
Adriani tollend. facit l. 1. C. de præ-
dijs decurionum lib. 10. vbi Bart. &
quod si aliquod de prædictis requisi-
tis defecerit, nulla sit venditio, tenet
Bald. in repertorio super Innocen-

tio in verbo cōtractus per plura iura,
& per l. cū bis. §. si p̄tor ff. de trans-
actio. l. non est vobis. l. etsi is cū glos-
sa verbo restituta. l. si quidem. l. ob res
alienum. C. de prædijs minorum, l.
magis puto. §. si res alienum, versic.
proinde. Et quod competat minori-
bus actio realis ad rescindendam ven-
ditionem, etiam cum fructibus, si p̄
dicta requisita atque solemnitate,
vel aliquæ eorum deficiant, ¶ probat
tex. in d. l. magis puto. §. manet actio
l. 1. in primo responso. ff. de reb. eo-
rum, l. etsi p̄fess. C. de prædijs mino-
rum, maxime si iudex protulit senten-
tiam super venditionem causa matu-
rius non considerata, sed aliqua leui
causa ductus, & sine temporis cursu
expectatione: quia nullum est decre-
tum, ¶ secundum doctrinam Barto-
li in l. prolatam, nu. 10. C. de sentent.
& interlocut. omnium iud. quæ se-
quitur Imola, & Panorast. in c. 2. de
re iudicata, & in cap. ecclesia sancte
Mariæ de constitut. l. si finita. §. non
autem statim. ff. de dam. infecto, p̄u-
ra per Ias. in l. iudices, not. 1. C. de iu-
dicijs, vbi in terminis nostre quæstio-
nis allegat Pet. Ancharr. Alex. Cir-
manum, Paul. & Aretin. ultra quos
poteris videro in p̄topijs terminis
Thomam Serratium in cautela 60.
num. 8. & 9. & Alciat. regul. 3. præ-
sumptione 9. num. 23. Et quod in su-
perioribus diximus de re vendita cū
fructibus restituenda, intellige facta
compensatione cum redditu pecu-
niæ à minore receptæ, & retenti; ¶
casus est in l. si fundus. §. quemquam
versic. ego autem notavi. ff. de reb. eo-
rum, de cuius opinionis veritate
videas

630

631

632

Tractatus de priuilegiis

videas Couar lib. 2. variatum e. 3. n. 9. per totum, & Pinel. in l. 2. C. de re scind. vendit. 2. par. cap. 4. num. 1. ad fin.

EX Qua questione alia confequitur admodum à Doctoribus cōtrouerſa, vtrum poſſeſſor bonę fidei alieius rei cōdemnatus ad rei cum fructibus reſtitutionem poſt cōteſtationem teneatur cōpenſare cū dictis fructibus impenſas viles & neceſſarias, quas aliis retentione, vel petitione conſequi; deberet? Et quod teneatur cōpenſare huiusmodi impenſas cum dictis fructibus, eſt tex. in l. in fundo, & l. ſumptus, ff. de reuendicatio. l. 41. tit. 28. p. 3. Sed de huiusmodi quæſtionis veritate, quia cōtrouerſa, & extra noſtram materiam, vltra Buerium deciſ. 44. nu. 29. & Afflictiſ deciſ. 87. ad finem videas Anton. Gom. in 1. tomo variarum cap. 12. numer. 4. Palac. Rub. in rubric. de donat. inter vit. & vxor. §. 62. à p. 16. Tiraquel. in l. ſi vnquam C. de reuocand. donat. verbo reuerſatur nu. 235. Greg. Lop. in d. l. 41. tit. 28. par. 3. in gloſſa verbo, *Que ſe diſcuenten*, Pinel. in l. 2. C. de reſcind. vendit. 2. par. e. 64. à n. 62. cum ſeqq. Molinam de Hiſpan. primogen. lib. 1. o. 26. à nu. 14. Ioan. Garc. Gallecum de expenſis & melioratio. c. 23. à n. 54. cum ſeqq. Azueu. in l. 6. tit. 7. lib. 5. recopil. à num. 2. qui alios plures referuor authores, & aiunt, quid in praxi receptum ſit, iam in fideicommiſſis, & maioratibus, & in hijs qui rei dominium habent, quàm in emphyteuſa vel vaſſallo, & habente vile dominium tantum, ad quos re-

curte, cum caſus obuenerit, quorum dicta, quia late præcedunt, reſcendere nolui.

ET Quamuis ſint pluriſima fiſci priuilegia, ad quæ reſcendendo vnus erat inieget tractat' neceſſarius, vnū reſcendere, in votis eſt, videlicet, quod etiam ſi fiſcus legitime deſenſus, hoc eſt, interuenientibus pro eo legitimis perſonis, & quando omnia, quæ produci debebant, fuerunt in iudicio producta, nulla fraude vel colluſione inſequentie, ſicut priuatus à ſententia contra ſe lata appellare debet, t per l. illud, ff. de appellatio. quod tenet Bart. in l. vnica, C. de ſententijs adueſus fiſcum laici retractandis lib. 10. nu. x. qui explicat, quando ſententia ſit rectè & legitime contra fiſcum lata, & vbi Ioan. de Platea col. 1. verſicul. quantum ad primum: fiſcus tamen in hoc caſu priuilegiatus reperitur eo modo, quod ſententia contra eum lata retractatur per in integrū reſtitutionem hoc intra triennium, iuxta deciſionem prædictā l. 9. nu. 2. C. de ſententijs adueſus fiſcum, quod tenet Bart. Ioan. de Platea, & ſcribentes ibidem, quod intellige, ſi rectè & legitime fiſcus ſit deſenſus, vt ſupra diximus, & habetur in l. 19. tit. 12. par. 3. vbi notat Gregor. Lopez: ſin autem legitima deſenſio deficiat, hoc eſt, procurator, vel aduocatus fiſci, qui præciſe in eius cauſis requiritur, per l. 3. §. diuus, ff. de iure fiſci, ſententia contra fiſcum lata eſt ipſo iure nulla, iuxta tex. in l. ſi fiſcus, ff. de iure fiſci, & in dicto §. diuus, vbi etiam ad cauſas publicas

publicas hoc privilegium extendi-
 637 tur: † quod tenet Placitū ubi supra, &
 Bartol. numer. 1. Et est notandum,
 quod in privato nulla reperitur spe-
 cialitas, nec sententia retractatur per
 procuratoris, vel advocati absen-
 638 tiam, † l. velamento, C. de post.

Quid autem sit, si fiscus sit legiti-
 mē defensus, & emisisset instru-
 mentorum & iurum ad se pertinen-
 dum productionem: Quo casu sen-
 tentia non erit ipso iure nulla, sed
 intra triennium, iure nouiori atten-
 to, per integrum restitutionem re-
 tractabitur. Speciali iure, † venet
 639 glossa dicta l. unica, C. de sentent.
 aduersus fiscum, l. Imperatores, ff.
 de re iudic. ubi Doctores dicta l. 19.
 titulo 22. parti. 3. ubi latet Gregor.
 Lopez, quod sepe est in privato,
 per l. sub specie, C. de re iudicata, l.
 sub preterito, C. de transaction. di-
 cta l. 19. ubi glossa. Sed si priuatus
 probauerit, quod non habuit facul-
 tatem producendi instrumenta an-
 te sententiam, tunc intra triennium
 640 restituetur ex clausula generali. †
 Ita Innocent. in cap. ultra tertiam
 de testibus, l. 1. §. fin. ff. ex quibus
 causis maiores, de quo late Baldus,
 & Salicetus in dicta l. sub preterito,
 C. de transaction. Cuius in l. con-
 sentaneum, C. quomodo, & quan-
 do iudex, Raphael Cuman. & Imo-
 la in l. Imperatores, ff. de re iudicat.
 Angel. & Guilielm. de Cun. in l.
 de his, ff. de transaction. Speculat.
 in titulo de executione sententiarum: §.
 fin. versic. illud ramen, & est glossa
 verbo, *Contra el Rey*, in dicta l. 19.
 titulo 22. parti. 3. & adde, quod sen-

tentia lata contra fiscum, vel rem
 publicam corruptione pecuniarum, vel
 prauaricatione, vel dolo, est ipso
 iure nulla, † l. venales, C. quando
 641 prouocare non est necesse, l. 1. & 1.
 C. de potestate iudic. qui male iudica-
 uit: quod etiam in privato locum
 habebit, secundum Barr. in dicta l.
 unica, C. de sentent. aduersus fiscum
 num. 5. & in l. 1. ff. de conditione ob-
 turpem caus. & in l. diuus, ff. de re
 iudicat. tex. est etiam in dicta l. 19. ti-
 tul. 22. parti. 3. ubi glossa. Sed si prae-
 uisicatio interueniat per gratiam,
 vel ambitionem, tunc poterit senten-
 tia retractari per restitutionem in in-
 tegrum intra dictum triennium, †
 642 secundum Ioann. de Plac. & Bart.
 nu. 6. in dicta l. unica, qui Barr. ubi
 supra extendit ad priuatum, per l. ser-
 uo inuito. §. cum prator, ff. ad Tre-
 bel. & dicit menti tenendum, licet
 Alex. in additionibus ad eum distin-
 ctione ytatur in hoc articulo, quem
 videas, quia optime loquitur, & Ioā.
 de Placito d. l. unica col. 2. post me-
 dum: & nota d. l. 19. tit. 22. parti. 3.
 per quam iure nouiori tollitur illa
 Doctorum controuersia, an restitu-
 tio, quae fisco in supradictis casibus
 conceditur, sit intra triennium, vel
 quadriennium petenda: & intra trien-
 nium petendam esse ait, ut ibidem
 notat Gregor. Lopez in glossa, ver-
 bo, *Falta tres años*, de quo remedio,
 & privilegio causis fiscalibus, &
 publicis, ecclesijs, & pupillis con-
 cessis, & quid in priuatis: † ultra Do-
 643 ctores ubi supra est videndus Ioan.
 Gutier. de iuramento confirmato.
 3. par. c. 7. per totum, & Doctores in
 l. si

M

l. si

Tractatus de priuilegiis

1. si ex falsis. C. de transactio. & vide Menochium, qui plurima refert lib. 2. de arbitrarijs centum 1. casus 17. & c. 1. cum sequentibus. C. si ex falsis instrumentis, & per totum titulum 26. par. 3. vbi Gregor. Lopez, & scribentes vbi supra, & in lib. dicto titulo C. si ex falsis instrumentis, vbi probatur, quod sententia ex falsis instrumentis, vel ex falsis causis, vel iustis lata, non debet executioni mandari. ¶ Sicut non transit in rem iudicatam sententia lata contra matrimonium ex peculiari priuilegio. ¶ per cap. latet de sentent. & re iudicat. Maranta de ordin. iudic. 6. parte, versicul. decisoria iudicij numero 135. folio 531. & in numero finali. Nec in rem iudicatam transit sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis, quae retractari potest per instrumenta vel testes nouiter repertos, & de quo latet per Innocent. in cap. tua nos de conu. bitatione clericorum, Bartol. in l. omne delictum. ff. de re milit. quae communis est opinio secundum lafon. in repetitione legis admonendi. ff. de iure iurando, num. 303. cum sequentibus, & secundum Gratian. in reg. 22. nu. 12.

¶ *Quaest. 117. Cap. 15.* E T Est animaduertendum, quod si priuilegium à Principe concessum aliquam in se habeat qualitatem, & haec ad obtinendam exemptionem requiritur, vtens illo priuilegio debet illam qualitatem exactè obseruare, & probare: ¶ ita Hippolyt. in rubrica de probation. num. 436. in fine, Alexand. consilio

77. num. 5. lib. 7. Gozadin. consil. 35. num. 16. Parisius consilio 17. num. 26. volumine 1. Socin. Iunior consilio 40. num. 30. lib. 2. Therozimus Gratus respons. 43. num. 4. lib. 2. Tiraquel. de vtroque tract. lib. 1. §. 8. gloss. 7. num. 1. Euerard. loco 27. num. 7. ¶ Qui omnes affirmant, quod quando lex disponit eam qualitas exigendi ex legis beneficio, debet eam probare, & quae praedicta qualitas debet intervenire in tempore actus. l. 2. §. aduersus. ff. ne quid in loco publico, Auendan. de exequendis mandatis regul. 2. par. cap. 12. num. 13. Mexia ad legem Tolei, quem refert Bobadilla in sua politica. 2. tomo, lib. 3. cap. 4. numer. 39. dicentes, quod qualitas excludens, vel admittens aliquem, debet intervenire in tempore actus. ¶ Et in h-

notibus hoc priuilegium conceditur, quod honoribus maioribus functi ad minores deuocari non possunt. ¶ l. maiores, C. quemadmodum ciuilia munera iudicantur lib. 20. quod in multis poterit exemplificari. ¶ *Quaest. 118.* SED si quotiens aliqua fiat annona, vel elemosynae distributio Principis, vel alicuius priuati priuilegio, vel mercede, talem habet interpretationem, quod moniales, & nobiles semper sunt praesertendi ceteris vicinis rusticis, & plebeis: ¶ de quo latet per Ripam in tractatu de peste titulo de remedijs praesertim cap. 2. numero 158. cum sequentibus, vbi agit de erogatoribus, & distributoribus elemosynae, vtum licet possint inter con-

sanguis

sanguineos pauperes, etiam foren-
 652 ses, distribuere, † quem vide, quia
 late de hoc. Ex quo inferitur, quod
 nobiles & digniores privilegiantur
 in eo, quod officia, & dignitates rei
 publicæ, potius sunt illis conceden-
 653 da, quā plebeis, † l. honores in prin-
 cip. §. his qui, ff. de decurio. l. ad sub-
 eunda, C. eodem tit. libr. 10. text. in
 authentico de defensoribus ciuitatis;
 §. 1. vers. Interim, ibi: *Sed in vicem*
conuersi nobiliores, vbi gloss. verbo,
 Nobiliores, text. in authen. vi iudic.
 sine quoquo suffragio, §. eos autem,
 ibi: *Honestiores quosdam ad admi-*
nistrations dirigere, tenet Oratoria
 de nobilit. cap. ultimo quartæ partis
 principalis nu. 8 Palac Rob. in rubr.
 de donatio. inter virum & vxor, §.
 9. numer. 61. l. 2. tit. 9. par. 2. vbi notat
 Greg. Lop. & Thom. Gram. consil.
 6. nu. 11. text. in l. 1. tit. 4. lib. 2. Recop.
 tradit Molina de Hispan. primogen.
 lib. 2. c. 5. num. 69 & ideo nobilis in
 beneficijs consequendis & dispen-
 sationibus equiparatur literatis, &
 654 ceteris partibus sunt præferendi, † i. e. x.
 in cap. de multa de præbend. l. si so-
 cietatem, ff. pro socio. l. prouiden-
 dum, C. de postulando, vbi notant
 Doctores, & notatur in cap. offi-
 cij de electione, ibi: *Quendam vi-*
rum nobilem, & ideo in electioni-
 bus & alijs actibus, si voces sunt
 numero æquales, nobilium vox
 655 præfertur, † augmento text. in l.
 maiorem, ff. de pact. ibi: *Qui dig-*
nitati præcellit, refert alia iura O-
 talora vbi supra numer. 9. de quo
 late per Tiraquell. de nobilitate.
 cap. 21. Azevedo in rubrica titul. 2.

num. et. 18. cum sequentibus, libr. 6.
 Recopilar. & Bobadilla in sua Poli-
 tica volum. 1. lib. 1. cap. 4. num. 12.
 & 17. qui hoc verum esse, & etiam
 de iure diuino testificatur proce-
 dere, quam plura scripturæ loca ad-
 ducens.

ET Quia multoties controuerti *Quest. 129*
 tur inter Doctores, quæ sit causa fi-
 nalis, quæ impulsua, & quæ fuerit
 impulsua disponentis, vel conceden-
 tis ptuilegium intentio, quia mul-
 tones causa impulsua habetur pro
 principali & finali, & causa minus
 principalis pro principali, † est vi
 656 dendus Tiraquell. de cessante causa
 limitat. 1. 3. numer. 21. cum pluribus
 sequentibus, vbi causa quæ ex pro-
 cemio siue præfatione sumitur,
 † presumitur finalis, † l. vltima, vbi
 657 glossa verbo, modus, ff. de heredi-
 bus instituend. vbi Bart. Bald. An-
 gel. & Imola, & quos refert Tiraq.
 vbi supra nu. 64. & mens & volun-
 tas disponentis ex procemio maxi-
 me colligitur, † l. item quia, §. fin.
 ff. de pact. l. cum hi in principio, &
 Bart. ibi, ff. de transactio. tenet Ti-
 raquell. vbi supra num. 65. vbi pluri-
 ma ad hoc congerit; & in num. 44.
 & 67. tenet cum Bart. Imola, Rom.
 & alij, quod ratio naturalis præsu-
 mitur causa finalis, & quando non
 constat aliud ex mente disponentis,
 standum est verbis ptuilegij, seu dis-
 positionis, † text. in l. non aliter, ff.
 659 de leg. 3. l. si alij, ff. de vlu & vusufruct.
 legat. vbi Bart. & Rainer. & Socin.
 in l. in ambiguo, ff. de rebus dubijs
 numer. 7.

SI autem aliquis in ptuilegio, *Quest. 130*

M 2 vel

Tractatus de priuilegiis

vel indulto non apparente se fundat
uent, & allegauerit, per spatium tri-
ginta annorum titulum præsumi,
quid circa hoc iure sit dispositum.
Et videtur titulum, priuilegium, &
indultum per spatium triginta an-
660 norum præsumi, & etiam omnia
solenniter acta, ¶ per text. in l. qui
in aliena. §. 1. ff. de acquirend. hæ-
red. cum concordantibus, ubi Do-
ctores, & laicè Rodericus Xuares
in titulo *de las arras*, folio 41. & Ti-
raquellus de vtroque tractat. titul.
1. §. 1. gloss. 9. numero 156. & ad
leges connubiales gloss. 7. num. 39.
& 40. & 44. Menchac. controuer-
siar. illustr. lib. 2. cap. 63. numer. 4.
Narra consilio. 248. volumine. 1. Me-
noch. consilio. 1. à num. 79. volum.
1. Aimon de antiquitate 2. part. cap.
fin. num. 58. & Gratian. in regula
144. & 196. Mascard. de proba-
tion. conclusion. 1316. volumine
3. Sicut ex diuturnitate temporis te-
661 stamentum præsumitur solenne, ¶
secundum Burg. de Paz in l. 3. Tau-
ri 2. part. num. 1192. & Gom. Arias
in l. 26. Tami num. 27. Sed nihilo-
minus contrarium tenendum est,
quia si solennitas deficit in actu, &
ea non potest obtineri sine licentia;
vel dispensatione Principis, vel Pon-
tificis, non præsumitur per cūsum
longissimi temporis, nisi tantum tē-
pus præterierit, cuius iniurij memo-
ria non extet: quoniam de ipso tū-
lo priuilegij, vel dispensationis de-
662 ber constare: ¶ in Ioann. Monachi
Dominic. & Doctores in cap. or-
dinarij de officio ordinarij lib. 6. A-
retanus in consilio. 36. Cardinal. in

consilio. 57. Item Dominic. & cæ-
teri in cap. 1. de præbend. lib. 6. &
notatur in cap. super quibusdam. §.
præterea de verborum significat. &
in cap. 1. de præscriptio. lib. 6. te-
nent Doctores in l. hoc iure. §. aque-
ductus. ff. de aqua quotidiana, &
æstiu. & in l. si arbiter. ff. de proba-
tion. & in cap. mos antiquus 65. di-
stinctione cum similibus, & hoc op-
tima ratione, sane quod ea, quæ sine
authoritate Principis, aut summi
Pontificis possideri non possunt, re-
putantur impossibilia, ¶ in iuxta nota- 663
ta in l. apud Iulianum. §. constat. ff.
de legar. 1. tenet Innocent. in cap.
pastoralis de causa possessio. & pro-
prietar. Dinus in regula semel Deo,
de regul. iur. lib. 6. text. in cap. gra-
tia, ubi gloss. verbo non potest de
re scriptis lib. 6. Et solennitas manda-
ti nunquam præsumitur per diutur-
nitatem temporis, etiam per mille
annos, ¶ tenet Bald. & Salicet. in l. 664
2. C. si ex fals. instrumentis, & in l.
1. C. de rebus alien. non alienand.
& Alexand. in l. sciendum. ff. de
verborum obligation. & in l. qui in
aliena in principio. ff. de acquirend.
hæredit. quos sequitur Balb. de præ-
script. in 3. part. primæ partis quest.
10. num. 28. Erra intelligitur, & li-
mitatur regula pro prima opinione
adducta, videlicet, quod per diutur-
nitatem temporis omnia præsumun-
tur solenniter acta, quæ etiam limita- 665
ta, quando citulo allegato resistit ius
cōmune, ¶ per l. cōperit. C. de præ-
script. triginta, vel quadraginta anno-
rum. c. 1. de præscript. lib. 6. tenet Abb.
in c. peruenit de cempt. & vend. n. 3.
ad

ad fin. vbi communem opinionem dicit: & etiam limitatur prædicta regula, quando adest contraria iuris præsumptio, † vt notat Balb. vbi supra numer. 9. post Bartol. in l. cum de in rem verso, ff. de v. suris.

Res. 122. **ET** Quando de privilegio aliqua adest conditio, debet ad vñquem obseruari, quia conditio inducit formam, quæ omiſſa, dispositio vel privilegium non sortitur effectum, tl. Marci. l. qui hæredi, ff. de condition. & demonstration. & quia conditio habet vim causæ finalis, l. demonstratio, §. final. & §. quod autem eodem titul. tradit etiam Bartol. in l. 2. §. fin. column. 1. ff. de donatio texti. in l. si super, C. de transactio. vbi Iass. Alexand. & Bald. in authent. matri & aug. col. 1. vers. Quidam tamen, C. quando mulier, tutelæ offic. fungi poss. Azevius, Alexand. & Ias. in l. motibus, §. fin. ff. de vulgari, Tiraquel. de vtroque retract. libr. 1. §. 1. gloss. 21. num. 12. cum sequentibus, & latus libr. 2. §. 2. numer. 3. Quod intellige de conditione expressa, nam quando expressè non constat, quòd Princeps voluerit, conditionaliter disponere, est semper eius dispositio modaliter, & non conditionaliter intelligenda, vt in testatore, † per text. qui ad hoc citatur, in l. quarto, §. inter locatorem, ff. locati, quod resoluit Bartol. in l. cum mora, C. de transactio. numer. 2. vbi tenent Cinnus, Bald. Angel. & Paul. & communiter Doctores, teste Alexand. & Ias. ibidem numer. 8. & Decius

num. 7. & Ias. in l. qui Romæ, §. Flaminis colu. 1. ff. de verborum obligatio. Alexand. consil. 10. num. 4. lib. 1. Perit. Paul. Paris. consil. 19. num. 249. volum. 2. & in materia maioratus, Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 12. numer. 9. maxime si verba privilegij vel dispositionis sint in gerundio, & iungantur tempori præsens, vel de præterito. Quia tunc necessariè modum & qualificationem, & non conditionem significant. † Hæc est solemnitas Bartoli doctrina per text. ibi in l. si u. ex parte, ff. de acquirenda hæreditate. & in l. 1. numer. 36. ff. de conditio. & demonstratio. tradit Paris. d. consil. 19. colu. 1. vol. 2.

SED si privilegium conceleatur alicui cum facultate nominandi aliud post se, & iste primus, cui privilegium concessum est, mutaverit statum in peius, vel hæresin commiserit, vtrum perdat facultatem nominandi alium, † Et videtur per status in peius mutationem amitti facultatem nominandi alium post se, iuxta decisionem text. in l. si cum Cornelius, ff. solutio. vbi per mutationem status in peius censetur reuocatum mandatum in mandatio, † quod melius probatur in l. cum quis sibi aut Titio, ff. de solutio. vbi tenent Doctores, & est lex §. titul. 14. part. 5. quam regulam posuit Bald. in l. mandatum, C. mandari, & ibi Salicet. & omnes, & ipse Bald. in l. 3. C. de solutio. Inter Doctores in l. eum, §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. per textum ibi, vbi Ias. numero 14. Alciatus, & Zasius,

Tractatus de privilegiis

& Iason in l. rogasti. §. si fugitivus, ff. si sit petat notat Ripa in l. fin. C. de reuocand. donationi. quæst. 5. numero 17. 68. & facit pro hac parte, quod potestas data executioni ultime voluntatis cessante reuocata
 672 per mutationem status in peius, ut est textus in l. liberto. §. Largius. ff. de annuis legat. & ita voluit Imola, quem modernus sequitur in dicta l. cum qui. §. qui sibi ff. de verborum obligation. Item in dicto §. si fugitivus column 1.

Sed his non obstantibus contrarium est asserendum, & sic quod privilegium cum facultate nominandi alio post se non perdit facultatem nominandi per status mutationem, quia per privilegiū est sibi concessa quædam libera facultas nominandi, quæ non perditur per infamiam acquisitam, nec per status mutationem, nec per condemnationem ad perpetuum carcerem: & etiam si inest
 673 stabilis factus sit, ut de quo est casus apertus in l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de legat. 1. ubi depositus non perdit per deportationem eligendi facultatem, ibi: *Eligendi facultatem non esse pena peremptam*: ut quod probat textus in l. ex facto. §. si quis rogatus ff. ad Trebellian. ubi omnes tradunt inferendo ad plures questiones. Et ratio est, quia electio, atque nominatio in vi. n. facultatis concessæ, est res, quæ à mera voluntate dependet, & est de iure naturali, & ratione penæ non tollitur, etiam si interueniat honorum honoris, &
 675 status priuatio, ut videtur resoluere Ias. in l. 1. column. 1. C. de hæred. in-

stituend. qui sic interpretatur dictum §. hæreditatem. Nec obstat decisio textus in dicta l. si cum Cornelius, & l. cum quis sibi, cum Titio, ff. de solution. quia eius regula procedit in mandato procuratori, vel factori concessio ad pecunias exigendas, de quibus rationem domino mandanti reddere tenetur, nam mutatio status, & condicione procuratoris in peius, non habet dominus tantam facultatem, atque libertatem ad exactam pecuniam recuperandam, & ita ratio à lege ei reuocatur mandatum: quia præsumunt, quod dominus sciens novam status mutationem, & exactoris difficultatem mandatum ei non concederet. Et hæc est ratio fundamentalis prædictorum iurium, ut
 676 resoluit Paulus in dicta l. si cum Cornelius, & melius Bartol. Paulus, & omnes in dicta l. cum quis, ff. de solutio. & est communis opinio teste Ias. in dicta l. cum qui. §. qui sibi, ff. de verborum obligatio. numero 14. qui omnes Doctores extendunt, quando fit status mutatio in melius, religiosam eligendo vitam, vel de seruo liber efficiatur mandatiarius: nam per hoc reuocatur mandatum, quia mandatiarius non haberet eandem facultatem, & facilitatem, ut conueniret, sicuti fieret ante status mutationem. ut Ex ratio quare
 677 dicta lege libero. §. Largius, ff. de annuis legatis, tamen reuocatur mandatum testamenti executori, est, quia ibi erat exactio pecunie scienda per executionem re-

678 flammari, quæ facile reddi non po-
teret per status mutationem. † Et
præcipue non perder facultatem e-
ligendi, & nominandi alium post
se, qui post commissam hæresim
penitentiam agit, & misericordiam
perit quia hunc nostra sancta ma-
ter Ecclesia admittit, & gratiam a-
missam recuperat, & ad habilita-
tem, & antiquum statum, & Chri-
stianismum reducitur, & habetur,
tanquam si non incidisset in hære-
679 sis crimen, † ut plenè per Paulū Pa-
tristū consilio 1. lib. 4. Boetium quest.
131. consequentibus, & Simanc.
de Catholicis institution. cap. 46.
& potest bona de nouo acquirere,
& contractus facere, ut tenet ipse
Simancas vbi supra cap. 9. num. 113.
Telliur Ferdinand. in l. 4. Taurinu-
mer. 47. Pinel. de bonis matern. in
rubric. 1. part. num. 3, & potest testa-
680 ri, † ut notat Alberticus in l. quoniā,
C. de hære. Paul. Patif. in d. consil.
2. vol. 4. num. 201.

681 **Q**UODE sequitur, an illud ius
eligendi, & nominandi alium post
se transeat ad hæredes, si in vita ele-
ctio, vel nominatio facta non fuerit.
† Et videtur ad hæredes non transi-
re, quia ea quæ consistunt in de-
claratione animi non sunt transmis-
682 sibilia, † per text. in l. idem Pom-
ponius scribit, si frumentum. §. fin.
ff. de rei vendicat. dicit communem
Ripa in l. naturaliter. §. nihil com-
mune. ff. de acquitenda possessione
num. 134. Plotus de in litem iutan-
do. §. 29. numer. 9. vbi limitatio: &
quia ius interpretandi, seu decla-
tandi ad hæredes non transit, cum

ex arbitrio disponentis pendeat, † l. 683
inter stipulantem. §. Stichum. ff. de
verborum obligationibus, Alexand.
in dicta l. inter stipulantem. §. 1. co-
lum 3. vbi Ias. numer. 6. & probatur
in l. centesimum. §. si ita stipulatus,
vbi Ias. num. 3. ff. de verborum obli-
gation. Roman. in l. naturaliter. §.
nihil commune. ff. de acquitend. pos-
session. num. 25. & ibi scribentes, &
in l. edita actio. C. de edendo, De-
cius in cap. cum venissent de iudic.
& hac de causa putat Angel. in l. ex
facto. ff. de vulgar. successores mini-
me posse explicare statum ab an-
tecessoribus editum. † Sed contra-
684 riū est verū, & sic quod ius eligendi,
& nominandi aliū trāseat ad hæredes, †
685 per l. si quis seruum. §. si inter duos,
ff. de legat. 2. & quia ius contractus
ad hæredes non nominatos transit, †
686 l. veteris. C. de contrahenda, & com-
mittend. stipulat. l. si pactum ff. de
probation. l. si necessarius. s. penulti-
mo. ff. de pignoratitia action. tenet
Tiraquel. plura adducens in tract.
de utroque retract. tit. de retract.
conventional. gloss. 6. in principio,
optima l. 1. tit. 14. part. 3. & est tex.
expressus in l. 4. C. de contrahend.
& committend. stipulat. l. si stipula-
tus fuimus. ff. de verborum obliga-
tion. vbi probatur, quod facultas
eligendi transit ad hæredes illius, ad
quem electio pertinebat, † tenet
687 Abb. consil. 30 lib. 2. Bologn. consil.
6. col. 5. & Bart. & Doctores in d.
cta l. si stipulatus fuimus, & in l. a tu-
toribus. §. hæredibus, per text. ibi. ff.
de administrat. l. illud, aut illud. ff.
de optio. legat. tradit multa Pet. Pau.

Tractatus de privilegiis

Paris. in consil. 36. n. 42. vol. 2. tex. in
 l. nominatione. C. de decurion. lib.
 10. cū glossa verbo nominationem,
 vbi Ioan. de Placis, & Luc. de Pena,
 text. in l. obseruari. C. de decur. lib.
 10. text. expressus de iure regio in l.
 26. tit. 9. part. 6. vbi glossa, de quo est
 videndus Carol. Ruin. consil. 5. nu.
 11 vol. 2. Curtius Iun. consil. 4. nu. 3.
 Teillus Ferdin. in l. 10. Tauri in fin.
 Pinel. de bonis maternis. l. 2. num. 9.
 cum sequentibus, Azevedo in l. 9.
 tit. 6. lib. 1. & in l. 3. tit. 5. lib. 3. Reco-
 pil. n. fin. Anzo. Gom. tom. 2. variarū
 resolutio. c. 11. n. 7. post medium, qui
 omnes cum Burg. de Paz in l. 1. Tau-
 ri num. 428. cum sequentibus resolu-
 unt, quod si emphyteusis sit con-
 cessa alicui pro se, & quos nomina-
 uerit, transir nominatio ad hærede,
 628 illius, qui in vita non nominauerit. †
 Et est adeo verum, quod nomina-
 to Titio in instrumento videtur qui
 dem nominatus eius hæres, per mul-
 ta iura, quæ refert Burgos de Paz
 vbi supra num. 433. Ex quibus de-
 ducitur falsam esse opinionem An-
 geli in dictal. ex facto. ff. de vulgari
 tenentis, quod successores minime
 poterant explicare statutum præde-
 629 cessorum, † contra quam tenet Bart.
 in l. omnes populi. ff. de iustitia & iu-
 re. 3. quæst. sextæ principalis asserens,
 quod statutum à decurionibus edi-
 tum ab eorum successoribus, vel à
 630 populo explicari potest, † tenet Fran-
 cisc. de Ripa in d. l. ex facto. ff. de vul-
 gari, & Carolus Ruin. in consil. 38.
 numer. 9. lib. 1. quam Bartoli senten-
 tiam dicit veriore, & probabilio-
 rem Burgos de Paz vbi supra num.

427. asserens, quod iudex poterit
 explicare expensas, quas eius præ-
 decessor sua sententia taxandas re-
 seruauerit, & poterit interpretari du-
 biam sui prædecessoris sententiam, †
 626 per doctrinam Alexand. in l. inter
 stipulantem. §. 1. ff. de verborum
 obligation. respondens iuribus, qui-
 bus probauimus declarandi ius ad
 hæres non transire, quæ non ob-
 tinent, cum iure proprio hæredibus,
 vel successoribus ius ipsum declaran-
 di competat, † per l. ab executore, 628
 ff. de appellation. In Principe autem
 nil dubium quin possit interpretari
 privilegia sui prædecessoris, † secun-
 629 dum Carol. Ruin. dicto consil. 38.
 lib. 1. nu. 9. Et est optima l. partæ in
 l. 27. tit. 18. part. 3. tenet Burg. de Paz
 alia iura adducens vbi supra n. 424.

R. V. R. S. V. S. de privilegio con- 224/324
 cesso à Principe his verbis, *Con todas
 sus terminos, aguas vertientes y manan-
 tes, y con la jurisdiccion civil y criminal
 mero y nisto imperio.* Et quid signifi-
 cet, & an in eo comprehendatur, &
 quid quando conceditur aliquod ca-
 strū, vtrum cōprehendantur defleſſi,
 vel molendina, & alia bona, quæ e-
 rant ciuitatis, vel villæ, vel particula-
 ria, & vtrum comprehendantur
 terræ iam populari, vel ceteri,
 quos dicimus, *Terminos redondos*, &
 vtrum dominus, cui concessum est
 privilegium, possit terminos diuide-
 re, & quomodo possessores sint in
 sua possessione tuendi, & quid
 quando fiscus sit actor terras, &
 terminos pro Regis *Propios* peten-
 do, & vtrum possit dominum à
 possidenti allegari, & alia multa
 his

his similia, & in praxi mirabilia, videas per Auend. de exequend. mād. Regum i. par. cap. 4. à num. 6. cum sequentibus, ad quem te remitto, ne eius dicta recenseas, & transcribere
 694 videar, † & tradit Azaved. in l. i. tit. 10. lib. 5. Recopil. num. fin. dictum Auend. referens. Et ne ad interpretationem regalium privilegiorum continuo ad Regem & Principem sit recurrendum, scire oportet, quod tantum recurrendum est ad Principem pro privilegij interpretatione, quando dubium inexplicabile fuerit, ita quod iudex illud iure explicare non valeat, † quod probatur in l. fin. C. de legibus, & in l. i. C. de re-latio. & in l. 14. tit. 1. lib. 2. foro puzgo, tradit Bar. in l. omnes populi, & Bal. in l. i. C. de legibus, col. 1. & 2. & alij relati à Burg. de Paz in relectione l. primæ Tauri numet. 438. dispositio namque per verba quantumcunque præcisa & vniuersalia, recipit interpretationem & limitationem con-
 696 gruum, † glossa verbo, stipulatus in l. stipulatus sum dam. & ibi Doctores, ff. de verborum obligatio. tenet Pet. Paul. Paris. conf. 3. num. 61. vol. 3. Dec. conf. 336. Roland. qui alia allegat in coul. 61. nu. 54. cum seqq. vol. 2. nam intentio, & anima legis & dispositionis potius considerari,
 697 & audi debet, quam ipsa verba, † l. 3. in fine, C. communia de legat. l. penult. ff. ad exhibendum, ibi: *Non oportet verba captare, sed qua mente aliquid diceretur, animaduertere*, tenet Abb. in cap. 2. de rescript. nu. 6. Menchae. controuersiar. illust. lib. 1. cap. 30. nu. 4. cum sequentibus, fol.

91. tenet Bobadilla in sua Politica tomo 2. lib. 3. c. 15. num. 37. qui in nu. 34. cum sequentibus asseruit, quod mulier, quæ contræctioni assuit, si fallit, hoc est, *se aliquid*, perdit privilegium, & poterit incarcerationi, sicuti quilibet homo, extendens ad feminas legem, quæ de hoc in masculis tantum loqui videbatur. † Et quando privilegiorum verba sunt clara, non est ab eis recedendum secundū Guid. Papæ in cap. cum dilectus de consuetudo. nu. 7. sed quando sunt ambigua & obscura privilegiorum verba, & possunt ad diuersa ascripta, illud debet accipi, ut privilegium & dispositio potius valeat, quæ per-
 699 eat, † & ita Guid. Pap. in singulari 514. §. de obscuris fol. 30.

DEINDE Procuratores curie Regiæ assistentes, quos *Procuratores de Corte* appellamus, dum in Curia assident, non poterunt peculiari privilegio incarcerationi, nisi in casibus expressis in l. 10. tit. 7. lib. 6. Recopil. † quod tenet Tallada de ca-
 700 cere cap. 11. §. 4. nu. 4. & Belluga de speculo Princip. fol. 106. etiam decuriones qui pro ciuitate in curia assident alicui negotiationi, pro debito ciuitatis non poterunt incarcerationi intra tempora sue assidentie, † & ha-
 701 bent privilegium reuocandi domū, iuxta l. 2. §. legatis, ff. de iudic. l. 1. tit. 3. par. 3. l. 1. tit. 7. lib. 6. Recopil. tradit multa de hoc privilegio reuocandi domū Conar. in pract. quæst. cap. 5. nu. 1. cum sequentibus.

N.E.C. Silentio dignum est, quod verba privilegij debent intelligi in casu, de quo iure communi non dis-
 ponitur,

Quæst. 126
 Cap. 16.

Tractatus de priuilegiis

703 positum, § l. i. in fine, ff. ad municipalem, tenet Bart. in l. r. C. de sacrosanct. Eccles. num. 12. & 14. & Arron, de Rosel. de potestate Imperatoris in par. de conciliis fol. 110. nu. 14. in volu. 4. tractatum Doctorū. Et est animaduertendum, quod licet verum sit, quod generaliter verba simpliciter prolaia intelliguntur de prima persona, & de primavice,

703 § l. bones, §. hoc sermone, ff. de verborum significat. tamen in priuilegijs verba de sua natura intelliguntur perpetua, § ita Felin in cap. 2. de tregua & pace limitatione 7. & Tiraquei, qui plura refert in dicto §. hoc sermone limitatio. 8. & Porrius libr. 3. cōmuniū opinionū conclusion. 21. col. 4. versio. Decano limita. & Molina de Hispan. primogen. prima parte cap. 6. num. 10. per quem text. in d. §. hoc sermone, tenet Ias. in l. duobus. §. si ei cui, versio. Pro ista, ff. de iure iurando, quod relictum pro dandis mulieribus pauperibus nō potest per executores distribui pro dotandis viduis pauperibus ad hoc,

705 vt secundas contrahant nuptias: T quod tenet Boet. in decis. 131. num. 3. vbi alia huiusmodi recenset exempla, & dico in nume. 789. infra. Et adeo sunt priuilegijs verba consideranda, quod ea in Principis priuilegio congenia debemus equitari conformare, licet hoc verba non patiuntur,

706 § per gloss. 3. in cap. paratus 13. quæst. r. tenet Oldrals. cons. 268. Ias. in l. quandoque, C. de testam. milit. & Thoen. Grain. decis. 59. num. 48. Prænotari etiam accedit, quod si Princeps concedat alicui nobili, vel

uniuersitati iurisdictionē in aliquo castro, vel villa exercendam, si post concessione incolæ augeantur, edificiaque noua ad habitationem sint conlucta, iurisdictione ad nouos incolas, ad nouaque edificia constructa, vel in Principis vel tertij præiudicium aucta videtur, nisi ex tactio ipsius consensu id perpendatur, § 702 quod latē tradit Conarr. in pract. quæst. c. 2. per totum, maxime nu. 1. & 8. vbi l. cum fundus, ff. de leg. 2. interpretatur: qui dictus Conar. in c. 37. per totum latē agit, vtrum habens in aliquibus oppidis iurisdictionem habeat ratione eius aliquod ius in pascuis publicis, & an agri communes duobus ciuitatibus possint ab altera earum coli sine alterius consensu, si per hanc culturam impediatur communis pascuis, § an vicus exē- 707 pius à ciuitate relineat ius pascendi, quod ante exemptionem habeat in territorio, § quem videas alia his si 708 milia adducens.

Et cum aliquando Princeps in Rescripto priuilegio, & Romanus Pontifex in rescripto illa verba, *Ex certa scientia*, vel *Non obstante*, vel *Motu proprio*, omiserint, est aduertendum, quod priuilegijs vel rescripti geminatio habet vim clausulæ, *Ex certa scientia*, & *Non obstante*, vel *Motu proprio*, § per glossam primam in cap. rescripta 25. quæst. 2. gloss. verbo noscatur. in cap. 1. de constitutio. lib. 6. & est text. cum glossa in c. si quando de rescriptis, tenet Anton. de Butr. in d. c. r. de rescript. & in cap. q. x. in Ecclesiarum de constit. Bald. in l. nec damnoſa. l. de precibus imperat. offu-

offerend. Ioan. Andreas, & alij in c. ponecta de confirmatione vili. vel mutui. Anton. Cotel. in tract. de verbis geminis nu. 2. in volum. 2. tractatu. Doctorem fol. 91. & vtrū causa concedendi gratiam, vel privilegium Principis, debeat esse vera, finalis vel impulsiva: Et vtrum his deficientibus privilegium viribus non subsistet, tractat laic. Couarr. lib. 1. variarum resolutio. cap. 20. à principio quamplura iura aduocēs, atque interpretans, qui de hoc est videndus, & distinctiones, quibus ad clariorem intelligentiam utitur.

PRÆTEREA cum aliqua de nominatione & electione prædixerimus, est notandum, quod patrono laico licet in nominatione & electione semel variare, quod patrono clerico non licet, l. 6. & 7. tit. 25. part. 1. vbi Gregor. Lopez, qui Rochem de Cuit. & alios refert, quod tenet Ioan. Gutier. de iuramento confirmat. 3. par. cap. 13. per totū, qui in num. 13. tradit pro communi, quod patronis laicis, qui cum iuramento promittit, non variare in electione, vel nominatione, teneant id seruare, & non poterit variare, quā prædictam variationē intellige permissam, dummodo res sit integra, & ante acceptationem electi vel nominari, quia postquam res non est integra, & post acceptationem, & quādo iam est huius quæritum nominato, non est licita variatio. Et qui autē, cap. querimoniam de iure patronat. cap. tibi absenti de præbend. lib. 6. cap. decernimus 16. quæst. 7. tenet Gregor. Lop. in d. l. 7. in d. glof. ver-

bo, *Reciba el primeru*. Nec licet patrono cuiusvis privilegij præterito ad Ecclesiam aliquem præsentare, seu eligere absque Episcopi approbatione: aliā electio & præsentatio nullius erit momenti, & ex decisione text. in cap. 13. de reformatione scilicet 14. Concilij Tridentini. Ex quo sequitur, quod clausula testamenti, in qua excluditur Episcopus ab executione causæ pæ ad se pertinentis non valet, & nihilominus potest Episcopus ad executionem testamenti & causæ pæ se intrinicare, & per text. in authen. licet, C. de Episcopis, & electi tenet Ripa in c. cum M. Ferrariensis de constitut. n. 81. & est text. in cap. tua de testamenti vbi laic. Conar. nu. 6. & est text. in c. 8. & 9. l. 22. & in c. 4. & 8. l. 25. de reformatione in Concil. Tridenti. tenet quāplures Doctores, quos refert & sequitur Spino de testamentis glof. 4. à num. 40. tradit plurima de hoc citatus Conar. in 4. decretalium 2. par. c. 3. §. 1. nu. 20 & Ioan. Gutier. in l. nemo potest, ff. de leg. 1. nu. 449. Bernard. Diaz de Lugo in teg. 240. ampliatione 2. Gratian. in regn. 156 nu. 17. Azenedo in l. 9. tit. 6. lib. 1. recip. numer. 5. & Humada in scholij. ad Gregorium Lop. in l. 1. tit. 25. par. 1. glof. 6. qui respondet opinioni Menchae. qui contra communem tenet e voluit, facit text. in l. nulli, C. de Episcopis & clericis l. 5. titulus 40 par. 6. Quæ omnia supra dicta, ne extra rem loqui videamur, faciunt, ne privilegij concessis Episcopis, & prælatis præiudicium fiat, quæ ita explari, atque interpretari debent, sicuti est inter-

p. etan.

Tractatus de priuilegiis

- pretandum priuilegium concessum à Principe circa iurisdictionem, in quo non videtur concessum, nec comprehenditur collectandi, nec noua gabeliam imponendi, † iuxta opinionem Aegidij Bosij in praxi tit. de regalibus num. 16. qui nu. 18. ait, quod regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quæ soli Principi sunt reseruatæ; † sed quando Princeps inuestiuit aliquem de castro cum iure & misto imperio & omnibus regalibus, censentur concessa regalia, † ita Bart. in l. 1. C. de bonis vacantibus lib. 10. quem ibi sequitur Ioan. de Platea, & communiter alij DD. & etiā censentur regalia omnia concessa, quādo in priuilegio aliqua in specie conceduntur, & additur, vel subiiciunt, *Cum alijs iuribus quibuscumque*, † ita Roman. conf. 171. Marthar. de Afflict. in tit. de capit. qui curiam vend. in princ. num. 22. non tamen censentur regalia concessa, quando simpliciter concessum est castrum cū omni iure † Principis, quod tenet Afflict. vbi supra 6. quæst. & Alber. in l. fin. in fine, C. de iurisdic. omnium iudic. quem sequitur Laudensis in tit. de Principe conclus. 115. & Heira. in c. tit. quæ sint regalia in vñbus feudorum. Sed est arimaduertendū, quōd in supra dicto casu regalia censentur concessa, quādo persona est virtutibus prædita, & talis, in qua possit conuiescere
- 716 gabeliam imponendi, † iuxta opinionem Aegidij Bosij in praxi tit. de regalibus num. 16. qui nu. 18. ait, quod regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, quæ soli Principi sunt reseruatæ; † sed quando Princeps inuestiuit aliquem de castro cum iure & misto imperio & omnibus regalibus, censentur concessa regalia, † ita Bart. in l. 1. C. de bonis vacantibus lib. 10. quem ibi sequitur Ioan. de Platea, & communiter alij DD. & etiā censentur regalia omnia concessa, quādo in priuilegio aliqua in specie conceduntur, & additur, vel subiiciunt, *Cum alijs iuribus quibuscumque*, † ita Roman. conf. 171. Marthar. de Afflict. in tit. de capit. qui curiam vend. in princ. num. 22. non tamen censentur regalia concessa, quando simpliciter concessum est castrum cū omni iure † Principis, quod tenet Afflict. vbi supra 6. quæst. & Alber. in l. fin. in fine, C. de iurisdic. omnium iudic. quem sequitur Laudensis in tit. de Principe conclus. 115. & Heira. in c. tit. quæ sint regalia in vñbus feudorum. Sed est arimaduertendū, quōd in supra dicto casu regalia censentur concessa, quādo persona est virtutibus prædita, & talis, in qua possit conuiescere
- 721 Princeps, † iuxta prædictorum Doctorum opinionem, per verba etiam quantumcumque generalia vestigalis impositio, nec pedagium videtur concessum, † de quibus Aegid. Bos.
- vbi supra num. 23. cum sequentibus, qui in num. 29. tenent cum Bald. in l. rescripta, C. de piecibus imperator. offerend. & in l. 1. imperium prima lectura col. 3. de iurisdic. omni. iudic. & in l. 1. C. de senit. & aqua, & in l. 2. procuratore, C. mandati. quōd licet sub nomine generali, *Cum regalibus* veniant regalia, ut supra dictum est, nihilominus sub verbis generalibus non veniunt alia reseruatæ Principi, † quod etiam tenet Præposit. in d. cap. 1. tit. quæ sint regalia in vñbus feudorum col. 2. & Felin. in c. cum nobis de præscriptio. col. 3. verificat. Tertia declaratio, & latius in c. quæ in Ecclesiis de cōstitutio. & quid optentur, & importet clausula ex certa scientia, vel motu proprio, vel literis non obstantibus, vel clausula suppletes omnes defectus, ex plenitudine potestatis, † tradit laicè Alexan. in l. quidam consulebant, ff. de re iudic. num. 20. cum sequentibus, & Doctores in cap. si motu proprio de præbend. lib. 6.
- VNDE subsequitur, quōd Princeps vel Papa conferens beneficiū, vel gratiam in capaci ex certa scientia, videtur de incapacitate dispensare, † tex. in d. l. quidam consulebāt, ff. de re iudic. in fine, vbi notat Alex. num. 6. ad idem est Alex. in l. Vipianus in fin. ff. de excusat. tutorum. Sed in contrarium, & sic quod non sit necessaria certa scientia in Principe, in l. Barbarius, ff. de offic. prætor. secundum communem intellectū vltimōranonum, vbi probatur, quōd Barbarius ibi ex promotione facta à Principe adeptus est libertatem, ad quod

quod etiam facit textus in Clement.
summus de senenti ex communica-
tio. & l. libertas aduersus, ff. de in ius
votan. vbi notat Angel. quod Prin-
ceps concedendo rescriptum de le-
gationis supplicanti videtur sup-
plicantem habilem facere ad alega-
716 dum. † Sed quod tam in Principe,
quam in Papa, sit necessaria certa
scientia ad hoc, vt sit dispensatum
cum incapaci, resoluit Alex. in d. l.
quidam consulebant, ff. de re iudici-
717 num. 7. † pro qua vera opinione fa-
cit text. in c. si eo tempore de rescrip-
tib. 6. vbi Papa promouendo mino-
rem ad beneficium, non videtur
super eate dispensare, quia ignora-
bat defectum etatis, quod secus ef-
718 fet, si aetate sciuisset, † vt notat glos-
sa in cap. statutum de rescriptis lib.
6. in verbo literatum, notant Docto-
res in cap. ex ratione de etate & qua-
litate, glossa 1. in l. vniuersis, C. de
precibus imperat. offerend. & ideo
ait Bald. in l. imperialis, §. si miles.
C. de nupt. quod Papa promouens
spontium ad Episcopatum videtur eum
testuere natalibus, si ex certa scien-
719 tia faciat. † Et ad dictam l. Barbarus
respondet Alex. in d. l. quidam con-
sulebant num. 8. vbi Imola ait, quod
adeo verum est, quod requiritur cer-
ta scientia in dispensatione Prin-
cipis vel Pontificis, quod oportet, vt
vt in licetis exprimat, vel quod ex
tenore literarum appareat, quod cer-
tam scientiam habuit de inhabilita-
te promoti, qui dicit, quod dicta
certa scientia potest per testes pro-

dum, virum privilegium concessum
alieni extendatur ad fideiussores. † Et 731
videtur extendi per l. fin. §. fin. C. de
usufructu rei iudicate. Sed in hoc
taliter est distinguendum, quod aut
privilegium est personale, & hoc
non transit ad fideiussores, vt est pri-
uilegium, ne conueniatur in plusquam
facere potest, & similia, vt notatur in
l. exceptiones, ff. de exceptio. aut est
privilegium reale, & hoc ad fideiuf-
sorem transit per text. in d. l. exceptio-
nes, §. rei autem, & in hoc casu lo-
quuntur text. in d. l. fin. §. fin. C. de usu-
ris rei iudicate, † vt notat & resoluit 732
Bart. in l. cum filius familias, §. 1. de
verborum obligatio. num. 2. quem
sequitur ibidem Imola, & Guilliel.
de Curo in l. 1. C. quando impera-
tor inter pupil. & viduam, & Bald.
in l. tam mandatori, C. de no numer.
pec. Bald. in l. quotiens in fine, C. de
precibus imperato. offerend. vbi Cin-
& Alex. in d. l. cum filius familias, §. 1.
num. 67. loquente in privilegio dilato-
rio concessio et uel eligiatis, l. cum
fideiussoribus, ff. de re iudic. DD. in
l. tam mandatori, C. de non numer.
pecunia, Hippolyt. in rubr. de fide-
iussoribus num. 273. Vnde est, quod
fideiussor non gaudet beneficio ces-
sionis bonorum principalis debito-
ris, ita Anton. Gom. lib. 2. variarum,
c. 12. nu. 52. vel 1. Item adde, † text. 733
singularis in l. haeres de debitore, §.
quod si stipularet, ff. de fideiussor.
l. 3. tit. fin. par. 5. vbi glossa fin. Baeca
de inope debitore, cap. 5. num. 39.
Azevedo in l. 1. tit. 16. lib. 5. Recop.
num. 10. quem vide optimam addu-
centi cautela, & In sede actio. §. fin.
num.

730 bart. T. . .
Ruf. 30. . . EST. Q. V. E. Animaduertin-

Tractatus de priuilegiis

num. 25. Mathesilanus notabili 105.
Collantes in pragmatica agricultorū
lib. 2. c. 3. n. fin. Felicianus de censu-
bus tomo 2. lib. 3. c. 2. num. 2. ver-
ficulo inferitur pagin. 164. text. in §.
fin. instit. de replicatio. Bart. in dict.
§. quod si stipulator. Nec creditor,
qui habet priuilegium pignoris, vel
hypothecæ, vel fideiussorem pro
suo debito, præiudicatur, quādo de-
bitor bonis cedit, vel quando fit ei
remissio debiti à maiori parte cre-
ditorum, quia nihilominus habet
recursum contra fideiussorem, vel
contra pignora, vel res hypotheca-

734 tas, ¶ per l. rescriptum, ubi glossa
verbo hypothecas, ff. de pactis, ubi
notat Doctores tex. in l. 6. tit. 15. p. 5.
Sed limita, & secus intellige in dila-
tionibus quinquennialibus, quæ à ma-
iori parte creditorum debitoribus
sunt, quia hoc casu præiudicatur
creditor habens fideiussorem pro
debito suo, & priuilegium pigno-
ris & hypothecæ, & compellitur,
stare pro dilatione concessa à ma-
iori parte creditorum, ¶ text. in l.
735 fin. s. nulla, C. qui bonis cedere pos-
sunt in d. l. rescriptum, §. hypothecas,
tenet Paul. in d. l. rescriptum num. 1.
& Greg. Lop. in d. l. 6. tit. 15. p. 5. glos-
sa verbo, *O empenadas*. In priuilegio
tamen inendaciter impetrato nota
736 quod est nullius momenti, ¶ iuxta tex.
in l. et si legibus, ubi Doctores & Sa-
licet. num. 1. C. si contra ius vel utilita-
tem publicam.

ALIQUANDO Tamen
duo in eodem libello supplicant
pro priuilegio obtinendo, & im-
perator vel Princeps, vni tantum

concessit. Et dubitatur, an profite-
trique. In quo casu Doctores respo-
dent, quod non: nam priuilegium
personarum nominatas non egreditur,
¶ ut in l. priuilegio, l. an omnibus de
regul. iuris, ff. nisi quando priuile-
gium esset de causa indiuidua, vel
cōmuni, ut de seruitute, vel de spor-
tulis, quia tunc concessio priuilegio
vni ex impetrantibus prodest utri-
que, l. fin. C. de fructibus & litium
expensis: quod notat Salicetus in l.
si libellum, C. de diuersis testipris
num. 2. ad finem. Potest tamen du-
bitari,

VTRVM Ctedatur exem-
plari alicuius priuilegij, vel præcisè
debeat originale ostendi. In quo
casu notat Azeved. in l. 22. & 23. tit.
24. lib. 6. Recop. n. r. per l. sancimus,
C. de diuersis testipris, & per alia
iura; & Doctores, quos refert, quod
priuilegium originale est exhiben-
dum pro eius probatione, quod non
debet esse rasum, nec cancellatum
in parte suspecta, aliàs non valet,
¶ per l. 4. tit. 18. part. 3. cap. ex literis
738 de fide instrument. l. fin. C. de edi-
cto Diui Adriani tollend. l. scimus,
C. de testamentis, cap. cum vene-
tabiles de religiof. domibus. Et quæ
dicatur pars suspecta in priuilegio,
vel instrumento, traditur in l. 110.
titul. 18. part. 3. ubi Gregor. Lopez.
ex quo est, quod exemplari potest
rescriptum seu priuilegium de man-
dato iudicis, ¶ per l. sancimus, C. 739
de diuersis testipris, secundū le-
cturam secundam, quam dicit no-
tabilem Bart. ibidem, & Bal. in l. pu-
blicati, C. de testamentis, & est text.

Regius

Regius in d. l. 44. tit. 18. part. 3. in fine, quæ licet requirat Regiam licentiam, sufficit licentia iudicis circa consuetudinem, quæ in hoc seruari debet, secundum Salicet. in authent. si quis in aliquo documento, C. de edendo num. 4. quod adeo verum est, quod licet notarius dicat, Hec est copia cuiusdam instrumenti manu mea mea cõfæcti, cuius renor de verbo ad verbum describitur, nõ statetur tali copiz, si iudicis autoritas non interuenerit, ita Paul. de Castro in dicta authent. si quis in aliquo documento, num. 5. qui dicit, menti tenendum: quod limita, nisi in rescripto vel priuilegio, vel instrumento dicatur, quod illi credatur, vel exemplo manu tabellionis scripto, quod fieri assolet, quia tunc sufficeret exemplum, licet autoritas iudicis in eo deficiat. † Sed exemplum exempli priuilegij, vel rescripti non valet, per l. sancimus, C. de diuersis rescriptis, secundum veram lectionem, 742
† ita Bart. & Doctores in d. authent. si quis in aliquo documento num. 2. ad finem, qui in numer. 10. ita distinguunt, quod si exemplum est exemplatum cum partis citatione, & iudicis autoritate, valet exemplatum. Sed tamen si exemplum prædictum esset sumptum ab iure partis citatione, vel ea contradictione, & non cognito de contradictione, tunc non posset exemplari, nec valeret exemplatum: sed si fuisset priuilegium, vel rescriptum, vel instrumentum exemplatum manu notarii, qui fecit primum exemplum authenticum, tunc valet exemplatum secundum, ita ipse

Bart. dicto num. 10. & quid in supra dictis seruetur, tam de iure antiquo, quam de iure Regio, vide l. 10. & 11. & 12. tit. 19. part. 3. vbi Greg. Lop. & l. 17. tit. 25. lib. 4. Recopil. vbi Azuëdo, qui refert Couar. libr. practicarum questionum cap. 27. & Dicaeum Petz, & alios Doctores, qui dictus Couar. est videndus de hoc a num. 4. cum sequentibus, omnia iura antiqua & nouiora, & Speculat. & plurimos Doctores recensens: & idem instrumentum antiquum potest renouari iudicis autoritate, ¹ iuxta glossam verbo 742
argum. pro priuilegijs in authent. de heredit. & falcidia, §. 1. tenet Bart. in l. si quis ex argentarijs, ff. de edendo, nec iterum, nu. 3. qui Bar. vbi supra nu. 4. contra alios Doctores idem esse dispositum in priuilegijs, quod in cæteris instrumentis, & veram esse glossam supra dictam in verbo argum. pro priuilegijs, pro qua adducit multa iura, quod intelligit verum vbi supra num. 5. dummodo citetur pars, quæ per refectionem, vel renouationem priuilegij, vel instrumenti potest lèdi.

E T. Cum appellatio sit defensio, † per e. omnis oppressus 2. ques. 6. cap. suggestum de appellatio l. 1. ff. eodem tit. & defensio tolli non possit à Principe, cum sit iuris naturalis per Clementinam pastoralis in fine, † de re iudic. vbi notat Abb. & 744
Cardinalis, & Doctores in cap. 1. de causa posses. & propriet. & Oldral. alios referens in consil. 34. & Socin. consil. 164. lib. 1. & consil. 37. libr. 3. & Fortuna, Garc. in l. Gallus, §. & quid si can.

Tractatus de priuilegiis

fit tantum. ff. de lib. & posth. col. 137. dubitatur, utrum à Principe per priuilegium, vel rescriptum Pontificis possit appellatio tolli. Et cum hæc questio sit resoluta à Codattu. in pract. questio. cap. 13. à num. 6. qui defendit, dictam appellationem tolli posse priuilegio, vel rescripto, ad eū vos temio, qui aliquibus mo-
745 re suo vixit distinctionibus, et ideo datur intellectus illius clausule ita in priuilegiis, quā in rescriptis ad modū confuctæ, hoc est, *Supplentes omnes quoscumque defectus iuris, ut per eam defectus citationis nullatenus sup-*
746 *pleri videatur, et iuxta ea, quæ ex-* pressim notat Siaphileus de licetis gratiæ & iustitiæ, fol. 145. & optimè Luduic. Gome. in tractatu vtriusque signaturæ num. 68. quos sequitur Cotar. in pract. quest. cap. 23. nu. 6. vers. Quatro ex his deducitur.
Ques. 134 **P R A E T E R E A** cum iure cō-
Cap. 17. pertum sit, quod filius naturalis bene succedit in iure patronatus, et
747 quod post disputationem resoluti Roch. de Curt. de iure patronat. in vers. competens alicui nune. 6. cum sequentibus. Quæ opinio verior est, licet ipse contrariam defendere conetur, & veram dicit Azeued. conf. 24. num. 39. ex opinione multorum quos refert. Est etiam animaduertendum, quod priuilegium legitimationis à Principe, vel Imperatore concessum, non includit, nec
748 comprehendit iurispatronatus successionem, nec capacitatem, et secundum Abb. in cap. per venerabilem qui filij sint legitimi num. 26. glossa verbo diuersis in fine in cap.

lege, distinct. 10. tenet Barr. & communiter Doctores in athen. ex cōplexu, C. de incestis nupr. vbi etiam Chn. & Gemin. in d. c. lege & Roch. de Curt. vbi supra num. 8. de quo tu vide l. 2. tit. 18. par. 3.

Nec omittam, quod naturalis nō excluditur à iure patronatus, quod prouenit ex parte matris, vel delatū per aum maternū nepotibus suis, ita resoluit Anton. de Butt. in consilio 30. Et ratio quare priuilegium
739 legitimationis non comprehendit ius patronatus, ea est, quia spiritali causæ est annexum, in qua laicus disponere non potest, et per lex in c. quanto de iudic. vbi communiter
750 Doctores, cum annexorū & conuexorum idem sit iudicium, iuxta gloss. in verbo, connexa. in d. c. quanto de iudic. tex. iuxta glossa verbo annexi in cap. cum singulis de præbend. lib. 8. et de qua regula ultra Doctores in d. cap. quanto videas Felin. in c. postulasti de rescriptis & Hippol. singulari 251. & Guiliel. Benedict. in cap. Rainuntius, verbo de horiū num. 1. cum sequentibus, quæ regula procedit, etiam si annexum sit maioris valoris, l. et si, §. perueniamus, ff. de auro & argenio legat. & videas Menoch. lib. 1. de arbitrar. quest. 45. & lib. 2. c. cetera 1. casu 95.

D V B I T A T V R Deinde, utrum destructa domo, vel castello
751 edificato per Principis priuilegium, sit priuilegium destructum, & cessauerit eius dispositio. et In qua questione videtur, quod priuilegium sit destructum, & cesset eius dispositio, per l. Abbate in fin. ff. de verborum sign.

sign. cap. 2. de noui operis nuntiat.
 quia domus refecta alia domus est,
 752 *¶* Inter stipulantes, s. factam, & s.
 ff. de verborum obligatio. & qui
 refecit, nouum opus facit, per iura
 supradicta, omnia siquidē iura inter
 754 itō rei tolluntur, *¶* l. si legasi causa, l.
 ciens, ff. de verbot. sign. tex. in auih.
 de nuptijs, s. deinceps, l. virum, s. so-
 cietas, ff. pto socio, l. debitum, C. de
 pactis, l. 1. ff. que modum seruui.
 amittantur, & seruus semel extin-
 755 cta non reuiscit, *¶* l. Tija, ff. de ser-
 uitut. rusticorum prædiorū, de quo
 est videndus Ioan. de Placca in l. 1.
 C. de aqueductu lib. 10. Sed contra
 supra dicta facit, nam qui refecit, nō
 756 videtur de nouo facere, *¶* l. 3. §. re-
 cere, ff. de itinere actūque priuato, l.
 feruntures, s. si sublatum, ff. de seruit.
 vrbān. præd. l. & an eadem, ff. de ex-
 cept. rei iudic. sicuti res mutata eadē
 757 est, *¶* l. si grege, ff. de legat. 1. Nec ob-
 stant iura supra allegata, quia illa ha-
 bent locum, si omnino esset destru-
 ctū castellum per priuilegium Regis
 erectū cū intentione nō reedificandi,
 quē intentio cessat, reedificando, l. 2.
 ff. de doli except. l. placet, ff. de ope-
 ris libertorū, quia ex facto, vel non
 758 facto probatur animus & euentus, *¶* l.
 si clericus, C. de Episcopali audiētia,
 c. peruenit 18. dist. 1. à Procōsulibus,
 C. de appellatio. l. qui leuando, ff. ad
 l. Rhod. de iactu. & quando dispo-
 sitio est perfecta, ita quod alteri est
 ius quæsitum per contractum, vel
 sententiam. si domus vel res est de-
 structa, & reficiatur, adhuc durat ius
 759 alteri quæsitum, *¶* ita Bart. in l. si ita,
 §. fin. ff. de legat. 1. distinguendum

ergo est, quo animo quis rem dis-
 soluit, l. inter stipulantes, s. & nauis,
 ff. de verborum obligatio. l. quid nō,
 §. si nauis, ff. quibus modis vusufr.
 ctus amittatur, l. quod in rerum, §.
 fin. ff. de legat. 1. Ecce ratio, quia si
 res destruitur cum spe reparatio-
 nis, durat res habitu, licet non actus:
 sed si destruitur sine spe reparatio-
 nis, desinit esse, *¶* notat Bald. in lib. 760
 feudorum, titul. de pace constant.
 §. mos Romanorū, vbi tenet, quod
 si ciuitas destruitur cum spe repa-
 rationis, durat eius priuilegia, quæ in
 suspenso extant, Innoc. & Abb. in c.
 cum ex iniuncto de oper. noui nit,
 col. 2. Alex. conf. 43. lib. 1. nu. 2. Si ta-
 men perpetuū est destructa sine spe
 reparationis, priuilegia delentur, &
 extinguuntur, *¶* quem Bal. ibi videas, 761
 in 1. col. & de priuilegio cōcesso ta-
 tione turris, quæ destructa est, si alijs
 cōcedatur postquā reedificetur, an
 possit nocere primo, notat Afflict.
 de cis. 392. quē vide, & Innoc. in c. ex
 iniuncto de oper. noui nit. & in c.
 Abb. de verbot. signific. Bart. in l. 3.
 ff. de colleg. illicitis in fine, Anchar.
 in dicto cap. cum ex iniuncto num.
 9. Anton. de Butr. num. 4. Marcus
 Manua c. 1. de electione n. 17. & 18.
 Præterea, priuilegium cōcessum re-
 bus transit cum illis ad successorem,
¶ secundum Dñ. in tegula priuilegiū 762
 personale, de regul. iur. lib. 6. nu. 10.
 & per me in tractatu de Regio parti-
 monio 7. p. 5. l. n. 1. & deinde priui-
 legiū mutatur persona mutata, *¶* per
 l. 1. C. de imponend. lucratius des-
 cripti, lib. 10. l. licitatio, §. fin. ff. de
 publican. & vectigal. tradit ipse Bal.

Tractatus de priuilegiis

in rubr. C. de usuris, quæst. 4. versic. mutatione personarum, Bart. in l. Paul. in fine, ff. de acquirend. heredit. Castell. in l. 6. Tauri, in verbo, *De qualiter calidat*, versic. Et quod dixi de bonis, & in l. 13. Tauri, verbo, *Veinte y quatro horas*, versic. Ex quo inferitur, Roder. Xuar. in l. quoniam in prioribus in disputatione. questionis maioratus num. 23. & 24. Parladorius in tract. de rebus quotidianis, c. 3. §. 1. nu. 17. in prima impressione, Azueu. in l. 10. tit. 1. lib. 4. Recopil. num. 59. Anton. Gomez in l. 70. Tauri. num. 24. Didac. Perez in l. 1. tit. 3. lib. 1. ordinamenti col. 89. vsque ad 91. Ioan. Gutier. in practica quæstio. lib. 2. q. 139. nu. 3. & per me ubi supra. nu. 5. Vnde est, quod fructus decimarum est quid temporale, & vendi, & loca

764 ti potest, & velare per dict. Azueu. in l. 1. tit. 1. lib. 1. Recop. & post venditionem non dicitur fructus decimalis Ecclesiastica res, & perdit nomen & priuilegiarum, adeo quod si in laicum fiat alienatio horum bonorum, non cognoscet Ecclesiasticus, sed

775 laicus iudex, & quia qualitas rei dotalis & decimalis, & aliarum similium rerum, non transmittitur, nisi quando habet eandem substantiam persona mutata, sicuti non mutata, & velare resoluuntur per iura & Doctores in superioribus relatis.

¶ **DEINDE** Cum maritus possit agere pro vxore, & iuxta l. 34. maritus, C. de procur. & iure nouioni peculiaritati priuilegio sit administrator omnium bonorum vxoris, per ea, quæ statutum scribentes in l. 55. Tauri. & Azueu. in l. 2. tit. 3. lib. 5. Recop. n. 1.

qui quam plures refert Doctores, & Greg. Lop. in l. 6. tit. 1. par. 6. in gloss. verbo, *Que las no pudiese ver*, col. 4. versic. in Regno vero nostro, & d. Azueu. qui alios refert, in l. 3. tit. 9. d. lib. 5. Recop. num. 22. vertitur in dubium, utrum maritus de bonis vxoris solutionem recipere possit? & 768 videtur, non posse. Ratio est, quia coniuncta persona solutionem recipere non potest, & ita in l. non solum col. 1. ff. solut. matrim. & etiam maritus recipere non potest vxoris debitum sine eius consensu, per tex. expressum in l. cum maritum, C. de solutio. tener Cassan: in consuetudinibus Burgund. tit. des doct. rubr. 4. §. 5. numer. 48. veritas tamen est in contrarium, & sic maritus potest debita vxoris sine eius licentia & consensu recipere: quod probatur, quia (vt in superioribus diximus) maritus iure nouioni est administrator omnium bonorum vxoris, & habens administrationem coniunctæ personæ potest recipere debiti solutionem, & debita exigere, & ita in l. 3. colu. 1. solut. matrim. & ideo pater habens administrationem bonorum filij potest recipere debiti solutionem, secundum Ioannem de Imola, in l. qui aliena, §. quamquam, ff. de negot. gestis, & quæ dicuntur coniuncta persona, videas apostillam Abb. in cap. nonnulli, §. sunt & alij de script. numero 10. vel o, coniuncta persona, & verbo, coniunctæ personæ, & quod hodie vlt. quædam quantum iam in gradum ex tendunt coniuncta persona, & item

772 Padilla

Padilla in l. transigere, C. de trans-
actio. n. 56. lib. 10. tit. 5. p. 3. & tenet
Gratian. in regul. 27. num. 4. contra
communē de iure antiquo relata
& sequenti, per Ias in l. exigendi, C.
de procurator. nu. 3. qui ad decimū
gradum coniunctā personam exten-
debat, & multa specialia, quæ in cō-
iunctis personis admittuntur, quæ in
alijs non admitterentur, tradit Hip-
polyt. de Marfil, in l. vnica, C. de rap-
tu virgin. numer. 157. cum sequenti-
bus. ¶ Nec mirum, quod maritus exi-
gere possit, vxoris debita, cum verū
sit, quod coniuncta persona sine li-
centia nec mandato potest in iudicio
agere, cū rati cautione, t. iuxta l. sed
& hæ personæ, ff. de procurator. l.
10. tit. 5. p. 3. vbi optime Greg. Lop.
l. r. tit. 10. lib. 20. fori regal. l. 5. tit. 10.
lib. 1. dicti fori regal. vbi tenet Mon-
talb. improprie tamen dicitur procu-
rator coniuncta persona, t. tex. &
& glo. in l. 3. §. r. ff. iudic. solu. tenet
Ias. in l. exigendi n. 2. C. de procurat.
Tiraquel. de viroq. retract. lib. 1. §. 1.
glo. 1. nu. 7. Gregor. Lop. in d. l. 10.
glo. 3. Sed limita, & nota, quod ea,
quæ speciale exigunt mandatum,
coniunctis sunt interdita, nisi ipsi
mandatum habeant speciale, t. l. pa-
ter, iuncta l. illud, ff. de minoribus,
tenet Cinus, & recentiores in dicta
l. exigendi, C. de procuratoribus, &
in cap. nonnulli, §. sunt & alij de re-
scrip. late Tiraquel. de viroq. re-
tract. tit. 1. §. 1. glo. 13. n. 34. & §. 36.
glo. 2. n. 14. & §. 1. glo. 10. n. 95. Me-
nes. Padilla in l. transactionis placitū
n. 20. C. de transact. refer & sequitur
Azou. in l. 3. tit. 11. lib. 5. Recop. n. 20.

E T Quia multoties dubitatur in
rescriptis & Regijs priuilegijs eun-
dem temporis & qualuatis, quod
eorum præferatur? Et verum præfe-
ratur illud, de quo acquisita sit posses-
sio, licet sit posterius, & quando
tempus date attendatur, t. cum ea-
sus obuenerit, recurre ad tex. in cap. 177.
capitulum sanctæ Crucis de rescrip-
tis, vbi plenè notant Doctores, cap.
quia cunctis de concessione præbe-
ndæ, lib. 6. c. duobus de rescriptis, eodē
lib. glo. verbo annexa, in cap. quia
sæpe de præbendis lib. 6. notat. Dinus
in regula quæ prior de regulis iuris,
lib. 6. num. 1. & 2. vbi apostilla, notat
Abb. & Felin. in c. cum re, cap. pa-
storalis de rescriptis, Bald. & Imol. in
l. si quis filio, §. eius, ff. de in iusto ru-
pro. Bar. in l. absentis, ff. de donatio.
Nicolaus de Neapoli in l. si duobus,
ff. de excusatio. tutorū, Angel. A rea.
in §. filius familias, inst. quibus mo-
dis ius patriæ potest solui. & Docto-
res in cap. suo, tempore de rescrip-
tis, lib. 6. & latissimè per Menoch. de ar-
bitrarijs lib. 2. cenur. 1. casu 48. &
Boer. decis. 50. Gratian. in reg. 404.
Thom. Grammar. consil. ciuili 31.
numer. 25.

E T Aliquandiu per priuilegiū
conceditur alicui vsusfructus, quan-
diu viueret, & in humanis ageret: &
dubitatur, vtrum per religionis in-
gressum perdat talis vsusfructus. t. 778
Quo casu tenendū est, quod per reli-
gionis ingressum non perditur talis
vsusfructus, sed transibit in ipsum
monasteriū, & durabit quādiu vsus-
fructuarius agat in humanis, per tex.
in l. corruptionem, C. de vsufructu,

N a

dicit

Tractatus de priuilegiis

779 dicit communem opinionem Soci. conf. 10. n. 20. p. 1. non enim sufficit media, vel maxima capitis diminutio, vel mors ciuilis ad vñsfructus amissionem, sed mors naturalis requiritur, † per dictam l. corruptio- nem. Cui conclusioni assimilatur illa, verum filio hærede instituto, cui facta est substitutio sub conditione, si decedat sine liberis, si efficiatur religioſus & professus faciat locum sub-
780 stitutioni & fideicommissi, † vel spectanda erit mors naturalis. Et quod in prædicto casu sufficiat reli- gio & professio, ad hoc, vt cessau- rit substitutio & fideicommissum, nec sit spectanda mors naturalis, te- net Bald. in cap. in præsentia de pro- batio. vbi Felin. & ipse Bald. in l. cū acutissimi, C. de fidelit. Socin. in l. cum auus, ff. de conditio. & de- monstratio. Quod verum est, vbi ille filius ingressus est religionem mendicantem, & regulam omnino incapacem bonorum: secus si talis regula, vel monasterium bonorum fuerit capax: quia tunc mors natu- ralis hæredis instituti esset expectan- da, ita Alexan. conf. 13. vol. 3. Boet. de of. 354. num. 11. qui in num. 3. & 12. dicit hanc esse communem opi- nionem. Et ratio est, quia per sim- plicem sacerdotium non perditur
781 ius substitutionis, † secundum Cot- neum in auth. nisi rogati, C. ad Tre- bel. Anchar. & Imol. in c. in præsen- tia de probatio. & Boer. vbi supra.

¶ E T Licet cuncta sit facultas ho- minibus alicuius ciuitatis, vt possint scindere ligna in aliquo nemore, quamuis multi alij denuo eò deue-

nerint, & eū locum inhabitarent, poterūt tamē omnes ligna scindere, † l. forma, §. quanquam, ff. de cen- sibus, Boet. de cif. 213. num. 12. l. 1. & quæ ibi notat Ioan. de Plarea, C. de priuileg. corporatorum. Vnde est, quod pensio quæ alicui domui, vel loco semel fuit imposita, iuxta æsti- mationem illius non debet augeri, quamuis domus ista augeatur, & solum teneat possidens soluere iux- ta pensionem veterem, & iuxta va- lorem veterem, & non tenebitur ad illud, quod adiunctum fuit, ita 783 Bartol. & Lucas de Pignia in l. in lin- his, C. de prædijs, & omnibus rebus nauicular. lib. 11.

¶ E T Notaueram in materia reso-
784 lutionem, quod per quācumque dispositionem, quācumque generalē, non conſetur derogatum priuilegijs clausis in corpore iuris, etiam si dicatur, non obstantibus quibuscumq; priuilegijs, † glof. verho illuc, & Bart. in authen. qua in prouincia, C. vbi de crimine agi oportet, ita Galiaula in l. centurio, num. 78. ff. de vulgari, ex quō datur nouus & subtilis intel- lectus ad l. 20. Tauri, quæ est hodie l. 4. tit. 6. lib. 5. Recopil. quæ cū sit iuris communis correctoria, vide- licet dispositionis legis nō amplius, §. cum bonorum, ff. de legat. 2. non extenditur extra casum, in quo lo- quitur: remanetque dictus, §. cum bonorum in viridi obseruancia circa illud priuilegium hæredi concessum, vt possit eligere grauamen solutionis certæ quantitalis vini, vel olei, vel tritici quorannis de aliquo prædio sibi relicto, vel prædium lega-

legatario relinquere, se à tali solutione eximendo, curamque prædicti prædij relinquendo: quod per mittitur favore relinquentis munificen-
 785 centiam, ¶ l. si quis argentum, §. si vero, C. de donatio. & ibi Bald. per eundem text. quem valde quotidianum ad hoc alletur Iaf. in dict. l. non amplius, §. cum bonotum, n. 3. quod nota; quia novum.

¶ SI Principisque privilegio, vel munificentia, vel alicuius primatæ personæ alicui loco pio, vel hospitali, certa quantitas relinquatur pro pauperibus ibidem alimentandis; illo loco pio, vel hospitali destructo, quantitas illa, vel relictum non amplius debetur, ¶ ita Geminianus in cap. licet de electione inf. Iaf. in l. inter stipulantem, §. sacram num. 3. ff. de verborum obligat. sicut privilegium concessum filiis propter parentes, non durat parentibus mortuis, ¶ per l. 2. vbi glof. & Bar. C. de Episcop. & cleric. Iaf. in l. filius à patre, §. filius, ff. de liber. & posthu. & ideo privilegium immunitatis concessum propter pauperem, cessat diutius supervenientibus, ¶ l. cura, §. deficientium, ff. de muneribus & honor. Iaf. in d. l. filius à patre, §. filius & concessio facta pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad virgines maritandas, & non extenditur ad viduas, quamvis illæ essent pauperes, quia talis dispositio refertur ad primas
 782 nuprias, ¶ ita Bald. in ptoemio decretalium, & Iaf. in l. divorzio, quod in anno n. 13. ff. soluto matrimonio. & per ea, quod dixi §. in superioribus

num. 705. Et petmissio vendendi facta uni non potest extendi ad alium succedentem in illa re, ¶ l. sicut, §. fin. ff. 790 quibus modis pig. vel hypoth. soluitur: nam omnis concessio, que ad factum refert, in dubio censetur personalis, l. idem Iulianus, §. si quis alicui, ff. de legat. 1. & omnis facultas aliquid faciendi personalis censetur, ¶ l. locatio, ff. locati, l. inter stipulantem, §. 1. l. cum quis, l. centesimis, ff. de verborum obligat. & v. ubique scribentes, & Molina lib. 4. de Hispano. primog. cap. 3. num. 38. quia promissio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omittas remanet in dispositione iuris communis, l. si mater, §. fin. ff. de vulgar. vbi Bar. 792 & communiter scribentes, l. cōmōdisime, ff. de liber. & posthu. l. si extraneus, ff. de conditione causa data, causa non sequuta, Bart. in l. Gallus, §. Et quid sit tantum, ff. de lib. & posthu. n. 2. & 3. cum seqq. & ibi Iaf. n. 21. l. vel singulis, ff. de vulgar. l. patet filiū, vbi Angel. eodē tit. tox. in §. vel singulis, in l. i. eodē tit. hanc dicit cōmunem Petr. Paul. Paris. cons. 87. num. 50. lib. 2. & Molina de Hispano. primogen. lib. 1. cap. 4. nu. 2. qui in nō. 3. ait, quod casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, ¶ ex doctrina Cin. in l. quod 793 favore, C. de legibus, Ancharran. consil. 356. colum. 2. Dec. cons. 218. numer. 11. & cons. 363. col. 2. num. 3. & cons. 291. nu. 7. Aymon Cræver., consil. 261. num. 10.

Tractatus de priuilegiis

Quest. 142 SED omittendum non est, quod rescripta & priuilegia non valeant, si continent duo specialia, **¶** ita Bald. in l. 1. in fine, C. quando liceat ab empti, discedere per legem pumam C. de dotis promissione, quem refert Ias. conf. 36. col. 3. vel l. 4. volum. 3: contrarium tamen est verius, videlicet valere rescriptum & priuilegium continens duo, & etiam decem specialia priuilegia: nam certum est, quod in vno rescripto, vel priuilegio Rex potest vni, vel pluribus multa priuilegia concedere etiam specialia, sicuti in diuersis, quod quoties die fit; alioqui sequeretur, quod Principis potestas esset diminuta, & limitata, quod est erroneum, nec l. 1. per Bald. & sequaces adducta hoc probat, sed Bartol. & alij in l. si is qui pro emptore, ff. de vsucapio. dicunt in dubio Principem non velle concedere duo specialia contrarius, sed quando in rescripto apparet, quod Princeps voluerit plura concedere specialia, quin possit, nemo inficiari debet, & in dubio iuri derogare non videtur: **¶** ideo specialia duo inducere non videtur, nec presumitur, nisi de contraria appareat voluntate. Et sic debet intelligi dicta l. quidquid in contrarium dicatur: & hac de causa Principis sententia habet vir legis & priuilegij, in casu super quibus est, & in similibus: **¶** per l. fin. C. de legibus, l. 14. tit. 2. p. 3 vbi Greg. Lopez l. 1. ff. de constitutio. Princip. cap. in causis de sententia & re iudicata tenet Ifern. in 5. preterea de capitulis Conradi. Cornu. conf. 190. lib. 2. o. 46. Angel. & Alex.

in l. 1. ff. de feriis, Tiraquel de iure primogeniturae, quest. 40. numer. 162. Quae conclusio limitatur, & locum non habet, quando esset lex aliqua, per quam casus ille decidi posset, quia non est presumendum, Regem voluisse derogare, quod lege statutum erat: **¶** & quod alij quo particulari respectu motui fuit ad illum casum decidendum per sententiam, ita glossa, Bald. Salicet. & Fulgos. num. 7. in d. lege fin; C. de legibus, vbi communem dicunt Imo. & Felin. in d. cap. in causis n. 4. & comunem dicit Burg. de Paz in proemio legu Taur. n. 450. cum seqq. & ad hoc quod Regis sententia habeat vim legis & priuilegij, requiritur, quod si lata ad petitionem vniuersitatis, vel quod Rex voluerit, dare per eam legis formam, **¶** ita Paul. in l. 1. ff. de constitutio. Princip. num. 5. Ias. num. 10.

E T Quando ciuitas vel Ecclesia, quae destruitur auctoritate superioris, propter delictum perdat nomen ciuitatis vel Ecclesiae, & quid quando destruitur ab hostibus, & vtrum priuilegium exemptionis concessum monasterio extendatur ad futuras capellas vnitas monasterio, & an priuilegium concessum decimis non soluendis extendatur, & trahatur ad futura praedia, & an priuilegium vel statutum, quod quis non teneatur soluere collectas de rebus suis, extendatur ad bona postea quae sita: & an ciuitas quae augetur, & iungitur nouis vicis, dicatur ciuitas in cuius augmentum: & alia plurima huiusmodi, **¶** vide late per Aulies in cap. 799

correcto.

correctorum in proemio in verbo,
Assas, per plures numeros, ubi multa
 iura & Doctores recenset in hac ma-
 teria motus illo iuris principio, quod
 pacta habita in dote censentur repe-
 titura in augmento dotis, & quod iuris

est de toto, censetur & de eius aug-
 800 mēto, §. l. enā, C. de iure dōti. de quo
 augmento facit vni tractatum Alber.

Brun. in 2. volumine tract. Docto-
 rum fol. 163. quem videas, maximē
 in 2 par. principalu, fol. 177. colu. 2.
 qui Albertus Brun. in dicta 2. par.
 nu. 16. agit, vtrum rescripta & impe-

801 tationes trahantur ad futura, §. alle-
 gans cap. fin. de rescript. & Clemen-
 ti. literas cod. tit. ubi late Imol. text.
 in l. 3. §. illud, ff. quod quisque iuris,

ubi Alex. & Doctores, in quibus pri-
 vilegijs seu rescriptis semper suppli-
 ca attendenda erit. Nam responsio
 debet interpretari secundum suppli-

802 cam in privilegijs & rescriptis, §. per
 l. t. C. de diversis rescript. ubi late Ias.
 & tenet Greg. Lop. in l. 26. tit. 1. p. 1.
 in glos. verbo, *La respuesta*, & nil mi-
 rū, cū sententia debeat esse conformis
 libello secundum regulam vulgare. §.

803 ET Quia multoties à testatore
 relinquitur legatum vel annuversari-
 um, vel quod de aliquo prædio
 solvatur ab hærede quotannis certa
 vini, vel olei quantitas, est notan-
 dum, quod poterit hæres prædium
 legatario tradere, & à tali solu-
 tione se liberare, vel ei assignare
 aliquam vineam, vel olivetum ex te-
 statoris bonis, de quibus possit
 sibi dictum legatum quovannis as-
 sumere: & teneretur talis legatarius
 etiam inuitus assumere, & cu-

ram culturam habere, quod con-
 ceditur fauore & priuilegio facien-
 tis munificentiam: §. ita notabiliter
 804 tenet Bald. in l. si quis argumentum

in fine principij, C. de donatio. per
 tex. ibi, & Ias. in l. 2. §. mutui dario,
 numer. 8. circa fin. ff. si cert. petat. in

in versic. Decimosextimo notabili-
 ter fallit, l. cum fructu eius, cum l. se-
 quenti, ff. de usufructu, l. filius fami-
 lias, §. 1. ff. de legat. 1. tenet Felician.

de censibus tom. 1. lib. 3. cap. fin. nu-
 1. Lafarte de decima, cap. 10. num.

75. Lara de annuversarijs, lib. 1. cap. 8.
 num. 16. quod est menti tenendum,

quia quotidianum & honorabile, vt
 ait Ias. ubi supra, & poterit multo-
 ties in aliquo simili Regio priuilegio
 exemplificari. Et cum licita sit muni-

ficiencia & donatio concubinae facta,
 805 §. per l. affectionis, l. donationes, quæ
 in concubinam, ff. de donatio. ubi
 Doctores, & quos refert & sequitur

Anon. Gom. in l. 53. Tauri n. 68. est
 aduertendum, quod peculiari priui-
 legio clericus non potest suæ concu-
 binæ donationem facere, §. vt late

806 tradit Palac. Rub. in repetitione rubr.
 de de donatio. inter vir. & vxor. §.

39. Didac. Perez in l. 1. titu. 3. lib. 1.
 ordinam. colu. 98. Roland. à Valle
 consil. 68. à num. 1. cum seqq. Ioan.

Gutier. de iuramento confirmat. 2.
 par. cap. 6. numer. 5. quod etiam
 est militibus prohibitum, cum fue-
 rint armatæ militæ, §. l. 2. C. de dona-

807 tio. inter vir. & vxor. l. miles ita, §.
 mulier, ff. de milit. testamento, tenet
 Cin. & Doctores in d. l. 2. & Palac.

Rub. ubi supra, §. 37. vers. hæc iamē
 lumina. Ioan. Gutier. ubi supra nu. 2.

N 4 quod

803
 804
 805
 806
 807

Tractatus de priuilegiis

quod extendit in num. 5. & sequenti ad Doctores, & licentiatos, & ad milites nostri temporis, qui parati sunt ad pugnam & destinati in certo loco pro eius defensione, & ad comendatores quatuor ordinum militarium ex dicto peculiari priuilegio, per quod
 808 plura iura & Doctores adducens, qui limitat in num. 11. in donatione facta concubinae militis, vel clerici ob beneficium, dummodo probentur, & adqueantur donationi: & licet Rex sit caput militum, & quatuor ordinum militarium, tamen poterit concubinae donare, quia hoc in Rege est privilegium facere, quod est ei
 809 permissum, & secundum Palac. Rub. ubi supra vers. Ex quo inferitur. Sed si concubina clerici fuerit iam emendata, factaque bonae famae, nec concubinatorum durabat tempore donationis, valet donatio a clerico militi, &
 811 Doctore in eam facta, & per gloss. veebo, cadere, in l. miles ita, §. mulier, ff. de milit. testam. quae est communiter ab omnibus approbata, ita Capitulum in decis. 102. Gomez de Leon in sua centuria cap. 45. nu. 2. Palac. Rub. in repositione rubr. §. 39. vers. Unum non est omittendum. Et in casu in quo non est permessa praedicta donatio in concubinam facta a clerico militi, vel Doctore, ut supra dictum est, si facta fuerit applicabitur
 812 iur. fisco seculari, & secundum Anto. Gom. in l. 53. Tauri nu. 68. in fin. per l. mulierem, ff. de his quibus vi indig. nis, l. hereditas, C. eod. tit. ubi DD. & secundum Palac. Rub. dicto §. 39. vers. Unde non valebit donatio, & Ioan. à Garçon. in l. 7. C. de secundis nupt.

nu. 28. Gam. in decis. 58. 1. p. ubi additio Meneg. & Peregr. de iure fisco lib. 2. tit. 9. de concubinis, de quo late est videndus Padilla in rub. C. de fideicomis. n. 18. & dictus Ant. Gom. in l. 9. Tauri n. 21. agentes de tacito fideicomisso, de quo ultra eos est videndus Azeved. in l. 6. titu. 8. lib. 5. Recopil. à numer. 26. cum sequentibus, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 121. & Beinar. Diaz de Lugo in sua praxi canonica, c. 78. ubi additio Ignatii de Salzedo.

R V R S V S, Cum intrer alia *Ref. 146* fisci privilegia, illud sit speciale, quod poterit fisco agere contra tertios possessores debitori principali non excusso, & per l. Moschis, ff. de iure fisco, l. 7. C. de decurionibus lib. 10. l. libertus, §. 1. ff. ad municipal. ut tradunt Doctores in dictis locis, & Felician. de censibus libr. 3. cap. 4. num. 10. qui ait, in hoc privilegiatum reperiri dominum census, qui poterit ad rem censui hypothecata devenire, licet à tercio possideatur, nulla facta contra debitorem principalem excussione, & quod
 814 etiam tenuit Guid. Pap. in quest. 42. & 567. Cassari. in consuetud. Burgund. rubric. 11. §. 6. numer. 33. Covarr. lib. 3. variarum cap. 7. nu. 6. Petrus Salazar in tract. de vin & consuetudine cap. 11. numer. 47. Alvarus Velasquez in questionibus iuris emphyteo. quest. 32. num. 14. Petrus Folleius in pragmatica de censibus, verbo tanquam res indicata num. 12. & 16. & 56. Ioan. Guztiorr. in practicis questionibus libr. 2. quest. 167. num. 4. Sanez de Paz in praxi,

praxi, 3. tom. cap. 2. §. 4. n. 38. & Azeved. iii l. tit. 15. lib. 5. Recopil. nu. 8. qui ita dicit practice contra limitationem Ioann. Garc. Galle de expensis & melioratio. cap. 4. nu. 44. & Gama. decisione Lusitana 145. ex ratione allata à Nauarro relato à Parlad. de rebus quotidian. c. 3. nu. 52. qui dicunt annuatim redditum inesse pradio tanquam accedens in subiecto. In dubium vertitur, utrum mulier pro sua dote hypotheca possit relicto marito diuine deuenire ad tenios bonorū possessores absque excusationis necessitate. Et quod in hoc privilegiata reperitur mulier pro sua dote, & quod possit agere aduersus tertios rei hypothecaræ possessores, nulla contra principales debitores facta excusatione, ¶ tenuere Bald. Nouel. de dote 8. p. Privilegio ultimo, Roman. in l. si constante, ff. solut. matrim. in princ. Albetici. in l. vbi adhuc, C. de iure dotum, & alij Doctores, quos refert & sequitur Felician. de censibus lib. 3. cap. 4. num. 10. Sed contraria opinio est verior, & communior per gloss. verbo qui potiora iura in d. l. vbi adhuc, vbi tenet Cirus. q. 11. Bald. & alij, præsertim Salicet, q. 12. Bart. & Alexand. in d. l. si constante 2. q. tertiz partis, dicit communem ias in d. l. si constante num. 207. & 208. Palac. Rub. in cap. per vestras. §. 34. Anton. à Fano de pignoribus. 8. p. mēb. 1. num. 23. quod, & alios Doctores refert & sequitur Couarru. lib. 3. variarum cap. 18. num. 3. qui ita ait, videri disse practicari in Regali Granatensi pñtorio, & hanc opinionem dicit communem Bonacosa in primo to-

mo communium opinionum in nouis lib. 5. pag. 305. col. 1. & Roland. à Valle consil. 9. num. 5. & 6. lib. 1.

N E C omittendum, quod licet *Quæst. 148* confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hereditate, ius patronatus in fisco cum transeat iuxta communem, & veriorē opinionem, ¶ per gloss. ver. 816 bo propinquis, in cap. filijs vel nepotibus. 16. q. 7. quā sequitur Roch. de Curt. de iure patronatus in verbo ipse, vel is. q. 29. num. 69. Paul. de Citudinis eodem tract. de iure patronatus. 9. p. q. 20. nu. 28. Decius in cap. quanto de iudicijs nu. 6. Abb. nr. 9. Ferrerus consil. 179. num. 1. Stephan. Aufierius de potestate seculari reg. 4. fallentia 21. Inl. Clar. lib. 5. receptarum sentent. §. fin. in pract. cum. q. 78. versic. quæro modo, quæ opinio proculdubio vera & communis est, modò confiscatio fiat à laico, vel ecclesiastico iudice, teste Molina de Hispan. primog. lib. 1. c. 24. n. 26. tamen confiscata vniuersa hereditas non transit in fiscum ius sepulchrorum peculiari privilegio, ¶ ex dispo. 817 sione l. si quis fuerit, ff. de religiof. vt refert Molina vbi supranum. 15.

A D D O etiam, quod si Prin. *Quæst. 149* ceptis concedat alienis, & filijs suis, & hereditibus immunitatem etiam viuēte patre, filij sui gaudebunt, & potius illa immunitate, secus autē post mortem patris. ¶ Itatenei Michael 818 Cras. in tract. de successione, §. hec reditas. q. 4. nu. fin. qui ex meliori opinione communem dicit de fabricante falsum privilegium, tradit Auendan. de exequen. mandati. reg. 2. p. cap. 30. à princip. o.^f 819

Tractatus de priuilegiis

Quest. 10. RESTATQVE In materia intellectus ad l. 18. irol. 32. par. 3. ubi probatur, quod cuilibet licet facere molendinum in parte superiori, dummodo cursus aquæ non prohibeatur molendinum in parte inferiori edificare, eamque habeat libetè, ut antea per consuetudinem crebatur:

820 *†* nam illa verba, *Per consuetudinem*, intelliguntur de consuetudine practica, quæ faciat iura ita interpretari Franci. Rip. in l. quominus, ff. de Fluminibus num. 25. Dec. conf. 344. num. 9. Auend. de exequend. mod. reg. 3. par. cap. 12. num. 4. ad fin. respondentes ad l. si manifestè, C. de feniis, ubi de qua desumpta fuit ad licentiam d. l. 8. tit. 32. p. 3. ita Calcan. in conf. 56. num. 10. de quo videas Matth. de Afflict. in decis. 388. qui in num. 10. tenet, quod habens priuilegium ad hoc, ut nemo possit molendinum supra suum construere, debet illud allegare: aliàs in causa prohibendi non obtinebit. *†* Ex quo sequitur, quod si priuilegium de immunitas simpliciter & indefinite cõcedatur, intelligitur à minoribus per
821 sonalibus, *†* secundum Tiber. Decian. conf. 35. num. 45. vol. 2. & conf. 51. num. 13. vol. 3. Cephal. conf. 58. num. 10. Azuned. in l. i. ut. 1. lib. 6. Recopil. nu. 27. & 28.

Quest. 11. E T Ideo si maioratus instituitur, vel aliquid aliud concedatur alicui ea conditione adiecta, quod teneatur cum nobili contrahere, conditioni vel qualitati satisfieri videtur, si cum nobili ex priuilegio contrahat, licet nobilitas ex genere
823 nec deficiat. *†* Ratio, quia ubi casus

verus & fictus equiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio. *†* per rex. in cap. 824 ad audientiam, cap. cum dilectus de clericis, non relidet. paria enim sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, *†* per l. liberos, C. de collatio. ubi
825 Dec. num. 6. & idem ciuium appellatione comprehenduntur titam ciues ex priuilegio, *†* secundum Roman. 826 consil. 62. colum. 1. hanc opinionem tenet Greg. Lop. in l. 3. ut. 21. part. 2. gloss. verbo, *Con villana*, & Pclaez de maiori quæst. 51. nu. 4. de cuius quæstionis veritate est videndum à num. 9. vsque ad num. 37. & Azuedo distinguens in d. l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. à num. 55. cum sequentibus, qui in num. 53. tenet, quod paria sunt qualiter inesse per naturam, aut per priuilegium, *†* cum Bald. 827 in l. cum ex ratione, ff. de excusat. tutor. & cum Greg. Lop. in d. glossa verbo, *Con villana*, de quo agit Ioan. Garc. de nobilitate gloss. 1. §. 1. n. 34. cum sequentibus, & gloss. 35. num. 3. cum sequentibus, multa ad hoc referens, qui interpretatur priuilegiu de *Antona Garcia* in num. 48. & ut non extendatur ad officia nobilibus concessa, sed tantum ad excusationem gabellarum, *†* qui Ioan. Garc. 828 dicta gloss. 1. §. 1. num. 50. ait, quod nobiles ex priuilegio in oneribus imponendis gaudent, sicut nobiles à sanguine, *†* quod tenuit Mencha. de 829 succes. creat. lib. 3. §. 30. num. 256. qui in num. 290. cum sequentibus tenet, & defendit, quod nobiles ex priuilegio sint admittendi ad ordines milita-

- milites (vbi nobilitas requiritur): dummodo nobiles ex privilegio liberi sint à macula Iudæorum, & Sacro facinororum, † quem sequitur Ioann. Garc. de nobilitate dicto s. r. nu. 50. & Azevedo in l. i. tit. i. lib. 6. Recop. num. 59. cum sequentibus, limitans non procedere in militibus armatis quoad tributa Regia vulgo, *pechos Reales*. Illa namq. solvere tenentur per d. l. i. & addens in num. 61. quod isti milites armari gaudebunt omnibus alijs nobilium prærogatiuis, exceptis dictis Regijs tributis. † Est itidem notandum, quod nobilitas ex privilegio perditur per exercitium artis mechanicæ, non tamen illa, quæ ex sanguine, & genere procedit, † quia nobilis ex privilegio non est tamen honoris dignus, quanti dignus est nobilis ex sanguine, vel genere. † Ita Salicet in l. fin. f. viros, C. vbi Senatores, vel clarissimi, tenet Vellus de re militari 7. part. tit. 3. num. 38. cum sequentibus, latè Azevedo alios allegans in l. 3. tit. i. lib. 6. Recopil. num. 11. & 12. quem videas optima recentem. Ex propterea rescriptum de nobilibus loquens extenditur ad creatos à Principe per privilegium, quia illi dicuntur propriè nobiles, quos Princeps nobilitat. † Ita Paul. de Castro in l. quoties in fine. C. vbi Senatores, vel clarissimi: quoniam nobilitas procedit à Principe, qui quos vult nobilitat. † Ita Alberic. in l. Imperatores in principio. ff. de Decurio. Bald. in l. sacilegiij, C. de dinetis rescript. Tiraquel. de nobilitate cap. 6. num. 1. Cassan. in catalogo gloriæ mundi. 8. p. cōsideratione 17.

Gregor. Lopez in l. 2. tit. 2. part. 2. in glot. verbo, *De buen linage*, sequitur Azeved. Otaloram, & alios recitens in proemio tit. 2. lib. 6. Recop. num. 49 qui vsq. ad nu. 63. plurima Principi peculiaria recenset, † quem legas, ne eius dicta recollere videar, qui etiam quinquaginta antiquitatis privilegia recenset.

E T etiam in superioribus resol. Quæ. 152. uerim, quod nobilis incarcerari non potest, nisi fuerit conductor Regionum tributorum, & gabellarum, de quo bene Azeved. in l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. à num. 26. vbi quic, in conductore decimarum agit, † est notandum, quod nobilis ratione debiti descendens ex obligatione pro sua parentis, aut fratris à captivitate redemptione incarcerari potest; † iuxta ea, quæ tradidit Pelaez de maioratu 4. p. q. i. limitatione 4. num. 1. cum sequentibus, qui sic impracticantur in Regali Granatensi prætorio, quæ refert, & sequitur Azeved. vbi scripta num. 28. qui in num. 29. latè, & optime resolyit, & distinguit, vitum nobilis, qui se esse ignobilem, in contraheundo affirmavit, gaudeat nobilitate, & incarcerari possit, multa iura, & Doctores regulas referens. † CVM QVE plura, sine infirmitatis privilegia, quotidie infirmitatem excusationem habeant in iure permittant, plura congerit Gomez. in regul. cancellariæ tit. de infirmis rescript. q. 9. & Paul. Orianus in repetitione l. 1. ff. de officio eius, cui mand. est iurisdic. num. 132. Romar. in l. si vero. §. de viro, ff. solut. matrim. nu. 76. & habetur in toto titulo, C. qui mor-

bo se

Tractatus de priuilegiis

840 bo se excusant lib. 10. §. & eodē lib. qui etate vel profess. se excusant, & in l. 1. §. quod si morbo, C. de pze-positis & agent. in rebus, & per Ti-raquell. de primogenit. in præf. num. 214.

Quæst. 154 **NOTA** Eriam in nostra ma-teria, quod si Principis gratia, ve priuilegio sit castum alicui concessum, censetur etiam concessæ munitiones, & alia armorum præparamenta, quæ in castro sunt apposta 841 pro eius defensione, §. secundum Bald. in c. 1. §. ad hoc de pace iuramento firm. & in c. 1. §. si quis demāso col. 3. de const. inuest. in v. sibus seu domum Cepol. de seruitut. tit. 31. de Flumi. n. 12. Tiber. Decian. responsi 35. num. 30. volum. 2. optimè declarat Menoch. de præsump. 96. maximè num. 6. Pelæz de maiotatu 4. par. quæst. 33. nu. 10. cum seqq. qui in num. 7. agit, an arma posita in maiori rebus, accrescant maiotatu. 842 §. De cuius veritate videas, Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. n. 5. & Azcued. in l. 6. tit. 7. lib. 5. Recopil. Ming. autem & venæ auri, vel argenti repetit in dicto castro à Principe concessio, in concessione, vel priuilegio non comprehenduntur, præcipueq; Regi remaneant, §. iuxta l. 5. tit. 15. p. 1. vbi Greg. Lop. in glof. verbo, *Eminentis*, ita Catol. à Grasil. lib. 1. regalium Franciæ cap. fin. pag. 303. in pauis, Marth. de Afflict. in decis. 321.

Quæst. 155 **ET** Ne se felletis in priuilegiis interpretatione, quia multoties cōceditur in derogationē iuris ciu- lis & canonici, & multoties in eorū

iurū conseruationem: nota, quod si priuilegiū concedatur ad iuris ciu- lis & canonici conseruationē, tunc re- scripi, & non priuilegiū habet signi- ficationem, & interpretationem, quamuis nomine priuilegiū fiat con- cessio. Sin autem priuilegiū con- cedatur ad iuris ciu- lis, vel canonici derogationem, non rescripi habet vim & significationem, sed merè priuilegiū appellant, etiam si in concessione rescripi mentio fiat, §. glof. notabilis verbo noscitur in c. 1. de constitutio. lib. 6. vbi sequuntur Dominic. & Gomez. & Ioan. Garc. de nobilitate in scriptura ad nu. 9. fol. 18. quia plus valet veritas, & rei substantia, quàm ludibrium verborum, §. l. 1. C. de nudo iure 845 quiritum tollendo, & inspicimus magis substantiam voluntatis, quàm verborum conceptionem, l. 1. pater, §. fundum Titianum, ff. de legat. 3. & propterea priuilegiū habens, idem quod ius commune inter re- tandum est, ut aliquid iuri communi addat, §. ita Felin. in c. 1. de rescriptis 846 nu. 40. ne de iur. occasio, ut sit frustra torium: nam priuilegiū, quod simul cū priuatione legis habet beneficiū Principis, debet extēdi respectu be- neficii cōcessi, & lausimè interpre- tari, §. secundum Felin. in c. causamq; 847 de rescript. n. 13. Bar. in l. quories, C. de priuileg. scholasticorū, lib. 12. Rom. in l. 1. ff. ad Silan. Prætereā cū tenetur quilibet priuilegiatus citatus, cō- parere allegando suū priuilegiū, §. pec- l. si quis ex aliena, ff. de iudic. l. 2. ff. si quis in ius vocatus nō ierit, l. 2. tit. 7. p. 3. Ioan. de Platea in l. misit archi- cap.

C. de Decution. lib. 10. Specul. de citatione §. 1. num. 19. & 20. obiter se offert interpretatio lex. in l. 3. tit. 10. lib. 4. Recopilacionis, & illa controuersia, & in praxi ordinata quæstio, vnum minor obseis condemnatus pecuniaria cōdemnatione, qui post annum cōdemnationis comparuit, & priuilegium minoris ætatis allegauit, seq; in integrum restitui aduersus sententiam, & contumaciam petiunt, debet audiri, & in integrum restitui. † In qua quæstione Anton. Gom. in l. 76. Tauri num. 8. & Auetan. respon. 13. num. 9. & Villalobos in antinomia iuris ciuilibis & regij littera A. num. 7. tenent, & defendunt in tali casu restitutionem minoribus non concedi. Contra quos, & sic, quod restituere sit concedenda minoribus tenet Olanus in concordia legum littera A. num. 12. & Boer. de citatione 63. & latè Azueu. in d. l. 3. titulo 10. lib. 4. Recopil. à num. 6. cum sequentibus, & Ioan. Garc. Gallego de nobilitate glos. 6. §. 1. à num. 21. cum sequentibus, ubi optima adducit: qui authores asseuerant, hanc opinionem esse veriore, & in praxi receptam, quam semper amplectus sum, & defendi, & in praxi receptam vidi. Cumq; immemorialis possessio, & consuetudo habeat vnum
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

probatio immemorialis, quæ supplet priuilegium: Ita Paris. de Puteo 851 de reintegratione feudi cap. an inter nu. 12. quem refert & sequitur Ioan. Garc. de nobilitate glos. 12. num. 63. cum sequentibus.

N E C præmittendum vnum *Res. 158*
 In dote speciali legis priuilegio cōcessum, quod donatio causa dotis excedens summā legalem valet sine institutione, † per l. fin. in princ. C. de iu 852
 re dot. tenet Baptista de Sancto Blasio in tract. de priuilegio dōis centuria 1. n. 70. & in centuria 2. n. 42. extendit ad donationem propter nuptias, per l. minoribus. ff. de donation. ante nuptias, ubi tenent Doctores, quod habet locum in donatione facta ecclesie, ciuitati, vel pio loco, secundum Bart. & Doctores in l. illud. C. de factis sanct. eccles. & Paul. cōf. 30. Bald. Nouel. de dot. priuilegio 47. fol. 22. col. 4. Et ideo quando dōs debet solui consistere matrimonio, ex de causa, quia maritus venit ad inopiam, conuenitur in totum, & infoludum, & in plus quā facere potest, neque iuratur priuilegio sibi concesso per L. marinū. ff. solut. in matrim. ratione fortioris priuilegij in hoc mulieri cōcessi, † glos. notabilis verbo sustinētia 853
 tione, in l. vbi adhuc. C. de iure dot. tenet Baptista à Sancto Blasio ubi supra in centur. 1. nu. 71. Et licet priuilegium moratorium, & dilatorium concessum debitori à Principe omnes creditores comprehendat, † per 854
 l. quoties. C. de precibus Imperatori offerendis, & ibi Doctores, fallit favore dotis, cuius debitū non cōprehenditur in huiusmodi priuilegio moratorio,

Tractatus de priuilegiis

dicat communem opinionem Soci.
conf. 10. n. 20. p. 1. non enim sufficit
media, vel maxima capius diminu-
tio, vel mors ciuili ad vfusfructus
amissionem, sed mors naturalis re-

779 quiritur, † per dictam l. corruptio-
nem. Cui conclusioni affimilauit
illa, virum filio hærede instituto, cui
facta est substitutio sub conditione,

si decedat sine liberis, si efficiatur re-
ligiosus & professus faciat locum sub

780 stitutioni & fideicommissio, † vel
spectanda erit mors naturalis. Et

quod in prædicto casu sufficiat re-
ligio & professio, ad hoc, ut cessau-
erit substitutio & fideicommissum,

nec sit spectanda mors naturalis, te-
net Bald. in cap. in præsentia de pro-

bario. vbi Felin. & ipse Bald. in l. cū
acutissimi, C. de fideicommiss. Socin.

in l. cum auus, ff. de conditio. & de-
monstratio. Quod verum est, vbi

ille filius ingressus est religionem
mendicantem, & regulam omnino

incapacem bonorum: secus si talis
regula, vel monasterium bonorum

fuerit capax: quia tunc mors natu-
ralis hæredis instituti esset expectan-
da, ita Alexan. conf. 13. vol. 3. Boer.

decis. 354. num. 11. qui in num. 3. &
12. dicit hanc esse communem opi-
nionem. Et ratio est, quia per sim-

plicem sacerdotium non perditur
ius substitutionis, † secusodum Cor-
neum in auth. nisi rogati, C. ad Tre-

bel. Anchar. & Imol. in c. in præsen-
tia de probario. & Boer. vbi sup. 12.

nerint, & cū locum inhabitauerint,
poterūt tamē omnes ligna scindere,

† l. forma, §. quanquam, ff. de cen- 781
sibus, Boer. decis. 213. num. 12. l. 1. &
quæ ibi notat Ioan. de Placca, C. de

priuileg. corporatorum. Vnde est,
quod pensio quæ alieni domui, vel

loco semel fuit imposita, iuxta æsti-
mationem illius non debet augeri,

quamuis domus ista augeatur, &
solum tenetur possidens soluere iux-

ta pensionem veterem, & iuxta va-
lorem veterem, & non tenebitur

ad illud, quod adiunctum fuit, ita 783
Bartol. & Lucas de Pignā in l. in Lin-
his, C. de prædijs, & omnibus rebus

naucular. lib. 11.

E T Notauimus in materia reso-

lutionem, quod per quamcumque
dispositionem, quantumvis generalē,

non censetur derogatum priuilegijs
clausis in corpore iuris, etiam si di-

catui, non obstantibus quibuscumq;
priuilegijs, † glof. verbo illic, & Bart.

784 in auth. qua in prouincia, C. vbi
de crimine agi oportet, ita Galiaula
in l. centurio, num. 78. ff. de vulgari,

ex quo statuit nouus & subtilis inel-
lectus ad l. 10. Tauri, quæ est hodie
l. 4. tit. 6. lib. 5. Recopil. quæ cū sit

intis communis correctoria, vide-
licet dispositionis legis nō amplius,
§. cum bonorum, ff. de legat. 1. non
extenditur extra casum, in quo lo-
quitur: remanetque dictus, §. cum
bonorum in viridi obseruantia circa
illud priuilegium hæredi concess-
um, ut possit eligere grauamen
solutionis certæ quantitatis vini, vel
olei, vel tritici quotannis de aliquo
prædio sibi relicto, vel prædium lega-

legatio relinquere, se à tali solutione eximendo, curamque prædicti prædij relinquendo: quod per mittitur favore relinquentis munificentiæ, ¶ l. si quis argentum, §. si vero, C. de donatio. & ibi Bald. per eundem text. quem valde quotidianum ad hoc asserit Ias. in dict. l. non amplius, §. cum bonorum, n. 3. quod nota; quia novum.

245. 148 SI Principisq; privilegio, vel munificentia, vel alicuius privatorum personæ alicui loco pio, vel hospitali, certa quantitas relinquatur pro pauperibus ibidem alimentandis; illo loco pio, vel hospitali destructo, quantitas illa, vel relictum non amplius debetur, ¶ ita Geminianus in cap. licet de electione in 6. Ias. in l. inter stipulantem, §. sacram num. 3. ff. de verborum obligat. sicut privilegium concessum filiis propter parentes, non durat parentibus mortuis, ¶ per l. 2. vbi glof. & Bar. C. de Episcop. & cleric. Ias. in l. filius à patre, §. filius, ff. de liber. & posthu. & ideo privilegium immunitatis concessum propter pauperiam, cessat divitijs supervenientibus, ¶ l. cura, §. deficientium, ff. de muneribus & honor. Ias. in d. l. filius à patre, §. filius & concessio facta pro mulieribus pauperibus maritandis restringitur tantum ad virgines maritandas, & non extenditur ad viduas, quamvis illæ essent pauperes, quia talis dispositio refertur ad primas nuptias, ¶ ita Bald. in proemio decretalium, & Ias. in l. divorzio, quod in anno n. 13. ff. soluto matrimonio. & per ea, quod dixi §. in superioribus

num. 705. Et permissio vendendi facta uni non porrigitur ad alium succedentem in illa re, ¶ l. sicut, §. fin. ff. 790 quibus modis pig. vel hypoth. solvitur: nam omnis concessio, que ad factum refert, in dubio censetur personalis, l. idem Iulianus, §. si quis alicui, ff. de legat. 1. & omnis facultas aliquid faciendi personalis censetur, ¶ l. locatio, ff. locati, l. inter stipulantem, §. 1. l. cum quis, l. censuimus, ff. de verborum oblig. & v. tribusque scribentes, & Molina lib. 4. de Hispano. primog. cap. 3. num. 38. quia proutio facta per modum dispositionis de casu ad casum non extenditur, sed casus omissus remanet in dispositione iuris communis, l. si mater, §. fin. ff. de vulgar. vbi Bar. 792 & communiter scribentes, l. cōmōdissime, ff. de liber. & posth. l. si extraneus, ff. de conditione causa data, causa non sequuta, Barr. in l. Gallus, §. Et quid sit tamen, ff. de lib. & posth. n. 2. & 3. cum seqq. & ibi Ias. n. 21. l. vel singulis, ff. de vulgar. l. pater filium, vbi Angel. eod. tit. tex. in §. vel singulis, instit. eod. tit. hanc dicit communem Petr. Paul. Paris. consil. 87. num. 30. hb. 2. & Molina de Hispano. primogen. lib. 1. cap. 4. nu. 2. qui in nō. 3. ait, quod casus contingens præter ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, ¶ ex doctrina Cin. in l. quod favore, C. de legibus, Ancharran. consil. 356. colum. 2. Dec. consil. 218. numer. 11. & consil. 360. col. 2. num. 3. & consil. 291. nu. 7. Aymon Crauet. consil. 161. num. 107.

Tractatus de privilegiis

Res. 143 SED omittendum nō est, quōd
rescripta & privilegia non valeant, si
794 continent duo specialia, & ita Bald.
in l. r. in fine, C. quando liceat ab
em. xi. discedere per legem primam
C. de dois promissione, quem refert
Ias. conf. 36. col. 3. vers. 4. volum. 3:
contrarium tamen est verius, vide-
licet valere rescriptum & privilegiū
continens duo, & etiam decem spe-
cialia privilegia: nam certum est,
quōd in vno rescripto, vel privile-
gio Rex potest vni, vel pluribus mul-
ta privilegia concedere etiam spe-
cialia, sicuti in diuersis, quod quori-
die fit, alioqui sequeretur, quōd
Principis potestas esset diminuta, &
limitata, quod est erroneum, nec l.
1. per Bald. & sequaces adducta hoc
probat, sed Bartol. & alij in l. si is
qui pro emptore, ff. de vīcupatio. di-
cunt in dubio Principem non velle
concedere duo specialia contrarius,
sed quādo in rescripto apparet, quōd
Princeps voluerit plura concedere
specialia, quin possit, nemo inficia-
ri debet, & in dubio iuri derogare
796 non videtur: & ideo specialia duo in-
ducere non videtur, nec præsumi-
tur, nisi de contraria appareat vo-
luntate. Et sic debet intelligi dicta l.
quidquid in contrarium dicatur: &
hac de causa Principis sententia hā-
bet vir legis & privilegij, in casu
796 super quo lapsa est, & in similibus, &
per l. fin. C. de legibus, l. 14. tit. 12. p. 3
vbi Greg. Lopez l. 1. ff. de cōstitutio.
Princip. cap. in causis de sententia
& re iudicata. tenet Ifern. in S. pte-
toreā de capitulis Conradi. Corne-
conf. 190. lib. 2. n. 46. Angel. & Alex.

in l. r. ff. de feriis, Tiraquel de iure
primogenitorum, quæst. 40. numer.
162. Quæ conclusio limitatur, & lo-
cum non habet, quando esset lex al-
liqua, per quam casus ille decidi pos-
set, quia non est præsumendum,
Regem voluisse derogare, quod
lege statutum erat: & quōd ali
797 quo particulari respectu motus fuit
ad illum casum decidendum per
sententiam, ita glossa, Bald. Salicet.
& Fulgos. num. 7. in d. lege fin. C.
de legibus, vbi communem dicunt
Imol. & Felin. in d. cap. in causis
n. 4. & cōmunem dicit Buig. de Paz
in proemio legū Taur. n. 430. cum
seqq. & ad hoc quod Regis sententia
habeat vim legis & privilegij, requiri-
tur, quōd sit lata ad petitionē vniuer-
sitatis, vel quōd Rex voluerit, dare
per eam legis formam, & ita Paul. in
798 l. 1. ff. de cōstitutio. Princip. num. 5.
Ias. num. 10.

ET Quando ciuitas vel Eccle- *Res. 143*
sia, quæ destruitur autoritate supe-
rioris, propter delictum perdat no-
men ciuitatis vel Ecclesie, & quid
quando destruitur ab hostibus, & v-
trum privilegium exemptionis con-
cessum monasterio extendatur ad fu-
turas capellas vnitas monasterio, &
an privilegium concessum deci-
mis non soluendis extendatur, &
trahatur ad futura prædia, & an
privilegium vel statutū, quōd quis
non teneatur soluere collectas de re-
bus suis, extendatur ad bona postea
quæ sita: & an ciuitas quæ augetur, &
lūgitur nō uisumuris, dicatur ciuitas to-
tū augmentum: & alia plurima huius-
modi, & vide latè per Aulies in cap. 799

correcto.

correctorum in procepio in verbo,
Itas, per plures numeros, vbi multa
 inia & Doctores recenser in hac ma-
 rerie motus illo iuris principio, quod
 pacta habita in dote censentur repe-
 rita in augmento dotis, & quod iuris
 est de toto, ceferur & de eius aug-
 800 mēto, † *Letia*, C. de iure doti. de quo
 augmento facit vñ tractatum Alber.
 Brun. in 2. volumine tract. Docto-
 rum fol. 163. quem videas, maximè
 in 2. par. principali, fol. 177. colu. 2.
 qui Albertus Brun. in dicta 2. par.
 nu. 16. agit, vtrum rescripta & impe-
 801 trationes trahantur ad futura, † alle-
 gans cap. fin. de rescrip. & Clemen-
 ti, literas eod. tit. vbi late Imol. text.
 in l. 3. §. illud, ff. quod quisque in ius,
 vbi Alex. & Doctores, in quibus pri-
 vilegijs seu rescriptis semper suppli-
 ca attendenda erit. Nam responsio
 debet interpretari secundum suppli-
 802 cam in privilegijs & rescriptis, † per
 l. 1. C. de diuersis rescrip. vbi late Ias.
 & tenet Greg. Lop. in l. 16. tit. 1. p. 5.
 in glos. verbo, *La respuesta*, & nil mi-
 rū, cū sentētia debeat esse conformis
 libello secundum regulam vulgarē. †

803
 Quidam
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000
 1001
 1002
 1003
 1004
 1005
 1006
 1007
 1008
 1009
 1010
 1011
 1012
 1013
 1014
 1015
 1016
 1017
 1018
 1019
 1020
 1021
 1022
 1023
 1024
 1025
 1026
 1027
 1028
 1029
 1030
 1031
 1032
 1033
 1034
 1035
 1036
 1037
 1038
 1039
 1040
 1041
 1042
 1043
 1044
 1045
 1046
 1047
 1048
 1049
 1050
 1051
 1052
 1053
 1054
 1055
 1056
 1057
 1058
 1059
 1060
 1061
 1062
 1063
 1064
 1065
 1066
 1067
 1068
 1069
 1070
 1071
 1072
 1073
 1074
 1075
 1076
 1077
 1078
 1079
 1080
 1081
 1082
 1083
 1084
 1085
 1086
 1087
 1088
 1089
 1090
 1091
 1092
 1093
 1094
 1095
 1096
 1097
 1098
 1099
 1100
 1101
 1102
 1103
 1104
 1105
 1106
 1107
 1108
 1109
 1110
 1111
 1112
 1113
 1114
 1115
 1116
 1117
 1118
 1119
 1120
 1121
 1122
 1123
 1124
 1125
 1126
 1127
 1128
 1129
 1130
 1131
 1132
 1133
 1134
 1135
 1136
 1137
 1138
 1139
 1140
 1141
 1142
 1143
 1144
 1145
 1146
 1147
 1148
 1149
 1150
 1151
 1152
 1153
 1154
 1155
 1156
 1157
 1158
 1159
 1160
 1161
 1162
 1163
 1164
 1165
 1166
 1167
 1168
 1169
 1170
 1171
 1172
 1173
 1174
 1175
 1176
 1177
 1178
 1179
 1180
 1181
 1182
 1183
 1184
 1185
 1186
 1187
 1188
 1189
 1190
 1191
 1192
 1193
 1194
 1195
 1196
 1197
 1198
 1199
 1200
 1201
 1202
 1203
 1204
 1205
 1206
 1207
 1208
 1209
 1210
 1211
 1212
 1213
 1214
 1215
 1216
 1217
 1218
 1219
 1220
 1221
 1222
 1223
 1224
 1225
 1226
 1227
 1228
 1229
 1230
 1231
 1232
 1233
 1234
 1235
 1236
 1237
 1238
 1239
 1240
 1241
 1242
 1243
 1244
 1245
 1246
 1247
 1248
 1249
 1250
 1251
 1252
 1253
 1254
 1255
 1256
 1257
 1258
 1259
 1260
 1261
 1262
 1263
 1264
 1265
 1266
 1267
 1268
 1269
 1270
 1271
 1272
 1273
 1274
 1275
 1276
 1277
 1278
 1279
 1280
 1281
 1282
 1283
 1284
 1285
 1286
 1287
 1288
 1289
 1290
 1291
 1292
 1293
 1294
 1295
 1296
 1297
 1298
 1299
 1300
 1301
 1302
 1303
 1304
 1305
 1306
 1307
 1308
 1309
 1310
 1311
 1312
 1313
 1314
 1315
 1316
 1317
 1318
 1319
 1320
 1321
 1322
 1323
 1324
 1325
 1326
 1327
 1328
 1329
 1330
 1331
 1332
 1333
 1334
 1335
 1336
 1337
 1338
 1339
 1340
 1341
 1342
 1343
 1344
 1345
 1346
 1347
 1348
 1349
 1350
 1351
 1352
 1353
 1354
 1355
 1356
 1357
 1358
 1359
 1360
 1361
 1362
 1363
 1364
 1365
 1366
 1367
 1368
 1369
 1370
 1371
 1372
 1373
 1374
 1375
 1376
 1377
 1378
 1379
 1380
 1381
 1382
 1383
 1384
 1385
 1386
 1387
 1388
 1389
 1390
 1391
 1392
 1393
 1394
 1395
 1396
 1397
 1398
 1399
 1400
 1401
 1402
 1403
 1404
 1405
 1406
 1407
 1408
 1409
 1410
 1411
 1412
 1413
 1414
 1415
 1416
 1417
 1418
 1419
 1420
 1421
 1422
 1423
 1424
 1425
 1426
 1427
 1428
 1429
 1430
 1431
 1432
 1433
 1434
 1435
 1436
 1437
 1438
 1439
 1440
 1441
 1442
 1443
 1444
 1445
 1446
 1447
 1448
 1449
 1450
 1451
 1452
 1453
 1454
 1455
 1456
 1457
 1458
 1459
 1460
 1461
 1462
 1463
 1464
 1465
 1466
 1467
 1468
 1469
 1470
 1471
 1472
 1473
 1474
 1475
 1476
 1477
 1478
 1479
 1480
 1481
 1482
 1483
 1484
 1485
 1486
 1487
 1488
 1489
 1490
 1491
 1492
 1493
 1494
 1495
 1496
 1497
 1498
 1499
 1500
 1501
 1502
 1503
 1504
 1505
 1506
 1507
 1508
 1509
 1510
 1511
 1512
 1513
 1514
 1515
 1516
 1517
 1518
 1519
 1520
 1521
 1522
 1523
 1524
 1525
 1526
 1527
 1528
 1529
 1530
 1531
 1532
 1533
 1534
 1535
 1536
 1537
 1538
 1539
 1540
 1541
 1542
 1543
 1544
 1545
 1546
 1547
 1548
 1549
 1550
 1551
 1552
 1553
 1554
 1555
 1556
 1557
 1558
 1559
 1560
 1561
 1562
 1563
 1564
 1565
 1566
 1567
 1568
 1569
 1570
 1571
 1572
 1573
 1574
 1575
 1576
 1577
 1578
 1579
 1580
 1581
 1582
 1583
 1584
 1585
 1586
 1587
 1588
 1589
 1590
 1591
 1592
 1593
 1594
 1595
 1596
 1597
 1598
 1599
 1600
 1601
 1602
 1603
 1604
 1605
 1606
 1607
 1608
 1609
 1610
 1611
 1612
 1613
 1614
 1615
 1616
 1617
 1618
 1619
 1620
 1621
 1622
 1623
 1624
 1625
 1626
 1627
 1628
 1629
 1630
 1631
 1632
 1633
 1634
 1635
 1636
 1637
 1638
 1639
 1640
 1641
 1642
 1643
 1644
 1645
 1646
 1647
 1648
 1649
 1650
 1651
 1652
 1653
 1654
 1655
 1656
 1657
 1658
 1659
 1660
 1661
 1662
 1663
 1664
 1665
 1666
 1667
 1668
 1669
 1670
 1671
 1672
 1673
 1674
 1675
 1676
 1677
 1678
 1679
 1680
 1681
 1682
 1683
 1684
 1685
 1686
 1687
 1688
 1689
 1690
 1691
 1692
 1693
 1694
 1695
 1696
 1697
 1698
 1699
 1700
 1701
 1702
 1703
 1704
 1705
 1706
 1707
 1708
 1709
 1710
 1711
 1712
 1713
 1714
 1715
 1716
 1717
 1718
 1719
 1720
 1721
 1722
 1723
 1724
 1725
 1726
 1727
 1728
 1729
 1730
 1731
 1732
 1733
 1734
 1735
 1736
 1737
 1738
 1739
 1740
 1741
 1742
 1743
 1744
 1745
 1746
 1747
 1748
 1749
 1750
 1751
 1752
 1753
 1754
 1755
 1756
 1757
 1758
 1759
 1760
 1761
 1762
 1763
 1764
 1765
 1766
 1767
 1768
 1769
 1770
 1771
 1772
 1773
 1774
 1775
 1776
 1777
 1778
 1779
 1780
 1781
 1782
 1783
 1784
 1785
 1786
 1787
 1788
 1789
 1790
 1791
 1792
 1793
 1794
 1795
 1796
 1797
 1798
 1799
 1800
 1801
 1802
 1803
 1804
 1805
 1806
 1807
 1808
 1809
 1810
 1811
 1812
 1813
 1814
 1815
 1816
 1817
 1818
 1819
 1820
 1821
 1822
 1823
 1824
 1825
 1826
 1827
 1828
 1829
 1830
 1831
 1832
 1833
 1834
 1835
 1836
 1837
 1838
 1839
 1840
 1841
 1842
 1843
 1844
 1845
 1846
 1847
 1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123

Tractatus de priuilegiis

quod extendit in nrm. 5. & sequenti ad Doctores, & licentiatos, & ad milites nostri temporis, qui parati sunt ad prelium & destinati in certo loco pro eius defensione, & ad comendatores quatuor ordinum militarium ex dicto peculiari priuilegio, per quā
 308 plura iura & Doctores adducens, t qui limitat in num. 11. in donatione facta concubinae militis, vel clerici ob benemeritū, dummodo per obentut, & adequentur donationi: t & licet Rex sit caput militū, & quatuor
 309 ordinum militarium, tamen poterit concubinae donare, quia hoc in Rege est priuilegium facere, quod est ei
 310 permissum, t secundū Palac. Rub. vbi supra vers. Ex quo inferitur. Sed si concubina clerici fuerit iam emendata, factaque bonae famae, nec concubinatorum dicitur tempore donationis, valet donatio à clerico milite, &
 311 Doctore in eam facta, t per glos. verbo, cadete, in l. milisia, §. mulier, ff. de milit. testam. quae est communiter ab omnibus approbata, ita Capituli in decis. 102. Gomez de Leon in sua centuria cap. 45. nu. 2. Palac. Rub. in repetitione trib. §. 39. vers. Vnam non est omittendum. Et in casu in quo non est permissa praedicta donatio in concubinam facta à clerico milite, vel Doctore, ut supra dictum est, si facta fuerit applicabitur
 312 fisco seculari, t secundum Anto. Gom. in l. 53. Tauri nu. 68. in fin. per l. mulierem, ff. de his quibus ut indig. nis, l. hereditas, C. eod. et. vbi DD. & secundū Palac. Rub. dicto §. 39. vers. Vnde non valet donatio, & Ioan. à Garçon. in l. 1. C. de secundis nupt.

nu. 28. Gam. in decis. 58. 1. p. vbi additio Menç. & Peregr. de iur. fisc. lib. 2. tit. 9. de concubinis, de quo late est videndus Padilla in rub. C. de fideicomis. n. 18. & dictus Ant. Gom. in l. 9. Tauri n. 11. agentes de tacito fideicomisso, de quo vltra eos est videndus Azeved. in l. 6. titu 8. lib. 5. Recopil. à numero 16. cum sequentibus, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 121. & Bernard. Diaz de Lugo in sua praxi canonica, c. 98. vbi additio Ignatii de Salzedo.

R V R S V S, Cum inter alia *Res. 146* fisci priuilegia, illud sit speciale, quod poterit fiscus agere contra tertios possessores debitori principali non excusso, t per l. Moyses, ff. de iur. & fisc. l. 1. C. de decurionibus lib. 10. l. libertus, §. 1. ff. admunicipal. ut tradunt Doctores in dictis locis, & Felician. de censibus lib. 3. cap. 4. num. 10. qui ait, in hoc priuilegiatum reperiri dominum census, qui poterit ad rem censui hypothecatam deuenire, licet à tertio possideatur, nulla facta contra debitorem principalem excusione, t quod
 314 etiam tenuit Guid. Pap. in quest. 42. & 567. Cassari. in consuetud. Burgund. trib. c. 11. §. 6. numer. 33. Couatru. lib. 3. variarum cap. 7. nu. 6. Petrus Salazar in tract. de usu & consuetudine cap. 11. numer. 47. Aluatus Velasquez in questionibus iuris emphiteo. quest. 32. num. 14. Petrus Folletius in pragmatica de censibus, verbo tanquam res iudicata num. 12. & 16 & 36. Ioan. Gurtier. in practicae questionibus lib. 2. quest. 167. num. 4. Suarez de Paz in praxi,

praxi, 3. tom. cap. 2. §. 4. n. 38. & Azevedo. iii. l. i. tit. 15. lib. 5. Recopil. nu. 8. qui ita dicit practitari contra litem uonem Ioann. Garc. Galle de expensis & melioratio. cap. 4. nu. 44. & Gama. decisione Lusitana 145. ex ratione allata à Nauarro relato à Parlad. de rebus quotidian. c. 3. nu. 52. qui dicit annuum redium inesse pradio tanquam accedens in subiecto. In dubium vertitur, utrum mulier pro sua dote hypotheca possit relicto marito diuite de uenire ad redditos bonorum possessores absque excusationis necessitate. Et quod in hoc privilegiata reputatur mulier pro sua dote, & quod possit agere aduersus tertios rei hypothecatarum possessores, nulla contra principales debitores facta excusatione, tenet Bald. Nouel. de dote 8. p. privilegio ultimo, Roman. in l. si constante, ff. solut. matrim. in princ. Alberic. in l. vbi adhuc, C. de iure dorum, & alij Doctores, quos refert & sequitur Felician. de censibus lib. 3. cap. 4. num. 10. Sed contraria opinio est uerior, & communior per gloss. verbo qui potiora iura in d. l. vbi adhuc, vbi tenet Citus, q. 11. Bald. & alij, praeter Salicet, q. 12. Bati. & Alexand. in d. l. si constante 2. q. retortis patris, dicite communem las in d. l. si constante num. 207. & 208. Palac. Rub. in cap. per vestras. §. 34. Anton. à Fano de pignoris. 8. p. me. 1. num. 23. quos, & alios Doctores refert & sequitur Couarru. lib. 3. varium cap. 18. num. 3. qui ita ait, vidisse practitari in Regali Granatensi pretorio, & hanc opinionem dicit communem Bonacolsa in primo to-

mo communium opinionum in notis lib. 5. pag. 305. col. 7. & Roland. à Valle consil. 9. num. 5. & 6. lib. 1.

NEC omittendum, quod licet *Quæst. 148* confiscatis vniuersis bonis, seu vniuersa hereditate, his patronatus in fisco cum transeat iuxta communem, & uerorem opinionem, per gloss. ver. 816 bo propinquus, in cap. filijs vel nepotibus, 16. q. 7. quæ sequitur Roch. de Cuit. de iure patronatus in verbo ipse, vel is. q. 29. num. 69. Paul. de Citadinis eodem tract. de iure patronatus. 9. p. q. 20. nu. 28. Decius in cap. quanto de iudicijs nu. 6. Abb. nu. 9. Ferricus consil. 179. num. 1. Stephan. Auerens de potestate seculari reg. 4. fallencia 21. Iul. Clar. lib. 5. receptarum sentent. §. fin. in tract. crim. q. 78. versic. quæro modo, quæ opinio proculdubio vera & communis est, modò confiscatio fiat à laico, vel ecclesiastico iudice, teste Molina de Hispan. primog. lib. 1. c. 24. n. 26. tamen confiscata vniuersa hereditate non transiit in fisco ius sepulchrorum peculiari privilegio, Tex dispo *817* sitione l. si quis fuerit, ff. de religio. ve refert Molina vbi supra num. 15.

ADDO etiam, quod si Prin. *Quæst. 149* ceptis concedat alieni, & filijs suis, & hereditibus immunitatem etiam viuente parte, filij sui gaudebunt, & potuerunt illa immunitate, secus autem post mortem patris. Tenet Michael *818* Cras. in tract. de successione. §. he reditas. q. 4. nu. fin. qui ex mulierum opinione communem dicit de fabricante falsum privilegium, tradit Auendan. de exequen. mandati. reg. 1. p. cap. 30. à principio. *819*

Tractatus de priuilegiis

Quest. 148. RESTATQVE In materia intellectus ad l. 18 mil. 32. par. 3. ubi probatur, quod cuiuslibet licet facere molendinum in parte superiori, dummodo cursus aquæ non prohibeatur molendinum in parte inferiori edificato, eamque habeat liberè, ita ut antea per consuetudinem curriebat.

820 ¶ Nam illa verba, *Per consuetudinem*, intelliguntur de consuetudine præfixa, quæ faciat iustitia in iudiciis præfixi Francil. Rip. in l. quominus, ff. de Fluminibus num. 95. Dec. conf. 144. num. 9. Auend. de exequend. mod. reg. 1. par. cap. 12 num. 4. ad fin. respondentes ad l. si manifestè, C. de seruicibus, de qua desumpta fuit ad licentiam d. l. 8. tit. 32 p. 3. ita Calcan. in conf. 36. num. 10. de quo videas March. de Afflict. in decif. 388. qui in num. 10. tenet, quod habens priuilegium ad hoc, ut nemo possit molendinum supra suum consuetere, debet illud allegare: aliàs in causa proluhendi non obtinebit. ¶ Ex quo sequitur, quod si priuilegium & immunitas simpliciter & indefinite concedatur, intelligitur à muneribus personalibus, ¶ secundum Tiber. Decian. conf. 35. num. 45. vol. 2. & conf. 51. num. 23. vol. 3. Cephal. conf. 58. num. 10. Azuned. in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu. 27. & 28.

Quest. 151. ET Ideò si maioratus instituitur, vel aliquid aliud concedatur alicui ea conditione adiecta, quod teneatur cum nobili contrahere, conditioni vel qualitatì satisfieri videtur, si cum nobili ex priuilegio contrahat, licet nobilitas ex genere deficiat. ¶ Ratio, quia ubi casus

verus & fictus equiparantur in iure, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, ¶ per lex. in cap. 824 ad audientiam, cap. cum dilectus de de cleric. non resident. paria enim sunt, quod quis de iure communi, vel speciali priuilegio admittatur, ¶ per l. liberos, C. de collatio. ubi Dec. num. 6. & ideò ciuium appellatione comprehenduntur etiam ciues ex priuilegio, ¶ secundum Roman. 826 confil. 61. colum. 2. hanc opinionem tenet Greg. Lop. in l. 3. tit. 21. par. 2. glos. verbo, *Conuillana*, & Pelacz. de maioratu quest. 51. nu. 4. de cuius questionis veritate est videndum à num. 9. vsque ad num. 37. & Azuedo distinguens in d. l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop. à num. 55. cum sequentibus, qui in num. 53. tenet, quod paria sunt qualicam inesse per naturam, aut per priuilegium, ¶ cū Bald. 827 in l. cum ex ratione, ff. de excusat. tutor. & cum Greg. Lop. in d. glossa verbo, *Conuillana*, de quo agit Ioan. Garc. de nobilitate glos. 1. §. 1. n. 34. cum sequentibus, & glos. 35. num. 3. cum sequentibus, multa ad hoc referens, qui interpretatur priuilegiū de *Antona Garcia* in num. 48. & ut non extendatur ad officia nobilibus concessa; sed tantum ad excusationem gabellarum, ¶ qui Ioan. Garc. 828 dict. glos. 1. §. 1. num. 50. ait, quod nobiles ex priuilegio in onetibus imponendis gaudent, sicut nobiles à sanguine, ¶ quod tenuit Mencha. de 829 succes. creat. lib. 3. §. 30. num. 256. qui in num. 290. cum sequentibus tenet, & defendit, quod nobiles ex priuilegio sint admittendi ad ordines milita-

militares (vbi nobilitas requiritur);
 dummodo nobiles ex privilegio li-
 beri sint à macula ludæorum, & Sar-
 830 acenorum, † quem sequitur Ioann.
 Garc. de nobilitate dicto s. 1. nu. 50.
 & Azuero in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recop.
 num. 79. cum sequentibus, limitans
 non procedere in militibus armatis
 quoad tributa Regia vulgo, *pechos*
Reales. Illa namq; solvere tenentur
 per d. l. 1. & addens in num. 61. quod
 isti milites armati gaudebunt omni-
 bus alijs nobilium prerogatiuis, ex-
 831 ceptis dictis Regijs tributis. † Est ite-
 dem notandum, quod nobilitas ex
 privilegio perditur per exercitium
 artis mechanice, non tamen illa, quæ
 832 ex sanguine, & genere procedit, †
 quia nobilis ex privilegio non est rã-
 ti honoris dignus, quanti dignus est
 833 nobilis ex sanguine, vel genere. † Ita
 Salicet in l. fin. f. viros, C. vbi Sena-
 tores, vel clarissimi, tenet Vellus de
 re militari 7. part. tit. 3. num. 38. cum
 sequentibus, lare Azuero alios al-
 legans in l. 3. tit. 1. lib. 6. Recopil. nu-
 11. & 12. quem videas optima recen-
 sentem. Ex propterea rescriptum de
 nobilibus loquens extenditur ad crea-
 tos à Principe per privilegium, quia
 illi dicuntur propriè nobiles, quos
 834 Princeps nobilitat. † Ita Paul. de Ca-
 stro in l. quoties in fine. C. vbi Sena-
 tores, vel clarissimi: quoniam nobi-
 litas procedit à Principe, qui quos
 835 vult nobilitat. † Ita Alberic. in l. Im-
 peratores in principio. ff. de Decu-
 rio, Bald. in l. sacilegij, C. de diuer-
 sis rescripte. Tiraquel. de nobilitate
 cap. 6. num. 1. Cassan. in catalogo
 gloriæ mundi. 8. p. consideratione 17.

Gregor. Lopez in l. 2. tit. 21. part. 2. in
 glot. verbo, *De buen linage*, sequitur
 Azuero. Otalora, & alios referens
 in proemio tit. 2. lib. 6. Recop. num.
 49 qui vsq; ad nu. 63. plurima Prin-
 cipi peculiariter recenset, † quem le- 836
 gas, ne eius dicta recoleat videat,
 qui etiam quinquaginta antiquitatis
 privilegia recenset.

E T. eum in superioribus resol. *Quest. 152.*
 uerim, quod nobilis in carcerari non
 potest, nisi fuerit conductor Regio-
 rum tributorum, & gabellarum, de
 quo bene Azuero in l. 4. tit. 2. lib. 6.
 Recopil. à num. 26. vbi quit, in con-
 ductore decimarum agitur, est notan- 837
 dum, quod nobilis ratione debiti
 descendens ex obligatione pro sua
 parentis, aut fratris à captivitate co-
 demptione incarcerationi potest; † hux 838
 ta ea; quæ tradit Pelaez de maioratu
 4. p. q. 1. limitatione 4. num. 1. cum
 sequentibus, qui sic à practicanum
 in Regali Granatensi prout, quæ
 refert, & sequitur Azuero. vbi supra
 num. 28. qui in num. 29. latè, & opor-
 tètè resolut; & distinguat, utrum no-
 bilis, qui se esse ignobilem, in conera-
 hendo affirmat, gaudeat nobilita-
 te, & incarcerationi possit, multa iura,
 & Doctores regulas referens. † 839
 CVMQVE plura, sine infirmi- 840
 tatis privilegia, quotidie infirmi
 excusationem habeant in iure per-
 missam, plura congerit Gomex in re-
 gul. cancellariæ tit. de infirmis re-
 lig. q. 9. & Paul. Orianus in repetitio-
 ne l. 1. ff. de officio eius, cui mand. est
 iurisdic. num. 131. Roman. in l. si ve-
 ro. §. de viro. ff. solut. matrim. nu. 76.
 & habetur in toto titulo. C. qui mot-
 bo se

Tractatus de priuilegiis

840 bo se excusant lib. 10. §. & eodē lib. qui graue vel profect. se excusant, & in l. 1. §. quod si morbo, C. de p. p. politis & agent. in rebus, & per Ti. raquell. de primogenit. in prefat. num. 214.

Ques. 154 **NOTA** Etiam in nostra materia, quod si Principis gratia, vel priuilegio sit castrum alicui concessum, censetur etiam concessa munitiones, & alia armorum præparamenta, quæ in castro sunt appositæ
841 pro eius defensione, §. secundum Bald. in c. 1. §. ad hoc de pace iuramento firm. & in c. 1. §. si quis demāso col. 3. de const. inuest. in vñbus seu domum Cepol. de seruic. tit. 31. de Flami. n. 11. Tiber. Decian. respons. 35. num. 30. volum. 2. optinē declar. Menoch. de præsump. 96. maxime num. 6. Pelæz de maioratu 4. par. quæst. 33. nu. 10. cum seqq. qui in num. 7. agit, an arma posita in maiortibus, accrescant maioratui.

842 §. De cuius veritate videas; Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 26. n. 5. & Azeued. in l. 6. tit. 7. lib. 5. Recopil. Ming. autem & venç auti, vel argenti repenç in dicto castro à Principe concessio, in concessione, vel priuilegio non comprehenduntur, præcipueq; Regi remagent, §. iuxta l. 5. tit. 15. p. 1. vbi Greg. Lop. in glof. verbo, *Eminetis*, ita Carol. à Grasal. lib. 1. regalium Franciæ cap. fin. pag. 303. in patuis, Matth. de Afflict. in decis. 321.

Ques. 155 **ET** Ne se felleris in priuilegiis interpretatione, quia multoties cōceduntur in derogationē iuris civilis & canonici, & multoties in eorū

iuriū conseruationem: nota, quod si priuilegiū cōcedatur ad iuris civilis & canonici conseruationē, tunc rescripti, & non priuilegiij habet significationem, & interpretationem, quāuis nomine priuilegiij fiat concessio. Si autem priuilegium cōcedatur ad iuris civilis, vel canonici derogationem, non rescriptū habet vim & significationem, sed merē priuilegium appellatur, etiam si in concessione rescripti mentio fiat, §. glof. notabilis verbo noscatur in c. 1. de constitutio. lib. 6. vbi sequuntur Dominic. & Gomez. & Ioan. Garc. de nobilitate in scriptio. ad nu. 2. fol. 18. quia plus valet veritas, & rei substantia, quā ludibrium verborum, §. l. 1. C. de nudo iure
845 quiritum tollendo, & inspicimus magis substantiam voluntatis, quā verborum conceptionem, l. pater, s. fundum Titianum, ff. de legat. 3. & propterea priuilegium habens, idem quod ius commune interpretandum est, vt aliquid iuri communi addat, §. ita Felin. in c. 1. de rescriptis
846 nu. 40. ne detur occasio, vt sit frustratorium: nam priuilegiū, quod simul cū priuatione legis habet beneficium Principis, debet extēdi respectu beneficii cōcessi, & latissimē interpretari, §. secundum Felin. in c. causamq; de rescript. n. 13. Bar. in l. quoties, C. de p. u. scholasticorū, lib. 12. Rom. in l. 1. ff. ad Silan. Præterea cū reneatur quilibet priuilegiatus citans: cōparare allegādo suū priuilegiū, §. per l. si quis ex aliena, ff. de iudic. l. 2. ff. si quis in ius vocatus nō ierit, l. 2. tit. 7. p. 3. Ioan. de Platea in l. misitū, cap.

C. de Decurion. lib. 10. Specul. de ci-
tatione. §. 1. num. 19. & 20. obiter se
officit interpretatio tex. in l. 3. tit. 10.
lib. 4. Recopilationis, & illa contro-
uerſa, & in praxi ordinaria quæſtio,
vtrum minor obſens condemnatus
pecuniaria cõdemnatione, qui poſt
annum cõdemnationis comparuit,
& priuilegium minoris ætatis allega-
uerit, ſeq; in integrum reſtuiti aduer-
ſus ſententiam, & contumaciam pe-
tierit, debeat audiri, & in integrum
reſtuiti. ¶ In qua quæſtione Antoni.
Gom. in l. 76. Tauri num. 8. & Auen-
dan. reſpon. 13. num. 9. & Villalobos
in antrinomia iuris civilis & regij li-
tera A. num. 7. tenent, & defendunt
in tali caſu reſtitutionem minoribus
non concedi. Contra quos, & ſic,
quòd reſtitutio ſit concedenda mi-
noribus tenet Olanus in concordia
legum litera A. num. 12. & Boer. de
citatione 63. & latè Azeued. in d. l. 3. ti-
tulo 10. lib. 4. Recopil. à num. 6. cum
ſequentibus, & Ioan. Garc. Gallego
de nobilitate gloſ. 6. §. 1. à num. 11.
cum ſequentibus, ubi optima addu-
cit: qui authores aſſeuerant, hanc
opinionem eſſe veriore, & in pra-
xi receptam, quam ſemper ample-
xus ſum, & defendi, & in praxi re-
ceptam vidi. Cumq; immemorialis
poſſeſſio, & conſuetudo habeat vim
priuilegij, ¶ ſecundum Bald. in titul.
quæ ſunt Regalia in vſibus feudorũ
c. 7. Decius conſ. 456. n. 5. Corn. con-
ſil. 24. lib. 4. n. 10. Aimon Crauet. cõ-
ſil. 111. n. 15. Eſt notandum, quòd ſi le-
ge vel conſuetudine, vel cõſtitutio-
ne deciuſum ſit, vt aliquid probari tan-
tum poſſit per priuilegium, ſufficit

probatio immemorialis, quæ ſup-
plet priuilegium: ¶ Ita Pariſ. de Puteo 852
de reintegracione feudi cap. an inter
nu. 12. quem refert & ſequitur Ioan.
Garc. de nobilitate gloſ. 12. num. 63.
cum ſequentibus.

N E C prætere mittendum vnum ¶ 257
In dote ſpeciali legis priuilegio cõcef-
ſum, quod donatio causa dotis exce-
dens ſummã legalem valet ſine inſi-
nuacione, ¶ per l. ſin in princ. C. de iis 851
re dot. tenet Baptiſta de Sancto Bla-
ſio in tract. de priuilegio dous cen-
ſura 1. n. 50. & cenſura 2. n. 42. ex-
tendit ad donationem propter nup-
tias, per l. minoribus, ff. de donation.
ante nuptias, vbi tenent Doctores,
quòd habet locum in donatione fa-
cta eccleſie, ciuitati, vel pio loco, ſe-
cundum Bart. & Doctores in l. illud,
C. de ſacroſanct. eccleſ. & Paul. cõſ.
30. Bald. Novel. de dot. priuilegio
47. fol. 21. col. 4. Et ideo quando dos
debet ſolui cõſtante matrimonio, ex
de cauſa, quia maritus vergit ad ino-
piam, conuenitur ia totum, & inſol-
vendum, & in plus quàm facere poteſt,
neq; iuuatur priuilegio ſibi conceſſo
per l. maritũ, ff. ſolut. matrim. ratione
fortioris priuilegij in hoc mulieri cõ-
ceſſi, ¶ gloſ. notabilis vbi ſuſtenta 853
tione, in l. vbi adhuc. C. de iure dot.
tenet Baptiſta à Sancto Blaſio vbi ſu-
pta in cenſur. 1. nu. 71. Et licet priui-
legium moratorium, & dilatorium
conceſſum debitori à Principe om-
nes creditores comprehendat, ¶ per 854
l. quoties, C. de precibus Imperatori
offerendis, & tibi Doctores, ſallit fauõ-
re dotis, cuius debitũ non cõprehendi-
tur in huiusmodi priuilegio mora-
torio,

Tractatus de priuilegiis

torio, vel dilatorio, ut habetur in authenticis de mandatis Principum cum dos, & fidei pariter passu ambulet, l. 2. C. de priuilegiis fidei, ita Baptista de Sancto Blasio ubi supra centum. 3. num. 89. quia de causa licet mandatum regulariter extinguatur morte mandantis, l. 1. mandatum. C. mandati, fallit fauore dotis, & libertatis, & pater causae, l. si ego, §. 1. ff. de iure dot. l. si pater, ff. de manumissis, vindicta, notant Doctores in d. l. mandatum, & in c. exijt qui seminar, de verborum significatione, lib. 6. per tex. ibi versic. in eo vero casu, quem tex. dixit singulariter ad hoc Bald. in authent. si qua mulier. C. de sacrosanctis ecclesiis tenet Bald. Nouel. de dot. priuilegio 33. folio 23. col. 4. Ex quibus consequitur, quod si dos relinquatur in testamento legati cuius inter alia legata, etiam si in codicillis sit apposta clausula diminutiva legatorum in testamento factorum, talis clausula non refertur ad dictum legatum dotis, l. 1. libertatis. §. posthumis, ff. de alimentis legatis. cum dos assimiletur alimentis, per Bart. in l. Mella, ff. de alimentis legatis. & in l. cum de in rem verso, ff. de usus. Bald. Nouel. de dote, priuilegio 72. fol. 27. col. 1. Et quando mulier facit generalem remissionem de omnibus legatis suis, ubi a marito factis, non comprehenditur legatum dotis: ita Paul. de Castro, consil. 234. Bald. Nouel. ubi supra 8. part. priuilegio 14. Sed cum sententia lata fauore alimentorum habeat executionem in partem, & secundum

857 Bart. in l. Mella, ff. de alimentis & cibis legatis, num. 5. versic. item non admittitur, & in tractatu de alimentis nu-

mero 47. Bald. in l. 2. C. quando pro-uocare non est necesse Roman. singulari 286. Iaf. in l. de alimentis num. 5. C. de transact. ubi Alciat. pagina 4. Anton. Nijel. in tract. de concordia glossarum num. 35. Natta consil. 108. in princip. lib. 1. & consil. 409. num. 5. lib. 2. Tiraquel. de priuilegiis pater causae priuilegio 157. La rade Cordero de alimentis in l. si quis a libertis, §. si vel pater num. 26. Ioan. Gunter. in pract. question. lib. 1. q. 106. est scitu dignum, utrum idem disponatur in sententia fauore dotis lata, & quod habeat executionem partem, quando est inops persona, in cuius fauorem lata est. In qua questione

859 tenet Bald. Nouel. de dote 9. part. priuilegio 7. tale in sententiam partem habere executionem, quem sequitur Palac. Rub. in cap. per vestras de donat. inter viros & uxorem, §. 15. folio 54. & Castillo in l. 53. Taurin verbo, *L. a dicta dote*, licet contrarium indistincte teneat Anton. Gom. in d. l. 53. Tauri num. 54. per tex. in l. fin. C. de sentent. quae sine certa quantitate profer. ubi tenent Bald. & Salicet. num. 2. qui dictus Anton. Gom. apparet ex eo, ne recipiens dotem, cum sit pauper, bona consumat, & ea non possit restituere pauca sententia. Quae ratio facile diluitur, cum hodie anteaquam sententia executioni mandetur cum effectu, & bona tradantur per sententiam, quam dicimus, *de remate*, praecedat fideiussio de reddenda quantitate recepta vi-tute eiusdem, quam vocamus, *de la ley de Toledo*. Sed quidquid in hac questione teneas, unum est sine dubio, quod

quod persona, in cuius favorem pro-
lata fuit sententia pro dote, dummo-
do sit pauper, & non habeat unde se
alere possit, alimentum debet ab eo,
860 qui appellavit, † ex doctrina prædi-
ctorum Ductorum, & ex decisione
tex. in l. si iniqua, §. si. ff. de inoffi-
cioso testamento. l. Imperatores, ff. de
iur. & iur. distr. tend. tene. Palae.
Rub. in d. cap. per vestras, §. 39. Co-
uattu. in pract. questio. c. 6. num. 5.
cum sequentibus, Rebuffus ad Re-
glas constitutiones, tit. de senten. pte
iudicialibus à num. 103. cum sequen-
tibus, & in glossis sequentibus, & in
proximo dicti tituli num. 108. & in
art. 2. gloss. 2. art. 2. & art. 3. gloss.
1. Math. de Afflict. in decisione 10.
& 11. Agid. Bofsi. in pract. tit. de ali-
mentis præstandis pag. 375. Mohr.
de Hispan. primogen. 2. p. lib. 1. cap.
16. à num. 25. cum sequentibus, Mc-
noch. de arbitrat. lib. 2. centuria 2. ca-
su 169. à num. 11. cum sequentibus.
Quæ alimenta in omnibus casibus,
in quibus præstari debent, petenda
sunt, & præstanda in domicilio pte.
861 stare debentis peculiari privilegio, †
gloss. celebris in verbo alteruter in l.
cum hi. §. in causa. ff. de transaction.
quam sequitur Barr. in tract. de ali-
mentis nu. 24. & in l. 1. ff. de alimen.
& cib. legat. nu. 4. & Paul. de Castr.
in d. §. in causa, & Menoch. lib. 2. de
arbitrat. centur. 2. casu 170. u. 8.

244. 159 P R A T E R E A cum aliquan-
do privilegii concedatur alicui pro
se, & sua domo, animadvertendum
est, quod tale privilegium etiam fa-
miliæ concessum intelligimus: cum
nomine domus familia semper co-

prehendamus, † iuxta illud Lucæ c. 862
1. Cui nomen erat Ioseph de domo
David. Et illud, Et regnabit in domo
Jacob in æternum. Et iuxta illud Ver-
gili.

Cum domus Affraci, Othyam, clarasq;
Mienas

Imperio premet, & victis dominabi-
tur Argis,

Sergestusq; domus tenet, à quo Sergia
nomen.

Et ita in Hispania familiam pro do-
mo dicere consuevimus, ut tenet
Ioan. Garcia de nobilitate gloss. 18. n.
41. qui in gloss. 43. num. 19. accit. cur.
Alciar. Alex. Imol. & alijs: quod ad
hoc, ut privilegiati iuste conqueli
possint, debet præcedere realis per-
turbatio, & non sufficit verbalis. † Ex 863
quo nota, quod licet iurisdiclio de le-
gata non sit prorogabilis de vna per-
sona in alias in privilegio, vel rescrip-
to non expressas, † per tex. in c. P. & 864
G. de officio delegat. ubi tenent Do-
ctores in tantum quod si rescriptum
est impetratum contra Titum, qui
tẽpore impetrationis erat mortuus,
non transit in eius successores, † ut 865
in l. Netaus. ff. de regul. iuris, notat
Abb. in cap. significavi de rescriptis
num. fin. & Math. de Afflictis decis.
227. num. 1. & 2. tamen iurisdiclio
delegata extenditur ad citationem
personarum non comprehensarum in rescrip-
to, & ad alia annexa, † secundum Pan. 866
de Castro in l. venditor, ff. de iudic.
Abb. Sicul. & alios in dicto cap. P.
& G. quia licet citatio, & annexa vi-
dentur in consequentiam commissæ,
per l. 1. C. ubi in re actio. & quia
ratione connexionis extenduntur in
exobi.

Tractatus de priuilegiis

867 exhibitis, ¶ ut in l. 2. C. de consor-
 tiis, eiusdem tit. & in Clementina
 si religiosus de procurat. ita Afflic.
 ubi supra num. 3. & ratio potest esse,
 quia licet in priuilegio & rescripto
 non possit fieri exiensua interpre-
 tatio, potest tamen fieri interpreta-
 tio comprehensua, ¶ in Innoc. in
 cap. Episcopus. de rebus Ecclesie non
 alienand. ubi tenet Abb. nu. 3. Bar-
 bacia num. 4. Verius num. 10. & est
 communis opinio, secundum Felin.
 in rubr. de rescriptis num. 5. & ideo
 si causa comitatur intra certum diem
 terminanda, per lapsum diei expirat
 iurisdictio, nisi de partium consensu
 869 prorogetur, ¶ per text. expressum
 in cap. causis de offic. & potest. iud.
 deleg. ubi notant Doctores. Adde
 tamen, quod licet regulariter priuile-
 gium, vel rescriptum, prius in dua
 870 præualeat secundo & posteriori, ¶ per
 text. in cap. capitulum sancte crucis
 de rescript. cap. duobus eodem tit.
 lib. 6. ubi tenent communiter Do-
 ctores, bene Ioan. de Selua de bene-
 ficijs, 3. par. 3. q. 3 & est text. in l. 17.
 ut. 18. par. 3. l. 2. Grati. qui ponit re-
 gulam cum ampliationibus & limi-
 tationibus in regula 404. & tradit
 plurima Menoch. de arbitrarijs lib.
 2. centuria 1. casu 84.
 Est notandum, quod quando pri-
 uilegium vel rescriptum est eiusdem
 diei, illud præfertur, ex quo primo
 871 fuit possessio illata, ¶ C. duobus, §.
 fin. de rescript. lib. 9. tenet Guid. Pap.
 conf. 189. ad finem vers. alia etiam ra-
 tione, quod procedit, quando ambo
 impetrantes sunt pares in tempore, &
 verè ignoratur, quale priuilegium

vel rescriptum sit prius, & quale po-
 sterior concessum sit, quia tunc præ-
 fertur qui in possessione reperiuntur,
 text. in cap. à sede primo responso
 de præben. lib. 6. tenet Decius in l.
 cum quid prima lectura, ff. si cert.
 pet. num. 19. Ita in cons. 103. num. 2.
 versic. Secundo mouetur lib. 2. Ruin.
 cons. 19. nu. 9. lib. 1. Nata cons. 351.
 lib. 2. Felin. in c. capitulum sancte cru-
 cis de rescriptis n. 16. quem videas,
 Menoch. ubi supra nu. 10. & 13. cum
 seqq. quibus illud simile est, quod
 secundum Ldc. de Pen. in l. 1. C. de
 præfectis prætorio lib. 12. quando
 quis primo loco fuit promotus ad
 officium, & secundo loco alius etiam
 promotus est, is, qui habuerit primo
 literas, & possessionem, præfertur,
 ¶ argumento l. 1. C. de Consulibus,
 lib. 12. quæ est communis opinio teste
 Barbac. & Felin. in c. seiscratus de
 rescript. & Boet. in decis. 150. nu. 6.

ESTQUE In hac priuilegio
 rû materia vnû speciale, quod Prin-
 cept de iure aufert priuilegium vni,
 & alteri confert, ¶ per cap. conquæ-
 stus, ubi notant Doctores 9. quæst. 3.
 c. frater 16. quæst. 1. tenet Guid. Pap.
 in cõf. 65. n. 4. vers. de iure enim Prin-
 cept, & licet instrumenta communia de
 beant esse apud antiquiorè & dignio-
 rē, ut in superioribus resoluimus, pe-
 culiari priuilegio est in hoc notadū,
 quod si duo sint fratres, & vnus ma-
 ior natu, penes quē sunt instrumenta,
 licet minori postea succedat fiscus,
 non erūt penes fiscū instrumenta, li-
 cet fiscus sit dignior. Sed si dignior fa-
 ctus est vilior propter maleficium,
 instrumenta sunt ei auferenda, &
 penes

872
 873
 Res. 160

874 penes consortem deponenda. † Et ratio est, quia instrumenta penes vi-
les personas non debent stare, ne eli-
877 datur ex hoc illarum veritas: † ita te-
nei Bald. in l. procurator. C. de edē-
do, & Bonifacius in glossa Peregrina
na in parte diuisio, versic. nec diui-
dentur, verbo honorator, folio. 133,
col. 2. †

876 **Q**UOD est vltius notandum,
quod iudex executorialis, cuius sen-
tentia non poterit praeiudicare de-
bitori, nec ei auferre ius suum, vel
877 privilegium, † secundum Bald. in l.
1. num. 1. C. si seruus extero, quem
refert, & sequitur Lafarte de gabel-
lis, cap. 15. numer. 3. post medium,
quoddā statutum ad hoc proposu-
adducens, eodemq; modo, qui pri-
uilegium, vel rescriptum consecui-
tur, non poterit privilegio, vel rescrip-
to renouari, si illud in iudicio pro-
duxit, absque aduersarij consensu: †
ita Felin. in cap. prudentia in fin. de
mutuis peticio. l. si iudex circumuen-
to, ff. de minoribus, vbi Bald. quem
refert & sequitur Tiraquei. de retta-
ctu lignagier. num. 26. Ioan. Gutier.
in pract. questio. lib. 2. q. 21. num. 5;
ad finem, & in num. 6.

878 **Q**UIBVS conuenit interpre-
tatio, l. 1. tit. 8. lib. 5. Recopil. vbi ha-
betur, quod bona morientis ab inte-
stato absq; hæredibus ascendentibus
& descendentibus, & collateralibus
fisco applicatur: nā intelligēda est,
absq; correctione l. 6. tit. 13. part. 6.
quæ disponit, quod ad hoc, vi fiscus
habeat hæreditatem morientis ab in-
testato, debent deficere hæredes, &
que ad decimum gradum, alijs fis-

cus excludetur, † secundum Greg. 878
Lopez in dicta l. 6. in verbo, *decimo
grado*, vbi lañ. Deduciturq; ex supra
dictis, vtrum deficientibus hæredibus
vsq; ad decimum gradum, admi-
tatur fiscus excluso viro, & vxore, eo-
rumq; privilegio à iure quæsito per
l. primam, & authenticam pieteas,
C. vnde vir, & vxor, & per l. 6. & 7.
tit. 13. part. 6. de quo palsim tradunt
Doctores. † In quo articulo tenet 879
Tellijs Fernandez in l. 32. Tauri,
num. 4. & in l. 3. Tauri. 3. p. num. 13.
quod fiscus admittatur excluso viro,
& vxore, quem sequitur Olanus in
concordia antinomiarum litera V.
num. 11. & in correctione legū par-
titarum in paruta 6. numer. 118. Sed
veritas est in cōtrarium, & sic, quod
in tali casu maritus, & vxor fisco præ-
ferantur, ne detur correctio legum
in casu adeo speciali, & fauorabili,
quod tenet Didacus Perez in l. 20.
tit. 18. lib. 1. ordinament. pag. 371. col.
1. & Matienç. in l. 12. tit. 18. lib. 5. Re-
copil. glos. 1. num. 2. & ibidem Aze-
uedo à num. 1. & Ioann. Gutier. in
pract. questio. lib. 2. q. 23. & Ioan.
Garc. Galleg. in tract. de nobilitate
§. 1. glos. 3. num. 28. qui Palac. Rub.
citat, expresseq; tradunt in d. l. 6. tit.
13. part. 6. in fine, vbi Gregor. Lop.
& facit lex. 6. in fin. tit. 4. lib. 5. Reco-
pil. de cuius legis dispositione, & de
l. 12. tit. 8. lib. 5. Recopil. & de earum
concordia est videndus Azeuedo in
l. 12. numer. 4. qui optimè loquitur,
† quæ Ioan. Garc. & aliorum opinio
fulcitur, quia lex generalis noua non
corrigit legem specialem antiquam,
vel habentem privilegium speciale

Tractatus de priuilegiis

881 in eadem materia, † per glossam ver-
bo non compelli, in l. sciendum, ff.
qui satisdare cogan. quam dicit no-
rabilem Bart. ibidem num. 12. & est
communis secundum Ias. ibi num. 4.
& in l. bonorum, C. qui admitti nu-
13. & est glossa similis in l. 3. C. de silen-
tiar. lib. 11. & est text. singularis in l.
in fraudem, §. fin. ff. de militari testa-
men. tradit Ripa ibi l. 1. ff. soluto ma-
trim. num. 14. & 15. & latius ipse in l.
fin. C. de reuocand. donation. n. 170.
& Costa in cap. si pater de testamen-
tis lib. 6. in verbo *habens*, num. 9. &
Menoch. de adipiscenda posses. re-
medio 3. nu. 79. facitq. pro praedicta
vera questione, quod priuilegiū in
casibus non priuilegiatis, iure com-
muni in dote, vel respectu mariti, &
882 vxoris non procedit, † secundū Mei-
noc. de praesumptio. lib. 3. praesumpt.
14. num. 2.

Ref. 163 **NOTA** tamen, quod si à Prin-
cipe priuilegiij causa, vel à testatore
legati causa aliquid relinquatur cum
grauamine eligendi vnum consan-
guineum, cui postea relinquatur, nō
consentit grauatus ad electionē pro-
ximioris, sed potest eligere remotio-
rem, dummodò sit ex cōsanguineis;

883 † ita tenet Pelaez de Mieres de ma-
ioratibus. 1. part. q. 72. alios referens
per l. vnum ex familia. §. si de falcid-
dia. ff. de legat. 2. l. filius familias. §.
cum pater, ff. de legat. 1. quem sequi-
tur Ioan. Gutier. in pract. quæstion.
lib. 2. q. 67. num. 3.

Ref. 164 **NĒC** prætermittendam decreui
illam difficilem quæstionē, huc vsq.
nondum decisam, vtrum priuilegiū,
& gratia à Principe cōcessa per l. 6.

tit. 7. lib. 5. Recop. vbi habetur, quod
successor in maioratu non teneatur
vxori, vel eius heredibus præstare
medietatem æstimationis expensa-
rum in separatione domorum, &
aliorum ædificiorum maioratus fa-
ctarū, loquatur, & restringatur eius
dispositio tantum ad maioratus suc-
cessorem, vel habeat etiam locum
in bonis, quæ marito supersunt ex
acquisitis constante matrimonio, vel
cōtrā, eius heredibus, à quibus vxor
suam medietatem æstimationis illius
quantitatis, quam maritus in dictis
ædificijs maioratus consumpsit, pe-
tere possit. † Quam quæstionē post
884 longam pro vtraque parte disputa-
tionem cogitandum reliquit Burg.
de Paz Iunior in q. 8. & Ioann. Gu-
tier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 82.
numer. 3. Sed maturius considerans
semper tenerem, dictam l. 6. tit. 7.
lib. 5. Recopil. tantum intelligendam
esse respectu successoris in maiora-
tu, & non respectu mariti, vel eius
heredum, à quibus vxor optimē
poterit recuperare medietatem æsti-
mationis illius quantitatis, quæ ex
bonis constante matrimonio lucra-
tis maritus maioratus possessor con-
sumpsit in reparatione domus, vel
in alijs ædificijs in bonis maiora-
tus factis. Primò, quia de iure re-
pro bona cōstante matrimonio quæ-
stia communicantur inter virum,
& vxorem, † per l. 1. tit. 3. lib. 3. fori
885 Regal. l. 2. & 5. tit. 9. lib. 5. Reco-
pilation. text. in cap. significauit de
donation. inter virum, & vxorem,
vbi sentientes. Et casus omisus à
nostra l. 6. noua est intelligendus
secundū

- 826 secundum ius antiquum, §. l. si vero, §. de viro. ff. soluto matrim. & lex noua simpliciter, aut generice loquens est accipienda, & intelligenda secundum interpretationem, &
- 827 distinctionem legis antiquæ, §. l. sciendum in principio, ff. qui satisdare cogant. l. de curionibus, C. de silentariis lib. 12. tenet Molina de Hispan. primogen. lib. 1. cap. 23. num. 20. Facit prætereà pro hac parte, quia successor in maioratu tenetur de æstimatione expensarum in bonis maioratus consumptarum satisfacere credit
- 828 ditoribus illius, qui eas consumpsit: iuxta opinionem Burg. de Paz Iun. in q. 7. à num. 45. cum sequentibus, quam disposuit & defendit Ioan. Gutier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 84. contra aliorum distinctionē. Et hæc pars, quam defendo in principali quæstione, videtur defensa, & etiam sequuta à dicto Burg. de Paz in d. q. 8. in fin. qui omnes supra telari Doctores, & quos refert Ioan. Gutier. dicta q. 84. num. 4. concordī iudicio tenent, quod quando maritus maioratus possessor fecit prædictas expensas ex bonis dotalibus suæ vxoris, poterit vxor, vel eius heredes, si mortua fuerit, à marito viuo, vel eius heredibus petere æstimationē ædificationis, vel expensarū in rebus maioratus factarū, &
- 829 quod tenet Burg. de Paz in d. q. 7. nu. 51. & Ioan. Garc. Galleg. de expensis & melioratio. c. 13. nu. 48.
- Ref. 165 Adde etiam, quod licet Princeps non possit priuilegium concedere, nec quicquam disponere contra ius gentium, vel naturale, aut diuinum,
- 830 nec contra utilitatem publicam, §. ut

latè per Salicet. in Lomnes. C. si contra ius, vel utilit. public. Marth. de Afflictis in decil. 391. nec contra iura spiritualia secundum Panormit. in c. 1. nu. 7. & 8. de sponsalibus, quæ opinio est magis cōmunis teste Anton. Gom. in l. 49. Tauri n. 2. Couar. in 4. de sponsalibus 2. p. c. 3. §. 8. n. 6. Greg. Lop. in l. fin. tit. 3. part. 4. gloss. magna post principiu, Ioan. Gutier. in pract. quæstion. lib. 2. q. 1. nu. 8. benè tamen poterit, legem diuinam, & iura naturalia distinguere, limitare, & declarare: & ita habetur in glossa magna in principio in l. fin. C. si contra ius, vel utilitatem publicam, & etiā glossa magna in l. 1. ff. de constitutione. Princip. vbi tenet Bart. nu. 3. & in Lomnes populi, ff. de iustitia, & iure nu. 22. Anton. Gom. plures Doctores allegans in l. 3. Tauri nu. 24. Ioan. Gutier. in pract. quæstion. dicta q. 1. num. 18.

QVI BVS accedit, quod quando Princeps priuilegium concedit, est interpretandum, quod regulariter nō videtur tollere, nec derogare statutum ciuitatis, §. tex. in cap. 1. de constitut. lib. 6. & in cap. si propter tua de rescript. eodem lib. 6. Innocent. in c. veniens de præscriptis. & in c. 1. de præbendis lib. 6. Cui. Senior consil. 103. nu. 6. & 10. lib. 3. quod procedit licet princeps dicat, *Non obstantibus quibuscumque legibus*, nam adhuc presumitur noluisse tollere ciuitatis statuta, etiamsi in dicto priuilegio adiecta sit clausula motu proprio, secundū Geminianum in c. si cui de præbendis lib. 6. col. 4. versic. licet motu proprio, Imola in c. cōst.

821

Ref. 166.

821

Tractatus de priuilegiis

tutus verſ. per prædicta de reſcript. vbi Felin. & ipſe in c. cum olim de re iudicata, Ripa in c. ſures n. 32. de reſcript. quod tenet Menoch. de præſumption. lib. 6. præſumpt. 39. à n. i. vſq; ad 5. qui in n. 6. limitat prædicta quaſitione, quando in priuilegio adiecta fuit clauſula, *Pro expreſſis habentibus*, &c. Quia tunc tẽporis priuilegiũ concedum cõprehendit ſtatutũ ciuĩ

893 tatis, ſi qui Menoch. quã plures DD. reſert, quos apud eum videre licet.

Reſ. 167 Cefſionarius præterea, & fideinſor, cui à creditore ſunt actiones ceſſe, gaudet omni priuilegio prælationis, quod cedens habet contra debi-

894 tores, & alios creditores, ſi per l. mandati actio. C. mandati, l. ſi priot. §. actio. ff. qui potior in pig. habe. tenet Paul. de Caſtr. in l. Modestiſmus, ff. de ſolutio. n. 2. & late Ioan. Gutier. allegat. 4. à nu. 4. cum ſeqq. & Felie. de cenſibus lib. 2. c. 3. n. 5. Si in priuilegio tamen alicuius ciuitatis Princeps illius limites declarauerit, & diſtincte affirmauerit, & contrariũ per publicum inſtrumentum affirmatiũ reperiatur, magis creditur teſtimonio Principis, quam in ſtrumento publico, ſi ſecundũ Andr. de Iſcrit. in §.

895 ſcimus quo tempore miles in vſibus ſcudorum: notar Iaſ. in conf. 65. lib. 3. Et tradunt plures Doctores, quos late reſert & ſequitur Aymon de antiquitate tempor. l. p. nu. 1. cum pluribus ſequentibus fol. 25. quia per priuilegia Principum conſtat de limitibus, ſi vt probatur in §. dictum inſtituta quibus mod. ius pat. poteſt. ſoluit. notar Bald. in l. 1. C. finem tegu-

896 dorum, maxime quando priuilegiũ

eſt antiquum: nam in probandis rebus, & factis antiquis leuiores probationes, & reſtes de auditu ſufficiunt, ſi iura notare in l. cũ aliquis. C. de iure delicti. & in c. cũ cauſam de probation. l. 1. §. idem Labeo, ff. de aqua pluuiæ arcenda cũ concordantibus.

E T vnum circa locorum paſcua eſt notandum, quod quoties paſcua nõ ſufficiunt, communio paſcuorum, quæ eſt inter aliquas ciuitates, & loca diſſoluitur: ſi ita Abb. in c. dilecti n. 7. de arbitr. Rodetic. Xuarcz allegatione 15. in fine. Et alij, quos reſert, & ſequitur Couarr. lib. 1. variarum reſolutio. c. 17. nu. 11. verſ. his vero.

E T nunquam obliuiſcatis, quod quod ea ſemper Principis eſt mens, quod quando priuilegiũ incipit eſſe nociuũ, ipſo iure reuocatur ceſſante, ſi C. ſuggeſtum de decimis, l. ex facto, ff. de vulgari. l. nemo, vbi Ioan. de Placca, C. de dignitatibus lib. 12. l. 43. cir. 18. part. 3. ibi: *Que ſe torne en daño de muchos comúnmente, tal priuilegio como eſte dezimos; que de la Era que camẽço a tornarſe en daño de muchos, que ſe pierde, y no deue valer.* Et ratio eſt, quia noua cauſa ſuperueniens tollit priuilegiũ, ſi vt per Tiraquel. in l. ſi vnquam. C. de reuocand. donat. verbo donationem largitus, nu. 279. Quia etiã leges ex cauſis iuſtis poſtea emergentibus mutari debent, & non debet de conſanguinitate, & affinitate, l. ut. 1. part. 1. ibi: *E non deue auer ruer guença en mudar, e emendar ſus leyes, quando entender, e le moſtraren razón por do lo deua hazer.* Publica namq; vtilitas eſt ſinis legum, & aliarum diſpoſitionum Principum, ſi vt patet

pater ex ptoctio patris a. i. cum pu
blica utilitas semper præferatur pri
uata, per authent. res quæ C. cōmu
nia delegatis, & vbiq; Princeps
concedit priuilegium in his, quæ re
cipiunt causæ cognitionem; vel par
tioni multum lædunt, debet pars cuti
903 ri, ¶ vt notat Bart. in l. 1. notabili 2 C.
de temporibus appellat. & alij quos
citatur Tirac. in tit. res inter alios acta,
versic. quinto hinc est, & dicit ad præ
positum Bald. in extrauag. ad reprimend.
in verbo videtur circa finem,
quod Princeps per priuilegium non
potest tollere præscriptionem præe
ritam, per quamvis parti quæ situm
904 fuit, ¶ notat Balb. de præscript. 5. p.
quintæ partis principalis q. 8. nu. 1.
Quod confirmatur ex dictis per Ay
mon de antiquit. tempor. 4. p. n. 210.
quod lædunt Bald. in l. Imperiū;
in lectura. 1. col. 3. nu. 20. ff. de iurisd.
omni. iudic. & alij, quos refert Pinel.
de rescind. vedit. 1. p. c. 3. n. 4. Et hinc
est, quod ius acquisitum per præscri
ptionem difficilius amittitur, quā ius
905 acquisitum per priuilegium; ¶ secun
dum Innocent. in c. accedentibus,
versic. vnde si forte de priuilegijs, Fo
lin. in c. accedentes de præscription.
limit. 4. Aymon de antiquit. tempor.
4. p. n. 211. quem viciose retulit Au
dan. de exequend. mand. regū. c. 1.
n. 24. versic. interest tamen. Itē, quia
multoties in priuilegijs à Principe
concessis, & in legibus Regibus in
ueniuntur illa verba, *Nulatenus, nul*
lo modo, deinceps, vltcrius, est notan
dum, quod talia verba omnem cau
906 sam, & causam comprehendunt, ¶
per tex. in c. Constantinus 3. q. 1. vbi

probat, quod per talia verba est
sublata potestas dispensandi ab infe
rioribus, glos. in Clement. hi qui de
etate, & qualitate, l. fin. C. de restam.
milit. ibi: *Nullo modo concedimus,*
& talia verba significant priuationē
ipso iure secundum Bal. in c. cum
accessissent col. 3. de constitut. versic.
alterius esset, vbi Barbac. & ipse Bal
dus in c. si diligenti de foro comper.
& in l. fin. C. si quibus ex causis ma
iores, Tiracquel. in l. si vnuquam. C. de
reuocand. donat. in verbo reuocatur
n. 106. Et quod per illam dictio
nem vltcrius, ipso iure tollatur ius pe
tendi, ¶ tenet Bald. & Barbac. Cor
set. & alij, quos refert, & sequitur Ti
racquel. in dicto verbo, *Reuertatur,* di
cto n. 106. & faciunt per nos tradita
in tractatu de Regia gabella. 4. p. 5.
2. à nu. 54. & per Azeued. in l. 3. tit.
4. lib. 1. Recopil. lib. 4. Ex quibus da
tur intellectus ad l. fin. tit. 13. lib. 4.
Recopil. ibi: *No lo puedan pedir mas,*
& ad l. 2. tit. 20 dicto lib. 4. ibi: *Que no*
puedan suplicar; & ad l. 10. tit. 7. lib. 5.
ibi: *No pueda auer otro pleito;* & ad l.
1. tit. 8. dicto lib. 4. noue Recopil. ibi:
No dende en adelante, quæ omnia
verba priuationem important, ¶ vt 908
in simili statuto tenet Rebuffus ad
Regias constitutiones Gallicas, tit.
de mercatoribus minutatim venden
tibus art. 1. glbf. 19. tom. 2. qui alia lu
ta allegat. Et datur etiam intellectus
ad l. 1. tit. 2. lib. 5. Recopil. ibi: *Si se*
entienda ser mejorada taetra ni expref
samente por ninguna manera de con
trato entre rriuos. De qua per Mor
quechū de bonorum diuisione lib.
4. c. 13. à num. 58. cum sequentibus.

Tractatus de priuilegiis

Quæf. 169 GRATIAM tamen obtinens, seu remissionē de homicidio, quod aliā perpetraverat, si cōtingat, aliud homicidium teiterasse, de quo habuit similiter à Principe gratiam, & remissionē, non facta mēione præcedētis homicidij, nō erit à secundo homicidio liberatus, & nihilum sibi gratia, aut remissio suffragatur, † secundum Guilielm. de Cum. in l. 3. C. de Episcop. audient. sequitur Andr. Barbae. in c. super literis de rescriptis. 24. col. subdens ex hoc Bononiæ vidisse quendam decapitari, quia non fecerat mentionem in remissione secundi homicidij de gratia, & remissione obrenta de præcedenti homicidio. Idem refert, & sequitur Ias. Mayn. in l. præscriptio. C. si contra ius, vel viliū. publicam, & in l. nec damnosa, per text. ibi. C. de precibus Imperat. offertend. & Felin. in cap. postulasti de rescriptis, & Thomas Grammat. in voto 10. num. 12.

Quæf. 170 SED si per priuilegium, vel gratiam Principis concessus fuerit alicui usufructus alicuius prædij, vel cuiuslibet rei fructiferae, talis usufructus finitur per spatium centum annorum, 910 † l. an usufructus, ff. de usufructu, ubi Angel. & Doctores, l. 26. tit. 31. part. 3. Quod limitat Greg. Lopez in dicta l. 26. in glos. verbo, *Ciē años*, quando in priuilegio, vel gratia adiectum fuerit illud verbum perpetuo, qui ponit alias limitationes.

Quæf. 271 VERBA etiam priuilegij, vel 911 scripturae debent esse manifesta, † & non obscura, l. 3. tit. 4. par. 1. ibi: *E por esso non lo deve hazer en manera que no muestre bien y abiertamente lo que*

dixere. Vnde est, quod quando verba priuilegij, vel scripturae sunt in obscura, quod nullum habent intellectum, nec valet priuilegium, nec scriptura, † glos. in cap. de summa Trinit. & fide catholica, in verbo simplex, ubi tenet Abb. colum. 4. & Bald. in l. voluntatis, C. de fideicommissis, quos refert, & sequitur Greg. Lopez in dicta l. 3. tit. 4. par. 1. in glos. verbo, *Que no muestre bien*. Ex quibus deducitur illa quaestio per Doctores valde controuersa, videlicet, quod si concessum fuerit alicui, ut vendat rem immobilem inalienabilem, dummodo ex illius pretio alia prædia emat, teneat illa emere in ciuitate sua, & non satisfacit emendo in alio territorio, † ex opinione Alexand. quem refert Ias. in l. si fideiussor. §. si necessaria. ff. qui faciant, cog. nu. 2. tenet Boet. decis. 99. nu. 4. quia promittens dare fideiussorem, renetur dare de illa ciuitate, vel loco, ita Bart. Angel. Bald. Cuman. & Paulus de Castro in dicto. §. si necessaria, & Boet. dicta decis. 99. num. 4. Sed Ias. ubi supra num. 7. & 8. tenet sufficere; quod prædia emat in alio territorio, & loco eiusdem provinciae, dummodo non multum remoto, qui dicit ita consuluisse ipsum Alexand. in consil. 57. volum. 3. col. 2. quam opinionem tenet Azueto in l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopilar. n. 6. quod comprobatur, quia licet regulariter promittens dare fideiussorem voluntarium, teneatur dare illa ciuitate, vel loco, iuxta opinionem Bart. & aliorum scribentium, Orosius tamen in dicto. §. si necessaria, tenet esse commuicra

munem traditionem, quod sufficit dare fideiussorem idoneum ciuem, aut extrinsecum, dummodo sit eiusdem
 214 prouinciae, & eiusdem territorij, ¶ quem sequitur ipse Azeued. in d.l. 1. nu. 8. qui Azeued. in l. 3. tit. 16. lib. 5. Recopil. nu. 3. & 13. tenet cum Roderic. Xarez in l. 2. tit. de las emplaçamientos. §. 2. nu. 11. quod quoniam habet fideiussorem, quæpi præstare tenetur in sua ciuitate, sufficit præstare fideiussorem alibi, dum tamen non sit in loco multum remoto, nec extra prouinciã, & qui tenetur, *se arraigar*, sufficit, si bona habeat in alia
 215 ciuitate alterius territorij, ¶ secundum Ias. in l. sciendum. ff. qui satisfare cog. n. 2. Socin. nu. 12. Azeuedo in dicta l. 1. tit. 10. lib. 9. Recopil. nu. 3. & 13. & qui non reperit fideiussorem in loco, ubi præstare teneatur, poterit alibi præstare; dummodo iurei non repetiti in sua ciuitate, l. de die. §. iubetur. ff. qui satisfare cogatur, in Casti llo in l. 66. Tauri, in glossa verbo, *de se arraigar*, versic. sed pone obligatus: in fideiussore autem necessario nulli dubium, quin possit dari in aliquo loco, & territorio eiusdem prouinciae, per l. si fideiussor. §. si necessaria in principio. ff. qui satisfare cogat. ubi communiter Doctores, & quæ sit necessaria, quæ voluntaria satisfactio, ¶ traditur in l. de die. §. tutor, ubi glossa, & Doctores. ff. qui satisfare cogat. & per Xarez dicta l. 2. titulo de las emplaçamientos, §. 2. num. 18. Lafarte de decima præstanda cap. 18. num. 19. Sed peculiari privilegio concessum est in materia Regiarum gabellarum, quod sufficit, si fideiuf-

sor præstetur ex toto Regno, ¶ per l. 217 2. tit. 10. lib. 9. Recopil. ubi tenet Azeuedo, & Castillo in dicta l. 66. Tauri, verbo, *de se arraigar*, & Lafarte ubi supra dicto cap. 18. num. 18. & 19. unde veram puto considerationem dicti Azeued. in dicta l. 1. num. 9. videlicet, quod si virtute aliquius licentiae, vel privilegij concessum fuerit possessori aliquius maioratus aliqua prædia vendere, & ex pretio alia prædia, vel redditus Regios emere, quod possit emere prædia vel redditus, licet sint extra ciuitatem, ubi maioratus constitutus est, & in alio territorio eiusdem prouinciae, quam considerationem veram existimo, nisi aliud in Regia licentia, vel privilegio dispositum sit. ¶ 218

¶ Et quamuis de iure communi numerus duodecim liberorum excuset à muneribus personalibus, patrimonialibus; & Regalibus iuxta tradita per Gregor. Lop. in l. 2. tit. 17. par. 6. in glossa verbo, *cinco hijas*, ex opinione Bart. Alexan. & Angel. iure tamen Regio aucto talis liberorum numerus non excusat à muneribus Regalibus, nec à gabelle solutione, ¶ per l. 1. tit. 18. lib. 9. Recop. 219 quæ expressa est pro hac opinione, quam tenet Auendan. de exequen. mand. Reg. in r. p. c. 19. n. 26. & Azeued. in dicta l. 1. num. 18. & 19. Quod existimo verum, nisi aliter speciali privilegio, & Regia concessione, vel gratia fuerit dispositum contra dictæ legis dispositionem, quod concedi aliquando testantur supra relati Doctores Regnicolæ. Sed & illud cuius animaduertio, quod privilegium mi-

O 4 noris,

Tractatus de priuilegiis

noris, pro quo quis fideiussit, prodest fideiussori, quoties fideiussor ipse habet regium contra minorem, et ut habetur in glossa fina. in l. 2. C. si aduersus donationem, ubi tenet Albericus, & Azucd. in l. 2. titulo. 17. lib. 2. Recopilationis numero. 30.

Reg. 173 CÆTERVM cum de priuilegiis explicatione sit noster sermo, notandum est, quod iudex, aut officialis, qui a residendi ratione aufugit ab ecclesia, extrahendus est, nec eius immunitate potitur, et per l. vnic. C. ut omnes iudic. tam civil. quam criminal. tenet Paris. de Puteo de syndicato verbo officialis, cap. 8. numer. 6. & 7. folio 32, & in parte probatio in syndicato fol. 116. in fine, & Paz in praxi. r. tomo. 5. p. cap. 3 §. 3. num. 179. Auiles in cap. pratorum, cap. 1. in verbo *dada*. nu. 25. Casullo Bobadilla in politica. 2. par. lib. 2. cap. 14. num. 77. & lib. 5. cap. 2. numer. 120 facit text. in cap. vxor 17. q. 4. Pro quo etiam facit, quod ad reddendam rationem curiae, & alicuius administrationis est quilibet remittendus ad locum, ubi administrat, et per l. 1. & 2. C. ubi de ratiocin. agi oportet. l. 31. tit. 2. part. 3. ubi Greg. l. op. l. 12. in fin. eodem tit. & part. tenet Auiles ubi supra cap. 17. in gloss. verbo *entreguen*, nu. 11. & Gomez de Leon in sua censure. c. 69. Facit præterea, quod illi, qui tenentur reddere rationem Regi, vel Imperatori de aliquibus redditibus, vel tributis Regalibus, possunt ab ecclesia extrahi, et per l. 5. tit. 1. p. 1. de quo vide Greg. l. op. in l. 2. d. tit. 11.

p. 1. in gloss. verbo *por denda*, in fine, qui tenet, quod de iure Canonico debitor Regionum tributorum gaudet immunitate ecclesiastica, et Ex quibus puro sustentabilem esse opinionem, quod illi, qui ratiocinia dare tenentur de aliqua administratione, ab ecclesia extrahi possunt, et quod aperte probatur in d. c. vxor 17. q. 4. ubi etiam probatur, quod quilibet potest huic priuilegio ecclesiasticæ immunitatis renuntiare: et quod tenet Molanus in l. fin. tit. 5. lib. 1. fori Regalis in fine, per dictum cap. vxor, ut latius habetur infra nu. 1038.

Reg. 174 ET cum in multis regionibus, & locis, sicut in mea ciuitate Ronda sit priuilegium concessum, quod ciues nati, & baptizati in dictis locis præferantur in ecclesiasticis beneficiis, est notandum, quod si parentes ciues ratione belli, vel pestis a sua auferantur ciuitate, & alio in loco commorati fuerint, in quo filius dicto tempore natus, & baptizatus fuerit, talis filius non propterea desinit esse ciuis illius loci, & ciuitatis, in quo parentes amice fugam debebant, & consequenter omnia priuilegia beneficialia, & cetera, quæ talibus ciuibz concessa sunt, et per l. assumptio §. filius. ff. ad municipal. l. huiusmodi. §. legatum. ff. de legat. 1. ubi tenet Iason notabili 4. & Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas, titulo de Regestis, seu libris baptismi, articulo 1. numero 17. volumine. 2.

Reg. 175 EX Quibus inferitur questio admodum notabilis, utrum priuilegium de *labrança*, y *criança*, ciuibz,

uibus, & habitantibus in aliqua ciuitate concessum, extendatur ad res *de labrança, y criança*, quæ exita illam ciuitatem coluntur, & colliguntur per ipsos cines, & habitatores ciuitatis. † In qua quæstione pro parte affirmatiua primò facit text. in l. eius 27. §. si quis negotia, ff. ad municipal. vbi si quis in colonia colit agrum, si in municipio vendit, & emit, dicitur ciuis illius municipij, & priuilegium ciuibz concessum comprehendit comitatus, † Barthol. in l. 2. numero. 4. ff. de verborum signification. qui est videndus, vbi additio multa iura allegat, Felin. incap. Rodolphus numer. 10. de rescriptis, qui plures Doctores, & consules allegat. Facit præterea, quod natus in castro subdito ciuitati Perusij, licet castrum sit in ducatu, dicitur ciuis Perusinus, & ideo natus in aliquo vico ciuitati subdito dicitur ciuitatis illius vicinus, & eius priuilegijs fruatur: † ita Barthol. in l. 1. numero. 5. ff. ad municipal. per text. in l. qui ex vico eiusdem tituli, vbi aperte probatur, quod appellatione ciuium veniunt omnes de territorio, l. qui in continentibus, ff. de verborum signification. Batt. in l. non dubito, ff. de captiu. glossa in cap. 1. de vsuris lib. 6. Cardinal. in dicto cap. Rodolphus; Bart. consilio. 196. l. nulli, §. quod si ex vico, C. de Episcopis & clericis, vbi Doctores Alexand. in dicta l. 2. ff. de verborum signification. & in rubrica. ff. soluto matrimonio columna. 4. & consilio. 262 volum. 6. tradit multa de hoc Go-

mez de Leon in sua centuria cap. 20. & Menochius consilio. 80. volum. 1. à nume. 9. cum sequentibus, text. in l. ciues, C. de incolis lib. 10. de quo vltra Menochium dicto loco videas multa in volum. 2. communium opinionum in nouis lib. 17. pagina. 315. column. 1. in fine, & Burgos de Paz in l. 1. Tauri. 1. parti. numer. 388. Mascard. de probatio. volumine. 3. conclusionem 1531. l. 2. titulo. 2. partita. 4. in fine, vbi glossa final. Deinde facit pro parte affirmatiua, glossa in cap. ius quæritum, verbo quod nulli. 1. distinct. vbi appellatione Romanorum omnes subiecti Imperio Romano comprehenduntur, † quam glossam latè exponat Felin. in dict. cap. Rodolphus numer. 10. facit etiam, quod priuilegium loco datam, personis etiam videtur concessum, † cap. per exemptionem cum materia, vbi Geminianus de priuileg. lib. 6. Roman. consil. 180. vol. 1. Aretin. in c. nullus de foro competenti, Decius in l. in omnibus nu. 16. ff. de regulis iuris. Et vltorius facit, quod priuilegium concessum loco, ciuitati, & vniuersitati, dicitur reale, † Dinus in cap. priuilegium nu. 7. de regulis iur. lib. 6. Batt. in l. fin. numero. 5. ff. de seruitude legat. Bald. in l. omnia, in principio. C. de Episcopis, & clericis, Ancharan. consil. 317. col. 2. versic. 1. Aretin. in dicto cap. nullus de foro competenti, Roman. consil. 108. Bellon. consilio. 20. numer. 9. & Zasius libro. 2. singul. respons. cap. 4. in fine: Sed priuilegium reale de sui natura transit ad alias personas, † l. forma §. quam

Tractatus de priuilegijs

§: quanquam. ff. de censibus. l. 1. §. permittitur. ff. de aqua quotidiana, & aestiua: ergo debet trāsire ad ciues alicuius ciuitatis, qui ab alio loco acquirunt res *de labrança, y criança*. Menoch. de p̄sumption. lib. 3. p̄sumpt. 103. nu. 24. fol. 392. Fulciatur que pars affirmatiua, quia quando Princeps concedit alicui officium rebellionis alicuius ciuitatis intelligitur concessum in toto territorio, † que est communis opinio relata à Iaf. in l. beneficium. ff. de cōstitut. Princip. nu. 15. Sed pro contraria parte negatiua, & sic quod dictum priuilegiū, *de labrança, y criança*, non extendatur ad res quæ in alio loco colliguntur, primo facit l. 14. & 17. tit. 18. lib. 2. Recop. ibi, *que moran y yumen: & ibi, y cosas que en la dicha villa, y sus terminos tuuieren, y trataren, y no fuera dellas*: & ibi, *de la cria, y labor que en el termino dellas se hiziere*. Secundò pro parte negatiua facit rex. in c. Rodolphus de rescriptis. ubi appellatione ciuitatis Sagienſis non continetur diocesis Sagienſis, & è contra. † Tertiò facit, quod appellatione ciuitatis non continetur territorium, † glossa in c. ego Ludouicus distinct. 63. c. fin. 12. q. 2. l. 2. ff. de verbor. signific. l. si cū dies. §. si arbitet. ff. de recepte arbit. Quartò pro hac negatiua parte facit rex. in l. forma. §. si vero. ff. de censibus, ubi tributum debet solui, 937 ubi terra, quæ colitur sita est. † Quintò facit, quia quando priuilegium assimilatur rescripto grāe est odioſum, & per consequens restringendum, 938 sum, † regula odia, de regulis iuris lib. 6. Menoch. de arbitrarij. lib. 2. c. cen-

turia 1. casu 201. num. 6. cap. quamuis de p̄bend. lib. 6. Decius in c. super literis de rescriptis. numer. 5. Sextò facit text. in cap. 5. de priuilegijs lib. 6. ubi si quis est exemptus, non conueniatur coram ordinario alicuius loci, si delinquit, vel contrahit in alio loco territorij, non est, nec censetur exemptus. † Septimò 940 facit, quod priuilegiarius non debet excedere metas, nec limites priuilegijs. C. porro, cap. parentibus de priuilegijs, † glossa verbo excedant in cap. 1. de priuilegijs lib. 6. 941 Sed nihilominus primam affirmatiuam opinionem veriore, & equiorem censetur, eaque retenta facilis est responsio ad fundamenta pro parte negatiua adducta: & ideo ad primū fundamentum d. l. 14. & 17. neu. 18. lib. 2. Recopilacion. respondetur, quod predictæ leges sunt locales, & speciales, & non loquuntur de priuilegio ciuibus concessio, & ad nostram questionem adaptari non possunt, sicuti manifestè ex eorum verbis patet: disponunt enim in dissimili casu, militatque in eis dissimilis ratio. Et etiam respondetur, quod verba priuilegij debemus acquiriti conformare, etiamsi aliter sonent, † Iafon in l. beneficium, ff. de constitution. Princip. numero. 12. & equitas suadet, quod priuilegium ciuibus concessum extendatur ad res *de su labrança, y criança*, quæ extra ciuitatem colliguntur: Et ad secundum fundamentum allegatū pro parte negatiua, videlicet de text. in c. Rodolphus de rescriptis, † respondet, quod loquitur de rescripto ad

lites

lices concessio, quod debet restringi, per tex. in c. sedes eodem titulo. Et etiam ad tertium fundamentum negatiue partis respondetur, quod iura pro eo allata non procedunt in beneficio Principis, quod latissime est interpretandum, ¶ per dictam l. beneficium, ff. de constitution. Princip. sed in privilegio tertio damnum allaturo. Respondeturq; quarto fundamento partis negatiue de tex. in l. forma. §. si veto, ff. de cōsibus, quod procedit, quando terra quæ colligitur, & dominus terre tributarius, sunt extra ciuitatem liberam, nam secus erit (vt in nostra questione) si persona est in ciuitate libera, & terra, quæ colitur, est in alio loco: ¶ tunc enim solui debet tributum, vbi habitat dominus tanquam incola illius ciuitatis, quod si libera est, nullum solvere tributum tenetur, l. incola. ff. ad municipal. Et eodem modo respondetur quinto fundamento, quod privilegium ciuibz cōcessum, de quo in nostra questione, non assimilatur rescripto gratiæ, quia fuit cōcessum ob ciuitatis honorem, & remunerationis gratia, vt habetur in huiusmodi privilegijs, quæ viderim, vbi verba, *Por hazeros merced, y por los servicios de vos reyesidos*. Sextoq; partis negatiue fundamento respondeatur, quod text. in dicto cap. 1. de privilegijs lib. 6. idcirco non extenditur ad territorium, ne laedatur iurisdictio ordinaria Episcopi Pictauiensis. ¶ Et eodem modo responde ad septimum fundamentum dictæ partis negatiue, quod in nostra prædicta questione non excedit quis metas pri-

uilegij, quia non resultat damnum priuilegiato, sed potius commodum ciuibz priuilegiatæ ciuitatis, quæ ciuibz ampliat, & illustratur, ¶ quæ fuit causa finalis priuilegium concedendi: & ideo priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibz concessum extendendum putauit ad res *De labrança, y criança*, quas ciues colligunt in alio loco, quæ nec formam, nec nomen mutant: & adeo vera est isthæc affirmatiua opinio, quod si dictum priuilegium, *De labrança, y criança*, ciuibz concessum, non extenderetur ad res, *De labrança, y criança*, quæ alio in loco à ciuibz coluntur, & colliguntur, pene frustraretur dicta dispositio, & priuilegium: cum plerumq; ciues terram colunt, & sua habent armenta extra terminos ciuitatis; in qua habitant, & lex atque dispositio licet pernalis, exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quod si non extenderetur, frustraretur eius dispositio, ¶ per text. in cap. si ciuitas de sentent. excommunicat. lib. 6. vbi Doctores, & frater Manuel Rodriguez in sua summa cap. 90. titulo de donatione in principio.

ET cum de explicatione priuilegiorum sit nostræ sermo, & quod iudic debitoribus, qui sua debita soluere non possunt, vtantur illo dilationis privilegio: sibi concessio à lege fin. C. qui bonis cedere poss. & à l. 3. & 6. titulo. 13. parua. 5. de quo passim Doctores, operæpretium putauit, examinare illam questionem, valde frequentem, & à nemine ex-

Quæst. 176
Cap. 27.

notis

Tractatus de priuilegiis

nostris agitatum. utrum si debitor petens dilationem laicus sit, & ex creditoribus aliquis singulae, & aliqui clerici, vel ecclesiastici, illa dilatio petenda sit, & causa agnoscenda coram iudice laico, vel coram ecclesiastico. ¶ In qua questione tenendum videtur, iudicem ecclesiasticum esse competentem, & coram illo clericum conveniri debere. Primo, quia iudex secularis incapax est ad cognoscendum de clericis, & ecclesiasticis rebus etiam ex protogatione, & renuntiatione partium, ¶ ex text. in c. 1. 3. & 4. c. ceterum. c. cum non ab homine. c. nouit. c. qualiter de iudic. text. in c. 1. 3. & 4. & cap. cum sit generale. c. quod clericis. c. si diligenti. c. significasti cum alijs concordantibus de foro competenti. l. fin. ad fin. tit. 5. par. 5. l. 56. & 57. tit. 6. part. 1. Secundo, quia licet magna sit inter Doctores contentio, an incapax laicorum erga ecclesiasticos sit de iure diuino, an de positivo, & hec contentio sit in duas communes opiniones diuisa: ¶ iuxta tradita à Cardinal. in c. perpendimus de sentent. excomm. & à Doctoribus in c. ecclesia sanctae Mariae de constitutio. Abb. in c. si clerici de iudic. num. 23. Nauar. in c. nouit eod. tit. 3. notabili. Couar. in pract. questio. c. 31. in princ. Roland. à Valle in consil. 23. n. 18. vol. 1. & Lelio Jordan. de maioribus Episcoporum causis, cap. 8. Ofio de haeresibus nostri temporis lib. 2. tit. de legitimis iudicib. fo. 157. Marin. Ledesm. in 2. 4. q. 20. art. 4. conclu. 6. Burfat. 397. n. 10. vol. 4. Innocen. in cap. 2. de maiorit. & obed. Bald. Angel. Albertic. & Fulgos. n. 31

in libemus. C. de sacrosan. eccles. Aluato in rubr. de iudicijs, & in cum non ab homine eod. tit. n. 39. Menoch. de recuperanda posses. remed. 15. n. 210. Duaren. de sacris ecclesiae ministerijs lib. 1. c. 2. Palac. in 4. dist. 23. disput. 3. conclu. 3. Aluar. Valasc. consulatione 100. n. 8. Tamen concordia communis est, quod in temporalibus laicus iudex est incapax de iure positivo: in spiritualibus autem de iure diuino, ut resoluit Couar. ubi supra, Roland. consil. 523. à n. 6. Lancelot. Conrad. in templo iudicij lib. 2. c. i. latissime Ioan. Garc. Galle gottact. de nobilit. glos. 9. n. 8. & 27. Tertio facit, quia iudex secularis, qui cognouit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, ¶ 251 tex. in authent. statuimus, C. de Episcop. & clericis, tenet Rebuffus ad Regias constitutiones. in proemio glos. 5. n. 33. & Bobadilla plures allegans in polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 8. qui in n. 2. cum seqq. Extendit hanc conclusionem, ut secularis non possit cognoscere contra clericos licetiose etiam de consensu Episcopi, ¶ argum. glo. 253 verbo discuti in c. si Imperator. 96. dist. glos. in c. quandoquā, verbo diuino de censibus lib. 6. l. fin. in l. est receptum col. 2. ubi Orat. n. 112. ff. de iurisd. omni. iud. Quarto praeterea facit, quia licet sit verum, quod iudex incompetens sit competens, vel ex protogatione pet. l. 1. & 2. ff. de iud. c. 1. c. significasti de foro competenti: vel ex reconuentione, l. cum Papinianus, authentica & consequenter de sentent. & interlocutio. omni. iudic. cap. 1. & 2. de mutuis petitis. vel ex incidentia,

254 denia. l. quoties. C. de iud. si iudex ta
men secularis non tantū est incōpe-
22 tens, verum etiā, vt dictū est, incapax
est, qui non potest fieri capax ex inci-
dentiā, vel prorogatione, vel alia iu-
sta causā, vt aliqui existimāt, quia nō
355 est modus tollendi in capacitatē, t c.
tuam de ordine cognitiō. tenet Co-
uarr. in 4. Deret. l. c. 8. §. 3. n. 4. quod
secus erit in iudice ecclesiastico, qui
per incidenciā, & annexitatē cognos-
cit de causā profana, & pœna impo-
356 sita. Itā Conrad. super conf. 169, Fe-
deric. de Senis, & Alexandrinus in c.
gemma n. 3. de sponsalibus, 159, in c.
de prudentia de donat. inter vir. &
vxo. vbi glos. verbo assessorie, Petr.
Gerar. in singul. 26. quē refert, & se-
quitur Couarr. in 4. decret. c. 8. §. 12.
n. 3. ad fin. 2. p. Paul. de Cast. in l. ordi-
narij, C. de reuend. n. 4. col. 2. Cagn.
in l. diffamari, C. de ingen. & manu-
mis. n. 10. referens Felin. in c. cū sit
generale de foro cōpet. n. 6. Et quin-
to facit pro hac primā opinione,
quod laicus, qui conuenit clericū, &
ecclesiam corā seculari iudice, perdit
357 causā, t c. inclita. 11. q. 1. vbi Archid.
facit athen. statutus. C. de Episc.
& cler. tenet Villalob. in c. ratio mille
cōmun. opin. in verbo clericus n. 2.
qui dicit cōmūne opinione, refert
plures DD. Bobad. in polito. 2. lib.
2. c. 18. n. 20. Septimo facit, quod de
vniuersa ecclesia male iudicat, qui
358 querit iudicē laicū in causā ecclesie, t
c. placuit 1. & 2. 11. q. 1. Sed pro parte
contraria, & sic quod in questione
proposita iudex secularis cognoscat
de causā dilatiōis debiti contra cre-
ditores seculares, & ecclesiasticos, pri-

mō facit, quia de facto rei ecclesiasti-
ce potest laicus cognoscere, t iuxta 259
cōmunem opinionē ab omnibus ap-
probatā, p̄sertim à Bart. Ias. Alex.
in l. quoties. C. de iudic. Menoch. de
recuperāda posses. remed. 19. n. 338.
qui dicit magis cōmunem, & recep-
tā de reuend. posses. remed. 3. n. 336.
Villalob. in c. ratio mille cōmun. opi-
niō. in verbo iudex secularis n. 107.
tūi seqq. & concilijs Humada in
scholijs ad Greg. Lop. in l. 58. tit. 6. p.
1. glos. 2. n. 5. vers. quā cōmunis fol.
77. quā probat Bobad. infinitos Do-
ctōres allegans in polit. 2. 10. lib. 2. c.
18. n. 335. Sed in p̄dicta questione
tantū de facto, & sic de concedenda
dilatiōe tractatur, ergo conuenit
cognitiō seculari iudici. Secūdo, hac
pars fulcitur, quia si sunt plures secu-
lares contententes, cū quibus vnus
est clericus, potest iste clericus cum
alijs corā iudicē laico cōueniri, t 1. 260
ff. de quibus rebus apud eundē iudi-
catur, tradit multa Bobadilla in polit.
lib. 2. c. 18. n. 179. litera. C. Et hoc ra-
tione connexitatis, vt in glos. dictę le-
gis prime, & cōsuetudinē causę diuidi
nō potest etiā ex beneficio proroga-
tiue, t l. nulli, C. de iud. ibi: *Ex benefi-* 261
cij prorogatiua, hac opinionem tenet
Sepph. Auferer. tract. de potestate se-
culari regal. 2. nu. 15. in vol. 9. tract.
Doctorum fol. 101. col. 4. ponit exē-
pla Menoch. de arbitrar. lib. 2. centu-
ria 4. casu 371. num. 10. quia vbi est
identitas actionis, sed personarum
diuersitas, vnus tantū iudex admi-
dus est, secundum Matth. de Afflic.
detif. 354. nu. 15. versic. quarto, cum
seqq. & quando est cōuenienda vni-
uersitas

Tractatus de priuilegiis

uersitas laicorū, & clericorū, cuius maior pars est laicorū, conueniri debet corā iudice seculari: ita Bart. in l. fin. ff. de collegijs dicitur nu. 15. qui hoc tenendum dicit, dummodo conueniatur communitas clericorū super bonis temporalibus: ita etiam tenet Sicul. in c. ex literis de constitut. & in c. si diligenti de foro compet. & Florian. in l. capenundarum, §. her maphroditus in fin. ff. de testib. Bald. in authent. habita, C. ne filius pro patre col. 15. versic. dicto de scholaribus, vbi Salicet. nu. 39. Zabarella in c. accepimus de fide instrument. tenet dictus Stephan. Auffer. vbi supra n. 26. qui omnes Doctores tenent, quod si numerus clericorū, & laicorū sit æqualis, quilibet coram suo iudice conueniri debet: ita quam secundā distinctionem, & opinionem tenendam putauit, nec obest fundamenta propria opinione adducta, nam respondetur, quod in prædicta questione iudex secularis cognoscens de dilatione solutionis concedenda nihil aufert, videtur de rebus clericis, vel ecclesie: nam quod differtur non aufertur, ita l. si furioso iudice, ff. de iudic. estque notandum, quod clericus pro solutione tributi impositi super re, quæ ad eum deuenit potest conueniri coram iudice laico, ita tex. & ibi Doctores in l. de his clericis, C. de Episcop. & clericis, tenet per alia multa iura, & authores, Gregor. Lop. in l. 51. tit. 6. part. 1. in gloss. verbo, *Per rationem*, & Ioan. Guicci. in pract. question. lib. 1. q. 4. num. 2. & q. 232. num. 9. & Azcued. in l. 11. nu. 12. tit. 3. lib. 1. Recop. & suadetur,

quia creditor potest consequi debitū suū super bonis emphyteuticis ecclesie ratione vtilis dominij: ita Al. ban. consil. 28. num. 6. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent. 2. casu 180. n. 15.

S E D cum hoc priuilegium reale concessum sit clericis, & ecclesijs, ne eorum prædia soluere teneantur gabellas, collectas, vel alia onera similia: ita iuxta tex. in c. non minus de immunit. ecclesie. c. 1. eodem tit. lib. 6. c. graue de sentent. excommun. l. sacrosancta. C. de sacrosanct. ecclesie. l. de his. C. de Episcop. & clericis, tenet Zabarella consil. 12. nu. 2. & laicissimè Dueñas in regula 100. num. 1. est maxima inter Doctores contentio, an emphyteutæ ipsorum clericorum, & ecclesiarum hoc potantur priuilegio, immunesque sint à gabellarum, collectarum, & similiarum onerum impositione. ita In qua questione Doctores in varias sunt diuisi sententias. Prima est Bartoli in l. priuilegiat. C. de excusat. munerum lib. 10. affirmantis, quod huiusmodi immunitatis priuilegium concessum ecclesijs, & clericis prodest etiam eorum emphyteutis, & Bart. sequitur Angel. & Ioan. de Plat. in d. l. priuilegiat. l. in authent. quas actiones, n. 42. C. de sacrosanct. ecclesie. Tirac. de retractu cōsanguinit. §. fin. gloss. 13. n. 10. Parpalea in l. placet. C. de sacrosanct. ecclesie. n. 74. Cassan. in consuetud. Burgun. rubr. 4. §. 6. nu. 6. Remig. Goni de charitatiuo subsidio. q. 61. nu. 19. 1047 Dueñas reg. 100. ampliat. 3. & Siluan. consil. 9. nu. 9. & nu. 17. Bald. in l. 1. C. de iure emphyteut. column. 1. Ioannes de Amicis consil. 8. n. 61. & Feli-

Felician. de censib. 2. p. in præfatio:
ne nu. i. qui alios Doctores refert, &
cū hac opinione remanet nu. 2. & 3.
quam dicit in praxi receptā vidisse,
& executorias Regias in eius cōpro-
bationē obtineras, pro qua opinione
adducitur, quod emphyteuta fisci
971 gaudet immunitate concessa fisco, t
l. priuata, l. penult. C. de excusat. m^u
nerum lib. 10. vbi notat Bart. & Luc.
de Pen. Sed fiscus, & ecclesia à pari
ptecedunt, præsertim in solutione ga-
bellæ, & collectæ, & in excusatio-
972 ne solutionis. T Sicut tradunt glos. &
Salicet. in l. i. C. si propter publicas
penfationes, l. prima de priuileg. do-
mus Augustæ, Bart. in l. licitatio, §.
fin. ff. de publican. & vectig. ergo &
emphyteuta ecclesiæ seu debet im-
munitate ipsi ecclesiæ concessa: vt
etiam tenet Euerard. ap. centuria lega-
li, in loco à fisco ad ecclesiam n. 2. Et
respondet Syluano conf. 9. n. 11. con-
tra Brun. in tract. quod stātib. mascu-
lis feminæ nō succedant art. 8. n.
10. vers. nec enim, qui volebat affir-
mate, quod fiscus, & ecclesia nō equi-
parantur in omnibus, sed tantum in
casibus à lege expressis. Aliā autem
est opinio tenentis, quod huiusmo-
di clericorum, & ecclesiæ priuilegiū
non extendatur ad emphyteutas, nec
eo patiantur respectu sui vtilis domi-
nij. Hanc opinionem probat Ifernia
in c. 1. verbo plaustorū n. 56. & 57.
tit. quæ sunt regalia in vrbibus feudo-
rum, Luc. de Penna in l. vnica. C. de
impon. lucrat. descript. lib. 10. Ludo-
uic. Bologn. conf. 54. col. 2. Alex. cō-
sil. 101. lib. 1. Roc. Curt. tract. de cō-
suet. sect. 6. n. 3. & sect. 8. n. 84. Brun.

in d. tract. quod stātib. masculis
art. 8. n. 109. & 110. Socin. Senior cō-
sil. 119. lib. 1. & 216. lib. 2. Bertrand.
conf. 4. lib. 1. Ripa lib. 2. respōs. c. 22.
in fin. & in tract. de peste tit. de reme-
dijs ad conseruandā vbertat. n. 124.
& 128. Roland. Valle cōsil. 118. n. 28.
& Ioan. Anton. Nigris in extrauag.
vnica de vita & honest. clericorum
n. 306. & Auend. de exequend. man-
dat. Regū lib. 2. c. 14. n. 33. qui dicit
ita practicari, & copiosius hanc opi-
nionē, & parrem defendit Aluar. Va-
lasc. de iure emphyteut. q. 17. à 9. 11.
cum seqq. qui innumeros pro hac
opinionē refert DD. quam defendit
Ioan. Garc. Galleg. de expens. & me-
lioratio. c. 12. n. 69. & 70. Alia est opi-
nio sic distinguentiū, quod aut pen-
sio, quam præstat emphyteuta domi-
no directo, nō correspondet ipsi fru-
ctibus, sed pro recognitione præsta-
tur, & tūc emphyteuta grauatur onere
collectatū, & gabelatū, & in hoc
casu ptorecat opinio tenentis, quod
emphyteuta non gaudet immunitate,
qua ecclesia vel clerici gaudēt: aut
veto pēso, quā præstat emphyteuta,
correspondet fructibus, & tunc em-
phyteuta gratari nō potest, & cit hoc
casu ptorecat cōtraria opinio tenen-
tiū emphyteutā ecclesiæ gaudere cle-
ricorum immunitate, quā distinctio-
nē refert Brun. in d. tract. quod stāti-
bus masculis art. 8. nu. 109. vers. dico
igitur alios Doctores referens. Sed se-
cundā opinio verior, & magis recep-
ta est, teste Menoch. de arbitrat. lib.
2. cētū. 1. casu 180. & in 6. cent. casu
682. n. 31. Et sic, quod emphyteuta ec-
clesiæ, q. vtile dominii quod habet,

non

Tractatus de priuilegiis

- non gaudeat ecclesiastica immunitate, & onera gabellarum, & collectarum, & alia similia sustinere debet. Qua opinione retenta responde argumentis, & fundamentis contrarie partis, quod Bartoli opinio in d.l. priuilegiarum. C. de excusat. munerum lib. 10. non multum ab eo probetur, cum asserat, non fetuari de consuetudine Perusij, & quod loquatur in casu onerum sordidorum, à quibus immunes sunt
- 973 emphyteutæ fisci, & Principis, t per l. penultima, C. de excusat. munerum lib. 10. & in hoc casu loquitur d.l. priuilegiarum secundum ipsum Bart. in d.l. penult. & ita intelligunt Parpalea in d.l. placet. C. de sacrosanct. eccles. num. 16, & Ioan. Mauritius in l. ynica. C. de mulieribus, & in quo loco lib. 11. pag. 287. Duenas regul. 100. ampliat. 3. & dictus Aluar. Valasc. d. q. 17. n. 15, & Menoch. de arbitrar. lib. 2. in 6. centur. casu 562. n. 33. Et nil mirum cum ecclesia libera sit ab impositionibus sordidis, t per l. placet. C. de sacrosanct. eccles. & quæ sunt onera sordida datur in l. munerum. §. inter alia, ff. de muner. & honor. & in l. maximatum. C. de excusat. muner. lib. 10. ubi Bart. Ioan. Plat. & Loc. à Pen. quæ nostra opinio cõtra Felic. & alios fuit, quia emphyteuta semper subijct onera realia, t vt resolu. Ioan. Garc. Galle. de expensis & meliorat. c. 15. n. 14. quæ videas: & quia dominium vile, quod habet emphyteuta, nõ dicitur ecclesiasticum, sed profanum,
- 976 & laicũ, t per Anchar. conf. 433. Menoch. de arbitrar. lib. 1. centur. 1. casu 180. n. 8. & cent. 6. casu 561. n. 13. Socin. Jun. confil. 37. in fin. lib. 1. Alex. confil. 9. nu. 2. lib. 5. dictus Anchar. in c. ea quæ col. 17. de reg. iur. & confil. 115. col. 2. Barbaci. confil. 14. lib. 1. Curt. Senior confil. 73. in fine, Brun. tract. quod stantibus masculis artic. 8. num. 106. & dictus Aluar. Valasc. de iure emphyteut. q. 17. d. nu. 11. cum seqq. & leges municipales, & ius commune locum sibi vendicant contra emphyteutas, & feudatarios ecclesie ratione vtilis dominij, t Alex. dicto 977 confil. 9. Decius in cap. quæ in ecclesiis de constitutio. n. 6. in fin. qui dicit hoc non esse contra libertatem ecclesie, nec ipse Alex. conf. 27. n. 4. lib. 6. & Pontifex maximus nõ potest de iure inferre præiudicium succedere debentibus in dominio vtili feudi ecclesiastici, t ita Carol. Ruin. 978 confil. 70. n. 11. lib. 5. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria. 1. casu. 180. num. 13. Et quia licet contra ecclesiam non currat minor præscriptio, quàm quadraginta annorum, per cap. de quattuor de præscriptio. de quo per Gratian. in regula 367. tamen contra vassallũ, & emphyteutã ecclesie currit præscriptio decẽ & viginti annorum. t secundũ Bart. in l. cum spõsus. §. in vectigalibus, ff. de Publicia. in rem action. Angel. & Imolain l. quãtis, ff. de vfucap. Alex. conf. 169. col. 1. lib. 2. Felin. in c. ad audientiam col. penul. de rescrip. Carol. Ruin. cõfil. 168. n. 10. & 12. lib. 1. & conf. 195. n. 2. lib. 2. Alex. cõ. 169. col. 1. lib. 2. & Balb. de præscript. 1. particula quintæ part. princip. reg. 3. vers. secũdo limitata, Menoch. d. casu 180. n. 14. & priuilegium non transmittitur, & mutatur forma & natura rei mutatione perso-

280 personar, et per plerima iura & Doctores, quos recensuimus in tract. de gabellis, 7. p. §. 1. d. num. 7. & mutata personę conditione, censetur etiā mutata conditio bonorum, & cōsequenter extinctum dicitur privilegium,

281 ¶ I. Paulus, ff. de acquir. heredit. l. cum quidam, §. si debitor, ff. de publican. & vectigal. l. hifens, ff. de iure fisci, c. unico, §. verum de iure patronat. in 6. tract. Anchar. conf. 108. n. 5. & Tal. conf. 20. lib. 1. & Tirac. de retract. consanguinita, §. 1. glol. 13. num. 12. & Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 9. casu 562. num. 45.

282 SED Nunc deveniamus ad aliā controuersam quæstionem, utrum privilegiū Ecclesiarum & clericorū transeat ad colonos eorum. ¶ In qua quæstione aliqui Doctores tenent, quod huiusmodi Ecclesiarū coloni possuntur eisdem privilegijs, ut asserit Bar. in l. placet in fin. C. de sacro sanct. Eccles. Abb. in conf. 9. n. 7. & in c. ex parte n. 4. & 5. de decimis, & Zauarel. in Clem. 1. cod. rit. q. 22. & 23. Gra. conf. 130. lib. 1. Egidius Thomatis tract. de gabellis & collectis, §. videndū n. 8. & 9. & Festus in tract. de estim. 4. p. c. 2. nu. 30. & 54. Porti. cōf. 254. n. 9. Duesius reg. 100. ampliat. 2. Bursar. conf. 25. nu. 6. Osasc. in decif. 39. n. 19. Copinus in tract. de privilegijs rusticor. lib. 1. p. 1. c. 12. quoniam D. D. plurima fundamenta pro sua opinione adducit. Sed contraria opinio magis recepta est, teste Menoch. de arbitrar. lib. 2. centuria 6. casu 562. n. 37. quam sequuntur Federicus de Senis conf. 111. nu. 10. Innoc. in c. non eo minus de immu-

nitate Eccles. n. 3. vbi Abb. in 14. Geminian. in c. quāquam de censibus lib. 6. in fin. Salic. in l. vniuersi, c. de vectigalibus, Arcin. in l. placet C. de sacro sanct. Eccles. col. 3. vers. Capiō, Ifern. in c. 1. tit. quæ sint regal. in vlt. b' feudor. n. 57. Bened. Capta in reg. 96. n. 85. Ioan. de Plat. in l. Senatorū C. de dignitat. lib. 12. Felin. in c. Eccles. sanctę Marię de consiliu. n. 59. Bertrach. de gabel. 7. p. q. 7. Guid. Pap. in q. 108. Luc. de Pen. in l. vnic. col. 2. C. de imponed. lucrat. descrip. lib. 10. & in l. 3. C. quibus muneribus, vel perstatio, cod. lib. 9. 17. Bru. in tract. quod stantibus masculis art. 8. n. 110. Bosius in praxi tit. de Principe n. 121. & Parpalea in l. placet, C. de sacro sanct. Eccles. nu. 37. Ripa in tract. de peste, tit. de remedijs ad conseruandam vbertatem, nu. 128. & lib. 2. responsorum c. 22. & Iul. Eiret. in tract. de gabellis, n. 537. & Remig. Goni in tract. de charitativo subsidio, q. 16. n. 20. Roland. in conf. 66. nu. 29. lib. 1. & conf. 61. n. 19. lib. 4. Hieron. Gabr. conf. 37. n. 5. lib. 1. Thesaurus in decif. 116. n. 8. dicens, esse variorem, & receptiorem, Mascabianus conf. 18. nu. 54. Bursar. hoc sentiens in conf. 41. n. 16. lib. 1. Ioan. Anron. Niger in extraiagant. unica de viciis & honesta. clericorū, n. 307. Syluest. in summa in verbo, excommunicatio el. 2. nu. 48. qui auctores etiā pro sua opinione plurima adducit fundamenta, quæ recensere fastidiosum esset, sentitque Felician. de censibus, 2. part. in præfatione num. 4. quod sententia Bart. & reuentium, quod emphyteuta Ecclesię gaudet privilegijs

quod gratia super sorte concessa nō
 228 operatur quoad interesse, † l. i. §. Lu-
 tius Titius, ff. de condict. indebiti.
 Sed nihilominus asseuerandum est,
 prædictam Molinæ opinionem ve-
 ram esse, pro cuius comprobatione
 facit, quod assensus seu facultas Re-
 gia comprehendit omnia, quæ cō-
 sequuntur ex actu vel contractu, ad
 229 quem dirigitur, † l. tuos retus, vbi
 B. in. & D. ff. de administrat. tutor.
 l. si vno, ff. locati, tenet Marinus Fre-
 cia in tract. de subsecudis, lib. 2. q. 30.
 per plures numeros, & facultas Re-
 gia concessa ad antecedentia com-
 230 plectitur consequentia, † l. 1. §. item
 adquirimus, ff. de adquirend. posses.
 & adeo necessarium nō est in assen-
 su seu licentia Regia exprimi quod
 iura volunt, & quod est de natura
 231 contractus, tenet Ifern. in c. 1. n. 1.
 8. qui success. gene. & dicto c. 1. §. sed
 nec est alia iustior num 38.
 232 Statuque, privilegium dilato-
 rium concessum à Principe debito-
 ri, iuxta rex. in l. quoties. l. vniuersa.
 C. de precibus imperator. offerendis
 l. 32. & 33. tit. 18. l. 4. rit. 24. p. 4. com-
 233 prehendere redditus annuos, † vt nec
 usē tlefcndit Felician. de censib. lib.
 3. c. fin. nu. 7. in 2. volum. contra Be-
 nedictum Bon. in tract. de censibus
 art. 75. n. 108. qui contrarium voluit.
 Est tamen vetū, quod huiusmodi di-
 latorium privilegium non impedit
 cutsum reddituum, nec vsuratum,
 nec cōprehendit domus pensiones,
 quæ in hoc peculiare habent privi-
 234 legium, † Ita ipse Felician. vbi supra
 d. nu. 7. ex Marco Anton. Cucho in
 tractatu de motatoria præscrip. nu.

100. & 148. Nec in privilegio mo-
 ratotio comprehenditur debitum
 fiscale, quia nullo modo potest com-
 prehendi persona vel causa Principi
 loquentis & concedentis, † l. in
 234 quisitio, C. de solutio. l. qui insulam,
 §. colonus, ff. locati, tenet Cassan. in
 Catalogo gloriæ mundi §. pat. con-
 sideratio. 24. vers. 199. vbi plurima,
 quæ soli Principi competunt, dinu-
 nerat, † & Collantes in pragmatica
 235 in fauorem rei frumentariæ, libr. 1.
 cap. 13. num. 3.

FREQVENSQVE Dubitatio *Res 124.*
 est, vitum si à Principe privilegium *Cap. 22.*
 vel gratia concessa sit alicui hac adie-
 ctā conditione, si sacerdos efficiatur,
 qua deficiente ad aliū gratia, & pri-
 uilegium transeat, veritatem condi-
 tio, si sacerdos factus nō fuerit, & si
 ne filijs decesserit: † In qua quæstio-
 236 ne tres sunt diuersæ DD. opiniones,
 quarum prima est. Alex. cons. 100.
 lib. 4. qui respondet, extēsiōē admitti,
 & conditionē verificari, etiam si Sa-
 cerdotiū deficiat, & privilegiatus si-
 ne filijs decesserit: quia casus asimi-
 larur, & militat eadē ratio, & Alex. se-
 quitur Dec. cons. 227. n. 10. Grar. cōf.
 21. lib. 2. Crau. cons. 59. n. 5. Cephal.
 cons. 166. n. 49. & Tiber. Dec. cons.
 91. lib. 1. Boer. in deers. 354. col. pen.
 vers. Secundo quod si testator. Secū-
 da opinio est Ruin. & Iac. in l. Gall.
 §. & quid si tantū, ff. de lib. & posth.
 ille in prima lect. n. 68. iste in n. 42.
 qui affirmant, nō admitti extēsiōē,
 & corruere privilegiū & eius effectū
 sacerdotio deficiente, quos sequitur
 Alciac. in dicto §. & quid si tantū in
 2. lectura n. 43. dicentes nō esse effi-

Tractatus de priuilegiis

cacem rationem Alexan. & sequen-
tium. Tertia fuit opinio Galiaul. in
d. 8. & quid si tantum nu. 28. & 29.
qui dixit, hoc totū relinquit arbitrio
iudicis, qui considerabit, an verifi-
mile sit, Principem hunc effectum
considerasse, extensionemque fieri
voluisse, & hanc vetimam Galiaula
sententiam sequitur Menoch. de ar-
bitrarijs centuria 6. casu 309. nu. fin.
qui affirmat, hanc sequutam fuisse in
lib. 4. presumptionum in presump-
tione 75. n. 4. quia omnis status causę
confectualis in iudicis arbitrio posi-
tus est, & per l. voluntatis quęstio. c.
de fideicommiss. vbi Anton. Menes.
à Padilla nu. 1. 2. & 7. qui aliquot ca-
sus refert & Menoch. dicto casu 309.
in fin.

Ref. 113 **EX** Quibus consequitur, virum
clericus, qui confessus est, se esse
laicum sibi pręiudicet in suo cleri-
catus, vel fori priuilegio. & In qua
quęst. videtur tenendum, talem cle-
ricum sibi pręiudicium parare. Pri-
mo, quia conuictus de mendacio in
duplo condemnatur, & authentica
qui contra propriam, C. de non
numerata pecunia, tenet Bart. in l.
elegantem, ff. de dolo, §. idem Pom-
ponius, & per mędaciū possidētis
transfertur in actorem possessio, & l.
fin. ff. de reuendicat. de qua viden-
dus Bernard. Diaz de Lugo in re-
gula 306. Ias. in §. omnium institu-
ta de actio. à numer. 90. Gratian. in
regul. 306. 312. Azeued. in l. 10. tit.
2. lib. 1. recopil. nu. fin. l. 4. tit. 1. part.
5. falsique pœna puniuntur, qui in frau-
dem nomen mutat, & l. falsi nomi-
nis, ff. ad legem Corn. de falsis, vbi

Doctores, & Bald. in rubr. C. de fi-
de instrumentorum num. 12 l. 2. tit.
7. part. 7. vbi Greg. Lop. in glōf. ver-
bo, *El nombre*, & qui cum nec cle-
ricus, nec Doctot, nec miles, nec
notarius sit, agit se pro clerico, Do-
ctore, milite, & notario, falsi pœna
coeretur, & l. eos, §. qui se pro 100
milite, ff. ad leg. Corn. de fals. Tira-
quel. de nobilit. cap. 13. in fin. l. 2.
tit. 7. part. 7. Agend. de exequend.
mandat. Regum 2. part. cap. 14. nu.
23. & agricola negans se talem ef-
se creditore ignorante, non potuit
priuilegio agricultoribus concessio,
& secundum Collantes super prag-
maticam in fauorem rei frumenta-
rie lib. 3. cap. 6. num. 8. ad medium.
Nobilisque, qui tempore cōtractus
negat, se esse nobilem, potest in car-
cerem duci, & per l. qui cum se cum
concordantibus, ff. de re iudicata, re-
nerbae de inope debitore, cap. 16.
num. 96. Anton. Gom. in l. 79.
Tauri num. 4. Ioan. Gutier. de iura-
mento confirmat. l. p. c. 16. nu. 25. &
etiā minor, qui se maiore dixerit, &
ex aspectu appareat, iure minoris &
restitutionis iurati non potest, & l. 1.
& 3. C. si minor se maiorem dixerit,
l. 6. tit. 19. p. 6. l. 1. in fin. l. 40. & l. 4.
tit. 1. p. 5. de quo videas multa nota-
tu digna per Ioan. Gutier. in authen.
Sacramēta puberem à num. 55. cum
pluribus sequentibus. Ex prateret
fœmina simulans se virum cum viri
veste ad decipiendum creditorem,
cum quo contrahit, Velleiani priui-
legio non iueatur, & l. fœmine, C. ad
Senatusconsult. Velleiani l. si decipit
et, ff. eodem tit. & quando filius fami-
lias

1007 lias fraudulenter se esse, sui iuris fa-
 tetur, non iuuatur Macedoniani be-
 neficio, §. l. cū qui, ff. ad Senatuscon-
 sult. Macedonian. & mulier, quæ
 1008 affectu, non esse rem dotalem, quæ
 venditur, ad impugnandā postea alic-
 nationem non admittitur, perditq;
 suum beneficium, & priuilegium: §.
 ita Titaquel. ad leg. connubial. gloss.
 8. n. 41. Baccā de non meliorandis
 filiabus cap. 3. nu. 12. & de inope de-
 bitore c. 16. nu. 24. quia veritatis ne-
 1009 gatio sine dolo fieri non potest, §. se-
 cundum Greg. Lop. in l. 4. tit. 1. part.
 5. gloss. 6. Et ideo negans debitum re-
 ceptum, et si postea solutionem pro-
 bauerit, nihilominus in odiū oegan-
 1010 tis non auditur, & debitum soluet: §.
 iuxta rex. egregium in authenticō de-
 triciente, & semise. §. si quis autē. Sed
 pro contraria parte, videlicet quod
 clericus qui confessus fuit, se esse lai-
 cum, nō sibi prejudicet, facit doctri-
 na Follerij hoc tenentis in sua praxi
 i. part. 3. partis, versic. & si confite-
 buntur, num. 122. tenet Guid. Pap.
 in singulari 337. quæ vera doctrina
 est, cui non oberunt fundamenta in
 contrarium adducta, quibus respon-
 de habere locum in casibus, quibus
 1011 fraus, & dolus intrecesserit, & con-
 trahens ignorat fraudarium sta-
 tum, & conditionem: ita Antonius
 Gomez in dicta l. 79. Tauri num. 4.
 & Ioann. Gutier. de iuramento con-
 firmat. dicto cap. 16. nom. 25. vbi l.
 12. & ideo nobilis, qui se esse igno-
 bilem confitetur, non prohibetur sua
 uti nobilitate, nec eius priuilegium
 amittit, si cum eo contrahens non
 ignorabat eius conditionem, & se

esse nobilem sciebat: ita Baccā de
 inope debitore dicto cap. 16. num.
 25. Ex per consequens filius familias;
 qui sine fraude, vel sciente eo qui cū
 eo contrahit, esse talem filiū familias
 (licet sui iuris esse affirmet) non ob-
 stante tali confessione poterit se iu-
 uare Macedoniani priuilegio: ita
 Alexand. qui sic venit intelligendus
 in consil. 122. col. 2. lib. 6. Titaquel.
 ad leges connubiales glossa 8. num.
 143. Baccā dicto cap. 16. num. 25. &
 de non meliorandis filiabus cap. 30.
 num. 12. Et ita qui sine fraude no-
 men mutat, non punitur, §. per l. vni-
 cam, C. de mutatione nominis, secun-
 dum Gregor. Lop. in l. 1. tit. 7. part.
 7. in glossa verbo, *El nombre*, & eo-
 dem modo, qui sine fraude dicit es-
 se seruum, cum sit liber, non præiu-
 dicat suæ libertati, §. l. interrogatum, 1012
 C. de liberali causa, l. 6. titulo. 13.
 paritā. 3. de qua est videndus Pa-
 dilla in l. cum falsa, C. de iuris, &
 facti ignorantia, & Mascardus de
 probationibus 1. part. conclusione
 7. à numero 34. Ex quo nota, quod
 mendacium non punitur nisi in ca-
 sibus, à iure expressis, §. cap. quisquis
 1013 11. q. 3. Menoch. de arbitrar. cenit.
 3. casu 276. num. 8.

E S T Q V E obseruandum, Quasi 1014
 quod in generali concessione ab-
 soluendi à quibusvis peccatis cen-
 suris, & pœnis, non continetur ab-
 solutio, vel dispensatio ab irregulari-
 tate, §. ut tenet Dominicus, & Ale-
 1015 xand. in cap. miror 50. distinctione
 per text. ibi Villadiego in tractatu
 de irregularitate conclusione 43. in
 fin. Nauarro in manuali Latino c. 27.

Tractatus de priuilegiis

n. 194. & latius in nu. 250. Ioan. Gut. in questionibus Canonicis tom. 1. c. 3. n. 3. & c. 19. n. 15. quæ facultas absoluedi à quibusvis censuris, & ab irregularitate, & suspensionibus ex dicto occulto promerentibus excepta ea irregularitate, quæ ex homicidio voluntario oritur, & exceptis alijs ad forum contentiosum deductis

1015 Episcopo conceditur, t per tex. in c. 6. incipit, *Licet Episcopus*, sessione 24. de reformatione in Concilio Tridentino pag. 290. quod intellige verum, et si in prædictas excommunicationes, interdicta, censuras, & irregularitates incuratur per bullas, breues, extrauagantes, motus proprios, & constitutiones Pontificum post dictum Concilium Tridentinum concessas, non habentes clausulam sufficienter derogatoriæ illius facultatis à dicto Concilio Tridentino concessæ, cuius effectio in suo robore remanebit, ex traditis à Nauar. lib. 5. consiliorum tit. de sentent. excommunicationis. conf. 43. fol. 627. fr. Manuel Rodriguez in sua summa c. 31. n. 4. de quo dicto c. 6. sess. 24. Concilij Trident. videas Ioan. Gutier. vbi

1016 suprad. c. 3. à n. 6. cum seqq. t

Quæ. 125 DATVRQVE ex supr^a dictis interpretatio ad l. 2. vers. *En quanto toca a los entierros*, tit. 5. lib. 5. compilationis, vbi iubetur in funeribus duo decim cereos tantum adhiberi, nãq; Nauar. in manuali c. 27. nu. 120. ait; hoc statutum esse permissum, & alia, in quibus modus ponitur, ne multitudine clericorum, & officiorum, & offendorum in funeralibus adhibea

1017 tur, t & quod huiusmodi statutum

non sit contra libertatem Ecclesiasticam affirmat, contra quem tenet Syluester in sua summa, verbo statutum, versic. octauo cum communi, quem refert & sequitur fr. Manuel Rodriguez in sua summa cap. 74. n. 5. pag. 187. additurque interpretatio ad text. in l. 4. tit. 8. & ad l. 6. tit. 15. part. 7. & ad l. 12. & 13. tit. 23. lib. 8. Recopilar.

EX quibus priuilegium optimè Quæ. 126 conceditur homicidæ casuali, qui casualiter, & sine dolo & culpa aliquè occiderit, in illis verbis: *T no aya otra pena*, & ibi: *No aya pena ninguna*, vt intelligantur, quod occidens casualiter nulla interueniente culpa ad nullius damni solutionem, vel ad satisfactionem pecuniariam exori, vel filij occisi teneatur, t per tex. 1018 in l. fin. ff. de his qui deiecerunt, vel effuderunt, ita interpretatur Auen. dan. de exequendis mandatis Regum 2. par. c. 16. n. 13. ex Boer. decis. 237. nu. 4. secus autem erit in homicidio casuali culpa interueniente, hæc parua vel levis, nam tunc temporis pena extraordinaria, & arbitraria veniet imponenda: & occidens in damno & in interesse est condemnandus, t secundum Auen. vbi supra, 1019 Ioan. Gutier. in questio. Canonicis cap. 6. num. 130. qui per totum, c. est videndus de homicidio casualium Anton. Gom. in 3. tom. variarum c. 3. nu. 21. ad finem, Mehoch. de arbitrarijs lib. 2. centuria 4. casu 324. & de pena mediocritatis interficientis aliquem ex iurantibus casu: vel si iurantibus interfecerint mediarorem, t vide latè Boerium decis. 83. 1020

cum

cum sequentibus, qui in decisione

261. agit de vxote inuenta mortua,

utrum præsumatur contra mar-

1021 tum, & de filio inuenio mortuo

in lecto parentum, vel in lecto nutri-

1022 cis, an contra eos præsumatur, & vi-

de Cassan. in consuetudinibus But-

gund. tribric. 1. vers. Item quia dictū

fol. 15. colu. 3. & Anton. Gom. in 3.

tomo vararum c. 3. num. 19.

Ref. 187 Obseruandumque est, quod ha-

bens à Romano Pōifice priuilegiū,

ut fructus beneficij etiam absens re-

cipiat, ac si esset præsens, non poie-

rit tauone illius priuilegiij distribu-

1023 tiones quotidianas habere, & per glos-

fam communī consensu approbatā

in cap. unico verbo adfuerint de cle-

ricis non residentibus libr. 6. vt latè

post alios probat Couar. lib. 3. varia-

rum resolut. cap. 13. nu. 12. & Ioan.

Gutier. in quæstio. Canonici lib. 2:

cap. 15. nu. 13. & ratio est, quia adeo

requirunt assistentia ad luctandas

distributiones quotidianas, vt non

debeant etiam studentibus Thelogiā,

1024 & vt in c. licet de præhend. vbi DD.

nec debent his, qui sunt in seruitio

Episcopi, vel Pape, vt in c. de cetero,

& in c. cum dilectus de clericis non

residentibus, glossa verbo exceptis

in c. fin. de rescriptis, lib. 6. vbi Docto-

res, tenet Ioan. Gutier. vbi supra nu.

12. qui dicit, ita te vidisse in praxi

obseruatum, qui in nu. 14. latè agit,

quæ dicatur causa finalis, & quæ im-

pulsua in rescriptis & priuilegijs

1025 & an falsitas causæ vitiet rescriptū

& priuilegium, quem videas per to-

rum cap. 15. & in dicto. nu. 14. cum

sequentibus.

Notandumque est, quod Princeps

tutè & absque animæ periculo & in

foro cōscientiæ, nō solū in exteriori

foro potest remittere criminis pe-

nā, quæ in satisfactione mrei publicæ

à lege instituta fuerit, vbi nec teipu-

blicè nec alijs ex hac remissione dā-

num sequitur, & secundū D. Thom.

2. 2. q. 67. art. 4. Maior. in 4. dist. 15. q.

19. Castro de lege penali c. 12. vers.

Centra hanc secundā, Felin. c. quāli-

tet, §. ad corrigēdos de accusat. n. 26.

Couar. lib. 1. variat. resolut. c. 20. n. 8.

Ant. Gom. tom. 3. variat. tit. de tott-

reorū n. 38. quod, vt iam dixi, intelli-

gitur sine dāmino tertij iniuriati nam

Princeps huiusmodi gratiam & re-

missionē faciens & cōcedens sine

partis remissione mortaliter peccat, &

vt affirmat Thom. Gtam. in voto 37.

n. 8. in fin. Iuh. Clar. in practi. crimi-

nali, §. fin. q. 39. & de hoc vltra ordi-

narios est vidēdus Boer. in decis. 27.

nu. 22. Marfil. in singulari 111. Tho.

Gram. voto 10 nu. 14. Palac. Rub.

in c. per vestras notabili. 4. num. 11.

Loazes de matrimonio in dubio, 10.

nu. 6. Couar. dicto libr. 1. variarum

cap. 10. num. 8. Menoch. de arbit-

trarijs libr. 2. centuria 3. casu 203.

num. 31. Molina de Hispan. primo

gen. lib. 4. cap. 3. num. 40. & lib. 2. c.

4. num. 52. Ex quibus venit inter-

pretanda l. 2. titul. 15. lib. 8. Reco-

pilation. ibi: *E si acneciere, que al-*

guno que nos ayamos perdonado, y tor-

nasse despues a hazer otro maleficio,

porq̃ nos despues le mādassemos dar otra

carta de perdon, mandamos que la cat-

ta segunda no valga, salvo si biziere mē-

cion de la primera, aunq̃ en ella no ayd

Tractatus de priuilegiis

declaradas todas las maleficios q̄ hizo.

Quæ lex intelligenda est, quādo secundum debitum, de quo concessa est indulgentia & remissio, fuerit prima similis, eiusdemq; generis: quod secus erit, si secundum debitum fuerit diuersi generis: nam tunc temporis valet remissio, & gratia secūda, licet de prima & de primo delicto nulla fuerit facta mentio, t̄ ita tenet Alciat. in c. cum non ab homine de iudici. num. 43. Conar. vbi supra c. 10. nu. 8. Ioan. Guier. in Canonigis questio. lib. 2. c. 15. nu. 27. cum seqq. qui in num. 90. pro hac opinione adducit tex. in cap. 2. de filijs presbyterorum lib. 6. quem videas optima in nostra materia recensentem circa priuilegium secundum non faciens de primo mentionem, quando & primo do valeat, t̄ vbi more solito ingenia se loquuntur, ne eius dicta transcribere videat.

Controversaq; admodum est illa questio, virū immunitas Ecclesiastica sit à iure diuino, vel à iure positiua instituta: In qua Doctores in varias diuisi sunt sententias, nam Couar. in lib. 2. variar. cap. 20. à nu. 2. neruose defendit, prædictam immunitatem non à iure diuino, sed à iure positivo institutam esse, cuius opinionem sequitur Tiberius Decian. 2. tom. criminali, lib. 6. c. 25. n. 2. post princip. & Prosper. Farin. in 1. tom. criminali, tit. de carceribus, & carcerationibus, quest. 8. n. 1. qui pro sua opinione adducit rex. in c. 20. sessione 25. de reformatione in Concil. Trid. vbi dictū probat prædictā immunitatem tantū per sacros Canones, &

concilia institutā, & ideò à prædicto Concilio Tridentino obsecranda esse præcipitur. Sed contraria opinio, & quod Ecclesiastica immunitas sit à iure diuino, & à Deo optimo maximo instituta & concessa, tenet Rebuffus ad Regias constitutiones Gallicas tom. 2. tit. de immunitate Ecclesiastica art. 1. glo. 1. nu. 3. & Ausserius in decis. Tolossana quest. 412. Turrecratara in c. sacrilegiū, 17. q. 4. Ioan. Igheus in l. 1. in principio n. 26. cum sequentibus, ff. ad senat. consult. Silanian. Remigius de Goni de immunitate Ecclesiastica in principio nu. 5. Petrus Pechius in tractatu de Arresto cap. 6. num. 5. Quædam in cap. 1. diuersarum questionum nu. 2. Anastasius Germon. de factorum immunitate lib. 2. c. 16. num. 3. cum sequentibus pag. 252. qui dicit hanc opinionem contra Couar. & alios esse magis receptam magisque communem, quam sequuntur plures Doctores relati à Tiberio Decian. vbi supra, licet ipse ab ea discedat, quam opinionem, videlicet immunitatem Ecclesiasticam esse institutā & concessā à iure diuino, semper veritatem & tenendam mihi visum fuit, & probatur expressè in d. c. 20. sessione 25. de reformatione in Concilio Tridentino, ibi: *Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinat, & Canonici sanctionibus institutam*, ponderando illā dictionē, *Et*, quæ ponitur inter diuersa, t̄ in ital. si quis Titio, ff. de usufructu accrescendo, l. si heredit. ff. de codicillis, in institutio. tenet Barr. & Doctores in rubr. ff. de iure & facti ignorantia Thom. Gramari. decis.

1032 decisioe 4. nu. 3. quæ dicta, & di-
 uerſificat genus ab ſpecie, nec eſt in
 cōuei eni, ut poſt expreſſum genus
 de ſpecie^b generaliter ſubiungatur,
 ſi ſeruus ſeruū. §. inquit lex. ſi ad le-
 gē Aquilā, u. adit Licier in tract. de
 primogenitura lib. 2. q. 3. nu. 17. Qua
 noſtra opinioe recepta, quam ſequi-
 tur, & defendit Manuel Rodriguez
 in quaſtion. regularibus 2. tomo. q.
 50. artical. 1. reſponderit Proſpero
 Farinacio qui pro ſua contraria opi-
 nione adducebat dictum c. 20. ſeſſ.
 25. Concilij Tridentini, quod licet
 ibidem habeatur ſacros Canones, &
 Concilia diſponentia circa immuni-
 tatem eccleſiaſticam obſervari, non
 1033 ideo negantur prædictam immunita-
 tem etiam eſſe de iure diuino, & cum
 in dicto cap. 20. expreſſe, ut iam di-
 xi, diſpoſitum ſit in illis uerbis: *Dei*
ordinatione. Ex qua uera reſolutione
 ſequitur, quod Principes ſeculares in
 præiudicium prædictæ immunitatis
 eccleſiaſticæ quicquam diſponere
 non poſſunt, cum ſit eccleſiaſtica, &
 1034 à iure diuino inſtituta, & cap. eccleſia
 Sanctæ Mariæ de conſtitution. re-
 net Auctius in decifione Toſolana
 q. 422. Turrecremata in dicto cap. ſi
 crilegium 17. q. 4. & Rebuffus dicto
 art. 6. gloſ. 1. num. 5.
 Cap. 23. -- E X quibus datur interpretatio
 ad l. 13. tit. 2. lib. 1. & ad l. 2. tit. 19. lib.
 5. Recopil. ut earum diſpoſitio ideo
 obſeruetur, quia non diſponunt con-
 tra libertatem, nec immunitatem ec-
 cleſiaſticam: & quando quidem mer-
 catores, qui ad eccleſiam cum ſuis
 bonis confugiunt, habeantur. & per
 prædictas leges Regias pro publicis

latronibus, graſſatoribus, & expilato-
 ribus declarantur, & per ſacros Ca-
 1035 nones diſpoſitum erat, huiusmodi la-
 trones immunitate eccleſiaſtica non
 potiri, & per tex. in cap. inrer alia de
 1037 immunitate eccleſiaſtica. c. ſicut an-
 tiquitus 17. q. 4. Debitores namque,
 qui rem non decocunt, hoc eſt, *no ſe*
aliam, ab eccleſia non poſſunt euelli,
 ſecundum Ioan. Gutierrez in practic.
 quaſtion. lib. 1. q. 1. Reſtat nunc exa-
 minare, utrum quilibet poſſit hanc
 immunitatem eccleſiaſticam renun-
 tiare: Et uerum eſt, quemlibet eā re-
 nuntiare poſſe, & per tex. in c. uxor, 1038
 ubi gloſſa uerbo imputer 17. q. 4. te-
 net Manralous in l. fin. tit. 5. lib. 1. for-
 ti Regali in fine, ut habeatur ſupra in
 num. 916. Et ratio eſt, quia eccleſia-
 ſtica immunitas principaliter intro-
 ducta fuit ad honorem, & reueren-
 tiam Dei, & ob proximi pietatem: & 1039
 ita Ioan. Viſquiſ in tractatu de im-
 munitate eccleſiaſtica col. fin. uer-
 ſic. 32. Remigius de Gōni de immu-
 nitate eccleſiaſtica regul. 1. num. 2.
 & Paz in praxi. 1. tom. 1. part. cap.
 3. §. 3. num. 23. Et ideo eſt eccleſiarū
 priuilegium, quarū reſpectu, & cau-
 ſa ad perſonas, quæ ad eam confu-
 giunt, extenditur ſecundario: ita Fō 1040
 carran. conſil. 329. in principio, Mar-
 cus manua in ſingulari 271. Tiber.
 Decian. in 2. tom. ueritūm lib. 6. c.
 25. nu. 1. Caſtillo Bobadilla in politi-
 ca lib. 2. c. 14. nu. 1. tom. 1.

DE INDE ſi priuilegio, nec *de eſus*
 præſcriptione, uel immemoriali cō-
 ſuetudine idem operante, & per cap. 1041
 conqueſtus 9. q. 3. c. quod ad ſedem
 de officio ordina. quæ ſā prædia ali-
 cuius

cuius villæ, quæ seminantur vel col-
luntur, decimam non soluent, im-
muniaque fuerint, est memorie reco-
lendum, quod si aliqui agri eiusdem
villæ penitus inculti, de nouo redigā-
tur ad culturam, de his decima per-
1043 soluenda erit, Tira renet Panormi-
in conf. 71. n. 3. vers. & p. o hęc putat;
2. p. Rebus de decima quest. 14. n. 9.
Ioan. Guier. in questio. Canonicis
lib. 2. c. 21. n. 8. & idē si quis priui-
legio vel antiqua consuetudine de-
cimas perciperet, ei non debentur
1043 denoualibus, 1 secundum Ostiens.
& alios in c. cum contingat de deci-
mis, Rebus. vbi supra numer. 16. &
Ioan. Guier. dict. cap. 21. num. 81.
qui de hoc est videndus à numer.
117. cura pluribus sequentibus, vbi
latè loquitur, & distinguit in no-
stra privilegiis materia circa no-
ualia, verum in privilegio deciman-
di, vel non decimandi comprehen-
1044 dantur. †

Quest. 191. E T Prædictis cōducit illius ques-
tionis examinatio, vtrum dominis
temporalibus, & magnatibus, quibus
iurisdictio à Principe cum suis iu-
ribus fuerit concessa, privilegium
etiam concessum videatur, vt pos-
sint ipsorum tantum gratia & ad li-
bentiam venationem in suis proprijs
1045 & priuatis fundis prohibere. † In
qua questione videtur tenendum,
quod huiusmodi prohibitio illis con-
cessa videatur, quando quidem à
iure Principi cōcedatur, vt ve-
nationem prohibere possit ex ius-
1046 ta causa, † per text. in cap. 1. §. ne-
mo reia de pace tenenda, & eius
violatoribus in vrbibus feudoribus,

vbi notam Præpositus, ceterisque
Doctores, ceterique magis communis
sententia teste Couarr. in 1. reg. pec-
catum 2. part. §. 8. numer. 1. & ex
miliozum sententia tam probat Ca-
ietan. in opusculo 17. responso 11.
Angel. de Clauf. & Armilla aurea
in summa verbo; Venario, Syluester
eodē verbo; & verbo restitutio/
2. §. 16. & §. 17. Gabriel in 4. distin.
15. quest. 5. Speculum conscientie
lib. 1. c. 68. Ioan. à Medina de restit.
quest. 12. in principio, Nauarro in
Manuali Latino esp. 17. n. 120. Soto
de iustitia & iure lib. 4. quest. 6. art. 4.
pag. 345. Anr. à Cordoua in sua sum-
ma de casus de conscientia, quest. 119.
in 2. dict. Petrus à Nauarra lib. 3. de
restitut. cap. n. nu. 278. Sed dominis
temporalibus & magnatibus hanc ve-
nationis prohibitionem sicut Prin-
cipibus non concedi, nec permitti
tradit Medina vbi supra, ver sic. Sed
quid de dominis, & Tiraquell. de
nobilitate cap. 37. n. 150. & Soto vbi
supra, vers. Hoc autem: Nihilomi-
nus tamen verum est licere dominis
temporalibus & magnatibus in suis
proprijs & priuatis fundis, sicut &
alii priuati: item est in publicis &
communibus suorum populorum
ex causa iusta ad tempus; non verò
in perpetuum venationem per odi-
ctum prohibere, Tira Cou. Caiet &
1047 Medina. & omnes supra relati DD.
& Ioan. Gur. in 99. Canonicis lib. 2.
c. 28. n. 3. qui refert Ludou. Carb. da
restit. quest. 34. & Salon de iusti. &
iur. in 2. 2. Dist Thom. quest. 61. art.
3. in 3. conuentionis pagina 150. cum
sequentibus, qui dicitur Ioannes
Guier.

1048 Gutier. vbi supra à nu. 3. cum seq. è
tibus optime agit de interpretatione
ne legis 17. m. 28. part. 3. T. cum Go-
uar. in regula peccatum de regulis in-
ris lib. 6. 2. p. 3. 8. q. 6. a nu. 6. & Me-
neses in l. per agum, C. de securiti-
bus & aqua num. 7. Soto de iustitia
& iure q. 6. art. 4. pagin. 344. Petrus à
Nauarra de restitutione c. 1. nu. 294.
Molina de iustitia & iure tract. 2. di-
putatione 51.

1049 **Q V I B V S** conuenit interpreta-
tio tex. in q. 5. sessione 25. Concl. Tri-
dent. vbi probatur, quod filij illegiti-
mi clericorum non possunt habere
beneficium in ipsa ecclesia, vbi pa-
tres eorum ministrauerunt, vtrum il-
lius dispositio ad nepotes extendat-
ur. † Et extendi videtur per tex. ex-
pressum in l. liberorum, ff. de verbo-
rum significatione, quod tenet Re-
buffus in praxi benefici. in parte de
dispensatione super defectu nataliū
num. 27. Sed contrarium est verum,
videlicet, quod prædicta decisio c.
5. Conclij Tridentini nepotes non
comprehendat, iuxta glossam verbis
præbendis in cap. 1. 56. distinet. &
in cap. Apostolicæ 8. q. 1. quas ibide-
m communiter recepit Bellame-
ta num. 3. Præpositus num. 20. Gue-
uata in l. 7. de potestate legati num.
313. Salcedo in additio. ad Bernard.
Diaz de Lugo in pract. criminali c.
28. Ratio est, quia licet illegitimus sit
1050 irregularis, † per tex. in c. 1. de filiis
presbyterorum, vbi tradit Rebuffus
vbi supra folio 407. Et Nauarra in
cap. 27. num. 201. irregularitas non
extenditur ultra casus à iure expres-
1051 sos, † cap. is qui in fine principij de

sententia excommunic. lib. 6. & quia
in dispositionibus odiosis, & onus
continentibus, filioi um appellatione
nepotes non continentur, nec ad eos
extenditur dispositio, ex vi compre-
hensiva, seu interpretatiua: Ita Bar-
tol. in dictal. liberorum, vbi ceteri
scribentes, & in l. iusta interpretatio
eodem titulo de verborum significa-
tione, ff. & ibi Alciatus, l. quod si ne-
potes, vbi Doctores ff. de testamen-
taria tutel. Bart. & omnes in l. Gallus,
§. instituens. ff. de liber. & posthum.
Tiraquel. de primogenitura quæst.
46. num. 55. & 56. Cuius. Junior con-
silio 121. num. 2. Molina de Hispan.
primogen. lib. 1. cap. 6. num. 27. qui
in num. 28. descendit, in maioribus
perpetuis nepotes comprehendit, &
vocatus censeri appellatione filioiū
† per multa, quæ refert.

1052 **A**ssuerandumq; est, quod Prin-
ceps, vel Pontifex in suis priuilegijs,
vel rescriptis, nunquā censentur tol-
lere rationabiles consuetudines, nec
priuata locorum statuta, nisi expres-
se derogentur, † tex. in cap. 1. de con-
stitution. lib. 6. tenet Patasclus in suo
compensio. §. 9. num. 174. & si Ma-
nuel Roderic. in sua summa. 3. part.
cap. 20. num. 6. ad medium.

1053 **N V N C** addo, quid statuendū
sit, si Princeps concedat alicui priui-
legium exemptionis, & excusationis
gabelle, & aliorum iurium ad se per-
tinentium de tota sua lana, quam vē-
diderit, vel in aliud Regnum ven-
dendam portauerit, si prædictus pri-
uilegiatus ex dicta sua lana panos cō-
fecerit, & vendiderit, vtrum ad hūc
casum priuilegium exemptionis ex-
tendatur

1052

1053

Quæst. 193

1054

Quæst. 194

Traſtatus de priuilegiis

tendatur, de prædictisq; pannis
 1055 elaboratis gabellam, & alia rega-
 lita iura non ſoluat. † In qua quæ-
 ſtione aſſeuerandum putauī, quod
 dicta exemptio & priuilegium lanę
 cōceſſum ad pannos elaboratos, nō
 extendatur, in primis quia forma dat
 eſſe rei, & mutata forma ſubſtāiali
 res non dicitur eadem, ſed diuerſa,
 1056 † l. Iulianus, §. ſi quis rem fecerit, ff.
 ad exhibendum, & ex Sabini reſpon-
 ſo in l. mulieris, ff. de verborum ſign.
 res abeſſe videtur, cuius corpus ma-
 neret, ſed forma mutata, vel transfigu-
 rata eſt, facit. l. ſi cui lana, ff. de legat.
 3. vbi probatur, quod in legato lanę
 non continetur lana, quę eſt redacta
 ad formam telæ, vel ad alium ſpecta-
 1057 lem uſum deputata, † & probatur ex
 l. Scia, ff. de auro & argento legato,
 vbi probatur, quod legatum alicuius
 ſpeciei extinguitur, ſi illa ſpecies in
 aliam formam fuerit tranſmutata,
 1058 † probatur etiam ex l. ex hoc edicto,
 ff. de alienatione iudicij muta. cau-
 ſa fact. vbi probatur, quod non dici-
 tur res exhiberi, ſi priſtina cauſa ſuo-
 1059 rit mutata, † & ex l. Labeo, ff. de ver-
 borum ſignificatione, vbi probatur,
 quod non tantum æſtimatur præiū-
 rei ſubſtantie, ſed quantum præiū,
 quod in arte poſitum eſt, probaretur
 l. quid tamen, §. 3. ff. quibus mod.
 uſusfruct. amittatur, vbi Vlpian. [Si
 maſſa, inquit, uſusfructus legetur, &
 ex ea vaſa ſint facta, interit uſusfru-
 1060 ctus, † & ornamentum diſſolutum,
 aut tranſfiguratum, extinguit uſum
 fructū.] Facit illud Ariſtorelis lib. 2.
 de natura, videlicet, [Vnamquamq;
 rem id quod eſt ex ſua forma, æſtima-

ri, ac nominari.] † Comprobaturq; 1061
 ex Paul. Iuriſconſulto reſponſo, in l.
 ſed ſi ex meis, ff. de acquitendo re-
 rum dominio, cuius verba: *Sed ſi ex
 meis tabulis nauem feciſſes, nauem nauis
 eſſe, quia expreſſus non maneret, ſicuti
 nec lana reſtimento ſalto, ſed expreſ-
 ſum, aut lanæ corpus ſerret.* Et fa-
 ciunt per metradita in ſuperioribus
 763. cum ſequentibus.

ESTQUE Optima quæſtio, *Quæſt. 19.*
 vtrum milites noſtri temporis, qui
 ſua officia mechanica exerceſcentes in
 aliquo ſunt deputati loco, tanquam
 milites præſidiales, vel *Artilleri*, po-
 tiantur priuilegio, atque exemptione
 milicibus conceſſa. † In qua quæſtio 1062
 ne videtur tenendum, huiusmodi mi-
 lites prædicto priuilegio non potiri.
 Primò quia dicti milites magis mer-
 cantiz, quàm militiz incumbunt, &
 in hoc caſu non gaudent priuilegio
 militiaj, † l. eos, C. de officio magiſt. 1063
 milit. l. penult. ff. ex quibus cauſis ma-
 iores, ita Ioan. Barniſt. Caciaſup. in
 traſt. de debitore ſuſpecto fugiuo,
 5. quæſt. principali num. 2. volumin.
 2. traſtatuum Doctorum in antiquis
 fol. milii 225. col. 4. Et ſecundò facit,
 quia nobilis, qui mercantiam & of-
 ficiū mechanicum exercet, perdit
 priuilegiū nobilitatis, † l. ne quis, C. 1064
 de dignitatibus lib. 12. vbi Lucas de
 Penna, & Ioan. de Platea, & in l. ſi
 cohortalis in fine, C. de cohortalibus
 lib. 12. l. 12. tit. 23. par. 2. vbi Gregor.
 Lop. in gloſſa yeho, *Por ſu perſona*,
 l. nobiliores, C. de cōmercij, traſt
 Tiraquel. de nobilitate cap. 27. cum
 ſequentibus, Mexia in pragmatice
 taxæ panis concluſ. 6. numer. 23. &
 Sarnieri

Sarmiento lib. 1. selectarum cap. fin.
 num. 2. Orator. de nobilitate 2. part.
 tertie partis cap. 5. num. 15. Tercio
 facit, quia nobilis pro debito gabel-
 lario & fiscali carcerari potest, &
 1065 perdit suum privilegium, † in casu l.
 4. tit. 2. lib. 6. Recopil. lib. 1. *Salvo si fue-
 re arrendador, y cogedor de nuestros pe-
 chos y derechos: porque en tal caso el
 propio quebranta su libertad.* Ita Bac-
 ca de prope debitore cap. 16. num.
 11. Quarto etiam facit, quia clericus
 & alius mercator privilegii ratione
 fore conveniendus est super re-
 bus mercantiæ coram iudice secula-
 ri mercatorum: Titu Azenedo in tri-
 buta tituli 13. lib. 1. Recopil. num. 8.
 & in l. 3. tit. 18. lib. 9. d. Recopil. nu.
 14. ten. est in cap. fin. de vita & ho-
 nestate clericorum, & in cap. retolentes
 de statu monachorum, tenet Bobadilla
 in politica lib. 2. cap. 18. num.
 123. littera F. qui personam clerici in
 prædicto casu conveniendam non
 esse affirmat: & fulcitur, quia licet
 clerici ante omnem humanam legem
 iure diuino in his, quæ ecclesiastica
 sunt, & potestate, & iurisdictione se-
 1066 culari eximantur, † per gloss. verbo
 & discuti in cap. si Imperator 58. di-
 stinct. gloss. communiter recepta in
 cap. quanquam. de censibus lib. 6.
 verbo & diuino, & utrobique Docto-
 res, quos refert Couarru. in practi-
 cis questio. cap. 31. num. 1. & 2. Villalo-
 bos in cenario mille communium opi-
 nionum in parte clericis el primero
 num. 69. tamen clerici negotiatores
 erunt compellendi ad solutionem
 gabellæ per iudicem secularem pig-
 1067 nora capiendo, † secundum Guilliel-

de Cui. in l. de his q. 3. C. de Episco-
 pis, & clericis. & in authent. clericus,
 C. eodem titulo, Salicet. in authent.
 sed periculum, C. sine censu, vel re-
 liq. fundus vend. non pos. num. 2.
 Bald. in cap. cum venissent de eo, qui
 mittitur in possess. col. 3. & secundum
 Ioan. Fabrum in §. fin. instit. de causi-
 datione col. 2. versic. quid in necessa-
 rio, ipse in authent. statuimus, C. de
 Episcopis. & clericis, col. 1. Masuerius
 in authentico de remissione. §. item
 si presbyter, Austerius in Clemen. 1.
 de officio ordinarij regula 2. fallen-
 tia 4. Guilliel. Benedict. in cap. Ras-
 nuntius de testam. in verbo & vxo-
 rem nomine Adelasia num. 321.
 Barbac. consilio. 1. lib. 3. Firaquel de
 vtroque tract. titulo de retract ligna-
 gior. §. 32. gloss. 2. à put. 801. cum se-
 quentibus, Boer. decis. 248. nu. 4. idē
 tenens in charitatis subsidio ex gea-
 do, tenet Mexia in taxam panis con-
 clusione 5. num. 32. & Rebuffas ad
 Regias consilium. Gallican. 2. tom. de
 mercatoribus in mutuum vendenti-
 bus gloss. 13. ad fin. Azenedo in l. 11.
 tit. 3. lib. 1. Recop. Lafarte de decim.
 cap. 19. num. 84. Hinnada in si ho-
 lys ad Gregorium Lopez in l. 49. tit. 6.
 part. 1. gloss. verbo, *Las franquezas*,
 num. 2. & per melar. in tractatu de
 regio patrimonio 7. part. in princip.
 à num. 24. cum sequentibus, quam
 meam opinionem sequitur Azenedo
 in l. 7. tit. 18. lib. 9. Recopil. num.
 13. alios, & nos referens, & Benbenur
 to de mercatura. 3. p. numer. 9. titulo
 quomodo procedendum sit in cau-
 sa mercantiæ num. 17. & nos in hac
 opinione sequitur Bobadilla in sua
 politica

Tractatus de priuilegiis

politica lib. 2. cap. 18. num. 124. Nihilominus tamen contrarium est verum & tenendum, videlicet quod huiusmodi milites gaudeant immunitate, & priuilegio, & exemptione militibus antiquis concessa, dummodo tales milites, ut in nostro casu sint in expeditione, vel loco deputato pro expeditione militum, vel seruitio reipublice, vel operam dent militum in castro signato, l. miles, l. item miles, ff. de militibus. l. ex eo tempore, C. eodem tit. cum lege sequenti, ubi notat Bar. & Paul. & in l. 7. C. de militibus testatur. idem Bar. in l. veterani, ff. ad legem falcid. & in l. 1. C. negotiatores ne inducant. lib. 22. tex. in l. 4. in principio, tit. 2. p. 6. Ioan. Martienc. in stylo cancellarie tit. 1. preminencia 17. casu 20. declaratione 612. gloss. 4. nu. 8. & 9. Roman. conf. 43. num. 4. Alex. in l. scriuarii, C. de testamento militum. num. 7. & Ias. in l. de quibus, ff. de legibus numer. 66. Ripa in l. Centurio, ff. de vulga. & pupilla num. 9. l. 3. §. his, ff. de munerationibus & honor. tenet Greg. Lop. in l. 49 tit. 5. p. 5. gloss. verbo, *de cauallero*, & in l. 2. tit. 5. ver. 6. verbo, *Cauallero*, in fine, Ioan. Garc. Gallego in tractatu de nobilitate gloss. 6. num. 12. Collantes in pragmatica in fauorem rei frumentarie, l. 2. c. 2. num. 3. post medium, Et hanc opinionem tenendo responde fundamentis contrarie partis. Ad primum, quod loquatur eius fundamenta in his militibus, vel mercatoribus, qui tamen dant operam mercantie militia derelicta, obliuioni que tradita: & non in his, qui licet mercantiam exerceant de

licentia superioris, incumbunt etiam militum. Et quando milites de licentia superioris vacant armis, priuilegio potiuntur militari, t secundum Gregor. Lop. in l. 23. tit. 21. part. 2. verbo, *En muchas maneras*. Et secundo fundamento responderetur, quod secundum veriorum opinionem nobiles, qui mercantiam exercent, non amittunt priuilegium nobilitatis, t quod pro viribus & ingeniose defendit Ioan. Garc. de nobilitate gloss. 1. §. 1. num. 58. per l. 4. tit. 29. lib. 1. Recop. ubi Azeued. in principio. Nec obicit tertium fundamentum contrarie partis, nam responde, quod nobilis pro debito gabellatio, & fiscali non potest incarcerationi, nec perdit nobilitatis priuilegium, nisi in casu dictae legis 4. tit. 2. lib. 6. Recop. hoc est quando gabellam conducit, t ita tenet Cisfontes in l. 79. Tauri in principio, Didacus Perez in l. 2. tit. 2. lib. 4. ordinamenti gloss. 2. ver. Prateret, & late defenditur in tractatu de Regio patrimonio 4. par. §. 2. nu. 34. sequitur Azeuedo in l. 4. tit. 2. lib. 6. & in l. 14. & 16. lib. 9. Recopil. a. n. 9. & Ioan. Gutier. in pract. questio. lib. 5. quest. 13. num. 103. cum seqq. Et ita est intelligendus Bobadilla in sua Politica lib. 3. cap. 15. numer. 23. quando quidem nos allegauerit, & approbauerit, & Lafate de decima cap. 18. a. num. 61. Nec obicit quartum fundamentum, quia propterea clericus in illo casu conueniuntur eorum seculari, quia quando sunt negotiatores, & negotijs secularibus se immiscet, sunt pro eis Imperatori & Principi subiecti, t ita Anton. de Rosel.

de Rosel. in tract. de potestate Imperatoris, & Papæ. §. plus videtur n. 3. fol. 312. vol. 14. Mench. de succession. etcat. 3. p. §. 26. nu. 78. Cassan. in consuetudinibus Burgund. tit. des iustices rubr. 1. §. 6. n. 33. fol. 65. Clericus namq; assumens administracionem, & officium laicorum coram seculari iudice convenitur: ¶ argumēto text. in c. sacerdotibus ne clerici, vel monachi, tenet Cassan ubi supra rubr. 1. tit. des iustices. §. 5. fol. 51. nu. 71. Talis enim clericus negotiator perdit privilegium fori, ¶ secundum Speculat. tit. de reo, velic. scholasticis, & in iur. de clericis coniugatis. versic. septimo, Socin. reg. 8. limitatione 7. per tex. in cap. fin. de vita & honest. cleric. à num. 1. Baldus in Margalita verbo clericus versic. decimo septimo. Et comprobatur prædicta verba opinio, in qua asserimus milites non isti temporis gaudere privilegio militari, quando sunt aliquo loco, vel presidio deputati, licet officii mechanicum, vel mercantiæ exerceant de mandato superioris, quando quidem sint parati, habeantq; propositum ad bellicæ exercitia, cū casus obvenit, ¶ iuxta doctrinam Hostiensis in summa tit. de censibus. §. ex quibus nu. 10. Sylva in verbo gabella el 3. num. 10. Gregor. Lop. in l. 5. tit. 7. part. 5. gloss. verbo, *de puros*, & coram quo iudice conveniantur milites, vide Rodriguez de redditibus lib. 3. q. 1. n. 3.

Quæst. 196 SED cum Regi hoc concedatur privilegium, quod concedens, *Prometidos*, sibi quintam partem acquirit per l. 2. tit. 13. lib. 9. Recopil. est dubium vetum, hoc privilegium

ad civitates concedentes, *Prometidos*, extendatur. ¶ Et tenendum est, non extendi ex opinione Castillæ de Bobad. in sua polit. lib. 3. cap. 4. n. 19. quem sequitur Azevedo in dicta l. 2. nu. 3. quod intelligo verum, nisi aliter ex conventionē dispositum fuerit, ex traditis per nos in tractatu de Regio patrimonio l. 2. p. 1. n. 9. ubi tenui, observandam esse civitatum, & locorum consuetudinem ex iuribus, & Doctoribus illis adductis.

ET ultra dicta in superioribus *Quæst. 197* nu. 731. cum sequenibus circa fideiussores, utrum gaudeant privilegijs concessis principalibus debitoribus, est item notandum, quod fideiussores agricultorum non possunt privilegio concessio ipsi agricultoribus, ne incarcerationi pro debito: ¶ ita *Co-* *1077* llantes late in comment. pragmatice in fauorem rei fructuarie lib. 2. cap. 13 à num. 3. & eodem modo fideiussor clerici non habet privilegium concessum clerico, scilicet circa forum, & de conveniant in plus quā facere potest: ¶ de quo late fuit *1078* Castellum de Bobadilla in sua politica rom. 1. lib. 282. c. 18 num. 247.

ET cū excusatio & exemptio *Quæst. 198.* à Regalium iurium solutione morte Regis concedendis finiat, cū adeo sit præiudicialis, ut diximus in superioribus num. 119. oportet precium est examinare, vetum privilegium, vel gratia Regis, vel Pontificis, morte concedendis finiant. In qua dicendum est, quod privilegium, gratia, vel receptum regulariter non spiritat morte concedendis, ¶ per tex. in cap. fin. *1079* per gratia de officio delegati lib. 6. cap.

Tractatus de priuilegiis

c. relatu de offic. delegat. l. 43. Tami
 quæ est l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. tenet
 Nauar. lib. 5. consiliu in iur. de pri-
 uileg. consil. fol. 554. Ioan. Gutier. in
 pract. quæstionibus lib. 2. q. 74. Moli-
 na de Hispan. primogen. lib. 2. c. 7.
 nu. 62. Pelaez de Mier. de maiorati-
 bus 4. p. q. 10. nu. 10. Ioan. Gutier. in
 quæstio. canonicis, lib. 1. q. 11. n. 6. fr.
 Manuel Rodrig. in sua firm. c. 236. n.
 3. tex. in cap. si cui de prebend. lib. 6.
 quod secus erit, si priuilegiu, gratia,
 vel rescriptu concedatur ad nulum,
 vel ad voluntatem concedentis, quæ
 1080 tunc temporis morte finitur, & rest.
 in c. si gratiosè de rescriptis. lib. 6. l. 4.
 flocati, l. 45. tit. 15. p. 5. latè Azeued. in
 l. 2. tit. 7. lib. 5. Recopil. Molina ubi
 supra lib. 7. c. 25. n. 4. cum seqq. Co-
 uar. lib. 3. variarum c. 15. §. 11. 2. ubi latè
 de vero intellectu dict. c. si gratiosè,
 & dixi in superioribus nu. 319. Nec
 est omittendum, quod licet cõmen-
 dantiæ, hoc est, *Reuerendai*, non spirat
 1081 morte concedentis, & latè per Ioan.
 Gutier. in quæstio. canonicis lib. 2.
 c. 17. eodemq. modo executor datus
 à Romano Pontifice super aliqua gra-
 tia non spirat per mortem Romani
 Pontificis concedentis & cõmitten-
 1082 tis, & tex. in c. si super gratiam de of-
 ficio delegat. lib. 6. ubi DD. ita Ioan.
 Gutier. ubi supra, quem videas opti-
 me distinguentem, ne eius dicta ri as
 cribere videar.
 Quæ. 199 E T Quando Princeps in priui-
 legio facit inentionem alterius pri-
 uilegij, credendum est præculdubio
 1083 præcessisse, & per glos. in c. si Roma-
 norum 19. distinct. ubi sequitur Do-
 minicus Cardinal. Iacob. de Sancto

Gegorg. in authentica si quis in ali-
 quo documento, C. de edendo In-
 nocen. & Felin. in c. inter dilectos
 de fide instrumetorum, Ioan. Garc.
 de nobilitate, glos. 13. num. 3. priui-
 legiumq. introductum propter ho-
 nestatem personæ, vel sexus, non po-
 rest renuniatione tolli, & secundum
 Bald. in l. 1. n. 8. C. qui bonis cedere
 1084 pos. Dueñas in regul. 312. limitatio-
 ne 2. & Ioan. Gutier. in pract. quæ-
 stio. lib. 2. quæst. 26. nu. 5. & utrum
 mulier possit incarcerationi, & tenea-
 tur in plus quàm facere potest pro
 administratione reuelæ, vel quando
 occular bona, vel pro Regio tribu-
 to, vel debito Regio. Et quid in ma-
 tte, auiæ, vel nobili in prædictis casu-
 bus, & videas optimè per Bobadilla
 1085 in politica sua tom. 2. lib. 3. c. 15. §. n. Cap. 24.
 30. & lib. 2. q. 25. Couar. lib. 2. variar.
 cap. 1. num. 3. Azeued. in l. 10. tit. 3.
 lib. 5. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. Re-
 copil. numer. 12. & Ioan. Gutier.
 de iuramen. confirmato. 1. par. cap.
 16. num. 33. & in pract. quæstioni-
 bus, lib. 2. quæst. 26.
 Additurque alia non inelegans Quæ. 200
 quæstio, de qua multoties dubitatur
 in praxi, videlicet quid iuris erit,
 quando vicinus alicuius loci liberi
 & exempti à solutione gabellæ de
 rebus, *De labrança y criança*, portat
 armenta, quæ non sunt *de labrança y*
criança, vendenda in alio loco, vel
 macello libero, & exempto, utrum
 gabellam & in ea realia soluere te-
 neatur in suo loco, à quo exiit?
 & In qua quæstione videtur, nullam
 1086 gabellam, nullaq. iura Regia soluere
 teneri, per ea quæ dixim⁹ in tractatu
 de

de regio patrimonio. 6. p. nu. 41. & ideo habens bona in loco franco, & libero, & ea vendit tradenda in alio
 1087 loco franco, nullam soluet gabellā, † ex traditis à Lafarte de decima vendit. c. 4. n. 10. Sed nihilominus cōtrarium assevero, quia talis venditor habet contra fel. 17. tit. 17. & l. 4. tit. 10. lib. 9. Recop. disponētes, quod portans ex suo loco res, quæ nō sunt de *labrança, y criança*, nec frācas in eo, & vendens in loco franco, & libero; tenetur solvere gabellā in suo loco, ubi est vicinus; & cōprobat, quia si in prædicta quæstione armēta, quæ non sunt libera, nec frāca, nec de *labrança, y criança*, venderet, extra suū macellū francum, & vt sic loquat, *en pie*, absq; dubio soluet gabellā, & ideo non est cōsiderandus in eius fauorē; & contra Regē vel fiscum talis cūem, & qualitas vendendi præcise in sub macello libero, & impossibilitas vendendi, *en pie*, cū in iure non sint cōsideranda, nec atēdenda ea, quæ euenite possunt, nisi ea sint certa, & infallibilia, nec mutatur qualitas prædictarū legum Regiarū ex eo, quod contingere potest, † secundū Marth. & Afflict. in decis. 10. n. 2. & decis. 385. n. 7. & Tiraq. de vetiq; retract. tit. 1. §. 2. gloss. n. 37.

1088

RES. 207

PRÆTEREA cūm vetūm sit ex omnium Ductorū consensu, Regē absq; iusta, rationabili, & necessaria causa non posse pro suo libito, & voluntatē sola mutare, aut augere monetam, † vt tradit Diuus Thomas in suo Opusculo de regimine Princip. lib. 2. cap. 13. Couartuu. in tract. numismatum cap. 7. nu. 6. Ti-

bet. Decian. in tractatu criminali c. 23. num. 32. & 33. Felician. de censibus tomo. 2. lib. 4. c. vnico nu. 17. Est tamen admodū controuersum, vtum Rex, vel Princeps non recog nocens superiorem interueniente dicta iusta rationabili, & necessaria causa possit monetam mutare, repugnante regno. † In qua quæstione pro parte negatiua adducitur tex. in cap. quanto de iurciurand. ubi tenet Panormir. Ioan. And. Ancharran. Cardin. Felin. Hostiens. & Francisc. de Marchis decis. 232. in 1. p. dicit communem Igneus in l. necessarios. §. non alios num. 99. in 1. part. ff. ad Senatusconsult. Silanian. Petrus Belluga in speculo Princip. tit. de mutacione monetæ nu. 7. cum seqq. Paris. de Put. in tractat. syndicatus in rubr. de excessibus Imperat. nu. 6. Marth. de Afflict. in præjudicio constitut. Neapolit. q. 1. 6. Sed partē affirmatiuā, videlicet, Regem absq; populi regniq; alie su posse monetā mutare in prædicto casu, tenet Ioan. Faber. in principio instituit. quibus modis tollitur obligatio, Isernia in cap. 1. verbo monetæ num. 129. tit. quæ sint Regalia in vlt. bus feudorum. Ioan. de Plat. in l. 1. & in l. 69. de veter. num. potest. lib. 1. i. Salicet. in l. 1. C. de falsa moneta, & est tex. & per illū tenet Pag. de Castr. in l. creditor. ff. de solution. Ant. in asp. ad falsariū de crimine falsi, Corne. consil. 135. vol. 3. dicit magis communem Boerius in decisione 317. num. 7. Couartuuas in dicto tractatu numismatum, cap. 7. n. 6. Faber. Decian. in dicto tract. criminali c. 23. n. 32. cum sequētib;

Q Petrus

Tractatus de privilegiis

Petrus Gregorius in synagmate iuris lib. 36. tit. 2. nu. 26. quam opinionem nouiter sequitur, & defendit Felicius de censibus tom. 2. lib. 4. cap. vnico nu. 17. cum seqq. ubi respondet fundamentis contrarie partis, cuius opinioni libet assensio per fundamenta ab eo relata.

Ques. 102 ESTQUE questio in nostra materia, utrum privilegiatus, & exceptus à muneribus publicis peculiari privilegio, si à iudice fuerit ad eam electus, vel nominatus, teneatur appellare, aut electio, vel nominatio sit inuálida, nullaq; sit appellatio necessaria. **1091** In qua questione videtur inuálidam esse talem electionem, & nominationem, nullamq; necessariam esse appellationem, per tex. in l. nominationes. C. de appellat. Sed veritas est in contrariu, & sic quod privilegiatus teneatur summi privilegium in predicto casu ostendere, & à tali nominatione, & electione appellare, aliàs consentire videtur, sibiq; preiudicium parat, per tex. ad hoc expressum in l. hi qui ad ciuilia. C. de appellat. ubi notant Bart. Paul. & Salicet. in prioc. qui omnes respondent dictæ legi nominationes pro contraria parte adductæ, & dicunt, quod in casu illius defuit, & seruata non fuit forma necessaria in nominatione, & electione, & alia, quæ videri poterit, per dictum Bart. ibidem n. 3. Paul. n. 1. Salic. n. 1. versic. quare dic.

Ques. 103 LICENTIAM tamen datam Episcopo, vel Cardinali ad testandum, **1093** extinguí per primum testamentum, & defendit Philip. Deci. consil. 512. Cuius Iun. consil. 89. vol. 1. Ratio ab eis ad-

ducta est, quia in his, quæ odiosa sunt simplex concessio primum actum tantum respicit, & sicut in onerosis, cap. 1092 non potest de prebendis lib. 6. l. dotis promissio. ff. de iure dotium notatur in l. placet. ff. de lib. & posthu. tenet Cald. consil. 16. Felin. c. 2. de regua, & pace, odiosum quippe, & contrarius humanum est, Episcopos, & Cardinales posse testari de acquisitis in Episcopatu, & c. cum in officiis de 1095 testament. cum materia, adeo ut dictus Socin. Iun. in dicto consil. 89. conetur probare, licentiam testandi à Romano Pontifice præstitam Episcopis, morte Pontificis reintegra cessare, & quia actus odiosus est, & ideo 1096 extinguitur morte ipsius auctoris, per gloss. in c. à nobis, in t. de sent. excommunicat. verbo non nisi, quæ ibi communiter est approbata, Couar. alios allegans in d. c. cum in officiis de testam. n. 8. Sed contraria opinio verior est, videlicet, quod licentia Pontificis data Episcopo, & Cardinali ad testandum non extinguatur per primum testamentum, quam opinionem tenet Albanus in tract. de Cardinalibus quest. 48. & eam defendit optimis fundamentis Tello Ferr. in l. 4. Tauri à numer. 2. cum sequentibus, tenetque eam Angulo de meliorationibus in l. 1. gloss. 1. numer. 27. & cum ea remanet Contrarius. in dicto cap. cum in officiis de testamentis, n. 3. cum prima non fuerit ausus asserere in iudicando, nec in consue- 1097 lendo. De legem tamen 13. titul. 2. lib. 5. Recopilat. approbante consuetudinem, ut clerici possint testari de acquisitis intuitu ecclesiæ, & utrum illa

1097 illa cōsuetudo, & dicta lex sit intelli-
gēda in foro interiori vel exteriori, t
vltia Azcu. & Matien. ibidem, vide
Petr. Paul. Paris. conf. 33. à numer.
26. cum sequentibus, volum. 4. &
Molinam de Hispan. primogen. lib.
cap. 10. à num. 53. cum sequentibus,
laxē Ioan. Guier. in pract. quæstio.
lib. 2. quæst. 114. & Couar. in d. cap.
cum in officijs de testamen. à num.
3. Salazar de vsu & consuetudine,
cap. 3. numer. 12. cum sequentibus,
Rojs in episto me de successione, c.
34. num. 39. Didac. Perez in l. 1. tit.
3. lib. 1. ordinam. col. 115. vers. Est &
illud, frat. Manuel Rodriguez in sua
summa tom. 2. c. 70. num. 7. & Sar-
mient. de redditibus Ecclesie 2 par.
cap. 6. à nu. 15. qui Doctores alia iu-
ra & auctores recensent. & plurimos
adducit Humada in scholijs ad Greg.
Lop. in l. 53. tit. 6. p. 1. glof. 1. nu. 2. ex
quorum Doctorum opinione venit
enucleanda illa admodum contro-
uersa quæstio, vtrum consuetudo cō-
tra libertatem Ecclesie valeat, & se-
1098 queat. † In qua quæst. partem affirma-
tiuam, & talem consuetudinem vā-
lere, tenet Remig. de Goni de cha-
ritatijs subsidio pag. 238. cum se-
quentibus, & facit doctrina Barr. in
l. ad collationem, C. de aur. coron.
lib. 10. Ioan. Andr. in cap. ar. si clericus
de iudic. Otalora de nobilita. 2. par.
cap. 1. num. 31. Dyeñas regul. 100.
limitationes, Mexia in taxam panis
concluf. 5. nu. 23. post medium. Ne-
gatiuaq. autem partem, videlicet, ra-
tem consuetudinem contra libertatē
Ecclesie nō valere, sequitur Abb. in
c. non minus de immunit. Eccles. n.

17. Roland. in conf. 71. num. 4. vol. 4:
Nauar. optime in proposito in ma-
nuali c. 27. num. 119. probat tex. in d.
c. non minus, c. aduersus de immun.
Eccles. & in c. omnia talia 12. dist. c.
vt construuntur. 50. dist. singularis;
& expiessus text. in c. nouerit de fer-
tent. excommun. vbi ex cōmunican-
turi qui petunt, & faciunt obsequiat
statuta, & consuetudines inductas
contra Ecclesiasticam libertatem; &
iudices qui secundum illam iudicāt,
† & faciunt ea, quæ tradit Dyeñas in 1098
regul. 143. vbi iura Regia & Docto-
res citat, & Foller. in pract. criminali
cah. 1. par. c. 1. num. 86. licet Roebus
de Curt. in tract. de consuetudin.
numer. 311. Silva nuptialis libr. 5.
nu. 64. Abb. conf. 25. num. fin. vol.
2. Gregor. Lop. in l. 53. tit. 6. part.
1. glof. 1. & ibi Humada in scholijs
numer. 2. qui refert Parladorium &
alios, teneant, quod in doctrinis &
erroribus opinionibus, debeat ser-
uari illa, quæ consuetudine appro-
batur. †

ET Quamuis, vt iam diximus, Quæst. 204.
competuerit, † clericos à seculari 10100
iurisdictione exemptos esse, fallit
quando clericus succedit in aliquo
predio affecto onere censuali, vel
Regio pro solutionibus decursis
ratione oneris & hypothecæ, cum
qua ad eum deuenit, nam tali ca-
su clericus conueniri poterit pro so-
lutione eorū tæculari iudice, ex-
cepta persona. † Ita Bar. in l. incolu 10101
aff. ad municipal. nu. 5. las. in l. pla-
cet 2. lectura n. 21. C. de sacrosanct.
Eccles. vbi Palapan. in vers. Alia
limitatio, & Bellog. de specul. Princ.

Tractatus de priuilegiis

rubric. 46. §. donum num. 7. in fine,
Didac. Perez in l. 7. tit. 3. lib. 7. ordi-
nam. col. 2. v. sic. est tamen dubiū,
Ducias in regul. 143. inuentione 14.
Abbas in cap. cum homines num. 9.
de decimis, Ioan. Andr. in reg. non
est in mora n. 6. de reg. iur. in 6. Mat-
thæus de Afflict. in decif. 95. Ioann.
Garc. Galleg. de expens. & melior.
c. 7. r. 3. nu. 49. estq; notandum, quod
fideiussor laici, qui cum eo se obliga-
uit, iurisdictioni q; seculari se submi-
sit, liberatur à prædicta seculari iuris-
dictione, si ille laicus, pro quo fideius-
1102 sit clericus factus fuerit. † Ita Hippo-
lyt. de Marfil. in rir. de fideius. n. 113;
& seqq. Cassan. in consuetudinibus
Burgund. tit. des justices, gloss. Saul
cum rubr. 1. §. 5. nu. 108. fol. 54. quos
refert & sequitur Castillo de Bobadi-
lla in sua politic. tomo. 7. lib. 2. c. 18.
num. 79. Et ratio est, quia ius super-
ueniens parti pendente processu, &
instantia, ei prodest, & facit suam in-
tentionem, & iudicium conualida-
1103 ri, † l. si rem. §. fin. ff. de pignoratitia
acti. l. autem. §. 1. ff. de rei uendicat.
& ideo illud ius, exceptio, vel priui-
legium superueniens parti prodest
1104 fideiussori, † & qualitas superueniens
personæ conuenit facit variare qua-
1105 litatem actionis, † glossa verbo mu-
liere in l. si post diuortium, ff. soluto
matrimonio, l. legatis seruus. §. r. ff.
de legat. 3. & priuilegium superue-
1106 niens eximit quem à priori onere, †
l. spadonem. §. si autem quis tutor,
ff. de excusat. tutor. & sacerdotium
superueniens tollit munus publicū
1107 iā iniunctū, † l. pignus, ff. de vacatio,
& excus. muner. & si paganus delin-

quat, & iā accusatus de crimine fa-
ctus est miles, nō agitur de crimine
sub primo iudice, sed sub secundo, †
facti l. hos accusare, §. 1. ff. de accusa. 1108
& dignitas superueniens soluit vin-
culum obligationis præcedentis, † l. 1109
in rerdu ff. de operis libertor. & de o-
si aliquis se ad seruendum astrinxit
pro certo tempore, & antea quam
impleatur, matrimonium contrahit,
à tali seruitio liberatur, † l. liberte. C. 1110
de operis libertorum, l. 2. C. de ob-
sequijs, vbi notant Bald. Salicet. &
Albericus quos refert, & sequitur
Bacca de inope debitore c. 14. n. 2.

SE O cū dispensatio quid odio. Qual. 205
Cap. 25.
2115
sum sit, † vt tradit Abb. in cap. dile-
ctus filius de concessio. præbend. n.
1. strictamq; interpretationem reci-
piat, vt tradit Hieronym. Grat. con-
cil. 45. nu. 9. lib. 2. & Matienus alios
referens in l. 10. tit. 8. gloss. n. 7. lib.
5. Recopil. & si de genere prohibi-
torio, nec intelligitur nisi exprima-
tur, † vt latet per Castillo in l. 11. Tau. 1112
ri n. 4. & 5. & per Couarru. in 4. De-
cretalium 2. par. cap. 6. §. 9. num. 1.
Et dispensatio iuri cōmuni cōtra-
rietur, vt bene per Deci. in cap. si
quādo ad finem de rescript. Aleiaz.
in l. cum quid, ff. si cert. petatur hmi-
tatione 27. Est notandum, quod
quælibet dispensatio tam à Principe.
quā à Romano Pontifice facta
semper venit restringenda, † per tex. 1113
in c. fin. de filiis presbyterorum lib.
6. Lex facta in principio, ff. de vulg.
& pupil. Et ratio est, quia dispensatio
est stricti iuris, † secundū Ias. in l. re- 1114
coniuncti, ff. de leg. 3. nu. 178. l. 4. tit.
15. p. 4. & ideo facta dispensatione ad
vnum

1115 vnum effectum, vel in vno defectu
ad alios non extenditur, † per March.
de Afflic. in decif. 320. n. 12. Burg.
de Par. in l. 3. Tauri n. 221. cum feqq.
Quod limita, quando dispensatio fit
motu proprio, vel ratione connexita
tis, & aliorum, vel in his quæ reci-
piunt interpretationem à iure com-
muni, vel quando proprietas verbo-
rum exemptionem requirit: aut quā-
do dispensatio est fauorabilis ex cau-
sa necessaria, vel est necessaria ex
fauorabili causa, & quando alicui
data est potestas dispensandi contra
ius, tunc enim vt fauorabilis exten-
ditur. Sicut extenditur dispensatio
in dispensato in aliqua re in gene-
re, qui poterit quibuscumque par-
tibus, seu speciebus eiusdem gene-
ris vti, † vt latè tradunt Ioan. Andr.
& Panormit. in cap. cum in cunctis,
1116 † cum vero nu. 8. & 9. de electione;
& Felin. in c. ar. si clerici de iudici.
num. 16. & 25. Hippol. conf. 84. n. 15.
& DD. in Clemen. 1. de etate & qua-
lit. Mier. de maiortu. 1. p. q. 10. n. 24.
Panormit. in cap. quod dilectionem
num. 7. de consanguin. & affinita. &
Calderin. in c. 1. eodem tit. Dec. in l.
in omnibus causis, ff. de regul. iuris
nu. 13. & in l. feminæ eodem tit. nu.
19. Otac. in l. beneficium, ff. de con-
fictio. Princip. n. 19. & 20. Couar.
in 4. decretalium, 2. p. c. 8. §. 8. n. 6.
Molina de Hispan. primogen. lib. 4.
cap. 5. num. 27.

Quæf. 208 SED Quando lex vel priuile-
gium derogat consuetudini, est quæ-
stio vtrū videatur, futuram derogare?
1117 † de qua latè per Cou. lib. 3. variu
c. 3. nu. 4. & Gudier. lib. 3. pract. quæ-

stionum, Emanuel Rodrig. in quæ-
stionibus regularibus tom. 1. q. 2. ar.
5. & licet omnis consuetudo à lege,
vel priuilegio excludatur, nunquam
censetur immemoralis exclusa, tse
1118 cundum Boet. in decif. 39. num. 12.
Orat. de nobilitate 3. p. c. 7. nu. 11.
Couar. lib. 3. variatum c. 3. n. 5. Tita-
quel. de retract. conuentio §. 1. glos.
2. nu. 25. Meneses de seruitu. in l. 2.
num. 29. Auend. respons. 16. n. 1. i.
Mier. de maiortu. 4. par. quæst. 10.
num. 20. Velazquez Auend. in l. 6.
Taut. glos. 11. n. 9.

QVIBVS Subsequitur illa cō Quæf. 217
troversia quæstio, vtrum alienatio
bonorum Ecclesiasticorum ab Ec-
clesia, vel monasterio venditorum
valeat absque solemnitate, quando
Ecclesie, vel monasterio est utilis? In
1119 qua quæst. licet pluriimi teneant, alie-
nationem valere absque prædicta solē-
nitate in casu utilitatis, communis
opinio est in contrarium, secundum
Iac. in l. contra iuris in principio, ff.
de pactis, & secundum plures alios
relatos, & sequutos ab Anron. Gabr.
in 3. tom. commun. opini. tit. de re-
rum alienatio. conclus. 1. Sarmiento
de redditibus Eccles. 1. part. cap. 2.
per totum, & in cap. 3. Ioan. Guie.
in pract. quæst. lib. 2. quæst. 22. nu.
num. 9. Gratian. in regul. 316. num.
22. dicentem vtiorem, & com-
muniorem, qui omnes tenent, quod
quomvis prædicta alienatio fauo-
rabilis sine solemnitate sit nulla,
poterit tamen ratificari postea, &
valebit: † nam quando in aliquo
1120 actu debet intervenire aliqua so-
lemnitas, habito respectu ad certum

Q3 finem

Tractatus de priuilegiis

finem obtento fine, licet non interueniat solennitas, actus valebit, si solennitas postea interueniat, † cap. si qua. 1. 1. quæst. 2. cap. cum nos de his, quæ fiunt à prælato. Iura enim non sunt nisi effectû ad finem, † l. 1. §. inde, ff. de noui oper. nūtiar. Nec huius veriori opinionis oberit, quod contractus mulieris utilis valet sine licentia mariti, ut per Anton. Gom. in l. 55. Tauri num. 2. quia lex Regia 2. tit. 3. lib. 5. Compilat quæ antiquitus erat l. 55. Tauri, non requirit cōsensum mariti pro forma, & solennitate actus, sed pro virando damno, & præiudicio eius, secundum dictum Anton. Gom. in d. l. 55. Tauri num. 5. ad finem. Sed vetius est iure regio attento, quod licentia mariti pro forma, & solennitate, & validitate actus, & contractus facti à muliere requiritur, adeo quod ea omiſſa sit nullus contractus ipso iure, † ut tradit Azevedo in l. 2. tit. 3. lib. 1. Cōpilatio. num. 19. ex Minch. Ioan. Gu tier. & alijs, quos citat: nam quando solennitas in alienatione requiritur, non sufficit utilitas, nisi simul solennitas per legem requisita interuenerit, † secundum Barbosa in l. c. ff. soluto matrimonio. §. par. num. 9. pag. 43. Ex quo venit reprobanda opinio Emanuel Roger. in quæstionibus regularibus tomo. 1. quæst. 17. artic. 9. qui prædictam opinionem omittens, & pene nil pro sua opinione allegans, tenuit, quod valeat alienatio facta in utilitatem monasterij absque solennitate à iure requisita.

Quæst. 208. VENIT deinceps declaranda

l. 1. tit. 15. lib. 5. Compilation. in versic. 7. porque per experientia, ubi probatur, quod tempore caristie & necessitatis possint iudices tollere tunc, etiam ecclesiasticis: nam videbatur, id non posse concedi, † cum clericis, & ecclesiasticis iure diuino sint exempti apostate seculari, ut late diximus in tractatu de Regia pabell. 7. part. in principio, num. 24. Sed nihilominus est tenendum, quod seculares iudices propria auctoritate poterunt sequestrare tunc cum personarum ecclesiasticarum, & militum commendatarum quatuor Ordinum militarium, seruantes formam traditam à prædicta lege Regia, non obstantibus eorum priuilegijs, nec excommunicationem, nec poenam impositam in Bulla in Cena Domini incutient, cum hoc non propria faciant auctoritate, sed auctoritate legis Regie, & naturalis, id in prædictis necessariis, & caristie casibus permittentis: † nam ratione publicæ utilitatis etiam clerici, & ecclesiastici, & priuilegiati compelluntur vendere, ut notat Azevedo in l. 2. tit. 3. lib. 1. Compilation. & in l. 1. tit. 15. libro 9. numero. 19. qui Ignatium de Salced. Mexiam, & alios refert, † & Franciscus Marc. in decisione Delib. 140. numero. 45. & in decisione 541. quam opinionem in casu prædictæ legis Regie tenet Ioan. Gu tier. in practice. quæstion. lib. 1. q. 13. num. 3. & late Emanuel Roderic. in suis quæstionibus regularibus 2. to. q. 62. art. 3.

SED cum Abbates, & monaste

ria pluriūm Pontificum privilegijs
nitentur ab ordinaria iurisdictione
exemptos, quæritur, utrum in eun-
dē bus causis possint apud Episcopum

conueniri. † Et quod possint apud
Episcopum conueniri, probat rex. in
cap. ad monasteria, cap. Abbates in
princ. 18. q. 2. ne Abbas, vel monaste-
rii prelati contra iura vulgaria iu-
dex sit in causa propria. Ita tradit
Emanuel Roderic. in quæstionibus
regularibus tomo. 2. quæstione. 62.
articul. 5. qui alia iura, & Doctores
pro hac allegat resolutione. Adde-
turque, quod priuilegium vniuersi-
tati concessum regulariter tanquam

protrahitur, † per l. licet. §. quod vni-
uersitate, vbi Bart. & alij DD. ff. quod
cuiusque vniuersit. quod limitatur,
quādo priuilegium est talis generis,
quod non potest exerceri nisi per sin-
gulares personas, secundū D. Tho.
in 4. dist. 25. q. 1. Gom. in reg. de idio-
mat. q. 2. n. 4. & probatur in c. si sen-
tentia de sentent. excommunic. lib. 6.

vbi interdicta ciuitate singuli inter-
dicti cēsentur: † tradit Emanuel Ro-
deric. in quæstionibus regularibus
tomo. 3. q. 51. art. 9. Ex quibus dedu-
citur, quod statutum generale inclu-
dit omnes casus priuilegiatos, & spe-
ciales, nisi in eo tantū casu, in quo pri-

uilegiatus quis reperitur: † ex Azue-
do in l. 8. tit. 2. lib. 5. Cōpilat. n. 2. qui
Dec. Tit. q. Spinū, & alios allegat.

Q V I B V S conuenit illa admo-
dum necessaria quæstio, scilicet quid
statuendum sit, quando statuta non
ambigua, nec contra legem, sed per-
sinentia ad ornatum, & communem

utilitatem populi facta fuerint, vtrū
valeant, & sint seruanda ante Regiæ
confirmationem. † In qua quæstio-

ne pro parte negatiua videtur ex-
pressè dispositum in l. 8. tit. 1. lib. 7.

Compilation. ibi: *T layen hie alnues-
tro Consejo. Et ibi: Alli se prouca lo
que se deue mandar guardar, y confir-
mar.* Et ibi: *Antes, y primero.* Vbi re-

quir videtur Regia confirmatio sta-
tutum ante eorum obseruantiam,
& executionem. Ratio, quia nihil

factum videtur, quando aliquid su-
perest agendum, † secundum Ba-

garotū in tractatu de reprobar. test.
in volum. 5. tractatum Doctorum
fol. 253. num. 3. per l. penult. C. de

his quibus vt in dig. & quocumque
in aliquo actu requiritur con-
firmatio superioris, actus est imper-

fectus, donec confirmatio sequatur;
† per rex. in cap. postquam de ele-
ctione, vbi Abb. hanc opinionem

negatiua tenet Gratian. in reg. 434.
quæ sequitur Humada in scholijs ad
Greg. Lop. in l. 12. tit. 1. p. 1. glo. 1. n. 6.

& in glof. 2. tit. 1. n. 6. Sed nihilominus
cōmunis opinio est in contrariū, vt
tenet Greg. Lop. in d. l. 12. tit. 1. p. 1.

glof. 1. & Auend. de exequend. mād.
reg. 1. p. c. 19. n. 3: Dum modò sint sta-
tuta rationabilia, & Ignar. Salced. in

additio. ad Bernard. Diaz in reg. 555.
Méch. de suceff. creat. 1. p. 5. n. 15.
Matien. in l. 4. tit. 1. lib. 5. Compil.

glof. 4. n. 2. Burg. de Paz in l. 1. Tauri
n. 350. lañe. Azueved. in rubr. lib. 2. Cō-
pil. & in l. 8. tit. 1. lib. 7. in verbo, *Se
deua mandar guardar*, & in l. 14. tit. 6.

lib. 3. dicta: Compilat. vbi ipse, & Be-
benurus ab eo relatus venientes, &

Q 3 comm.

Tractatus de priuilegijs

communem opinionem dicunt,
& dictus Azeved. ibidem optimè
declarat dictam l. 14. & 8. ut r. lib. 7.

1135 contra Gratian. & sequaces. †

Res. 211 **RESCRIPTA** tamen licet
concedantur præter ius, non tamen
per illa inenditur iuri communi de-

1136 rogati, † per gloss. in cap. paratus 13.
quæst. 3. communiter recepta si eun-
dū facim. l. causas, vel lites. C. de rati-
action. num. 7. & in l. ex facto ff. de
vulgar. & pupil. nu. 4. quod rescrip-

1137 to, vel priuilegio an possit ab impe-
trante renuntiari, est quæstio. † Et
posse ante citationem aduersarij, est
vera resolutio, post citationem au-
tem adest difficultas: nam text. in c.
super eo de appellatio. probat, quod
per præsentationem rescripti, aut
priuilegij est iurisdictio acquisita iu-

1138 dici: † ergo per iurisditionē acquisi-
tam non poterit renuntiatio fieri. Sed
vera hæc est resolutio, quod post ci-
tationem aduersarij, non potest renū-
tiatione rescripti, vel priuilegij fieri, se-
cundum Panor. in c. ex conque-
stione de restitut. spoliar. quam dicit
comunem Felin. in rubr. de rescri-
ptis nu. 3. Et ante citationem aduersa-
rij licet iudici præsentatio facta sit, po-
test renuntiatio fieri, nec oberit tex.
in d. c. super eo, cui responde, quod
præsentatio ante citationem aduersa-
rij nihil amplius operatur, nisi quod
iudex possit uti illo rescripto, vel pri-
uilegio, non tamen est acquisita illi
iurisdictio cum effectu quoad exer-
citiū usque ad citationem aduersarij: ar-
gum. ex in c. grau. de offic. deleg.

Res. 212 **HABENS** deinde rem commu-
nem cum orfano, vidua, vel paupere,

qui priuilegiū habent, ut in prima in-
stancia possit aduersarium in Curia
Regia conuenire: poterit ratione cō-
munis, & connexitatis eodē priui-
legio uti: † quod tenet Greg. Lop. plu-
res referens scribentes in l. 1. tit. 3. p. 3. Didac. Perez in l. 1. tit. 1. lib. 3. ordi-
nament. & tanta est connexitatis vis,
quod patronus laicus, qui habet tan-
tum quatuor menses ad præsentandū,
si habet ius patronatus coniunctum
cum patronatu ecclesiastico, habebit
sex menses ad præsentandum, sicut
ecclesiasticus patronus ratione con-
nexitatis, † secundum gloss. in c. 1. §. 1. de iure Patronat. lib. 6. comuni-
ter approbatam secundum Philippū
Francum in rubr. de appellatio. col.
9. & Rochum de Curt. de iure patro-
nat. in verbo ius. q. 6.

ADDO etiam, quod si priuile-
gio, lege, vel statuto dispositum sit,
quod ille qui habuerit vigesimū quin-
tum annū, aliquo fruatur priuilegio,
gratia, vel indulto, dubitatur, utrum
sufficiat vigesimus quintus annus im-
mā attigisse, vel requiratur, quod
vigesimus quintus annus complea-
tur. † In qua quæstione videtur re-
quiri vigesimū quintum annum
esse completum, per tex. in c. cum
vigesimus de officio deleg. ubi pro-
batur, quod ad hoc, ut aliquis possit
esse iudex, requiritur, quod habeat vi-
ginti annos cōpletos, nec sufficit vlti-
mū attigisse. Idē probat tex. in l. idem
consuebat, ff. de re iud. & l. 1. §. ut. 4. p.
3. lex. in c. 21. sess. 23. Cōcil. Tridenti.
*Ad subdiaconatum ante vigesimum
secundum annum. ad diaconatum an-
te vigesimum tertium, ad presbyteratum*

ante vigesimum quintum annum non
promoveatur. Cum accularius, de
quo in dicto cap. 21. perfectionem
124 actus denotet, ¶ per l. si qui, vbi Bart.
& Doctores, ff. de conditio, & de
monitatio. notatque Bart. in l. si ita
libertas, ff. de manumiss. vindicta. Et
ideo annus impletus pro forma re-
quiratur. Sed nihilominus vera est re-
solutio, quod siue agatur de materia
favorabili, siue de materia odiosa,
vel penali, ubicumque requiritur
etas ad aliquem actum, vel exerci-
cium, sufficit, attingisse primum diem
vltimi anni, quia annus coeptus habe-
tur pro impleto, tenet gloss. verbo de-
cimū octauum annum in Clement.
fin. de etate & qualitat. gloss. in Cle-
mentin. ad nostram de regularibus,
& est communis sententia secundū
Gregor. Lop. in l. 8. ut. tit. 4. par. 3.
& tradidit Ioan. Gut. in quæstio-
nibus Canonice, c. 26. art. 3. & Casal.
in pract. qq. commun. contra com-
munes in quæstione 513. post. nu. 4.
lib. 1. pag. 76, col. 2. Nec obstat tex.
in d. c. cum vigesimum de officio de-
legat. & d. l. quidem consuebant, ff.
de re iudic. nam respondentur, quod
in illis iuribus etas completa pro for-
124 ma requiritur, quæ est seruanda, ¶ per
gloss. verbo, impubes in l. cum præ-
tor, ff. de re iudic. sequitur Felin. in
rubric. de delict. puerorum, Philip.
Franc. c. si pater gloss. fin. de testa. qui-
bus remanet responsio ad dictum c.
124. ses. 23. Concilij Tridentin. vbi
nihil de etate completa traditur, &
ideo sufficit, vltimum annum at-
tingisse ad ordines consequendos. Pro-
ptereaque circa professionem tam

virotū quā feminarum quatuor
decimus annus impletus requiritur,
quia id pro essentiali forma positu-
lat, tex. in cap. Gonzaldus 17. q. 2. d.
ad apostolicam de regularibus cum
concordantibus, & text. in eas sessio-
ne 15. Concilij Tridentin. ibi: *Professio
non fiat ante quatuordecimum annum
impletum*, & ibi, *Professio antea
facta sit nulla*. Vbi autem etas per-
fecta requiritur, nec terminatur
iure, intelligitur de etate viginti
quinque annorum, ¶ per tex. vbi po-
124 tant Doctores in l. fin. ff. de his qui-
veniam etas impetra.

NEC Est extra tem, quod cle-
124 ricus depositus, & postea priuilegio
restitutus, non restituitur in benefi-
cio alteri collato, ¶ secundum Abb. 1245
in cap. extra col. fin. de clerico non
resident. Bald. in c. Constitutus col.
2. de rescrip. nec depositus ab aliqua
congregatione propter delictum, si
postea gratia, vel priuilegio restitua-
tur, non restituitur in primum statū
in p̄iudiciū testij, ¶ secundū Bart. 1246
in l. 2. numer. 3. C. de decationibus
& hereticus, qui ipso iure p̄iatur
bonis, per cap. vergentis, de her-
eticis, cap. cum secundum leges
cod. tit. lib. 6. si aliqua gratia, vel pri-
uilegio restituitur, nō recuperat ho-
na: cum magis gratia, quā iustitia
mediante fiat p̄dicta restitutio,
¶ quod tenet Couat. lib. 1. variar. c. 3.
1247 nu. 15. Villadieg. in tit. de hereticis
num. 20. de quo latē supra in n. 514.
vbi de veritate habes. Et supradictis
obstat maximē, nam restitutio secū-
dum eius naturam de noua plenaria
in omnibus restitutionem tā quoad
bona

bona amissa; quā quoad fructus & actiones & honores. l. i. c. de sen-
 1148 pāsis, c. quam petit. l. i. quest. 3. l. i.
 patet, §. i. ff. de minoribus, l. 8. tit. 19.
 part. 6. latē Ias. in §. rufus, numer. 8.
 institut. de actio. quibus responde,
 quod aut restitutio fit ex iustitia, &
 tunc debet fieri exācte quoad bona,
 fructus & honores, & in hoc casu lo-
 quūtur iurapro obiectione adducta:
 aut fit ex gratia, & tunc nulla bono-
 rum & fructuum fit restitutio in ter-
 tij p̄iudicium, ita resoluit Alciat.
 io c. placuit de p̄scriptio. n. fin. &
 Fortuni, Garc. in l. Gallus, §. & quid
 sit t̄nium num. 23. ff. de lib. & posth.
 Couar. lib. 1. variar. c. 3. num. 15.

DEINDE Si priuilegio gratia
 vel dispositione testatoris aliqua cō-
 cedatur capellania propinquiori ta-
 denda, si sit clericus, vel in eo con-
 currat alia quēlibet qualitas; in cuius
 defectum alius nominatur, si tem-
 pore collationis capellanix ille con-
 sanguineus nō sit clericus, nec in eo
 concutit illa qualitas requisita, licet
 post modum concurrat, & condicio
 adimpleatur, non operatur effectū
 in p̄iudicium iurisacquisti ab alio,
 1149 cui collatio facta fuit, t̄ argumento
 text. in c. pro te de rescript. vbi pro-
 batur, quod si duobus fuit facta gra-
 tia in certa Ecclesia, alteri sub con-
 ditione, & alteri purē, & interim pē-
 dente conditione fiat promissio secun-
 do, p̄feratur in p̄benda primo im-
 petranti, licet postea adimpleatur
 1150 conditio, t̄ quam sententiam & opi-
 nionem tenet Dec. cons. 31. num. 5.
 lib. 1. qui dicit cōmunem, & Spino
 de testamentis glossa 4. de patronis,

numer. 70. & Zauual. in practiciis
 q̄tatio. commun. contra commu-
 nes lib. 2. quest. 606. n. 28. & quest.
 693. num. 25. & idē si priuilegium
 concedatur à Principe vel gratia fa-
 cta fuerit à summo Pontifice ex ali-
 qua causa finali, si ipsa semel sortia-
 tur effectum, quamuis postea cesset,
 adhuc valet, & dicitur priuilegium, &
 gratia, quod secuserit, si dicta causa
 cesset, vel deficiat, ante quam effe-
 ctum sortiat priuilegium, vel gra-
 tia, t̄ ut tradit Couar. lib. 1. variarū, 1151
 cap. 20. num. 5. vers. Hic ita breuiter,
 & latius Tiraquel. in tract. de cessan-
 te causa limitatione 12. num. 7. & in
 1. par. nu. 89. & 92. & Ioan. Gutier.
 in questio. canonicis lib. 1. q. 15. n.
 22. & Propterea si causa fuit cōmis-
 sa alicui constituto in dignitate, qui
 post datam & receptionem literarū
 dignitatem resignauit, dubitatur, v-
 trum ipse an ille, in quem resignauit,
 possit causam prosequi, & decidere?
 1152 t̄ In qua questione videtur, quod re-
 signans, & non resignans, cuius dig-
 nitas iam cessauit, debeat causam di-
 finire. Hanc opinionem dicit com-
 munem Anton. de Butt. in c. solite
 de restitutio. spoliator. num. 13. Mo-
 hedan. decis. 87. Cardin. & Abb. in
 cap. quod indubij de remuneratione.
 Sed contraria opinio vetior, &
 communior est, iuxta opinionem
 glossæ verbo, Canonico, versicul. Si
 tempore datæ in c. statutum de re-
 script. lib. 8. quam dicit communem
 Archidiacon. ibidem nu. 3. Anchar.
 num. 1. Geminian. num. 9. & ipse
 Gemin. in cap. licet canon de cle-
 ctione lib. 6. n. 9. Zauar. in Clement.
 &

& si principalis de rescriptis, quæst. 6. Abb. conf. 93. lib. 2. Paul. de Cast. conf. 327. vol. 1. Dec. in cap. quoniam Abbas de officio de legat. nu. 56. vbi Felin. num. 5. & Flaminio lib. de re signatione beneficiorum quæst. 4. n. 66. in fin. qui ait, pro hac opinione fuisse iudicatum in sacra congregatione Concilij Tridentini, & hanc partem tenet & defendit Zuall. in practicis quæstio. commun. contra communes lib. 2. quæst. 666.

de consanguinit. & affinit. vbi probatur, quod dispensatio facta & obtenta cum falsa causa valet, & tenet, si postea Papa confirmauerit, & de quo text. & videndus Nauarr. in manuali c. 22. nu. 86. est in cap. si quis autem de penitencia dist. 7. nu. 69. & Gozadin. in conf. 31. & Couar. in 4. c. 6. nu. 13. & facti, quod quando in privilegijs, vel gratijs est altera causæ cognitio, videlicet, si ita es dispensetis, statim declarationi commissarii factæ causæ cognita, & non post Cöpostellan. Ioan. Andr. Imol. & Felin. col. penult. vers. Fallit primo in c. ad audientiam 2. de rescript. & facit, quod quando aliquis Princeps concessisset gratiam causæ impulsu, quæ cum difficultatem redderet ad concedendum non expressa, non viriatur gratiæ concessio, & secundum Dec. in cap. postulasti de rescript. num. 5. quem sequitur Paul. Paris. conf. 4. lib. 4. nu. 53. & Couar. lib. 1. variarum resolution. cap. 20. n. 5. versic. Fallit vero. Sed nihilominus contrarium est verum, & dispensatio obiecta cum subieptione & obreptione, & causa falsa expressa, non valet, nec tenet, licet delegatio & commissario committatur, cum illis verbis, Si ita est dispensetis, & causa cognita per sententiam dispensauerit. Primo quia illa verba, Si ita est, inducunt formam & solemnizant non leuem, & ita Bald. in auth. manij, & auiz. C. quando mulier tutela offic. fungi. pos. col. 1. vers. quidam tamen dicunt Alex. Arctin. & Ias. in l. 2. §. ultimo, ff. de vulg. & pupil. & Iulius Tiraquell. de vtroq. tract. tit. 2. §. 2. glof.

Quæst. 16. SED Multoties dubitatur, si in rescripto interueniat subreptio, vel obreptio, & causa dispensationis committatur delegato, qui comprobatione, & causæ cognitione declarauit, esse dispensandum, & dispensauerit, utrum ratione sententiæ delegari valeat, & teneat dispensatio. & Ex videtur dispensationem valuisse, non licet causæ imperationis sit falsa, valoir ipso iure sententia delegati dispensantis, qui dispensare potuit, licet possit reuocari, ita glof. in summa, & in cap. sine exceptione 12. quæst. 2. decis. Rotæ 168. cum sequentibus, in antiquis & 511. & in nouis 59. incipit vno. text. in cap. ad audientiam de rescriptis, tenet Felin. in cap. postulasti. eod. tit. num. 3. vbi ait, hanc opinionem præualere, & probatur argumento, i. iusta causa, ff. de manumiss. vindicta. & l. 2. C. si aduersus libertatem, & §. semel instit. qui manumittit. non poss. vbi manumissio facta ex causa non legitima, nec vera, & per obreptionem tenet, si approbata fuerit, siue vera, siue falsa, & non irritatur, & ita Angel. conf. 204. & videtur text. ad litteram in c. quia circa

1154

Tractatus de priuilegiis

a glossa. nu. 3. & in tract. de cessante causa, limitatione 1. num. 61. Gozadin. conf. 73. num. 13. Carol. Ruin. conf. 199. num. 1. Secundo facit, quia illa verba, *Sic est*, inducunt conditionem & causam finalem, ¶ secundum Bartol. in l. demonstratio falsa col. 3. versic. Tertio modo, ff. de condit. & demonstratio, per rex. ibi, & Titacquel. qui quam plurimos refert in dicto tractatu de cessante causa limit. 1. num. 60. & quando causa habuit profructu in dispensatione, si deficiat, est obrepticia, & nulla ipso facto, ¶ per tex. in cap. postulasti de rescriptis, vbi Abb. num. 1. Oldral. conf. 156. tex. in cap. quod super his de fide instrumento. c. quia circa de consanguinitate & affinitate. Card. conf. 29. col. 4. Geminian. col. 33. Paul. Paris. conf. 51. lib. 4. nu. 18. & 27. cum sequentibus, & conf. 68. num. 213. dicto lib. 4. Gozadin. conf. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus. Præterea, quando causa impetrationis est conditionalis, non valet dispensatio, quamvis causa dicatur impulsua, titi Anton. à Sancto Georg. in cap. quia circa de consanguinitate, & affinitate. col. 2. per tex. ibi: [Nā in dispensatione & qualibet gratia semper præsumendum est, Principem fuisse motū ex causa expressa,] ¶ ita dictus Antonius à Sancto Georgio vbi supra, & ibi Panormitan. nu. 5. & 6. & expressio falsæ causæ non tollit 1163 etiam per motum proprium, ¶ secundum Paul. Paris. conf. 68. lib. 4. n. 217. qui citat Panormitan. Ancharan. & Dec. tenet etiam Gozadin. conf. 2. num. 16. & 25. cum sequentibus, & conf. 51. num. 42. Menorh. conf. 15. num. 14. & conf. 91. num. 42. Cassan. conf. 43. num. 2. optimè in terminis Hieron. Gratius lib. 2. responsum in responso 1. numer. 40. & quando causa conditionaliter ponitur in supplica, licet Princeps dicat, etiam ob alias causas concedo, veniat per huiusmodi obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, ¶ secundum Gozad. 1164 conf. 51. numer. 42. & non præsumitur, alia causa motum fuisse, quin expressa, ¶ per l. cum de in rem verso, ff. de viusis cum l. si certis annis, C. de pactis, ait Parisius dicto conf. 68. lib. 4. num. 231. nec præsumitur, Principem velle, vbi plenitudine potestatis, ¶ secundum Innocen. in cap. 1166 innotuit de electione, Bald. in l. bene à Zenone, C. de quadrienni præscrip. Paul. in l. Princeps, ff. de legib. Dec. col. 383. col. 2. & 3. Nec obicit dispensatio facta à commissario, & delegato, nam quando gratia impetrata ob falsam causam (vt iam dixi) est ipso iure nulla, eodem modo est ipso iure nullus processus factus super executionem gratiæ, & dispensatio commissarii, eiusque iurisdictionis, ¶ per cap. si super gratia de offic. delegat. lib. 6. tenet Abb. Felin. & alij, quos refert & sequitur Paris. col. 51. lib. 4. Rebus. in præd. benef. de differentiis inter rescriptum gratiæ, nu. 3. pag. 107. Abb. in c. ad audientiam 2. de rescript. nu. 14. Et adeo verum est, quod licet impetrantes approba- 1167 uerint impetrationem cum falsa causa obtiniam, possint contradicere, quando agitur de antea periculo, ¶ ita Paul. Paris. conf. 51. lib. 4. n. 54. 1168 &

& eadem causa sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, f. cap. lator de re iudicata, Parisius ubi supra num. 5. qui in nu. 55. per c. cum a nobis de testibus cū Abbatē & alijs in cap. quoniam contra falsam de probatio. ait, quod quāvis commissarius, vel delegatus dicat, causam impetrationis esse probatam, nihil opetatur ad tollendam nullitatem, quæ provenit ex falsa causa, nec eius assertioni est standū; 1169
 1170 f. cum quibus remanet responsio ad adducta pro contraria parte. Et in cōprobatione huius veræ resolutionis poterunt adaptari ea, quæ latè tradit Ioan. Gutier. in quæstio. canonicis lib. 1. c. 15. ubi defendit, quod copula habita etiam post dispensationem in matrimonio facit dispensationē nullam ex causa obteptionis & subreptionis, f. & interpretatur tex. in c. 5. f. 24. Concilij Tridentini.

2171 SED Est quæstio valde controuersa; & in praxi asidua, si in priuilegio, vel patronatu disponatur, quod præsentetur capellanus presbyter, utrum patronus possit, præsentare & nominare capellānum non sacerdotem, dum modo sit clericus primæ tanturæ, & legitimæ ætatis, adeo ut in tra annum possit ordinem Sacerdotis 1172 talem consequi. f. In qua quæstione nec Quirilianus Mandosus in Annalibus casibus numer. 80. & Ioan. Gutier. conf. 1. nu. 11. & conf. 2. nu. 19. quod illa presbyteratus qualitas debet interuenire tempore nominationis: & quod non sufficit, quod præsentatus sit in prima tonsura constitutus, & ætatem habeat legitimam

ad consequendum presbyteratus ordinem intra annum. Sed contraria opinio est communis & vera, quam tenet Ferretus conf. 305. Lambertin. de iure patronat. 1. par. lib. 1. fol. 79. in nouis Flamin. de resignatione beneficiorum lib. 3. quæst. 9. nu. 3. Roland. à Valle conf. 47. num. 6. vol. 1. Dec. in conf. 161. Anton. de Butt. in cap. 1. de etate & qualitat. notabili. 1. Roman. conf. 325. Imola in cap. fin. de rescriptis, Paul. de Montepico conf. 57. num. 7. vol. 1. Spino in speculo testamentorum gloss. 4. principaliter de patronis num. 66. cum sequentibus, & Zuallios in practicijs quæstio. communes contra cōmuni. lib. 2. quæst. 693. à nu. 9. cum seqq: cui opinioni tanquam cōmunioti accedo, licet viderim, contrariam opinionem, & sic primarij sequor, & practicatā à doctissimō viro Doctore Francisc. del Pozo Vicario generali Malacitan Episcopatus, cuius autoritas magna est apud omnes, quæ sententia & Ioan. Guier. ubi supra, vera est, & semper practicatā quando concurrunt in capellania iā Sacerdos, & qui nondum sacerdotium est consecutus, per tex. in cap. 8. in fin. iuncto c. 9. de rescript. libr. 6. Clementina literas eodem titulo. Rutilia Polla, ff. de contrahen. empt. cum materia.

EST Etiam nō inelegans quæstio, quid iuris, quando maritus & vxor simul instituūt capellaniā in suo testamento de bonis vtriusque, vocando suos consanguineos propinquiores, si duos in equali gradu consanguinitatis mariti & vxoris cōcurrent.

Tractatus de privilegiis

1173 curiā. † Et in supradicta questione videtur utrumque concurrere, & capellaniam esse diuidendam. Et probatur primò, quia duo testamentā censentur iuxta tradita ab Oldiak. conf. 174. Conar. in tñr. de testam. num. 8. Molin. referens Rod. Xuar. & alios in lib. 2. de Hispan. primog. cap. 2. num. 84. Burg. de Paz consil. 3. num. 14. Ioan. Gutier. in cap. quāuis pactum de pact. lib. 6. in principio num. 64. & unusquisq; videtur promidisse suo cōsanguineo, per tex. 101. sed si plures, §. in arrogato, ff. de vulga. & pupil. cap. vnico de duobus fratribus à capite inuesti. in vñbus feudorum. Secundò faciunt tradita à Ioan. Gutier. in conf. 2. num. 5. & 9. Tertiò facit, quia in vocatione maioratus, quando duo reperiuntur in equali gradu cōsanguinitatis, 1174 uterque admittitur, † secundū Bald. in l. ex duobus in princ. ff. de vulgar. & in authen. ex testam. C. de collar. & in l. ex hoc iure, ff. de iust. & iure, & ex tex. in l. diui fratres, ff. de iute patrona. l. 12. tit. 33. p. 2. & in maioratibus, quādo duo nati sunt ex vno patre, nec cōstat, quis illorum sit prim⁹, 1175 anibo cōcurrūt, † vt latè per Molinā de Hispan. primogen. lib. 3. c. 1. num. 19. cum sequentibus. Sed nihilominus cōtrarium verius est, & sic quòd collatio capellanix pertineat ad cōsanguineū viri, per l. cum pater, §. à te peto, ff. delegat. 2. quia cum maritus caput sit vxoris, † vt in cap. fin. 32. quest. 6. ordine subiorellecto videretur vocatus cōsanguineus mariti, secundum Greg. Lop. in l. 2. tit. 15. par. 2. in glos. verbo, *Elmas propri-*

quo pariente, verſ. Sed pone retento eodem themate, quem sequitur Çauall. in practicis quest. cōmun. cōtra cōmun. lib. 1. quest. 264. à n. 13 pag. 368. col. 2. maxime si in dispositione dicatur, ex mariti, vel vxoris cōsanguineis habita cōsideratione ab ordine scripturæ, † vt in dicto §. à te peto. 1177

N E C Omittam, quod si in privilegio, vel lege mentio fiat de prescriptione, intelligitur de ordinaria 10. vel 10. annorum, non ramen de prescriptione longissimi temporis 30. vel quadraginta annorū, † quod 1178 tener glos. in cap. 1. §. præterea de capitulis Conrad. quā sequuntur plures Doctores, quos refert Tiracquel. de vtroque tract. §. 1. glos. 2. num. 12. tit. de tract. conuentional. dixit communem lacin l. 1. C. de seruis fugitiuis numet. 43. Paul. Paris. in conf. 51. num. 123. vol. 1. quā opinionē dicit veriorē, & sic practica tam Çauall. in practicis questio. cōmun. contra cōmun. lib. 2. quest. 496. contra Zafum conf. 51. nu. 12. vol. 2. & Burg. de Paz conf. 41. nu. 31. cui opinioni Çauall. in hærco, rāquam communiori & veriori, & eodem modo licet regulariter usufructuarius tenetur satisfare, iuxta text. & ibi omnes sapientes in l. 2. C. de usufructu. l. penult. C. vt in possessio. 1179 legatorum. tamen si usufructus relinquitur homini egeno & pauperi, nō tenetur satisfare, & peculiari privilegio legem adimplebit præstita iuratoria cautione, † ita tenet Angel. in l. 4. ff. de usufructu, l. fin. in authent. cui restitum, C. de indicta vidura. tollend. num. 8. vbi Bald. in 7. dicit com-

dicta communem, eamque defendit
 Gualterus in practica questio. com-
 mun. contra commun. libr. 7. quest.
 66. num. 7.

Ques. 220 **Cap. 26.** **R V R S V S** Quando in aliqua
 lege, vel dispositione, vel privilegio
 reperitur, quod illo possit vi, vel ali-
 quid per se possit semper, & quando
 eumque, illa verba nihil operantur
 ultra triginta annos, & ad eos edu-
 cuntur, nec infinitatem important,

1130 **†** text. in cap. 1. vbi gl'of. verbo, quo-
 cumque de feud. dat. in vic. leg. in
 v'bis feudorum, vbi Ifern. & scri-
 bentes, gl'of. in l. 1. verbo prescriptio
 nem, vbi Coten, C. de bonis materni
 tenet Bald. & alij in l. 7. ff. solut. matr.
 vbi Camil. num. 29. & DD. tit. 2.
 C. de pact. inter emptor. & vendit. vbi
 Gozadin. & Cagnol. & Ruin. confil.
 111. num. 2. vol. 1. & confil. 50. nu. 7.
 vol. 4. Gab. confil. 144. num. 26. vol. 2.
 Cephal. confil. 40. num. 6. de quor-
 uiculis plurius notatu digna tradun-
 tur per Ioan. Gutier. de iuramento
 confirmat. 3. par. cap. 2. a num. 9. vbi
 optimè, quibus in casibus actio per
 iuramentum perpetuatur, & quo-
 modo hæc regula intelligatur, pler-
1131 umque leges Regias explicans, T &
 Petr. Surd. in decis. 3. Mantuanâ per
 totam.

Ques. 221 **Cap. 27.** **EST QVE** His addendum,
 quod in dispositione privilegiorum,
 & beneficiorum non censetur vo-
 cari illi, qui sunt odiosi instructi, vel
1132 privilegio in concedenti, per tex. in
 l. 1. §. 1. L. Luthus Titius Damam, ff.
 delegat. 2. vbi Bar. Iacob. de Acheni,
 quod procedit etiam in vniuersali
 vocatione cum hoc verbo, Omnium,

ita Bald. in d. §. Luthus Titius, vbi
 Imola, & Paul. de Castr. & Alexari.
 in confil. 213. num. 4. vol. 6. Dec. confil.
 286. num. 3. & Petr. Surd. in decis.
 41. Mantuanâ.

SED Cum iure compertum sit,
 quod quando periculum, & emetio
 instat in limine contractus, & ante
 solutionem, & emptori, qui soluere
 tenetur, mora fuerit his super re, quâ
 emit, poterit solutionem pretij te-
 nere, donec præcedat fideiussio à
 venditore de extinctione præstanda,
 iuxta l. si post perfectam, C. de cur-
 ctio. & ea, quæ de materia traduntur
 ab Anton. Goin. tom. 2. variatum, c.
 2. num. 39. Gtini confil. 106. crulli,
 Azued. in l. 1. tit. 2. lib. 4. Recop.
 num. 162. Rebus ad Regias constit.
 Galli, tit. de dilacionibus, art. 7. gl'of. in
 numer. penult. & fin. est fideli-
 creditoris privilegium à iure esse
 solum, quod faciat authori suo deni-
 stat motam licentiam si compareat,
 de iudicantibus, & sic aduersus
 & diues, fideiussor à cautio rehi-
 tar, & absque ea solutio debiti debet
 fieri primo venditori, **†** ita tradit suis **1133**
 de iudicantibus Matth. de Afflict. in de-
 cisione Neapolitana 171. & Meno-
 chius de arbitrarijs lib. 2. centuria 4.
 casu 124. num. 4. & Petr. Surd. in de-
 cis. Mantuanâ 183. num. 10.

Q V I B V S Conuenit interpre-
 ratio text. in l. 6. Tauri, quæ hodie est
 l. 1. tit. 8. lib. 7. Recop. vbi ascenden-
 tes, & descendentes in successione
 equiparat excepto quinto, de quo
 poterunt ascendentes disponere er-
 ga extraneos, & tercio, de quo des-
 cendentes disponere poterunt: quo
 quinto

Ques. 222

monachi, & nunc ascendentes, vel descendentes præferuntur monasterio, & si sumus in dubio, utriusque pertinet transactio, qui consule, quod per utroque fiat, transactio ad tollendas difficultates, cuius distinctionem videtur approbare Richard. Bonacola, & Richolus in volumi. 2. communium opinionum pag. 120. in nouis. Et quid statuendum sit, quando concutit in transactione, vel remissione filius bastardus, & agnatus, & quis illorum præferatur, 1186 † tradunt supra relati DD. quod videas.

1224 **VOLVIT** Præterea Gómez Leon in sua centuria cap. 14. num. 7. quod mulier non teneatur in plus quam facere potest, aliqua adducens fundamenta in eotroboratio-
127 nem suæ opinionis, † contra quem tenet Azeded. in l. 10. tit. 3. lib. 5. Recopil. num. 10. & Castell. Bobadilla in polit. tom. 2. lib. 5. cap. 19. numer. 30. quæ Azed. opinio vera est, quia ut ipse ait, illi tantum reperiuntur privilegiati, ut non teneantur in plus quam facere possunt, qui in iure sunt expressi. † Er quod falsum est argumentum, non potest incarcerari, ergo non tenetur in plus quam facere potest, † licet sit verum, non tenetur in plus quam facere potest, ergo non potest incarcerari, latè Baeza de inope. debitore, cap. 3. num. 1. & in cap. 17. numer. 33. ex l. parentes, ff. soluto matrim. l. sunt qui, ff. de re iudicat. l. 1. tit. 1. par. 5. Liber captus, C. de captiuis, & post l. in in. reuerf. vbi Bald. & Doctores, inferuntque ex notatis in super-

rioribus interpretatio ad l. 1. cum sequentibus, tit. 1. lib. 6. Recopilat. vbi probatur, quod ille qui subiicit munus armatæ militis, & fit *Cavallero de contra*, habeat in bonis militæ ducatorum summam, ut in illa computentur dos, si ab illo fuerit recepta estimata tali estimatione, quæ faciat emptionem, non tamen quando dos inestimata recipitur. † Et ita 1190 venit intelligendus text. in l. Larius, §. idem respondi, ff. ad municipalem, ibi: *Dotem non deberi computari*; scilicet, dotem inestimatam; † quod licet non adeo distinctè tradit Castell. de usufructu cap. 4. num. 57. lib. 1.

S E D Cum filij nati ex matrimonio 1225 putatio bona fide contracto sine legitimi, & in maiori successu, & præferantur filiis ex legitimo matrimonio postea procreatis, eosque excludant, & etiam substitutum, † ut latè tenet Molina de Hæ-
1192 pano: primogen. quem refert & sequitur Castell. lib. 2. controuersiarum iuris, c. 1. per totum, erit scitu dignum, utrum huiusmodi filij nati ex putatio matrimonio potius privilegijs concessis filiis legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, † & vide-
1193 tur, quod filij nati ex matrimonio putatio non possunt privilegijs concessis filiis legitimis, quia inter verum & putatum matrimonium multe sunt differentie, & privilegia concessa matrimonio vero, aliquando non competunt putatio, † ut latè per
1194 Matien. in l. 1. tit. 9. lib. 5. Recop. glo. 1. à nu. 4. Menoch. lib. 4. præsumptionum in præsumptione 77. num.

Tractatus de priuilegiis

2. cum sequentibus, Barbosa in l. si cum dotem, ff. soluto matrimo. §. fin. Sed nihilominus assevero, quod priuilegium concessum filijs legitimis, & ex legitimo matrimonio natis, competit filijs natis ex matrimonio putativo bona fide contracto. Quia filij nati ex matrimonio putativo verè & propriè legiti-
 1195 mi sunt. † Iuxta communem resolutionem traditam ab scribentibus in cap. peruenit, & in cap. ex renore qui filij sint legitimi. & à Tiracquel. in l. si vnquam. C. de reuocand. donatio. in verbo donatione largitus numer. 141. & ad leges conubiales, in gloss. 8. numer. 25. Duesias in regula 350. Pet. Pau. Paris. in cons. 15. numer. 44. lib. 2. Grammatic. consi. ciuili 36. Roland. consil. 93. numer. 18. cum sequentibus, lib. 3. Paleotus in tracta. de nothiis & spurij filijs cap. 9. Couarrub. de sponfalibus. 1. part. §. r. n. 1. & 2. Cephal. consi. 82. numer. 61. lib. 1. & cons. 390. numer. 16. & 44. & 45. cum sequentibus, & in consi. 307. numer. 39. lib. 3. & cons. 444. à num. 7. lib. 4. & consi. 647. à numer. 1. cum pluribus sequentibus. Menoch. consi. 15. numer. 1. lib. 1. & consi. 199. numer. 35. & 39. cum sequentibus, lib. 2. & de præsumptionibus, lib. 4. præsumptione 7. in princip. Tell. Ferdinand. in l. 6. Tauri, numer. 8. & 9. vbi Ceruantes numer. 9. vsque ad 10. & Auedan. gloss. 1. à num. 2. vsque ad 6. Matenc. in l. ro. titul. 8. gloss. 4. numer. 3. & in l. 2. titul. 9. gloss. 1. numer. 4. vsque ad Ioann. Gutier. in pract. quaestio. lib. 3. quaest. 74. & Castell.

qui plura allegat. in lib. 2. contrauersatum iuris cap. 11. num. 3. qui omnes concludunt, sufficere vnum ex coniugibus impedimentum ignorare, & facit pro hac opinione, quod omnes effectus, dignitates, honores, spiritualia, temporalia, feuda emphyteutica, fideicommissa, successiones ab intestato, & ex testamento parentum, & consanguineorum, quæ competunt filijs natis ex legitimo matrimonio, competunt etiam filijs natis ex matrimonio putativo bona fide contracto. † 1196 quod tenent omnes supra relati Doctores, & in aliquo à ceteris legitimis non differunt, iuxta glossam, & Doctores in dicto cap. ex renore, qui filij sint legitimi, Iason consilio. 165. numero. 3. Decius consilio. 153. numero. 1. & consilio. 154. numero etiam 1. Paleotus in dicto cap. 9. de nothiis & spurij filijs numero. 14. Castellus vbi supra numero. 6. Et mulier in matrimonio putativo habet priuilegia doti concessa, † vt ex com- 1197 muni scribentium traditione tenet Barbosa in l. si cum dotem, §. fin. ff. soluto matrimonio numero. 2. qui in numero. 4. tenet cum communi, quod priuilegia respicientia exactionem dotis habent locum in dote putatiua: † & in numero 1198 5. asseuerat, quod priuilegium taxatæ hypothecæ competit doti putatiuæ, & in numero. 8. ait, in dote putatiua habere locum priuilegium concessum à iure, per l. in rebus, C. de iure dotium, concluditque in num. 13. quod communis

nicatio bonorum lucrarum con-
 stante matrimonio locum habet in
 1199 matrimonio putatio, t quod etiam
 tenet & sequitur Castello vbi supra,
 num. 36. cum sequentibus. Quia ve-
 ra opinione tenenda, non obstat fon-
 damentum in contrarium addu-
 ctum, nam hec mulier sint differen-
 tiae inter matrimonium verum &
 putatum, hoc tamen non habebit
 locum respectu legitimitatis filio-
 rum inducendae; in quo omnino
 equiparantur filij, vt tradunt Do-
 ctiores in cap. transato de consti-
 tutio. & Castell. vbi supra in l. h. f.
 17. verfic. Nec obstat, & num. 35. Si
 verba tamen privilegij & constitu-
 tionis fuerint generalia, quamuis
 aliqua subdantur verba, quae certas
 & limitatas personas respicere, vi-
 deantur, nihilominus constitutio
 talis atq; privilegium ita interpreta-
 ti debent, vt generalia sint, & gene-
 raliter comprehendant omnes secu-
 1200 dum naturam principij, t secundum
 Dec. in cap. 1. de constituto, l. c. lura.
 1. num. 2. & in cons. 51. col. 4. Cor-
 ne. cons. 273. n. 30. lib. 4. Geminian.
 cons. 39. col. 1. Aldobianel. cons. 72.
 n. 10. de quo etiam Castell. lib. 1. con-
 trouerfiarum iuris c. 22. n. 29. Ioan-
 Gutier. in pract. quest. lib. 3. quest.
 17. & 18. a nu. 75. cum sequentibus,
 vsque ad num. 102.

Quaest. 226 SED Si Princeps aliquam rem
 concedat alicui cum ceteris privilegijs
 qualitatibus & prerogatiuis, postea-
 que illam ademerit, aliamq; in locum
 illius subrogaverit: asserendum est,
 rem subrogatam remanere cum om-
 nibus privilegijs qualitatibus &

prerogatiuis supradictis & concef-
 sis, t vt iam probat Molina de Hisp. 1201
 primogenitib. 4. cap. 4. num. 14 cum
 sequentibus; & num. 36. & Mieres
 de maioratu 1. part. quest. 11. & Ca-
 stell. lib. 2. controuerfiarum iuris c. 26.
 numeri. 86. Sed cum in superioribus
 n. 89. affirmaverim, quod cessiona-
 rius succedit in privilegium prela-
 tionis, quod cedenti competebar, illud in-
 quiritur, an cessionarius viduae,
 minoris, pauperis, & aliorum privile-
 gium habentium conveniendi adversariu-
 in curia Regis in prima instatia, pos-
 sit cedere ius iure vlt. t Et tenendum 1202
 est: quod non possit, cum sit cessio ius
 personale, & tale ius personale cede-
 ti compescens non transit in cessiona-
 rium, t vt tenet Bald. in l. per diuer 1203
 fas, C. mandatu. n. 21. vbi Salic. n. 17.
 Bar. in l. si Titius, §. si quis prius, ff.
 de aqua pluvia arc. d. Afflict. decif.
 74. & Rodrig. de redditib. lib. 3. q. 4.
 nn. 42. qui in nu. 43 disputat, quid in
 casu diuerso, in quo persona non pri-
 vilegiata cedat viduae, pauperi, vel
 personae alijs privilegiate, t vbi la- 1204
 re distinctione videtur, quem videas,
 & eadem causa cessionarius non ad-
 mittitur ad retractum consanguini-
 tatis, cum sit personalissimum, t vt 1205
 resoluunt Cin. Bald. Salicet, & Paul.
 in l. ad officium, C. communi diuidu.
 & latissime Tiraquel. de vtroq; re-
 tract. tit. 1. §. 26. gloss. l. & Maienç.
 in l. 7. tit. 11. lib. 5. compil. gloss. 1. nu.
 24. vbi Azueved. alios referens n. 30.
 qui omnes limitant in retractu con-
 uentionali, in quo etiam cessionarius
 admittitur, t quia hic retractus est 1206
 diu potest.

Tractatus de priuilegiis

Quæst. 227 DEINDE Si alicui concedatur priuilegium ratione officij, vel exercitij, si illud non exercet, non
1207 gaudet prædicto priuilegio, ¶ per l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles. l. sub prætextu, C. de collegiar. lib. 11. ubi tenet Bar. & Abb. in cap. 1. in fin. de iudic. Felin. in rubric. de magistris in fin. Ripa in l. 1. ff. solut. matrim. num. 138. Bolognet. nu. 333. Tiraquel. alios allegans in tracta. de consanguinita. 1. par. num. 206. Riminald. in l. scinarios, C. de testam. milic. num. 1. Barbosa in l. 1. ff. solut. matrimo. 7. part. num. 61. & 81. & ideo maritus promittens alicui tertio restitutionem dotis, potest in plus quam facere potest conveniri,
1208 ¶ quia ab extraneo conuenitur ex propria obligatione, & nulla ei debetur reuerentia, & sic cessat ratio priuilegij, ita defendit Barbosa in l. 2. ff. soluto matrimo. 2. part. nu. 3. consta Bolognetum ibidem, numer. 76. qui dictus Barbosa ubi supra refert Crotum in dict. l. 2. ff. soluto matrim. numer. 56. tenentem, quod si in dotis debitum fiat in extraneum delegatio, non competit marito priuilegium non conueniendi in plus quam facere potest. ¶

1209 **Quæst. 228** DEINDE Cum fructus proprie dicantur de ductis impensis gratia ipsorum factis, ¶ per l. fructus, l. diuorio, §. fin. ff. soluto matrimo. l. 26. tit. 11. par. 4. Paul. in d. l. fructus, num. 3. Vincent. num. 2. Paul. Paris. consil. 91. numer. 13. lib. 2. Menoch. consil. 64. numer. 31. lib. 1. erit notandum, quod si Princeps aliquo pri-

uilegio fructus percipi iubear, intelligendum est, non deberi fructus nisi deductis expensis, ¶ secundum
1211 Ias. in dict. l. fructus numer. 16. Ca-
 picius decisione 10. numer. 7. Tira-
 quel. de utroque tractu. libr. 1. §. 15. gloss. 1. nom. 6. Barbof. in dict. l. fructus, ff. soluto matrim. numer. 14. extendens ad rescripta cum Vin-
 cent. ibidem numer. 7. Couar. lib. 3. variarum resolutio. cap. 13. numer. 1. Quod verum est, et si lege, rescrip-
 to, vel priuilegio iubeatur, integros fructus restituendos fore, per l. 1. C. de his quibus vt indignis, l. si à domino, §. fin. ff. de pcut. heredit. ira Bald. & Salicet. in l. 1. C. de fruct. & lit. expens. & Alexan. & Aretin. in dict. l. fructus num. 7. Ias. num. 18. Corne. consil. 129. col. vltima lib. 1. Barbof. qui alios allegat ubi supra num. 13. Ex priuilegium mariti, vt non possit conueniri in plus quam facere potest, non transit ad fidei-
 iussores mariti, ¶ per l. & si fideiuf-
 sor, ff. de re iudicata, quod post dis-
 putationem tenet, & sequitur Bar-
 bosa in l. maritum, ff. soluto mat-
 rim. volu. 2. à numer. 81. fol. 177. qui in nu. 107. ad finem tenet, quod maritus negans dorem recepisse, si conuincatur, non amittit priuile-
 gium concessum per dictam legem maritum; quia poena non habet locum nisi in casibus à iure expressis, ¶ authent. de non eligendo secundo
1212 nubentes, §. cum igitur, Bar. in l. etiam, §. licet nu. 4. ff. solut. matrim. Ias. in l. sicut, §. quod autem, num. 1. & 13. ff. de re iudicat. But. in tract. de celsione bonorum 4. par. principali
 quat.

114 quæst. 10. Nam licet alicui conce-
dantur omnia, quæ habuit prædeces-
sor, non extenditur concessio ad ea,
quæ habuit ratione priuilegij perso-
nalis, t per l. quia tale, ff. solut. matrim.
per quam ita tenet Barbof. ibidem
numero 1.

115 C. V M. Autem per l. eodem C.
de locato, iuncto cap. propter sterili-
tatem, §. verum de locato, & l. 6.
ri. 8. part. 5. sic locatori concessum
priuilegium expellendi conducto-
rem in tribus casibus ibidem expref-
116 sis ante locationem finitam, t ve-
rit interpretanda illa controuersa
quæstio, vtrum conductor, cui res
locata pro securitate locationis fue-
rit (specialiter hypothecata, possit in
dictis tribus casibus ante reimpus ex-
pelli. t In qua quæst. tenet Corn. cõf.
103. à nu. 4. lib. 1. non posse expelli
ante solutionem illius, quod interest,
quam opinionem sequitur Hieron.
Magon. decif. Lucensi. 75. à nu. 4.
Coman. in l. filio familias, §. fin. ff. su-
lux. matrim. num. 2. Alexand. 3. Fer-
ronius in consuetud. Burdegal. tit. 3.
§. 1. Stculus in cap. propter sterilita-
tem de locato num. 18. contra quos
tenet Couar. lib. 1. variarum resolu-
tio. c. 15. num. 4. In princip ex ratio-
nibus ab eo adductis, quam opinio-
nem sequitur Barbofa in d. l. filio fa-
milias, §. fin. nu. 35. ff. solut. matrim.
alijs optimis rationibus motus, & pro
se adducens Boer. decif. 67. num. 6.
Natam conf. 25. num. 4. lib. 1. & conf.
416. num. 9. lib. 1. Sed quid erit tenen-
dum, si in dicta locatione inietue-
niat pactum expressum de non ex-
pellendo conductorem? t In quo

casu Couar. vbi supra dicto numer.
4. versic. Ex quo mihi tenet præli-
cto pacto non obstante, expellendū
fore conductorem, quam opinionem
probat Arnald. Ferronius in con-
suetud. Burdegalensibus, tit. 3. §. 1.
Sed contrariam opinionem sequi-
tur Angel. in d. lege eodem, C. de lo-
cato in fin. & Decius in cap. quæ in
Ecclesiis de constitutio. num. 311
& in cap. Pastoralis de appellat. no-
numer. 1. & in conf. 1293. numer. 3. &
conf. 473. nu. 4. Corn. conf. 103. nu.
17. lib. 2. Gratius conf. 1. num. 36. lib.
1. Nata conf. 25. nu. 2. lib. 1. Hieron.
Magon. decif. Lucensi. 75. numer. 1.
Aluar. Velaſc. de iute emphyteut.
quæst. 12. num. 8. Ancon. Gabr. lib.
3. cõmutat. opinio. tit. de locato
conclus. 3. nu. 1. & hanc opinionem
sequitur Barbof. in d. l. filio familias,
§. fin. nu. 36. ex decif. 103. in l. 3. §. fin.
ff. de actio. empt. l. stipulatus, ff. de
visiris, qui responder fundamentis
adductis à Couar. pro sua opinione,
quæ Bursati & aliorum opinio ve-
rior videtur, & sequenda ratione pa-
cti expressi, quod aliquid debet ope-
rari.

N V N C. Autem in dubium
vertitur, quid operentur priuilegium
vel concessio facta à Principe de
aliqua præbenda cathedralis Eccle-
siae. t Ex resolutio priuilegium valen-
rum ad præbendam obtinendam,
dummodò non sit de præbendis
in mensibus Episcopi, vel Ponifi-
ci reservatis: ea enim conditio con-
cessioni, vel priuilegio Principis in
esse intelligitur per text. in cap. de
præbend. lib. 6. c. fin. de consuetud.

R 3 lib.

Quæst. 230.
Cap. 27.

118

Tractatus de priuilegiis

lib. 6. vers. In præbendis verò, ita Andreas de Falco in tractatu de reservatione. 4. part. principali in 5. effectu, 17 par. volum. 15 tractatum Doctorum, Franciscus Marcus in decisione Del. finali 271. Et inde est, quod facultas concessa Episcopis circa collationem & nominationem prebendarum præbende iuxta tex. in c. 8. sessione 24. de reformatione in Concilio Tridentino, intelligitur de penitentiis, quæ non vacavit in mensibus Pontificis; & ut resoluist Azeved. in cõf. 7. numer. 30. qui assumat vidisse declarationem Cardinalium, quam literaliter recenset. Et idem provisos à Papa, etiam si sit posterior, præfertur proviso à privilegiato, ita Rotæ decis. cap. 6. de præbendis in antiquis, Selua de beneficio. 6. par. quest. 29. in fine, Azeved. in cõf. 12. numer. 30.

Rursus si privilegium concedatur alicui, dummodò cum virgine contrahat matrimonium, illud puto consecreturum, si contrahat matrimonium cum illa, quæ antea ab ipso corrupta fuit, & ita gloss. in decisione Tolosana, quest. 219. & ideo qui contrahit cum illa, quam antea corripuerat, non amittit privilegium concessum clericis coniugatis, & iuxta glossam verbo, contraxerunt in cap. unico de clericis coniugatis, lib. 6. tenet Toledo Cardinalis in sua summa lib. 1. c. 60. vers. Hinc sequitur, qui in vers. Tertium est in d. c. 60. tenet cum Archidiat. 6. in c. nemo 32. dist. & Panormita. in cap. debitum nu. 2. de bigamia, & cum Enrico ibidem, & Boet. in c. ut bigami de biga-

mia, & Gofred. de bigamia num. 77 & S. Thom. 4. dist. 27. quest. 3. art. 1. ad 2. esse comuniorum & probabiliem opinionem, quod non dicitur bigamus, nec esse irregularis, qui postea contrahit matrimonium cum ea, quam antea corripuerat. ¶

NEC Omitam, quod socius in individuis gaudet privilegio, & prærogatiis loci, & per l. si communem, ff. quemadmodum. servitur, amittitur, ideoque si minor & maior habeant causam communem, & indivisibilem, beneficia minoris competunt etiam maiori, & per d. l. si communem, gloss. in l. fin. C. si unus ex pluribus appellaverit, gloss. in verbo, Pro. in l. 5. tit. 13. part. 3. de quo latè Bau. in dict. l. si communem Abb. in cap. de quarta de rescriptis nu. 19. Anton. Goni. in 2. tomo variarum cap. 14. nu. 10. Pereira in l. si custodem, numer. 15. In diffini. C. de in integrum restitutio. Pirrus in consuetudin. Turonens. tit. de retract. artic. 29. Azonedo in l. 10. tit. 10. lib. 4. Recopilat. nu. 23. cum sequentibus, & in cõf. 21. numer. 27. & in cõf. 23. numer. 26. qui in numer. fin. cum Francisc. Beccio cõf. 12. nu. 68. tenet, quod privilegium restitutionis competens minori, & personis privilegiatis nunquam censetur derogatum, nisi de illo fiat specialis mentio, expressaq; derogatio, & per l. decurionibus, C. de censuatijs, lib. 12. l. sciendum in princ. ubi gloss. communiter approbata, ff. qui satisfacere coguntur, Ioan. Gutier. in pract. quest. lib. 2. quest. 88. num. 3 & l. 3. q. 2. nu. 4. dubi-

244. dubitatur etiam, quādo Princeps cōcedit priuilegium, iubens illud obseruari, non obstante contraria consuetudine, vtrum videatur, tam prætēram quāam futuram consuetudinem derogare. † In qua quæstione est asserendum, Principem tam prætēritam quāam futuram consuetudinem in dicto priuilegio comprehendere, & derogare, text. in l. si setunus 22. vers. Quod si ita, ff. de senit. vrbano rū p̄dictorum, glos. verbo, Consuetudine in Clemen. statutus, versic. Sed puto de electione, ita Azened. in l. 3. tit. 1. lib. 2. Recop. n. 19. & Cifon-tes in l. 1. Taur. Auend. de exequed. mandat. Regum lib. 2. c. 2. nu. 14. & Burg. de Paz dicens magis communem opinionem in l. 1. Taur. n. 46. Covar. lib. 3. variatum resolutio. c. 13. nu. 4. & 5. Ioan. Gutier. in pract. quæst. lib. 3. q. 31. à nu. 1. cum seqq. qui in num. 6. limitat, quando aliter ex legis, vel priuilegij verbis disponitur, vel deducitur.

Modò est animaduertēdū, quod si statuto, vel priuilegio caueatur, quòd omnis, qui veniet ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunis à gabella vel collecta, & alijs oneribus, & aliquis originarius illius ciuitatis, spe fruendi p̄dicto priuilegio, ad aliam habitandam vibem se contulit, qui pòst aliquos annos patrias sedes recuperauit, non cōp̄te hōdenit in illo priuilegio & statuto, † secundum Bart. in l. cum emancipatus, §. si pater ex duobus n. 1. ff. de bonorum possess. contratubul. Alex. conf. 34. num. 3. vers. Istam partem, volum. 5. Cassan. in consuetud. Bur-

gundix rubr. 9. §. 2. in p. nepeul per scripte. versic. Dubitari potest. Mascard. de probat. vol. 3. concl. 1141. n. 4.

DE INDE Nouatio hodie debet esse expressa, iuxta l. fin. C. de nouatio. l. 15. tit. 14. part. 3. de cuius materia latè Auend. in suo dictionario, verbo, Delegatio, & Ioan. Gutier. de iurament. confirmato. 1. p. c. 63. & Albert. Brun. in tract. de augmento, vers. Tertio propius fol. 172. in vol. 2. tractatū Doctonim, & Anon. Gabr. in vol. 3. communium opinio num in nouis pag. 178. cum sequentibus, quæ nouatio legitime facta cōprehendit pignora, & hypothecas cursuque usuratum, per nalsq. stipulationum, quæ omnia nouantur: † ve- rum tamen priuilegia à iure concessa non comprehenduntur in nouatione, & in suo robore remanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in nouatione, † per l. aliam ff. de nouatio. l. 2. §. 1. parui quoque, ff. de priuilegijs creditorum cū concordantibus, ita tenet Pet. Vanderhaeus de priuilegijs creditorum, cap. 3. col. 8. ad fin. versic. Quando autem.

RESTAT Nunc vnum nota- bile, videlicet, quòd Ecclesie debitor non possunt cōueniri in plusquā facere possunt, † per glos. notabile, in c. quicūq. l. 1. 16. quæst. 7. in glos. 1. quam sequitur Abb. in cap. cum homines de decimis, quæst. penult. & Matth. Brun. in tract. de cessione bonorum, in quæst. 2. quartæ quæstionis principalis num. 3. eodemq. modo stante statuto, quòd quilibet pro civili debito personaliter caui-

R 4 possit,

Tractatus de priuilegiis

- possit, non obstante quocumque priuilegio, sub tali statuto non comprehenditur Doctor, et secundum dictum Mathiam Brun. in dicto tractatu de cessione bonorum. q. 1 b. quatuor questionis principalis nu. 5. Ratio, quia priuilegia particularium personarum per legem generalem non derogantur, et vi notatur in l. de cessionibus. C. de silentiariis lib. 12. & in l. in testamento. C. de testamentis: & quia per illa verba: *Non obstante quocumque priuilegio*, non videntur derogata priuilegia scripta in corpore iuris, et glossa notabilis in l. 2. §. omnes, & in l. heres absens in principio. ff. de iudiciis, & in auctor. quatinus in provincia. C. vbi de crimine agi oportet, & vtrobiusque Doctores, & Bart. singulariter in extrauagant. ad reprimendum verbo non obstantibus. Sed est precedentibus optima limitatio, quod illi, qui non possunt conueniri in plus quam facere possunt, non possunt illo priuilegio, si creditor est pauper, & egere studeat laborare: et nam quando actor, & reus eodem priuilegio nituntur, prior est actoris conditio, qui certat de damno vitando, quam conditio rei, qui certat de lucro captando: et Ita Bald. in l. 2. verfic. quare quare, C. quod cum eo, Guiljelm. de Cuno, & Paul. in l. traditionibus. §. si quis crediderit. ff. de pactis, idem Bald. Bart. & Alex. in l. si maritus, & in l. maritum. ff. solut. matrim. Aretin. in §. item si de dote, vbi Ias. n. 10. instituit de actione. Hippolyt. Marfil. in singulari 29. Item nota, quod cessio bonorum admittitur in via executiva, & exceptione quis conueniatur ultra quam
- facere potest, et secundum Imol. in l. si filio familias la 2. ff. soluto matrim. col. 2. in princip. verfic. sed aduerte, quem sequitur Aretin. in §. fin. instituit. de actione. col. 2. verfic. sed opinio Bart. Ioann. Ferrara in practica Papiensi in forma executionis lata est diffinitiuam. gloss. 1. col. penult. verfic. pro cuius, & Math. de Afflict. in decis. 29. nu. 2. & 3. & decis. 19. n. 9. & Xuatiz in l. post rem iudicaram. q. 1. n. 48. Ioan. Gurier. de iuramento confirm. c. 15. n. 37. Azey. in l. tit. 21. n. 65. lib. 4. Math. Brun. in tract. de cessione bonorum. q. 11. in principali, tex. de iure Regio in l. 1. tit. 15. p. 5. lib. 2. *Caufances*, qui Brunus cum Corneo consil. 212. vol. 2. defendit, quod suspendetur super cessione bonorum non poterit executio fieri, nec renetur debitor spondere creditoribus, et l. 3. tit. 1. p. 5. vbi gloss. 2. ex quo sequitur, quod cessionis bonorum exceptio, & ne quis conueniatur in plus quam facere potest, admittatur in reuocanda cessione, et secundum Alex. in l. si filio familias la 2. ff. solut. matrim. n. 1. Sed contrariam opinionem tenet Bald. in d. l. si filio, & ibi Angel. Roman. & dictus Alex. in l. Neseius, §. fundum, ff. de re iudicat. nu. 1. quorum opiniones sic sunt componendae, & conciliandae, quod quando competit actio moris realis, non admittitur cessio bonorum, nec ea, ne quis conueniatur, ultra quam facere potest exceptio. Sed quando competit actio personalis, aut ex contractu doli, admittitur in reuocanda cessione, ad exceptio, teste Bart. sic distinguente in l. maritum, ff. soluto matrimo-

nio, & dictus Alex. in d.l. Nefenies, ff. de re iudicata, qui refert Bartol. Bald. Angel. & Paul. de Castro in d.l. si filio, ff. soluto matrimonio, idem tenentes, & ita distinguentes.

- 223** **PRÆTEREÀ** Nota, quòd sobolis appellatione veniunt liberi, nepotes, & pronepotes & vterio
241 res, & per text. in auth. si quid, C. qui potiores in plg. habe. & in §. si quis autem defunctus in authen. quibus modis naturales effluantur sui, l. 2. C. de infantibus expositis, l. 1. C. de alendis liberis, tenet Jacob. Butricar: quem sequitur Baro. in l. filiorum, ff. de verborum signific. col. 5. vers. His præmissis, & in l. si cum procuratori in fine, ff. de re iudicat. & Bruti
 nus decisione bonorum quæst. xdi quartæ principalis n. 5. & 6. Sed quævis socius habens rem communem cum alio non possit totam rem communem, sed tantum pro sua parte
242 obligare, & per l. vnicam, C. consuet. respignor. dat. sit, tamen privilegiu fisci ita est in hoc casu interpretandum, quòd fiscus habens recommonem cum alio, in totum eà potest
243 obligare, & alienare, & per l. primam C. de vendend. rerum fisc. commun. lib. 10. ita Bald. & Salicet. in dict. l. vnicâ, & Anton. Negusanius in tractat. de pignionibus in 3. membro secundæ partis, num. 36. Ercu verum sit, quòd bona immobilia minorum sine decreto, & iuxta existente
244 causa, non possunt alienari, & per totum, C. de prædijs minorum, nec à tutore, nec administratore, iuxta l. lex quæ tutores, C. de administrat. tutor. l. 18. tit. 16. part. 6. sic debet

interpretari patriæ potestatis privilegium erga filios familias, quòd pater legitimus administrator filij familiaris minoris poterit alienare sine iudicis decreto bona immobilia filij, &
245 secundum Azor in summatu. de bonis quæ liber. num. 12. Bald. in l. fin. §. si autem, vbi Raphael Cuman. C. de bonis quæ liber. vbi Corn. & tenet Dec. conf. 209. col. fin. & Hipol. Marfil. in singulari 498. Socii. Senior conf. 66. col. vlti m2, volumine 3. Ruin. conf. 107. numero 2. Tiraquel. in l. si unquam, C. de reuocand. donation. à nuner. 18. vsque ad 36. quod tenent quam plures alij Doctores, quos sequitur & refert Mascardus de probation. volumin. 3. conclus. 1149. numet. 18. Rescriptum deinde, vel privilegium impetratum contra consuetudinem, vel stylum Principis, est suspectum de falso, nec præsumitur à Principe concessum, & text. in cap. 1. de rescript. vbi tenet Felin. nu. 16. c. in memoriam 19. distinct. cap. potest de confirmatione vili, vel inuenticat. ad Mascardus, qui plures refert in dicto volumin. de probatio. conclus. 1169 à num. 3.

SED Cùm testamentum primum per secundum reuocetur, & per §. in posteriore, insit. quibus mod. testam. infirmetur, §. si quis in priore, ff. ad Sena. consuet. Trebellian. de quo multa Mantica de coniecturis vlti. volunta. lib. 12. tit. 1. in fine, est notandum, vtrum testamentum primum non possit reuocari ex privilegio Principis, & in qua quæstio
248 ne patet affirmatiuam tenet Archidia-

Quæst. 236
 Cap. 28:

1247

Tractatus de priuilegiis

chidiacon. in c. vltima voluntas 13. quæst. 2. Sed partem negatiuam, videlicet, quod per Principis priuilegium non possit tolli reuocatio priuilegii testamenti per secundum defendit Guilielm. Benedikt. in cap. Rainundus de testament. in verbo testamentum el. 2. numer. 25. quem sequitur Mascard de probatio. vol. 3. conclusionem 1282. numer. 14. ex opinione Dec. in cap. cum accessissent de constitut. numer. 10. Ratio, quia huiusmodi prohibitio dicitur contra bonos mores, & ideo non seruanda, † per l. omnium, C. de testament.

1249

Quæst. 237. NVNC Se offert alia mirabilis, intricataque quæstio, scilicet, si Princeps priuilegium concedat Petro in primo loco, & Ioanni eius filio in secundo loco, & Francisco eius consobрино in tertio loco, & dicto Petro alius nascatur filius, vtrum iste præferatur Francisco posito in tertio loco. † In qua quæstione videtur Franciscus præferendus, per l. cum ita legatur, §. in fideicommissis. ff. de legat. 2. vbi probatur, quod inter plures vocatos, & nominatos, præferuntur qui expressè sunt vocati, † per text. in l. si ita quis, §. penultimo, ff. de testamentaria iurisdictione, vbi probatur, quod dato tutore filiis, non censetur datus filio, quem testator ignorabat. † Facit etiam, nam determinate per coniecturas contra expressè nominatum, & in eius præiudicio, est incerta determinatio, † nam coniectura non habet præcisam regulam, sicuti nominatio expressa, pro quo est text. in l.

1250

1251

1252

1253

cum ex filio, §. 1. ff. de vulgar. & pupilla. cum pluribus telatis per Mantuam de coniectur. menti. testa. lib. 12. tit. 17. numer. 2. † Sed nihilominus contrarium mihi videtur asserendum, & sic quod dictus Franciscus tertio loco nominatus non præferatur filio dicti Petri secundo loco nominato, per text. expressum in l. si maritus, C. de inofficios. testam. vbi probatur, quod filius natus post testamentum factum, & à matre non institutus, habetur pro instituto. † Simile habemus in præteritione posthumi, quod licet regulariter posthumus præteritus rumpat testamentum, † vt in l. Gallus, ff. de libet. & posthumis; si tamen testator instituat posthumum, non solum videtur instituere posthumum in vtero existentem, sed etiam quoscunque postumos postea nascituros, † secundum Balthol. Socin. & alios, quos dicens communem citat Mantica in d. tract. de coniect. vltim. volut. lib. 4. tit. 8. n. 4. facit text. expressus in l. quidam testamento. ff. de vulgar. & pupil. vbi probatur, quod coniunctis, qui admittitur iure accrescendi ratione tacite voluntatis testatoris, præferatur substituto expressè nominato: † & ibi notat Bart. nu. 2. & 4. & in l. recedunt, ff. de legat. 3. num. 33. & est communis opinio restit. Bolognino in consil. 66. nu. 7. est text. in l. si iam facta, ff. de condition. & demonstration. nam idem est filium notum esse natum, vel natum esse testatore ignorante, † vt probat text. in l. Titius, §. Lucius, ff. de lib. & posthum. & in l. qui iure militati. ff. de milite.

1254

1255

1256

1257

1258

1259

milite testam. l. cum ceru. l. si cum vel
 in vtro. C. eod. tit. constat ex Barti
 in l. i. d. p. i. c. r. i. t. ff. de iust. i. n. p. r. o.
 num. 8. Angol. consil. 268. v. sic. ve.
 a. i. o. a. d. l. e. c. u. i. d. u. m. & v. sic. venio ad
 tortum. Tiraquel. in l. i. v. n. q. u. a. m. C.
 de reuocand. donat. in verbo. si
 l. i. o. a. d. o. h. a. b. e. n. s. num. 20. Mantica
 vbi super lib. 4. tit. 2. nu. fin. pro hac
 opinione facit etiam text. expressus
 in l. i. a. ff. de h. e. d. i. t. o. i. n. s. t. i. t. u. e. n. d.
 cum qua concordat l. 2. l. i. i. 1. part. 6.
 vbi d. i. s. p. o. n. u. r. q. u. o. d. h. o. m. i. n. a. t. i. o. n. i.
 r. a. q. u. e. c. o. l. l. i. g. i. t. u. r. e. x. v. o. l. u. n. t. a. t. e. t. e. s. t. a. t. o.
 r. i. s. p. r. e. f. e. r. t. u. r. n. o. m. i. n. a. t. i. o. n. i. e. x. p. r. e. s. s. e.
 1160 T est i. e. t. i. n. l. 3. & i. a. ff. de ad. m. e. n. d.
 legat. vbi probatur, quod legat. ex
 pressum renouatur per tacitam con-
 1161 tarian voluntatem, & pupillaris
 tacita, concutente v. i. s. i. m. i. l. i. v. o. l. u. n. t.
 tate, excludit matrem habentem ex-
 pressam legis nominationem, & suc-
 1162 cessionem, & v. i. p. r. o. b. a. t. Bart. in l. 4.
 nom. 4. ff. de vulg. & p. u. p. i. l. l. a. r. q. u. e.
 o. m. n. e. s. f. e. q. u. u. m. u. r. & p. r. o. b. a. t. u. r. i. n. l.
 h. a. r. e. d. e. m. e. i. s. c. u. m. i. t. a. ff. ad T. r. e. b. e. l.
 vbi ex tacita voluntate datur success.
 1163 s. i. o. n. t. a. v. e. r. b. a. e. x. p. r. e. s. s. a. & ex l.
 n. e. c. d. n. i. m. ff. de solutio. l. quidam tes-
 tamentis ff. de peculio legat. l. cum
 pater. §. filia tua. ff. de leg. 2. ex qui-
 bus iuribus notat Ripa in l. ex facto,
 §. si quis rogatus nu. 11. ff. ad T. r. e. b. e. l.
 quod secundo nominatus praefertur
 primo, quando ex voluntate testato-
 1166 ris constat, & colligitur: & quod no-
 moiant plures Doctores, quos refert
 Butz. de Paz in consil. 27. nu. 21. Itē
 pro hac opinione facit doctrina Ce-
 phali in consil. 14. nu. 17. qui in diui-
 duo concludit, quod promissa facta

in duobus gradibus substitutionum,
 ceteris facta quoad alium in medio
 positum, de quo testator idem dixit
 se, si cognasset. & Quibus fundamen- 1265
 tis remanet responso: ad fundamen-
 tu pro contraria parte adducta; &
 specialiter respondendo illi, cum ita
 legatur. §. in fidei eo m. i. s. s. o. ff. de le-
 ga. 2. d. i. c. o. q. u. o. d. i. n. i. l. l. o. r. e. x. a. i. d. e. o. n. o.
 i. n. i. h. a. n. e. x. p. r. e. s. s. e. p. r. a. e. f. e. r. u. n. t. u. r. n. o. m. i.
 n. a. t. i. o. n. i. s. v. e. l. p. e. n. e. t. i. c. e. q. u. i. a. i. d. i. o. l. i.
 g. i. t. o. r. i. n. o. n. e. x. v. e. r. b. i. s. s. e. d. e. x. p. r. e. s. s. u. t. u.
 p. t. a. t. e. s. t. a. t. o. r. i. s. v. o. l. u. n. t. a. t. e. q. u. i. p. e. r. e. x.
 p. r. e. s. s. a. i. n. v. o. c. a. t. i. o. n. e. m. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. u. r. i. l. l. o. s.
 m. a. g. i. s. d. i. l. e. x. i. s. s. e. & i. t. a. s. i. n. g. u. l. a. t. i. t. e. r. d. e. 1266
 c. i. a. r. t. Bart. ibidem nu. 1. & Socin.
 consil. 27. Volu. 3. & Socin. Junior
 consil. 6. nu. 17. lib. 1. & ad text. in
 l. si ita quis. §. penult. ff. de testamen-
 t. u. e. l. r. e. s. p. o. d. e. r. u. r. q. u. o. d. i. l. l. e. t. e. x. t.
 p. r. o. c. e. d. i. t. i. n. d. a. t. i. o. n. e. t. u. e. l. a. e. q. u. e. e. s. t.
 o. d. i. o. s. a. & E. x. h. a. c. e. s. t. r. e. s. p. o. n. s. i. o. c. o. n. t. 1267
 m. u. n. i. s. h. i. c. e. t. i. a. m. a. l. i. e. r. r. e. s. p. o. n. d. e. a. t.
 Molina de Hispan. primogen. lib. 6.
 cap. 4. nu. 25. cum seqq.
 11. E. T. r. e. p. a. r. i. o. c. o. d. i. u. i. o. n. i. s. & q. u. a. 1268
 l. i. t. a. i. s. v. o. i. u. s. e. l. a. u. s. u. l. a. p. r. i. u. i. l. l. e. g. i. q. u. a. n. d. o
 c. e. n. s. e. a. r. o. p. f. a. c. t. a. & t. r. a. d. i. t. & d. i. s. t. i. n.
 g. u. i. r. l. a. r. e. Bart. in l. i. a. r. e. p. r. e. t. u. d. i. s. ff.
 de legat. 3. & in l. S. o. l. a. §. C. a. i. o. ff. de
 f. u. n. d. o. i. n. l. i. m. e. t. B. a. l. d. & D. o. c. t. o. r. e. s. i. n.
 l. q. u. e. m. a. d. m. o. d. u. m. §. h. a. c. v. e. r. b. a. ff.
 a. d. l. e. g. e. m. A. q. u. i. l. i. a. m. l. a. s. i. n. l. i. c. r. e. d. i.
 t. o. r. i. i. t. o. e. l. e. g. a. t. 1. n. 9. C. o. r. n. c. o. s. i. l. 78.
 lib. 2. P. a. r. i. t. l. a. t. i. s. i. m. e. c. o. n. s. i. l. 18. 7. 8. &
 21. c. u. m. f. e. q. u. e. n. t. i. b. u. s. v. o. l. 2. D. e. c. i. i. n.
 c. 1. d. e. i. u. d. i. c. i. m. u. 22. M. o. l. i. n. a. d. e. H. i. s. p.
 p. r. i. m. o. g. e. n. l. i. b. 1. c. 4. n. u. 23. vbi l. a. d.
 t. r. a. c. t. a. t. M. a. s. c. a. r. d. d. e. p. r. o. b. a. t. i. o. n. v. o. l.
 3. c. o. n. c. l. u. s. 1165. vbi o. p. t. i. m. e. & o. m. n. e. s.
 a. g. u. n. t. d. e. d. i. c. t. i. o. n. e. i. t. e. m. & h. o. c
 a. m. p. l. i. u. s.

Tractatus de priuilegiis

amplius, & *ita amplius*, posita in qualibet clausula, ut significet comprehensionem eiusdem qualuatis & conditionis relatiue. † Et hinc est, quod clausula posita in principio, vel in medio dispositionis, vel priuilegij, censetur repetita & posita in fine, vel in aliquo capitulo, refertur ad priuilegium. † l. i. C. de liber. pignoris, Clement. 1. in fin. de pignori. dicitur Covar. in rubric. de testament. num. 3. qui alios allegat, & innumeros dicta ampliantes & imitantes, citat Gratian. in regula 412. & Mascard. de probatio. dicto vol. 3. con. clusione 1269.

ALBERICVS Præterea autem fam. præbet notabili quaestioni, qui in l. qui aliena. ff. de negot. gest. §. si. post disputationem tenet, quod si ciuitas aliquod impetraverit priuilegium à Principe, & concessum fuerit sibi, & locis ipsius territorij, non tenentur prædicta loca territorij contribuere expensas in impetratione priuilegij consumptas, † pro cuius opinione est text. in l. ex parte, ff. familiae erciscundae: ubi probatur, quod ille, qui in causa propria, licet communi, expensas consumpserit, non potest à socio partem earum repetere. † Sed ut hæc materia magistratibus omnibus sit comperta, hæc distinctio est facienda, quod aut ille qui expendit, est socius, & expendit in causa communi, & in hoc casu debent omnes socii contribuere, qui bus utilitas tangit, per l. cum duobus, §. qui dam saguiam. ff. pro socio, aut expendens non est socius, & causa quæ agit, est indiuidua, & tunc temporis debet

contributio fieri, per l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gest. vel nulla ad societatem, & causa est diuidua, sed tamen una eademque defensio, & agitur de conseruatione iuris quaesiti, & tunc temporis qui ex sumptibus utilitatem est consequutus, tenetur contribuere tantum pro parte, ex qua utilitatem accepit, & ipsius causa plus est impensum, & in hoc casu disponit, l. ex parte, ff. familiae erciscundae. quam ita intelligit, summaque Bart. ibidem numet. 2. & Alberic. in dicta l. qui aliena, §. fin. ff. de negot. gestis, aut causa nec est communis, nec indiuidua, sed expensum est in utilitatem vnius, vel multorum, qui ex dicta causa vel sententia, vel de expensis utilitatem consequi voluit. Et tunc, contribuere in expensis tenetur, per l. sed à multo, ff. de negot. gest. l. fin. C. de bonis auctorit. iudic. possidend. l. quæ utiliter. ff. de negot. gestis, & in Albertici opinione idem territorium contribuere non tenentur, quia ciuitas sibi tantum priuilegium impetravit, & non animo obligandi territorium ad expensarum solutionem, quod probatur argumento, l. 1. ff. de nouatio. l. in hoc iudicium, ff. communi diuidum. l. si prior, §. sciendum, ff. qui potiores in pign. habeant. ibi: *Non enim alterius negotium fecerit, sed magis suum*, & si priuilegium impetratum esset à ciuitate, non tantum sibi, sed territorio, & animo illud obligandi nil dubium, quin tunc temporis omnes de territorio pro rata expensarum contribuere teneantur, l. si populi, §. si

§ si quis ita ff. de negot. gest. Et quādo privilegium vult est pluribus, qui illō vti volunt, tunc temporis contri-
 1273 buere tenentur pro rata expendari, t l. fia. ff. quando appellandum sit. l. vnica in fine. ff. si sitim aduersus nau-
 tas, ibi: *Ipsē quodammodo elegit, qui non reiecit* l. filius familias abente, ff. ad Macedonian. l. sitū in fine. ff. eo-
 dem. l. 1. §. magistrum, versic. exie-
 rum ff. de exercitoria, ibi: *Passus est*
in nauis magistrero vti, ipse cum
impofuisse videtur. Et in tantum su-
 pra dicta vera sunt, quōd contribue-
 retur in expensis ille, cuius nego-
 rium vtiliter gestum fuerit, etsi esse-
 1274 ritum non habuerit, t per l. sed an-
 vltro. §. 1. ff. de negot. gest. ibi: *Sed*
sufficit, negotium vtiliter gestum esse,
etsi effectum non habuit. l. qui mutuū,
 ff. mandati. l. seruus. ff. de in rem
 verso. 1.

240 **O B I T E R.** in mentem venit
 interpretatio tex. in cap. 15. de refor-
 matione sessione 25. in S. Concilio
 Trident. vbi ad finē disponitur irri-
 tas, & reprobas esse reciprocas, &
 fraudulentas renuntiationes in filios
 clericorum in proprijs parentum ec-
 1275 clesijs, t pro quo est nouiter notan-
 dum, quōd si dempta fraude quidā
 clericus habens filium renuntiat pro-
 prium beneficium in fauorem filij al-
 terius clerici, qui post aliquot tēpus
 in remunerationem accepti benefi-
 cij reciprocē suum renuntiat benefi-
 cium in fauorē filij primi clerici re-
 nuntiantis, nulla committitur simo-
 nia, nec decisioni dicti Concilij Tri-
 dentini cōtrauenitur: ita tenet fr. Ma-
 nuel Rodeticus in sua summa. 2. p.

c. 36. n. 8. & 9. qui idem affirmat te-
 nendum, licet præcedat aliqua men-
 talis intentio reciproce remunera-
 tionis, quia à principio defuit talis
 pactio: quod confirmat ex opinione
 Nauarri lib. 1. consiliorum tit. de re-
 nuntiatione consil. 5. fol. 305. qui te-
 net licet vni Episcopo conferre be-
 neficium in amicum alterius Episco-
 pi cum intentione mentali, quod al-
 ter Episcopus per gratificationem,
 & renuntiationem conferat aliud be-
 neficium in amicum primi Episco-
 pi. t Illud verō non est prætermittē.
 1276 dum in hac materia, videlicet, quod
 in casu legis Tolerti, quæ est 3. & 4.
 tit. 7. lib. 7. nouæ compilationis, cle-
 ricus, & monachus, & monasteriū,
 & quælibet alia persona ecclesiasti-
 ca occupans terminos cōcegilis, pra-
 ra, vel defensas publicas, expoliata
 rempublicam amittit fori privile-
 gium, & quoad restitutionem mali
 ablati conueniri possunt huiusmodi
 privilegiatæ personæ coram iudice
 seculari remedio, & forma dictæ le-
 gis Tolerti, t quod est verū, & ita
 1277 prædictatur secundū Pelacz de Mie-
 res de maioratu 3. p. q. 15. nu. 12. quē
 sequitur Castillo Bubadilla in politi-
 ca tomo 1. lib. 2. c. 18. nu. 193. & est
 rex, expressus in l. 4. tit. 7. lib. 7. com-
 pilat. qui dictus Bobadilla vbi supra
 cum Matanza de ordine iudiciorum
 4. p. dist. 11. nu. 38. & cum Specular.
 tit. de competent. iudic. §. generali-
 ter nu. 16. in fin. & cū Math. de Af-
 flict. in decis. Neapolit. 85. n. 1. tenet,
 quōd quando aliquis clericus expo-
 liauerit laicum sua possessione, pote-
 rit secularis iudex eum restituere ta-
 rione

Tractatus de priuilegiis

1272 tione extraiudicialis defensione cū generali citatione, † quod comprobatur, nam quando ecclesia, monasterium, vel aliqua ecclesiastica persona edificat in alieno solo fabricans nouum opus, etiam si edificium esset religiosum, poterit demoliri per mandatum iudicis secularis, † secundum Angelum in l. quāquam. ff. de aqua pluua arcenda, quem sequitur Auiles in cap. praeatorium, cap. 18. glossa fin. in fine, & Bobadilla ubi supra c. 18. num. 151. Et etiam comprobatur, quia iudex secularis potest demoliri facere, quod fuerit fabricatum, vel edificatum in via publica, vel in vijs regalibus, vel in publico, & concegill, licet fuerit fabricatum, vel edificatum per ecclesias, vel personas ecclesiasticas, † l. 1. & 3. ff. de via publica. l. 2. §. tractatum est. ff. nequid in loco publico, tenet Auendan. de exequendis mandat. Reg. cap. 12. num. 17. & cap. 19. nu. 39. in 1. part. & Azuedo in l. 8. tit. 7. lib. 7. Compilation: num. 25. & in l. 7. dicto tit. 7. nu. 6. & ciuitas poterit petere edificatum in publico, † secundum Bart. & Ioann. de Platea in l. 7. C. de diuersis praedijs lib. 11. & Azued. in l. 1. tit. 7. lib. 7. Compilat. num. 1. Obuiam etiam fecit illa admodū imitata questio, licet de raro contingentibus, videlicet an resuscitatus qui bona sua donauerit, vel reliquerit, recuperet ea. † In qua questione videtur tendem, quod bona nō recuperet, cum etiam si resuscitatus recuperet filios, 1283 non tamen recuperat uxorem, † secundum Bart. post glossam in l. 4. ff. de legat. Ioan. Bertachin. in tract. de

Episcopis. 4. part. §. ultimo, causa finalis nu. 6. in vol. 5. tractatum Doctorum, & Navarra de restitutione lib. 1. c. 2. & degradatus si restituitur, non debet iterum ordinari, † cap. si Episcopus 11. q. 3. tenet Specular. in tit. de dispensatione. §. nunc de Episcopo oporum versic. 67. nec resuscitatus tenetur iterum baptizari, nec ordinari, † secundum Bartholomeum Brixensem in questionibus dominicalibus: q. 54. & est glossa in verbo nunquam in cap. licet 32. q. 7. nec monachus resuscitatus tenetur redire ad monasterium, † secundum Navarram ubi supra. Sed contrarium est in veritate tenendum in supra dicta principali questione, & sic quod resuscitatus recuperet sua bona: ita resoluit Bart. in d. l. 4. ff. de leg. & Bartholomeus Brixensis in dicta q. 54. & Navarra ubi supra dicto lib. 1. cap. 2. qui supra dicti Doctores referunt S. Thom. in 4. sententiarum dist. 38. in fin. & Paludan. item in 4. sententiarum dist. 27. q. 3. quia non dicitur mortuus; qui incontinenti resurrexit, † c. diuortium de penitentia dist. 1. l. si pro patre. §. versum ff. de in rem verso, & testatur a Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multo fortius restituerit ad minora, hoc est ad bona, l. vltima. C. de sententiam pascis. † Nec est inspicendum, quod antea fuit, sed quod nunc est, cap. fectum. §. distinctione, & qui ita sanatus est, ut restitueret in pristinum statum, perinde habendus est, ac si nunquam fuisset mortuus, † l. qui 1289 igitur ff. de aduocato edicto, cap. nō citatur p. 31. q. 1. & testamentum

trapi-

1290 iūpuit restitutione testatoris, t̄ glof.
in l. ex his, ff. de leg. communiter
approbata secundum Alberic. ibid.
num. 1. Alexand. in l. si marito, in
prin. ff. soluto matrimonio Iulius
Clar. lib. 3. receptarum sententiarū;
§. testamentum. q. 83. Nec mirum, si
vxor non testatur marito resuscita-
to, cum vxor marito viro statim
1291 soluta sit à lege viri, t̄ cap. super illa,
cap. fin. de secundis nupt. cap. quod
si dormierit 31. q. 1. nec ab iocita. C.
de nupt. Nec mirū, quod resuscita-
tus iterum non ordinetur, nec hap 2
tismū recipiat, quia character ordi-
nis, & baptismi, tanquam inherens
animæ, non terretur, nec perditur
eius virtus, t̄ secundum omnes supra
1292 relatores Authores: . . .
N E C illud est prætermittendū
vitum p̄m debitis p̄decessorum,
vel ante matrimonii contractis, pos-
sit in bonis dotalibus datis marito
æstimatis executio fieri à creditorib-
us mulieris virtute instrumenti qua
1293 rentigij. t̄ In qua notabili questione
videtur affirmandum, executionem
nullatenus fieri posse, quia dominiū,
& periculū transit ad maritum, quā-
do bona dotalia æstimauntur, t̄ l. ple-
1294 rumq; ff. de iure dotium cum mate-
ria: & maritus est dominus rei dō-
taliū, per l. doce ancillam cum ma-
teria. C. de reuendicat. Et quod in
bonis dotalibus executio fieri non
possit matrimonio constante, probat
tex. in l. Tria, l. mulier bona, ff. de
iure dotium. l. fin. §. si à focero. ff. que
in fraudem creditor. l. ob matrisorū,
C. ne vxor pro marito. l. 77. Tauri, l.
10. tit. 9. lib. 5. Recopilat. tradit Pa-

lac. Rub. in cap. per vestras. §. 66. n.
13. tex. & ibi Doctores in quinque
legibus. ff. de bonis damnatorum for-
tis tex. in l. 2. C. de his, que in fraudē
creditor. l. 7. tit. 15. par. 5. post mediū,
tradunt Doctores in l. 2. dībo Pio. §.
in venditione: ff. de iudic. Barbosa
in l. 2. ff. solut. matrim. v. p. nu. 38.
& in §. par. n. 10. & Baeza de inope
debitore cap. 15. nu. 21. Sed nihil o-
minus est tenendum posse fieri exe-
cutionem in bonis dotalibus pro de-
bitis vxoris ante matrimonium con-
tractis, text. est expressus in d. l. mu-
lier bona. ff. de iure dotium: & in l. 1.
solut. Capitiū in decisione 128. nu.
4. & §. quita iudicatum, atq. tex. in l.
14. tit. 20. lib. 3. for. vbi Montanus in
glossa verbo *intus*, qui ali, ita pra-
ctici, & esse de stylo Cancellariæ,
tenet Bal. Nouel. de doce. 7. p. priu-
legio 18. lib. 5. & Guid. Pap. in decis.
447. & traditur in 7. tomo commu-
nium opinionum in nouis, pag. 312.
col. 2. Baeza vbi supra n. 23. & Ioan.
Guriet. in practicis questio. lib. 2. q.
26. num. 9. tenet Azeved. in l. fin. tit.
21. lib. 4. Recopil. num. 19. Et ratio
est, quia bona non dicuntur nisi de-
ducto ære alieno, t̄ l. sub signatum. §.
1295 bona. ff. de verborum significat. &
comprobatur, quia contra illos, qui-
bus omnia bona donantur, transeunt
omnes actiones actiue, & passiue
& onera hereditaria, t̄ quam si vel
heredes fuissent, t̄ per text. in abi-
1296 lem in l. cū filius. §. Lutus. ff. de leg.
2. vbi tenet Bar. & in l. nomen. §. si
lio, ff. de legat. 3. tenet Castellus in l.
21. Tauri gloss. final. quæ dicta l. 21.
Tauri probat de iure regio, quod
heredes

Tractatus de priuilegiis

heredes & legatarii, qui repudiata hereditate legatum acceptauerint, tenentur ad debita defuncti pro rata, tanquam si verè heredes fuissent, 1297 f. & vnus ex casibus, pro quibus maritus perdidit dotem, & eius administrationem constante matrimonio est, per debita ante matrimonium contracta, f. text. in l. fin. ff. de iure dotium, vbi Bart. & Doctores, & tenet Bart. in l. quamuis per text. ibi, ff. solito matrimonio. num. 1. & Alex. num. 4. probat text. in l. 11. tit. 9. lib. 5. Recopil. & Anton. Gom. in l. 78. Taur. num. 6. vbi dos confiscatur constante matrimonio tam in proprietate, quam in usufructu. His sic determinatis restat nunc responsio ad fundamenta pro contraria parte adducta, & ad dictam l. doce ancillam de reuindicat. respondetur, quod maritus non est verè dominus bonorum dotalium, & illius dominus est, quatenus attinet ad res uxori fauorabiles, ita Gregor. Lopez in l. 7. tit. 11. part. 4. gloss. verbo, *Deu ser feñor*. Et quod maritus ficto modo sit dominus rei dotalis, & mulier sit verè domina, defendit Castill. de usufructu lib. 1. cap. 4. maxime à nu. 21. & ad text. in l. plerumque, ff. de iure dotium, vbi probatur, quod æstimatio rei dotalis facit emptionem, & quod transeat periculum in maritum. Responde quod intelligitur, quod facit emptionem, quoad periculum tantum, & non quoad alia, 1300 f. gloss. verbo, vera in d. l. plerumque, §. si autem, l. 19. unil. 11. part. 4. vbi Gregorius Lopez in glossa verbo, *Aprezamiento*, & eam respondetur

iuribus, & Doctoribus affirmantibus & probantibus, quod non potest executio fieri in bonis dotalibus, esse verum in debitis personarum libris contractis constante matrimonio, & non in debitis contractis ante matrimonium, virtute obligationis guarentigia, ita resolunt omnia supra relati Doctores, qui ita dicunt interpretari dictam l. fin. §. si d. scitero; & alia iura pro dicta prima opinione adducta, & l. 1. C. de his que in fraud. loquuntur in actione personalis, non tantum in reali & hypotheca, & que oriuntur ex expressa, vel generalis obligatione bonorum presentium & futurorum, per l. fin. C. que res pignori obligari possunt, si generaliter, C. qui potiores in pig. habeantur, & ex Rebus. ad Regias constit. Gallicas, tit. de constitutionibus reddituum, gloss. 8. num. 14. l. obligatione generali, l. Paulus in principio; ff. de pignoribus optime ipse Rebus. vbi supra gloss. 14. numer. 3. & quod d. l. 2. tantum loquatur in personali de se pater, probatque nostram opinionem quando præcessit bonorum obligatio. ibi, *Quibus pignorat in dotem data non docentur*, vbi Bartol. notat, quod tunc non competit actio creditoribus, quando res in dotem data non sunt obligatae prædecessore, & ita tenent Paul. de Castro, & Salicetus ibidem in principio, & etiam dicta l. 7. tit. 15. part. 5. adducta pro contraria opinione, loquuntur tantum in actione personali, probatque nostram conclusionem, & omnia supra dicta, Tibi: *Quando la persona es obligada* 1303

quod a solamense porel deudor, y no los bienes, & hoc probat l. 11. titul. 14. dicti part. 5. ibi: Non obligando sus bienes, vbi Gregor. Lopez in glos. 1. dicit, ex hac bonorum obligatione induci generalē bonorum hypothecam. Sed tamen in principali questione vix in praxi obtinere potui ap parente marito, tanquam tertio oppositore pro suo iure, & interesse cōstante matrimonio, licet hanc meam opinionem teneat Cirtia Philippica 2. p. §. 11. num. 6. qui idem in socio tenet ibidem ex opinione Bart. in l. eadem. ff. de duobus reis, & ex Decio in consil. 98. num. 2. vol. 1. & est videndus Peregrinus de iur. e. fici lib. 3. r. 1. de publicat. bonorum, num. 117. cum sequentibus.

242 S. A. P. E. sapius in praxi obuenit, verum qui vitur privilegio pro parte, consetuer in totum. In qua questione Bart. in l. 1. §. si quis hoc interdicto. ff. de itinere actusq. priuatio in principio, tenet in totum cōsentiri: t quod intellige, nisi alius non vitatur alterius partis privilegij, quia existenti in possessione per vsum partis nō conseruatur ius totius, t cap. auditis de prescription. c. dilectus de cap. monachorum, Felin in d. c. audistis num. 19. quibus contrariari videtur opinio ipsius Bart. in l. vsum aque, C. de aqua ductu lib. 11. vbi tenet, quod qui habet amplissimum privilegiū, & eo stricte vitur, nō poterit postea large vti, t quam Bartholi opinionē sequitur Alex. cōf. 33. vol. 1. Minhe. lib. 1. controuersia: vsufrequent. cap. 2. a num. 7. & est vera, & communiter recepta secundum Horugas in

*partocinio pro ciuitate Cēsargu-
stæ in 3 p. n. 41 & A. quia privilegia
consuetudine interpretamur, t cap. 1307
cum dilectus de consuetud. c. quod
dilectio de consanguinitate, & affi-
nitate, in quo sufficit consuetudo de-
cennalis, nec est necessaria imme-
moralis, & quadragennalis, vt in di-
cto cap. cum dilectus, vbi Panormi-
tan. num. 7 & in cap. certificati de
sepulturis num. 2. late Molina de His-
pan. primogen. lib. 2. cap. 6. num.
38. Sed ne detur aliqua antinomia in
opinionibus Bart. est notandum,
quod is, qui tenet proprietatem, vi-
detur acquiescere totum per vsum par-
tis, non tamen is, qui de nouo acqui-
rit, t secundum dictum Bart. in di-
cto §. si quis hoc interdicto in prin-
cipio, qui enim pro parte possidet,
totum possidere videtur, t l. si filii
dij. §. si. & l. 2. ff. quemadmodum
seruitut. amittantur, l. 1. §. hoc inter-
dictum, ff. vt possidetur, l. voluaria,
C. de excusation. tutorū: & ideo non
est mirum, quod vitens privilegio
stricto modo, cum sibi competat am-
plissimo modo, præiudicat sibi, cum
privilegium sit stricti iuris, vt sæpe
numero recensui, & eo vitens stricto
modo videtur se conformare cum
iure communi, ad quod de facili re-
dicitur per l. 2. C. de noxalibus ac-
tion. & quando privilegium con-
cernit exercitium, & non merā sub-
stantiam, vitens in parte nō sibi præ-
iudicat in alijs separatim, t i. ext. est in
dicta l. voluntaria, C. de excusatio.
tutorum, vbi Salicet. num. 3. ad fin.
& etiam quando competit privile-
gium pluribus personis, vel pluribus
rebus*

S

rebus

Tractatus de priuilegiis

rebus, licet quis utatur in vno, non
 1311 videtur renūciare in alijs. Et ad hoc
 allegat dictā legē voluntariæ Panor-
 mitanus in cap. cum accessissent de
 constitutio. num. fin. & ideo est ve-
 ra doctrina Bart. in d. l. vsum aquar,
 quia per tex. quem allegat, utens pri-
 uilegio stricto modo non potest eo
 uti largo modo: nam talis usus redū-
 daret in præiudicium iuris publici,
 & licentia dari ibi habuendi aquam
 de publico aqua ductu, vel à Princi-
 pe, vel à consuetudine, erat in certa

1312 quantitate limitata, & ut probat tex.
 in dicta l. vsum aquar, ibi: *Statamen-
 tur quantitatē singuli, quam veteri
 licentia percipiunt, more vsq; in præ-
 sentem diem perdurante percipiant*
 vbi glossa in verbo licentia, ibi: *Licē-
 tia Principis, vel consuetudinis*. Ex
 quo sequitur, quod regula subroga-
 tum non habet locum in priuilegijs,

1313 & secundum communiorē opinio-
 nem Doctorum in l. si quis eum. §. i.
 iniuriarum. ff. si quis cauido. Azeue-
 do in l. 1. tit. 1. lib. 6. Recopilat. num.
 27. qui Azeuedo vbi supra num. 36.
 cum Pelaez de maioratu in q. 51. cia-
 dunt larē, virum lex disponens de no-
 bili, vel ciue, vel consfratre in confra-
 ternitate nobilium, excedant ad no-
 1314 biles per priuilegium, & qui Autho-
 res plurimas leges allegant, & inter-
 pretantur in dictis locis.

Quæst. 243
 Et est notandum in hac ma-
 teria, quod minæ, & venæ auræ, vel
 metalli semper censentur exceptæ
 1315 in concessione castri, vel villæ, & per
 l. 5. tit. 15. par. 2. vbi glossa verbo *emi-
 neras*, tenet Carol. à Grafal. lib. 1. Ré-
 galiū Franciæ c. fin. pag. 303. Math.

de Afflict. in decil. 321. & Azeuedo in
 l. 2. tit. 13. lib. 6. Compil. n. 2. & priui-
 legia derogantia quibuscunq; perso-
 nis non derogant collegio, & vniuer-
 sitati, & ex peculiari ratione tradita à
 1316 Bald. in athen. item quicunq; C. de
 Episcop. & cler. vbi Paul. & idē Bald.
 in rubr. C. ad Trebel. Felin. in c. eā re
 de rescriptis, Roman. in l. si quis mi-
 hi bona. §. seuius de acquis. heredit.
 Jacob de Sancto Georgio in l. colle-
 gium. C. de hered. instituē. & Cas-
 san. in consil. 1. Quod secus erit, quā-
 do priuilegium continet meretriciam
 merē fauorabilem, & rei publicæ cō-
 uenientem, quia tūc est faciendā ex-
 tensio, & cōprehensuntur collegia,
 & vniuersitates, & omnes personæ,
 tam masculi, quā feminæ vniuer-
 sitatis, & capituli, & ut radu Domi-
 nic. Ian. Andr. & alij Doctores in c.
 cum in illis. §. 1. de præbend. lib. 6. &
 Doctores quos refert, & sequitur A-
 zeuedo in l. 2. tit. 7. lib. 7. Compilat.
 à num. 3. vsq; ad 6.

P V L C H R V M deinde dubiū
 est, utrum si aliquis vicinus alicuius
 loci non liberi, nec exempti à rebus
 244 *de labrança, y criança* habeat pecora
 vel armenta acquisita in prædicto lo-
 co, & admissus fuerit pro vicino in
 aliquo loco libero, vbi nō soluitur ga-
 bella de rebus, *de labrança, y criança*,
 & postquā admissus fuerit ad prædi-
 ctā vicinitatem, vendit prædicta pe-
 cora, vel armenta acquisita in dicto
 loco non exceptio sit immunis à solu-
 tione gabellæ, & dicta pecora, vel ar-
 mema dicantur *de labrança, y crian-
 ça*. & In qua questione affirmandum
 1318 censet illa pecora, & armenta acqui-
 sita

stantia in loco non libero, non
esse exempta à prædicta gabellæ so-
lutione, nec dicit *De labrança y cria-
ça*, nam illa qualitas nouæ vicinita-
tis nec illa, *De labrança y criaça*, nõ
erat acquisita antea quàm ille admissus
fuerat in ciuem illius loci liberi
& exempti, pro quo allego text. ci-
pressum in materia priuilegi; in l.
Tritas, ff. de militari testamento, vbi
probat, quod testamentum inua-
lidum factum à pagano, non valida-
tur, si postea miles decedat sub eodẽ
testamento; nec priuilegium milita-
re extenditur ad testamentum inua-
lidum; & absque solemnitate antea
factum, ¶ & est text. in l. in delictis;
§. si extraneus, ff. de noralibus, vbi
probat, quod dõminus factus ali-
cuius serui non tenetur pro debito
serui antea facto, ¶ & faciunt traditã
à Collantes in pragmatia referu-
mentaria, lib. 1. cap. 3. num. 9. & rex:
in l. 14. tit. 18. lib. 9. Recopilar. ibi:
*De la eria y labor, q̃ en el termino de-
lla se hiziere, & l. 17. eodem tit. ibi: Y
cosas que en la dicha villa y sus termi-
nos tuuieren, y trataren, y no fuerd
della: & in omnibus priuilegijs, quę
ego viderim, præsertim in priuilegio
meæ ciuitatis de Ronda; hæc sunt
verba, Que los vecinos de Ronda scã
libres, y no paguen alcavala de las co-
sas, que en qualquiera manera tuuierẽ
y adquirierẽ de su labrança y cria-
ça, ¶ vbi probatur, quod priuilegiũ
conceditur rebus acquisitis de labra-
ça y criaça, his qui iam sunt vicini;
& post hanc vicinitatis qualitatẽ
adquirunt res de labrança y criaça.
¶ Et facit dictum Angeli in §. in pro*

uinciarum in autentico, vt factæ
nouæ constituciones, quod testa-
mentum factum selegitimè à mu-
liere, & postea facta sit constitutio,
quod testamentum mulieris non
valeat sine præsentia duorum agna-
torum, quod si mulier habuit facul-
tatem mutandi testamentum; &
adhibendi præsentiam duorum ag-
natorum, & non adhibuit, irrita-
bitur testamentum, ¶ quem sequi-
tur Ripa in tractatu de peste in §. de
priuilegijs vicinarum voluntatum,
num. 31. Et ratio est, quia illa qua-
litas adhibendi duos agnatos debet
interuenire tempore facti testamen-
ti; & quocumque aliquid no-
uum statuitur; ad futura tantum,
& non ad præterita extenditur, ¶ cap.
21. & fin. de constitution. cum con-
cordantibus, vbi Doctores, text. in l.
leges, C. delegibus, l. fin. titulus 4.
parte 3. ibi: *Ellos es, porque el tiempo
eu que son comenzadas, y hechas las
cosas, deve siempre ser catado, lege
legem, C. de naturalibus liberis*, vbi
probat, quod lex cassans intelli-
gitur quoad futura; & non quoad
præterita, ¶ text. in l. licet canon de
electione, lib. 6. ibi: *De cetero facien-
das*, vbi glossa verbo de cetero,
quam dicit singularem Vetus in
cap. penultimo de iudicijs num. 38.
& Felm. in cap. fin. de constitutio. &
etiam facit, quod quando lex vel sta-
tutum liberat aliquem à præstatione
alicuius rei, intelligitur quoad futu-
ra, non quoad præterita, ¶ ita Ioni,
Faber, & Salicet. in autentica ingles-
si, C. de sacrosanctis Eccles. Abb. in
cap. præsentia de probatio. num. 64.

§ 2 Rodez

Tractatus de priuilegijs

Roderic. Xuar. in quæst. maioranis
colum. penult. Palac. Rub. in rubr.
de donato. §. 32. col. fin. & Baeca
de inope debitoris cap. 34. numer. 12.
& item facit illud Bartoli in l. 2. §.
filijs, ff. de decurionibus, quod natus
ex milite, ante militiam non dicitur
miles. †

1327
245
Cap. 20
1328
1329
MULTOTIES deinde du-
biratum, vidi circa pragmaticam no-
uam agricultorum, in quantum atti-
nerat secundum illius capitulum &
clausulam, vbi priuilegium agricul-
toribus conceditur, ne eorum per-
sonæ capiantur intra diffinitum in
ea tempus, pro quo cum debito ciui-
li, vtrum in hac generali dispositio-
ne debitum fiscale comprehendatur,
vel censeatur exceptum, sicut in pri-
mo capite dictæ pragmaticæ. † In
qua quæstione Collantes in suo tra-
ctatu rei frumentariæ in explica-
tionem dictæ pragmaticæ facto, in
lib. 2. c. 5. neruose defendit, debitum
fiscale etiam comprehendi in dicto
2. capite, & clausula illius pragma-
ticæ, pro coque colonum, nec agri-
cultorem capi non posse, id asseru-
rans contra Regnatum lib. 1. c. 7. quæ
ipse refert allegans pro sua opinione
multa iura & decisiones, præsertim
l. colonos nunquam. C. de agrico-
lis & censitis, libr. 11. qui text. vide-
tur pro sua opinione expressis & al-
legans, l. doli clausula, ff. de verborum
obligatio. & l. sanctio legum, ff. de
potest. alimentis, §. Basilicæ, ff. de
alimen. & cibariis, legat. vbi probatur,
quod clausula generalis non excludi-
tur ad antea specificata, † & pro ipsius
opinionem potest adduci tex. in l. non

puto, ff. de iure fisci, vbi probatur,
quod in dubijs contra fiscum est iudi-
candū: qui non censetur priuilegia-
tus nisi in casibus à iure expressis, † & 1330
vbi fiscus non habet speciale priuile-
gium seruatur ius commune, per l. pla-
cuit in fine, ff. de iure fisci, & in gene-
rali statuto, etiam venit causa fiscalis,
nisi teperiat speciale priuilegium,
per quod eximatur, † ita tradit Dec. 1331
in conf. 5. & conf. 307. & in l. 2. C.
vnde liberi, Aegidius Bosius in sua
practica tit. de fisco, & priuilegio
eius numer. 75. & hoc priuilegium
fuit motu proprio à Principe conce-
sum agricultoribus, quo casu habet
vim priuilegij, & latissime contra
eum est interpretandum, † l. bene- 1332
ficium, ff. de constitutio. Principum,
latè Cepola consilio ciuili 66. nu. 9.
Gram. decis. 59. nu. 55. Azueu. in l.
2. tit. 14 lib. 4. Recopil. nu. 26. & quā-
do speciale præcedit, & postea sequi-
tur generale, tunc appositio principa-
lis impedit omnia comprehendere, † ita 1333
Greg. Lop. in l. 3. tit. 10. p. 6. glof. 1.
vers. Sed quādu. Sed his non obsta-
bus contrariū verius est, & tenendū
hoc est, quod in dicto secundo capi-
te, & clausula dictæ pragmaticæ de
bita fiscalia censeantur excepta: pro-
eisque agricola capi possit: † quod 1334
probatur, quia illa generalis disposi-
tio, de qua in dicto secundo capite,
& clausula dictæ pragmaticæ inclu-
dit omnes casus primæ clausulæ, licet
maior ratio in vno, quàm in alio vi-
deatur, l. 1. §. quod autem, ff. de alea-
toribus, l. 1. §. generaliter, ff. de legat.
præstid. tradit Dec. in conf. 5. & 61.
quæ in d. conf. 61. dicit, id procedere,
etiam si

etiam si casus sint privilegiati, & per
 Bald. in l. in fraudem in fine, ff.
 de testamento militis, & generalis
 sermo sequens non refertur ita vt ex-
 cludat ea, de quibz speculiter est pro-
 uisum, per l. quoties, ff. familie et-
 ciscund. quam legem male allegat
 pro se Collantes, & est tex. in l. cum
 ita legatur, §. qui plures, ff. delega. 2.
 tenet Oldr. cons. 121. Incipit, ad pri-
 mam questionem, qui in n. 14. nostra
 tenet opinionem, videlicet, quod non
 excludatur exemptio & privilegium
 fiscalis debiti posita in prima clausu-
 la per clausulam secundam nullam
 de fisco faciens mentionem; allegans
 l. si quis priores in fin. ff. ad Trebelli-
 penult. ff. de evictio. ubi hoc pro-
 batur. Facit etiam pro nostra opinio-
 ne vetera, quod in omnibus privilegijs
 & immunitatibus semper fiscus ex-
 cipitur, t. l. licitatio, §. fiscus, ff. de pu-
 blican. & vectigalibus, l. 3. tit. 18. libr.
 9. Recopil. & quod privilegia fisco
 damnosa non debent impetrari, l. nec
 damnosa, C. de precibus imperato-
 ribus offerendis: nec contra fiscum, cui iu-
 ra subueniunt, est temere iudicandum;
 per secundum Contr. lib. 2. variarum;
 c. 16. n. 1. & si Princeps nil dispo-
 nere vult in tertij prejudicium, per l. 25
 §. merito, & §. si quis a Principe; ff.
 ne quid in loco publico cap. quoniam
 de scriptis lib. 2. l. 1. tit. 24. lib. 4. Re-
 copil. ubi tradit Azured. t. a fortiori
 est iudicandum, quod in sui ipsius pre-
 iudicium nil disponere vult, quando
 quidem Princeps in dubio non videat-
 ur, nec presumatur velle prejudica-
 re fisco, nisi in quaui expressam faciat
 mentionem contra fiscum, t. c. super

eo de officio delegat. Alex. in cons.
 86. in fin. vol. 1. Anton. de Butr. in c.
 vt debitus honor de appellatio. Cas-
 sione. in consuetudi. Burgundie, rubr.
 §. §. n. 26. fol. 296. & semper autho-
 ritas disponentis excepta censetur in
 generali dispositione, t. c. imperialis
 ad fin. de prohibita feudi alienatione
 in vñibus feudorum, c. vestientes de
 iur. eitrando, cap. consuetus de i. e-
 scriptis, ubi scribentes, l. imperatores
 la. 2. ff. ad municipalem, cap. signifi-
 casti de electione, & in generali dis-
 positione semper censetur excepta
 persona disponentis, t. l. obligatione
 generali, ff. de pignori bus, l. inquisi-
 tio, C. de solutio. Azured. in l. 3. tit. 18
 lib. 9. Recopil. nu. 4. L. fin. de deci-
 ma, c. 18. n. 24. & in c. 19. n. 8. Anto-
 Gabr. in vol. 3. communium opinio-
 num de verbis significat: conclus.
 9. Et probatur expresse nostra vera
 opinio in l. 25. tit. 3. lib. 8. Recopil.
 ubi expresse canetur, quod agricola
 possit capi, & incarcerationi pro debito
 fiscali: & dispositio dicte pragmati-
 ce cum sit noua, & generalis, non
 corrigat legem specialem habentem
 specialitatem in eade materia. t. Sed
 est intelligenda cum specialitate &
 distinctione legis antiquae, l. scien-
 tiam in principio; ff. qui satisfactio
 cogantur, ubi glossa verbo non com-
 pellit; quam dicit notabilem Bar. ibi-
 dem n. 2. & l. 1. nu. 4. & in l. bono-
 rum, C. qui ad iniuriam, 23. & est gloss.
 similis in l. 3. C. de silentarijs, lib. 2.
 text. in l. in fraudem, §. fin. ff. de mili-
 tari testam. tradit Ripa in l. 1. ff. solu-
 ro matrim. nu. 14. & 15. & latius in l.
 fin. C. de reuoc. a dis. donatio. n. 70.

Tractatus de priuilegiis

& Costa in cap. si pater de testamen-
lib. 6. in verbo habens n. 9. & Meno-
chius de adipiscend. posses. l. remed. 3.
nu. 79. & Molina de Hispan. primo
genus lib. 1. c. 23. n. 10. quia vetissima
opinio sic recte, restat respon-
sio ad fundamenta allata per Collan-
tes pro sua opinione, & in primis ad
l. colonos nunquam, C. de agricolis
& censit. lib. 11. cui tempore, in ea ex-
presse probati, colonos posse incar-
cerari pro debito fiscali impositio in
1343 proprijs praeiis, & non pro debito
colonos in praedicta lege, & est rex.
in l. omnes profugi, vbi glossa, &
in l. hi penes, §. sane, C. eodem titul.
& utrobique tenet Ioan. de Placa
praefertim in d. l. colonos nunquam
in principio, & Bar. in dictis legibus,
maxime in dicta l. hi penes in prin-
cipio, & ad dictam legem doli cla-
usula, ff. de verborum obligat. Respon-
detur, quod si dispositio, & clausula
est vna propria, non extenditur dis-
positio generalis ad specificata: sed
quando est in diuersis clausulis, &
in dispositione legali, tunc clausula
secunda intelligitur cum qualitatibus,
& specialitatibus primae clau-
sulae, & ita resoluit Paul. de Castro in
1344 dicta l. doli clausula nu. 3. & Bar. in
l. 2. §. 1. ff. de noui operis nuntiat. n.
6. & etiam respondetur, quod in di-
cta l. doli clausula non refertur secun-
da clausula ad specificata, quia actio
de dolo tanquam iniuriosa, famosa,
& odiosa non extenditur de casu ad
casum, ita responderet Paul. de Castro
in dicta l. 1. §. 1. ff. de noui operis nuntiat.
nu. 4. post medium. Et si militer

respondetur ad l. sanctio legum, ff.
de poenis, quod loquitur in odiosis,
& poenalis, & vtrique notat Bar. in 1345
principio, & ideo in praedicta lege
clausula generalis ibi posita non ex-
tenditur ad specificata. Et ad legem
non potest de iure fisci pro prima opi-
nionem adductam respondetur, quod
loquitur in casu, quando fiscus agit de
luto captando, & de pena contra
aliquem, & quando contendit con-
tra tertium in casu debito, & secundum 1346
Covar. qui ita praedictam legem in-
terpretatur in lib. 1. variarum resolu-
tio. c. 16. nu. 1. & multa alia fundame-
ta ponit dictus Collantes pro nostra
vera opinione in dicto c. 5. n. 5. qui-
bus nec respondet, nec potest dari
iuridica responsio: & dispositio rex.
in dicta l. alimenta, §. basilicæ, ff. de
aliment. & ciba. legat. quam Collan-
tes pro sua opinione allegat, loqui-
tur in legato alimentorum, quod de
sua natura non est reiterabile. & se- 1347
cundum Bar. ibidem, & Laram de
Cordoua de alimentis, §. sed si filius
a n. 48. cum sequentibus, & Michael
Craffum de successione in §. ins
accrefendi, quæst. 17. & traditur in
4. vol. communum opinionum in
nova pag. 133. conclus. 47. pro qua
nostra vera opinio facit, quod
quando Princeps concedit priuile-
gium & immunitatem conductibus
gabellarum, vel his, qui aliquid fisco
soluere tenentur, magis considerat
causam fisci, quam causam praedicto-
rum conductorum, & text. in l. semper 1348
per, §. conductores, ff. de iure immu-
nitaris: & clausula apposta in princi-
pio legis, vel dispositionis, censetur
repetita

repetita in omnibus capitulis sequē
 1349 tibus, ¶ ita Azeved. in l. 6. tit. 1. §. n. 2.
 & in l. 7. tit. 1. lib. 4. Recopil. n. 6.
 & 7. Boer. decis. 146. n. 2. cum seqq.
 & Thom. Gram. in cons. 6. crimi-
 nali nu. 17. Cassane. in consuetudini-
 bus Butgundie fol. 135. nu. 3. & fol.
 160. num. 46.

246
 Cap. 31.

SED Pro interpretatione & ex-
 plicatione privilegiorum & instru-
 mentorum, est notandum, quod vir-
 tualiter contentum in privilegio, seu
 1350 scriptura intelligitur expresse scriptum
 in ea, ¶ per l. affe toto, ff. de hæredib.
 instituend. l. si ita scripserit, ff. de con-
 ditio. & demonstratio. ita in adu Ro-
 deric Xuar. in l. post rem iudicatā,
 ff. de re iudicata ampliatione 2. qu. 2.
 & Parlador. de rebus quotidianis, c.
 fin. in r. par. §. 2. ampliat. 4. n. 19. &
 Escobar de ratiocinijs c. 33. n. 19. ad
 finem, ex quo sequitur, verum sicuti
 statut declarationi tabellionis in du-
 bijs procedentibus ab scriptura, ¶ per
 l. si quis decurio, §. fin. ff. ad legem
 Corneliam de falsis, l. si librarius, vbi
 Bart. ff. de verbor. signific. & in l. 1.
 §. fin. ff. quemadmodum testamenta
 aperiantur, hæc regula procedat, &
 habeat locum in privilegijs: Et assue-
 verandum est, locum non habere,

1351

1352 ¶ quando quidem privilegiorum in-
 terpretatio, ut iam in superioribus
 dixerim, soli Principi competat. Et
 verum privilegium concessum sim-
 plici personæ extendatur ad mistam,
 1353 ¶ tradit latē Iaf. & quos ipse refert
 in §. omniū, instituta de actionibus
 à num. 30. vbi de quæstionibus, utrū
 privilegium concessum spolio ex-
 tendatur ad spurium & incestuosum

simul. ¶ Et legitimatio concessa na- 1354
 to ex soluto & soluta extendatur ad
 natum ex adulterio. ¶ Sed cum pe- 1355
 na exilij sit duplicatio tantum, secun-
 dum Anton. Gom. in 3. tom. variatū
 cap. 8. num. 1. ¶ est notatu dignum,
 1356 quod sententia exilij lata contra delin-
 quentem tali pena adiecta, quod
 si non servaverit tempus exilij, con-
 demnatio intelligatur facta ad nire-
 met, et irrita, & poterit retractari,
 etiam si à eo condemnato præstus
 sit consensus, ¶ per glof. & Bald. in 1357
 l. si diversa, C. de transactio. glof. ver-
 bo, *No vale*, in l. 13. tit. 21. p. 3. quia
 in dicta sententia adest nullitas ratio-
 ne excessus.

ET Est optimum verbum in hac 247
 materia, quod debitor, qui promisit
 state iuramento creditoris circa data-
 ta & interessē, potest ante iuramen-
 tum revocare istam conventionem
 si creditor mutaverit conditionem
 in deterius, ¶ ita resoluunt Gom. Arias 1358
 in l. 64. Tauri nu. 47 pro quo ex textu
 expressus & egregius in l. cum quis,
 ff. de solutio ibi: *Si in eodem statu ma-*
serit, quo fuit, eum stipulatio interpo-
neretur. Et ibi: *Tacite enim hæc conve-*
ntio inesse stipulationi videtur, si in ea-
dem causa maneat. ¶ Quam decisio 1359
 nem tenet Anehat. in cons. 394 nu.
 4. & est text. in l. 1. tit. 14. p. 5. verfic.
Otrofi dezmas, que sieslo que era paf-
to, quod extendit ad procuratorem,
 factorem, tutorē, & testamētī execu-
 torem, cuius mandatum revocatum
 censetur, si cōditionē in deterius mu-
 taverit, ¶ quod tenet dictus Gom. 1360
 Arias in l. 31. Tauri nu. 7. cum seqq.
 & Socin cons. 112. n. 15. lib. 1. Alciat.

Tractatus de priuilegiis.

de p̄sumptio. regul. 1. p̄sumptio-
ne 16. num. 4. per l. pater heredis, §.
fin. ff. de testamentaria tutela, l. liber-
ro, §. Laier, ff. de annuis legat. quod
placuit Castello in l. 33. Tanti. m. 3.
tenet Grarianus in regul. 389 quibus
conuenit interpretatio l. 7. tit. 19. lib.
9. Recopil. vbi certa forma seruari
iubetur in adiectione, & oblatione,
del quarto, qua deficiente corruit
actus: quod ille, qui legi solennita-
tem in oblatione non impleuit, pote-
rit eam supplere, & adimplere intra
tempora à prædicta lege Regia præ-
fixa & assignata, † quod resoluit Me-
xia ad legem Toleti 1. par. fundamē-
to 12. nu. 14. per ea, quæ ibi recenset,
quem vide. Vnum tamen peculiare
priuilegium concessum est in iure
viduis atq; pupillis, ita quod si Prin-
ceps primo loco cōcessit priuilegiū,
seu exemptionem viduis, aut pupil-
lis, & demum concessit aliud priui-
legium alteri, quod adneretur primo
priuilegio, dicens quod illud vlti-
mum concedebat aliquo alio priui-
legio non obstante, hoc vltimum
priuilegium non derogat ante à cō-
cessum in fauorem viduarum, & pu-
pillorum, nisi per specialem mentio-
nem & derogationem, † per ea quæ
traduntur à Thom. Gram. in in deci-
sione 20. à num. 1.

Quej. 247 QVIBVS Cōuenit, an socius
vel aliqui de his, qui in id quod face-
re possunt, cōueniantur, si totum sol-
uere promittant, videantur illi suo
priuilegio renūciare, † quādo quidē
socius, & alij relati in l. sunt qui in id,
ff. de re iudi. & in l. verū. ff. profocio,
& in l. 1. tit. 15. in l. 15. tit. 10. p. 5. ha-

beat priuilegiū, ne in plus quā facere
possint, cōueniantur. † Et pro parte ne-
gatiua, & sic quod tacite per dictā
obligationē de soluendo totū debitiū
nō videantur prædicto priuilegio re-
nūciare, facit l. legitimā, ff. de petitis
non hereditatis, vbi probatur, quod ne-
mo videtur tacite iuri suo renūciare,
† de qua lege est videndus Meisia ad
legē Toleti 2. p. in responsione ad 6.
fundamentum à principio. Sed pro
parte affirmatiua est veritas, hoc est,
quod prædicti priuilegiati, qui non
possint cōueniri in plus quā facere
possint, in totum possint cōueniri,
si totum soluere se obligauerint: quā-
do quidem videantur suo priuilegio
renūciare: ita tener las. & alij Docto-
res, quos ipse refert in d. l. sunt qui in
id, ff. de re iudicat. col. 1. & Ioan. Gu-
tier. in l. nemo potest, ff. de legat. 1. in
num. 320. Obicit tamen se offert in
interpretatio text. in l. nihil proponi, ff.
de legat. 1. & in l. fin. §. fin. ff. de con-
trahenda emptione circa quorū in-
terpretationem hæsitant valde Do-
ctores, vtrum ratione præstationis
annuæ de qua in dictis iuribus, indu-
catur demonstratio tantū, vel actio
personalis, vel realis, & hypotheca,
† de quo est videndus Bart. in dictis
Legibus, & Salazar de vsu & consue-
tutine, c. 11. n. 34. & Velasc. consule.
82. n. 8. Gama decif. 30. à n. 1. Aluar.
Velas. de iure emphyteut. 1. par. q.
32. Ioan. Gare. de expensis & melio-
rario. c. 4. num. 30. & refert quamplu-
res Doctores Flores de Mena in ad-
ditio. ad Anton. Gamam decif. 13.
& Thom. Grammaticus de decisionē
90. num. 1. & Mantica de coniecturata
mente

mente defuncti lib. 9. tit. 2. num. 5.
 Aymon consil. 301. num. 5. Marcus
 Anron. Petegnin. de fidei. omif. art.
 16 nu. 110. Giga de pensio. q. 62. n.
 19. & 20. Padilla in l. in provinciali
 nu. 6. C. de seruitutibus, Claperius in
 sua centuria causa 42. quæst. 1. nu. 11.
 Quixtilianus Mandosius in additio.
 ad consilia Romani consilio 338. lit.
 B. Couari. in cap. Rainuntius de te-
 stament. §. 10. num. 2. Felicianus de
 censibus lib. 2. c. 5. num. 7. qui supra
 dicti Doctores plurima notau dig-
 na referunt, in quibus non est inli-
 stendum, cum ex professio ad nostrâ
 materiam non pertineant. Sed illud
 tantum, quod quando relictum vel
 præstatio atinet ad alimenta, eotû-
 que ratione relinquitur, favore ali-
 mentorum inducitur actio realis, &
 hypocheca, & non actio persona-
 lis, nec assignatio tantum, ¶ secun-
 dū Roman. consil. 388. nu. 3. & Flores
 de Mena in practica quæstio. quæst.
 28. num. 2. & est glossa in l. Lucius,
 ff. de aliment. legatis, l. cum hu. ver-
 si. id si ageat, ff. de transactio. l. Gaius
 ff. de annuis legat. l. 2. ff. de aliment.
 legat. tradit Paul. Castrensis consil.
 338. n. 3 & Lara de annuifarijs lib.
 2. c. 2. n. 16. qui in n. 19. ait, quod lega-
 tū alimentorū, siue fiat pauperi, siue
 1367 diuiti, semper cōtiner alimentorū fa-
 vorē, ¶ vt tradunt QD. in l. si certis
 annis, C. de pactis, Hieron. Giga de
 pensio, c. 51. n. 10. Simō de Preis de
 interpretatione vltimę volūtatis, lib.
 4. interpretatione 1. dubio 11. nu. 8.
 quod alimentorū favore extendit Pe-
 trus Iacobus in sua practica titul.
 de actione in rem ad relictum pro

anima & annuifario, ¶ & Guid; 1369
 Papa decisione 576. Salazar de vlu
 & consuetudine cap. 1. num. 24. Ti-
 taquel. de priuileg. causæ piæ, priui-
 legio 63. Mascard. de probatio. con-
 cluf. 1177. nu. 4. Lata vbi supra n. 20,
 qui in n. 21. ait, id procedere quocū-
 q; modo, siue quacūq; dictione lun-
 dus fuerit adiectus præstationi fau-
 ore piæ causæ, & alimentorū, ex Ce-
 uar. in d. c. Rainuntius de testam. §.
 20 n. 8. in fine, & ex Giga de pensio
 nibus, c. 44. n. 1. & licet incertitudo
 videtur relictum, & etiam libertatem,
 quando nō constat de persona. cet-
 ta, ¶ l. 1. & 2. ff. de his quæ pro non
 scriptis habentur, l. niticum, ff. de
 verborum obligatio. l. quæ in stipu-
 latione, ff. de vltis. l. merces, ff. lo-
 cati, l. ita stipulatus, ff. de verborum
 obligatio. l. si ita fuerit in fine prin-
 cipij, l. si quis de pluribus, ff. de re-
 bus dubi. Menoch. de arbitraj. lib. 2.
 2. centuria 2. casu 188. ramen quan-
 do relinquitur pauperibus, annuif-
 rarijs, & alijs causis pijs, incertitudo
 non viciat relictum, ¶ ita Decius 1371
 in l. fio. versic. Non obstat, C. de
 edicto Diui Adriani tollendo, l. id
 quod pauperibus, l. nulli, C. de E-
 piscopis & clericis, Bald. in dictal.
 id quod pauperibus nu. 1. Menoch.
 consil. 292. nu. 12. vol. 3. Titael.
 de priuilegijs causæ piæ priuilegio 55.
 & 56. l. quidam testamento, ff. deleg.
 2. l. si cui, ff. de annuis legat. vbi glossa
 verbo, soluius, Gam. decis. 185. Re-
 bus. de priuilegijs scholasticorū pri-
 uilegio 133. Lara de annuifarijs,
 lib. 2. c. 10. n. 97. cum sequētibz, qui
 Doctores id affirmant valere ratione
 priui-

Tractatus de priuilegijs

priuilegij cause pie, quod priuilegiū
hanc admittit explanationē, & inter-
pretationem: nam lex quamūcūq;
generalis, non comprehendit exem-
ptos, & priuilegiatos, † vt tradit lare
1372 Mexia ad legem Toleti fol. 65. à nu.
17. p. 2. fundamento 6. vbi aliquos
recenset casus speciales in nu. 18. cum
seqq. quos videre licet. Sed res nota-
tu digna est, quod licet regulariter
minor restituatur, hoc tamen nō pro-
cedit in Doctore minore, qui non
1373 restituatur, † per glossam in l. posse-
sio, C. de muner. patrimonial. lib. 10.
tenet Nicol. de Neapol. in l. sed & si
reprobat, ff. de excusatio. tutor. &
Bald. qui alios refert in l. i. C. qui, &
aduersus, quos Angel. in l. f. pueri in
ff. de postulando, Ludouic. Montal.
de reprobatione sententiarū Pilati ait.
§. n. 69. in vol. 10. tractatum Docto-
rum in antiquis.

Ques. 249. SI Aliquod deinde concedatur
priuilegium Petro, hoc onere adiu-
cto, vt in quolibet anno teneatur sol-
uere vnū equū & per longissima tē-
pora equū non soluit, sed aliud ipsius
equi loco, dubitatur, vtrum equi præ-
stationē præscribat, † & præscriptio-
ni locum fore, tenet Petrus Antibol.
1374 in tract. de muner. 2. p. §. restat nunc
videre nu. 18. per legem in cui, ff. quē
admodum seruirit. amittantur, cum
l. præcedenti in 10. tract. Doctōrū,
in antiquis, qui in nu. 12. optima vti-
tur distinctione, quam videas, quia
conducat ad casum recipientis igno-
rante longo tempore minus quā
1375 sibi debetur quotannis, † quibus sic
habuis dubitarum vidi, vtrum possit
clericus habens bona communia cū

fi ante laico ea defendere à collectis
& gabella, & alijs oneribus ratione
sui priuilegij clericalis. † Et videtur, 1376
quod sic, argumento text. in c. quod
in dubijs in fine de consecratione
Ecclesiarū vel altaris: nam quod com-
mune est, dicitur meum, l. pupillus,
ff. de verbor. signifi. §. fin. l. Quintus,
ff. de auro & argento legato, l. illud,
ff. de inu. nuptiarū, l. recte dicimus,
§. fin. ff. de verbor. signific. l. serui e-
lectione, §. Labeo, ff. de leg. 1. vbi cō-
muniter Doctores, & Calderin. cōf.
22. sub titulo de præbendis, & bona
vnita & indiuisa gaudent priuilegio
immunitatis, ff. vnica C. de rei vxor: 1377
act. in 2. responso, & §. sed non si
ignoramus. Contarium tamen est
tenendum, per l. 3. §. fin. ff. de mune-
ribus & honoribus, secundum Petrū
Antibolū in tractatu de muneribus
3. part. principali n. 109. qui ait, quod
iudex ex officio coget fiantes ad diui-
sionem, & collectam imponer iuxta
ratam bonorū vniuscuiusque; vt in
l. 2. C. de muneribus patrimonialib.
lib. 10. & licet valeat donatio bonorū
facta à patre filio suo clerico, qui bo-
na donata à collectis & impositi-
nibus ratione donationis, & sui priui-
legij liberi aie poterit, † per l. cum fa-
ciliates, C. de his qui numero libe-
rorum lib. 10. tamen si aius semper
in tali bonorum donatione præsumi-
tur, l. omnes, §. Lutus, ff. quæ in fran-
dem credito, quæ donatio facta filio
clerico fraudulenter hodie de iure Re-
gio reprobatur per l. 11. tit. 10. lib. 5.
Recop. de qua est videndus Azueid.
ibidem & Ioan. Gern. in practiis
quæstio. lib. 2. quæst. 132. vbi late agit
quomodo.

1379 quomodo frans probari, & presumi
possi, t quam supra relatum docti
nam intellige veram, licet certum &
iuridicum sit, quod quando laici ha-
buerint indiuiduū conuictumq; ius
cū clericis, gaudebunt privilegijs cle-
ricorum sociorum, t secundū Aze-
1380 tin. conf. 15. Marc. Anton. Cuchum
lib. 1. institutionū maior. tit. 9. nu. 61.
Citadin. de iure patron. 6. p. 2. r. 3. n.
3. Et hinc est, quod si laicus & clericus
habēt ius patronatus, pars clericus tra-
hit ad se parte laici, t Staphil. de li-
1381 ris granie titulo de modo & forma
imperandi pag. 11. n. 3. Ioan Andr.
que refert & sequitur Citadinus vbi
supra, & Ioan. Guiter. de iuram. con-
firmat. 3. p. c. 13. n. 10. & ita ex hac cō-
munione clericus & laici refultat in in-
re patronatus, quod si simul præsenti-
rent, poterit laicus præsensationē la-
cere intra semestre, vt poterit cleri-
cus, t ita tenet si pradioti auctores,
quos sequitur Lata de anniversarijs
lib. 2. c. 9. d. nu. 14. cum sequentibus.

EST QVE Nutādum, quod
Regij suscepores nō possunt Regiā
pecuniam consumere, vel ex ali-
quid emere, adeo quod si quis ex ea
1383 emanat, lucrum fiscus repetat, t per l.
minime diu, C. de susceptoribus lib.
10. l. 1. & 2. C. de his qui ex publicis
ratio. d. lib. 10. & vtroque Bart. &
adeo verum est, quod fiscus poterit
reiuēdicare rem empta ex pecunia
sua per suceptorem, vel thesaurariū,
1384 t Bald. in l. si cum seruum, ff. si cer-
tum perat. vers. Item fallit, quādo of-
ficialis, per text. in l. si vt proponis,
C. de reuendicatione, ita Frāsciscus
Lucanus in tract. de fisco in princi-

pio num. 13. Martinus Laudensis de
privilegio fisci nu. 219. Aegid. Bos.
de fisco n. 49. quam conclusionem
intellige veram, quando susceptor,
vel thesaurarius Regius sibi ipsi, &
non alio nomine aliquid emit de pe-
cunia Regiæ & quod pradiota rei-
uēdicatio est in subsidium, quando
thesaurarius & susceptor est nō solu-
uendo, t l. Moschus, ff. de iure fisci, l. 3185
3. §. multa, ff. eod. tit. l. 1. C. de conue-
niendis fisci debitoribus, lib. 10. l. 2.
C. de debitor. ciuitat. lib. 11. quæ re-
solutio est communis per Speculato-
rem secutum per Petr. Paul. Paris. in
conf. 8. nu. 20. lib. 1. nam actio sub-
sidiaria non datur, quando debitor
est soluendo, t etiam si tenentur be-
1386 neficium excusationis, secundum
Roderic. Xuar. in l. 2. De les emplaz-
amientos, §. quæritur vltimus, num. 9.
& 10. post Bart. in l. 1. C. de conue-
niendis fisci debitoribus, lib. 10. vbi
addito, & Hippolyt. in rubric. de fi-
demissoribus, numer. 13. Et hinc
est, quod si suceptor camerarius,
vel receptor, qui aliquid à debitore
recipit, desinit esse soluendo, antea
quā domino reddat, datur recursus
contra primum debitorem, t secun-
1387 dum Ioan. de Platea in hsecutitare,
C. de susceptor. & arcar. lib. 10. & A-
viles in capit. pratorum, cap. 45. in
glossa verbo, Ponat, numer. 5. Et que
vera conclusio, quod relictum pro
distributione pauperum potest ex-
tendi ad nobiles habentes bona,
qui iuxta suum statum, & qualita-
tem non possunt confirmari, nec
sine dedecore in publicum appa-
rere, t ita Baldus in l. si quis 1388
ad

Tractatus de priuilegiis

ad declinandum, C. de Episcop. & clericis, & Palac. Rubios in tubrica de donatio, i. q. vii. & vxor. §. 11.

nu. fin. & in foro conscientie liberabitur, qui isti distributione fecerit,

1389 † secundum frat. Maueel Rodrig.

Lusitanu in sua summa tom. 1. c. 194.

n. 2. ad finem, & est text. egregius in proposito in l. in eadem, ff. ex quibus causis maiores, ibi, *In vinculis aut etiam eas accipimus, qui ita alligati sunt, ut sine dedecore in publico apparere non possint*, vbi probatur,

restitutionem in integrum concedi huiusmodi nobilibus maioribus viginti quinque annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus, & in vinculis detentis reputantur, †

1390 SED Cum quotidie per Principem viduas priuilegium & gratia concedatur in remunerationem seruitorum à maritis receptorum hac adiecta conditione, vt prædictæ viduæ priuilegio & gratia fruatur, quâdiu in viduitate fuerint, est questio, vitrum si nupsetint, & iterum in causam viduitatis incidere, dicatur priuilegium & gratiam durare, & ad secundam vel tertiam viduitatem transire. † In qua questione videtur tenendum, priuilegium & gratiam tantum ad primam viduitatem extendi, & non ad secundam, vel tertiam procedere, per regulam text. in l. boues, §. hoc sermone, ff. de verborum significatione, l. stipulatio, l. dotem, l. stipulationem, l. licet, l. dotis promissio, ff. de iure dotium, cap. non potest de præbendis lib. 6. l. eum qui chalcadis, ff. de verborum obligatio

ne. Quod confirmatur, quia si prædictum priuilegium ad secundam & tertiam viduitatem extenderetur, daretur infinitas contra text. in l. si finia, ff. de damno infecto, † l. fidei-

1391 commissa, §. si quis delegat. §. c. cū in multis de rescriptis, lib. 6. item quia Princeps disponens de viduitate, ceteris cogitasse de casu singulari viduitatis, cap. non potest de præbendis lib. 6. cap. t. de filiis presbyterorum dicto lib. 6. facit l. cum patet, §. qui dotale, l. Lutus, l. Titia, §. qui in vita, ff. delegat. 2. l. cum do-

tem, §. si pater, ff. soluto matrimonio, l. 3. §. 1. ff. de doce prælegata, vbi probatur, quod disponens nunquā censetur voluisse grauare quenquā duplici præstatione. †

1392 Sed prædictis non obstantibus contrarium putari de iure verius: & sic quod dictum priuilegium & gratia Principis extendatur ad secundam & tertiam viduitatem, per l. in vfu iuris, ff. de verborum significat. vbi probatur, quod septennumero videtur verbo singulari pro plurali, † &

1393 facit pro hac vera opinione, quod causa viduitatis non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis. ex ipsius verbi natura, † argumento text. in l. cum iudicis, C. de curatore furiosi; l. si filiz, ff. de annuis legat. vbi probatur, quod regulariter causa legati est reuerabilis, & non restringitur ad primam, † l. si ita stipulatus fuero à Seio, ff. de fideiussoribus, sicuti in causa dotis, quæ determinata videtur, non solum ad prima sponsalia, sed ad vltiora

1394

1395

1396

1397

1398

1399

1400

1401

1402

1403

1404

1405

1406

1407

1408

1409

1410

1411

1412

1413

1414

1415

1416

1397 teriores, † autentica quamvis, C. de rei vxo. acti. & quantitas legati multiplicatur ad multiplicationem dierum propter conferuandum de-
1398 cius legantis & legatarii, † l. cum qui-
dam cum l. sequenti, ff. de annuis
legat. Item facit, quia quando mul-
tiplicatio accidit casu, siue fortuna,
1399 debet multiplicari dispositio, † se-
cundum Bart. in l. qui bona, §. 1. cū
l. sequenti, ff. de damno infecto, quā
opinionem in prædicto nostro casu
tenet & defendit Anton. de Butrio
in conf. 31. quia opinio reſentia re-
spondetur ad iura adducta pro con-
traria parte, quod loquuntur in cō-
tractibus obligatorijs, vel quando ex
iteratione resultat graue damnum
concedentis, quia tunc restringitur
dispositio ad primum actum, † qui-
bus ita respondet Anton. de Butr. vbi
supra allegans in proposito, l. inter
stipulantes m. l. quidquid alstringēda,
ff. de verborum obligat. Accedat-
que supradictis, quod quando priui-
legium conceditur ex duabus causis,
vna cessante nō cessat concessio, nec
1401 priuilegium, † vt notatur in §. affini-
tatis, instituta de nuptijs, & in l. libe-
rorum, §. 1. ff. de his qui notantur in-
famia. Et hinc est, quod sententia laici
ex pluribus causis, quantum vna est
1402 falsa, sustinetur ex altera vera, † l. Tri-
tius, ff. quod cū eo. c. pertinet, vbi
Panorm. qui filij sint legitimi, Innoc.
in c. in præſentia nostra de renuntia-
tione, Alex. in l. qui Romæ, §. duo
fratres, ff. de verborum obligatio. Fel-
lin. & Abb. in c. 1. de re iudicata: &
est text. in autentico, vt cum de ap-
pellatione cognoscitur, §. si igitur

omnes, & §. si tales, quod intel-
lige verum, dummodò ambæ cau-
sæ sint finales, ita vt quælibet de per-
se sit sufficiens ad causandum & pro-
ducendum effectum: secus si ad pro-
ducendum dictum effectum ambæ
sint necessariæ, † cap. quoniam, §. 1403
porro, & §. si autem, vbi notant
Panormitan. & moderni, vt lite
non contestata, & in cap. cum ces-
sante de appellatio. & in cap. de tes-
scriptis: & ideo si vna causa ponat-
ur vt ratio, & altera, vt ratio ratio-
nis, vtrique requiritur, † per l. sed 1404
si lege, §. idem si item, ff. de peti-
tione hereditatis, l. 1. ff. soluto matrim.
& similiter si vna causa ponatur vt
maior propositio, altera vt minor, v-
na falsa corrumpit argumentum, † vt 1405
docet Bart. in extrauaganti ad reprimē-
dum in verbo nec ex eorum per-
textu ibi: *Item intellige, quando vtra-
que ratio consideratur ad effectum cau-
sandum*; secus si vna non habetur in
consideratione, tunc ea cessante non
cessat effectus, secundum Bald. in
cap. 1. de gradibus successuum in
vsiibus feudorum, item intellige;
quando vtrique ratio, exprimitur
in lege: secus si vna tantum, licet
altera possit, considerari: tunc ces-
sante expressa cessabit dispositio, li-
cet altera militare videatur, † ita de-
clarat Lācellotus, Decius in l. singu-
laria, c.olum. 3. ff. si certum petat. &
Ripa in tractatu de priuilegijs cre-
ditorum, in §. in bonis mensurarij
à numer. 13. cum sequentibus, &
cum l. 4. & §. titul. 2. lib. 6. Reco-
pilation. disponat, quod nobiles
non possint torqueri, eius dis-
positio

Tractatus de priuilegiis

posicionem extendit ad Consilia-
rium, etiam si finitum sit officium,
1407 in memoriam pristinae dignitatis, et
per text. in l. fin. ff. de Decurionibus
in versicul. Non esset torquendum,
quod idem erit in decurione, per
illum text. et tenet Andre. Barbao.
in cap. sedes Apostolica col. 5. de re-
script. nam priuilegiū dignitatis non
1408 finitur finita dignitate, et secundum
Bald. in dicto cap. sedes de rescrip-
tis, quem sequitur Hippolyt. de
Marili in singulari 179. et in practi-
ca. §. expedira colu. 8. numer. 23. et
ipse Bald. in l. Imperator la. 2. ff. de
statu hominum, et ipse Hippolyt.
in singulari 35. et 107. et in l. edi-
ctum col. 2. cum sequentibus, ff. de
quæstion. et est gloss. in l. 1. titu. 30.
part. 7. Loazes de matrimonio Regis
Angliae dubitatione 7. num. 38. cum
sequentibus, et Placit. de delictis lib.
1. cap. 6. nu. 9. Azeved. in l. 4. et 5.
2. lib. 6. Recopilum. 38. et Thom.
Grammaticus in voto 32. nu. 23. et
hinc est, quod ille, qui fuit iudex,
non potest torqueti in syndicato etiam
1409 stantibus multis indicijs, et secundum
Barr. in l. milites, C. de quæstio. et
est text. in l. diuo Marco eodem tit.
tenet Paris. de Puteo de syndicato in
di. de officio syndicat. colu. 1. et est
text. in l. nihil, l. miles, C. de quæstio:
tenet laf. et Salicet. in l. 1. C. de iuris
et facti ignor. Bartol. in d. l. milites,
Alexand. in d. l. centuria, et dictum
in decurionibus obseruatur in con-
siliarijs civitatum, qui decurionum
1410 instar obtinent, et ut notatur in ru-
brica de decurionibus, lib. 10. et idē
priuilegiū habent, quod et ipsi decu-

riones argumento, l. filiz, §. si. ff. de
condit. et demonstrat. l. si donatiz,
§. sponsus, ff. de donatio. et inter vir.
et vxor. quod priuilegium intellige
de consiliarijs et consulis magno-
rum locorum, et non de consulis
paruorum oppidorum, et secundum
1411 Jacob. Rebus. in l. nullus, C. ad legē
Juliam Maiesta. argumen. l. adsiere,
§. 1. cum l. propter magistratum, C.
eodem tit. et quod Consules ciuita-
tum nostri temporis habeant idem
priuilegium, quod et decuriones,
ut non torqueantur, et tenet Salicet.
1412 qui ita dicit tenere communiter Do-
ctores in l. Diuo Marco, C. de quæ-
stio. quem refert et sequitur Thom.
Gramat. voto 1. d. numer. 23. cum se-
quentibus, usque ad num. 38.

SED Cum lex 6. tit. 2. lib. 6. Recopil. 213
Cap. 31
Recopil. disponat, quod nobilis pos-
sit capi pro debito descendente ex
delicto, licet de hoc dixi aliqua in su-
perioribus num. 606. cum sequenti-
bus circa fideiussorem datū in causa
sa principali, in qua adfuit condem-
natio pecuniaria, et ex egregia quæ-
stio, utrum fideiussor nobilis datus
post condemnationem in executione
condemnationis descendens ex
delicto, quem dicimus, *De sanctamen-
tamento*, gaudeat suo priuilegio, vel
in carcerari possit sicuti principalis.
1413 Et in qua quæstione videtur affir-
mandum, talem nobilem fideiussor-
em incarcerari posse pro dicto de-
bito descendente ex delicto, virtu-
te fideiussionis *De sanctamentis*, per
regulam accessionum de regul. iur.
lib. 6. et etiam comprobatur, nā licet
causa huiusmodi fideiussionis dica-
tur

tur procedere ex vi verborum fidei-
iussioni, adhuc potest dici causa, quæ
ex delicto oritur, argumento legis 1.
§. ex incendio, ff. de incendio, ruina,
& naufrag. Item, quia sententia lata
contra principalem executioni man-
datur contra fideiussorem, sicuti con-
tra principalem, † sine nouo proces-
su, nec noua sententia, ex. glof. Bart.
num. 2. in l. 1. ff. iudicatum solui, quæ
opinio communis est teste Roder.
Xvarez in l. 1. de los emplazamientos,
in versic. sed pone questionem nu.
6. Hippolyt. in rubrica de fideiussori-
bus num. 363. & huius ratio est, quia
natura huiusmodi iudicialis fideiuf-
sionis ea est, quod fideiussores cen-
sentur vni cum principalibus con-
denati, † per l. fin. C. de vsuris rei iu-
dica. tenet Pet. Rebuffus ad Regias
constitution. Gallicas titulo de literis
obligatorijs artic. 5. glof. 9. num. 8.
pag. 131. & in titulo de sententijs exe-
cutorijs artic. 1. glof. 16 num. 26. Ru-
pellanus forensium institutionū lib.
1. cap. 70. pagina mili. 334. Sed con-
trarium semper mihi visum fuit, &
sic quod huiusmodi nobiles fideiuf-
sores de saneamiento post dictā con-
demnationem non mittantur in car-
cerem. Quod probatur, quia hæc fi-
deiussio non ex delicto principaliter
descendit: nam hoc respectu rei
principalis tantum consideratur: &
non respectu fideiussoris: nam di-
cta fideiussio immediatè procedit
ex noua obligatione, & contractu
post condemnationem. Item, quia
illa verba legis 6. titulo. 2. lib. 6. Re-
copilationis, *Por deuda que decien-
da de delito*, significant causam pro-

pinquam, talt modo, vt delictum
sit causa propinqua illius debiti, &
non verborum obligatio, & fideiuf-
sio, † per l. qui liberis. §. hæc ver-
ba. ff. de vulgar. & pupillar. substi-
tut. vbi Barthol. Aretin. & plerimi
Doctores, quos more solito conge-
rit Tiraquel. de cessante causa limi-
tatione 20. num. 26. cum sequenti-
bus. Ex quo sequitur, quod prædicta
fideiussio non extendatur ad causam
remotam, hoc est, delicti principa-
lis. Facit præterea pro hac parte, quod
iura, quæ mentionem faciunt de de-
bitio ex delicto descendente dicunt,
quod debitum est ex ipsius delicti
facto, tex. in l. actionum generatim
versic. ex facto. ff. de actio. & obliga-
tion. l. ex maleficijs. ff. eodem titulo
cuius antea verba ad nostrum casum
talit sunt: † *Ex maleficijs, ait Cains Iu-
risconsultus, nascuntur obligationes,
veluti ex furto, ex iniuria, quæ om-
nia vniui generis sunt: nam hæc
tantum ex re consistunt, id est, ex
ipso maleficio: cum alioquin ex contra-
ctu obligationes non tantum re consi-
stunt, sed etiam rerbis, & consen-
su.* Hanc ergo fideiussionis obliga-
tionem, de qua in nostra quæstio-
ne, verbis non re contrahi, quis
obsecro inficias ire audebit? Tan-
dem facit pro hac parte, & vera re-
solutione, quod nobilis non po-
terit etiam expresse suum privile-
gium renuntiare, † iuxta verio-
rem, & receptam sententiam, de
qua per nos in superioribus nume-
ro 224. Et hanc partem in princi-
pali fideiussionis quæstione, quan-
do fideiussor est nobilis, tenet
Cinus

Tractatus de priuilegiis

Cinus in l. quodius. C. de precibus Imperato. offerendis, ubi concludit, quod fideiussor poterit vii suo priuilegio, quod sibi ex sua persona competat: & ita tenent Bald. & Salicet. ibi dem. Hicq; pertinet illud, quod optime dixerit Collantes in pragmatice agricultorum lib. 2. cap. 13. vtrum priuilegium concessum agricultoribus ratione illius pragmatice, ne in terris tempora ab ea destinata in carcerem possint detrudi, competat suis
 1419 fideiussoribus non agricolis, † qui Collantes ibidem num. 3. cum sequentibus tenet, & neruose defendit, per dictos fideiussores, qui verè non sunt agricolæ, non potiri agricultorum priuilegio, cui opinioni ex ipsius fundamentis libenter accedo, & ex his, quæ latè adduximus in superioribus num. 323. & num. 732. Et ideo fideiussor plebeius, qui pro nobile intercessit, non gaudebit nobilitatis priuilegio, † rex. ubi Barr. in l. eius fideiussor. ff. de re iudicata, & Doctores in l. tam mandatorum. C. de non numerata pecunia, Hippolyt. in rubr. de fideiussoribus num. 273 Collantes ubi supra numer. 4. ad finem, Castellus autem de Bobadilla in sua politica. 2. tomo lib. 3. cap. 15. num. 24. quem sequitur Collantes ubi supra lib. 2. cap. 16. nu. fin. licet mea opinio sibi magis vera videatur, non est ausus pedem firmare, quia domini Alcaldes de Corte de Valladolid cõterarium in quadam causa practica uere, & ideo distinctione hac utitur, uidelicet, quod si debitum ex dicto descendens applicetur parti offensi, mea opinio sit vera, & nobilis fidei-

iussor non in carceretur, si autem cõdemnatio fisco applicetur, tunc temporis possit in carcerem mitti, etq; suum nobilitatis priuilegium nihil prosit, quia eo ipso, quod condemnatio fisco competit, dicitur causa criminalis, & non considerant dictus Bobadilla, quod illa opinio, in qua affirmauit, quod causa dicitur criminalis, quando condemnatio applicatur fisco, ex multorum opinione, ut ipse ait, est controuersa, adeo quod iudices aliquando vnam, aliquando aliam opinionem in practica admittunt, † Et quod quantum-
 1421 tunque sit vera dicta opinio, nobilis nullatenus pro debito fiscali poterit incarcerari, nisi in casu legis 4. tit. 2. lib. 6. Recopilatio, iuxta veram, & receptam opinionem, quam defendi in tractatu de Regia gabella. 4. p. §. 2. num. 34. † quam ultra Docto-
 1422 res, quos ibidem recensui, sequitur Azuad. in dicta l. 4. tit. 2. lib. 6. Recopilatio. & in l. 14. & 15. tit. 7. lib. 9. dictæ Recopilatio. à num. 9. tam in principali debitore, quam in fideiussore, & Ioann. Guierr. in practicis questionibus lib. 5. q. 13. num. 203. cum sequentibus, & ipse Bobadilla qui nos allegat, cum nostraq; transie opinione in dicta sua politica lib. 3. cap. 15. num. 23. debetque ponderari lex 5. tit. 2. lib. 6. Recopilationis à nobis ubi supra ponderata, ubi: *Ni sean preses por denda, saluo en el caso susodicho.* †

IN priuilegio deinde alicui cõcesso vsque ad tertiam generationem, dubitatur multoties, vtrum eius persona sit cõprehensa in generatione, †
 1424 & vide •

& videntur † comprehendendi, secundum Speculac. loquentem in feudo & emphyteusi in tit. de emphyteusi, §. nuncque aliqua versic. 150. Bald. in l. 2. C. de iure emphyteu. versic. Quarto, vbi Salicet. versic. Sed vigesimoquiano potest dubitari, Angel. in §. adeo instituta de locato. Paul. de Cassio consil. 338. volum. 2. & in authentica si quas ruinas, C. de sacrosanct. Eccles. versic. Remane dubium, Imola in l. quod dicitur, ff. de verborum obligat. Socin. consil. 25. volum. 1. Gozzad. consil. 25. Corn. consil. 132. volum. 4. & consil. 51. volum. 2. num. 4. Sed contrariam opinionem tenuere Bald. in additio. ad Specular. in tit. de locato, versicul. Idem & in tertiam generationem, & in dicta authentica si quas ruinas versic. Iuxta hoc quero, Cuit. iunior in tractatu feudorum 3. parr. versic. Circa istam materiam, Rois. consil. 166. volum. 1. Anchar. & alij quam plurimi relati ab Antonio Gabrieli in 3. tomo communium opinionum in nouis titul. de iure emphyteutico in conclus. 4. qui in numer. 6. ibidem tenet primam opinionem intelligendam in concessione facta ab Ecclesia cum Bald. in authentica defuncto, C. ad Tertullian. versicul. Et nota, & cum Cardinali, & Alexan. in cap. 1. in §. quia, versicul. Quid autem.

246. 254. E. T. Cum in moneta seu pecunia tria reperiantur, scilicet, materia quoad valorem, forma quoad auctoritatem, & pondus quoad usum, 1415 † per l. 1. ff. de contrahend. emptio. l. 1. & 2. C. de vet. num. pos. lib. 1. r.

vbi Ioan. de Platea, & Luc. de Pen. Ancharan. & alij, quos referi Alberic. consil. 56. volum. 2. & Boet. decisio 327. num. 7. ad medium, & Princeps possit absque consensu populi valorem monete mutare, † secundum communem, ut per Ioan. 1426 Fabrum instituta, quibus modis obligatio in principio, & in authenticatione hoc si debitor, C. de solutio. Coin. consil. 135. volum. 3. & per multos auctores relatos ab ipso Boerio vbi supra num. 9. & 7. sicuti probauimus in. 1020. in superioribus, Et noster Hispaniorum Rex Philippus Tertius nunc scutorum valorem mutauerit, & auxerit, † dubitatum 1427 vidi, utrum si aliquis obligatus fuerit ad solutionem centum scutorum, antea quam augmentum fieret, teneatur soluere respectu valoris currentis tempore obligationis, vel eiusdem tempore solutionis. † Et quia 1428 vis hanc questio valde sit conuoluta inter Doctores, ut videre est apud dictum Boerium dicta decisione 327. & Anon. Gabriel in 3. tomo communium opinionum tit. de solutio: conclus. 2. Veritas, quae secundum communem opinionem deducitur ex supradictis authoribus & scriptoribus ab eis relatis, est, quod attendatur valor respectu temporis solutionis, siue scudi, vel aut aucti, vel diminui fuerint à Principe, ita ipse Boerius vbi supra num. 9. & Anon. Gabriel vbi supra num. 10. & Couarr. de veterum collatione numismatum, cap. 7. §. vnico à num. 2. qui auctores supradicti intelligunt vera, nisi aliud in contractu

T apponit

Tractatus de privilegiis

apponatur ex partium & contrahentium consensu. Et cuiusdammodi ciuitas diminutio monetæ, stante debitoris mora, & quomodo consideretur valor monetæ in vltima voluntate, & in statutis, & in
 1429 sententia & gratia Principis, & latè agitur per dictum Anton. Gabrielem vbi supra conclus. 3. cum 4. sequentibus, & per dictum Couarium vbi supra numer. 4. & quod dispositio disponens in viro intelligatur etiam habere locum in vxore, & de conuerso, nisi ratio diuersitatis appareat, & tenet Bar. in l. 1. ff. quod metus causæ, & in l. fin. C. de indicta viduitate. Cassine. in consuetud. Burgundie, versicul. 7. conclusio, quos refert & sequitur Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, titul. de legibus & constitutionibus conclusio 3. numer. 2. quoniam inumer. 3. ait, idem dispositum in privilegiis, & nam privilegium concessum marito extenditur ad eius vxorem, per l. non tantum in fine, ff. de re iudicat. & ex Cumanio ibidem, cum Dec. in l. 1. C. de in ius vocando, & cum l. 3. titul. 21. lib. 4. Recopil.
 1431 **Ques. 255** Et cum aliæ multæ leges nullitatem rejiciant, eas intelligere debes, nisi illa nullitas procedat ex defectu citationis vel iurisdictionis, &
 1432 secundum Auendañum in tractatu primi & secundi decreti à numer. 16. & in tractatu de secunda supplicatione numer. 4. Petrus Paulus Parisius in consil. 29. & 45. numer. 28. volumine 1. quod etiam tenent quamplurimi Doctores, quos re-

fert & sequitur Anton. Gabriel 3. tom. communium opinionum sub titul. de statutis conclusio 3. vbi multas inuenies ampliationes & limitationes notatu dignas, præsertim in numer. 25. vbi habetur, quod defectus iurisdictionis non admittitur, quando sententia pronuntiat: & iudice non habente iurisdictionem, fuerit confirmata per iudicem plenam iurisdictionem habentem, & ex multis auctoritatum opinionibus.
 1433
GRATIA. Tamen, vel privilegium si cõcedatur alicui sub conditione, & alteri postea purè cõcedatur, posterior præfertur, etiam si conditio postea verificetur, & per
 1434 text in capit. si pro re de referipis, lib. 6. tenet Cardinal. in Clementina 1. de concessione præbendæ; notabil. 10. & Federic. de Sen. in consil. 197. Petrus Paul. Paris. conf. 82. numer. 24. cum sequentibus, volum. 4. Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum, lib. 6. titul. de clausulis conclusio 2. quod limita, quando gratia vel privilegium cõditionale habere clausulam retroractiuam, & quis tunc
 1435 præferatur secundo privilegio purè concessio, ut tradit ipse Anton. Gabriel vbi supra, numer. 7. ex Rota in nouis decisione 383. & Felinus in cap. capitulum de referipi. Parisius in dicto consilio 82. volumine 4. Nota deinde, quod quando terminus & iudicium limitatur in lege, statuto, vel privilegio ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si intra illud
 tempus

1436 tempus causa terminari possit, † secundum Gandinum in tractatu malefactorum in parte de multis questionibus numer. 10. Abb. consil. 64. numer. 1. volum. 2. Roderic. Xarez allegatione 5. pag. fin. Azuved. ad curiam Pisanam, lib. 4. cap. 6. numer. 88. quem videas in hoc articulo etiam in l. 11. titul. 7. lib. 3. Recopilacion à num. 1. cum sequentibus, & Ioan. Gutierrez de iuramento confirmat. 3. part. cap. 5. numer. 16. & Castill. Bobadilla in sua politica 1. tom. libr. 3. cap. 8. num. 256. & lib. 5. cap. 1. à numer. 160. cum pluri-
bus sequentibus.

Quest. 257
Legatū rei
alienæ.

ATTAMEN Cūm rei aliene legatum valeat hac habita distinctione, videlicet, quod si testator nescierit, rem esse alienam, sit inuile huiusmodi legatum: sed tamen si scierit, rem alienam esse, validum sit, quoad rei estimationem, † per l. cum rem alienam, C. de legatis, §. non solum instir. eodem titul. l. non dubium, §. finali, ff. de legatis 3. cum concordantibus, l. ro. tit. 9. par. 6. vbi bona glossa hæc materia fauore vxoris, & coniunctæ personæ privilegio, recipit talem interpretationem, quod valet legatum rei aliene quoad prædictas personas, etiam si testator ignorauerit, rem legatam alienam esse, † ut bene probatur in d. l. cum rem alienam, §. ultimo, & in dicta l. 10. titul. 9. part. 6. post medium, l. cum prædium, C. de fideicommissis, l. quintus, §. fin. ff. de auro & argento legat. quod privilegium exiende; habere locum, quando relictum fuerit legatum

pro anima, vel pro anniuersario, vel ad pias causas, vel alicui, qui à testatore diligitur ratione coniunctionis, vel proximitatis, † secundum Guillelm. de Cuno in d. l. cum alienam, vbi Alexand. quos refert & sequitur Gregorius Lopez in dicta l. 10. titul. 9. part. 6. in glossa verbo, *De la compra*, ad medium, & tenet Zalius alios referens Doctores in dicta l. cum rem alienam, numer. 12. ex quo sequitur, quod legatum relictum pro virginibus maritandis poterit retineri in utroque foro à fortuna, quæ licet opinionione vulgari pro virgine habeatur, in rei veritate non est virgo, † nisi aliud ex voluntate testatoris constet, ut optime resoluit Larade anniuersarijs; libr. 1. cap. 21. numer. 90.

E T Etiam privilegium viduis concessum extenditur ad nuptas habentes inutiles viros, † secundum Baldum in l. fin. C. de plagiarijs, & tradit Cota in memorabilibus iuris verbo, vidua, & Couarru. in practi-
cis questio. in quest. 7. num. 2. vers. Est & secundò, qui alios plures refert authores, & tenet Lata de anniuersarijs, cap. 21. numer. 34. libr. 1. Et cum infans expositus præsumatur esse ex parentibus non infanibus, & ritè & rectè possit ordinari, & censeatur idoneus ad omnes actus legitimus, † secundum Ananiam in c. unico de infantibus languidis expositis nu. 11. & Angel. in l. nemini, C. de Episcopali audientia, quem refert & sequitur Felinus in c. cum deputati de iudicijs, numer. 10.

Quest. 258
De nuptis
in utero
veris.
1441

De expositis.

1442

Tractatus de priuilegiis

& Gregor. Lopez in l. fin. tit. 10. par.
4. in glossa verbo, *Se haze libre*;
dicit communem & veram opinio-
nem Covarrubias in Clementina si
furiosus de homicidio in 1. par. re-
lectionis numero 9. & expostus
1443 censetur eris illius loci, cui ex-
ponitur, & ubi repetitur, & secun-
dum Boetium in decisione 13. num.
41. erit scitu dignum, quod expo-
siti sunt incapaces officiorum san-
ctæ Inquisitionis, Ecclesiarum, col-
legiorum, & confraternitatum,
in quibus habentur statuta requi-
rentia qualitatem nobilitatis, &
alia huiusmodi, quæ habentur in
multis statutis, quia licet in dubio
boni presumantur: hæc præ-
sumptio nihil operatur, quando
qualitas ab statuto requiritur, ni-
si probetur, quia non sufficit,
quod qualitas adsit præsumptiue,
1444 nisi exactè probetur, & quod te-
net Hippolyt. de Marfilis in l. si
quis nec quæstio numer. 130. ff. de
quæstion. Aymon Crauet. consilio
225. de antiquitate sessionis 2. num.
38. & Rolandus consilio 8. numer.
56. volum. 1. qui alios refert, &
Tiberius Decianus & consilio 13.
numer. 23. volum. 1. Auendanius in
dictionario in verbo, *Costumbres*,
versicul. Item aliud, & in lib. 1. de
exequend. mandâ. Regum cap. 6.
numer. 7. Mantentius in l. r. titul. 4.
lib. 5. Recopilationis glossa 1. num.
12. Baptista Laderchius in consilio
12. numer. 1. refert alios Doctores
Brunorus à Sole in suo compendio
in verbo, qualitas requisita à lege,
& Lara de annuencijs lib. 2. c. 4.

numer. 37. cum sequentibus: nam
quando probatio per modum con-
ditionis requiritur, non sufficit præ-
sumptiua, & l. Lanius, ubi Bartol. &
scribentes, ff. de condition. & de-
monstratio. Decius tenet in consil.
11. numer. 9. & Lara ubi supra num.
38. ad finem. Et comprobatur, quia
si in aliquo negotio, vel statuto te-
stes bonæ famæ requiruntur, &
quod sint maiores exceptionis to-
tus: hæc qualitas debet probari,
aliis præsumptiue non sufficit, & na-
1445 Angelus in l. 2. §. diem, ff. quem-
admodum testamenta aperiantur,
Hippolyt. Marfil. in singulari 27.
Ioannes Crôus in tractatu de te-
stibus numer. 391. dicit communem
& veram opinionem Alcius de
præsumptionibus regul. 3. præsum-
ptionis 1. numer. 10. refert alios Az-
ued. in l. 1. titul. 7. lib. 5. Recopilatio.
num. 26. Sed tamen si statutum dis-
ponat negativè, hoc est, quod non
admittantur ad honores, vel ad col-
legia, vel ad Ecclesias illi, qui descen-
dunt ex infecto sanguine, vel aliam
habuerunt maculam; tunc admit-
tuntur exposti, & quia cum huius-
modi statuta sint iuri contraria, præ-
1446 text. in cap. eam te de rescriptis, &
veniant restringenda, & non exten-
dantur ultra illud, quod exprimitur,
& per l. si verò, §. de viro, ff. soluto ma-
1447 trimonio, & statutum est sumendum
in eo sensu, ut minus ius commune
legatur, & secundum Bart. in l. om-
nes populi, ff. de iustitia & iure, m.
16. ubi las. num. 60. Ripa in rubrica,
ff. solutio matrimonio num. 61. An-
dre. Alcius in consil. 68. n. 6. Roland.
consil.

consil. 21. num. 21. volum. 1. Lara de annuetsarijs lib. 1. cap. 7. num. 32. & lib. 2. cap. 4. numer. 39. cum sequentibus, qui refert Aymon in consilio 25. & Becium consilio 1. numero 6. & Iaf. consil. 30. numer. 2. & Baldum & alios, quod secus crederem, quando a lege vel statuto tantum requirunt, quod aliquis sit idoneus. Nam nunc temporis cum habeat pro se iuris presumptionem, nulla probatio de honestate requiritur, & per textum in cap. unico de sermicio faciendo, & in cap. fia. de presumptionibus cum concordantibus.

Idem. E. T. Cum in superioribus resolutum, expositum esse eluam illius loci, & ciuitatis, cui exponitur, & ubi reperitur, scitu dignum est, quod si aliquod legatum relinquatur, vel priuilegium concedatur virginibus, vel puellis naturalibus, vel ciuibus alicuius ciuitatis, vel pro eis maritandis aliquid relinquatur, virgines, & puellas exposita comprehenduntur in dicto legato seu priuilegio, & ita Bartol. in l. 1. ad finem, ff. ad municipalem, Ioan. de Placca in l. cines in fine, C. de m. colis & originarijs libr. 10. Gregor. Lopez in l. fin. titul. 20. part. 4. in verbo, *Exhauendo*, ad finem, quos sequitur Lara de annuetsarijs libr. 1. cap. 21. numer. 78.

Quaest. 240 De Virgini ADDE Etiam huic tractatui, quod virginibus hoc est peculiare priuilegium concessum, quod virgines sole sunt in Abbatissas eligendae, & praefendae, & per glossam in Clementina attendentes. §. Ita.

nimus de statu monachorum, ita Azettedo in consilio 24. numer. 8.

Er pauperes consanguinei semper sunt praeferendi in legato generaliter pauperibus relicto, & ita Tiberius Decianus in consil. 1. num. 52. 1503 vol. 3. Azetted. in consil. 16. num. 40. & passim pro eorum opinione executorias Regias vidimus.

E T Talis est seniorum priuilegium, quod semper in beneficijs, & praebendis senior debeat praeferrri, & secundum Psalmistam vol. 1. & Ro-chum de Cunt. de iure patronatus in verbo honorificum nu. 42. Bald. in consil. 167. vol. 4. Gregor. Lop. in l. 7. tit. 14 par. 8. in glos. verbo, *Ad an-ctiorem*, Ioan. Gutier. in consil. 12. num. 30. Lara de annuetsarijs libr. 1. c. 7. n. 4. qui ubi supra lib. 2. c. 3. tenet, quod etiam praefertur Doctori peculiari priuilegio. & Quod priuilegium etiam in sequestratione bonorum reperitur, adeo quod alimeta sint eroganda illi, cuius bona sequestrantur, & ex doctrina Aluar. Velase. in consulatione 1. Procuratorque in rem suam, quem dicimus, *En causa propia*, non potest renocari amplius, & ita tradit Philippus Decius in consilio 321. numer. 9. & Gratia. in reguli 389. numer. 9.

MULTO TIESQUE Dubitationi ansam praebet, quod debitorum, qui in suis debitis exigendis a debitoribus prauectione & anticipatione vultui suum debitum exigendo, quod licet debitor alios habeat creditores priuilegiatos, qui postea apparerent, & sua debita petunt, & si debitor non esset soluedo, petunt pecuniam

T 3 iam

Consanguinei pauperes.

Quaest. 261 Seniores.

1504

1505

1506

1507

1508

1509

1510

1511

1512

1513

1514

1515

1516

1517

1518

1519

1520

1521

1522

1523

1524

1525

1526

1527

1528

1529

1530

1531

1532

1533

1534

1535

1536

1537

1538

1539

1540

Tractatus de priuilegiis

iam solutam alteri creditori, & ideo
dubatur, vtrum repetitioni sit lo-
cus. † In qua questione videtur
non esse locum repetitioni, quia cre-
ditor, qui prior exigit, vigilauit in
exact. one sui debiti, & vigilantibus,
& nō dormientibus iura subueniūt,
& repetitionem debiti soluti non cō-
cedunt, † l. pupillus, ff. que in fraudē
creditorum, l. fin. G. de deposito, &
vtrouque Barr. & Doctores. Sed ve-
ritas huius questionis talis est hac
distinctione, quod aut debita sunt
personalia, aut realia & hypothecæ,
& priuilegiata, & si fuerint perso-
nalia, iura subueniunt creditori, cui
primo fuit facta solutio, & non est
locus repetitioni. † Et in hoc casu
loquitur dicta lex pupillus, ff. que in
fraudem creditor. & dicta lex fin.
G. de deposito, & l. 1. tit. 14. & l. 9.
titul. 15. par. 5. Si autem debitum est
reale, fiscale, & hypothecæ, & priui-
legiatum, tunc temporis datur repe-
ritio solutæ pecunie, quæ repetitio
competit priori creditori priuilegia-
to ratione priuilegij & hypothecæ,
† per l. pecunia. C. de priuileg. fis-
ci, tradit & late resoluit Couarru.
in practicis questio. cap. 29. per to-
tum, & Gomez de Leon in sua cen-
tura cap. 36. & 86. & Gregor. Lop.
in dicta l. 1. titul. 14. part. 5. in glos-
sa verbo, *No obligando sus bienes*,
& est textus expressus sic distinguēs
in l. fin. §. etli præfatam, C. de
iure deliberandi. & resoluit Felici-
anus de censibus tomo 1. libr. 3.
cap. 5. numer. 17. Patlador de rebus
quotidianis, libr. 2. cap. fin. part. 5.
§. 3. à numer. 46. & Barbosa in l. 1.

ff. soluto matrimonio 6. part. à nu.
21. & Ioan. Gutier. in practicis qua-
estio. lib. 5. in quest. 100.

ET In nostra priuilegiis *Quest. 263*
materia venit interpretanda practi- *Cap. 34.*
cabilis, lex 9. titul. 11. lib. 2. Reco- *Nobiles li-*
pilation. ibi: *Mandamos que todos*
los otros pechen, y paguen, no embax.
gante que traigan pleytos pendientes,
vtrum nobiles, qui nondum conse-
quuti sunt sententiam, admittantur
ad officia nobilium lite pendente. † *151a*
In qua questione tenet partem ne-
gatiuam Couarru. libr. 1. variarum
resolut. cap. 16. numer. 11. & Orator.
de nobilitate in 3. part. tertiæ partis
principalis numer. 5. cum lequenti-
bus, & Dilaçus Perez in l. 6. titul. 2.
libr. 4. ordinamenti in glossa, *No*
embargante, versicul. Vtrum autem
column. 1380. Sed affirmatiuam
partem, hoc est, quod nobiles li-
te pendente gaudeant officijs no-
bilium, tenet Auendaño de exe-
quendis mandatis Regum 1. par-
te capit. 19. numer. 23. ad finem;
& Ioan. Gutier. in practicis qua-
estio. lib. 1. quest. 25. pag. 71. & hanc
opinionem tanquam veriore de
fendit Ioan. Garcia de Nobilitate
in glos. 35. numer. 49. quæ opinio
in plurimis partibus prædictæ le-
gis Regiæ probatur, si bene per-
pendatur.

ET In alimentorum materia *Quest. 264*
est admodum controuersa illa que- *De alimen-*
stio, vtrum pater habens filios le- *tis filios*
gitimos, possit filio spurio quin- *spuriarum*
rum pro alimentis relinquere, si
dictus filius spurius toto quinto
non egeat ad suam congruam
susten-

1513 sustentationem, † In qua quæst. Co-
uar de sponsalibus 2. part. c. 8. §. 6. n.
8. & 10. & Andr. Gom. in l. ro. Taur.
numer. 41. tenent, quod pater pote-
rit prædicto filio spurio totum quin-
tum relinquere alimentorum ratio-
ne. Sed contrariam opinionem præfer-
tam quam veriorē sequitur, & defendit
Tollius Ferdinand. in l. 10. nu. 6. cum
sequentibus, & Rojas in epitomē huc
celsionum, c. 22. nu. 31. & L. p. d. e.
Molina de Hispan. primogeni. lib. 21
cap. 17. nu. 14. & Matienzo. in l. 8. tit.
8. lib. 7. Recop. glos. 1. nu. 13. & 14.
& Ioan. Gutier. in practicis quæstio,
lib. 2. quæst. 110. & in foro conscien-
tiz esse veram tener. sc. Manuel
Roderic. in sua summa cap. 10. nu. 21
quod seruabimus, etiam si spiritus vi-
uente patre alimenta petat, iuxta præ-
dictorum doctorum opinionem: &
hic controuersia fuerit, verum
alimenta illegitimis præstanda: sint
iuxta congruam sustentationem, &
non iuxta recipientis dignitatem,
verior opinio est, prædicta alimen-
ta esse præstanda dignitate & quali-
tate recipientis attendita, † quod in
praxi receptum est, secundum Mo-
linam vbi supra numer. 35. cum se-
quentibus, & Humadam in scho-
lijs ad Gregor. Lopez in l. 2. tit. 7.
part. 2. glossa 1. numer. 5. qui pro
hac opinione ponderat glossa, &
leges partiz. Magisque controuer-
titur inter Doctores, verum si quin-
tum non sufficiat pro alimentis præ-
standis filiis illegitimis ad con-
gruam sustentationem possit, &
debeat pater vitæ quintum eis re-
linquere. † De qua quæstione plu-

rimi controuertunt, vt videbis a-
pud Molinam de Hispan. primo-
geni. lib. 2. cap. 15. à numer. 51. cum
sequentibus, & Ioan. Gutierrez in
practicis quæst. lib. 2. quæst. 109. &
Zauillos in 3. tomo quæ commun-
nes quæst. 779. per totam, qui au-
thores vtriusque opinionis testantur,
distinctionemque adducunt. Sed
vt hæc difficultas sedati possit, vera
distinctio & resolutio est, quod
stantibus bonis ad congruam susten-
tationem legitimorum, & illegiti-
morum pater possit, & debeat ille-
gitimis vitæ quintum relinquere, si
hoc opus habeant ad congruam vi-
tæ sustentationem ratione imbel-
lilitatis, infirmitatis, demencie,
aut furoris. Si tamen legitimis, &
illegitimis non sufficiant patris
bona, tunc legitimis præferantur,
eisque vitæ quintum non auferatur,
ita resoleuit Matienzo in l. 8. titulo
8. lib. 5. Recopulationis glossa 5.
numer. 9. cui adhæret Homada in
scolijs ad Gregor. Lopez in l. 2. tit. 7.
part. 2. glossa 1. numer. 6. quibus
habetur assensio, cum Angulo de
melioratio. l. 11. num. 33.

• EST QVE Difficilima quæ-
stio, verum pater, vel auus, nō vtens
priuilegio per spatium decem, vel
viginii annorum, vt in superiori-
bus resoluimus, illud amittat, ita
quoad se, quàm quoad posteros &
successores, quando est cognatus
sibi, & posteris, & successoribus. †
Quam quæstionem laicis mē pro-
utraq; parte disputat Ioan. Garc. de
Nobilitate, glos. 6. à numer. 38. ad-
ducens quā plurimā fundamenta,

Quæst. 275
Pater non
vtens priuilegio
per 10 an-
nos amittit
posteriori.

1516

Tractatus de priuilegiis

quæ sunt scitu visusque digna, & ad
plurima conducunt, & tandem re-
soluit, quod priuilegium, & exem-
ptio per non usum, vel contrarium
usum perditur tam quoad patrem;
& auum, quam quoad posteror, &
descendentes, licet omnibus sit
concessum. Quæ opinio iure nostro
attento, per ea quæ ab ipsis refe-
runtur, vera & indubitabilis est;
à qua non potest recedi, nec in iudici-
cando, nec in consulendo.

Quæst. 266 E T. Quia quotidie iudices in
Quæ cog-
noscat de
exceptione. feriores iudicant de priuilegiis
valore & interpretatione, est no-
tandum, quod quando sit veretur
circa personam priuilegiari, vel cir-
ca factum, huiusmodi iudices in-
feriores cognoscere possunt. Si ta-
men sit veretur circa valorem &
consuetudinem, seu interpretationem pri-
uilegiorum, hæc cognitio pertinet
ad Regem, ad suumque Regium
Consiliarium, *De contradietoria maior,*

857 ita Bald. in cap. i. numer. 3. apud
quem vel quos feudi controuersia
debeat decidi in visibus feudorum
Gregor. lop. in l. 17. tit. 23. part. 3.
Ioan. Garc. de Nobilitate, gloss. 1. §.
1. à numer. 1. cum sequentibus, qui
ita interpretantur verba legis ex fa-
cto, ff. de vulgari, ibi: *Beneficia prin-*
cipalia, ipsi Principes solent interpre-
tari, l. 1. tit. 1. part. 1. ibi: *Otro si,*
ha podrá si furre obscuro, de la decla-
rar, & l. 27. tit. 18. p. 3. ibi: *No lo drue*
ninguno juzgar, sino el mismo, o las
otras que reynaren. Extenditurque ad
materiam gabellarum in dicto loco
nu. 75. quod quando agitur de facto
parium, cognoscunt iudices inferio-

res, si autem de iure priuilegij gabel-
latum, seu decius exemptione, seu
sui interpretatione, vel mente Prin-
cipis, recutitur ad Regem, vel ad
eius Consiliarium *de Contradietoria ma-*
yor, & interpretaturque dictus Ioan. 1518
Garcia de Nobilitate, glossa 1. & nu-
28. legem §. tit. 11. lib. 2. Recopil.
in illis verbis: *Excepco. el hijodalgo*
notorio de solas conecidos, y el de exco-
catoria, quod quando iudicibus in-
ferioribus committitur inspectio
personatum ad solutionem tribut
Regi, iuxta formam prædictæ le-
gis §. 2. & aliquis opponit, se esse no-
bilem notorium, *De solas conecidos,*
vel habere executorem, si sit ver-
ritur circa suam nobilitatem ante
superiores, non potest iudices in-
feriores de prædicta exemptione
cognoscere. Sed circa eam ad
superiores iudices recurrendum est;
& per ea quæ ipse adducit, quod pro-
bat per dictam l. 9. ibi: *Pero es mi*
merced, que si alguna contradiccion
les quisierdes, o quisiere poner al-
guna persona, o conecjo contra lo en
esta ley contenido, que no conzpa-
dras drillo. Si tamen sit non veretur
apud superiores iudices, vel ab
eis inspectio demandata sit, &
aliqua sit veretur super exemp-
tione concessa à iure Doctoribus,
vel Licentians, vel circa torturam,
vel palinodiam, & alia huiusmodi,
iudices inferiores de his cognosce-
re possunt, per incidentiam, ver-
tatur à dicto Ioan. Garcia ubi su-
pra, glossa 35. num. quadragesimo
septimo & nos in superioribus ob-
iter resoluimus.

TENET.

Quest. 267
De privilegiis
in quibus
iniquitate
tar.

TENETQUE DICTUS

Joan. Garcia ubi supra; glossa 48.
numer. 12. vnum valde notabile;
videlicet, quod in causis privile-
giorum, sicut in causis nobilitatis,
non sufficit iniquitatio verbalis,
ad hoc vt aliquis conuerti possit;
sed requiritur realis iniquitas: 10. t
ex doctrina Bartol. in l. si prius, ff.
de noui operis nuntiatio. à numeri
13. vbi Alexand. à pomei. 17. vbi
ad numer. vigesimū octuū, & ex do-
ctrina Bartol. in l. prima, §. huius
autem edicti, numero secundo,
2. ff. de iurisdictione, qui Joannes Gar-
cia ubi supra. à numeri 9. cum se-
quentibus, netuose defendit, le-
gem diffamari, C. de ingenuis, &
manumissis; intelligenda fore
in reali diffamatione, t per ea, quæ
ibi adducuntur, & in glossa 48. §. 1.
cum sequentibus, refert plurimos,
qui habent privilegium diluere, ne
trahantur ad testificandum coram
iudicibus superioribus, *De his*

§ 22 dalgo. t.

Quest. 267
De vxore
& filio
lenibus de
casare, &
pacem fa-
cere.

OBITERQUE Non mi-
nor difficultas est disputanda in
nostro de privilegijs explicatio-
ne tractatu, vtum vidua habens
filios præferatur eis in accusatione
mariti occisi patris prædictorum
filiorum. t In qua questione licet
Castillo de vsu fructu lib. 1. capit. 2.
numer. 25. defendat filios esse præ-
ferendos, tamen refert quamplu-
rimos Doctores pro comuni rei-
nentes, quod vidua præferatur, vt
apud eum videre poteris, cui com-
muni adhaereo, ab eaque non rece-
dendum puto.

MAIORQUE

Dubitatio
est, vtum per transitum ad secun-
dum matrimonium videatur amitti
hanc accusationem. t Et prædi-
ctam accusationem amittere, tenet
Villalpando ad l. vigesimā secundā;
tunc primo part. septima, §. 40.
numers tercio, versiculo, Limita
singulartter, quæ opusculo compro-
batur. Nam mulier per transitum
ad secundum matrimonium perdit illud;
quod à lege ei fuerat delatum, t
vt tradit Castell. in dicto tractatu de
vsu fructu in loco supra citato, qui
ubi supra dicta questio. 40. num.
3. reperit, quod lex admittens vi-
duam ad accusandum de morte
mariti, est exorbitans, & restin-
genda; t & conuictio mulieris
est accidentaliter ratione matrimo-
nij, quod in viduitate continua-
tur, & cessante matrimonio, &
viduitate cessat, illa conuictio;
vt per eundem Castellum ubi su-
per numero vigesimo septimo, &
quia mulier non admittitur ad
accusandum de morte mariti de
iure digestorum, & admiſſus de
iure nouo, C. quia repuantur duo
in carne vna, t per textum in cap.
gaudemus de dinotijs, quod est ve-
rum, quatenus dicitur matrimonium
& viduitas. Præterea vidua ad-
mittitur ad accusationem de morte
occisi mariti propter dolorem;
qui dolor cessat stante secundo ma-
rito, cui amor de nouo applicatur,
& non potest esse mulier in carne
vna, & in vno amore cū primo ma-
rito mortuo, & cū secundo viuo,
quia darentur duo specialia, quæ nō
admit-

De mulie-
re secundo
nubente.

1524

1525

1526

1527

1528

1529

1530

Tractatus de priuilegiis

1528 admittuntur in iure, & per tex. in l. 1. C. de dotis promissione secundum Statum consil. 35. num. 8. lib. 2. & secundum Babinosam in l. 1. c. ff. folio matrimonii 3. p. num. 45. versic. sed aduersus cum sequentibus, Bursar. consil. 271. num. 25. lib. 3. & ratio potissima, per quam mulier nubens secundo marito amittit filiorum tutelam, est, ratione magni amoris, quam applicat secundo marito. l. 40. tit. 16. par. 6. & mulier per transitum ad secundas nuptias amittit lectum quotidianum, & vestes lugubres, quæ filijs, & hæredibus primi mariti restituntur, l. 6. tit. 6. lib. 3. for. Regalis, vbi tradit Montaluo: & quia mulier secundo nubens dicitur de domo & familia secundi viri, & perdit priuilegium illius primi mariti, & sepelitur cum secundo marito, & non ponitur mariti priuilegio, nisi quatenus in viduitate permanserit, l. c. is qui. §. mulier de sepultura lib. 6. Castanque in consuetudinibus Burgundie rubrica 10. §. 7. num. 3. Hippoly. §. vidua. ff. ad municipalem. l. mulieres. C. de ineculis lib. 10. vbi Ioann. de Platea, & ad hoc vt mulier dicatur vidua, debet in viduitate persistere, & secundum Bart. in authentico de nuptijs. §. soluto, num. 1. qui in l. ff. C. de priuilegijs scholarium lib. 12. num. 1. tenet, quod mulier per transitum ad secundas nuptias amittit primi mariti priuilegium, vt supra diximus, & etiam vidua per contractum secundi matrimonij statim suum mutat, l. 1. mulieres. C. de dignitatibus lib. 12. fecitq; illud singulare, quod mutata persone condicione,

mutatur priuilegium, l. 1. fiscus. ff. de iure fisci, cap. vnico. §. verum de iure patronat. vt per nos late in superioribus notum est. mutatione autem status videtur alia persona: l. ita Bart. in l. iuris gentium. §. si ante actum num. 1. ff. de pactis, & deficiente causa cōcessionis alicuius priuilegij cessat priuilegium, l. cura. §. deficientium. ff. de muneribus, & honoribus, l. his oneribus. §. penultimo. ff. de vacatione munerum, l. semper. §. negotiatores. ff. de iure immunitatis, l. vltima. §. sed legitime. ff. de capitis diminutione. Quibus ob stare videtur, quod pœnæ secundo nubentium sublatae sunt hodie, & per tex. in cap. penultimo, & final. de secundis nuptijs, vbi scribentes l. 3. tit. 1. lib. 3. Recopilation. quod tenet Anton. Gabriel in 3. tom. communium opinionum lib. 3. conclus. 7. pag. 23. Hippolyt. Reinaldus in consilio 179. num. 16. cum sequentibus tomo 3. Quibus respondet, quod pœnæ secundo nubentium, quæ sublatae sunt de iure Canonico, & Regio, non habent locum in his, quæ introducta sunt in fauorem filiorum, & iuxta plurimum opinionem, vt per Castellum de vltimo lib. 2. cap. 2. num. 16. & prædicta correctio iuris Canonici, & Regij intelligitur, quando sunt merè pœnæ, secus si non essent merè pœnæ, licet non conciderant fauorem filiorum, sed aliunde proueniant, ita Ioan. de Garro. in rubric. de secundis nuptijs num. 14. par. 2. & Anton. Gabriel vbi supra conclus. 5. n. 10. quibus ob stare videtur, quod sententia de futuro valet, si depon-

det

1537 det à iure, quod est de præsentī, ¶ l. 1. C. de sententijs, quæ siue certa quantitate, ubi tenet Bart. in principio, & Salicet. num. 1. quæ lex habet quinque lecturas, de quibus latè Bart. ibidem, & habens aliquod ius temporale in re, si aliquod acquirit in illa re, il-
 1538 lud acquisitum perpetuo durat, ¶ scilicet eodem Paul. de Cast. in l. fr̃is cui, §. hæres num. 2. ff. quemadmodum seruus amittatur, per text. ubi: *Et cessam alicui ratione certa qualitate, et non tollitur, licet illa qualitas postea cessauerit*, ¶ lex. in §. semel, instituta qui manumittit non pot. nam sufficit, adfuisse semel conditionem, licet non permaneat, ¶ ut per Tirac. in l. fr̃inquam. C. de reuocand. donation. in glossa verbo suscepit liberos numer. 151. Sed respondetur, quod prædicta iura, & Doctorum doctrinæ, loquuntur in casu, in quo non requiritur effectus, & tractum successuum, ut in vidua, quia tunc temporis, quodens causa, vel conditio cessauerit, cessat effectus, l. Titin, ff. de annuis legat. tenet Ripa in l. ex facto. ff. de vulgari, & pupilla. num. 38. & habens ius ad rem per mortationem status rei, perdit actionem, per text. in cap. fin. de concessione præbendæ lib. 6. l. qui actionem. ff. de regulis iuris, l. minus est. ff. eodem. l. cum quis in fin. ff. de solutio. ubi: *Tacite enim hac conventio inesse videtur, si in eodem statu permaneat*, l. 5. tit. 14. partic. 5.

Sed maior dubitatio est, utrum prædicta vidua amittat accusationē de morte mariti per transiū ad secunda vota, si antea erat lis contestata

cum occisore, ¶ Et videntur, quod accusatio, & ius accusandi amittat, etiam si lis sit contestata, si secundò nubat, quia si ius aeculatoris petiit pendente iudicio, sequitur absolutio, & si actor pendente iudicio de-
 1543 finit esse dominus, ius eius extinguitur, l. seruus furtiuus, ubi Bart. num. 2. ff. de condicione furtiua, & Paul. de Castro ibidem nu. 3. Sed nihilominus contrarium est tenendum, & sic quod si nubat vidua post litem contestatam, non perdat actionem, & accusationem, & eam possit prosequi, quia verum est, & ab omnibus receptum, quod actio iniuriarū post litem contestatam, & post appellationem actoris transiit ad hæredes, & non perditur quantum ad bona, & condonationem pecuniariam, per
 1544 text. in §. non autem versiculo penales, instituta de perpetuis, & temporalibus actionibus. l. 20. & 25. tit. 14. l. fin. tit. 9. part. 7. l. 28. tit. 23. par. 3. ubi optime Gregor. Lop. in gloss. verbo, *contra susbientes*. Quod optimè comprobatur, nam virgo querelis ratione stupri si nubat digno, vel indigno post accusationem, non amittit actionem, quoad dorem, & interesse: ita
 1545 tradit Anron. Gom. in l. 80. Tauri n. 11. & Bernardus Diaz de Lugo in sua praxi criminali, in cap. stuprum num. 7. ubi latè Ignacius de Salzedo in additione literæ. C. qui alios allegat Doctores.

E T hinc deducitur, quod si vidua moriatur post accusationem, & litem contestatam cum occisore mariti, transiunt actiones ad eius hæredes, per iura supra dicta, quibus co-

Qual. 270
 Quid si moriatur
 maritus

1546

uenit

Qual. 270
 Quid si moriatur
 maritus

Tractatus de privilegiis

venit examinare, utrum actio, & accusatio, quæ post litem contestatam à viduâ contra occisorê mariti post eius mortem trāsīt ad suos hæredes, præiudicet filiis mariti mortui, si forte eos habuerit ex alio matrimonio? Et videtur eis non præiudicare, & quod post mortem viduæ ad dictos filios transeat accusatio, & non ad hæredes prædictæ viduæ, per plurima fundamenta allata à Castello de vñstuctu lib. 1. cap. 2. à num. 25. quæ videas, quia ingeniose loquitur. Sed veritas est in contrarium, & sic quod hæredes prædictæ viduæ, quæ litem est contestata, sint præferendi, & succedant, ad eosque transeat actio, & accusatio inchoata, & non ad filios dicti occisi habui ex alio primo matrimonio. Et ratio est, quia vbi statutum, vel pactum, vel privilegium defert lucrum, ut in nostro casu, consideramus originem, & causam, & non euentum, & vñ in l. 1. §. lucratiuas, C. de imponendis lucratiuis descriptio. lib. 10. allegat alia Ripa in l. si vnquam, C. de reuocand. donatio, num. 48. quæst. 22. & cessante causâ, non cessat effectus iâ consummatus, 1547
 1548 † per l. fin. ff. vnde liberi, licet perueniamus ad eum casum, à quo forte causa non sumpsisset exordium, l. si sub vna. §. si vni. ff. de verb. obli. gation. vt tradit ipse Ripa vbi supra in quæst. 23. num. 52. Et beneficium concessum ratione exuberantis fauoris, vñ in viduâ, conceditur à lege circa accusationem de morte mariti, & filiorum prælatione, vt dictum remanet in superioribus requirit specialem renuntiationem ad hoc, vt

ad hæredes suos non transeat, vt habetur in l. 1. secundum intellectum Baldi ibidem, ff. si quis vocatus non ierit: & quia actio descendens à lege, vel statuto debet esse perpetua, 1549
 vt tradit Barol. in l. 1. C. quæ sit longa consuetudo, & alij Doctores reseruari ab Alberto Bruno in tractatu de augmento conclusionis 3. principiæ pali numero 20. ad finem. Quibus ob stare videtur regul. text. in l. adingere. §. quamuis, ff. de iure patronat. vbi probatur, quod cessante causâ restitutionis cessare debet, & retractari restitutio. † Sed respōde, quod prædicta regula non habet locum quando actus causæ iam est consummatus, per tex. in l. qui res. §. archi. ff. de solution. l. facimus. C. de administratione tutor. ex quo sequitur, esse veram illam opinionem glossæ legis vbi adhuc, l. de iure dotium in verbo abutatur, quam contra alios sequitur Bare. in l. si constante in 9. quæstione. ff. soluto matrimonio, & Speculat. Paul. & Angel. & quos refert, & sequitur Ioan. Campecius de dote in quæst. 47. videlicet, quod si dos sit soluta mulieri propter inopiam mariti, ei non auferatur, licet postea maritus veniat ad pinguiorē fortunam, quia vt supradiximus, actus causæ iam erat consummatus. †

E T Cum in superioribus resoluimus, quando iuramentum faciat actionem perpetuam, etiam non elegans in nostra materia examinatio, verum iuramentum transeat ad hæredes. † In qua quæstione est resoluendum, quod generaliter iuramentum

mentum transiſſe ad hæredes, cū sit personale; cap. viam veritatis de iure iurando; tenet Covarr. in cap. quatuor pactum de pactis lib. 6. 1. part. §. 5. num. 6. & 7. Ioan. Gutierrez, & quos allegat in tractatu de iuramento confirmatorio. 3. part. cap. 12. n. 7. in principio, & tenent quam plurimi Doctores, quos refert Grat. in regul. 273. in princip. nec facultas iurandi transiſſe ad hæredes, vt notat Masuerius ad practicam Petraricensem in §. iurandum libello 1. in verbo perfectam scientiam nu. 11. & Marcus Anton. Babier. de virtute iuramenti quæst. 45. n. 63 & Grat. vbi supra n. 1. qui in n. 2. ampliat in eo; qui iurat pro se & suis hætedibus cū Bernar. Diaz de Lugo in regul. 386. vbi Ignatius de Salzed. in additione; & ideo iuramenti delatio non trāſiſſit ad hæredes, ſecundum Matiam de ordine iudiciorum c. p. tit. de iuramen. n. 1. pag. 464. & ex tex. in l. generaliter, C. de rebus creditis, & iure iurando; tenet Plot. in tract. de iur. l. i. iurando, §. 29. n. 3. pag. 198 & Masuerius vbi supra, & Roman. in conf. 290. lal. in l. penult. ff. ne quis eum qui n. 7. & in l. admonendi, ff. de iure iurando n. 313. & Betius in conf. 47. lib. 1. à n. 16. vsq. ad nu. 29. & Tiraq. de retractu l. 1. §. 2. glof. 2. nu. 9. & in tracta. de præſcript. §. 23. verſ. Id tamen Sed nota, quòd licet iuramentum non tranſeat ad hæredes quoad periurium, tranſiſſit tamen in quantum attinet ad contractum, in quo iuramentum ponitur tam actiue quàm paſſiue, & quoad obſeruantiam illius, quod deſinctus iurauit, vt ipſius

anima non cedatur, vt tenent quam plurimi authores relati ab Anton. Gabr. in 3. tom. communio opinio: conchil. 6. pag. 119. & hac de cauſa tranſiſſit iuramentum cōfirmatorium cōtractus ad hæredes illius, in cuius fauorem iuratur, & ex iſta parte non eſt personale, vt tradunt Doctores in cap. viam veritatis de iure iurando maxime ſimol. & Marth. de Afflic. qui ab eo allegat in decisione Neapolitana 285. num. 2. & Ioan. Campecius de dote 4. p. q. 17. n. 4. refert quā plurimos authores Gratian. in regul. 273. num. 4. & quando lex diſponat, quòd ſtetur iuramento damnum paſſi, tale iuramentum tranſiſſit ad hæredes, ita Roman. in l. 3. ff. de iure iur. lal. in l. penult. §. hoc iudicium, ff. ne quis eum, Tiraquel. de retract. lib. 1. §. 2. glof. 2. n. 8. iuramentum tamen ſuppletoriū, & ſaculas iurandi cōceſſa à lege admonendi, ff. de iure iurando in defectu probationis tranſiſſit ad hæredes, vt habetur in volum. 4. communium opinionum pagi. 42. ex doctrina Stephani Rancumi in conchil. 75. & tenet Marcus Anton. Babierà in tractatu de virtute iuramenti quæst. 45. nu. 84. Greg. Lop. in l. 2. tit. 11. par. 3. in glof. verbo, *Vu refiſſo*, poſt medium.

Et hinc deducitur, quòd ſi plures de populo aliquid adimplere iurauerint, licet nullus eorum viuat, ſucceſſores obligantur ad obſeruantiam contractus iurati, ſi ita Ioan. Gutier. in authentica ſacramenta piberum num. 17. cum ſequentiſſimis, Matienço in l. 3. tit. 10. glof. 13. nu. 11. libr. 5. Recopilat.

Idco.

Tractatus de privilegiis

Ville & castra.

1554

Provincia.

1555

1556

1557

*Quæst. 172.
De vxore.*

Idcirco si collecta imponatur alicui civitati, videtur etiam villis & castris illius civitatis imposita, t. gloss. notabilis in authent. quibus modis nuntiales efficiantur legitimi, §. si vero, l. non est, C. de incolis libr. 10. tradit Matth. de Afflict. de iure protomisicos in principio m. 2. allegas multa iura, & Ductores, ubi etiam dicitur, quæ dicatur provincia, & sub hoc nomine comprehendatur, t. quæ conducunt ad privilegia concessa alicui provincie, & ad collectas seu gabellas, vel tributa alicui provincie imposita. Nota tamen, quod lex fin. C. qui bonis cedere possunt, quæ disponit circa inducias, vel dilaciones quinquennales in favorẽ debitorũ, limitatur, & non habet locum, quando creditor pro se habet contractũ iuratum, t. secundum Bald. in cap. constitutus de rescriptis column. 3. Alexand. in consil. 205. in fine, vol. 2 & consil. 38. vol. 3. tenet Marc. Ant. Babiera in tract. de virtute iuramenti n. 34. & Ioan. Guier. de iurament. confirmat. l. p. c. 65. n. 1. quem videas circa cessionem bonorum in c. 18. n. 6. & ideo si aliquid concedatur privilegium debitoribus à Principe, ut intra aliquod tempus non possint conveniri à suis creditoribus, ut iam concessum viderim, hoc privilegium non extenditur ad debitum, in quo adest iuramentum in contractu, ita tenet Romanus in singulari 185. incipit, si Lucius, & Marc. Anto. Babiera ubi supra num. 34. ad fin.

HABETQUE Mulier hoc privilegium, ut præferantur ceteris creditoribus mariti pignendentibus,

quod maritus eis tradatur cū argolla ferrea, quando bonis celsit. t. iuxta opinionem Anton. Gom. in 2. tomo variarum cap. 11. nu. 33. Villalobos in ratio commun. opinion. littera D. n. 115. & Greg. Lop. per rex. ibi, in l. fin. tir. 5. p. 4. in gloss. verbo, De honora, Baeza de inope debitore. c. 3. nu. 10 & fin. & Ioan. Guier. de iuram. confirmat. c. 18. n. 7. qui in p. 8. idem disponit in filio familias, quando celsit bonis cū Anton. Gom. quæ refert sed filius familias in hoc casu quando pater cedit bonis, & venit radendus creditoribus, cum argolla ferrea, non habet hoc privilegium, etiã pro debito dotis maritis suæ in competentia aliorum patris sui creditorũ, t. iuxta Baeza ubi supra n. 26. qui tatione as signat. sed Ioan. Guier. in d. c. 18. n. 7. opinionem limitat Baeza in d. c. 3. n. fin. quod mulier non præferatur ceteris creditoribus mariti, quando ei dotem suam offerunt, quia tunc temporis excluditur mulier, cum sit eius obligatio extincta per solutionẽ dotis, iuxta text. in l. lex vetustalis. ff. de pignoris, quia iam habet, unde alimonia sumat.

SE D Dubitationis causam in hac materia præbet l. nūmus ff. delegat. 3. ubi nūmus legati debentur exiguiore, & l. si ita rescriptum in fine, ff. delegat. 1. ubi in legato dubio, quod minimum est debetur, t. vi videamus, quid dispositum sit, quando verum favor & privilegium Ecclesiæ, veluti si Ecclesiæ legeretur, vel relinquatur calix, de quo calice intelligatur. Et dicendum est, quod in tali relictu intelligatur de calice argenti sano.

*Quæst. 171
De legatis
Ecclesiæ.*

1560

1561 favore Ecclesię, † per text. in l. Tria, §. Seia, ff. de auro & argent. legat. vbi tenet Bart. n. 2. & ideo favore libertatis intelligitur legatum illud; quod est seruo vtilius, per l. idemq; ipsi, ff. de conditio. & demonstrat. to inter glos. verbo, exiguum in d.l. si na scriptum in fin. si Princeps autē concedat alicui privilegium & exemptionem omnium bonorum suorum, quos habuerit in domo sua tempore mortis, & iste aliquo tempore in villa, vel in aliquo prædio habitauerit extra propriam domum animo redeundi ad dictam domum, & casu aliqua bona secum ad villam portauerit, ibiq; mortem obierit, dubitatur, utrum dicta bona reperta in villa comprehendantur in dicto privilegio & exemptione, † Et licet Paul. de Casto distinguat in l. huiusmodi, §. legatum, ff. de legat. 2. in distincte videtur tenendum, quod prædicta bona inuenta in villa, vel prædio tempore mortis sint libera & excepta, per text. in l. quæsitum, §. fin. l. si ita legatum, ff. de legat. 3. l. Labeo, ff. de statu liberis, & cum hac opinione residet Alexand. in additionibus ad Bart. in l. cum de lanionis, §. Sabinus, ff. de fundo instructo instrumentoq; legato, allegans summum Bart. in d.l. quæsitum, §. fin. Et ideo si Rex præceperit, quod de tali ciuitate tempore guerra non extrahantur ligni, vel munitiones ad bellum necessarii, dubitatur utrum extrahi possint ballistæ & arcabuces? Et videtur, extrahi posse, & in dicto præcepto non comprehendendi, cum sit odiosum. † Sed veritas est in contrarium hoc est, quod

1562

1563

ballistæ & arcabuces comprehenduntur in dicto mandato, per text. in l. qui penum, ff. de penu legat. vbi tenet Bart. num. 1.

N E C Extra tem facit examina re, utrum confiscatis bonis alicuius, comprehendantur etiam bona futura, quæ postea acquisierit titulo hereditario, vel aliquo modo. † In qua questione videtur tenendum, quod in condemnatione seu confiscatione comprehendantur futura bona, & postea acquisita. Et pro hac parte primo facit, quod si pater sibi stipulauerit dotem filie mortuæ in matrimonio, si constante dicto matrimonio eius bona confiscantur, penitus dicta bona dotalia ad fiscum, licet post sententiam veniat conditio adimplenda, † per l. inter socerum, §. filia, ff. de pactis dotalibus, tenet Bald. in l. vltima, C. de cõtrahend. impioptione no. 15. Et secundo facit, quod si deportatus aliquis post sententiam acquisierit, illud acquisitum non pertinet ad fiscum hereditas, sed ad fiscum, † per l. 2. C. de bonis proscriptorum. Et tertio facit, quod si posthumus instituatur ab aliquo, alius institutio comprehendit posthumum natum ab alia uxore, cum qua secundum contraxerit in matrimonium, † per l. placet cum sequenti, ff. de liber. & posthum. l. peculium, ff. de legat. 2. tenet Bartol. in cons. 59. numer. 7. & 8. Quarto facit, quod si aliquis obligauerit sua bona; comprehenduntur in tali obligatione bona futura, l. vltima, C. quæ res pignori obligari poss. l. 5. tit. 13. p. 5. l. 7. tit. 19. lib. 3. fori regalis. Sed nihilominus veritas est in contrarium, &

1564

1565

1566

1567

1568

Tractatus de priuilegiis

& sic quod in dicta cōdōnatione & confiscatione bonorum non veniāt bona futura, & acquisita post sententiam & condemnationem, per l. si mandauero tibi, §. i. cuius, ff. mandata, l. eius qui §. i. ff. de testament. l. si deposito seruo, ff. de legat. 4. cap. feliceis verum de penis lib. 6. glof. verbo, p̄sēns in l. non ad ea, ff. de conditio. & demonstratio, Bald. in l. ciā C. ad legem falcidia, Roman. in singulari 168. & conf. 247. nu. 2. Ias. in l. vltima, ff. si certum petatur n. 11. & in l. si victum n. 5. ff. de repud. Alex. conf. 23. n. 2. vol. 1. Bald. in l. ex facto, ff. de vulgari, Alex. Ias. & Dec. in l. 3. §. illud, ff. quod quisq. iuris Paul. l. quod rraditum, ff. de conditio. & demonstratio, & in conf. 56. vol. 1. Bar. in l. certa forma, C. de iure filit. lib. 10. & Declus consil. 438. num. 10. Quemadmodum in quest. 10. quam plures cumulat Hippolyt. in §. hoc quoque, instituta per quas personas nobis acquiruntur num. 36. & quae tradidi sup. a num. 389. cum seqq.

ESTQUE notandum, quod si aliquis habet oppidum, vel ciuitatem cum vicis, & villis tali oppido vel ciuitati subiectis, & eius iurisdictioni titulo maioris, & à Rege impetrauerit facultatem extrahendi à maioria vnam de dictis villis vel vicis, vt eam filio secundo relinquat, vel ob aliam causam, ex tali facultate non poterit separare dictam villā à iurisdictione & communione p̄dicti oppidi, vel ciuitatis, nisi expresse à Rege hoc cōcessum fuerit, quod si non cōcesserit, erit dicta villa subiecta dicto oppido, aut ciuitati, &

eius iurisdictioni, t̄ ita resoluit Paul. 1569 de Castro in l. si fundum, §. qui fundum, verfic. Item in fine nota, ff. de legat. 1. quem refert & sequitur Gregor. Lop. in l. 2. tit. 1. par. 2. in glof. verbo, *Departir*, & poterit Princeps in p̄iudicium iuris alteri quicui priuilegium concedere, si per illud res reuertatur ad ius commune antiquum, t̄ ita tradit Panoimian. in cap. veniens col. 8. de p̄scriptio. Roman. in conf. 118. & alij relati & sequuntur à Grāmatico in decis. 106. n. 3. Et ratio est, quia constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reductus, facit uorabilis iudicari deber, t̄ ita tenet Grammaticus vbi supra num. 2. per glof. in cap. statutom, verfic. Numerandum de p̄bendis lib. 6.

SED cum prohibitio alienationis facta simpliciter & sine causa à testatore alienationem impedire nō solet, & diceatur nudum p̄ceptum & consilium, quod successores non astringit, t̄ per l. pater filium, §. Iulius Agripa, & §. fundum Titianū, l. Lurii in principio, ff. de legat. 3. l. filius familias, §. diui, ff. de legat. 1. l. quotiens, C. de fideicommiss. vbi tenent communiter Scilbentes, l. 14. tit. 1. par. 5. tenet Molina de Hispani primogenijs lib. 1. cap. 6. num. 30. in principio, Anton. Gom. in l. 40. Tau si numer. 37. est questio in materia priuilegiis & fauorabili, si restator legauerit alicui suum seruum tali conditione, vt non alienetur, nec vendatur, & si alienetur, sit liber, vñ consequatur libertatem, si vendatur, & conditio nō ad impleatur. t̄ Er 1573 per

De facultate

De 275
De probi
tione alie
nationis

per supradicta videbatur, quod talis seruus non consequatur libertatem per venditionem & alienationem, & quod sit nisi in præceptum & consilium. Sed veritas est in contrarium, & sic quod talis seruus illico quod conditio non est ad impleta, & à legatario venditur, consequitur libertatem, per l. cum fidei, l. quidam testamento, l. rogo, ff. de fideicommissarijs libertatibus, & utrobique Scribentes, quod intelligi videtur verum, quando absolute & in perpetuum, & impersonaliter facta fuerit alienationis prohibitio. Et quod secus erit, si personaliter, & vni filio vel heredi prohibito facta fuerit: nam nunc temporis in illo tantum prohibitio & conditio verificatur, & ad hæredes non transit dicta alienationis prohibitio. Quod probatur, quia prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad hæredes vltiores, nec ad nepotes, t. text. notabilis in authentic. de restitutione fideicommissi. §. nos igitur collatione 9. vbi glos. Bar. & alij telai & sequuntur à Conart. lib. 3. variatum c. 5. num. 4. versicul. Ego vero, qui communem opinionem dicit, & Mblina de Hispan. primogenijs, cap. 4. nu. 11. qui quam plures Doctores allegat. Et quia prohibitio alienationis facta à testatore suo hæredi non extenditur ad alios hæredes, t. ita Casanque in consuetudinibus Burgundiz, rubr. 7. §. 5. vers. Meilleur numer. 71. & quando prohibitio alienationis vni facta est nominatim, non extenditur ad alios, t. iuxta plurimorum opinionem, ut refert & sequitur Gratian. in regul.

392. ante numer. primum, & in numer. 2. Et quia prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in via illius, cui prohibitio facta fuerit, & in eius persona verificetur conditio, & non extenditur dicta prohibitio ad suum hæredem, t. ita Anton. Gomez in l. 40. Tami numer. 21. Et ratio est, quia alienationis prohibitio odiosa est, atque exorbitans, aufertque libertatem alienandi, t. secundum Ias. in rubrica, ff. delegat. 1. nu. 16. quem refert & sequitur Gratian. in regul. 334 numer. 6. ad medium. Nec ob stare videtur text. in l. rogo, l. cum fidei, l. quidam testamento, ff. de fideicommissarijs libertatibus, quia disponunt per verba in personam, & denotantia perpetuam prohibitionem alienationis; & alios casus, videlicet quando à testatore prohibetur alienatio extra certum genus personarum; & quod si fiat alienationis prohibitio hæredi, si comprehendatur hæres hæredis, t. vide plurimos Doctores per Gratian. in regul. 391. & 392. vbi latè de hac materia, & de eius veritate. Sed fauore & privilegio libertatis & affectionis, aliter est tenendum in principali questione. Et sic quod seruus, cuius alienatione est prohibita, sit liber, si vendatur, modò verba sint impersonalia, siue personalia & modò prohibitio alienationis facta sit hæredi, vel legatario, quod probatur per l. generaliter §. prohibitum, ff. de fideicommissarijs libertatibus. *Sed si ita scriptum sit, ne cum alienetur, ne vendatur, idem erit dicendum,*

Tractatus de privilegiis

ita Bartol. in l. filius familias, §. di-
ui numer. 3. ad medium & numer.
4. ubi Ias. in 1. lectura num. 44. vers.
Item si respiceret cum vers. sequen-
ti, & in 2. lectura num. 63. & 64. &
Gregor. Lop. in dict. l. 44. tit. 5. par.
1. gloss. 1. ad fin. & hoc tenendo re-
sponde ad l. pater filium, §. Iulius
Agrippa, ff. de legat. 3. cum conce-
ditur supra allegatis, quod loquū-
tur, quando prohibitio alienationis
facta fuit sine causa, & sine respectu,
nec fauore alicuius, quia tunc dici-
tur nudum præceptum & cōsiliū,
ita Ias. in dicto §. diui in 1. lectura
num. 1. & probat dicta lex 44. ubi
Greg. Lop. quod si prohibitio alicuius
alienationis facta fuerit simpliciter, &
personaliter, & per verbum futuri
subiunctiui, hoc est, si alienaueris, &
non per verba impersonalia deno-
tancia perpetuitatem, & respectu
familie, vel fauore alicuius tertij,
& non in causa libertatis fauorabi-
li, vera sunt, quæ iō superioribus
disputauimus, & valida erit alicuius
alienatio reiecta prohibitione per fu-
turi prædicta, & secundum Gregor. Lo-
pez iō dicta l. 44. glossa verbo, *No
sea enagenada*, quod in tantum est
verum, quod si prohibitio aliena-
tionis facta fuerit simpliciter, &
personaliter, & per dicta verba fu-
turi subiectiui in fauorem grauati,
& prohibiti, valet alienatio extra ca-
sus libertatis, & fauorabiles, ut
supradiximus, & ita tradit Iasson
in dicto §. diui 2. lectura numer.
62. & Bart. ibidem numer. 1. & ibi
addito.

NOTA Deinceps, quod

quando per statum requiritur
qualitas tam ad collegia quam ad
officia inquisitionum, & ad contra-
temitates, non sufficit qualitas pri-
uilegiaria, sed naturalis ab statu-
to requiritur, & quod latè tener, &
disputat contra Ioann. Garciam de
nobilitate, Lata de anniuersarijs in
libr. 2. cap. 4. à num. 25. cum plu-
rimis sequentibus, ad quem occu-
rre, cum casus obuenerit, ne eius
dicta transcribere videar, quia be-
ne loquitur, & pro sua opinione re-
fert ita iudicium per executariam
Regiam in ciuitate de Logroño.
Estq; admodum controuersa quæ-
stio.

VTRVM Fratres nati ex ea-
dem matre ex coitu punibili & illi-
cito vicissim inter se succedant, an
verò fiscus succedat. & In qua
stione pro fisco tenuerunt Martho-
filanus de successiōibus abintesta-
to in secundo membro articulo 2.
principalis, cui adheret Bologni
ab eo relatus, & Folgosius consilio
36. Alexand. consilio 174. & De-
cius consilio 311. & Abbas consil.
37. Cagneus in h. si quis illustis,
C. ad Officiam. columen. perfolia
& Olinet. de successiōibus ab-
intestato, numer. 84. Sed contra-
riam opinionem, hoc est, quod
prædicti fratres vicissim succedant,
tam ex testamento, quam abin-
testato, tenent Bald. de succes-
siōibus abintestato in remanent.
principalis numero sexto, & Rosel-
lus numero 28. & Sard. in tra-
ctatu de legitimat. articulo de
legitimatione spurij in 7. quæstio.

Cornicus

Corneus consilio 17. colum. penultima, & in dicta l. si qua illustres; Curcius Junior conf. 123. Couartu. de sponsalibus, §. 5. numer. 19. Peregrinus de privilegijs fisci lib. 3. titul. 18. num. 43. & quamvis de iure stricto materia sit disputabilis, hanc opinio nem tenet & defendit Matth. de Afflictis in decisione 96. quibus cōtra fiscum affirmat fuisse pronunciatum, quam opinionem semper defendi, pro eaque iam semel obtinui in regali pætorio Granatensi, & executoriam Régiam vidi in anno 1613. & de successione illegitimorum vide Anton. Gom. in l. 12. Taurián numer. 48. cum sequentibus. Et cum in superioribus num. 812 probauerimus, quod non valet donatio facta à milite, vel clerico cōcubinae suae, & quod talis donatio à fisco auferatur, limita in relicto à milite, vel clerico causa dotis, per particularia doris privilegia, † ut per multos resoluit Portius consilio 21. Marcus Antonius Peregrin. de privilegijs fisci lib. 2. titul. 9. numer. 12. qui in lib. 6. titul. 4. numer. 41. cum Paul. de Castro per l. fin. C. si aduersus fiscum tenet, quod emptor fiscalis pro re à fisco empta in iudicio conuentus potest causam trahere ad iudices fiscales peculii privilegio, † & in numer. 42. in dicto titul. tenet, quod fiscus in suis venditionibus habet hoc privilegium, quod alius offerens meliorem conditionem au diuit, † per l. fin. in principio, ff. de iure fisci, vbi Bart. & ex text. in l. Lutus, §. fin. ff. ad municipal. l. si tempora, C. de fide instrumentor-

um libr. 10. vbi Doctores & Baito. in l. licitatio in principio, ff. de publican. & vectigalibus.

ET Dubitari contigit, vtrum *Quest. 278*
exemptum à gabellæ solutione pro
vfu suo consecratur etiam exemptis
pro sua familia & eius vfu. † In qua *1586*
questione Albericus tenet partem
negatiuam in l. hoc legatum per tex.
ibi, ff. delegat. 3 & in 2. par. statuto-
rum, quæ lit. 108. & Socin. Senior in
conf. 72. col. 1. & ipse Alberic. post
Iacobum de Aretia. in l. vniuersi, C.
de vectigalibus. Sed partem affirma
tiuam decidit glossa in dicta l. vni-
uersi, & ibi Ioan. Faber. & est tex.
in l. 2. §. 1. & in l. penultima, §. 1.
ff. de vfu & habitatione, & text. in l.
censoria, §. 1. ff. de verborum sig-
nificatione, & l. si publicanis, §. 1.
ff. de publican. & vectigalibus, dicit
communem Fumianus de gabellis,
7 part. quest. 11. & Boerius decisione
213. num. 6. & 7. & Marcus Anton.
Peregrin. de privilegijs fisci lib. 6.
titul. 5. numer. 21. Et etiam dubitari
aliquando vidi, vtrum diuturna præ
statio facta cause pie ratione elec-
mosynæ, ex mera liberalitate obliget
præstationem in futurum. † In qua *1587*
questione videtur quod non indu-
cet obligationem talis diuturna præ
statio. Ratio est, quia actus meæ vo-
luntatis excludit iuris necessitatem, *1588*
† glossa vbi Doctores in l. solent,
§. fin. ff. de officio Proconsulis,
& in l. cum de ia rem vello, ff. de
vfu, & in l. cum de indebito, ff.
de probationi. tradit Bald. in l. fin.
C. de statu defunctorum, glossa in
verbo, temporis in c. cum Ecclesia

Tractatus de priuilegiis

Sutrina de causa possessio. & pro-
prietat. vbi tenet Abb. notabili 3.
Quod verum est, maxime quando
prestatio annua diuturno tempore
variatur in specie rei, quæ presta-
tur, secundum Auendanum & alios
Doctores de exequendis mandat.
Regum 2. part. cap. 4. numer. 17. qui
in numer. 18. contrarium affirmat
in tali annua prestatione diuturna
& decennali ex favore & priuilegio
causæ pæ, ex Paul. Leazar. in cap.
litteris de restitutione spoliatorum,
& ex cap. ad Apostolicam de simo-
nia, & ex Hippolyto singulari 1912
& est text. literalis in l. priuilegia in
fine, C. de sacrosanctis Ecclesiæ. te-
net Abb. in cap. suam numer. 7. &
in cap. Iacobus in fine de simonia,
& Causaleanus in decisionibus Fi-
uif. in 1. part. decisione 17. num. 33.
Menoch. de arbitrarijs lib. 2. cen-
turia 2. casu 160. numer. 17. & quam
plures referunt Cachetanus, Olasc.
in decisione 99. numer. 20. & ipse
Menoch. de præsumptio. lib. 3. præ-
sumptione 131. numer. 83. & in ma-
teria annuifarij tenet, & sequitur
hanc opinionem Lara de annuifarijs
lib. 1. cap. 12. 3. numer. 22. cum
sequentibus.

¶ *Quæst. 179* ET Cùm in superioribus num.
256. probauerimus, quod dos an-
terior testibus probata præferatur
creditoribus posterioribus habenti-
bus pro se publicam scripturam cõta-
tex. in l. scripturas, C. qui potiores in
pigno. habeantur. Eric scito dignum,
verum hypotheca anterior testibus
probata præferatur scripturæ authen-
ticæ posterior, in qua hypotheca cõ-

tinetur. **¶** Et videtur, quod semper 1589
scriptura authentica præferatur, per
dictam l. scripturas, C. qui potiores
in pigno. habe. l. 3. tit. 13. par. 5. de qua,
& eius decisione est, videtur Coniar.
in pract. quæst. c. 22. num. 5. & in lib.
2. variarum resolutio. cap. 11. num. 4.
Rebus. ad Regias constitut. Gallicas
in tractatu de chirographis artic. 2. 2.
nu. 4. cum sequentibus rom. 1. Ripa
in l. priuilegia, ff. de priuilegijs credi-
torum numer. 23. cum sequentibus,
Anton. Gabr. in volum. 3. commun.
opinionum, titul. de probationibus
conclus. 10. & 11. pag. 13. Felician de
censibus lib. 3. cap. 5. num. 9. & 22.
& Azeued. in l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop.
n. 22. Ioan. Gutier. in practis quæ-
stio. libr. 5. quæst. 102. Sed contrariū
est tenendum, & sic quod hypothe-
ca anterior duobus testibus probata
præferatur scripturæ authenticæ pos-
teriori, ita defendit Petrus Suidus
decis. 61. nu. 4. & alij Doctores ab
eo relati, & Gratian. decis. 94. nu. 4.
qui etiam referunt alios, & Causallus
conf. 125. nu. 1. Sphorc. Oddus conf.
100. nu. 67. & 68. Vincenc. de Fran-
chis decis. 99. num. 6. & 7. Gregor.
Lop. in l. 3. tit. 13. p. 5. in glos. verbo,
Como dicho es. Et ratio potissima hu-
ius veræ opinionis est, quia hypo-
theca etiam testibus probatur, licet
non adsit publicum instrumentum,
¶ per l. 1. ff. de pignoratitia actione, 1590
l. contrahitur, ff. de pignoribus tra-
dit Sphorc. Oddus in dicto consil.
100. num. 86. & Petrus Causallus in
conf. 125. num. 2. Fulgosius conf. 132.
num. 1. Paul. Casten. conf. 134. nu.
1. vol. 1. Vincentius de Franchis in
decisione

decisione 9. numer. 6. & 7. Nec obstat dicta l. scripturas, C. qui potiores in pignor. habe. quia tunc præfertur scriptura publica posterior anteriori priuata, quando testes priuatae scripturae non adsunt, vel mortui sunt, vel à parte recognita est: sed quando testes adsunt, viva voce deponentes de hypotheca, vel pignore anteriori, præfertur dicta hypotheca anterior dictis testibus viuis probata, † secundum Laram de anniuersarijs lib. 1. cap. 23. num. 21. & quos ibi refert in nu. 22. & 23.

1591

Quæst. 280

¶ E T Etiam cum in superioribus num. 1513. resoluerimus, quod vidua semper præfertur in accusatione circa mortem mariti, ex optima illatio ad l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis, utrum dicta vidua si secundo nubat, teneatur reseruare filijs prioris matrimonij illud, quod ei datum fuit pro remissione mortis primi mariti, & pro pace cum occisore habita, † & videtur quod teneatur reseruare prædictis filijs primi matrimonij, per dictam l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis ex eius generali dispositione. Sed contrarium est tenendum, cum illud datum ratione pacis iniunctum cum occisore non præcedat ex prioris mariti substantia, sed ex pace & liberalitate mulieris, & ex iure prælationis ei à iure concessio, quod probatur, quia in materia priuata, illud, quod expresse cautum non est, priuationem non inducit, † secundum Cacheranum decisionem 147. numer. 4. Franch. decisionem 11. nu. 23. Molinam lib. 1. de Hispan. pri-

1593

mogenijs cap. 9. numer. 10. Pinel. in l. 2. C. de rescindenda vendit. 2. part. cap. 4. num. 13. Menes. in l. fideicommissum, C. de fideicommissis num. 4. Becum consilio 35. num. 5. & consilio 102. num. 31. Bæcam de non meliorandis filiabus in l. 101. cap. 36. numer. 12. Mieres de maiori 1. part. quæst. 1. num. 108. quos refert & sequitur Lara de anniuersarijs lib. 1. cap. 13. num. 7. & dicta l. 4. tit. 1. lib. 5. Recopilationis, est personalis, & non extendenda ultra seculum, per glossam verbo, ex vi, in fine, in cap. fin. de iure patronatus communiter recepta secundum Laram ubi supra in dicto numero 7.

SOLETOQUE Multoies Quæst. 281

Princeps in causis delinquentium, quando deficit accusator, qui offensam remisit, hæc verba in criminis remissionem inferere, videlicet, *Indulgeo, vel, restituo*. Ex ut notum sit, quid significant prædicta verba, est notandum, quod per verbum, *Indulgeo*, sola pena corporalis censetur remissa, † per l. 2. & l. ademptus, C. de sententiam passis, l. infulam, l. generali, C. eodem tit. Sed per verbum restitutio censetur delinquens restitutus tam ad vitam, quam ad famam, & infamiam, & ad bonam, & ad eum statum, quo erat ante sententiam, & ante delictum commissum; per l. 1. & l. fin. C. de sententiam passis, ubi Bartol. & Scribentes, & si Princeps in rescripto, vel privilegio dicat, per indulgentiam nostram te restituiamus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus,

V) omnia

Tractatus de priuilegiis

omnia consentit concessa, scilicet, bona & fama, & infamia, & vita,
 1595 † secundum Bart. in l. fin. C. de sententia passis, & Paul. Griland. in tracta. de relaxatione carceratorum, tit. de beneficiis & indulgentia Principis n. 3. & 4. in volum. 4. tractatuū Doctorum in antiquis. Et cum secundus creditor habeat priuilegium offerendi debitum priori & antiquiori creditori, per l. Paulus, §. qui pignoris, ff. quibus modis pignus, vel hypotheca soluitur, l. 2. C. de fideiusoribus, l. 1. C. qui potiores in pignore habeant, l. fin. C. de his qui in priorū creditorum, ut tradit Felician. de cēsisus tomo 1. lib. 3. cap. 2. à num. 17. & in tomo 2. lib. 3. cap. 1. à num. 14. ubi agit, quid in datione in solutum
 1596 facta à iudice, † de quo latè Rodriguez de redditibus lib. 2. cap. 16. Et est optima quæstio, utrum hoc priuilegium competat secundo creditori contra mulierem priorem creditricem, quando agit pro sua dote contra
 1597 212 stante matrimonio marito uirge ad inopiam? † Et Cinus in l. cum: bi, C. qui potiores in pignore habeant, & in l. ubi adhuc, C. de iure dotium tenet, quod hoc ius offerendi non comperit secundo creditori contra mulierem priorem creditricem agentem contra maritum uirgentem ad inopiam pro sua dote, vel eius retentione constante matrimonio, quem Cinus refert & sequitur Bald. Nouellus de dote 7. part. priuilegio 47. qui resoluit secus esse, quando mulier agit pro sua dote soluto iam matrimonio, vel quando dos fuit data uxori in pe-

cunia numerata, vel eius fructus excedunt alimenta, & congruam sustentationem, latè Ioan. Gutier. de iuramento 1. part. cap. 1. à num. 10. qui alios refert. Controvertitur deinde inter Doctores, quid si testator reliquerit fratribus minoribus unam summam, in festo sancti Francisci, utrum sit perpetua, an semel debeatur. † In qua quæstione 1598 Bart. in l. cum quidam, ff. de annuis legat. numer. 2. tenet, quod semel tantum debeatur, per l. boues, §. hoc sermone, ff. de uerbis significat. quem sequitur Alexand. ibi in additione, & in consilio 16. omne. 7. lib. 4. & Ias. in l. in duobus, §. si ei qui uerl. Quinto facit, ff. de iure iurando, & in consilio 36. lib. 3. Palac. Rub. in repetitione rubricæ de donatio. inter uir, & uxor. §. 69. colum. 6. uerl. Ad cuius confirmationem Socin. Junior consil. 25. colum. 1. uerl. Confirmitur lib. 2. Sed contrarium, & sic quod talis summa relicta in testamento censeatur perpetua, tenet Guido Sosa, & Raphael Cuman. in l. cum qui calendis, ff. de uerborum obligatione, in principio, qui reprehendunt Barr. contrarium tenentem, dicentes eius opinionem veram esse in contractibus, in quibus voluntas obligandi semper respicit quod minus est, per l. inter stipulantes, ff. de uerborum obligation. l. semper in stipulationibus, ff. de regulis iuris, quia huiusmodi dispositiones per contractum sunt stricti iuris, strictæque sunt interpretandæ, l. quidquid astringendæ, ff. de uerborum obli-

obligatio. &c., corrobo ratur o-
pinio. Quid. de Sufa, & Raphael.
Cumani, quia dispositio testa-
toris longius & plenius interpre-
tatur. † In testamentis, ff. de regul.
iuris, & licet Tiraquel. in l. boues,
§. hoc sermone referat hanc qua-
sitionem in num. 88. videtur appo-
bare opinionem Cuius, de Sufa, &
Raphael. Cuman. in doctrina quia
limitatione, & hanc opinio magis
pia & benigna mihi videtur, & ideo
sequenda, per text. in l. hac condi-
tio filiar, ff. de conditio. & demonstra-
tio. ibi: *Benigne tamen dicendum est*
vbi conditio nuptiarum ad se. unde
nuptias exciditur, † cum idem opo-
retur illa dictio benigne, quod opo-
ratur dicto de equitate, † vt tradunt
Bartol. & Doctores in dictal. l. x
conditio filiar, & Tiraquel. in l. l. o-
ues, §. hoc sermone limitatione 19,
numer. 2. & in tractatu de vtroque
retractu tit. 1. §. 35. gloss. i. num. 25.
traditque Franc. de Areno in l. sec-
ui electione in fin. princip. ff. de leg-
gat. 1. quod semper actus reiteratur
in fauorabilibus, & fauore testamen-
ti & vltimæ voluntatis, † Et ideo ro-
dictum Ecclesie die nundinarum in
vltima voluntate intelligitur perpe-
tuum fauore vltimæ voluntatis, &
Ecclesie, † per l. annua. §. Actica, ff.
annuis legat. ideoque promissio cer-
tar quantitatis fauore alimentorum
presumitur annua, † vt tradit
Bartol. in l. cum qui ita. §. qui ita
stipulatur eolum. 2. ff. de verborum
obligatio. Nam tempus indefinitum,
non restringitur ad primum actum
in fauorabilibus, † secundum Ioan-

Andre. in cap. non potest de præ-
bendis libr. 6. Maxime quia reli-
ctum pauperibus censetur relictum
ad pias causas, † secundum Docto-
res, quos refert & sequitur Tira-
quellus de privilegijs piae cause,
numer. 9. & eadem ratione condi-
tio privilegijs censetur perpetua, &
non temporalis ex ipsa natura, &
vi privilegijs, † per text. in cap. de-
ceri de regulis iuris libr. 6. & ideo
privilegium concessum alicui, &
eius familie non restringitur ad fa-
miliam, quæ erat tempore concess-
ionis privilegijs, sed etiam extendit-
ur ad alias familias in locum pri-
mæ & familie protogatis, † ita Ioan-
Andr. in cap. licet de privileg. libr.
6. & in cap. qui sentit de regulis iu-
ris libr. 6. quæm & alios 11 sequi &
sequitur Tiraquellus in l. hoc ser-
mone, §. ibi opes limitatione 8. num.
3. qui in numer. 4. tenet, quod im-
munitas concessa simpliciter intel-
ligitur perpetua, † ex opinione Al-
berici in l. cum quidam, ff. de annuis
legat.

§. E. D. Cum valde controuer-
sum sit apud Doctores, an antiquos
quæ modernos, verum legatum, vel
relictum Peripost mortem Ioan-
nis sit conditionale, vel potum, vel
ad diem, & verum moriente Pet-
ro ante dictum Ioannem transmittat
ad sups hæredes dictum legatum,
vel remaneat apud hæredes. ant-
tutoris & testatoris? † Ne de inceps
dubitationi locus deat, disputare
hanc questionem putavi, & in pri-
mis, quod in prædicta questione
dictus Petrus legatarius habeat

Tractatus de priuilegiis

priuilegium, & ius transmittendi ad suos l. g. edes; & et mortuus in uita dicti Ioannis, & quod sit legatum in diem, tenet glossa in l. post mortem uersiculo ualeat, ff. de inuilibus stipulatio. quam sequitur Paul. de Castro, Imola, & Socinus in l. i. ff. de cōditio. & demonstratio. Et dicit, esse crebriorem opinionem Alciat. in l. cedere diem, ff. de uerborum significatio. & post disputationem hanc opinionem tanquam ueriorē & communiorē sequitur, & defendit Cauallō in practiceis questio. communes contra communes in 3. part. quest. 790 Sed contraria opinio, & sic quod prædictum legatum uel relictum post mortem alicuius sit conditionale, & quod si legatarius moriatur ante gratiarum, non transmittat ad suos hæredes, & legatum, uel relictum reuertatur ad hæredes testatoris disponētis & legantis, tenet glossa in l. in omnibus, ff. de regulis iuris, ubi Decius, & sequitur Bart. in l. ita stipulatus, num. 14. ff. de uerborum obligatio. & in l. heres meus, ff. de conditio. & demonstratio. & dicit esse communem Paul. de Castro, & Imola ubi supra. Et quod sit à Doctōribus frequentius approbatum tenet Coss. in lib. 7. interpretatiōis, cap. 18. numer. 3. & Menchaca lib. 3. de successiōum progressu dicit esse ueriorē in §. 17. numer. 11 & esse communiter à Doctōribus approbatum, tenet Anon. Gomez in tomo 2. variarū resolutio. cap. 11. numer. 21. & in 1. tomo cap. 3. numer. 9. & Cauallan. in tractatu de usufructu uxori celi-

cto. numer. 71. dicens, non habere difficultatē, quos sequitur Michael Crassus in libr. receptarum sententiarum successiōum in §. legatum, quæst. 43. num. 8. dicitque pro ea obtinuisse executionem Regiam Azeuedo in consil. 6. à numer. 6. cum sequentibus, per text. expressum in l. i. & l. oies incertus, l. hæres meus, ff. de conditio & demonstratio. l. 4. ff. quando dies legati ced. l. unica, §. si autem aliquid sub conditioe, Ca. de caducis tollēdis, l. si pecunia, §. si ff. de legat. 2. cum pluribus concordantibus; & l. 34. & 35. tit. 9. part. 6. l. 15. tit. 3. d. par. 6. uers. *Pero en dia no cierto*, ipse Azeued. tenet in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recop. n. 169. & ipse Michael Crassus ubi supra in §. fidei commiss. in quest. 10. sum. 3. dicit Azeued. consil. 22. numer. 11. & 12. & 17. quibus iuribus expressis nec respondet Cauallō, nec potest dari iuridica responsio, mihiq; semper uerior & communior uis fuit hæc opinio, quā semper defendi, & pro ea multoties obtinui. Et eam tenendo, non habuerunt titida mentia adducta à Cauallō ubi supra: num. l. 39. tit. tit. 9. part. 6. quam corrupte allegat, quia est l. 34. & 35. tit. 9. part. 9. per quam probare nititur, quod dominium rei legatæ transit ad legatarium à die mortis testatoris, & expressè probat, quod transit dominium, quando legatum est purum, & sine conditioe; ut habetur in dictis legibus 34. & 35. in uers. *E maguer*, & ibi: *Si es fecho sin condicion*, & ita tenet Gregor. Lopez in glōf. verbo, *El fecho*, ibi, *Et hoc, quando lega-*

zume est putum. Et plenè probatur in dicta l. 31. v. l. i. *Eslo seria si la mada fuisse hec a putamente, o a tiempo cierto, mas si fuisse hec a focondicion, no seria asu.* Nec obest fundamentum, quod adducit ex opinione Telliij Ferdnandez in l. 3. Tauri 3. part. numer. 10. videlicet quod si maritus instituit piam causam, vel alium heredem relinquit, & vxor eam usufructuariam in vita sua: pia causa, & alius institutus dicantur heredes à morte testatoris, & non à morte vxoris usufructuaria, & solum ea viuentis deferunt emolumentum, & quod si heredes pendente usufructu tempore moriuntur, transmittunt hereditatem, vel huiusmodi legatum suis heredibus. † Nam respondeo, quod dicta Telliij opinio est vera in suo casu, nam in eo nulla adest conditio, quia institutio, vel relictum est purum respectu heredis, vel legatarij, & vxor tantum petiit usufructum pro vita sua: & ea mortua spirat usufructus, què nullo tempore poterat transmitti, nec priuare iure suo dictos heredes, vel legatarios mariti, qui etiam in vita poterant illud donare, vel vendere. Et nil mirum, quod moriendo transmittant. Et tales institutiones censentur post mortem vxoris usufructuariae ex mte testatoris pure institui, & statim adire poterunt. Et ibi tempus mortis vxoris non est adiectum ad impediendam puram institutionem, sed ne vxor in usufructu per tempus vitae suae perturbetur. Ita mirabiliter in proprio casu respondet additio ad Alexand.

in cons. 162. & Guilielm. Benedicte. in cap. Rationibus de testamentis in verbo relinquit numer. 7. quos & alios refert Michjael Crafsus tractatu de successiombus, §. legatum, quæst. 23. num. 2. vers. contrarium, & eodè modo respondetur ad alia fundamenta adducta per dictum Canallios pro sua opinione: nam loquuntur in dissimili casu, & in relicto puro, & non sub condicione, per supradicta.

EST QVE Alia controuersa quæstio, quam meliores in praxi habui, verum tertius possessor alicuius rei acensuatur, vel ratione census hypothecæ pro solutione habes titulum & bonam fidem præscribat dictam hypothecam per spatium decem annorum. † In qua quæstione omnes Scribentes tam antiqui quàm Regnicolæ indubitanter concludunt, quod dictus tertius possessor cum titulo & bona fide præscribit dictam hypothecam per spatium decem annorum per multa lura & Doctores, quos refert & sequitur Felician. à Solis de censibus lib. 3. cap. 4. num. 13. tomo 1. & in tomo 2. lib. 3. cap. 4. num. 18. qui Feliciatus ubi supra defendit, quod hi decem anni incipiunt currere à die possessionis, & non à die solutionis affirmans, quod licet creditor & dominus census acceptæ solutionem ab alio debitorè, vel ab habente aliam rem hypothecatam ratione prædicti census, nihilominus dictus tertius possessor præscribet, & quod per dictam solutionem non vitetur intercepta præscriptio. † Quam quæstionem etiam quampluries in praxi habui, & per supradic-

Quæst. 34
De præscri-
ptione hypo-
thecam cõ
suetudinem.

1612

Tractatus de priuilegiis

supradicta tradita à dicto Feliciano
 uidebatur, per dictam census solu-
 tionem non interrumpat præscrip-
 tionem. Sed nihilominus contrariū
 est tenendū tam in iure quā in pra-
 xi, & sic quod per redditus solutio-
 nem interrumpitur præscriptio cō-
 tra reitum rei acensuaz, & hypo-
 thecæ possessorum. Quod probat,
 quia omnia iura & Doctores, quos
 refert dictus Felicianus ubi supra, dis-
 ponunt in hypothecca regulari, & nō
 in hypothecca irregulari, quæ induci-
 tur ratione census, & disponūt in cō-
 tractu, in quo imponitur dies census
 solutioni, & nō in solutionibus annua-
 libus. Et opinio tenetū, quod præ-
 scriptio decē annorū incipit à solu-
 tione, est cōmunior & uerior, ut tra-
 dit Zauat. in practicis quæstionibus
 cōmunes contra cōmunes, in quæst.
 3. à nu. 9. cum sequentibus, qui alios
 refert, & reprobat opinionē Felicia-
 ni, de qua supra. Et probatur, quia l.
 1. C. si aduersus creditorem, & alia
 iura adducta in prima opinione pro-
 bāt, quod ad hoc ut currat dicta de-
 cennalis præscriptio, requiritur si-
 lentium creditoris, & nullo modo
 potest dari silentium in creditore,
 qui redditus exigit ab vno debito-
 rum, vel ab alia re sibi pro suo cen-
 su obligata, vel hypotheccata: t quo-
 niam qui habet plures obligatos, po-
 test ab vno illorum solutionem de-
 biti recipere, vel ab vna re sibi hy-
 potheccata, absque eo quod sibi præ-
 iudicium pareat circa alias res obli-
 gatas, vel hypotheccatas, t per text.
 in l. 2. C. de fide iussor. & probatur in
 l. distinctis, & in l. debitores, la 2. C.

de pignoribus & hypotheccis, ut re-
 net Cassanensis in consuetudinibus
 Burgundie rubrica 5. §. 2. fol. 207.
 col. 1. vers. Item etiam. Et hanc meā
 opinionem, quam descendo, tenet
 Parladotius de rebus quotidianis, lib.
 1. cap. 1. §. 16. num. 5. & 6. & Ioan.
 Gurier. de iuramento confirmatorio
 3. par. cap. 1. à num. 34. & in numer.
 36. & in lib. 1. practicarum quæstio-
 num quæst. 90. num. 6. & in libr. 3.
 quæst. 55. nau. 2. & copiose Cassa-
 neus in consuetudinibus Burgundie
 in loco à legato à dicto Ioan. Gurie.
 in dicto num. 6. & copiosissime Ro-
 driguez de redditibus lib. 2. quæst. 91.
 à num. 63. cum sequentibus. Et etiā
 comprobatur, quia per vnamquāq;
 solutionem interrumpit creditor dic-
 tam præscriptionem, & renouat
 suam obligationem: t nam tot sunt reie
 obligationes, quot solutiones, per h.
 pluribus, ff. de verborum obligatio-
 1617
 t ut tenet Rebus. ad Regiā consti-
 tut. Gallicæ tit. de sententijs execu-
 torijs art. 16. gloss. 5. num. 2. tom. 2. &
 Parladotius de rebus quotidianis,
 cap. 1. §. 13. num. 44. & ideo tot sunt
 legata quot anni, t secundum Aze-
 1618
 uedo in l. 1. tit. 4. lib. 5. Recopilat. nu.
 70. & præscriptio introducta fuit ad
 uersus morosum & negligentem, &
 in eius odium: & non potest eurre-
 ro contra diligentem, in exactatio-
 ne sui debiti, t ita uadit Auiles in
 1619
 cap. prætorum, in cap. 20. glossa ver-
 bo, *Executio*, numeri 49. ver siculo,
 Quoque fallit, & Rodericus Xuar.
 in l. 3. titul. *de las deudas*, ver siculo,
 Quero uicinus, num. 1. & etiam pro
 vnaquaque exactioe debiti à cre-
 ditore

ditore facta interruptitur præscrip-
 1610 tio, & per multa iura & Doctores,
 quos allegat Azeneced. in l. 7. tit. 5.
 lib. 4. Recopilatio. à num. 78. & Par-
 ladorus in dicto tractatu de rebus
 quotidianis lib. 1. cap. 1. §. 13. nu. 35.
 ad finem, & creditor qui redditus sui
 census exigit, retinet dominium &
 possessionem rei acensuatæ, & non
 currit contra eum præscriptio, licet
 res hypothecata pro censu sit apud
 1611 tertium possessorem, & ita tenet Bar-
 tholomæus Brixensis in suis questio-
 nibus dominicalibus in quest. 14.
 in solutione ad argumētum, & dicit
 vnum mirabile flores in additioni-
 bus ad Gaiam in decisio. 99. quod
 hæres, vel quilibet alius successor in
 jure illius, qui censum imposuit, vel
 hypothecavit aliquam rem, nunquā
 1612 præscribit. & sit sic primus, qui cen-
 sum imposuit, & eius hæres, & vi-
 rum rei acensuatæ possessores sem-
 per ad solutionem redditus tenentur,
 & coguntur etiam domino recog-
 1613 noscere, & tenentque Felicianus de
 censibus tom. 2. lib. 3. cap. 4. num. 11.
 & 12. vnum in praxi notabile, quod
 remedium executivum competens
 contra rem acensuatam, competit
 etiam contra bona obligata per ge-
 neralem obligationem, licet dicta bo-
 na à tertio possideantur, qui habue-
 rit titulum, vel causam nam vel
 doriuatam à principali debitore;
 1614 & qui Felicianus ad hoc allegat Frā-
 ciscum Milanensem in decisionibus
 suis decisio. 1. nu. 6. lib. 2. & Parla-
 dor. de rebus quotidianis lib. 2. c. fin.
 4. pat. §. 5. num. 17. qui allegat alios
 tenentes, quod supradicta locum

habent, licet titulus, vel ius acqui-
 situm tertio possessori nō deiciatur à
 proprio debitore principali, nisi per
 longam successione: & ipse Feli-
 cianus de censibus tom. 1. lib. 3. cap.
 6. vnum in praxi notabile adducit
 privilegium, quod tertius possessor
 fundi acensuatæ, vel hypothecatæ, po-
 terit, si voluerit, recognoscere domi-
 num census, vel rem acensuatam, vel
 hypothecatā remittere, & quod etiam
 1615 tenet Rodriguez de redditibus libr.
 2. quest. 9. n. 68. & Lara de annuer-
 satijs lib. 1. c. 8. à nu. 1. 6. & Lasalle de
 decima c. 1. o. n. 7. Quod verum cre-
 do, nisi iste tertius offendor rei acen-
 suatæ, vel hypothecatæ, si erit hæres
 primus in stirporis, vel in eius iura suc-
 cessit, vel iam recognitionem fece-
 rit, ad solvendumque se obligaverit,
 per superius adducta. Vnumque mira-
 bile uxoris privilegium refert Bald.
 in cons. 247. lib. 4. videlicet, quod si
 maritus habitationem vel alimentis
 uxori reliquerit, vel legaverit, donec
 cum filia vixerit, mortua dicta filia,
 adhuc legatum debetur, & quod sequi-
 tur Morquecho in tractatu de hono-
 rum divisione lib. 4. cap. 11. num. 73.

ET SI Maritus legaverit uxori
 usumfructum, & post eius mortem
 Tuus, illa verba, *Post eius mortem*,
 vendicant sibi locum, etiam si uxor
 non moriatur, sed ad secundas nup-
 tias transierit ex mente testatoris, &
 1617 secundum Joannem Andrie. in addi-
 tionibus ad Speculatorem in titulo
 de secundis nuptijs, quam dicit
 communem opinionem Gratius in
 responso 124. num. 1. & 15. libr. 2.
 quos refert & sequitur Morquecho
 in

Tractatus de priuilegiis

in dicto tractatu de bonorum diuisione dicto lib. 4. cap. 11. num. 91.

245 f. 216 **EST QV** E speciale donis priuilegium, quod datur laicis remediū, citam filatio sit intra dimidiam iustitiam pretij, et per iure succursum, ff. de iure dotum, ubi glossa in verbo, circūuentus, & glossa verbo, Praestet in l. si res, §. 1. dicto titulo, quae est communis recepta secundum Albericum in l. 6. C. soluto matrimonio, Imol. in cap. cum dilecti de de emptione & venditione num. 16. ubi Burgos num. 48. & Anton. Gom. in l. 5. Tauri num. 44. Costa in l. cum tale, §. si quis arbitrium, ff. de conditio. & demonstratio. num. 26. Pitellum in l. 1. C. de rescindenda venditione 1. par. cap. 1. num. 12. cum sequentibus, Meneses in d. l. 1. C. de rescindenda venditione, num. 20. Gomez de Leon in centuria sua cap. 5. num. 5. & est text. in l. 16. tit. 1. par. 4. ubi Gregor. Lop. tenet Martienc. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopilat. gloss. 8. num. 20. & 21. Estque notandum in praxi, quod hoc remedium non praestabitur tempore ordinario quatuor annorum, sed durat semper, **1629** et habetur in d. l. 16. tit. 1. par. 4. & defendit Mexia ad legem Tolera 1. part. in responsione ad sextum & octauum fundamentum num. fin. 6. ceterum, quod intelligo durare usque ad 30. annos tantum, additque Azuned. in l. 1. tit. 11. lib. 5. Recopil. num. fin. quod contra Ecclesiam laedentem alium ultra dimidiam datur remedium etiam lapsis quatuor annis, **1630** et ex opinione ipsius Mexiae in taxa ianuis conclusionem 5. nu. 2. & cum

regulariter si constituto procuratore generaliter ad omnia, non potest facere ea, quae requirunt speciale mandatum, et per te 21. in cap. qui ad agendum de procuratoribus lib. 6. cum concordantibus, inuenitur in hac materia vnum speciale priuilegium, quod quando constituitur procurator generaliter ad omnia excepto ad vnum casum, in quo requiritur speciale mandatum, censetur constitutus ad omnia alia, quae requirunt speciale mandatum, et secundum Lapum in dicto cap. qui ad agendum de procurato. lib. 6. ubi Doctores in §. 1. & Alex. in l. fin. ff. quod quisque iuris, & Dec. in cap. consultationibus per illum tex. de officio delegari, & in c. cum dilecta de confirmatione vili, vel iniuril. nu. 3. ad fin. Sed cum confirmatio facta simpliciter non videatur approbare, nec confirmare actum nec priuilegium nullum, et per tex. in cap. ex parte de constitutio. cap. dudum de decimis, ubi Scribentes, & confirmatio ex certa scientia dispensatio dicatur, et secundum Bald. in c. cum super in principio de causa possessionis & proprietate.

EST Scitu dignum, vtum verum, confirmamus, simpliciter & absolute à Principe prolarum importet certam scientiam. In qua questione dicunt importare certam scientiam Ioan. Andre. in cap. penultimo de confirmatione vili, vel iniuril. ubi Butrius, Cardinal. & Imol. & Abb. in cap. examinata ad fin. eodem tit. Sed contrarium defendit Decius in rubrica de confirmatione vili, vel iniuril. num. 6. & in d. c. examinata num.

num. 5. ubi optimas rationes concludentes inuenies: qui Decius in cap. venerabilis dicto. tit. 2. num. 1. agit, quando presumatur Principem facere confirmationem ex certa scientia, & in cap. sua nobis eodem titulo, numer. 7. ex plurimorum opinione resoluit, quod etiam confirmatio facta ex certa scientia non confirmat privilegium, nec actum in preiudicium tertii. ¹⁶³⁶ Addo etiam, verum concessio Pontificis facta spurio, ut ordines possit consequi, trahatur ad sacros ordines. ¹⁶³⁷ In quo teneas, quod talis concessio ad sacros ordines non trahatur, nisi Pontifex dicat, concedo, ut talis spurio possit ad omnes ordines promoueri, ita tradit Othienf. in cap. literas de filiis presbyterorum secutus Tancredum, Gostedum; & Innocentium; tenet Speculator in re. de regulis iuris, §. postremo, vers. Quid si dispensatum est, & Rebuff. in praxi benefic. tit. de dispensatione super defectu natalium, num. 47. quod limita cum Abbate in dicto cap. licet, tit. 6. nisi spurio esset ad minores ordines ante Pontificis concessionem prouectus. Ex quo sequitur, quod licet Pontifex spurio concedat, quod ad omnes ordines prouehi possit, talis concessio & dispensatio non extenditur ad beneficia ¹⁶³⁸ consequenda, ita tradunt Doctores relati ab Azotio in 2. par. institutionum moralium lib. 6. cap. 3. vers. Quinto queritur, ubi cum Ioan. Andrea, & Abbate in dicto cap. literas num. 6. tenet, quod ille, qui fuit degradatus, & ab ordinibus deiectus, & ad eas restituitur, non censetur ad

ad beneficia restitutus. ¹⁶³⁹ Additurque etiam, quod quando Pontifex spurium habilitat ad beneficia consequenda, non videtur habilem facere ad dignitates consequendas, ¹⁶⁴⁰ ita secundum Panormitan. in cap. literas de filiis presbyterorum, & Rebuff. in praxi benefic. 2. par. de dispensatione super defectu natalium, num. 52. sicuti dispensatus ad dignitates Ecclesiasticas non censetur dispensatus ad dignitates maiores & principales, quales sunt in Ecclesia cathedrali maiores post Pontificalem, & in ecclesia collegiali dignitas omnium maxima: ¹⁶⁴¹ & dignitas Episcopalis, ita tradunt Archidiacon Ioan. Andre. Domin. & Anton. in cap. 1. de filiis presbyterorum in 6. Rebuff. in praxi benefic. 2. par. de dispensatione super defectu natal. num. 86. & Azorius ubi supra versicul. Octauo queritur, circa quod agit Felinus in cap. postulasti de scriptis num. 2.

V N V M In praxi admodum ^{Quer. 288} notabile, hoc est, quod si aliquis spurcius est incestuosus, adulterinus; vel ex sacrilegio natus, tenetur hos defectus Pontifici exprimere: & non sufficit, quod generatim fateatur, se esse illegitimum, vel spurium, alias irrita est dispensatio, ¹⁶⁴² ita quod deducitur etiam ex text. in dicto cap. postulasti de rescriptis, ubi probatur, quod si aliquid in gratia impetratione silentio praetermittatur, quod si exprimeretur, difficilem redderet ipsam gratiam, ita ut Princeps eam denegaret, aut difficilius concederet, irrita est ipsa gratia, vi potest licetis subceptiis impetrata. ¹⁶⁴³ Queritur etiam

etiam quid agendum, quando contraria tibi inuicem fuerint privilegia, & quomodo interpretari debeant, de quo inuenies glossam & Panormitanum in cap. 1. de rescriptis num. 14. Adde etiam vnum in praxi quotidianum, pro quo multo-
 1644 rices sententiam obtinui favorabilem, videlicet, quod in generali reuocatione legatorum, non continentur legatum alimentorum, nec vestimenta-
 rum, et in iuxta text. in l. liberis. §. posthumis, ff. de alimentis legat. vbi optima glossa verbo, non videri, &

ita tenet Martica de coniectur. vltim. voluntatis libr. 2. tit. 2. num. 3. & Serdus in eodem tractatu tit. 8. à num. 5. & tit. 9. quæst. 15. à num. 9. & Lara de alimentis in §. virum, nu. 26. & Iosephus Ludouicus in communibus conclusionibus conclusionem 24. versiculo, Declara sexto, Mascardus de probationibus vol. 3. conclusionem 1265. num. 39. & nouissime Cauallus in practica quæstionibus communes contra communes, in 3. tomo quæstio. 779. numer. 233.

FINIS.

De optimo maximo laus & gloria, qui est benedictus in sæcula.

INDEX

INDEX COPIO- SISSIMVS RERVM OM- nium, sententiarumque insignium, quæ in hoc tractatu de priuilegiis explicatione continentur; in ordinem Alpha- beticum congestus.

A

ACCVSATIVVS De-
notat perfectionem actus,
num. 1142.

Aktor & reus quando eodẽ
priuilegio nituntur, potior est con-
ditio actoris, num. 1237.

Actiones actiue & passiue trans-
eunt contra illos, quibus vniuersa bo-
na donantur, tanquam si verè hære-
des fuissent, num. 1196.

Actus legitimus & consummatus quã-
do requiritur, non sufficit esse in-
ferri, num. 262.

Actus, qui semel perfectus est, non
resoluitur ratione impotentie & in-
habilitatis, numer. 526. ubi limi-
tatio.

Actio realis competit minoribus, se-
corum bona immobilia sine exacta
solemnitate vendantur, numer.
630.

Actio iniuriarum post litem conte-
statam, & post appellationem ac-
toris transiit ad heredes, & non
perditur quantum ad bona & con-

demnationem pecuniariam, num.
1340.

Actio descendens à lege, vel statuto,
debet esse perpetua, num. 1340.

Actus mera liberalitatis excludit iuris
necessitatem, num. 1388.

Administratiõnem habens coniuncta
persona potest debitum exigere, &
recipere, num. 770.

Admissus semel tanquam bonus & dig-
nus, non poterit postea reprobari,
num. 436.

Advocatus si fuit prædium datum ob
causarum patrocinium, si ignorans
postea appareat, poterit ei tolli, nu-
mer. 456.

Affirmans se esseobilem, & vireu-
te præstantiorem & proximiorẽ,
licet sit femina, in casu successionis,
habet suam intencionem fundatam,
numer. 427. & limitatur numer.
433.

Agricola negans se talem esse, cre ditore
ignorante, non potestur priuilegio
sibi concessõ, num. 1003.

Agricolis priuilegium, ne incarceration-
etur pro debito civili non inter concessum
recensetur, num. 201.

Agricola

Index Alphabeticus.

Agricultorum, de quo in numer. 201.
utrum extendatur ad debita pro-
terea, ubi aliqua limitaciones, &
consentur, num. 202.

Agens ex legis beneficio debet pro-
bare qualitatem in ea contentam,
num. 261.

Alimentari debent pauperes, in quo-
rum favorem sententia lata est in
causa dotis, licet ab ea appellatio in-
terponatur, num. 860.

Alimenta pceda & praestanda sunt
in domicilio praestare debentis, num.
861.

Alienatio bonorum Ecclesie, vel mo-
nastrij, verum valcat sine forma
& solemnitate a lege requisita,
quando est Ecclesie, vel monaste-
rio utilis, num. 1119.

Alienatio utilis Ecclesie & mona-
sterio, quae absq; solemnitate non va-
let, poterit postea ratificari, numer.
1120.

Alimentorum legatam, siue fiat
pauperi, siue diviti, semper conti-
net favorem alimentorum, num.
1368.

Alimenta sane eroganda illi, cu-
ius bona sequestrantur, numer.
1560.

Alimentorum nomine etiam me-
dicinae comprehenduntur, numer.
71.

Alimenta utrum spiritus, & illegi-
timis praestanda sint iuxta con-
gruam sustentationem, an iuxta
dignitatem & qualitatem recipien-
ti, num. 1514.

Alimentorum favor extenditur ad re-
lictum pro anima vel anniversario,
nam. 1369.

Alimentum dicta ex aliquo pradio su-
ministrata, verum pradium relictum
in proprietate censetur, num. 157.

Alternationis prohibitio facta simpli-
citer a testatore, & siue causa,
alienationem impedire non solet,
& dicitur nudum preceptum, &
consilium, quod successores non
astringit, num. 1572.

Aliud pro alio invito creditore solui
non potest, num. 204.

Aliquid facile fieri non posse, & non
posse fieri, aequiparatur in iure,
num. 214.

Antona Garcia privilegium can-
onum extenditur ad gabellarum
excusacionem, & non ad offi-
cia nobilibus concessa, numer.
218.

Angeli doctrina ponderatur, numer.
1323.

Animus redeundi ad civitatem pra-
sumitur, quando vxor, filij, pa-
teris, fratres, vel consan-
guinei relinquuntur in ea ad mu-
nera, & omnia sabunda, numer.
39.

Animas redeundi ad civitatem pra-
sumitur, & consideratur quoad
residentiam habitationis per in-
terpositionem famulorum, numer.
38.

Animus & voluntas ex facto, vel
non facto probatur, num. 712.

Angeli opinio tenentis, quod succes-
sori non poterunt explicare statu-
ta predecessorum, refellitur, num.
689.

Annexi & connexi idem est iudicium,
etiam si annexum sit maioris va-
loris, num. 751.

Appro-

Index Alphabeticus.

Approbata si fuerit impectatio obtenta ob falsam causam, possunt impectantes eam contradicere, quando agitur de anima iudi in, num. 1163.
Approbatus semel, vel sufficiens ad aliquid actum, & causam, potest postea reprobari deficiente approbationis qualitate, num. 453.
Appellatio est defensio, num. 744.
Appellatio vtrum possit tolli à Principe per privilegium, vel rescriptum, num. 749.
Arma appositā in rebus maioratui vtrū accrescant maioratui, num. 842.
Attagatse qui tenentur, sufficit habeant bona in aliquo loco eiusdem provincie, num. 215.
Argumentum à simili non habet locum, quando sequitur iurium correctionem, num. 154.
Argumentum à simili non tollit claram dispositionem, nec valet data aliqua dissimilitudine, num. 555.
Argumentum à simili, vel ab eadem ratione, fallax est, num. 518.
Ascribens se scriptura veluti testis assistens, vtrum praeiudicium sibi pariet de contentis in ea, ubi optima resolutio, & distinctio, num. 105.
Auctoritas disponentis semper excepta censetur in qualibet generali dispositione, num. 1340.
Aequae diopinio modificatur, num. 218.

B

Bartoli opinio interpretatur, num. 12.
Basimentorum nomine quid comprehendatur? num. 71.
Basim di, & naturales tantum sub hoc

verbo, generis, non comprehenduntur, num. 124.
Beneficium Principi est latissimè interpretandum, num. 244.
Beatitudo quadam inesse dicitur in donatione, num. 6.
Bigamus, nec irregulares non dicitur ille, qui matrimonium contrahit cum eo, quam antea corruperat, numero 1223.
Bobadilla refellitur, num. 386.
Bobadilla taxatur in quadam sua distinctione, num. 1421.
Bona, de labrança, y criança, acquisita in uno loco exempto, si in alio etiam exempto vendantur, in quo etiam vendens habet vicinitatem, non erunt à solutione gabella libera, num. 47.
Bona patrimonialia clericorum non gaudent privilegio concessio ecclesiarum bonis, n. 240 & 374 in fine.
Bona patrimonialia, ad quibus titulum fuit aliquis ordinatus, gaudent privilegio honorum ecclesiasticorum, num. 241 & 376.
Bona data filio in titulum patrimonij ad ordines consequendos, vtrum conferantur, num. 242.
Bona beneficiorum sunt ecclesiastica, & spiritualia, num. 244.
Bona à clerico possessa sua, & libera à servitute irritum, & gabella praesumuntur, num. 264.
Bona patrimonialia clericorum gaudent privilegio clericorum in casibus tantum à iure expressis, num. 374.
Bona civitatis, & republicae non habent privilegium bonorum fiscalium nisi in casibus à iure expressis, num. 383.

X Bona

Index Alphabeticus.

Bona futura non veniant in confiscatione bonorum, num. 389. & 1564.
Bona immobilia minorum nisi magna interueniente causa vendi non possunt, num. 624. & num. 1744.
Bona constanti matrimonio quesita cōmunicantur, num. 885.
Bona habens in loco libero & franco, si ea vendit tradenda in alio loco franco, nullam solutur gabellam tenetur, num. 1087.
Bona non dicuntur nisi deducto ere alie no, num. 1295...
Bona reipublice, & bona fiscalia in multis casibus equiparantur in priuilegijs, num. 384.
Bona futura, & postea acquisita veniunt in obligatione, num. 1568.

C

Capellania vtrum comprehendatur in bulla, vel rescripto Principis Pontificis faciente mentionem de beneficio ecclesiastico, num. 246.
Capellania vtrum dicatur beneficium ecclesiasticum, & bona capellanie dicantur ecclesiastica & spiritualia, vel temporalia & profana, ubi distinctio, num. 247.
Cassaneus increpatur, & adiura ab eo adducta respondentur, nu. 503.
Casus omissus à noua dispositione intelligitur secundum ius antiquum, num. 337.
Casus contingent prater ordinationem testatoris non comprehenditur in dispositione, etiam si in eo esset maior ratio disponendi, num. 792.
Casus verus & fictus quando equiparantur in iuri, dispositum in vno habet locum, & verificatur in alio, num. 824.
Castro concesso à Principe censeantur cōcesse munitiones, & cetera armorum preparamenta apposita pro castri defensione, num. 841.
Casus omissus à lege noua intelligendus est secundum legem antiquam, n. 880.
Causa impetracionis quando est conditionalis, non valet dispensatio, quāuis casus dicatur impulsus, n. 1161.
Causa immunitatis, vel priuilegijs pendente vtrum facienda sit gabella solutio, num. 75. ubi bona distinctio.
Causa cōmissa à concilio ciuitatis, vel Principe, ratione rescripti, vel priuilegijs alicui ex decurionibus, vtrum possit ab eo prosegui, si causa nondum finita desinit esse decurio, num. 510.
Causa cōmissa canonico per sedē Apostolicam si post rescriptum, vel literarum receptionem desinat esse canonicus, poterit ab eo prosegui, & ratio redditur, num. 511.
Causa, quæ ex promisso vel prefatione sumitur, presumitur, & dicitur finalis, num. 637.
Causa concedendi gratiam, vel priuilegium, vtrum debeat esse vera, finalis, & impulsua: & vtrum deficiente dicta causa corruat priuilegium, num. 711.
Causa si committatur certo die terminanda, per lapsum diei spirat iurisdictio, nisi de partium cōsensu prorogatur, num. 869.
Causa noua superueniens tollit priuilegium, num. 900.
Causa finalis & causa impulsua quæ datur in priuilegijs: & adposita causas

Index Alphabeticus.

- vitiet privilegium, vel rescriptum, num. 1015.
- Causa quando conditionaliter ponitur in supplicat, licet Principi dicat, etiā ob alias causas concedo, vitietur per obreptionem concessio, & nulla est ipso iure, num. 1104.
- Causa si posita sint in privilegio, non sufficit una illarum, si ambe causa apponantur, una ut ratio, altera ut ratio rationis, nam tunc utraque requisitus una, num. 1104.
- Causa una si apponatur in privilegio ut maior propositio, altera ut minor, una falsa corruit argumentum & privilegium, quod intellige ut ibidem, num. 1105.
- Causa una si exprimitur in privilegio, vel lege, & altera posita non considerari, cessat expressa cessabit dispositio, licet alia militari videatur, num. 1106.
- Causa due lucrative non possunt in eadem persona concurrere, & ibi dicta regule interpretatio, num. 111.
- Censum imponens & eius hares, & ultimi possessor rei acensuata semper ad solationem redditus tenentur, & cognatus ad recognoscendum, num. 1113.
- Cessante consanguinitate, que fuit causa transferendi tutelam, cessat ipsa tutela, num. 1119.
- Ceci à monachis personalibus, & à gabella immunes sunt, & hoc privilegium poterunt tutelare coram iudice Ecclesiastico, num. 1121.
- Cecientes, miserabiles personas annuerantur, num. 1122.
- Ceci, qui diuini polleat, contraclationem habent, non sunt immunes à
- numeribus patrimonialibus, nec à collectis & gabella, num. 1126.
- Certa scientia Principi habet vna clausula derogatoria, num. 1114.
- Certa scientia Principis in promotione vel beneficio conferendo, potest per testes probari, num. 1131.
- Cessionarius & fideiussor, cui à creditore sunt actiones cessæ, gaudet omni privilegio pælationis, quod cedens habebat, num. 1134.
- Cessionarius, qui succedit in causam vi due, vel minoris, vel pauperis, & aliorum habentium privilegium conueniendi aduersarium in curia Regia, utin possit cedenti iure uti, & quid in casu diverso, quando non privilegiatus cedit privilegiato, numer. 1192. & 1194.
- Cessionarius non admittitur ad retractum iure sanguinis, cum sit personalissimum, num. 1195.
- Cessionarius admittitur in retractu conuentionali, num. 1196.
- Cessio bonorum, & exceptione quis conueniatur in plus quā facere potest, admittitur in via executiva, num. 1138.
- Cessio honorum, & ne quis continetur in plus quā facere potest, admittitur in reuendicatione, & ibi conuentionis & conciliatio, num. 1149.
- Characteris diuini, & baptismi cāquā inhereant animæ, non reiterantur, nec perditus eius virtus, num. 1192.
- Ciuitas proprie loquendo de iure communi & paritarum est, que maris & subusibus continetur, num. 1155.
- Ciuitatis concilium potest immunitati concedere remunerationis gratia, num. 1197.
- Ciuitatis concilium potest donationem

Index Alphabeticus.

- concedere remunerationis causa, n.*
308. ubi limitatio:
Citatio partis necessaria est in delata-
tione privilegiorum, num. 580.
Citatio requiritur in utroquoque ne-
gotio, ubi versatur alicui præjudi-
cium, num. 581.
Citatio non est necessaria in his, qua
dependent à mera voluntate, nu.
585.
Certa scientia requiritur in Principe,
& Pontifice ad hoc, ut sic dispensa-
tum cum incapaci, num. 728.
Civitas si destruitur cum spe repara-
tionis, durant eius privilegia, secus
è cunctis & ibi quid in turri destru-
cta, & altere concessa: num. 701.
Civitas vel Ecclesia, qua destruitur
authoritate superioris, utrum per-
dat nomen, num. 729.
Civium appellatione comprehenduntur
etiam ciues ex privilegio, num. 826.
Citari debet pars, quotiescūq; Princeps
concedit privilegium cum his, qua
recipiunt causa cognitionē, vel par-
tem multum ledunt, num. 903.
Civitatis Sagiensis appellatione conti-
netur diœcesis Sagiensis, num. 936.
Civitatis appellatione non continetur
territorium, num. 937.
Civitas civibus illustratur, & amplia-
tur, num. 947.
Civitate interdicta singuli interdicti
cessantur, num. 1130.
Civitas si aliquod impetraverit privi-
legium pro se, & locis ipsius territo-
rij, non teneantur loca territorij con-
tribuire pro expensis impetrationis,
num. 1272.
Civitas potest petere adificatum in
publico, num. 1281.
Cessante causa non cessat effectus iam
consummatus, licet perueniamus
ad eam, à quo forte causa nō sum-
pfit exordium, num. 1548.
Clausula, qua ad executionem contra
actus apponuntur, non solent eius sub-
stantiam mutare, num. 143.
Clausula de non revocando censetur ap-
posita magis de stylo tabellionum,
quàm de contrahentium consensu,
num. 144.
Clausula, non obstante nō est neces-
saria in dispositione, quam Princeps
appellat privilegium, vel suo signat
sigillo privilegiorum, num. 613.
Clausula finalis, & impulsiva, qua di-
catur in privilegio, num. 656.
Clausula, non obstante, quando re-
quiratur, & quomodo sit accipien-
da. Et clausula, certa scientia, mo-
tu proprio, de plenitudine potestatis,
tollens omnes defectus, & alia
clausula, quid importent, num. 659.
& num. 725.
Clausula, ex certa scientia, & motu
proprio, intelligitur in privilegio
vel rescripto geminato, num. 710.
Clausula testamenti, vel dispositio-
nis excludens Episcopum ab execu-
tione causa pia non valet; numer.
716.
Clausula, ex certa scientia, vel motu
proprio, vel literis non obstantib-
us, & clausula, supplens omnes
defectus, & plenitudine pote-
statis, quid importent, num. 725.
Clausula quando habetur pro finali in
dispositione, si deficiat, est obrep-
titia, & nulla ipso facto, numer.
2160.
Clausula appposita in principio, vel
in

Index Alphabeticus.

- in medio dispositionis, vel privilegij confectum repetita, & posita in fine, vel in alio capitulo, refertur ad precedentia, num. 129.
- Clausula, non obstantibus privilegijs in contrarium facientibus, quorum, tenores de verbo ad verbum haberi volumus tanquam expressos, verum sufficit ad tollenda privilegia habita clausulam derogatoriam ad privilegia futura, numer. 328.
- Clausula posita in una, vel diversis dispositionibus, quomodo intelligatur, num. 1344.
- Clausula appositae in principio legis, vel dispositionis cesset ut repetita in omnibus capitulis sequentibus, numer. 1349.
- Clausula, quae ad executionem contractus apponuntur, non solent eius substantiam mutare, num. 143.
- Causa sic committatur alicui constituto in dignitate, qui post datam exceptionem literarum dignitatem resignavit, virum ille, an alius, in quem resignavit, posset causam persequi, & decidere, num. 1125.
- Causa cognitio quando est annexa in privilegij, vel gratij, videlicet, si ita est, dispensetis, statum declarationi facta à commissario causa cognita, num. 1156.
- Clerici Ecclesiae, vel monasteria, quae habent regalia privilegia super redditibus Regij, non poterunt convenire collectores ante Ecclesiastico iudice, num. 1721.
- Clericus etiam cum iuramento non poterit privilegium fori renuntiare, nec privilegium sibi concessum, per cap. si quis suadente, num. 127.
- Clericorum bona verum gaudeant privilegio clericorum tam quoad exceptionem, quam quoad privilegium fori, num. 373.
- Clericus non poterit facere donationem sua concubina, num. 806.
- Clerici, & milites possunt facere donationem concubinae ob beneficentia, ut ibidem, num. 809.
- Clericus pro solutione tributi impositi superre, quae ad eum devenit, potest coram iudice laico conveniri, num. 907. & 10101.
- Clerici vel Ecclesia non tenentur solvere gabellam, vel collectas, vel alia onera similia de suis praedijs, num. 959.
- Clericus, qui confessus est, se esse laicum, verum sibi praevideat in suo clericali, vel privilegio fori, n. 998.
- Clericus negotiator perdit privilegium fori, num. 1074.
- Clericus & alius mercator privilegiatus ratione fori, conveniendus, & super rebus mercantia coram iudice seculari mercatorum, excepta clerici persona, num. 1086.
- Clerici ante omnem humanam legem à iure diutino in his, quae Ecclesiastica sunt, à potestate seculari eximuntur, num. 1007.
- Clerici negotiatores erunt conveniendi pro solutione gabellae apud iudicem saecularem capiti pignorum, num. 1068.
- Clerici, quando sunt negotiatores, & negotijs saecularibus se immiscens, sunt per eis Principi & Imperatori subiecti, num. 1072.
- Clericus assumens administrationem

Index Alphabeticus.

- & officium laicorum coram saecula
 ri iudice conueniuntur, num. 1073.
- Clericus depositus, & postea restitutus,
 non restituitur in beneficio aliter
 collato, numer. 1154.
- Clericorum coniugatorum priuile-
 gium non amittit ille, qui contrahit
 matrimonium cum ea, quam antea
 corruerat, num. 1122.
- Clericus, Ecclesia, monasterium, vel
 alia Ecclesiastica persona, quan-
 do aedificat in alieno solo, & opus
 nouum fabricat, etiam si aedificium
 esset religiosum, poterit demoliri per
 mandatum iudicis secularis, num.
 279.
- Clericus habens bona communia cum
 fratre laico, utrum ea possit defen-
 dere à collectis, & gabelle, & alijs
 oneribus ratione sui priuilegij cleri-
 catus, num. 1376.
- Clericus & laicus si habent ius patro-
 natus, pars clerici attrahit ad se par-
 tem laici, num. 1351.
- Clericus dicens se esse laicum, & frau-
 dulenter Regiae gabellas conducit,
 utrum perdat fori priuilegium, &
 à laico iudice conueniatur, numer.
 377.
- Clericus spoliam laicum sua possessione
 poterit à iudice laico spoliari, resti-
 tuendo laicum in sua possessione, ut
 ibidem, num. 1178.
- Concessio Pontificis facta spurio, ut or-
 dines possit consequi, utrum trahat-
 ur ad sacros ordines, num. 1638.
- Concessio Pontificis facta spurio ad om-
 nes ordines non extenditur ad be-
 neficia, numer. 1638.
- Concessione in generali non rueniant
 ea, quae uerisimiliter non conceden-
 ventur specialiter, num. 275.
- Concessio territorij alicui facta non ex-
 tendit ad illud, quod antea erat
 concessum vicinis, num. 573.
- Concessio si fiat à Rege de aliquacumque
 re, cum terminis & aquis, talis con-
 cessio & priuilegium restringitur
 ad solam iurisdictionem, & non
 ad concessionem terminorum ipsius
 ciuitatis, num. 572.
- Concessio simplex in odiosis & onerosa
 primum actum tantum respicit,
 num. 1024.
- Concessio gratia non vitatur, quando
 aliquis Princeps concessisset gra-
 tiam causa impulsu a, quae cum dif-
 ficilem redderet ad concedendum
 non expressa, num. 1157.
- Concessio Principis, vel priuilegium de
 aliqua praebenda cathedrali Eccle-
 siae, quomodo intelligatur sine pra-
 iudicio Principis vel Pontificis, nu-
 1218.
- Consiliarij Regij ob titulum concessionem
 nobiles fiunt, & exempti à tributo
 tum solutione, num. 298.
- Concilium ciuitatis non potest immu-
 nitatem aliquam concedere, num.
 306.
- Conditionem sufficit semel adimple-
 tam fuisse, num. 439.
- In conditionibus semper attendimus
 existentiam principum, nec de suc-
 cessu curamus, num. 440.
- Conditionem sufficit semel aduis-
 se, licet non maneat, numer. 145.
 & numer. 450.
- Condemnatio ad restitutionem rei cum
 fructibus, quae compensatio admit-
 tatur, num. 633.
- Condicio si adsit in priuilegio, debet
 ad

Index Alphabeticus.

- ad unguem observari, numer. 669.
- Conductus non potest intervertere possessionem domini sui, num. 77.
- Conductor domus potest in tribus casibus à domo expelli ante locationem finitam, num. 1215.
- Conductor, cui pro affectuatione rei locatae fuerit ipsa res hypothecata specialiter, utrum possit ante tempus expelli in dictis tribus casibus, num. 1216.
- Conductor domus utrum in casu legis ad eam, C. locati, possit ante tempus expelli, si intervenit pactum expressum de non expellendo, numer. 1217.
- Confessio de recepto facta à procuratore, tutore, vel administratore deficiente vera numeratione, non valet in prejudicium partis, secundum communem, num. 580.
- Confessio de recepto facta ab execute-re, receptore, & susceptore regaliū reddituum valet, licet non constet de vera numeratione, & eius apocha credatur, num. 590.
- Conducta res, vel in emphyteusim recepta, praefertur filij conductoris in meliorationibus alijs extraneis, num. 477.
- Confessus se centum debere, subintelligitur, & ideo etiam promitto; num. 591.
- Confessio facta à factore, procuratore, vel negotiatore de magna summa recepta virtute mandati cum exceptione expensarum, & salarii sibi debiti, utrum habeat executionem paratam, num. 593.
- Confessio habet executionem paratā, sicut sententia, num. 994.
- Confessio facta in iudicio actionem & obligationem parit, etsi causa non fiat declaratio, num. 595.
- Confessio incidenti facta ad alium finem non multum nocet, num. 597.
- Confessio facta in iudicio sine stipulatione, vel verbo, Promitto, vel debeo, executioni mandabitur de iure Regio, num. 589.
- Confiscatus universi boni, seu universa hereditate, ius patronatus confiscatur, & in fiscum transit, ut ibidem, num. 816.
- Confiscata universa hereditate non transit ad fiscum ius sepulchrorum specialis privilegio, num. 817.
- Coniectura non habet precisam regulam, num. 1254.
- Coniuncta persona solutionem recipere non potest, num. 769.
- Coniuncta persona dicitur de iure minori usque ad quartum gradum, num. 771.
- Coniuncta persona multa specialia referuntur, num. 773.
- Coniuncta persona potest sine licentia in iudicio agere cum ratihabitione, vel ratificatione, num. 774.
- Coniuncta persona proprie dicitur procurator, num. 775.
- Coniunctis sunt interdicta ea, quae requirunt speciale mandatum, n. 776.
- Concessum alicui ratione certae qualitatis ei non tollitur, licet illa qualitas postea cessaverit, num. 1530.
- Conditionem semel adfuisse, sufficit; licet non permaneat, & quomodo hoc hac regula intelligatur, num. 1540.
- Collecta frimponatur alicui emendati, videantur etiam villis & casis illius civitatis imposita, num. 1554.

Index Alphabeticus.

- Conditio nuptiarum ad futuras nuptias extenditur**, num. 1600.
Conditio privilegij censetur perpetua, & non temporalis, ex ipsa virtute & natura privilegij, num. 1607.
Coniuncti, qui admissum iure accrescendiratione tacite voluntatis testatoris preferunt substituto expressè nominato, num. 1158.
Communicare rura possunt terminos, montes & pascua alterius civitatis, qui sunt incolae in alia civitate, num. 292.
Communicatio montium, & pascuorum non datur sine Regia licentia, quia est species alienationis, num. 293.
Communio pascuorum & terminorum non potest praescribi, quamvis populi per longissimi temporis spatium in communione persistant, numer. 295.
Communio pascuorum usque adversa loca fieri potest per conventionem, quia tunc non dicitur alienatio, sed bona societas, num. 297.
Compensatio in quibus casibus non admittitur, num. 409.
Compensatio non admittitur contra mulierem dotem repesentem, num. 410.
Compensatio non admittitur contra fiscum & rem publicam, num. 411.
Consuetudo tollens privilegium dignitatis non valet, num. 509.
Consuetudines rationabiles, & privata locorum statuta non censentur tollere Rex, vel Pontifex in suis privilegiis vel scriptis, num. 1054.
Consideranda non sunt, quae evenire possunt, nisi sit certa & infallibilia, nec mutatur qualitas legis ex eo, quod contingere possit, numer. 1083.
Consuetudinem quando derogat lex vel privilegium, utrum futuram deroget, num. 1117.
Consuetudo omnis, licet à lege, vel consuetudine excludatur, nunquam censetur immemoriali exclasa, na. 1118.
Communio & concessio facit, quod habens rem communem cum privilegiato, fruatur eius privilegio, num. 1139.
Communicatio bonorum lucrativum constante matrimonio habet locum in matrimonio putativo, numer. 1199.
Copula habita etiam per dispensationem in matrimonio sic committatur, facit dispensationem nullam ex causa obreptionis & subreptionis, num. 1171.
Consuetudo praeiuncta, vel futura, utrum videatur derogata à Principe, qui concedit privilegium, habens illud observari, non obstantibus contraria consuetudine, & ibi limitatio, num. 1227.
Consiliarii civitatum instar habentur decuriones, & idem habet privilegium, & non poterunt torqueri, num. 1410.
Consules civitatum nostri temporis habent privilegium, ut torqueri non possint, num. 1412.
Contractus vim nullam habent sine utriusque partis praesentia, na. 137.
Coniunctus de mendacio induplo condemnatur, num. 999.
Contractus, quando ex sui natura est

Index Alphabeticus.

renocabilis, clausula accessoria in eo posita censetur esse renocabilis, num. 142.

Contribuere tenetur in expensis ille, cuius negotium vtiliter gestum est, etiamsi effectum non habuerit, num. 1274.

Confirmatio facta simpliciter non videtur approbare, nec confirmare actum nec privilegium nullum, num. 1633.

Confirmatio ex certa scientia non confirmat privilegium nec actum in prauidicium tertij, num. 1636.

Confirmatio ex certa scientia dispositio dicitur, num. 1634.

Constitutio quantumcumque correctoria, per quam res ad ius commune reditur, fauorabilis iudicari debet, num. 1571.

Correctores et officiales consistoriales verum subsistente causa vrgentis carissima, vel pestis, possint constituitur immunitatem deferentibus vidualia, numer. 87, quia sequentibus.

Continentia causa diuidi non potest, etiam ex beneficio prerogatiue, numer. 961.

Creditor non potest propria auctoritate occupare bona debitoris, sine iudicis mandato, num. 380.

Creditor potest propria auctoritate occupare bona debitoris vacantia, et derelicta pro sui iuris conseruatione, num. 381.

Creditor, qui habet privilegium pignoris, vel hypotheca, vel fideiussorem pro suo debito, non prauidicatur, quando debitor bonis cedit, vel quando ei sit remissio à

maiori parte creditorum, quia habet recursum contra hypothecas et fideiussorem, num. 731.

Creditor habens fideiussorem, pignus, vel hypothecam pro suo debito, compellitur stare, dilationi concessa à maiori parte creditorum, numer. 736.

Creditor potest consequi debitum suum super bonis emphyteuticis ecclesie, ratione vtilis domini, num. 968.

Creditor secundus habet ius offerendi debitum priori et antiquiori creditori, ut sibi ius cedatur, num. 1596.

Creditor secundus utram habeat ius offerendi mulieri creditrici antiquiori agenti pro sua dote contra maritum constante matrimonio, quando vergit ad inopiam, et quid quando agit pro sua dote soluta matrimonio, num. 1597.

Creditor habens plures obligatos potest ab una eorum solutionem recipere sine prauidicio exigendae circa alios, num. 1613.

Creditor per quamquamque solutionem interrumpit praescriptionem, et renouat suam obligationem, numer. 1616.

Creditor interrumpit praescriptionem, quotiescumque debitum exigit à suo debitore, num. 1620.

Creditor, qui redditum sui census exigit, retinet dominium et possessionem rei acensuatae, et non currit contra eum praescriptio, lucet ei hypothecata à tertio possideatur, numer. 1621.

Dammari

Index Alphabeticus.

D

- Dammum refarcire tenetur Princeps in casu, quo privilegium cum damno sibi concedere possit, num. 120.*
- Dammum nec interesse, nec excessus iussu pretij consideratur, cum pretium à lege est taxatum, à quo non potest, excedi: quod intellige ut ibidem, num. 217.*
- Datum alimni tanquàm bono, non tollitur, licet illa qualitas postea cessaverit, num. 438.*
- Datum in titulum patrimonij ad ordines consequendos dicitur beneficium Ecclesiasticum, num. 243.*
- Debitum exactum ab uno creditore utrum ab alio repeti possit, num. 1568.*
- Debitum personale non potest repeti ab alio creditore, num. 1510.*
- Debitum fiscale hypothecarium, & privilegium potest repeti ab alio creditore privilegiato, licet ante fuerit alio creditori non privilegiato solutum, num. 1511.*
- Debitor tritici, utrum satisfaciatur soluendo estimationem taxatam in tempore caritatis, in quo triticum non invenitur nisi pro immodico pretio, num. 203. cum seqq.*
- Debitor tritici non satisfaciatur, nisi soluendo estimationem, quando pluri valet à tempore mora, numer. 205.*
- Debitor tritici, vel certa quantitat, utrum excusetur à mora, si triticum non invenitur, vel pretium nitens augeatur, ubi optima resolutio, num. 206.*
- Debitor rei si ex casu praestari non potest, estimatio debetur, numer. 207.*
- Debitor Regionum tributorum gaudet immunitate Ecclesiastica de iure canonico, num. 914.*
- Debitor, qui non potest conveniri in plus quàm facere potest ratione privilegij, eo non potitur, si creditor est pauper, & eadem egestate laborat, num. 1236.*
- Deberi non potest nisi illud, quod exigi potest, num. 592.*
- Decima venia soluenda Deo de bonis capellanis, & de bonis, datis in titulum patrimonij ad ordines consequendos, num. 248.*
- Decimandi ius spirituale est, nec regulariter laicis potest competere, num. 251.*
- Decima ipsa, & fructus decimarum, potest laicis competere ex privilegio Pontificii, num. 252.*
- Decimarum immunitas ex Pontificii privilegio potest laicis competere, num. 253.*
- Decimarum fructus possunt vendi, permutari, in dotem dari, & obligari, & veniunt in iudicio familiaris erei scunda, num. 254.*
- Decimarum ex fructu utrum galacta debeatur, quando fructus venduntur, num. 255.*
- Decima laicis concessa dicuntur beneficia patrimonialia, numer. 256.*
- Decima laicis concessa iudicantur ad instar bonorum Ecclesiasticorum, num. 297.*
- Decimarum fructus est quid temporale, & vendi, & locari potest, & post*

Index Alphabeticus.

- venditionem* nondicitur res Eccle-
siastica fructus decimalis, & per
dit nomen & privilegium, n. 764.
- Decima* si non soluitur de aliquibus a-
gris privilegij causa, quando colum-
tur & seminantur, soluetur de his
agris incultis, qui noviter ad cultu-
ram redeuntur, numer. 1042.
- Dicimas* si quis percipiat privilegij
causa, si non debentur de novis alibus,
num. 1043.
- Decuriones*, qui pro sua civitate in
Curia Regia assistant alicui ne-
gociationi, non poterunt incurre-
rari, nec detineri pro debito civi-
tatis, intra tempora sue negocia-
tionis, & habent privilegium re-
vocandi domum, numer. 701.
- Declarans* nil ponit, nec facit de novo
num. 379.
- Delegatus*, vel commissarius, quamvis
dicat causam impetratiois esse pro-
batam, nil operatur ad tollendam
nullitatem, quia provenit ex falsa
causa, nec eius assertioni standum
est, num. 1176.
- Degradatus* si restituatur, non debet
iterum ordinari, num. 1284.
- Defensio* non potest tolli à Principe,
cùm sit de iure naturali, numer.
745.
- Decuriones*, Regiores, & tabelliones,
& alij officiales consistoriales, v-
trum ratione officij exemptionem
habeant à collectis, & Regis red-
ditibus, num. 267.
- Derechos reales*, si in privilegio con-
tineantur, quid de hoc iudicetur,
num. 120.
- Depositarius*, vel sequester, non po-
test compelli ad reddendas omnes
fructus rei deposita, vel seque-
strata: sed in primis citari debet ad
rationes reddendas, ut rationibus
redditis reliqua restituantur, num.
600.
- Declarare*, seu interpretari poterit
Princeps privilegia sui prædecesso-
ris, num. 698.
- Depositarius*, vel sequester, expensas de
ducere potest, num. 601.
- Deportatus* non perdit per deportatio-
nem facultatem eligendi, numer.
674.
- Decretum* iudicis circa bonorum mo-
bilium minorum venditionem, re-
quisitis necessariis non preceden-
tibus, invalidum est, & à mino-
ribus poterit retractari, numer.
631.
- Derogare* non presumitur Rex, quod
lege statutum est, num. 797.
- Decretum* est stricti iuris, & eius ver-
ba debent ad vnguem, & specificè
observari, num. 985.
- Depositus* ab aliqua congregatione, si
postea a gratia vel privilegio res-
tituatur, non restituitur in pristinum
statum in præiudicium tertij, num.
1146.
- Determinare* contra expressè nomina-
tum, & in eius præiudicium, est ince-
ta determinatio, num. 1253.
- Deportatus*, si aliqua bona post senten-
tiam acquisierit, pertinet ad filium,
& non ad suum heredem, nu. 1566.
- Degradatus*, & postea ad ordines re-
stitutus, non censetur restitutus ad
beneficia, num. 1639.
- Derogatio* generalis omnium privile-
giorum non derogat ea, quæ inserta
sunt in corpore iuris, num. 328.

Diſſus

Index Alphabeticus.

- Dictio**, Alius, est repetitio similium, num. 189.
- Dictio taxativa** etiam in materia non lata non excludit casus habentes eā de ratione, num. 528.
- Dictio**, Et, ponitur inter diuersa, num. 1031.
- Dictio**, Et, diuersificat genus ab specie, num. 1031.
- Dictio**, iurē, hoc amplius, & cō amplius, posita in qualibet clausula significat comprehensionem eiusdem qualitatis conditionis relata, num. 1269.
- Differentia multa** sunt inter matrimonium verum, & putatiu, & privilegia concessa matrimonio vero aliquando non competunt putatiuo, num. 1124.
- Dies ultimi initium** in omni spatio à lege statuto instar putatur esse totius & ultimi diei, num. 500.
- Dies perfectus** & impletus dicitur ultimam horam attingens, etiam si tota exacta non fuerit, 499.
- Dies ultima renuntiationis** utrum debeat esse perfectus, vel impletus, vel sufficiat, aliquam illius partem attingere, num. 497. cum seqq.
- Dies quinque modis** annumerantur in iure, num. 489.
- Dies renuntiationis** utrum tota, vel de momento ad momentu annumeretur? & quid in termino, num. 491. cum sequentibus.
- Dignitas superueniens** soluit, & tollit vinculum obligationis precedentis, num. 1109.
- Differentia inter** priuilegium, & beneficium & rescriptum adhibetur, per remissionem, num. 83.
- Dilatium priuilegium** non impedit cursum reddituum, & usurarum, nec pensiones domus, num. 993.
- Dilatio debitoris** curram petenda sit apud laicum, vel ecclesiasticum in dicem cōtra creditores si ex illis aliquis fuerit clericus, num. 949.
- Dictis**, benigne, & dictis, de equitate, aequiparantur, & idem significant in iure, num. 1601.
- Dilatio quinquēnalis** concessa in fauorem debitorum limitatur, quando creditor pro se habet contractum in ramentum, num. 1516.
- Dispositio testatoris** longius & plenius interpretatur, num. 1599.
- Dispositio generalis** restringitur ex ratione particulari, num. 277.
- Dispositio non deficit**, etiam si postea deficiat qualitas, ob quam aliquis fuit institutus vel vocatus, num. 442.
- Dispositio principalis** correctoria, licet ratio dederit in ea extensioni locum, si alia ratio legis scripta contradicit, non poterit seruari, quando expressa dispositione nō derogatur, num. 559.
- Dispensare non videtur** Papa super aetate promouendo minorem ad beneficium eius aetatis ignorans effectum, seu si etus aetatis fuisset certus, num. 729.
- Dispensare videtur** Princeps de incapacitate conferens beneficium vel gratiam incapaci ex certa scientia, num. 726.
- Dispositio per verba** quantumcumque precisa, & vniuersalia, recipit congruam interpretationem, numer. 699.

Index Alphabeticus.

Dividere loca & terminos Principiliter, num. 138.

Divisioni facta interfocii eligit, qui habet domum contiguam domui, quæ venit dividenda, & quid ratione contractus uxoris & mariti, num. 406.

Distinua præstatio facta causa præ ratione elemosynæ ex mera liberalitate, utrum præstantem obliget in futurum, num. 1587.

Districte utres elemosynæ vtrum licet possint inter pauperes cōsanguineos & extraneos distribui? numer. 652.

Dispositionibus in odiosis, & omnes continentibus, appellatione filiorum non continentur nepotes, nec ad eos extenditur dispositio ex vi comprehensivæ seu interpretativæ, numer. 1501.

Dispensatio est quid odiosum, & stricte interpretatiōis recipit. num. 1112.

Dispensatio est de genere prohibitorio, & non intelligitur, nisi exprimat. & iuri communi contrariatur, num. 1112.

Dispensatio tam à Principe, quam à Romano Pontifice facta, semper veniendi in agenda, num. 1113.

Distributionis quotidiana, etiam studentibus Theologiam, & his, qui sunt in fructu Episcopi, non datur, num. 1014.

Dispensatio est stricti iuris, numer. 1114.

Dispensatio facta ad unum effectum, vel in uno defectu, ad alium non extenditur, num. 1115.

Dispensatio, quando extensionem re-

tipit, aliquot casus recensentur ad limitationem regule generalis, num. 1116.

Dispensatio facta & obventa cum falsa causa, valet, & tenet, si postea Papa confirmaverit, num. 1155.

Dispensatione, & in qualibet gratia, semper præsumendum est, Principi fuisse motum ex causa expressa, num. 1162.

Dispensans nunquam censetur gradare quemquam duplici præstationis, num. 1393.

Dispositio in viro disponens, utrum habeat locum in uxore, & è coniugis fornum, 1430.

Distribuenti elemosynam vel relictū inter nobiles aliquid possidentes, licet ratum in foro conscientie, numer. 1319.

Doctores & advocati possunt renuntiare privilegio sibi à iure concessum, num. 128.

Doctor semel approbatus ex causa potest iterum reprobari, num. 455.

Doctores & Licentiatum, & medicos nostri temporis parati ad prælium, & destinati aliquo presidio, pro eius defensione, & cōmendatores quatuor ordinum, non possunt donare concubina, num. 802.

Doctor non comprehenditur sub statuto mandantis, quod quilibet pro debito iurisdictionis capiat, non obstant quocunque privilegio, numer. 1233.

Doctor licet sit minor viginti quinque annorum, non restituitur in integrum, num. 1373.

Domus resecta alia domus dicitur, & qui resecti, novam opus faciunt, quando fundi-

Index Alphabeticus.

- funditus domus destructa fuit, numer. 735.*
- Domus si destruaturs cum spe reparationis, durat rei habitus, licet non actus; sed si destruaturs sine spe reparationis, desinit esse. 760.*
- Dominus census poterit peculiari privilegio ad rem censui hypothecam durnire, nulla facta contra debitorum principalem excussione, num. 514.*
- Dominium utile, quod habet emphyteuta Ecclesia, non dicitur Ecclesiasticum, sed profanum, & civile. num. 976.*
- Domus nomine semper comprehenditur familia, & privilegium concessum domui extenditur ad familiam, numer. 326.*
- Dominii temporales, quibus privilegium cum suis iuribus, & iurisdiclio à Principe sunt concessa, utrum renovationem in suis, & privatis fundis prohibere possint, num. 1045.*
- Dominus alicuius servi non tenetur pro debito servi antea facto, num. 1320.*
- Donatione facta presenti, ius, & dominium transiit statim ante acceptationem, num. 134.*
- Donatione facta absenti, nec ius nec dominium transfertur ante acceptationem donatarij, num. 135.*
- Donatio causa mortis non tenet ante donatarij absentis acceptationem, num. 136.*
- Donatio in absentem facta etiã in casu sui prius, & privilegiatis actione, nec possessionem ante acceptationem non transfert, num. 138.*
- Donatio absenti facta ante acceptationem ius non transfert, etiam hodie stã*
- se l. 2. titul. 16. libr. 5. Recopilatio. secundum magis communem, num. 139.*
- Donatio absenti facta poterit ante acceptationem donatarij revocari, etiã si pactum de non revocando appositum sit, num. 141.*
- Domo destructa, vel castello edificatio per privilegium Principis, utrum sit privilegium destructum, & eius dispositio cessaverit, 712. cum seqq. & maxime num. 759.*
- Donatio facta ante ingressum religionis, vel renuntiatio legitimam, utrum valrat, num. 544.*
- Donationem facere potest volens ad religionem transire facere, & maioratum instigare, num. 546.*
- Donatio, & munificencia facta à laico concubina valet, num. 805.*
- Donatio facta concubina clerici valet, si concubina est iam emendata, & concubinatus cessaverit, eadem de muliere, & alijs privilegiatis, numer. 811.*
- Donatio facta concubina clerici in casu prohibito applicatur fisco saculari, num. 812.*
- Donatio causa dotis excedens summam legalem sine insinuatione valet, & idem in donatione propter nuptias, & in donatione facta Ecclesia civitati, vel pio loco, num. 853.*
- Dominii temporales poterant ex causa iusta, & ad tempus; & non in perpetuum renovationem prohiberi, num. 1407.*
- Donatio facta filio clerico valet, & virtute predictæ donationis poterit bona donata à collectis, & impossibilitatibus liberare dictus clericus; sed*

Index Alphabeticus.

*fed in tali donatione fraus praefumi-
tur, num. 1378.*

*Dos pro delicto uxoris confifcatur, tam
in proprietate, quam in ufufructu,
num. 1298.*

*Dos utrum habeat privilegium con-
vencuendi tertios poffeffores non dif-
cuffo principali debitore, numer.
415.*

*Dos debet folui de meliori re duobus
rebus tantum exantibus, numero
404.*

*Dos testibus probata praefcitur credi-
toribus, posterioribus habentibus hy-
pothecam expreffam per publicum
instrumentum, num. 360.*

*Dos debet folui de me diatribus bonis
arbitrio iudicis aestimandis, nisi
aliud in obligatione continetur,
num 403.*

*Dos foluta mulieri propter inopiam ma-
riti ei non aufertur: licet pofttea
maritus vergat ad pinguiore fortun-
nam, num. 1551.*

*Dotes causa potest clericus, vel miles
dare, vel relinquere bona fua con-
cubinae, num. 1585.*

*Doctus femper praeferris debet in bene-
ficijs, & praebendis, num 1505.*

*Dotis privilegium non praefumitur à
Principe derogatum unico verbo,
num. 274.*

*Dotis debitum non comprehenditur in
privilegio mcratorio, vel dilato-
rio, num. 281.*

*Dotis fauore fit interpretatio in ambi-
guis, num. 283.*

*Dotis privilegia recenfentur per remis-
fione m, num. 350.*

*Dotis causa non folam ad primas nup-
tias, fed ad ultteriores determinata*

videtur, num. 1397.

*Duobus dotibus concurrentibus, praef-
ertur prima dos, nisi in bonis, qua
manifeste apparent ex fecunda,
num. 365.*

*Duo fi contendant super praefan-
tiam virtutis, vel nobilitatis, am-
bo nobilitatu & virtuti praefum-
ptionem profe habent aequaliter, un-
utr. 419.*

*Duo fi reperiantur in eodem gradu
proximitatis, in fucceffione maio-
ratus utique admittitur, numer.
1174.*

*Duobus concurrentibus in pari gradu
fucceffie qui fe nobilitore & maiori
virtute praednam probaverit, & fi
ambo aequaliter probaverint: fucce-
dant ambo de aequitate iuris, ium,
460.*

*Duo fi nafcantur ex eodem patre, nec
conftet, quis fit proximus, ambo con-
currunt, num. 1175.*

E

*Ecclefia nomine includitur omnis pius
locus, num. 571.*

*Ecclefia communis est ab impofitioni-
bus fardidis, & ibi qua dicantur ma-
nera fardida, num. 274.*

*Ecclefia debitores non poffunt conveniri
in plus quam facere poffunt, num,
1232.*

*Ecclefiaftica a persona, ut clericus, mo-
nachus, & monasterium, occupans
terminos conceffiles, pratas, vel de-
heffas publicas expoliant remp-
blicam, amittit fori privilegium,
& quoad refstitutionem mali
aliati*

Index Alphabeticus.

- ablati conveniri, *possit coram iudice seculari remedium, & forma legis Toleti*, num. 1277.
- Effectum ad finem iura tantum volunt, & requirunt*, num. 1122.
- Electi, qui fuerunt ad maiora officia, honores, & dignitates, non possunt inuiti ad minora officia eligi*, num. 462.
- Electio in vim facultatis non tollitur, etiam si interueniat honoris, & bonorum, & status mutatio*, nu. 575.
- Electio, & presentatio alicuius facta à patrono est inefficax absq; approbatione Episcopi*, num. 711.
- Emens fructum ad creditum pretio, quo valuerit in mense Martii, non tenetur ad summam immoderatam, si veniat insolita carissima*, nam. 210.
- Emptor fiscalis pro re à fisco emptam in iudicio conuictus potest causam trahere ad iudices fiscales*, num. 1524.
- Emphyteusis, si est concessa pro se, & quos nominauerit, transit nominatione ad heredes illius, qui in vita sua non nominauit, & Titio nominato censentur etiam heredes nominati*, num. 622.
- Emphyteuta clericorum, & ecclesiarum, utrum immunes sint à gabelarum, & collectarum, & similiarum iurium solutionem*, num. 970.
- Emphyteuta fisci gaudet immunitate concessa fisco* num. 971.
- Emphyteuta fisci, & principis immunes sunt à solutione muncium sordidarum*, num. 973.
- Emphyteuta semper subijcti onera realia*, num. 975.
- Ætas, quando pro forma requiritur, est secunda*, num. 1143.
- Ætas, quando perfecta requiritur, intelligitur de ætate 25. annorum, numero 1144.*
- Episcopo licet conferre beneficium in amicum alterius Episcopi cum iniectione mentali, quod alter Episcopus per gratificationem, & remunerationem conferat beneficium in amicum primi Episcopi*, num. 1276.
- Exactor regalium tributorum probate tentur qualitatem bonorum non exemptorum, si à clerico possideantur*, num. 261.
- Extentio utrum possit fieri in bonis dotalibus datis marito astimatis de petitione creditorum ratione doli, si antea contracti à predecessore mulieris obligati ratione parentis, & instrumenti*, num. 1293.
- Excusor super gratia datus à Romano Pontifice non spirat morte Pontifici concedenti*, num. 1081.
- Excommunicantur petentes, & iudicantes observari consuetudinem inductam contra libertatem, & immunitatem ecclesie*, nu. 1099.
- Executivum se medium, competens contra rem acensuatam competere etiam contra bona obligata per generalem obligationem, licet à Titio possideantur dicta bona, qui habuerit causam derivatam à principali debitore, etiam per longam successionem*, numero 1624.
- Executio ut locum habeat ratione infirmitatis, oportet, quod conficiens dicat se debere, quod intelligitur infra*, num. 196. et sequentibus.
- Exempla pulchra donationum, & largitatum recensentur*, num. 7.

Exemptio

Index Alphabeticus.

Exemptio facta à Rege de portagijs
& solutione gabella intelligitur iā-
tū facta in locis ipsi Regi subiectis,
non verò in locis dominorum infe-
riorum. num. 39.

Exemptionem si Rex concesserit alicui
de ciuitate cum eo conuenta. & en-
cabeçada, salis consentio & exem-
ptio sibi, & non alijs de ciuitate no-
cebit, num. 91.

Exemptus & priuilegiatus ab onere
tutela, vel habens priuilegium ite-
rabile & successibile, non perdit il-
lud vincto acta, & ibi quid requi-
ratur ad hoc vt perdat, nu. 103.

Exemptio concessa circa bona, qua aliquis
habuerit in sua domo tempore mor-
tis, vtrum comprehendat bona, qua
aliquis secum ad villam portauerit,
ibiq; mortem obierit, num. 1562.

Exemptus à solutione gabella pro vsu
suo, vtrum censatur exemptus pro
sua familia, & vsu eius, n. 1586.

Exemptio à solutione collectarū de rebus
sui alicui concessa intelligitur, & ex-
tenditur ad res postea quasitas, n. 117.

Exempti à solutione gabella tenentur iu-
re ad petitionē conductorum gabel-
larum ad vitandas fraudes, n. 123.

Exemptiones conseruantur in ciuitate
denovo reedificata, num. 395.

Exemplari quomodo possit priuilegiū,
& alia scriptura, num. 740.

Exēplo alicuius priuilegiij, vel rescrip-
ti, quomodo auctoritas datur, n. 741.

Exēplo exēpli alicuius scriptura, quo-
modo credatur, num. 742.

Exemptus, ne conueniatur coram ot-
dinario alicuius loci, si delinquit in
aliquo loco territorij, non est exem-
ptus, num. 940.

Exhibere tenentur suum priuilegiū om-
nes, qui illud allegant, nu. 312.

Exilij pena est duplicatio temporis
tantum, n. 1315.

Exilij sententia lata contra delinquen-
tem tali pena adiecta, quod si non
seruauerit tempus exilij, condem-
natio intelligatur facta ad trir-
mes, erit nulla, & poterit retractari
ratione excessus, etiamsi à reo con-
demnato praestitus sit concessus;
num. 1357.

Expofui quomodo & quādo admittan-
tur ad honores, & plurima de mate-
ria, nu. 1442. cum sequentibus.

Exemptus à iurisdictione ordinaria non
potest in iudicem ordinatum con-
sentire, n. 983.

Expedi, vt populi habitatores abun-
dant, proptereaue pasena publica
& priuilegiū conceduntur, n. 34.

Explicatio priuilegiij ad Principem
tantum spectat, & quomodo intel-
ligatur, n. 635.

Extensio fit in odioso, quando tracta-
tur de fauore animae, nu. 423.

Expofitae virgines, seu puella, trū cen-
prehendantur in priuilegio, vel lo-
gatiū intensionem faciente de virgi-
nibus, vel paelis naturalibus, vel
ciuibz alicuius ciuitatis, n. 1501.

Extensio non fit in penis, qua ipso iure
inferuntur, num. 540.

Extensio non fit à tutela ad substitui-
tionem, & natura extensionis est,
vt casus, ad quē fit extensio, sit eius-
dem qualitatis, n. 538. & 560.

Extensio ad hoc vt fiat in parialibus;
eportet, esse in omnibus equiparatis
nem, num. 539.

Extensio in materia fauorabili non fit

Y. ab

Index Alphabeticus.

ab eo, in quo maior ratio urget, nu.

341.

Extensio ad hoc ut fiat in penalis,
oportet ut in omnibus nulla possit
interuenire differentia, sed aequi-
paratio, num. 361.

Extensio comprehensiva preest fieri in
privilegio & rescripto, licet non fiat
extensiva interpretatio, num. 363.

F

Facultas concessa Episcopis circa ele-
ctionē, & nominationem præbenda
penitentiaria est intelligenda de pe-
nitentiaria, quæ non vacauerit in
mensibus Pontificii, & Consulari
Tridentinum interpretatur, n. 1219.

Facultas absoluedi à quibusvis causis
& censuris, irregularitate & suspē-
sione ab occulto delicto prouenitit
excepta irregularitate à voluntario
homicidio orta, & exceptis alijs ad
forum contentiosum deductis Epif-
copo conceditur, & ampliatur, ibi-
dem, num. 3015.

Facultas Regia comprehendit omnia,
quæ consequuntur ex actu administra-
tione, ad quem dirigitur, num. 989.

Facultas Regia concessa ad antecede-
ntia cōplectitur consequentia, n. 990.

Facultas Regia strictam & nō longā
interpretationem recipit, n. 987.

Facultas omnis aliquid faciendi conse-
tur personales, num. 791.

Facultas concessa hominibus alicuius
civitatis, ut possint ligna seindere
in aliquo nemore, extenditur ad ci-
ues de nouo inhabitantes, n. 782.

Facultas eligendi extenditur ad hære-

des illius, ad quæ electio pertinebat,
num. 687.

Facilius amittitur, quod speciali iure
indultum est, num. 517.

Falsum privilegium fabricanti quæpe
naplestat, num. 819.

Falsi pena coercetur quis nec clericus,
nec miles, nec notarius est, nec do-
ctor, & gerit se prout tali, num. 1002.

Factum nihil videtur, quando aliquid
superest agendum, num. 1133.

Falsa causa expressio non tollitur etiā
per matum proprium, num. 1163.

Familia appellatione qui comprehen-
duntur, & ibi de privilegio concef-

so, alieui & familia, num. 148.

Falsa moneta, cuius non comprehen-
ditur in concessione, vel privilegio

habente omnium causarum exami-

naliū cognitionem, num. 315.

Famuli & mercenarij, qui commorā-
tur in seruitio ciuium habitantium

in ciuitatibus liberis, & exemptis à

solutione gabella, cursum prædicto

privilegio potiri possunt, num. 8.

Famulus mercenarius habitans in ciui-
tate cum aliquo eius, dicitur vic-

inus illius ciuitatis, num. 9.

Famuli potuntur dominorum privile-
gio, num. 11.

Familiarēs potestatum sunt ciues loci
& ciuitatis, in qua domini officium

exercent, & eorum privilegio gau-

dent, num. 11.

Famuli, qui obnoxij sunt oneribus
ciuitatis, oppidati, seu vicini illius

ciuitatis dicuntur, nu. 14.

Famulus verum posuit esse testem in tes-
tamento nuncupatorio, in quo testet

vicini requiruntur, num. 15.

Famulum habens in ciuitate dicitur
propriè

Index Alphabeticus.

- proprie civitatem habitare, & non
sumulum, num. 16.
- Famuli plerumque non recipiuntur ad
incolatum, nec ad civilitatem, nec
populi munera subeant, num. 17.
- Famuli plerumque, & maxime hisce
temporibus, domino non serviunt
animo remanendi in civitate, num.
18.
- Famulus tunc poterit potiri civitatis pri-
vilegio tanquam civis iuxta veterem
opinionem, si in eo concurrant, quae
iure & consuetudine sunt necessa-
ria, ad haec, ut loci alicuius sit vi-
cinius, & necessaria explicantur,
num. 19.
- Famuli, nisi fuerint civis, & alia civi-
litate necessaria in eis concurrant,
non admittuntur in testes in testame-
to nuncupativo: & opinio Gregor.
Lop. refellitur, num. 23.
- Femina nupta est in potestate viri,
& non patris, num. 166.
- Femina nupta ratione nobilitatis non
excusat maritum ignobilem, n. 164.
- Femina non succedit nisi per interpre-
tationem, masculis non extantibus,
num. 424.
- Femina sua natura sunt debiliores, &
frigidiores, & sexum a minorem
quasi lasunem naturalem & detri-
mentum esse, putandum est, teste
Aristotele, num. 534.
- Femininum genus comprehenditur in
privilegio, vel rescripto, licet in mas-
culino sit concessum, num. 618.
- Femina simulans se virum cum viri
veste ad decipiendum creditorem,
cum quo contrahit, Velleiani pri-
vilegio non innuitur, num. 1006.
- Fideiussores & consocii non prae-
suntur privilegij concessis conducto-
ribus Regiarum gabellarum tan-
tum, num. 323.
- Fideiussor non gaudet beneficio cessionis
honorum principalis debitoris, n. 734.
- Fideiussorem promittit: quem fideius-
sorem dare teneatur, num. 914.
- Fideiussorem dare ex toto Regno suffi-
cit in causa gabellarum, n. 917.
- Fideiussor minoris retinet privilegio
minoris, quando contra eum compe-
tit recursus, num. 920.
- Fideiussor agricultorum non potitur pri-
vilegio concessio agricultoribus, scilicet
ne pro debito carceretur, n. 1077.
- Fideiussores clericorum non possuntur
privilegijs coherere ipsi clericis, scilicet
ut ne conveniantur in plus quam face-
re possunt, & circa forum, num. 1075.
- Fideiussor laici, qui cum eo se obligavit,
invisibiliter secularique se submit-
tit, ab ea liberatur, si ille laicus, pro
quo fideiussit, clericus factus fue-
rit, num. 10. & 101.
- Fideiussor nobilis datus in condemna-
tione descendens ex delicto, vtrum
carcerari possit, num. 1423.
- Fideiussores censentur vni cum princi-
palibus condemnati, num. 1415.
- Fideiussor plebeius, qui pro nobili in-
tercedit, non potitur privilegio nobi-
litate, num. 1420.
- Filiorum appellatione in favorabilibus
veniunt nepotes, secus in odiosis,
num. 114.
- Filiis si expresse fuerint vocati in dis-
positione hominis, vel in exemptio-
ne, privilegij, non veniunt nepo-
tes, secus in beneficijs Principum, &
in primogenijs, num. 115.
- Filius naturalis, bastardus, spurius, &
adip-

Index Alphabeticus.

- adoptionis non comprehenditur in hoc nomine familia, num. 110.*
- Filia nupta ius agnationis non amittit, num. 185.*
- Filij grauiori afficiuntur iniuria matris secundo nubente, num. 122.*
- Filio hærede instituto facta substitutione, Si sine filiis decesserit, virum verificetur substitutio, si religiosus fiat, & professus, vel expectanda sit mors naturalis, ubi distinctio, num. 780.*
- Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto sunt legitimi, & in maiestate succedunt, & preferuntur filiis ex legitimo matrimonio procreatis, eosq. excludunt, & etiam substitutum, num. 1192.*
- Filius familias, qui fraudulenter se esse sui iuris facit, non innuitur Macedoniani privilegio, nu. 1007.*
- Filius bastardus & agnatus quando concurrant in transactione, quis illorum preferatur, num. 1186.*
- Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto, utrum possintur privilegijs concessis filiis natis ex legitimo matrimonio, & part affirmatiua obligatur, num. 1193.*
- Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto etiam ex parte vnius ex contrahentibus tantum, vere & proprie legitimi sunt, nu. 1191.*
- Filij nati ex matrimonio putatio bona fide contracto consequuntur omnes effectus, dignitates, & honores, spiritualia, temporalia, feuda emphyteutica, fidei commissa, successiones ab intestato, & ex testamento patentium & consanguineorum, quæ competunt filiis legitimis, nu. 1196.*
- Filius natus post factum testamentum, & à matre non visileuitus, habetur pro inflieto, num. 1255.*
- Filius familias redditor patris, etiam pro dote matris, non praefertur ceteris redditibus, quando pater bonis cessit, num. 1559.*
- Fiscus praefertur habentibus easdem hypothecas anteriores, num. 371.*
- Fisci privilegia multa recedunt, n. 388.*
- Fiscus habet privilegium, quod potest debita petere contra tertios possessores, non excusso principali debitore, nu. 412. & num. 813.*
- Fiscus habens rem communem cum alio potest eam in totum obligare peculiari privilegio, num. 1243.*
- Fiscus non censetur privilegiatus nisi in casibus à iure expressis, & indubijs contra fiseum iudicatur favore iuris communis, num. 1330.*
- Fiscalis causa venit in generali statuato, nisi reperiatur speciale privilegium, per quod excimatur, n. 1331.*
- Fiscus semper excipitur in omnibus privilegijs, & immunitatibus, n. 1336.*
- Fiscus poterit rei vindicare rem impenam ex sua pecunia per susceptorem, & thesaurarium, num. 1384.*
- Forma legis, sit. 19. lib. 9. Recop. circa oblationem del quarto, poterit suppleri, & adimpleri intrasit pora in dicta lege assignata, num. 1361.*
- Forma dat esse rei, & mutata forma substantiali dicitur res diuersa, num. 1056.*
- Fiscus à sententia contra se lata tanquam priuatus appellare debet, n. 634.*
- Fiscus, si fueris legitimè defensus, & amisset instrumentum, & iuriam ad se pertinentium pro-*

Index Alphabeticus.

productione, quomodo succurratur, & quomodo privato in dicto casu, num. 639.

Fiscus utrum excludat virum & uxorem à privilegio concessio per authenticā presente, C. unde vir & uxor, deficientibus heredibus ascendentibus & descendantibus, n. 879.

Fiscus usq; ad quem gradum admittatur deficientibus heredibus descendantibus & ascendentibus, n. 878.

Fieri non posse dicitur, quod commodum fieri non potest, num. 215.

Frater socium non potest convenire fratrem socium, nisi in quantum facere potest, num. 416.

Fraus quomodo probari, & presumi possit, num. 1379.

Fratres nati ex eadem matre expunibiles & illicito coitu virum vicissim inter se succedant, & an succedat fiscus, num. 1581.

Fructus si aliquo privilegio à Principe concedantur, intelligendum est, non deberi nisi deductis expensis, etiam si privilegium cōtineas omnes fructus, qui colliguntur, & extende ad rescripta, num. 1211.

Fructus proprie dicuntur deductis impensis gratia ipsorum factis, n. 1110.

Funeris impensa omnibus creditoribus & debitis praesertur, n. 418.

G

Gabellas soluitur Regi nostro in recognitionem subiectionis & superioritatis, & universali domini, à qua nec consuetudo, nec praescriptio excusat, num. 73.

Gabella Regiarum venias solvenda de vocatione bonorum capellanie, & daturū ad ordinem suscipiendos n. 249

Gabella regulariter non debet ratio ne contrahitur, sed ratione rei vendita traditionis, num. 63.

Generali in concessione absolvendi à quibusvis peccatis, & furis & parricidis, non contrahitur absolutio, vel dispensatio ab irregularitate, n. 1014.

Generalis sermo qui sequitur, non refertur ita, ut excludat ea, de quibus generaliter est provisum, n. 1335.

Gratia quando impetratur, si aliquid silentio pratermittatur, quod si exprimitur, difficile redderet ipsam gratiā irrita esse dispensatio, ut pote literis subreptitijs impetrata, n. 1643.

Gratia super sortis concessa non operatur quoad interesse, num. 238.

Gratia facta duobus in dēta Ecclesia, alteri sub conditione, & alteri pure, & pendente conditione fiat provisio secundo, si praesentur in praesentia primo impetranti, licet postea adimpleatur conditio, num. 1150.

Gratia, vel privilegium si concedatur alicui sub conditione, & alteri pure, habeatur etiam, num. 1434.

Grauat ut praestare rem alienam satisfacit solvendo aestimationem, si dominus eam non vendat, vel pro ea immodicum pretium petat, num. 210.

Grauat à Principe, vel à testamento per testamentum, vel privilegium, quod post se eligat consanguineum, non videtur grauat, ad electionem proximioris, sed potest eligere remotiorem, dummodo sit ex consanguineis, num. 335.

Gubernator qui admittit afflorem, vel

Index Alphabeticus.

collatéraletem patens esse sapientem,
poterit eum, si contrariū appareat,
expellere, licet habeat ius acquisitū
ratione publica utilitatis, nu. 454.

H

*Habens aliquod ius temporali iure, si
aliquod ius acquirat in illa re, illud
acquisitum perpetuū durat, n. 1538.*
*Habitator alicuius loci propriè dicitur,
qui cum familia ibi habitat focum
faciens, & alia, quæ incole facere
consueverunt, num. 29.*

*Habitare dicitur, qui per alium habi-
tat, licet non sit præsens, dummodò
ille suam habeat familiam, nu. 36.*

*Habitatio per famulos retinetur, &
domini, & non famuli dicuntur ha-
bitare, num. 37.*

*Habitatio cum sit sacra, nunquam præ-
sumitur, num. 58.*

*Hæres si fiat mentio in privilegio,
utrum ad primum restringatur,
num. 235.*

*Hæres, vel alius successor in iure illius,
qui censum imposuit, nunquam præ-
scribit, num. 1622.*

*Hæres gravatus legato certa quantita-
tis quotiā solvendo de aliquo præ-
dico poterit prædium legatario relin-
quere, & compelli ut illud sumere,
num. 804.*

*Hæreticus, qui ipso iure privatur bo-
nis, si aliquo privilegio, vel gratia
restituatur, non restituitur in pristinū
statum in tertij præiudicium,
nec recuperat bona, n. 1147. & 514.*

*Hypotheca anterior testibus probata
utrum præferatur hypothecæ poste-*

*riori contentæ in publica scriptura,
num. 1589.*

*Hypotheca etiam testibus probatur, si-
cet non adsit publicum instrumentum,
num. 1590.*

*Hypotheca tacita competit pro pensio-
ne prædij locati, & fructus sunt pig-
norati & hypothecati pro pensione,
num. 271.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetens præ-
fertur priori etiam tacitæ, n. 353.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetens
nō præfertur priori expressæ, n. 354.*

*Hypotheca expressa prior & anterior
pro dote cōpetens præfertur hypo-
thecæ expressæ posteriori, n. 355.*

*Hypotheca tacita pro dote cōpetens
præfertur expressæ posteriori, n. 356.*

*Hypotheca tacita anterior, ad hoc ut
præferatur expressæ posteriori, debet
contineri in publico instrumento, &
non sufficit testibus probari, n. 359.*

*Hypotheca prima generalis præferatur
secundæ speciali, num. 361.*

*Hypotheca expressa pro dote cōpetens
præfertur creditoribus anterioribus
tacitæ hypothecæ habitibus, n. 364.*

*Hypotheca privilegium ratione dotis
utrum transeat ad creditores, &
adcessionarios, nu. 368.*

*Hypotheca expressa inducitur per obli-
gationem omnium bonorum præsen-
tium & futurorum, n. 470. & n. 1302.*

*Hypotheca tacita competit pro rebus
& debitis fiscalibus contra debitores,
& quolibet eorum, & contra pos-
sessores eorum bonorum pro socio, vel
pro indiviso, num. 372.*

*Homocidæ casuali culpa interueniente
qua pena puniatur, num. 1019.*

Honoribus maioribus sanctis ad mi-

Index Alphabeticus.

nores deui nire non possint, num. 650.
Horreum publicum habet priuilegiū
tacita hypotheſa contra debitorē,
& alia horrei priuilegia recenſen-
tur, num. 379.
Hospitator poteſt retinere bona hospi-
tis emortui pro expēſis factis in ſua
infirmiſſe & ſepultura, nu. 421.
Hospitatus fratres ordinum mendican-
tium utrum gaudeat priuilegijs co-
rum. aum. 575.

I

Idoneus quando requiritur à lege, uel
ſtatuto, cum talis à iure habeatur,
non requiritur probatio idoneitatis,
num. 1500.
Illegitimus eſt irregularis, num. 1050.
Incarcerari non poſſe, ergo nō teneri in
plus quā ſacere poteſt, falſum eſt
argumentum, & uerum eſt, non te-
netur in plus quā ſacere poteſt, ergo
non poterit incarcerationi, num. 1184.
Incertitudo uitiat relictū, & etiā
libertatem, quando non conſtet de
perſona certa, num. 1570.
Incertitudo non uitiat relictū, quando
relinquitur pauperibus, & annuer
ſarij, ratione priuilegiij cauſa pia,
num. 1371.
Incapacitas laicorū iudicū erga eccle-
ſiaſticos, uerum ſit de iure diuino,
an de poſitiuo? ubi diſtinctio & re-
ſolutio, num. 951.
In contractibus appellatione filiorum
non ueniunt filie, num. 423.
In conditionibus ſemper attendimus
exiſtentia principium, nec de ſuecef-
ſuramus, num. 440.

Incola alicuius loci, ubi adeſt, & ubi
matrimonium contrahit, non poteſt
dicti habenti animum transferendi
ad alium locum, num. 42.
Ineptum eſt, regulā non fallere, ſi aequi-
tas uideatur, num. 131.
In dubijs ſemper eligere debemus illam
partē, per quā utriq; parti cōſulatur,
& quæ minus eſt oneroſa, n. 496.
Indulgentia arrendatorum & publi-
canorum in non exigenda gabella
excusationem nullam prabet, nec
domino & Principi nocet, nu. 76.
Induſtria ciſetur electa in operibus ar-
tiſicialibus, & ibi limitatio, n. 128.
Infamia, & inhabilitas patris proſo-
ri, quæ crimen leſa Maiestatis di-
uinae uel humanae commiſit, utrum
tam filijs natū quā natiſcituris no-
ceat, num. 121.
Inferior à Principe nō poteſt priuilegiū
cōcedere in præiudiciū tertij, n. 321.
Infirmiſſati priuilegia plurima recen-
ſentur, num. 840.
Inſinitas eſt uitanda, num. 1392.
Immunitas ſub generalitate conceſſa
nulla ſacta ſpecificatione uerminum
excusatur à muneribus patrimoniali-
bus, num. 463.
Immunitas conceſſa à Principe alicui,
& filijs, & heredibus ſuis extendi
tur ad filios uiuente patre, ſecus
poſt eius mortem, num. 818.
Immunitas conceſſa ſimpliciter intelli-
gitur perpetua, numer. 1609.
Immemoralis poſſeſſio & conſuetudo
habet vim priuilegiij, num. 850.
Immunitate Eccleſiaſtica non gaudet
generaliter illi, qui ratiocinia dare
teneantur de aliqua adminiſtratio-
ne, num. 515.

Index Alphabeticus.

- Immunitas Ecclesiastica* utrum sit de iure diuino, an positivo, & defenditur diuino iure institutam, num. 1030.
- Immunitatem Ecclesiasticam* quilibet renuntiare potest numer. 926. & 138.
- Immunitas Ecclesiastica* principaliter inducitur ad honorem & reuerentiam Dei, & ob proximi pietatem, num. 1039.
- Immunitatis* privilegium secundario extenditur ad personas, quæ ad Ecclesiam confugiunt, num. 1040.
- Impensa funeris* quæ dicatur, numer. 417.
- Impensa funeris* præfertur hypothecis tacitis & expressis, num. 419.
- Impensa funeris* doti præfertur, num. 420.
- Irregularitas* non extenditur ultra casus à iure expressos, num. 1051.
- Instrumentum dotale* de iure antiquo & nouiori mandabitur executioni, si consisterit de dote debita, vel recepta, licet deficiat stipulatio, vel reddendi obligatio, num. 599.
- Instrumenta* reposita apud aliquem utrum sint in fisco succedente reponenda, vel apud fratrem minorem, num. 874.
- Instrumenta* non debent apud infamem reponi, ne illudatur eorum veritas, num. 875.
- In plus quam facere possunt*, illi tantum reperiuntur privilegiati, qui in iure sunt expressi, num. 1188.
- Interiura rei omnia* iura tolluntur, numer. 754.
- Intentio* & anima legum & dispositionum potius consideranda est, quam ipsa verba, num. 697.
- Intellectus absurdus* est fugiendus, numer. 284.
- Ioannes Gutierrez* reprobat, numer. 551.
- Interpretatio iuris* & privilegii gabelarum circa sacrum tunc pertinet ad iudices inferiores, num. 1518.
- Iudices ordinarii inferiores* per incidentiam possunt cognoscere de nobilitate exceptione & possessione ad effectum, ut nobilitas non torquatur, nec pro debito civilis incarcerationi, num. 231.
- Iudex laicus* non potest cognoscere de spiritualibus, nec eius annexis, num. 750.
- Iudex laicus* & non Ecclesiasticus cognoscit circa res decimales, postquam translata sunt in laicum per alienationem, num. 765.
- Iudex executor alius sententiam non poterit praeiudicare debitori, nec ei auferre ius, vel privilegium suum*, num. 876.
- Inquietatio realis* & non verbalis requiritur ad hoc, ut aliquis conquiritur in causa privilegii & nobilitatis, num. 1520.
- Iudex qui aufugit à ratione reddenda in residencia*, non gaudet immunitate Ecclesiæ, num. 921.
- Iudex secularis* incapax ad cognoscendum de clericis & Ecclesiasticis rebus, etiam ex prorogatione & remissionatione partium, num. 950.
- Iudex secularis*, qui cognoscit de causis ecclesiasticis, excommunicatur, & officio priuatur, num. 952.
- Iudex secularis* utrum cognoscat contra Ecclesiasticos de consensu Episcopi, vel Pontificis, num. 253.

Index

Index Alphabeticus.

Iudex in competens fit competens, vel ex prorogatione, vel ex cōventione, vel incidentia, num. 334.

Iudex secularis est incompētens, & in capax contra Ecclesiasticos ex prorogatione vel incidentia, vel alia iusta causa, iuxta aliquorū opinio- nem, num. 355.

Iudex Ecclesiasticus est competens cō- tra laicos per incidentiam & anne- xitatem, & etiam si causa sit profa- na & pœnalis, num. 359.

Iudex secularis poterit cognoscere de facto rei Ecclesiasticæ, num. 359.

Iudex unus tantum ad eundem est, ubi non erit ideitas rationis, sed per- sonarum diversitas, num. 362.

Iudex secularis poterit cognoscere de rebus temporalibus, & merè ciui- libus, & profanis clericorum, num. 365.

Iudex secularis poterit demoliri facie- re, quod fuerit fabricatum, vel adifi- catum in via publica, vel regali, vel in publico & concegiti, licet fuerit adificatum per Ecclesias, vel personas Ecclesiasticas, numer. 1280.

Juramentum utrum transeat ad heredes, & quomodo, num. 1332.

Juramentum quando perpetuet actio- nem, & quomodo, num. 1281.

Iurisdictio non separatur, nec tacitè cō- cessã videtur, quando ob aliquam causam Princeps separat a ciuitate villam sibi, & suæ iurisdictiōni subiectam, ubi optima questio, num. 1309.

Ius habens ad rem per mutationem sta- tus rei perdit actionem, num. 1341.

Ius accusatoribus si pereat pendente iu-

dicio, sequitur absolutio. Et si actor pendente iudicio desinat esse domi- nus, extinguatur ius eius, nu. 1343.

Iurisdictiōnis defectus non admittitur, quando sententia pronuntiata a iu- dice non habente iurisdictiōnem cō- firmata fuerit per iudicem plenam iurisdictiōnem habentem, numer. 1433.

Iudex non tenetur in plus quàm face- re potest, nec incarceratur pro dibi- to ciuili, num. 605.

Iudex poterit explicare expensas, quas eius prædecessor sua sententia taxa- das reseruauerit, & poterit inter- pretari dubiam sui prædecessoris sententiam, num. 691.

Iurisdictio si à Principe concedatur in aliquo castro, vel villa exercenda, si incole augeantur, adificiaque de nouo fiant, non videtur aucta iuris- dictio in Principis, vel tertij præi- dicium; nisi ex tacito ipsius consen- su id perpendatur, num. 707.

Iurisdictiōne habens in aliquibus oppi- dis utrum ratione illius habeat ali- quod ius in pascuis publicis, & utrum agri communes duabus ciuita- tibus possint ab una earum colligi absque alterius consensu, numer. 708.

Iurisdictio delegata non est delegabi- lis, vel prorogabilis de una persona expressa ad alias non expressas in privilegio, vel rescripto, numer. 864.

Iurisdictio delegata extenditur ad ce- sationem personarum non comprehensã in rescripto, & alia annexa, qua citatio annexa videtur in conse- quentiam, num. 866.

Ius

Index Alphabeticus.

Ius quando semel fuit alicui acquisitū ex persona alterius durat, etsi persona illa moriatur, num. 179.
Ius nominandi vel eligendi alium post se utrum transeat ad heredes, si nominatio, vel electio in vita facta non fuerit, num. 681. & 685.
Ius contractus ad heredes nominatos transit, num. 686.
Ius declarandi proprio iure ad heredes vel successores transit, nu. 692.
Ius collectandi seu nouæ gabellæ imponenda non videtur concessum à Principe concedente iurisdictionem, nu. 717.
Ius pænale eedenti competens non trāsit in cessionarium, num. 1203.
Ius quæsitum per prescriptionem difficultus amittitur, quā ius acquisitum per priuilegium, num. 905.
Ius exorbitans extenditur ratione conmixtū, num. 867.

L

Laicus habens bona communia cum clerico etiam fratre tenetur de suis bonis tributum & Regiam gabellā soluere, nec habet exemptionem ratione communionis, num. 261.
Laicus, qui condonauit clericum & ecclesiā coram indice seculari, perdit causam, num. 957.
Laici, quando habent ius indiuiduum & coniectum cum clericis, gaudent priuilegio clericorum sociorū, numer. 1380.
Lana priuilegium si concedatur alicui, utrum comprehendatur lana elaborata, & ad eam vel ad pan-

-nos extendatur, numer. 1055.
Lana legata non comprehenditur ea, quæ est ad formam tela redacta, vel ad alium specialem usum est deputata, num. 1057.
Largitas facit homines famosos & elatos, num. 5.
Legatum rei alienæ quomodo & in quibus casibus valeat, & tenetur, num. 1437. cum seqq.
Legatum relictum ciuibz alienis ciuitatis uidetur datum, & relictum ciuitati, & legatum relictum sacerdoti uidetur ecclesiæ relictum, nu. 568.
Legatum relictum testamento causa dotis non reuocatur per generalem legatorum diminutionem factam in codicillo, num. 816.
Legatum in specie, exinguitur, si illa species in aliam formam fuerit trāsmutata, num. 1058.
Legatum expressum inuocatur per tacitam contrariam voluntatem, nu. 1261.
Legatarij & heredes, qui repudiata hereditate receperunt legatum, tenentur ad debita defuncti proportionata, sicut si verè heredes fuissent, num. 1297.
Legatū si relinquatur alicui consanguineo, sufficit quod sit consanguineus tempore mortis, num. 441.
Legatum alimentorum de sua natura non est reuerabile, num. 1347.
Legati causa regulariter est reiterabilis, & non restringitur ad primā personam, num. 1396.
Legati quātitas multiplicatur ad multiplicationē dierū propter cōstructionē decus legantis & legatarij, n. 1398.

Legat-

Index Alphabeticus.

*Legatum relictum pro virgine marta-
tanda utrum possit retineri à mu-
liere non virgine, licet vulga-
rius pro virgine habeatur, n. 1440.*

*Legatum, vel relictum Petro post
mortem Iohanni utrum sit condi-
tionale, vel purum, & aliquacircà
transmissionem huiusmodi legati,
num. 1610.*

*Legato nūmorum, vel in legato dubio,
quod minimum est debetur, num.
1560.*

*Legato dubio infazorem ecclesia vel
causa pie, quod maius est debetur,
& quod est vitium legatario, num.
1561.*

*Legatus si fuerit servus tali conditione,
ut non vendatur, & quod si alie-
netur, sit liber, utrum consequa-
tur libertatem si venditur, & con-
ditio non adimpleatur, vel illa
conditio transeat ad heredes, ubi
late distinguitur, num. 1573. cum
sequentibus.*

*Leges Regie loquentes de iuribus habi-
tantibus non habent locum in tere
vicino, nisi in ciuitate commoretur,
num. 57.*

*Leges ex causis iustis postea emergen-
tibus mutari debent, num. 901.*

*Leges municipales & ius commune
locum sibi vendicant contra em-
phyteutas, & feudatarios ecclesia
ratione usus domini, num. 977.*

*Legitimatus utrum dicatur de fami-
lia, num. 149.*

*Legitimatus ex Principis rescripto utrū
regulariter gaudeat nobilitate parē
ti nobili, & sit exceptus à contribu-
tione tributorum, & iurium rega-
lium, num. 187.*

*Legitimati ex Principis rescripto nihil
differunt à legitimis, numeri 188. de
quo ut in num. sequenti.*

*Legitimati per rescriptum Principis nō
proprie, sed per fictionem iuris legi-
timi dicuntur, num. 189.*

*Legitimati non succedunt in primoge-
nijs Hispania, num. 190.*

*Legitimati non comprehenduntur ap-
pellatione legitimorum, ubi agitur
de honore & beneficio, nu. 192.*

*Legitimationis rescriptum à Principe
filij naturalibus, incestuosus & spu-
rius concessum, utrum comprhen-
dat nobilitatem & exemptionem
tributorum, num. 199.*

*Legitimatio concessa nato ex soluta &
soluto utrum extendatur ad natū
ex adulterio, num. 1315.*

*Licentia Regia requiritur ad terminō
rum & pascuorum communionem
dissolvendam, num. 296.*

*Legitimationis privilegium à Princi-
pi concessum non includit patrona-
tus successionem, nec incapacitati,
num. 784.*

*Licentia, seu Regia facultas, si conce-
datur ad aliquem actum in ea ex-
pressum, non debet extendi ad aliū,
nec ad similia, vel maiora. Et ni-
hil agitur, si non servatur causa in
decreto expressa, num. 984.*

*Licentia & facultas regia ad obligan-
dum bona maioratus pro restituenda
dote, utrum extendatur ad ce-
sus impositionem super bonis maio-
ratui subiectis, num. 986.*

*Lex quæ admittit viduam ad accu-
sationem mariti mortui, & exor-
bitans & restringenda, numeri
1226.*

Lex

Index Alphabeticus.

Lex generalis noua non comprehendit nec corrigit legem antiquam habentem speciale priuilegium in materia, num. 278.

Lex generaliter loquens non comprehendit causam dotis, quando habet idem priuilegium in materia, num. 279.

Lex penalis & odiosa, quæ regulariter restringitur, fallit fauore reipublicæ, num. 482.

Lex generaliter loquens restringitur ex ratione, quæ præcipue attenditur, numer. 326.

Lex, uel priuilegium, uel rescriptum habent clausulam derogatoriam ad sensum a priuilegio, uel rescripto, nunquam derogatur per contrariam dispensationem, nisi sit dictum in specie, non obstante tali lege, priuilegio uel rescripto, numer. 612.

Lex, quando disponit cum qualitate, agentis legis priuilegio uel beneficio, debet tam probare, num. 647. cum sequentibus.

Lex generalis noua non corrigit legem specialem antiquam, uel habentem priuilegium speciale in eadem materia, num. 881.

Lex noua simpliciter aut generaliter loquens est accipienda & intelligenda secundum interpretationem, & distinctionem legis antiquæ, num. 287.

Lex atque dispositio, licet penalis, & exorbitans, & odiosa, extenditur ad alium casum, ad quem si non extendetur, frustraretur eius dispositio, num. 948.

Lex loquens de ciuē, uel nobili, uel

confratre in consanguinitatibus nobilium, & trum extendatur ad nobilem per priuilegium, num. 1374.

Lex cessant intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1325.

Lex uel statutum liberans aliquem à prestatione alicuius rei, intelligitur quoad futura, & non quoad præterita, num. 1326.

Lex quantumcumque generalis non comprehendit casus exceptos, & priuilegiatos, num. 1372.

Lesio intra diuiciam iusti pretij admittitur in causa dotis, n. 1628.

Licentiam datam Episcopo, uel Cardinali ad testandum extingui per primum testamentum aliqui defendunt: sed contrarium defenditur tamen quam uerum, num. 1093.

Licentiam testandi præstitam à Romano Pontifice, Episcopo, & Cardinali, morte Pontificis re integra cessare, aliqui defendunt, quia actus odiosus est, num. 1096.

Licentia mariti in uxoris contractu pro forma & solemnitate requiritur secundum veram opinionem contra Anton. Gom. & alios, quæ licentia si omittatur, contractus est ipso iure nullus, num. 1123.

Litigante super cessione bonorum non poterit executio fieri, numer. 1939.

Litteræ commendatitiæ, hoc est, reuocandas, non spirant morte concedentis, num. 1086.

Limites bene probantur per priuilegium Principis, maxime quando est antiquum, num. 896.

Licet diuersitas facit diuersitatem iurum, num. 48.

Locus h-

Index Alphabeticus.

Locorum diuersitas facit diuersitatem iurum, num. 34.

Locupletari, vel lucrum quærere aliena iactura cuiuslibet sine dolo non permittitur, num. 218. & ibi resolutio de qua in num. 203.

M

Maiores si instituantur, vel aliquid concedatur alicui ea conditione adiecta, quod teneat cum nobili contrahere, conditioni satisfieri videtur, si cum nobili tantum ex privilegio contrahat, num. 823.

Malus ille dicitur, qui omnino à virtute vacauerit, & in eo nulle virtutis reliquie remanserint, numer. 458.

Mandatum censetur reuocatum per mutationem mandatarij in peius; num. 671. & 1360.

Mandatum censetur reuocatum per mutationem mandatarij in melius; ut ibidem, num. 677.

Mandatum, licet regulariter morte mandantis spiret, limitatur favore dotis, num. 855.

Manifesta debent esse verba privilegij, vel scriptura, num. 911.

Male iudicat de vniuersa Ecclesia qui querit iudicem laicum in causa Ecclesie, num. 958.

Manumissio facta ex causa non legitima, nec vera, & per obreptionem tenet, si probata fuerit, & non irritatur, num. 1154.

Maritus si alimenta, vel habitationē uxori reliquerit, donec cum filia uixerit, mortua filia adhuc le-

getum debetur; numer. 1626.

Maritus si legauerit uxori usufructum, & post eius mortem Titio, illa verba, Post eius mortem, vendicant sibi locum, etsi uxor non moriatur, sed ad secundas nuptias transierit, num. 1628.

Maritus, & qui non conueniantur in plus quàm facere possunt, non poterunt, etiam cum iuramento renuntiare suum privilegium, nu. 126.

Maritus in reuendicatione utrum habeat privilegium, ne conueniatur in plus quàm facere potest, u. 346.

Maritus potest agere pro uxore, & est administrator omnium bonorum uxoris, num. 167.

Maritus, si instituit aliquem, heredem & uxorem usufructuariam in uita sua reliquerit, ille institutus dicitur heres à die mortis, numer. 1611.

Maritus utrum de bonis uxoris solutionem recipere possit, & pars affirmatiua eligitur, num. 768.

Maritus conuentus constanter matrimonio, coquod uergit ad inopiam, conuenitur in plus quàm facere potest: & in hoc mulier maius habet priuilegium, num. 855.

Maritus & uxor si de bonis communibus capellaniam instituunt recedendo suis consanguineis, quid iuri; si duo consanguinei maris & uxoris equali gradu consanguinitatis concurrant, num. 1173.

Maritus est caput uxoris, nu. 1176.

Maritus, qui dotis restitutionem alieni tertio promisit, potest in plus quam facere potest, conueniri, num. 1108;

Maritus

Index Alphabeticus.

- Marito non competere privilegium cō-
veniendi in plus quàm facere potest,
quando in dotis debitum fuit extra-
neo delegatio, num. 1109.*
- Mariti privilegium ne conveniatur in
plus quàm facere potest, non transit
ad fideiussore, num. 1112.*
- Maritus negant dotem recepisse, non
amittit privilegium, non cōveniendi
in plus quàm facere potest, & ibi
ratio, num. 1113.*
- Marius perdit administrationem bo-
norum dosalium constante mari-
monio per debita ante matrimonium
contracta, num. 1198.*
- Medicinæ nomine balimentorum cō-
prehenduntur, num. 71.*
- Mater, quæ habet privilegium, quòd
possit filios manecaptos exemplari-
ter substituere, Vtrum hoc privile-
gium perdat per transitum ad secun-
das nuptias, ubi latè, num. 116.*
- Mater, quæ transiit ad secundas nup-
tias, suspecta est circa substitutio-
nem filii, cuius viâ insidiari presu-
mitur, num. 118.*
- Mater, quæ transiit ad secundas nup-
tias, presumitur exoriatrice sui pri-
mi filii propter filium secundi ma-
rimonii, num. 119.*
- Mulier notatur incontinentia nota
magis quàm vir, num. 120.*
- Mulieres domesticis negotiis & rebus
tantum præsent, atque à publicis ne-
gotiis absint, num. 121.*
- Matri viduæ & maritali ingolutæ,
tutela filiorum permittitur, si secun-
dis nuptiis renuntiaverit, num. 127.*
- Mendacium est causa transferendi
possessionem in actorem, quando pos-
sident mendax est, n. 1000.*
- Mendacium non puniatur nisi in cast-
bus à iure expressis, num. 1013.*
- Medicina alimentorum nomine con-
tinentur, num. 71.*
- Mercatores, qui cum suis bonis ad Ec-
clesiam confugiunt, latronibus &
grassatoribus, & exilatoribus com-
parantur, num. 1036.*
- Mercatores, qui cum suis bonis ad Ec-
clesiam confugiunt, non gaudent
immunitate Ecclesiastica, n. 1307.
secus si sine bonis confugiant.*
- Miles exercens officium & mercan-
tiam, paratus tamè ad bellica exer-
citia, cum casus obvenit, gaudet
privilegio militari, num. 1075.*
- Milites armata militia non possunt
concubina donationem facere, num.
107.*
- Milites armati gaudent omnibus alijs
nobilibus prerogativis, numer. 821.*
- Milites nostri temporis, qui sua officia
machinaria exercentes in aliquo
sunt deputati loco, tanquam milites
prædiales, vel Artilleros, vtrum
potiantur privilegio & exemptione
militibus concessa, num. 1062.*
- Milites, qui deserti militia mercantie
incumbunt, non potantur privilegij
militibus concessi, num. 1038. cum
sequentibus, ubi declaratur.*
- Milites, qui de licentia superioris va-
cant armis, potantur privilegio mi-
litari, num. 1069.*
- Militare privilegium non extenditur
ad testamentum invalidum, &
absque solemnitate antea factum,
num. 1319.*
- Mina & vena auri vel metalli sem-
per censentur excepta in concessione
castri, vel villæ, num. 1315.*

Mina

Index Alphabeticus.

Mina & *Vena auri* & *argenti* reper-
ta in caſtro à Principe conſeſſo, non
cōprehenduntur in conſeſſione, vel
privilegio, num. 843.

Minorum ſpeciale privilegium non vi-
detur derogatum, nec renuntiatum
per generalem derogationem, num.
285.

Minor, qui naturaliter eſt viginti an-
norum, quia non habet eos comple-
tos, civiliter dicitur habere eos com-
pletos, & ita interpretanda leges, &
conſtitutiones, & edicta, niſi aliud
nominatim caueatur, numer. 101.
cum ſequentibus.

Minor in abſentia condemnatus pecu-
niaria condēnatione utrum reſti-
tuatur poſt annum, & pari aſſir-
mativa defenditur, num. 849.

Minor, qui ſe maiorem dixerit, & ex
aſpectu appareat, iure minoris & re-
ſtitutionis iuvare non poteſt, nume-
ro 95. cum ſequentibus.

Minoris beneficia competunt maiori;
cum quis habuerit cauſam commu-
nem & indiuiſibilem, num. 1235.

Monachus reſuſcitatus non tenetur re-
dite ad monaſterium, nu. 1286.

Miſerabiles perſonæ poſſunt laicum
coram eccleſiaſtico iudice conueni-
re, num. 464.

Minutatum verbum quibus in locis
à Iuriſconſultore ſeratur, num. 70.

Miſerabiles perſonæ licet ſint maiores
25. annorum, privilegium reſtitu-
tionis in integrum obtinebunt, num.
220.

Miſerabilium perſonarum privilegium
non poteſt renuntiatione tolli, nu-
mer. 222.

Medicus animi defeſtus non facit

quem imprudentem videri, num.
447.

Morbo diuturno fatigati dicuntur mi-
ſerabiles perſonæ, & earum nume-
rus recenſetur, num. 465.

Mori civilis, vel *media*, vel *maxi-
ma capitis diminutio*, nō ſufficit ad
amiſſionem uſuſfructus, ſed *mori*
naturali requiritur, num. 779.

Mortuo inuento filio in leſto paritum,
vel in leſto nutriti, an contra eoi
preſumatur, num. 1022.

Monaſteria & *abbates* utrum in ci-
uilibus cauſis poſſint apud Epiſco-
pum conueniri, & parti aſſirmativa
defenditur, num. 1128.

Monachorum in ſucceſſione utrum
praferantur aſcendentes monaſte-
rio, & quid de patre monacho erga
filios, num. 1184.

Monachus, licet deſinat eſſe in patria
poſteſtate, retinet iura ſuorum, &
ſuccedit vi ſuis, num. 1183.

Monachus non perdit naturalitatem,
nec iura ſanguinis, num. 1184.

Mortuus non dicitur, qui in continentia
reſurrexit, num. 1187.

Morboſus non dicitur, qui ſi ſanus eſt,
ut reſtituatur in priſtinum ſtatum;
num. 1189.

Moneta diminutio cuius dāno comin-
gat, ſtante mora debitori, & quō
modo conſideretur valor monete in
ultima voluntate, & inſtutus &
gratia, & ſententia Principis, num.
1429.

Mulier praefertur ceteris ereditoribus
mariti praecedentibus quod maritus
quæſiit bonis, tradatur eis cum
argolla ſerrea, & ibi limitatio, nū.
1558, cum ſeqq.

Multit

Index Alphabeticus.

- Mulier mortuo marito statim soluta est à lege viri, num. 1291.*
- Montibus & pascuis publicis ad hoc, ut quilibet petiri possit, non sufficit esse iurum, aut pro eius haberi, sed habitatio requiritur, numer. 31.*
- ¶ 19.*
- Mulieres post contractum matrimonium statum suum mutant, num. 163.*
- Mulier secundo nubens utrum teneatur filijs primi matrimonij illud, quod illi datum fuit pro pace & remissione mortis primi mariti, referre, 1592.*
- Mulier privilegium immunitatis, & exemptionis habens, si bona sua marito in dotem traderit, tenetur talis maritus solvere, & contribuere, num. 165.*
- Mulier plebeia & rustico genere nata gaudet privilegio mariti nobilis & privilegiati, num. 175.*
- Mulier credulix pro sua dote utrum alij creditoribus praeferatur, & etiam domino pradij pro sua pensione, stante hodie nova pragmatice apertorum, num. 169.*
- Mulier pro sua dote competere plures prerogativa & privilegia, & ibi remissio, num. 179.*
- Mulier, quando pro sua dote certat de damno vitando, admittitur contra pariter privilegiatum, nu. 182.*
- Mulier nobilis nubens cum ignobili, licet amittat suum privilegium quoad contributionem in vita mariti, non amittit suum privilegium in abstinentibus ad suum honorem, num. 320.*
- Mulier pro solutione dotis poterit eligere terras sui vicinatas & coheredes,*
- & idem erit in pradijs & domibus, num. 405.*
- Mulier pro dote competit exceptio lesionis etiam intra dimidium, num. 414.*
- Mulier habens hypothecam per publicum cum instrumentum guarantee & executionem petens contra aliquam eam, poterit etiam eligere ad sui debiti satisfactionem, nu. 407.*
- Mulier, qua contractioni & negotiationi assistit, si fallit, hoc est, se alça, perdit privilegium, & poterit sicut quilibet homo incarcerari, num. 693.*
- Mulier pro sua dote poterit particulari privilegio agere contra certior rei hypothecata possessores sine excussione iuxta aliquorum opinionem, sed contraria rerior & communior, num. 815.*
- Mulier, qua asserit, non esse eam dotalem, qua venditur, ad impugnandam postea alienationem, non admittitur, perdisque suum privilegium, num. 1007.*
- Mulier in matrimonio patatius habet omnia privilegia doti concessa, num. 1197.*
- Multiplicatio quando accidit casu sine fortuna, debet multiplicari diffusio, num. 1398.*
- Municipiones, verbum quid comprehendat, num. 1563.*
- Mutata persona conditione mutatur privilegium, num. 1533.*
- Mutations status videtur vidua alia persona, num. 1534.*
- Muliones & alij, qui extra sua loca aliquid emerint, & ad loca exempta portaverint, & ibi vendiderint,*

Index Alphabeticus.

vine, etiam gabellam soluant in
suis locis, num. 132.
Mutata in persona mutatur privile-
gium, num. 342.
Mutatione status in principis testis re-
negia potestati data executori vl-
tima voluntati, num. 971.
Mutata res eadem esse, duntaxat, num. 757.
Mutata persona, mutatur privilegium,
num. 763.
Mutata persona conditione testis, etiam
mutata conditio bonorum, num. 981.

N

Natum non esse filium videmus, quod si
nasceretur ignorare testator, num. 12.
Naturalibus filiis transmissum privilegium
paternum transmissum a filio,
nam hi gaudent nobilitate pater-
na, num. 11.
Naturalis filius utrum succedat in
iure patronatus, num. 748.
Naturalis filius nunquam excluditur
a iure patronatus, quod provenit ex
parte matris, vel est delatum ne-
potibus ab auctore matris, num. 749.
Natus in aliquo loco, ubi parentes ra-
tione belli aufugerant a sui originis
loco privilegiatus, non amittit prædi-
ctum originis privilegium, num. 928.
Natus in castro subdito civitati Peru-
sini dicitur civis Perusinus, et natus
in vico civitati subdito dicitur civi-
tatis vicinus, et civis potestur privi-
legium, num. 930.
Nawarrus, et si. Manuel Rodriguez
interpretantur, num. 193.
Negatio veritatis sine dolo fieri non
potest, num. 1009.

Negari debitum receptum, etsi potest
solutionem probaverit, nihilominus
in odium negantis non admittitur,
et debitum persolvitur, num. 1010.
Nepotes continentur appellatione filio-
rum in maioratibus perpetuis, num. 1503.
Necessarium non est in Regia licentia
exprimere quod iura volunt, et
quod est de natura conditionis, num. 991.
Nobilis qui nondum consecutus est sen-
tentiam sanabilem, etiam admittatur
ad officia nobilium licet pedit, num. 1512.
Nobiles non possunt torqueri, nec pro
debito civili incarcerationi, num. 223.
Nobilis utrum possit privilegium no-
bilitatis renunciare, et quid cum
iuramento, num. 224.
Nobilis ex Principis privilegio, et
non genere, nec sanguine potest
suum privilegium renunciare, num. 225.
Nobilis decedens, id est, aliquando
perdit privilegium nobilitatis, et
potest torqueri, et pro debito civil-
i incarcerationi, num. 236.
Nobilis utrum pro debito reipublice
incarceretur, num. 385.
Nobilis et mulier an contra nobilem
et mulierem potestur privilegium,
ne pro debito incarcerationi, num. 369.
Nobiles et militares præferuntur alijs
vicinis in elemosinis clubus nobi-
libus et pauperibus rilibus, num.
400. et 611.
Nobilis in quibus casibus plebei præ-
ferantur, num. 401.
Nobilis fideiussor in condemnatione pe-
cuniaria utrum incarcerationi possit,
nam. 906.
Nobilis utrum tacite possit suum pri-
vilegium renunciare, num. 607.

Z Nobiles

Index Alphabeticus.

Nobiles & digniores in officijs, & dignitatibus reipublica sunt plebeis praeferendi, num. 653.

Nobiles in beneficijs consequendis, & in dispensationibus aequiparantur literatis, & ceteris paribus sunt praeferendi, num. 654.

Nobilium voces praefruntur in electionibus, & alijs actibus, quando voces sunt numero aequales, n. 655.

Nobiles ex privilegio in oneribus imponendis gaudent sicuti nobiles à sanguine, num. 829.

Nobiles ex privilegio admittuntur ad ordines militares, dummodo liberi sint à macula Iudaorum, & Saracenorum, num. 830.

Nobilitas ex privilegio perditur per exercitium artis mechanicae, n. 832.

Nobilis ex privilegio non est tamen honoris dignus, quanti est nobilis ex genere & sanguine, n. 88.

Nobilis conductor gabellarum & decimarum, utrum carcerari possit, n. 837.

Nobilis ratione debiti descendens ex obligatione sua, vel patris, aut fratris à captivitate redemptione, in carcerari potest, n. 838.

Nobilis, qui se esse ignobilem in contrahendo affirmat, utrum gaudeat privilegio nobilitatis, & incarcerationi possit, n. 839. & n. 1004.

Nomen sine fraude mutans non perimitur, num. 1011.

Nobilis, qui mercantiam & officium mechanicum exerceat, utrum amittat privilegium nobilitatis, n. 1064.

Nobilis pro debito fiscali & gabellario, utrum incarcerationi, & perdat privilegium, numer. 1065. cum sequentibus, & num. 1072.

Nobilis vel mulier, vel mater, vel avia per administrationem tutela, vel bonorum occultatione, utrum possit incarcerationi, vel teneatur in plus quam facere potest, n. 1081.

Nominatio tacita, quae colligitur ex voluntate testatorum, praefertur nominationi expresse, n. 1160.

Nominatus secundo loco praefertur primo, quando ex voluntate testatoris constat, & colligitur, n. 1264.

Nobilis nullatenus pro debito civili in carcerari potest, nisi ut ibidem, num. 1412.

Nominatus à patre, quando concurrat eum nominato per interpretationem, & declarationem extensivam, praefertur, num. 425.

Notitius intra annum probationis dicitur laicus, & pro laico nominatur, n. 147.

Nomen cum fraude mutans falsi pena coercetur, num. 1007.

Novalia utrum comprehendantur in privilegio decimandi, vel non decimandi, n. 1044.

Novatio hodie debet esse expressa, & ibi remissio, num. 1229.

Novatio legitime facta comprehendit pignora, & hypothecas cursumque usurarium, penamque stipulationum, num. 1230.

Novatio non comprehendit privilegia à iure concessa, quae in suo robore permanent, nisi specialiter de his fiat expressa mentio, & derogatio in novatione, n. 1231.

Novam aliquod quando statuitur, ad futura tantum, & non ad praeterita extenditur, num. 1324.

Novam dispositio generalis non corrigit legem

Index Alphabeticus.

legem specialem habentem specia-
litatem in eadem materia, numer.
1342.

Nulla quando est gratiosa impetrata
ob falsam causam, eodem modo est
nullus proctus, & dispensatio sa-
cta à delegato in executionem gra-
tie, num. 1167.

Nullitas quæ provenit ex defectu ci-
tationis, vel iurisdictionis, nun-
quam censetur rescissa à lege om-
nis nullitatem prohibentem, num.
1432.

Numerus clericorum, & laicorum,
qui conveniuntur, quando est aqua-
lis, quilibet coram suo indice conue-
niri debet, nu. 964.

O

Obtinens ratione virtutis privilegium,
vel dignitatem, si illam virtutem
diserat, sitque omnino malus, & in
cessauerit penitus hac qualitate,
perdet privilegium & dignitatem,
quod secus erit, si in eo remaneant
aliquæ primæ virtutis reliquie,
num. 361.

Odiū, vel factū parentum, non de-
bet filijs præiudicare, nu. 171.

Odiū & contra ius humanum est,
Episcopi & Cardinales posse ce-
stari, nu. 1095.

Odiū si fuerint aliqui instituenti, vel
privilegium concedenti, non cenfer-
tur vocati in dispositione privile-
giorum, vel beneficiorum, etiamsi
vocatio sit universalis, cum hoc
verbo, Omnium, nu. 1182.

Officiales, quibus aliquid conceditur

privilegium rationi officij, regula-
riter non satisfaciunt officio per
interpositam personam, & non per
se exercendo, nu. 127.

Opinionibus & doctrinis incontrouer-
sis, illa debet servari, quæ consuetu-
dine approbatur, quamvis sit con-
tra libertatem Ecclesiasticam, &
immunitatem, num. 10100.

Obreptio & surreptio si interveniat in
rescripto, & causa dispensationis co-
mutatur delegato, qui cum causa
cognitione declaraverit, esse dispen-
sandi, & dispensaverit, utinam
leat dispensare ratione sententia dele-
gati, ubi late de questione, n. 1153.

Ordo scripturæ semper attenditur in
dispositionibus, nu. 1177.

Obligaciones tot sunt, quot sūt solutio-
nes, nu. 16172.

Offerens meliorem conditionem auditur
in redēditione rerum fiscalium, n. 1582.

Originarius verè dici non potest quis
ad hoc ut gaudat privilegio, &
statu alicuius loci, nisi in eo ha-
beat domicilium, & maiorem fortu-
narum partem, & contra realia ibi
persolvat, num. 339.

Originarius alicuius loci si alibi uxore
ducat, & aliquādo in locum sui ori-
ginis vendat, vel contrahat, potius
debet privilegio & exemptione illius
loci sui originis, si aliquod privilegium
habeat circa solutionem gabelle, vel
tributorum, vel iurium, & pro origina-
rio, & non pro fore sit habitus, quod
extenditur ad mulierem originariam
alibi habitantem, nu. 512.

Originale privilegium est exhibendum
pro eius probatione, & non debet,
esse rasum in parte substantiali,

Index Alphabeticus.

nec suspecta, & ibi qua dicatur
pari substantia, & qua suspecta,
num. 739.

P

*Paganus si delinquat, & iam accusa-
tus de crimine factus est miles, non
agitur de crimine sub primo iudice,
sed sub secundo, nu. 1108.*

*Paseuorū eommunio, quæ est inter ali-
quas ciuitates, dissoluitur, quando
pascua non sufficiunt, nu. 898.*

*Paria sunt, qualitatem inesse per natu-
ram, & privilegium, nu. 827.*

*Paria sunt, quod quis de iure commu-
ni, vel speciali privilegio admitta-
tur, nu. 825.*

*Pacta habita in dote censeantur repetita
in augmento dotis, nu. 800.*

*Papa promouens spurium ad Episco-
patum videtur eum restituere na-
talibus, si ex certa scientia facit, nu.
730.*

*Patronus laicū, qui cū iuramento pro-
mittit non variare, tenetur id ser-
uare, & nō poterit variare, n. 713.*

*Paraphernalia bona qua dicantur, nu.
369.*

*Pater utrum possit pacto, vel renun-
tatione praiudicium filij parare in
privilegio sibi, & suis descendenti-
bus concessio, nu. 167.*

*Pascua vniuersitatis incolis tantum
debentur, num. n. 33.*

*Pauperum & miserabilium personarū
privilegia recensentur, nu. 119.*

*Pauperes, & miserabiles persona, in qui-
bus casibus privilegium amittant,
quomodoq; illud retineant, n. 121.*

*Pater habens administrationem bono-
rum filij potest debita filij exigere,
& recipere, num. 771.*

*Pauper, in cuius fauorem sententia pro-
lata est in causam dotis, debet alimen-
tari appellatione pendente, n. 860.*

*Patronus laicū, qui habet ius patrona-
tus annexum eum Ecclesiastico, ha-
bet sex menses ad presentandum,
sicuti patronus Ecclesiasticus ratum
et concessit, num. 1140.*

*Pater legitimus administrator filiorū
poterit eorum bona immobilia sine
iudicis decreto alienare propter pa-
triam potestatem, nu. 1245.*

*Pater habens filios legitimos utrū pos-
sit filio spurio totū quintū relinque-
re alimentorum ratione, si spurius
toto quintū ongetur ad suam con-
gruam sustentationem, num. 1113.*

*Pater non vtiens privilegio per spatio
decem annorum utrum successoris
praiudicet, quando est concessum
patri & successoribus, nu. 1516.*

*Pater si stipulauerit sibi dotem filia
mortua in matrimonio, si constante
matrimonio eius bona confiscantur,
pertinet ad fiscum, & non ad patrem,
licet possententiam veniat condi-
tio adimplenda, nu. 1585.*

*Pauperes et sanguinei semper prefe-
runtur in legato pauperibus relicto,
num. 1503.*

*Pecunia & moneta tria continet, scilicet
matriam quoad valorem, formam
quoad auctoritatem, & pondus
quoad usum, nu. 1415.*

*Persona disponentis semper censetur ex-
cepta in qualibet dispositione, n. 1345.*

*Periculum transi ad maritum, quan-
do bona data in dotem astringuntur,
qui*

Index Alphabeticus

qui maritus est dominus rerum do-
talium, nu. 1194.
Pana mediatoris interficientis ali-
quem ex fixantibus, si qua sit, &
qua sit pena rixantium interficien-
tium aliquem mediatorem casu, qu.
1012.
Persona & causa principalis loquen-
tis & concedenti, nullo modo con-
prehenditur in generalis concessione,
num. 994.
Permissio succedendi facta uni non
potrigitur ad alium succedentem in
illa re, quia omnis concessio, qua ad
factum refertur, in dubio censetur
personalis, nu. 790.
Pensio, qua alicui domo, vel loco famul
suis imposita iuxta estimatio-
nem illius, non debet augeri, quan-
vis domus, vel locus augetur, nu.
783.
Pena à iure non irrogatur, nisi expref-
se caveatur, num. 542. & nam.
564.
Pena secundo nacentium tam viri
quam uxoris sunt communes,
num. 531.
Pena secundo nubentium non habent
locum, quando unus tantum est
filius, num. 533.
Personalia privilegia non transeunt ad
progenitum, nu. 341.
Perfectio actus conditionis requiri-
tur ad veniam consequendam per
gratiam, vel indulgentiam summi
Pontificis, na. 305.
Pena secundo nubentium sunt hodie
sublata, na. 1535.
Pena secundo nubentiam, qua sublata
sunt de iure nouiori, non habet lo-
cum in his, qua & itio ducta sunt in

favore filiorum, & ita limitatur ius
novum, quando sunt mera pena, n. 1536.
Pia causa multa privilegia recenset:
sur, num. 374.
Piscandi ius in mari omnibus natura-
li iure est concessum, adeo ut ne ex-
pressè prohibitum sit, nu. 610.
Piscari in mari prohibeatur, competit
actio iniuriarum, num. 611.
Piscandi in mari ius de regalibus est,
& à Rege prohiberi potest talis pis-
catio, num. 612.
Piscanti ius in mari, & quod illic alius
piscari non possit, potest à Rege vi-
di, & privilegio concedi, cum de-
claratione, de qua ibidem, n. 613.
Possidendi pro parte actum possidere vi-
detur, num. 1305.
Possessionem utens pro parte non con-
servat ius totius, num. 1305.
Posthumus pro alterius regulariter cum
re testamentum, num. 1256.
Posthumus etiam nasciturus institui cen-
setur, nisi posthumus instituitur,
num. 1257.
Pontifex magnus non potest de iure in-
ferre præiudicium succedere debem-
tibus in dominio utili feudi Eccle-
sastici, num. 978.
Pragmatica nova concedens privilegia
agricultoribus in suo 2. capitulo in-
terpretatur circa fisci privilegium;
nam, 1328.
Pretium excedens dicitur, quando termi-
nus iusta metæ excedat, n. 216.
Presbyter si contineatur in dispositio-
ne, utrum illi videatur satis factum,
si nominetur clericus prima consue-
tude legitime etatis, qui intra annum
possit ordinem sacerdotalem conse-
qui, num. 1572.

Index Alphabeticus.

Pradium emptum à fratre proprio nomine, qui stat in communi cum alij fratribus, utrum efficiatur edictum uue, an proprium solius ementis, nu. 473.

Pradium, Realeppo, quod pater sine titulo reali possidebat, & post obitum fuit uni ex filiis suis venditum, utrum teneatur talis filius cum alijs fratribus communicare, n. 476. cum nu. seqq. usque ad nu. 481.

Pradium relictum, ut ex eo alimenta acquirantur, utrum in proprietate relictum censeatur, nu. 587.

Prælationis privilegium non competit mulieri pro paraphernalibus, & ad necitiss, & post dotē qua sitis, n. 363.

Prælationis privilegium circa dotē utrum transeat ad heredes, n. 367.

Prædecessoris omnia privilegia si concedantur alicui, non extenduntur talis concessio ad ea, quæ habuit ratione privilegij personalis, numer. 1214.

Præscriptio rei acensuata utrum interruptatur per solutionem redditus, nu. 1613.

Præscriptio fuit introducta in odium inotiosi & negligentis, & non potest currere contra diligentē in executione sui debiti, nu. 1619.

Præscribi potest omnis solutio cæsus præter eam, quæ fit in signum subiectionis, nu. 74.

Præscriptionis annalis plures casus congeruntur, nu. 326.

Præscribi non possunt ea, quæ competunt per modum facultatis, nec facultas ducendi aquam ex flumine navigabili, nu. 616.

Præscriptionem præteritam, per quam

ius patronatus quæsitum fuit, non poterit tollere Princeps per privilegium, num. 904.

Præscriptio decem vel viginti annorum currit contra Vassallum, vel emphyteutam Ecclesia, nisi contra Ecclesiam non currat nisi præscriptio 40. annorum, num. 979.

Præscriptio non si fiat mentio in lege vel privilegio, intelligitur de ordinaria decem vel viginti annorum, non tamen de longissima triginta vel quadraginta annorum, num. 1174.

Præsentatio rescripti acquirit iurisdictionem iudici, nu. 1158.

Præstet, hoc est Corregidor, o Alcalde, qui non inuenit fideiussorem tempore syndicatus, utrum carceretur, vel cautionē præstet iuratoriū, n. 604.

Præstatione annua super aliquo fundo utrum inducatur demonstratio, vel actio personalis, vel hypothecaria, nu. 1326. ubi latè.

Præstio annuæ causæ alimentorum non inducit tantum demonstrationem, sed actionem realem, & hypothecariam favore alimentorum, num. 137.

Princeps poterit valorem monetæ mutare etiam absque consensu populi, nu. 1426.

Princeps nil disponere vult in tertij præiudicium, nu. 1548.

Princeps indubio non videtur, nec præsumitur velle præiudicare iuri fisci, nisi contra fiscum faciat expressam mentionem, nu. 1339.

Principem non præsumitur alia causa motum, nisi expressa, numer. 1165.

Princeps

Index Alphabeticus.

- Princeps** si aliquam rem concedat ali-
cui cum certis privilegiis, qualita-
tibus, & prerogatiuis, posteaq; illa
demeris, aliamq; in locum illius pro-
rogaueris, per ita subrogare remanet
cum omnibus privilegiis qualitatibus
& prerogatiuis supradictis antea
concessis, nu. 120.
- Princeps** solus privilegium & exemp-
tionem, & privilegia atque exemp-
tionis confirmationem concedere po-
test, nu. 2.
- Princeps** non poterit tributa Regiae re-
mittere, nisi magna existente cau-
sa, magnaue cum solemnitate,
num. 1083.
- Princeps** tollens defectum natalium
per legitimacionem, non videtur
tollere defectum contributionis cum
plebeis, nu. 197.
- Princeps** vel fisci, quando ob causam
penalem aliquod petunt ius,
vel auteroffe, nullum habent privi-
legium, nu. 495.
- Princeps** concedens rescriptum delega-
torum supplicanti videtur eum ha-
bile facere ad legandum, nu. 727.
- Princeps** in dubio non videtur iuri de-
rogare, nu. 795.
- Principis** plura peculatia recensentur,
& 50: privilegia antiquitatis recen-
sentur, nu. 836.
- Perturbatio** realis, & non verbalis re-
quiritur ad hoc, ut privilegiatus in
se conqueri possit, nu. 863.
- Princeps** de iure aufert privilegium vni,
& alio confert, nu. 873.
- Princeps** non poterit privilegium concedere
contra ius gentium, vel naturale, vel
divinum, nec contra utilitatem publi-
cam, nec contra iura spiritualia, n. 890.
- Princeps** bene poterit legem divinam,
& iura naturalia distinguere, limi-
tare, & declarare, nu. 891.
- Princeps** semper ea est mens, quod qua-
do privilegium incipit esse nocivum,
ipso iure revocatum censeatur, nu.
899.
- Principi** soli multa competunt, quae hic
referuntur, num. 995.
- Princeps** remissionem faciens delicti
in praeiudicium partis, & absq; eius
remissionem, peccat, n. 1027.
- Princeps** secularis in praeiudicium im-
munitatis Ecclesiasticae quicquam
disponere non potest, nu. 1034.
- Princeps** ex iusta causa revocationem
prohibere potest, num. 1046.
- Populares** si iurantur aliquid adim-
plere, licet moriantur, successores obli-
gantur ad observantiam iuramenti,
num. 1553.
- Posthumus** si instituitur, comprehendit
tur posthumus natus ab alia uxore,
cum qua secundum contraxit ma-
trimonium, num. 1567.
- Privilegium** dicitur lex privata pers-
nae vel loco per Principem concessa,
habetque vim legis, nu. 1.
- Privilegium** & donationum disse-
rentia quomodo cognoscatur, n. 3.
- Privilegium** vel Regia lex quando re-
quirunt vicinitatem & habitatio-
nem, non verificantur in ciue tan-
tum, nec in eo, qui pro ciue habetur,
nisi in ciuitate commoretur, nu. 30.
- Privilegiati**, qui non possunt trahi ad
testificandum coram iudicibus super-
rioribus, de his osalgo, recomen-
tur, num. 1522.
- Privilegium** si concedatur debitoribus,
ut intra aliquod tempus non possint

Index Alphabeticus.

- à suis creditoribus conveniri, limitatur in debito iurato, num. 1557.*
Princepi poterit in præiudicium iuris alteri quæsi privilegium cōcedere, si per illud revertatur ad ius commune antiquum, num. 1590.
Privilegium concessum alicui, & eius familia, nō restringitur ad familiā, quæ erat tempore concessionis, sed etiam extenditur ad alias familias in locū prima familiae protogatas, num. 1608.
Privilegium quando est concessum ratione loci, & eius augmento, ut in Hispania, & in Regno Granatensi, mutantes se ad alium locum nō retinent privilegium, num. 49.
Privilegium exemptionis non extenditur ad res venditas mercimoni causa, sed tantum ad res, quæ sunt de labrança y crianza, num. 46.
Privilegium quando conceditur loco, durat in quantum durat locus, num. 50.
Privilegium civitatibus concessum versus ad suburbia extendatur, & ad cives in suburbij degentes, num. 52. cum sequentibus.
Privilegia sunt stricti iuris, & non videntur extendenda, sed limitanda, num. 53.
Privilegia immunitatis concessa civitatibus non extenduntur ad commorantes in vicis, num. 56.
Privilegium immunitatis concessum civitati non extenditur ad villas, quæ postea antea sunt, num. 60.
Privilegium si concedatur civitati, vel civibus, & fiat venditio in rure, vel extra civitatem, gabella venit soluenda, nisi aliter in privile-
gio exemptionis contineatur, numer. 61.
Privilegium exemptionis datum loco durat quantum durat locus, & datum causa durat quantum causa durat, & datum persona durat in quantum persona durat, num. 64.
Privilegium exemptionis concessum favore rei durat, in quantum durat ipsa res, & venit interpretandum secundum qualitatem personæ, cui conceditur, num. 65.
Privilegium exemptionis concessum rebus cibariis, & bastimentis in aliquibus locis venditis, præcipue en los de la nueva poblacion del Reyno de Granada, verum intelligatur de rebus illis venditis ad grossum, vel minutatim, vel de cibo tantum, & non de alijs, & quid de victualibus cōtenti in privilegio, num. 66.
Privilegium Principis quoad probationem scripturam requirit, num. 70.
Privilegium immunitatis ad tempus concessum cessat elapsō tempore, num. 81.
Privilegium concessum ex certa causa expressa, vel tacita cessat causa cessante, num. 82.
Privilegiū interpretatio ad Principem concedentem expectat, ubi distinctio, num. 84.
Privilegium de sui natura perpetuum quomodo per non usum amittatur, ubi distinctio & limitatio traditur, num. 85.
Privilegium exemptionis habet in suis bonis immobilibus expasationem habet, si super eicensum imposuerit, num. 86.

Privi-

Index Alphabeticus.

Privilegium Principis, & eius confirmatio, intelligitur sine damno, & praeiudicio tertij factum, num. 88.

Privilegium vel exemptionem utrum rex, vel respublica concedere possit cum paruo tertij praeiudicio, n. 92.

Privilegium exemptionis si Rex concedat ex certa scientia, vel plenitudine potestatis, utrum intelligatur cum magno, vel paruo tertij praeiudicio concessum, num. 93.

Privilegium à Principe concessum cum magno, vel paruo tertij praeiudicio, hodie non tenet, licet qualescumque clausulas habeat, num. 95.

Privilegium recipit interpretationem extensivam à continuatis usque & practica, num. 123.

Privilegium exemptionis habens, si patitur in albo solventium describi, utrum sibi praeiudicet, num. 102. cum sequentibus.

Privilegium & exemptum à solutione necollectarum & praestantiarum, si sponte semel solvat sine protestatione, utrum in futurum sibi praem iudicet, num. 103.

Privilegium de sacris perditur, num. 104.

Privilegium non solvendi decimarum, & similia, non tollitur unico actu, nisi solutio fiat per spatium 30. vel 40. annorum, num. 107.

Privilegium personale alicui concessum non transit ad filium, nec ad heredem, quod secus erit in privilegio reali, & ibi quomodo dicatur, & praesumatur reale, vel personale, num. 109.

Privilegium reale quando alicui & eius successoribus conceditur, intel-

ligitur ordine successivo, primo ad filios, deinde ad nepotes, numer. 110.

Privilegium transitorium ad filios utrum extendatur ad antea nati, num. 112.

Privilegium exemptionis à tributo & gabella, tanquam odiosum & Regio patrimonio damnosum, debet strictissime interpretari, num. 113.

Privilegium exemptionis populo, vel ciuitati concessum trahitur ad eius augmentum ex ipsa privilegij natura, num. 116.

Privilegium exemptionis gabellarum ad suam validitatem requirit clausulam ex certa scientia, num. 118.

Privilegium exemptionis mittitur regi in monte concedentis finitur, nisi aliud in privilegio contineatur, & de Regio praeiudicio agatur, num. 119.

Privilegium exemptionis tam respectu parentum, quam filiorum perditur per delictum laici. & de iurisdictione diuina, vel humana, nu. 122.

Privilegium concessum variationi loci non potest alibi quam in dicto loco exerceri, num. 125.

Privilegium concessum officio durat quantum durat officium, & finitur officio finito, & limitatur in officio habenti dignitatem annexam, numer. 126.

Privilegium exemptionis absenti concessum utrum ante acceptationem vim habeat, inque transferat, num. 133.

Privilegium concessum alicui, & eius successoribus, quomodo intelligatur, & qui in eo comprehendatur, n. 137.

Privi-

Index Alphabeticus.

- Privilegium concessum alicui, & omnibus posteris, vel eius proli, vel sobolis, quomodo intelligatur, num.** 152.
- Privilegium concessum alicui, & omnibus de genere, quomodo intelligatur, & quid sub hoc verbo, generis, comprehendatur, nu.** 153.
- Privilegium concessum alicui & suo generi, utrum comprehendat natos ex feminis, nu.** 155.
- Privilegium concessum alicui, & suis descendens habedibus, & successoribus quomodo interpretandum, nu.** 158.
- Privilegium concessum alicui & suis descendens masculis, & feminis, utrum comprehendat iam nuptas, nu.** 160. cum seqq.
- Privilegium ita in descendens transit, & descendit, tamquam si nulla persona intermedia cessauerit, numer.** 170.
- Privilegium concessum alicui, & suis descendens per lineam masculinam, utrum extendatur ad feminas, quae ex masculo descendunt, nu.** 173.
- Privilegium contra ius commune non comprehendit casus omissos, n.** 175.
- Privilegia continentia tributorum regalium exemptione sunt strictissima, nu.** 194.
- Privilegium generale immunitatis, & exemptionis regalium tributorum non valet, nisi expressè & specialetè fiat mentio de tributis, nu.** 195.
- Privilegia exemptionis regalium tributorum sunt in maximum successorum praedictum, n.** 196.
- Privilegium nobilitatis continet damnum & praedictum alijs contrahentibus, n.** 198.
- Privilegium à Principe concessum, in quo adfuit subreptio, vel falsa causa, vel taciturnitas veritatis, nullus erit, nu.** 200.
- Privilegium concessum viduis extenditur ad nuptas habentes inuites viros, nu.** 241.
- Privilegia in eo valent & tenent, in quo usitata sunt, nu.** 265.
- Privilegiatus contra pariter privilegia tum non videtur privilegio suo, nu.** 272.
- Privilegiū, exceptio, vel gratia summi Pontificis non extenditur de uno ad alium casum, nu.** 304.
- Privilegium concessum minoribus extenditur ad furiosos & mentecaptos, nu.** 310.
- Privilegiū concessum ad libitum, vel beneplacitū concedens, verū eius moris spiritus, nu.** 313.
- Privilegium concessum propter artem et annis durat, quatenus ars exerceatur, nu.** 322.
- Privilegium secundū non faciens de primo mentionem, illi non derogat, n.** 324. cum sequentibus, ubi multis modis regula limitatur. ...
- Privilegium quanto tempore praescribitur, nu.** 327.
- Privilegium interpretatum lixpendens non valet, si de lito mentio non fiat, nu.** 330.
- Privilegiū vna pars ambigua debet intelligi secundū verba clara & aperte posita in alia parte, n.** 331.
- Privilegium si concedatur à Principe ad extrahendum aquam ex publico aquaeductu, debet intelligi, & restim-**

Index Alphabeticus

- restringi ad aquam superabundantem*, nu. 337.
- Privilegium si concedatur alicui ad ex-
trahendam aliquam terram quantita-
tem de aliqua civitate, vel pro-
vincia, debet intelligi eo modo, ut
provincia eo non indigeat*, n. 335.
- Privilegium alicui concessum non ex-
tenditur ad ea, per quæ publica la-
datur utilitas*, n. 334.
- Privilegia publica utilitati damnosa
non sunt recipienda*, num. 335.
- Privilegia omnia sicut in tempore sa-
mæ, lelli, vel pestis, & magnæ ca-
ristiæ & necessitatis*, n. 337.
- Privilegium concessum venientibus ad
aliquam civitatem in hiberniam,
cuius comprehendat originarios,
qui antea eam non habitabant*, nu.
338.
- Privilegium & rescriptum de alio fa-
ciens mentionem probat, & tenet,
licet privilegium relatam non ap-
pareat*, nu. 340.
- Privilegium hypothecæ pænis fiscali-
bus concessum à iure non transit ad
illos, quibus Princeps pænas fiscales
concedit*, nu. 343.
- Privilegium, ne conveniatur in plus
quàm facere potest, competit illis,
qui viciose & turpiter fortunas
suas consumpserint*, n. 347.
- Privilegium, ne conveniantur in plus
quàm facere possunt, in quibus ca-
sibus competit*, nu. 345.
- Privilegium concessa miserabilibus per-
sonis non censentur revocata per ge-
neralem privilegium revocatione,
nisi de hoc expressa mentio fiat*, nu.
469.
- Privilegium concessum miserabilibus
personis non poterit renuntiari*, nu.
470.
- Privilegium obtentum à duobus socijs,
in quo tantum unus eorum conti-
netur, utrum ambobus proficiat*, num.
471.
- Privilegia causa pia recensentur per
remissionem*, nu. 484.
- Privilegiatus saltem, quod solummodo
conveniat coram certo iudice, in-
telligitur, quoad personales actio-
nes*, nu. 485.
- Privilegium habens exemptionem eam à iu-
risdictione sui iudicis dinarij non
poterit eo uti, nisi assignet alium
iudicem, sub quo ille exemptus pos-
sit conveniri*, n. 486.
- Privilegia derogantia quibuscumque
personis non derogant collegio*, nu.
515.
- Privilegium si iniustum esse ceperit,
aut in tertij præiudicium, aut ab-
rogandum est, aut saltem limitan-
dum*, nu. 528.
- Privilegium concessum habitantibus
in aliquo loco censetur concessum di-
cto loco, & non in eo habitantibus*,
565.
- Privilegium portagij alieni concessum
à Principe extenditur tantum in ter-
ris concedentis*, num. 574.
- Privilegia concessa contra iura natura-
le non valent, nec tenent*, n. 576.
- Privilegia concessa contra iura Regia,
vel contra fidem, non valent, nec
tenent*, n. 577.
- Privilegium in declaratione facien-
dum à Principe non est necessaria par-
tis citatio, & de veritate*, nu. 578.
& 580. cum sequentibus.
- Privilegium proveniens ex nobilitate*

Index Alphabeticus.

re naturalis non perditur, numer. 608.
Privilegium concessum à Principe de
extrahendus aquit intelligitur re-
servata commoditate alterius habē
eis antequam privilegium aequam ex-
trahendi, num. 619. & amplius ut
in num. sequenti.
Privilegia civitati publica damnosa
non sunt recipienda, sed tamen re-
stringenda, num. 610.
Privilegium concessum calcatoariis, sen-
toribus extenditur ad eorum mi-
nistros ex propria rei concessionis,
num. 617.
Privilegium vel exemptio si conceda-
tur a Principe, ut decima, aut ga-
bella non solvatur de aliquarum re-
rum venditione, talis concessio ex-
tenditur ad census impositionem
super illa re, nu. 619.
Privilegia concessa cum prohibitione
aliorum piscationis in mari intelli-
guntur de iure tertio non quæsito, vs
ibidem num. 624.
Privilegium ad res, vel personas in eo
non expressas extendi non debet,
num. 626.
Privatus si probaverit, non habuisse fa-
cultatem producendi instrumenta
ante sententiam, intra triennium re-
stituitur ex clausula generali, &
quid in sententia corruptione pecu-
nia lata, num. 640.
Privilegia concessa circa rescissionē sen-
tentiarum in casu fiscalibus publi-
cis, vel privatis per remissionem re-
cescuntur, nu. 643.
Privilegiū qualitas requisita debet ob-
servari, & exacte probari ad hoc,
ut privilegium valeat, nu. 648.
Privilegium, ritulus, & indultum v-

trium per spatium 30. annorum pra-
sumatur, ubi de veritate, numer.
660. & 662.
Privilegium si concedatur alicui cum
facultate nominandi alium pñt se,
& iste primus mutaverit statum
in petus, utrum amittat faculta-
tem nominandi, nu. 670. & 673.
Privilegium concessum alicui utrum
ad fideiussores extendatur, numer.
731.
Privilegiū personale, & illud, ne quis
conveniasur ex plus quam facere po-
test, non transi ad fideiussores, sicut
in privilegii realibus, nu. 733.
Privilegium mendaciter impetratum
est nullius momenti, num. 737.
Privilegium non creditur personas
nominatas in eo, & duobus impe-
trantibus, & uno concessum illi
tantum prodest, nisi causa sit com-
muni, & individua, vel in servi-
tute, vel sportulii, num. 738.
Privilegium concessum rebus transi-
tum illis ad successorem, nu. 762.
Privilegia duo, vel rescipta si inue-
niantur eiusdem temporis & data,
quod eorum praeferatur, latè per re-
missionem, num. 777.
Privilegia clausa in corpore iuris non
consentur derogata per quancumq;
dispositionem quantumcumque ge-
neralem, etiā si habeat clausulam,
non obstantibus quibuscumque pri-
villegii, nu. 784.
Privilegium concessum filiis propter pa-
rentes non durat mortuis parenti-
bus, num. 787.
Privilegium immunitatis concessum pro
pter pauperitatem cessat divitiis su-
peruenientibus, num. 788.

Præ-

Index Alphabeticus:

- Privilegia* & *rescripta* an valeant, si contineant duo specialia, & resoluitur valere, nu. 794.
- Privilegium habens*, ne supra suum molendinum aliud fiat, debet illud allegare, alias in causa prohibendi non obtinebit, nu. 811.
- Privilegium* & *immunitas* si simpliciter, & indefinitè concedatur, intelligitur à numeribus personalibus, num. 811.
- Privilegium*, vel *rescriptum* de nobilibus loquens extenditur ad creatos per privilegium Principis, quia illi dicuntur propriè nobiles, quos Princeps nobilitat. nu. 834.
- Privilegium* si concedatur ad iuris civilis & canonici conservationem, habent interpretationem *rescripti* & non *privilegi*: si autem cõs datur ad iuris derogationem, mere privilegium, & non *rescriptum* appellatur, licet in nomine varietur, num. 844.
- Privilegium habens idem quod ius commune*, interpretandum est, ut aliquid iuri communis addatur, num. 846.
- Privilegium*, quod simul habet beneficium Principis, debet extendi, & latissime interpretari, num. 847.
- Privilegium moratorium* & dilatorium concessum à Principe debitori, comprehendit omnes debitores, & limitatur in dote, nu. 854.
- Privilegium* & *rescriptum* impetratum contra Titium, qui tempore impetrationis erat mortuus, non transit in eius successores, nu. 869.
- Privilegium* & *rescriptum* prius in data præfertur, & prævalens secundum do & posteriori, numer. 870.
- Privilegia* vel *rescripta* duo si rependantur unius diei, illud præfertur, ex quo primo fuit illata possessio, & idem quando data illorum ignoratur, nu. 871.
- Privilegium* vel *rescriptum* si aliquis consequitur, & in iudicio protulit, non poterit illud renunciare absque adversarii consensu, nu. 877.
- Privilegium* in casibus non privilegiati iure communis in dote, vel respectu mariti, & uxoris non procedit, num. 881.
- Privilegium* Principis comprehendit statum civitatis, quando in privilegio fuit adiecta clausula, non obstantibus quibuscumque legibus pro expresso habentibus, num. 893.
- Privilegium* seu gratiam obtinens de primo homicidio, si postea gratiam consequatur de alio homicidio secundo, nihil proderit, si de primo homicidio mentionem Principi non fecerit, num. 909.
- Privilegium* & gratiam obtinens vendendi rem immobilem inalienabilem, dummodo ex illius pretio alia prædia emat, debet ea emere in civitate sua, & non satisfacta emendatio in alio territorio iuxta aliquorum opinionem, ubi de veritate, num. 913.
- Privilegium*, de labrança y criança, civibus alterius loci concessum, utrum extendatur ad res de labrança y criança, quæ extra illum locum coluntur, & colliguntur à prædictis civibus, & pari affirmativa defenditur, num. 928.
- Privilegium* civibus concessum com-

pre-

Index Alphabeticus.

- prehendit comitatimset, numer. 929.
- Privilegium loco datum cōfiscatur etiam personi concessum, nu. 932.
- Privilegium concessum loco, civitati, & universitati, dicitur reale, nu. 933.
- Privilegium reale de sui natura extenditur ad alias personas, n. 934.
- Privilegium quando assimilatur rescripto, & gratia, vñ odiosum, & per consequens restringendum, nu. 939.
- Privilegiatus non debet excedere metas, nec limites privilegiorum, num. 941.
- Privilegium non transmittitur, & mutatur forma, & natura rei mutatio ne persona, nu. 980.
- Privilegium Ecclesiarum & clericorum, utrum transeat ad eorum filios, & negatiua parti contra multos defenditur, numer. 982. cum sequentibus.
- Privilegium & gratia si concedatur alicui hac adiecta conditione, si sacerdos efficiatur, qua deficiente privilegium & gratia ad alium transeat, utrum verificetur conditio, si sacerdos factus non fuerit, & tres opiniones recensentur, & tertia eligitur, num. 996.
- Privilegium habens à Pontifice, ut fructus beneficii recipiat absens, ac si esset presens, non poterit ratione illius privilegij distributiones quotidianas habere, nu. 1013.
- Privilegium secundum non satiens de primo mentionem quomodo, & quādo valeat, nu. 1029.
- Privilegium, prescriptis, & immemorialis consuetudo acquisita tunc in iure, & idem important, numer. 1041.
- Privilegium gratia & rescriptum regulariter non spirat morte concedentis, num. 1079.
- Privilegium gratia & rescriptum si concedatur ad mutum, vel ad voluntatem concedentis, morte concedentis finitur, nu. 1080. & nu. 319.
- Privilegium proculdubio praestitisse, credendum est, quando Princeps de eorum mentionem facit in alio privilegio, num. 1083.
- Privilegium introductum propter honestatem personae, vel sexus, nō potest renuntiatione tolli, nu. 1084.
- Privilegiatus & exemptus à muneribus publicis pecuniariis privilegio, si à iudice fuerit ad ea electus, vel nominatus, tenetur appellare, aliā electioni videtur consentire, num. 1091.
- Privilegium, exemptio, vel ius superueniens parti, prodest fideiussori, num. 10104.
- Privilegium superueniens facit quem eximi à priori onere, nu. 1106.
- Privilegium universitati concessum, utrum ad singulares protrahatur, ubi distinguitur, num. 1119.
- Privilegium si concedatur à Principe, vel gratia fiat à Pontifice ex aliqua causa finali, si ipsa semel sortiatur effectum, quamvis postea cesset, adhuc valet, & durat gratia & privilegium, serui si causa deficiat, an sequam privilegium & gratia forciatur effectum, nu. 1151.
- Princeps non praesumitur nisi plenitudine potestatis, num. 1166.
- Privilegia respicientia exactionem dotis

Index Alphabeticus:

dotis habent etiam locum in dote
putativa, eique competit privilegium
tate a hypotheca, & omnia privilegia
a iure concessa, num. 1198.

Privilegiata ratione officij, vel exer-
citiij, si illud non exercet, non gan-
det privilegio; num. 1207.

Privilegium si concedatur alicui, dū-
modo cum virgine contrahat ma-
trimoniū, illud privilegium conse-
qui potest, si contrahat matrimoniū
cum illa, quam antea ipse corrup-
perat, num. 1221.

Privilegium particularium personarū
per legem generalem non derogat-
ur, num. 1234.

Privilegia scripta in corpore iuris non
derogantur per illa verba, non ob-
stante quocunque privilegio; num.
1232.

Privilegium si concedatur Petro in pri-
mo loco, & Joanni, & eius filio in
secundo loco, & Francisco eius con-
sobrino in tertio loco, & dicto Petro
alius nascatur filius, utrum iste pre-
feratur Francisco posito in tertio lo-
co, num. 1250.

Privilegium quando utile est pluribus,
qui eo uti volunt, contribuere te-
nentur pro rata expensarum, n. 1274.

Privilegium utens pro parte utriusq; cō-
servet in totum, num. 1304.

Privilegium habens amplissimum, si eo
strictè utatur, non poterit potestatem
large uti, num. 1306.

Privilegia consuetudine interpretan-
tur, quæ sufficit, si decennalis sit, n.
1307.

Privilegium quando concernit exerci-
tium, & non meram substantiam,
extensum in parte non sibi praeiudicat

in alijs separatim, num. 1310.

Privilegium quando competit pluribus
personis, vel pluribus rebus, licet
quis utatur in uno; non videtur
renunciare in alijs, num. 1311.

Privilegia derogantia quibuscunque
personis non derogant collegio, &
universitati, num. 1316.

Privilegium, quando continet mate-
riam mere favorabilem, & repu-
blica convenientem, & extenditur,
& comprehendit collegium & u-
niversitatem, & omnes personas, tam
masculas, quam feminas universi-
tatis, & capituli, num. 1317.

Privilegium, de labrança y criança;
conceditur tantum rebus acquisitis
huius generis ab his, qui iam sunt
vicini in loco libero, & exempto,
num. 1321.

Privilegium si sit motu proprio, à Prin-
cipe concessum, & contra illud latiss-
sime interpretandum, n. 1331.

Privilegia fisco damnosa non debent
impetrari, nec contra fiscum, cui
iura subveniunt, est temere iudican-
dum, num. 1337.

Princeps quando concedit privilegium
& immunitatem conductibus ga-
bollarum, vel his, qui fisco aliquid
solvere tenentur, magis considerat
causam fisci, quam causam tradi-
cturum conducturum, num. 1348.

Privilegium concessum simplici perso-
ne, utrum extendatur ad mixta,
num. 1353.

Privilegium concessum spurio, utrum
extendatur ad spurium, & incestuo-
sum simul, num. 1314.

Privilegium & immunitas si conce-
datur primo loco viduis, & pupil-
lis;

Index Alphabeticus.

- lis, non derogatur per secundum priuilegium sine speciali derogatione primæ concessionis, nu. 1362.*
- Prælegati in id quod facere possunt annuerantur, nu. 1364.*
- Prælegati si concedatur ex duobus causis, una cessante non cessat priuilegium, nu. 1401.*
- Prælegium generale exemptionis ab omni munere non eximit ab onere pro aqua publicis habendis, num. 1366.*
- Prælegium si alicui concedatur hoc onere adiuncto, quod in quolibet anno teneatur equi solucere unum, & per longissima tempora equum non soluit, sed aliud in suis loco, utrum equi præstatio præscribatur, num. 1374.*
- Prælegium dignitatis non finitur dignitate finita, num. 1408.*
- Prælegium decurionibus & consiliarij ciuitatum concessum intelligitur de consiliarijs & decurionibus magnorum locorum, nu. 1411.*
- Prælegium concessum agricolis, utrum conferat iurum fiducijs suis, non agricolis, num. 1419.*
- Prælegium concessum alicui usque ad tertiam generationem, utrum eius personæ in prima generatione comprehendatur, nu. 1424.*
- Prælegium disponens in viuo, utrum habeat locum in uxore, & è contra, num. 1431.*
- Probatio quando requiritur per modum qualitatis & conditionis, non sufficit præsumptiua, num. 1445.*
- Primatio non inducit illud, quod expressè tantum non est etiam in materia primatiua, nu. 1523.*
- Probatio per priuilegium idem operatur quod probatio per inmemorabilem consuetudinem, nu. 851.*
- Probationes leuiiores & testes de auditu sufficiunt in probando factis antiquis, nu. 897.*
- Procurator generalis non potest facere ea, quæ requirunt speciale mandatum, nu. 1631.*
- Procurator constitutus ad omnia, excepto vno casu, in quo requiritur speciale mandatum, eiusdem constitutus ad omnia alia, quæ requirunt speciale mandatum, num. 1632.*
- Procurator in rem suam, quem dicimus in causa propria, non potest reuocari, num. 1507.*
- Prohibitus administrare aliquod officium non potest colore quasito sub alio nomine simulato ad illud admitti, num. 109.*
- Procurator & exactor expensas deducere potest & sola in m. nu. 602.*
- Prohibitio contra bonos mores non est seruanda, nu. 1149.*
- Prohibitio alienationis facta filio non extenditur ad nepotes, nec ad hæredes ulteriores, num. 1574.*
- Prohibitio alienationis facta à testatore suo heredi non extenditur ad alios hæredes, nu. 1575.*
- Prohibitio alienationis facta vni nati non extenditur ad alios, nu. 1576.*
- Prohibitio alienationis est personalis, & habet locum tantum in vita illius, cui prohibita facta fuit, & in eius persona verificatur conditio, 1577.*
- Prohibitio alienationis est odiosa, atque exorbitans, nu. 1578.*

Prohi-

Index Alphabeticus.

Prohibitio alienationis facta heredi, vtrum comprehendat heredem hereditatis, num. 1779.

Prohibitio alienationis facta simpliciter & personaliter. & per verba futuri subiecti in fauore grauati quomodo valeat, num. 1780.

Promissio est a quantitate in fauore alimenterum praesumitur annua, num. 1604.

Promotus si fuerit aliquis ad officium; & alius secunda loco etiam promotus fuerit, et qui habet nunc primo literat & possessionem, praefertur, num. 874.

Provincia quae dicatur, & quid sub hoc nomine comprehendatur, num. 1155.

Proquis a Papa, etiam si sit posterior, praefertur prouiso a privilegiato, num. 1220.

Promissio facta in duobus gradibus substitutionum censetur facta quoad alium in medio positum, de quotestator idem dixisset, si cognasset, num. 1265.

Pupillari tacita, concurrente verisimili voluntate, excludit matrem habentem expressam legem nominationem, & successionem, num. 1262.

Q

Qualitas adiuncta verbo, vel participio, debet regulari iuxta qualitatem verbi, vel participij, num. 1290.

Qualitatem requisitam a lege, vel privilegio, debet probare volens agere legis, vel privilegij beneficio, num. 325.

Qualitas excludens, vel adiuuans aliquem, debet intervenire in tempore actus, num. 396. & 443. & 649.

Qualitas virtutis & proximitatis in privilegio requisita si cessauerit, vtrum cesset privilegij dispositio, num. 435.

Qualitatem requisitam sufficit concurrere in tempore, quo verbum importat, licet postea deficiat, siue apponatur qualitas cum verbo dispositiuo, siue cum verbo executiuo, aut separatio, num. 444.

Qualitas superueniens personae conueniens facit variari qualitatem actionis, num. 2103.

Qualitas, quae non concurrat tempore collationis capellaniae, vel alterius requisiti, licet postea concurrat, non oportet effectum in prauiudicium iuris quaesiti, num. 2149.

Qualitas si relinquatur pio loco, vel hospitali pro pauperibus ibidem alimentandis, non debetur amplius, illo pio loco, vel hospitali destructo, num. 726.

Qui non conveniuntur in plus quam facere possunt, recensentur, num. 344.

Quintum si non sufficiat filijs illegitimis ad congruam sustentationem, verum positi, & debeas potius ultra quintum relinquere vbi optima distinctio, num. 1515.

Qui prior est tempore, posterior est iure, ubi plures remissiones inueniuntur, num. 357.

Quod differtur, non aufertur, num. 966.

Quoque dictio est repetitiva similis qualitatis, num. 376.

R2 Raris

Index Alphabeticus.

R

Ratio licet non sit expressa in lege, si tamen coniectura ducitur, ab ea argumentum exsensit, vel limitatiue sumere licet, num. 527.

Rationem reddere tenentes de aliquibus tributis, vel redditibus regalibus, possunt ab Ecclesia extrahi, num. 923.

Realia non censentur concessa, quando simpliciter concessum est castrum, cum omni iure Principis, num. 721. cum sequentibus.

Recipiens ignoranter longissimo tempore minus quam sibi quotannis debetur, verum sibi praeiudicat, num. 1375.

Receptor, sceptor, & commissarius si aliquid à debitore recipiat, & desinit esse soluendo, antea quam domino reddat, datur recursus contra primum debitorem, num. 1387.

Recuperari officium, vel dignitatem, per privilegium, vel gratiam Principis, non recuperat vocem, nec locum, quod extenditur, & limitatur pluribus modis, num. 313.

Recipiens aliquam rem respectu hereditatis, & bonorum, qua in illa comprehenduntur, debet eam cum alijs hereditibus communicare, num. 475.

Reiteratur semper actus in favorabilibus, & in favore ultima voluntatis, & testamenti, nu. 1602.

Relictum à testatore fratribus minoribus respectu alicuius summa in fello sancti Francisci, verum sa perpetuum, an semel tantum debeatur, num. 1598.

Relictum Ecclesiae die nundinarum in ultima voluntate intelligitur perpetuum favore ultima voluntatis, & Ecclesiae, num. 1603.

Relictum pauperibus intelligitur ad pias causas, num. 1606.

Regula generalis non comprehendit casus privilegatos, num. 180.

Regalium concessio non includit iurisdictionem, nec ea, qua soli Principi sunt reservata, num. 718.

Regalia censentur concessa, quando Principi aliquem inestituit de castris cum mero misto imperio, & omnibus regalibus, num. 719.

Realia censentur concessa, quando in privilegio aliqua conceduntur in specie, & adduntur, vel subijciuntur cum alijs iuribus quibuscumque, num. 720.

Relictum pro distributione pauperum potest extendi ad nobiles habentes bona, qui in iuxta suum statum, & qualitatem non possunt conservari, nec sine dedecore in publicum apparere, num. 1388.

Relictum pro dotandis mulieribus pauperibus non potest distribui pro dotandis viduis pauperibus, nu. 705, & num. 789.

Relictum quotannis ex certo pradio, vel censu debetur perpetuo, & ab heredibus praestabitur, licet pradium, & census pereat, num. 188.

Relicta si fuerit aliqua quantitas, vel premium relinquatur illi, qui prior eade fecerit, si duo simul faciunt, ne de prioritate appareat, nullus accipiat relictum, num. 431.

Relicta parte hereditatis filij ultimi morientis, si duo simul moriantur,

nec

Index Alphabeticus.

- pœ quis sit vltimus probatur, desic-
cit relictum, num. 131.*
- Regum nobilitatemque proprium est libe-
rales existere, don uitionesque facere,
privilegia atque immunitates cō-
cedere, num. 4.*
- Remedium lationis intra dimidiam,
quod admittitur in causa dotis, du-
rat per spatium 30. annorum, num.
1619.*
- Remedium lationis ultra dimidiam
datur contra Ecclesiam lationem
alium, riam post quatuor annos,
num. 1630.*
- Rena non inueniri, & emi non posse,
vel immodes, vel magno pretio
inueniri, vel emi posse, equipara-
tur in iure, num. 213.*
- Remotus à prima dignitate illo medio
tempore quo transfert ad aliam ma-
iorem, retinet primam dignitatis pri-
uilegium, num. 340.*
- Remissio generalis legatorum mariti
facta a muliere non comprehendit
legatum dotis, num. 827.*
- Remittere potest Princeps criminis pœ-
nam, quæ in satisfactionem reipub-
licæ à lege instituta fuit, ubi nec
reipublica, nec alij ex hac remissio-
ne damnum sequitur, nec iniuriam
passi, num. 1026.*
- Renunciari non potest ius, vel priui-
legium competens ratione alicuius
persona, vel qualitatis, numer.
268.*
- Renuntiationes de iure communi va-
lebant absq; temporis assignatione
vel limitatione, num. 431.*
- Renouari potest priuilegium, vel in-
strumentum antiquum iudicii au-
thenticum, num. 743.*
- Renunciari utrum possit priuilegium,
vel scriptum ab impetrante, nu.
1137.*
- Renunciare iuri suo nemo tacite vido-
tur, & ibi remissio, num. 1365.*
- Rentas, utrum in priuilegio quan-
do interpretandum, num. 233.*
- Repetitio per conditionem indebiti, vel
erroris causa, utrum competat ex-
ceptio per priuilegium, si scilicet ga-
bellum soluerit, num. 145.*
- Reptitio utrum cōpetat habenti pri-
uilegium, ut conueniatur in plus
quam facere potest, si soluat, n. 147.*
- Reptus in via, vel itinere cum re-
bus vetustis, utrum pœnam statuta-
riam incurrat, num. 303.*
- Reptus capere rebus vetustis in via
extraordinaria, & non consueta,
susceptus est de crimine, n. 307.*
- Reipublica bona & fiscalia, utrum
equiparentur in priuilegiis, num.
382.*
- Reficiens domum non funditus destru-
ctam nouum opus facere non vi-
detur, num. 76.*
- Renunciare potest quilibet priuilegiū
Ecclesiasticæ immunitatis, numer.
926. & 1038.*
- Reptitio qualitatibus, & conditionis clau-
sula priuilegiorum quando censetur
facta, num. 1268.*
- Repetere non poterit expensas ille, qui
in causa propria etiam communem ex-
pendit pro socio, ubi optima distin-
ctio, num. 2272.*
- Residens in uno loco per mille annos,
animo tamen retinendi domici-
lium in alio loco, non potest esse
cuius illius loci, ubi residet, nu-
mer. 41.*

Index Alphabeticus.

- Res hereditariae si vendatur nulla facta hereditatis mentione, sed simpliciter vendatur tanquam res paricularis, non habetur pro hereditaria, num. 480.*
- Restitutus à Principe, utrum recuperet bona confiscata, & quando, num. 514.*
- Rescriptum, vel privilegium Principis quantum possibile est, debet ad ius commune reduci, num. 550.*
- Restitutionis privilegium concessum Ecclesiae extenditur ad hospitalia, num. 570.*
- Rescripta & interpretationes, utrum trahantur ad futura, nu. 801.*
- Responsio est intelligenda secundum supplicam in principio & rescriptis, num. 802.*
- Rescripta licet contrendantur prae iure, non tamen per illa intenditur iuri communis derogare, nu. 8136.*
- Restitutionis privilegium competens minoribus, & personis privilegiatis, nunquam refertur derogatum, nisi de illo fiat specialis mentio, expressaque derogatio, nu. 1226.*
- Rescriptum, vel privilegium impratum contra consuetudinem, vel statutum Principis, est suspectum de falso, nec praesumitur à Principe concessum, nu. 1246.*
- Resuscitatus, qui bona sua donaverit, vel reliquerit, utrum recuperet ea, num. 1282.*
- Resuscitatus recuperat filios, non tamen uxorem, num. 1285.*
- Resuscitatus non tenetur iterum baptizari, nec ordinari, num. 1285.*
- Restitutus à Principe ad maiora, hoc est ad vitam, multo fortius restituatur ad minora, hoc est ad bona, num. 1288.*
- Restitutio in integrum conceditur nobilibus, maioribus 25. annorum, quando pauperes sunt, qui pro absentibus & in vinculis detentis repuantur, num. 1320.*
- Rescriptum impratum vel concessum, non praesudicat causa privilegiata, nisi de ea fiat specialis mentio, num. 1381.*
- Reveniens materiam qui auctores rearsent, num. 351.*
- Retinens proprietatem videtur acquirere re totum per usum partem, non tamen is, qui de novo acquirit, nu. 1302.*
- Revocari poterit donatio absenti facta ante acceptionem donatarii, licet in rata fuerit, nu. 140.*
- Revocare utrum possit Princeps donationem, mercedem, vel privilegium exemptionis à se concessum, num. 174.*
- Revocata non refertur privilegia concessa miserabilibus personis, pro generali revocationem privilegiorum, num. 309.*
- Revocare non potest Princeps privilegia concessa ob causam onerosam, num. 583.*
- Revocari seu interpretari poterit Princeps privilegia mercedis gratiosa absque participatione, nu. 584.*
- Revocare poterit debitor conventionem, quando promisit, stare iuramento creditoris circa damna & interesse, si ere ditor ante tempus iuramenti mutaverit conditionem in deterius, num. 1358.*
- Rex donans terras, quae solita erant alii civitatis oblectas dare, refertur donata-*

Index Alphabeticus.

donationem dare soluis collectis,
num. 90.
Rex quando aliquid vult fieri expres-
so cum damno tertij, intelligitur cum
modico dāno, & nō cum magno, n. 94.
Rex non potest censualia cōcedere in p̄ca
iudicium successorū, nec iura Reg-
ni subuicere, nec diminuerē, n. 148.
Rex non potest priuilegia concedere,
& donationes adco immoderate
facere, vī Regni priuilegium, &
damnum inferatur, num. 189.
Rex & ceteri publica poterunt agere pro
suis debitis contra facios conducto-
res, num. 397.
Rex caput militū potest peculiari pri-
uilegio concubina donare, n. 810. 1.
Rex aliquid iusta rationabili, & necessa-
ria causa, vtrū inuito & cepugnā-
te cegno possit monetā mutare, mi-
nuere, vel augere, n. 1089 & 1090.
Rex Hispaniarū Philippus Tertius va-
lorem scutorum auxilij, num. 1427.

S

Sacerdotes non possunt pro debito ciuili
incarcerari, nec excommunicari, nec
conueniri in plus quān facere pos-
sunt, num. 229.
Sacerdotes non possunt suum priuile-
gium concessum pec cap. Odoardus
de solutio. renūciare, & quid eum
iuramento, num. 230.
Sacerdotum superuenienti tollit munus
publicum iam inunctum, n. 1107.
Sarmiento & Molina, conciliatur in-
dixerunt opinio in citationis
materie circa reuocationem priuile-
gij, num. 586.

Satisfactio voluntaria & necessaria
quæ dicatur, num. 916.
Scriptura priuilegij, aut maiestatis do-
perdita potest probari duobus testi-
bus de eius tenore deponentibus,
num. 79.
Sacralibus pluribus contendētibus, do-
quibus vnus est clericus, poterit ta-
lis clericus cum alijs vocari iudice
laico canonici, num. 960.
Seculares iudices poterunt sequestrare
triticum personarum Ecclesiastica-
rum & cōmendatorum quatuor ot-
dinum militaciū tempore ratiſſi-
& necessitati, non obstantibus eorū
priuilegijs, & nec excommunicatio-
nē, nec penam contentā in bulla in
Cana Domini inuicent, nu. 1128.
Senex semper debet per se fieri in benefi-
cijs, & probandus, num. 1504.
Senex postquam cedatū est ad an-
nos puerciles, hoc est ad 80. annos, ce-
dit in integrum, nu. 391.
Sententia in fauorem dotis habet exe-
cutionem pacatam, 392.
Senex puniendus est mitiori p̄na
quā adolescenti, num. 392.
Senectutis plura priuilegia recēsen-
tur, num. 393.
Sententia quando contra fiscum legiti-
mē loca dicatur, num. 632.
Sententia contra fiscū lata per in inte-
gum cessionem intra triēnium
retractatur, & quando sit ipso iure
nulla, nu. 636.
Sententia contra cōpublicā lata quo-
modo, & quando retractanda sit,
& quæ habeat priuilegia, n. 637.
Sententia non retractatur in casu p̄ci-
pali per procuratorem, vel aduocati
absentiam, num. 638.

At 3

Sententia

Index Alphabeticus.

- Sententia lata contra fiscum, vel rem publicam per prauaricationem ex gratia, vel ambitione per in integrum restitutionem intra triennium retractatur, & quid in privato, num. 642.*
- Sententia lata ex falsis instrumentis, vel ex falso causu non debet executioni mandari, num. 644.*
- Sententia lata contra matrimonium, non transit in rem iudicatam peculiari privilegio, num. 645.*
- Sententia lata in vim iuramenti propter defectum probationis retractari potest per instrumenta, vel testes nouiter reperi, num. 646.*
- Sententia Principis habet vim legis, & privilegij in casu, super quo lata est, & in similibus, numer. 776.*
- Sententia debet esse conformis libello, num. 803.*
- Sententia fauorē alimentorum habet executionem paratam, num. 858.*
- Sententia fauore dotis utram habeat executionem paratam, num. 859.*
- Sententia in causa matrimonij nunquam transit in rem iudicatam, num. 1169.*
- Sententia lata ex pluribus causis, quarum una est falsa, sustinetur ex altera vera, num. 1402.*
- Sententia lata contra principalem executioni mandatur contra fideiussorem sine nouo processu, nec noua sententia, num. 1414.*
- Semper, & quādo cumque, si reperiatur in aliqua dispositione vel privilegio, non important infinitatem, & ad triginta annos illa ver-*
- ba restringuntur, numer. 1180.*
- Sententia Principis ad hoc, quod vim habeat legis, requiritur, quod sit lata ad petitionem vniuersitatis, vel quod voluerit per eam dare legis formam, num. 728.*
- Sententia de futuro valet, si dependet à iure, quod est de presenti, num. 1537.*
- Seruus obligatus pro certo tempore, si ante quam adimpleatur, contrahit matrimonium, liberatur à tali servitute, nam. 1110.*
- Singula temporis momenta inspicenda sunt in his, quae tempore variantur, num. 543.*
- Similes casus non excluduntur à iure, etiam per verba taxativa, numer. 525.*
- Sigillum manifestum & apprens debet habere privilegium ad hoc, ut fidem faciat, num. 314.*
- Seruicio, y montazgo, Almojarifazgo, rodas, cañillerias, peage, passage, portazgo, barcaje, quid in iure significant.*
- Seruitus urbana conseruatur in area, quae denus erigitur, num. 300.*
- Socer utrum habeat privilegium, ne conueniatur in plus quam facere potest, quando à nuru, vel genero conuenitur, & quomodo hoc habeat locum, num. 348.*
- Socer conuenitur in plus quam facere potest, si promisit dolose & fraudulenter, quod adimplere non poterat, num. 349.*
- Socij inter se hoc dicuntur habere mandatum, quod possunt sine cessione principalis conductoris agere contra debitores, nam. 398.*

Socius

Index Alphabeticus.

Socius in indiuiduis gaudet privilegio
& prerogatiuis suis socij, numer.
1224.

*Socius habens rem communem cum
alio non potest totam rem commu-
nem, sed tantum pro sua parte obli-
gare, num. 1242.*

*Sermo indefinitus non restringitur ad
primum sermonem, nec actum in
fauorabilibus, num. 1009.*

*Socius, vel aliqui illorum qui tene-
tur in plus quam facere possunt, sito
tum soluere promittant, verum vi
deantur illi suo privilegio renuntia-
re, num. 1363.*

*Solutio scienter, vel patienter, vel
per errorem facta, quando dica-
tur, vel presumatur, numer.
146.*

*Solennitas mandati non presumitur
per diuturnitatem temporis, etiam
per mille annos, nu. 664.*

*Solennitas, qua in aliquo actu debet in-
teruenire, habito respectu ad certum
finem, absento sine licet non inter-
ueniat solennitas, actus valebit, &
quomodo, nu. 1121.*

*Solennitas quando in alienatione re-
quiritur, non sufficit, quod vti-
litati interueniat, nisi simul solen-
nitas per legem, requisita interue-
niant, & ibi Manuel Rodriguez &
alii reprobantur, nu. 1124.*

*Soluere utrum teneatur debitor sen-
torum secundum valore temporis
obligationis, vel temporis solu-
tionis, quando medio tempore va-
lor scutorum auctus fuerit à Prince-
pe, nu. 1428.*

*Specialia duo non admittuntur in iu-
re, num. 1128.*

*Spurius habitatus ad beneficia non
videtur habitatus ad dignitates
consequendas, num. 1640.*

*Spurius dispensatus ad dignitates Ec-
clesiasticas non censetur dispensa-
tus ad dignitates maiores & prin-
cipales, & ibi quales sint maio-
res & principales dignitates, num.
1641.*

*Spurius, incestuosus, adulterinus, vel
ex sacrilegio natus, tenetur hos de-
fectus Pontifici exprimere, & non
sufficit, quod generatim fateatur, se
esse illegitimum, vel spurium,
alias irrita erit dispensatio, num.
1642.*

*Spini opinio interpretatur, numer.
512.*

*Statuta iuri contraria sunt restrin-
genda, & non extenduntur ultra
illud, quod exprimitur, numer.
1448.*

*Statutum est sumendum in illo sensu,
in quo ius commune minuitur, adatur,
num. 1449.*

*Statutum & privilegium si desert
lucrum, consideramus originem
& causam, & non eventum, num.
1547.*

*Statuto si caueatur, quod absens à
ciuitate non possit gaudere priui-
legio ciuibus concessio, si aliquis
absens à ciuitate in ea reliquerit
uxorem, filios, aut consanguineos,
eius loco munera & onera ciuita-
tis subeuntes, presentem censendus est,
& dicto privilegio munitur, nu-
mer. 40.*

*Statum primum recuperat, qui peni-
tentiam agit, & misericordiam po-
nit, num. 479.*

Index Alphabeticus.

Statum primum recuperant potest bona de nouo acquirere, & contrahere facere, & testari, numer. 680.

Statuta antecessorum minimè possunt explicare successores, numer. 684.

Statutū à decurionibus editum à successoribus eorum, vel à populo explicari poterit, num. 690.

Statuta ciuitatis non videtur Princeps derogare, quando priuilegium concedit, licet dicat, non obstantibus quibuscumque legibus, & motu proprio, num. 892.

Staus omnium causa coniecturalis in iudicis arbitrio posita est, num. 667.

Statutum generale includit omnes eius priuilegiatos & speciales, nisi in eo eantum, in quo quis priuilegiatus reperitur, num. 1131.

Statuta non ambitiosa, sed rationalia, & pertinentia ad ornatum, & utilitatem populi, virum sine seruanda, & executioni mandantia ante Regiam confirmationem, num. 1132.

Statuto si cautus, quod omnis qui venerit ad aliquam ciuitatem incolendam, sit immunitas à gabella, collecta, & alij oneribus, si aliquis originarius illius ciuitatis spe fruendi predicto priuilegio ad aliam habitandam urbem conuulit, & post aliquos annos patrias sedes recuperauerit, non comprehenditur in illo priuilegio & flatu, num. 1228.

Subsidiaria actio non datur, quando debitor est soluendo, etiamsi re-

nuntiet beneficium excussionis, num. 1386.

Substitutionis ius non perditur per simplicem sacerdotium, numer. 781.

Successio proximioris consanguinei, qui moribus & nobilitate exterior antecedit, præstantiorque sit, quomodo intelligatur, si in eodem consanguinitatis gradu masculus, & femina inueniatur, numer. 412.

Successor in maiori tenetur de estimatione expensarum in bonis maiuratus consumptarum satisfacere creditoribus illius, qui eas consumpsit, num. 888.

Successio datur ex tacita voluntate contra verba expressa, numer. 1263.

Suceptores Regū non possunt Regiam pecuniam consumere, vel ex ea aliquid emere, & si quis ex ea emanet, lucrum fisci repetit, num. 1383.

Suprema iurisdictio, nec causarum maiorum cognitio, quæ ad Regem pertinet, non censetur concessa per concessionem plenam, & amplissimam iurisdictioni, etiamsi Rex concedat regalia & omnia, quæ ad eum tanquam Rege pertinent, num. 311.

T

Tabellionū officium alienius ciuitatis concessum censetur etiam in territorio concessum, num. 933.

Tabellionis declarationis statum indubij

Index Alphabeticus.

- hijj procedentibus ab scriptura, numer. 1351.*
- Tabellionis declaratione non statuc in dubijs procedentibus: à pciuilegio, cum soli Principi competat talis de claratio, num. 132.*
- Testes bona fama, & maiores omni exceptione, si à lege requiruntur, hæc qualitas debet probaci, alià nō sufficit p̄sumptiua, num. 1445.*
- Testamenti scriptura perditā potest probari duobus testibus deponentibus de eius tenore, licet testamentum non appareat: & limitatur in testamento in scriptu, numer. 80.*
- Testamentum ante ingressum religionis cēlē fieri potest, num. 345.*
- Testamentum p̄sumitur solenne ex diuinitate temporis, num. 661.*
- Testamentum primum cegulariter per secundum cēuocatur, num. 1247.*
- Testamentum primum vtrum ex p̄ciuilegio Principis irreuocabile possit fieri, num. 1248.*
- Testamentum cūmpitur restitutione testatoris, num. 1290.*
- Tecimus quando est indicibus limitari ad aliquem actum faciendum, intelligitur, si iocā illud tempus causa terminaci potest, numer. 1436.*
- Tempus quatenus est quantitas continua, diuiditur in partes, & quæ sint partes temporis, & quæ partes annis, & mensis, & diei, & horarum, agitur, nu. 490.*
- Tenore p̄uilegij semper inspiciendus est ad eius veram explicationem & interpretacionem, num. 625.*
- Testimonio Principis magis creditur, quàm in strumento publico, numer. 295.*
- Titulus non p̄sumitur per diuturnitatem temporis, quando ei resistit ius commune, num. 665.*
- Titulus non p̄sumitur per diuturnitatem temporis, quando adest contraria iuris p̄sumptio, numer. 666.*
- Troqueci non potest in syndicatu, qui fuit iudex, etiam multi stantibus indicij, num. 1409.*
- Transactio vera & non fraudulenta requiritur in locolibero ad hoc, quod gabella non debeatur, num. 62.*
- Transactio, vel pax circa monachum offensum iniunctum, vel occisum cui competat post professionem, vtrum monasterio, vel patri viuio, num. 1185.*
- Transmissibilia non sunt ea, quæ in animo consistant, num. 682.*
- Tributum, verbum, in p̄uilegijs quomodo interpretandum, nu. 132.*
- Tributorum exemptionem habens ex p̄ciuilegio Regis tunc contibuiet in his tributis, à quibus nobiles non excusantur, num. 291.*
- Tot sunt legata, quæ anni, numer. 1618.*
- Tertius possessor decennialis cum titulo & bona fide, vtrum p̄scribat rem hypothecam, vel acensuatam, & à quo tempore incipiat illa p̄scriptio, num. 1612.*
- Tertius possessor rei acensuatæ poterit, si voluerit, dominum recognoscere, vel eam acensuatam remittere, & ibi additio, num. 1625.*
- Titicum ex causa necessitatis, vel caristia p̄stari non posse, recte dicitur*

Index Alphabeticus.

dicitur ; quando debitor illud non habet, & quamvis reperitur, id habere non potest nisi cum difficultate ; & pro immoderato & excessivo pretio, num. 112.

Tributum debet solui, ubi terra qua colitur, sua est, num. 938.

Tutor, & tutela administrator, remittenda est pro ratione reddenda ad locum, ubi administrans, num. 912.

Tutor datus filijs non censetur datus filio, quem testator ignorabat, num. 1252.

Turpius hominum iudicio astimatus, si famina secundo nubat, quam si vir secundam ducat uxorem, num. 3216

Tutela administrari virile munus est, num. 336.

V

Vexillalis impositio, nec pedagium non videtur concessum per Verba privilegij quantumcumque generalia, num. 723.

Venditio verificatur in uno numero, si rei vendita non erat maiori pretio digna, num. 69.

Variare non potest mulier in casu, quo admittitur electio honorum, de quibus sibi dos satisfiat, num. 408.

Variatio regulariter non admittitur, num. 437.

Variare potest semel patronus laicus in electione & nominatione, quod patrono clericarum non licet, numer. 712.

Variatio non est permessa patrono lai-

co, quando res non est integra, & post acceptationem electi & nominati, num. 714.

Venditio quomodo fieri debeat de bonis immobilibus minorum ad hoc, ut retractari non possit, & qua sint necessaria in tali venditione, latè agitur, num. 619.

Verba apposita in privilegio generali non sunt intelligenda, nec verificantur in prima persona, nec in primo actu, sed intelliguntur, perpetuo durare, num. 169.

Verba, Mandamos les sean guardadas las preeminencias, inmunidades, y exenciones que se acostumbra guardar por razon del dicho oficio, que in titulis Regijs continentur, quid significant, num. 268.

Verba generalia statutorum restringuntur secundum ius commune, num. 276.

Verba, qui tale fecerit, in privilegio, & el rescripto apposita, faciunt conditionem, & requirunt actualem perfectionem, num. 306.

Verba adiectiva, & non substantiva, quando interueniunt in privilegio masculini generis, comprehendunt tam feminas, quam masculos mera significatione, & non per interpretationem, num. 426.

Verba privilegij licet non sint de numero plurali, sed singulari, comprehendunt plures & omnes, qui in pari gradu proximitatis inveniuntur, num. 428.

Verba, consanguineus proximior, comprehendunt tam masculum quam feminam, quod procedit in matro-

Index Alphabeticus.

- via restringibili*, & in statuto, num. 430.
- Verba privilegij debent aequitati conformari*, & a verborum forma sine certa scientia non est recedendum, num. 627.
- Verba privilegij seu dispositionis, quæ dæ sunt in gerundio*, & iunguntur temporis presentis, vel de præterito, necessario modum, & calificationem, & non conditionem significant, num. 669.
- Verba privilegij videlicet, con todos sus terminos, aguas vertientes y manantes, y con la jurisdiccion civil y criminal, mero y misto imperio, quid comprehendant*, num. 694.
- Verba privilegij si sunt clara, nõ est ab eis recedendum*: si tamen sunt obscura, & possunt ad diversa adaptari, illud debet accipi, ut privilegium & dispositio magis valeat, quam pereat, num. 699.
- Verba privilegij debent intelligi in casu, de quo iura communis non disponunt*, num. 702.
- Verba generaliter intelliguntur de prima persona*, & de prima vice, num. 703.
- Verba privilegij de sua natura intelliguntur perpetua*, num. 704.
- Verba contenta in privilegio Principis debent aequitati conformari*: licet hoc prædicta verba non patiantur, num. 706. & num. 942.
- Verbi in generalibus non veniunt Principi reservata*, num. 724.
- Verba, si ita est, inducunt conditionem & causam finalem*, numer. 1159.
- Verbum, moradores, de habitantibus in loco explicatur*, num. 32.
- Verba privilegij seu scriptura, quando ita obscura sunt, quod nullum habet intellectum, nec privilegium, nec scriptura valet*, num. 912.
- Verba, si ita est, dispensati, inducunt formam & solemnitatem non leuem*, num. 1158.
- Verba privilegij de Ronda referuntur, & ponderantur*, num. 1325.
- Verbo singulari se in numero utimur pro plurali*, num. 1394.
- Verba, indulgeo, vel remitto, contenta in privilegio Principis, quid importent, & significant*, num. 1394.
- Verba, per indulgentiam nostram te restitimus, vel per restitutionem nostram tibi indulgemus, si in privilegio continentur, quod significant*, num. 1395.
- Verbum, conformatur, simpliciter & absolute à Principe prolutum, & itum in parte certam scientiam, & quando presumatur*, num. 1395.
- Veritas & rei substantia pluri valet, quam ludibrium verborum*, num. 845.
- Vicinitas est quid extrinsecum, & in facta consistens, in qua populi consensus debet adesse, & insuper habitatio; & fidei infonnis præstatio ibidem permanendi, & tributorum contributio*, num. 24.
- Vicinitatem habere in duobus locis qui libet potest*, num. 25.
- Vicinus proprie dicitur, qui in aliqua civitate per maiorem partem anni degit*, num. 27.
- Vicinus duosmodi locosum à solutione gabella exemptorum, si in quolibet*

Index Alphabeticus:

- eorum bona sua vendiderit, *utrum* gabellam solvere teneatur, *num.* 44.
- Vicinus civitatis libera* & privilegiata, qui alibi commoratur per maiorem anni partem, & in civitate libera & privilegiata habet domum, servos, & familiam, potiri poterit civitatis libera privilegio & exemptione, *num.* 35.
- Virinus alicuius loci non liberi, nec exempti* à rebus de labrança y criança, vel imperia, vel armenta in predicto loco acquisita, admixtus pro virino in aliquo loco libero & exempto, ubi non soluit gabella de rebus de labrança y criança, si postquam admixtus fuerit ad predictam vicinitatem, vendidit dicta pecora & armenta acquisita in loco non libero & exempto, *utrum* sit immunitus à solutione gabella, & dicantur de labrança y criança, *num.* 1318.
- Virinus, civis, & incola proprie dicitur* qui in urbe residet, *num.* 28.
- Vicus exemptus quoad distributionem & iurisdictionem à civitate priuilegiata, utrum* commoda & priuilegia illius civitatis amittat, *num.* 239.
- Virux exemptus à civitate, utrum* retineat ius pascendi, quod in territorio habebat, ante quam eximeretur, *num.* 709.
- Virinus alicuius loci liberi & exempti* à solutione gabellæ de suis rebus, de labrança y criança, si portat armenta, quæ non sunt de labrança y criança, vendenda in loco, vel marcello libero & franco, *utrum* gabellam solvere teneatur in suo loco, à quo exiit, *num.* 1086.
- Vidua mater, utrum* præferatur in accusatione de morte mariti occisi, *num.* 1523.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium, utrum* amittat accusationem primi mariti mortui, *na.* 1524.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium perdit illud, quod ei à lege erat delatum, num.* 1515.
- Vidua admittitur ad accusationem* mortui mariti, quia reputantur duo in carne una, *num.* 1527.
- Vidua, quæ secundo nubit, amittit* lectum quotidianum, & vestes lugubres, quæ restituntur heredibus primi mariti, *num.* 1519.
- Vidua secundo nubens dicitur de domo & familia secundi mariti, & perdit* privilegium primi mariti, & sepelitur eum secundo, *num.* 1530.
- Vidua, ad hoc ut dicatur* mulier primi mariti, debet in viduitate persistere, *num.* 1531.
- Vidua per transitum ad secundum matrimonium statum suum mutat, num.* 1532.
- Vidua, quæ ante secundum matrimonium de morte primi mariti querelaverit, & licet eum occidere contestata fuerit, utrum* accusationem amittat, *num.* 1541.
- Vidua si maritum post accusationem, & licet contestatam eum occidere* mariti, transeunt actiones ad eius heredes: & quid si habet filios ex alio matrimonio, *num.* 1546.
- Vidua, quæ nupta fuit viro privilegiato, & exempto à collectarum, & gabellarum solutione, ratione* primi legij

Index Alphabeticus.

- legi sibi concessis, utrum illo privilegio & exemptione potiat, tanquam si maritus viveret, num. 176.
- Vidua gaudet privilegio mariti defuncti, omnesque dignitates & privilegia retinet, quatinus sint personalia & accidentalia, numer. 177.
- Vidua dicitur esse in matrimonio viri defuncti, idemque de ea iudicatur mortuo marito, quod eo vivente, num. 178.
- Vidua luxuriose, & inhoneste vivens, perdit omnia privilegia, quae causa mariti nobilis & privilegia ei retinebat, num. 181.
- Vidua non facit habitus, sed pudicitia vidualet, num. 182.
- Vidua non dicitur luxuriose, & inhoneste vivere per stuprum semel tantum commissum, num. 183.
- Viduis concessum privilegium aut gratia, & immunitas quando in viduitate perseveraverint, verum extendatur ad viduam, si semel, vel bis matrimonio se dederit, & postea in viduitatem inciderit, nu. 139.
- Viduitatis causa non est ad primam viduitatem determinata, sed est multiplicabilis ex ipsius verbi natura, nu. 1395.
- Vigesimaquintus annus utram debeatur esse impletus, vel sufficiat illud attigisse, quando in gratia, lege, vel privilegio de vigesimo quinto anno mentio facta fuerit, num. 1146.
- Villa, oppidum, vel castrum si à Rege concedatur, concessum cessatur etiam rectorium, num. 317.
- Virtualiter concessum & contentum in privilegio, vel scriptura intelligitur expressè contentum in ea, num. 1350.
- Virtuosus, verbum significat habitum, & vehementiam, & requirit per seuerantiam, num. 432.
- Virtuosus & bonus licet quilibet praesumatur, non praesumitur qualitas virtutis in privilegio requisita, num. 433.
- Virgines sola sunt in abbatis eligenda, & ceteris praeferruntur, nam. 1502.
- Virgo, quae post querelam de stupro nobis digna, vel indigna, non admittit adhibendum quoddam dotum, & interesse, num. 1535.
- Vitium notabile, & damnosum requiritur ad hoc, ut unus prudens esse desinat, num. 419.
- Vltimus ductio ipso iure tollit eius pendendi, num. 908.
- Vnio, & communio rerum Ecclesiarum non datur absque Pontificis licentia, num. 1294.
- Ubi in prima die renuntiationis inspicitur, quod magis convenit illi, in cuius fauorem disposita est, illa dies, & dilatio, aut annueneratur, vel restringitur prima dies, & in eius fauorem sui interpretatio, nu. 424.
- Vniuersitas laicorum, & clericorum quando convenitur, si est maior pars laicorum, conveniri debet eorum indice seculari, quod intelligitur in temporalibus, num. 963.
- Unamquamque rem id quod est ex sua forma extimari, & nominari traditur, numer. 206.

Vocati

Index Alphabeticus.

Usus expresse praeservatur inter plures vocatos & nominatos, num. 1251.

Urbes, quae muro cinguntur, numer. 14.

Usus fructus cōualefcit recuperata re, de qua debetur, num. 301.

Usus fructus relictus ad vitam utrum spiraret per religionis ingressum, num. 778.

Usus fructus concessus à Principe de ali quo praedio fructifero durat tantum per spatium centum annorum, si non appenatur verbum perpetuo, num. 910.

Usus fructus massa sphegetur, & ex ea massa fiant vasa, perditur usus fructus, num. 1060.

Utilitas publica est finis legum, & aliarum dispositionum principium, & publica utilitas semper praesertur privata, num. 902.

Utilitas publica in omni privilegio censetur semper excepta, num. 97.

Usus fructus si relinquatur egeno & pauperi, non tenentur satindare, & legem adimplebant praestita iuratoria cautione, num. 1179.

Vxor, vel eius heredes, postunt petere à marito aestimationem expensarum sacrarum de bonis dotalibus in bonis maioratus, quem possidebat, num. 829.

Vxor inuenta mortua, utrum contra maritum praesumatur, numer. 1031.

M A T R I T I,

Ex Typographia Regia Ludouici Sanctij.

A N N O M. DC. XVIII.

IT 10

